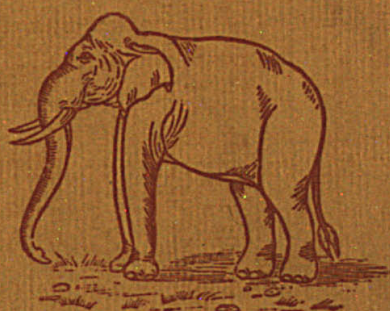

ชุดที่ ๖ หอองกรมพระจันทบุรีนฤนาถ ๖๙ ๙๔.๓๐

วินยปฎิเก

มหาวคคตต

ปจิมคต

๒๙๔-๓๑

๓ ๑๗ ค.

ค. ๔ ค. ๓

สุยามรฤจส์ต เคปี่ฏกั

วินยปฎเก มหาคคส์ต

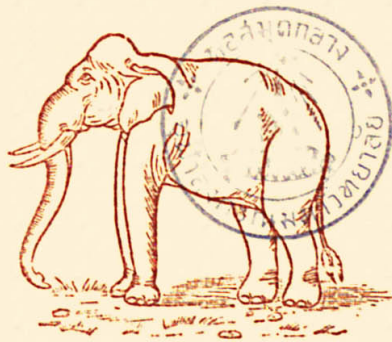
ปจโม ภาโค

วชิรณาณน มหาสมณน ฮาโท โสริโค

ณานวรคฺเตเรน สำนโสภณน

ปุน โสริโค

ราชปมฺเชน สุยามรฤจฺวาดีนา มหาชนน มุทุทาปโก

สุยามรฤจส์ต ราชธานี

มหามกุฏราชวิทยาลัยเขน ปกาสโก

พุทธปรินิพพานา ๒๔๗๐

๓๔๔๗๐

มกัรรวมสิทธิคามพระราชบัญญัติ

กรุงเทพ ๑

โรงพิมพ์รุ่งนุกุลกิจ ถนนบำรุงเมือง

กิตติชนปดุด

มหานรณกั โพรธกถา	ปฏิจจุสมุปปาถมนนธกถาโร	องเก	๑
ปจุมพุทธรอุทานคถา	โพรธกถา	"	๒
ทุคคิยพุทธรอุทานคถา	โพรธกถา	"	๓
คคคิยพุทธรอุทานคถา	โพรธกถา	"	๔
หุ้หุ้กชาคคิยพุทธรอุทานคถา	อชปาถนคคิยคถา	"	"
พุทธรอุทานคถา	มูจคคิยคถา	"	๕
พุทธรอุทานคถา	ราชายคคิยคถา	"	๖
คคคิยคถา	จคคิยคถา	"	๗
อนจคคิยคถา	พคคิยคถา	"	๘
พคคิยคถา	อชปาถนคคิยคถา	"	๑๑
พุทธรอุทานคถา		"	๑๒
อชปาถนคคิยคถา		"	๑๔
ปฏิจจุสมุปปาถมนนธกถา		"	๑๕
คคคิยคถา	ปจุมพุทธรอุทานคถา	"	๑๗
คคคิยคถา	คคคิยคถา	"	๒๑
พุทธรอุทานคถา	คคคิยคถา	"	๒๓
คคคิยคถา	คคคิยคถา	"	๒๔
คคคิยคถา	คคคิยคถา	"	๒๗

ยถฺกถปฺกตวตฺถุ	อังกะ ๒๘
ถามกฺกํถิกา ฐมฺมเทสนา	" ๓๐
ยถฺกถปฺกตมาตาปิตฺวตฺถุ ยถฺกถ ปพฺพชฺชา	" ๓๑
ยถฺกถ อรหตฺตปฺปตฺติ คถฺกถ ปิตฺโน ฐมฺมจกฺขุ	" ๓๓
ยถฺกถ มาตุ ปุราณทฺตียิกาย จ ฐมฺมจกฺขุ	" ๓๕
ยถฺกถ จคฺคกฺกิหิธหายกถวตฺถุ	" ๓๖
ยถฺกถ ปณฺณาสํมคฺคกิหิธหายกถวตฺถุ มารกถา	" ๓๘
เอกธฺมฺมจฺจ อรหนฺโต ธพฺพปาเลหิ มุคฺติกถา	" ๓๙
ภควโต ปพฺพชฺชูปถมฺปทานุชานนํ	" ๔๑
ติสฺสธมฺมคณฺฐูปถมฺปทาณกถา มารวตฺถุ	" ๔๒
ติสฺสมคฺคภทฺทวตฺถุคฺคิยธหายกถวตฺถุ	" ๔๓
ภาทิกชฺชิตวตฺถุ ปจฺฉมํ ปาฏิหาริยํ	" ๔๕
คตฺติยํ ปาฏิหาริยํ	" ๔๘
ปณฺจมนํ ปาฏิหาริยํ มหายนฺณกถา	" ๕๑
ภควโต ปุสฺสธมฺมจฺจวํ	" ๕๓
ฐมฺมพฺทปณฺธาทิปุปาฏิหาริยํ	" ๕๕
กญฺจผณฺธาทิปุปาฏิหาริยํ	" ๕๗
มหาญฺจกถวาทิปุปาฏิหาริยํ	" ๕๘
ภาทิกชฺชิตานํ สปริวารานํ ปพฺพชฺชูปถมฺปทา	" ๖๑
อาทิคตฺตปริยายสํคตํ	" ๖๒

อาจริยสูตร ปณามกถา	อังกูเ ๑๒๗
ปณญ ปณามงฺคานิ	" ๑๒๘
อุปชฌายาจริเยหิ นิสฺสยบฺปฏิบสฺสทฺธิ	" ๑๓๓
อุปสฺมปาเทตพฺพปณฺจกโสฬสวารี	" "
อุปสฺมปาเทตพฺพจณฺกโสฬสวารี	" ๑๓๗
คิตฺติยปริวาสกถา	- " ๑๔๓
อนฺนคิตฺติยปฺพุทฺธกถา อนนารชโก	" ๑๔๕
ภณฺฑกมฺมาทิ	" ๑๔๗
อนฺตรายิกมฺมกถา ปณญ อาพาธา	" ๑๔๘
ราชภฏปฺปพฺพชฺชา	" ๑๕๑
อํกุตฺติมาโร ฐพฺพทฺธโจโร การภทฺทโจโร	" ๑๕๓
ถกฺขณาหโต อินายิกอ ทาโส	" ๑๕๕
กุปฺปติปฺปาโมกฺขสฺสคฺตรสฺสคฺคิยทวารกถุ	" ๑๕๗
อหิวดกโรคกถกถวคฺคุ สํมณฺเวยปฺปพฺพชฺชา	" ๑๕๘
น เทว สํมณฺเวย กุปฺปจฺาเปตพฺพา	" ๑๖๑
อนิสฺสิตานํ อํคานิ	" ๑๖๓
ราหุสํมณฺเวยปฺปพฺพชฺชา	" ๑๖๗
สฺสทฺโธทนสฺสกถวคฺคุ มาตปฺปิตฺติ อนนฺนุญฺญาโต ปุคฺคโต	" ๑๖๘
สํมณฺเวยานํ ทสฺส สิกฺขาปทานิ	" ๑๗๐
สํมณฺเวยานํ ทนฺตทกมฺมวคฺคุ	" ๑๗๑

อุโปสถเถ ปาติโมกฺขทุทเทโส	ของเก ๒๐๗
มหากปฺป็นตุเถรวคฺค	” ๒๐๘
ธัมมัสสมมติ ธัมมานิมิตฺตํ	” ๒๐๙
อติมหาธัมมา นทปารธัมมา	” ๒๑๐
อุโปสถถาการธัมมคติ	” ๒๑๑
เอภาวเส เทว อุโปสถถาการธัมมคติ	” ๒๑๒
อติขุททกอุโปสถถาการธัมมคติ	” ”
อุโปสถมฺมุขธัมมคติ เถรานิ ปจฺมตฺรํ สหฺนึปาโต	” ๒๑๓
มหากุสฺสปคฺคเถรวคฺค อวิปฺปวาสธัมมคติ	” ๒๑๕
ติจฺจเวณ อวิปฺปวาสกุสฺส สหฺนึมาโต	” ๒๑๖
ธัมมาย ธัมมัสสมุณิโท สหฺนึนฺตริกกา	” ๒๑๙
ปณฺจ ปาติโมกฺขทุทเทสา สงฺฆิตฺเตน	” ๒๒๑
ปาติโมกฺขทุทเทโส	” ”
อตุคฺคธัมมคติ ปธธัมมคติ	” ๒๒๒
โอภาสการาปนํ	” ๒๒๔
อธมฺมกมฺมกรณานิ	” ๒๒๕
เทวทคฺคตวคฺค	” ๒๒๖
เถราริกํ พุยคฺคตาริกํ ปาติโมกฺขํ	” ๒๒๗
ปฏฺชคณนคฺคคณฺหนานุชานนํ	” ๒๒๙
อุโปสถถาเว ปุพฺพกฺคณปุพฺพกิกิจฺจานิ	” ๒๓๐

วสุตฺตปณายิกกฺขณฺธกั	สัมพุทฺธภิกฺขุวตฺต	อังกู	๒๗๓
วสุตฺตปคฺคณั	เทว วสุตฺตปณายิกา	สํพุทฺธกาธจาวริกคฺคณั,,	๒๗๔
วสุตฺต	อุปกคฺค	อนิจฺฉิตฺตคฺค	,, ๒๗๕
พิมฺพิตารณฺโณ	วสุตฺต	อุกฺกขตฺตคฺค	,, ,,
สํคฺคณั	สํคฺคาหกรณัเยน	สํคฺคาหสํณฺนิวฏฺฏกรณั	,, ๒๗๖
วิหาราทิการาปเน	สํคฺคาหสํณฺนิวฏฺฏกรณั		,, ๒๗๗
ปณฺจณั	สํคฺคาหกรณัเยน	สํคฺคาหสํณฺนิวฏฺฏกรณั	,, ๒๗๘
สํคฺคณั	สํคฺคาหกรณัเยน	สํคฺคาหสํณฺนิวฏฺฏกรณั	,, ๒๗๙
สํจกรณัเยน	สํคฺคาหสํณฺนิวฏฺฏกรณั		,, ๒๘๐
วสุตฺตปคฺคณั	อนุคฺค		,, ๒๘๑
วสุตฺตปคฺคณั	สํจกรณัเยน	ปฏกฺค	,, ๒๘๒
วเซ	วสุตฺตปคฺคณั		,, ๒๘๓
ทวสุตฺต	อววาเสตฺต	วสุตฺตวาโส	,, ๓๐๑
ปฏิสํสว	ทุกฺกฐาปคฺค		,, ๓๐๒
อุทฺททานคฺคา			,, ๓๐๓
ปวฺวารณากฺกขณฺธกั	สัมพุทฺธภิกฺขุวตฺต		,, ๓๐๔
มุกฺคพฺพคฺค	คิตฺติยสํมาทณั		,, ๓๐๕
เตวาคิกา	ปวฺวารณา		,, ๓๐๖
เทว	ปวฺวารณา		,, ๓๐๗
จคฺคตาริ	ปวฺวารณากมฺมานิ	คิตฺตณฺตสํ	ปวฺวารณาทณั

ปวารณากุมเม ฉนุททานิ อนุตรายา	อจุเก ๓๓๘
สังขปวารณา คณปวารณา	,, ๓๒๐
ทวิญญิ อณณมณญิ ปวารณา	,, ๓๒๓
อนาปคฺติกสฺส ปวารณา	,, ๓๒๕
สภากาปคฺติกสฺส ปวารณา	,, ๓๒๗
อนาปคฺติปณฺณรตฺถํ	,, ๓๒๘
วคฺคา วคฺคสฺสณฺณิ ปณฺณรตฺถํ เวมตฺติกปณฺณรตฺถํ	,, ๓๓๑
กุกฺกุจฺจปฺปกคปณฺณรตฺถํ	,, ๓๓๒
เกทปฺปรกฺขารปณฺณรตฺถํ	,, ๓๓๓
ธาวาสิกธาคณฺฐกานํ ทิวสฺสสฺส นานคฺคํ	,, ๓๓๕
เวมตฺติกาทีนํ ปวารณา	,, ๓๓๖
สฺมานสํวาสิกานํ ปวารณา	,, ๓๓๘
น ตทหุปฺปวารณาย คณฺตพฺพิ	,, ๓๔๐
ปวารณากุมเม วชฺชนียปฺปคฺคตา	,, ๓๔๒
เตวาจิกาทิกา ปวารณา	,, ๓๔๓
จปีตา ปวารณา อญฺจปีตา ปวารณา	,, ๓๔๖
ภิกฺขุสฺส ปวารณาจปนี	,, ๓๔๘
ธาปคฺติชฺชณฺณาปฺนุเน นานาทิฏฺฐิจิโน	,, ๓๕๒
ปวารณาสังคฺคหกรณํ อุทฺททานคาลา	,, ๓๖๑

วินยปิฎก มหาคคสุต ปจโม ภาค

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ
มหาชนุทกั

[๑] เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา ตูรเวถายํ วิหริติ นชฺชา
เนรณฺชราย ตีเร โพรทฺธมฺมุเต ปจฺมาภิสฺมฺพุทฺโธ ฯ อถโฆ ภควา
โพรทฺธมฺมุเต สคฺคาหํ เอกปถตฺถเกณ นิสฺสึทึ วิมฺุตติสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
อถโฆ ภควา รคฺติยา ปจฺมํ ยามํ ปฏิจฺจุสฺสมุปาทํ อนฺุโตมปฺฏิโตมํ
มนสํกาถึ อวิชฺชาปจฺญา สงฺขารว สงฺขารปจฺญา วิญฺญาณํ
วิญฺญาณปจฺญา นามรูปํ นามรูปปจฺญา สฺพายคณํ สฺพายคณ-
ปจฺญา ผสฺสํ ผสฺสํปจฺญา เวทนา เวทนาปจฺญา คณฺหา
คณฺหาปจฺญา อฺปาทานํ อฺปาทานปจฺญา ภโว ภวปจฺญา
ชาติ ชาติปจฺญา ชรามรณํ โสภปริเทวทุกฺขโทมนสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
สมฺภวณฺติ เอวเมตสฺส เกวตสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส สมฺภโย โหติ
อวิชฺชาย เควว อเสสํวิราคฺนิโรธา สงฺขารนิโรธา สงฺขารนิโรธา
วิญฺญาณนิโรธา วิญฺญาณนิโรธา นามรูปนิโรธา นามรูปนิโรธา
สฺพายคณนิโรธา สฺพายคณนิโรธา ผสฺสํนิโรธา ผสฺสํนิโรธา
เวทนานิโรธา เวทนานิโรธา คณฺหานิโรธา คณฺหานิโรธา

อุปาทานนิโรธ อุปาทานนิโรธา ภวนิโรธ ภวนิโรธา ชาตินิโรธ ชาตินิโรธา ชรามรณํ โสภปริเทวทุกฺขโทมนสฺสํปายาธํ นิรุชฌนุติ เอวเมตฺถสฺส เกวตฺถสฺส ทุกฺขกฺขนุชฺชสฺส นิโรธ โหติตฺติ ฯ
 อถ โช ภควา เอตมคฺคํ จิตฺตฺวา ตายํ เวธายํ อิมํ อุตฺถานํ
 อุตฺทาเนติ

ยทา หเว ปาตุภวนุติ ชมฺมา
 อาตปฺปิโน ฉายโต พฺราหฺมณสฺส
 อถสฺส กฺขฺชา วปฺยนฺติ สํพุพา
 ยโต ปชานาติ สเหตุชมนุติ ฯ

[๒] อถ โช ภควา รตฺติยา มชฺฌิมํ ยามํ ปฏิจุสฺสมุปรปาทํ
 อหฺนฺโตมปฺปฺโตมํ มนสาภาสิ อวิชฺชาปฺจุจฺยา สงฺขารา สงฺขาร-
 ปฺจุจฺยา วิญฺญาณํ วิญฺญาณปฺจุจฺยา นามรูปํ นามรูปปฺจุจฺยา
 สฬายตนํ สฬายตนปฺจุจฺยา ผลฺโลได้ ผลฺลสฺสปฺจุจฺยา เวทนา
 เวทนาปฺจุจฺยา ตณฺหา ตณฺหาปฺจุจฺยา อุปาทานํ อุปาทานปฺจุจฺยา
 ภโว ภวปฺจุจฺยา ชาติ ชาติปฺจุจฺยา ชรามรณํ โสภปริเทว-
 ทุกฺขโทมนสฺสํปายาธํ สมฺภวนุติ เอวเมตฺถสฺส เกวตฺถสฺส ทุกฺขกฺ-
 ขนุชฺชสฺส สมฺภุโย โหติ อวิชฺชาย เตวฺว อเสสํวิราคฺคินิโรธา สงฺขาร-
 นิโรธ สงฺขารนิโรธา วิญฺญาณนิโรธ วิญฺญาณนิโรธา
 นามรูปนิโรธ นามรูปนิโรธา สฬายตนนิโรธ สฬายตนนิโรธา
 ผลฺลสฺสนิโรธ ผลฺลสฺสนิโรธา เวทนานิโรธ เวทนานิโรธา ตณฺหา-

นิโรโธ คณฺหาณิโรชา อุปาทานิโรโธ อุปาทานิโรชา
 ภวนิโรโธ ภวนิโรชา ชาตินิโรโธ ชาตินิโรชา ชรามรณํ
 โสภปริเทวทุกฺขโทมนสํสุปายาธํ นีรุชฺฌนฺติ เอวเมตฺถสํสํ เกวตสํสํ
 ทุกฺขกฺขณฺตสํสํ นิโรโธ โหคํติ ฯ อถโฆ ภควา เอตมคฺคํ วิทิตฺวา
 ตายํ เวธายํ อิมํ อุทามํ อุทาเนสิ

ยทา หเว ปาตุกฺกนฺติ ชมฺมา
 อาตานิโน ฌายโต พฺราหฺมณสํสํ
 อถสํสํ กงฺขา วปยฺนฺติ สํพุทฺธา
 ยโต ชยํ ปจฺจุยานํ อเวทิตํ ฯ

[๓] อถโฆ ภควา รตฺติยา ปจฺฉิมํ ยามํ ปฏิจฺจุตฺตมฺบุปฺบาทํ
 ธนฺโตมปฏฺธิโตมํ มนสาภาสิ อวิชฺชาปจฺจุยา สงฺขารวํ สงฺขาร-
 ปจฺจุยา วิญฺญาณํ วิญฺญาณปจฺจุยา นามรูปํ นามรูปปจฺจุยา
 สํพายตณํ สํพายตณปจฺจุยา ผลฺโล สํสํสํปจฺจุยา เวทนา
 เวทนาปจฺจุยา ตณฺหา ตณฺหาปจฺจุยา อุปาทานํ อุปาทานปจฺจุยา
 ภโว ภวปจฺจุยา ชาติ ชาติปจฺจุยา ชรามรณํ โสภปริเทวทุกฺข-
 โทมนสํสุปายาธํ สมนฺกนฺติ เอวเมตฺถสํสํ เกวตสํสํ ทุกฺขกฺขณฺตสํสํ
 สํมุกฺโข โหติ อวิชฺชาเยว อเสตฺถวิราคฺคิโรชา สงฺขารนิโรโธ
 สงฺขารนิโรชา วิญฺญาณนิโรโธ วิญฺญาณนิโรชา นามรูปนิโรโธ
 นามรูปนิโรชา สํพายตณนิโรโธ สํพายตณนิโรชา ผลฺลนิโรโธ
 ผลฺลนิโรชา เวทนานิโรโธ เวทนานิโรชา ตณฺหานิโรโธ ตณฺหา-

นิโรธา อุตฺตาทนนิโรธา อุตฺตาทนนิโรธา ภวนิโรธา ภวนิโรธา
 ชาตินิโรธา ชาตินิโรธา ชรามรณํ โสภปริเทวทุกฺขโทมนสฺส-
 ปายาธา นิรุชฺฌนฺติ เอวเมตสฺส เกวลสฺส ทุกฺขภวฺนฺตสฺส นิโรธา
 โหตฺติ ๑ อถ โธ ภควา เอตมฺคฺคํ วิทิตฺวา ตายํ เวธายํ อิมํ
 อุตฺตาทนํ อุตฺตาทนํ

ยทา หเว ปาตุภวฺนฺติ ชมฺมา
 อาตปฺปิโน ฉายโต พฺราหฺมณสฺส
 วิรูปฺยังฺ คิณฺธุจฺจิ มารเสนํ
 สุริโยว โยภาสยมนฺตฺถิภวฺนฺติ ๑
 โพรกถา นิณฺธุจฺจิ ๑

[๔] อถ โธ ภควา สํคฺคาหสฺส อจฺจุเยน ตมฺหา สฺมาชิมา
 อจฺจุชิตฺวา โพรทฺฐภวฺนฺตา เยน อชฺฌาตนิโครธา เตหฺนฺปสฺสงฺกมิ
 อฺปสฺสงฺกมิตฺวา อชฺฌาตนิโครทฺฐภวฺนฺเต สํคฺคาหํ เอกปถตฺถเกน นิสฺสํ
 วิมฺคฺคิตฺตฺวปฺปฺปสฺสเวทํ ๑

อถ โธ อญฺเญตฺโร หุํหุํชาติโก^๒ พฺราหฺมโณ เยน ภควา
 เตหฺนฺปสฺสงฺกมิ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา ภควตา สํทฺธิ สํโมทฺธิ สํโมทฺธิ

๑ อิทํ ปาซํทฺวํ สํทฺธโปตฺถเก น ทิสฺสํติ ๑ ๒ ยฺ. รา.
 หุํหุํชาติโก ๑ หุํหุํชาติโกติ โส กิร ทิณฺธุจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจ
 มานวเสน โทชวเสน ๑ หุํหุํติ กโรนฺโต วิจฺรติ ตสฺมา
 หุํหุํชาติโกติ อจฺจุติ ๑ หุํหุํชาติโกติปํ ปชฺนํติ ตพฺพณฺณนา ๑

๕] มหาชนรณํ อชปาลนิโครธกถา มุจลินฺทกถา ๕

กถํ สํวณณํ ยํ วักคิสาเรตฺวา เอกมฺหุคํ อฏฺฐาสิ ๑ เอกมฺหุคํ จิโต
โฆ โส พุราหุมนฺ โภควนฺตํ เขตฺทโวจํ กิตฺตาวตฺตา นุ โฆ
โก โคตม พุราหุมนฺ โหติ กตเม จ ปน พุราหุมนฺกรณ
ธมฺมาติ ๑ อถโฆ ภควา เขตฺมคฺคํ วิทิตฺวา ตายํ เวลายํ อิมํ
อูทานํ อูทาเนสิ

โย พุราหุมนฺ พาหิตปาปธมฺโม
นีหุโก^๑ นิภกฺสาโว ยตฺตโต
เวทฺหคฺคํ วุสสิตฺตพฺพหุมนฺจโร
ธมฺเมเน โส^๒ พุราหุมนฺวาทํ วเทยฺย
ยสฺสสฺสสฺสทา นคฺคิ กุหิณฺณจํ โถเกติ ๑
อชปาลนิโครธกถา นิฐจิตา^๓ ๑

[๕] อถโฆ ภควา สํคฺคทาหสฺสํ อจฺจุเยน ตมฺหา สํวาทิมฺหา
วฏฺฐจฺหิตฺวา อชปาลนิโครธมฺมฺตา เยเน มุจลินฺโท เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา มุจลินฺทมฺมฺเต สํคฺคทาหํ เอกปถฺตงฺเกเน นิสฺสํ
วิมฺมุคฺคิสงฺกมฺปิสงฺกเวทํ ๑

เตเน โฆ ปน สมนฺเยเน มหาอภาทเมโฆ อูทปาติ ๑
สํคฺคทาหวทฺทติกา สํคฺควาตทฺทติเน ๑ อถโฆ มุจลินฺโท นาครวา
สํกภวนา นิภจฺมิตฺวา ภควโต กายํ สํคฺคตภจฺจคฺคํ โภเคติ ปริภจฺจปีติวา

๑ ย. วา. นิหุโก ๑ ๒ ย. วา. โส พุราหุมนฺ ๑ ๓ อิทํ
ปาสทฺทวํ สํหโตปคฺคเกเน น ทิสฺสํติ ๑

อุปริมุทฺธิ มหฺนํ ฌณํ ภริตฺวา อฏฺฐาสฺมิ มา ภควนฺตํ สํคํ
 มา ภควนฺตํ ฌณฺเห มา ภควนฺตํ ทสฺสมกฺสฺวาตาคปฺปิตฺวิสฺสํมฺสฺโสติ ๑
 อถ โข มุจฺฉิณฺโท นาคราชา สํคฺคาหสฺสํ อรุญเยน วิทฺธํ วิคตฺพตฺตาหํ
 เทวํ วิทิตฺวา ภควโต กายา โภเก ฉินฺเนเชตฺวา สกฺวณฺณํ
 ปฏฺฐิหริตฺวา มาณวกฺวณฺณํ อภินิมฺมิตฺวา ภควโต ปุโรโต อฏฺฐาสฺมิ
 อณฺชติโก ภควนฺตํ นมสฺสฺมาโน ๑

อถ โข ภควา เขตฺมคฺคํ วิทิตฺวา ตายํ เวธายํ อิมํ อุตฺถานํ
 อุตฺถาเนติ

สุโข วิเวโก อฏฺฐสฺสํ สุตฺตมมฺสฺสํ ปสฺสโต
 อพฺยาปชฺฌํ สุขํ โถเก ปาณฺญเตสฺสุ สณฺณโม
 สุขา วิราคตา โถเก กามานํ สมตฺติกฺกโม
 อสฺสํมานสฺสํ โย ฉินฺนโย เขตํ เว ปรมํ สุขนฺติ
 มุจฺฉินฺนทกฺกา นิฏฺฐิตา^๑ ๑

[๖] อถ โข ภควา สํคฺคาหสฺสํ อรุญเยน คมฺหา สมาริมฺหา
 อฏฺฐาสฺมิตฺวา มุจฺฉินฺนทมฺฐา เยน ราชายคฺนํ เทนุปสฺงกฺมิ
 อุปสฺงกฺมิตฺวา ราชายคฺนมฺฐเต สํคฺคาหํ เอกปถฺตงฺเกน นิสฺสํ
 อิมุคฺคิตฺสฺวปฏฺฐิเสวตี ๑

เตน โข ปน สมนฺเยน คปฺสฺสํภตฺติกา^๒ วาณิชา อุกฺกตา คํ
 เทสํ อุตฺถานมคฺคปฏฺธิปฺนฺนา โหนฺติ ๑ อถ โข คปฺสฺสํภตฺติกาณํ

๑ อิทํ ปาสาทฺวํ สํหตฺตโปคฺคเกน ทิสฺสํติ ๑ ๒ ส. คปฺสฺสํภตฺติกา ๑

๖] มหาชนุชกั ราชายตนกถา ตปัสส์ภตฺติกวตฺต จตุมหาราชวตฺต ๗
 วาณิชา นฺ ฌาติธํโถหิตา เทวตา ตปัสส์ภตฺติเก วาณิเช เขตทโวจ
 อยํ มารีธา ภควา ราชายตนมฺมเต วิหริติ ปชฺมาภิสฺมพฺพุโ
 คจฺจถ ตํ ภควนฺตํ มนฺเถน ๑ มรฺฐปฺนิชฺทิกาย ๑ ปฏฺิมาเนถ
 ตํ โว ภวิสฺสติ ทิฆมฺรตํ หิตาย สฺชํยาติ ๑ ธถโ ๒ ตปัสส์ภตฺติกา
 วาณิชา มนฺถณฺจ มรฺฐปฺนิชฺทิกณฺจ อาทาย เยน ภควา เทนุปลงฺกมิ
 ญฺปลงฺกมิทฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺนตํ อฏฺฐัง ๑ เอกมฺนตํ
 จิตา โ ๒ ตปัสส์ภตฺติกา วาณิชา ภควนฺตํ เขตทโวจํ ปฏฺิคุณฺหาตุ
 โน ภาเนเต ภควา มนฺถณฺจ มรฺฐปฺนิชฺทิกณฺจ ยํ อมฺหากํ อยสฺส
 ทิฆมฺรตํ หิตาย สฺชํยาติ ๑ ธถโ ๒ ภควโต เขตทโหสิ น โ ๒
 ตถาคตา หตฺถเกสฺส ปฏฺิคุณฺहनฺติ กิเมหิ นุ โ ๒ อหํ ปฏฺิคุณฺเหยฺยํ
 มนฺถณฺจ มรฺฐปฺนิชฺทิกณฺจํ ๑ ธถโ ๒ จตุคฺคาโร มหาราชํ ๑ ภควโต
 เจตสา เจโตปริวิตฺตกฺกมณฺเวยาย จตุทฺธิธํ จตุคฺคาโร เสถมเย
 ปคฺเต ภควโต ญฺปนาเมสฺส อึช ภาเนเต ภควา ปฏฺิคุณฺหาตุ
 มนฺถณฺจ มรฺฐปฺนิชฺทิกณฺจํ ๑ ปฏฺิคุคฺเคสิ ภควา ปจฺจจฺเจ เสถมเย
 ปคฺเต มนฺถณฺจ มรฺฐปฺนิชฺทิกณฺจ ปฏฺิคุคฺเคตฺวา ๑ ปริภุชฺช ๑
 ธถโ ๒ ตปัสส์ภตฺติกา วาณิชา ๒ ภควนฺตํ เขตทโวจํ เอเต มยํ
 ภาเนเต ภควนฺตํ สฺรณํ ๑ ศจฺจนาม ๑ ฌมฺมณฺจ ๑ ญฺปาสฺสเก โน ภควา

๑ เขญฺญเยน มหาราชานนฺติ ทิสฺสติ ๑ ๒ อิตฺ ปรี ภควนฺตํ
 โอนํตปคฺคปณฺณํ วิทิตฺวา ภควโต ปาเทสฺส สิริธํ นิปตฺติวาทิ วณฺ
 ญฺโรปฺปิยวามณฺเวยโปคฺคเกสฺส ทิสฺสติ ๑

ชาเรตุ อชชตคเค ปาณเปเต สรรณํ คเตติ ๑ เต จ^๑ โถเก
ปจมี อูปาสกา อเหตุ^๒ เทววาจิกา ๑

ราชายคนกถา นิฐจिता^๓ ๑

[๗] อถโฆ ภควา สัตฺตาทิสฺส อจฺจเยน ตมฺหา สมาริมฺหา
วฺจุจฺหิตฺวา ราชายคนมฺหตา เยน อชฺปาณนิโครโฆ เทนุปลงฺกมิมิ^๑ ๑
คตฺร สฺสํ ภควา อชฺปาณนิโครธมฺเห วิหริติ ๑ อถโฆ ภควโถ
โรหคคฺคฺสฺส ปฺปฺปิตฺตํคฺคฺสฺส เอวํ เจตฺสํ ปรีวิตฺกฺโก อุตฺปาติ
อริคโถ โฆ มุยายํ ธมฺโม คมฺภีโร ทฺตฺทโถ ทฺรฺนุโพโฆ สฺนฺโถ
ปณฺโถ อตฺกฺกาวจโร นีปุโณ ปณฺตฺติคเวทนีโย อาถยรามา โฆ
ปนายํ ปชา อาถยรตา อาถยสฺมมฺมุทิตา อาถยรามาโย โฆ ปน
ปชาย อาถยรตayo อาถยสฺมมฺมุทิตาย ทฺตฺทสฺส อิทํ จานํ ยทิทํ
อิตฺปฺปจฺจยตฺวาปฺปิจฺจสฺมมฺปฺปาโท อิทํมี โฆ จานํ สฺสทฺตฺทสฺส ยทิทํ
สฺสพฺพสฺงฆารสฺมโถ สฺสพฺพปรีปฺปนิสฺสคฺคโค คณฺหกฺขโย วิราโค นีโรโฆ
นิพฺพานํ อหฺนฺเจว โฆ ปน ธมฺมํ เทเสยฺยํ ปเร จ เม น
อาชาเนยฺยํ โถ มมฺสฺส กิตฺมโถ สฺมา มมฺสฺส วิเหสฺสาติ ๑
อปฺปิตฺตํ ภควนฺตํ อิมา อนจฺจณฺริยา คากาโย ปฏิจฺจํ ปุพฺเพ
อตฺตํคปฺพพา

๑ ย. เต ว ๑ ๒ อิทํ ปาซทฺวํ สํหโตปคฺคเก น ทิสฺสติ ๑
๓ อโถ ปรี เขญฺญเยน อฺปฺปสฺงกมิตฺวาติ ปาโส ทิสฺสติ ๑ โส
อติเรโกติ ทฺวสฺสพฺโพ ๑

กิจฺจน เม อธิคํ หตฺตานิ ปกาสิคํ ๑
 ราคโทสปรเทหิ นามํ ธมฺโม สุตฺตมฺพุโร ๑
 ปฏิโสตกามิ นินฺนํ คมฺภีรํ ทุทฺธํ ธนํ
 ราคเรตฺตา น ทกฺขณฺติ ตโมกฺขนฺนเรณ อวฺวฏฺฐาติ ๑
 อิติห ภควโต ปฏิสฺสณฺจิกฺขโต อปฺโปสฺสํกฺกตฺตาย จิตฺตํ นมตี โน
 ธมฺมเทสํนาย ๑

[๘] อถโ ช พุทฺธมฺโน สหฺมปฺติสฺส^๑ ภควโต เจตฺสา
 เจโตปริวิจิตกฺกมณฺเวยย เจตฺทโหสิ นสฺสตี ๑ วต โภ โถโก
 วินสฺสตี ๑ วต โภ โถโก ยตฺร หิ นาม ตถาคตฺส อรฺหโต
 สหฺมาสมฺพุทฺธสฺส อปฺโปสฺสํกฺกตฺตาย จิตฺตํ นมตี โน ธมฺมเทสํนายาติ ๑
 อถโ ช พุทฺธมา สหฺมปฺติ เสยฺยถาปี้ นาม พทฺวา ปฺริโส
 สหฺมิณฺยติ ๑ วา พาทํ ปสาเรยฺย ปสาเวติ ๑ วา พาทํ สหฺมิณฺยเสยฺย
 เขวเมว^๒ พุทฺธมฺโลเก อนฺตรหิตโต ภควโต ปฺรโต ปาตุโรหิตี ๑
 อถโ ช พุทฺธมา สหฺมปฺติ เอกัง อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา ทกฺขิณฺชานู-
 มณฺท^๓ ปจฺจวีย^๔ นินฺนตฺวา เยน ภควา เทนณฺชติ ปณฺนาเมตฺวา
 ภควนฺตํ เจตฺทโวจ เทเสตุ ภนฺเต ภควา ธมฺมํ เทเสตุ สฺสโต
 ธมฺมํ สหฺนตี^๕ สฺสตา อปฺปฺรชกฺขชาติกา^๖ อสฺสวณฺตา ธมฺมสฺส^๗
๑ สหฺมปฺติคิปปิ ตสฺส นามํ ๑ ๒ ส. เขวเมว ๑ ๓ ย. ทกฺขิณฺ
ชานูมณฺท ๑ ๔ วา. ภูมีย ๑ ส. ปุณฺณวีย ๑ ๕ สหฺนตีชาติปิ
ปาโง ๑ ๖ ส. อปฺปฺรชกฺขชาติยา ๑

[๘] อถ โส ภควา พุทฺหมโน ๑ อชฺเฌสํ วิทิตฺวา สคฺเคสุ
 ๑ การุญฺณคํ ปฏิจฺจุ พุทฺธจกฺขณา โลกํ โวโลเกสี ๑ อทฺทสา
 โส ภควา พุทฺธจกฺขณา โลกํ โวโลเกนฺโต สคฺเค อปฺปรชกฺเข
 มหารชกฺเข ติกฺขินฺทฺริเย มุทฺตินฺทฺริเย สุวากาเร ทฺวากาเร สุวิญญาปเย
 ทฺวิญญาปเย อปฺเปกฺกุเจ ปฺรโลกวชฺชภยทสฺสาวิโน วิหฺรนฺเต ๑
 เสยฺยถาปํ นาม อูปฺปตฺตินิยํ วา ปทฺมินิยํ วา ปุณฺทรีกานิยํ วา
 อปฺเปกฺกฺจฺจานิ อูปฺปตฺตานิ วา ปทฺมานิ วา ปุณฺทรีกานิ วา อุกฺเก ชาตานิ
 อุกฺเก สํวทฺธมานิ อุกฺกานุกฺกตานิ อนฺโตนิมฺมุคฺคโปตฺธิ อปฺเปกฺกฺจฺจานิ
 อูปฺปตฺตานิ วา ปทฺมานิ วา ปุณฺทรีกานิ วา อุกฺเก ชาตานิ อุกฺเก
 สํวทฺธมานิ สโมทกํ จิตฺตานิ อปฺเปกฺกฺจฺจานิ อูปฺปตฺตานิ วา ปทฺมานิ
 วา ปุณฺทรีกานิ วา อุกฺเก ชาตานิ อุกฺเก สํวทฺธมานิ อุกฺกา
 อจฺจุคฺคมฺม ติกฺขณฺติ อนฺุปตฺติคฺตานิ อุกฺเกเน เอวเมว ภควา
 อนฺจฺจฺริยา คาทาโย ปฏิจฺจุ ปุพฺเพ เม อสฺสํสคฺคปฺพุทฺธา ... ชาวฺฐาติ
 อิตฺท เม พุทฺธเม ปฏิสํวจฺจุชฺโช อปฺโปสฺสํสคฺคกฺกตฺตโย จิตฺตํ นมฺมิ
 โน ชมฺมเทสํนํยาติ ๑ ทฺติยมฺปิ โส พุทฺธมา สหฺมปฺติ ภควนฺตํ
 เอตทโวจ เทเสตุ ภาณฺเต ภควา ชมฺม ... อณฺณคฺคาโร ภวิสฺสํสคฺคิ ๑
 ทฺติยมฺปิ โส ภควา พุทฺธมานํ สหฺมปฺติ เอตทโวจ มยฺหํ โส
 พุทฺธเม เอตทโหสี ... โน ชมฺมเทสํนํยาติ ๑ ตฺติยมฺปิ โส พุทฺธมา
 สหฺมปฺติ ภควนฺตํ เอตทโวจ เทเสตุ ภาณฺเต ภควา ชมฺม ...
 อณฺณคฺคาโร ภวิสฺสํสคฺคิ ๑

พุทฺธจกฺขณา โลกํ โวโถถเนหฺโค อทฺทสฺส สํคฺคเต อปฺปปรชกฺข
 มหารชกฺขเ คิกฺขิณฺทฺริเย มุทฺธิณฺทฺริเย สฺวากาเร ทฺวากาเร สฺวิณฺณปเป
 ทฺวิณฺณปเป อปฺเปกฺกเจ ปฺรโถกฺวชฺชภยทสฺสาวิโน วิหรนฺเต
 ทิสฺวาน พฺรหฺมานํ สํหมฺปติ คากาย อชฺฌภาสิ

อปรารุตา เต อมคฺคสฺส ทฺวารา

เย โสคฺวเนโค ปมฺมุจฺจนฺคฺ สทฺธํ ๑

วิทิสฺสณฺณํ ปคฺคณํ น ภาสิ

ธมฺมํ ปณฺณํ มนุสฺเสสุ พฺรหฺเมติ ๑

อถโฆ พฺรหฺมา สํหมฺปติ กตาวกาโส โฆมฺหิ ภควตา
 ธมฺมเทสํนายาติ ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา
 คคฺเควณฺตรชาเย ๑

พฺรหฺมยาจนกฺกา นิฏฺฐิตา ๑

[๑๐] อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ กสฺส นุ โฆ อหํ ปจฺมํ
 ธมฺมํ เทเสยฺยํ โก อิมํ ธมฺมํ ชีปฺปเมว อาชานิสฺสํคิตี ๑
 อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ อยํ โฆ อาพาโร กาลาโม ปณฺทิตो
 พุยฺยโต เมธาวี ทิสฺสวคฺคํ อปฺปปรชกฺขชาติโก ยนฺนุนาหํ อาพารสฺสํ
 กาลามสฺสํ ปจฺมํ ธมฺมํ เทเสยฺยํ โส อิมํ ธมฺมํ ชีปฺปเมว
 อาชานิสฺสํคิตี ๑ อถโฆ เทวตา อหฺนฺตรหิตา ภควโต อาโรเจสิ
 สํคฺคาหกาสโก ภาเน อาพาโร กาลาโมติ ๑ ภควโตปิ โฆ
 ๑ อิทํ ปาสาทวํ สํหโตปคฺคเก น ทิสฺสํคิ ๑

ฌาณํ อุตฺตปาที สํคฺคาหกาถโก ฌาปาโร กาทาโมติ ฯ อถโฆ
 ภควโต เอตทโหสี มหาชานิโย โห. ฌาปาโร กาทาโม สํเจ
 หิ โส อิมํ ฌมฺมํ สํณฺเอยฺย จิปรฺปเมว ฌาชาเนยฺยาติ ฯ อถโฆ
 ภควโต เอตทโหสี กสฺสํ นุ โห อหํ ปจฺมํ ฌมฺมํ เทเสยฺยํ
 โก อิมํ ฌมฺมํ จิปรฺปเมว ฌาชานิสฺสํคํติ ฯ อถโฆ ภควโต
 เอตทโหสี อยํ โห อุตฺตโก รามปฺคุโต ปณฺชิโต พุชฺคุโต
 เมธาวี ทิฆรคฺคํ อปฺปพรชกฺขชาติโก ยนฺนุนาหํ อุตฺตกสฺสํ
 รามปฺคุตสฺสํ ปจฺมํ ฌมฺมํ เทเสยฺยํ โส อิมํ ฌมฺมํ จิปรฺปเมว
 ฌาชานิสฺสํคํติ ฯ อถโฆ เทวตา อนฺตรหิตา ภควโต ฌาโรเจสี
 อภิโทสกาถโก ภนฺเต อุตฺตโก รามปฺคุโตติ ฯ ภควโตปํ โห
 ฌาณํ อุตฺตปาที อภิโทสกาถโก อุตฺตโก รามปฺคุโตติ ฯ อถโฆ
 ภควโต เอตทโหสี มหาชานิโย โห อุตฺตโก รามปฺคุโต สํเจ
 หิ โส อิมํ ฌมฺมํ สํณฺเอยฺย จิปรฺปเมว ฌาชาเนยฺยาติ ฯ .อถโฆ
 ภควโต เอตทโหสี กสฺสํ นุ โห อหํ ปจฺมํ ฌมฺมํ เทเสยฺยํ
 โก อิมํ ฌมฺมํ จิปรฺปเมว ฌาชานิสฺสํคํติ ฯ อถโฆ ภควโต เอตทโหสี
 พหุปรการา โห เม ปณฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ เย มํ ปชานปฺหิตคฺคํ
 อฺปปจฺจุหิํสํ ยนฺนุนาหํ ปณฺจวคฺคิยานํ ภิกฺขุณํ ปจฺมํ ฌมฺมํ
 เทเสยฺยนฺนํติ ฯ อถโฆ ภควโต เอตทโหสี กหํ นุ โห เอตริหิ
 ปณฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ วิหรนฺคํติ ฯ อุตฺตสา โห ภควา ทิพฺพเพน
 จกฺขฺนา วิสฺสุทฺเธน อติกฺกนฺตมานุสํเกน ปณฺจวคฺคิเย ภิกฺขุ พารานณฺสิยํ

วิหฺรณฺเต อธิปฺตเน มิคฺทาเย ฯ ธตฺว โภ กฺวา อฺวเวธายํ ยถาวิหฺรณฺตํ
 วิหฺริตุวา เยน พารานฺตํ. เตน จาริกํ ปกฺกามิ ฯ

[๑๑] อทฺธสํ ๒ อปโก อชิวโก ภควนฺตํ ธนฺตรา จ คยํ
 ธนฺตรา จ โฟธิ อทฺธานมคฺคปฺปิพฺพนํ ทิสฺสุวณ ภควนฺตํ เอตทวโจ
 วิปฺปสฺสนฺทานิ ๒ เตะ อากุโส อิทฺทริยานิ ปริสฺสุทฺธ ๒ นววิณฺโณ
 ปริโยทาทอ กัสสิ คฺควํ อากุโส อุกฺกิสฺส ปพฺพชิตอ โโก วา
 เตะ สฺสคฺคา กสฺสํ วา คฺควํ ธมฺมํ โรเจสฺสิติ ฯ เหวํ วุคฺเค ภควา
 อูปกํ อชิวกํ คาคาหิ อชฺฌณภาสิ

ศัพท์พจนานุกรม ศัพท์วิทกหมดุมิ

ดพฺเพตฺ ฐมฺเมตฺ อนุปติคฺโต

สัพพัญญู โท คุณฺหกุชเย วิมุตโต

ឥឡូវ ចរិយុណាយ កម្ពុតុតិឆ្មើយុំ ។

น เม อาจริโย อตุถิ สติโส เม น วิชฺชติ

สทเวกสุมิ โดกสุมิ นตฺติ เม ปฏฺฐิปุคฺคโต ฯ

อหฺมฺหิ อรฺหา โถเก อหฺมฺ ํตฺถา อหฺมฺตฺโร

เอโกมฺหิ สมนาสฺมฺพุทฺโธ สัตฺติภฺยฺโคตฺถมฺมิ นิพฺพุตฺโต ฯ

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

อนุชฎดลุมิ โลกดลุมิ อหวนฉิ อมตทนต์ุณิ ๑

ขกา โห ควํ อากุโธ ปฏิกานาถิ อรหติ อนนุคชิโนติ ฯ

มาทิด้า เว ชินา โหนุติ เย ปตุคา ชาตวทุยบ์ ฯ

ชิตา เม ปาปกา ฆมฺมา คตฺตมาหฺมฺปก ชินฺติ ฯ

เขวํ วุคฺคเต อฺปโก อารฺชวโก หุเวยฺยา วุสฺสตี วคฺวา สฺส
โถกมฺเปตฺวา อุมฺมคฺคํ คเหตฺวา ปกฺกามิ ฯ

[๑๒] อถ โข ภควา อหฺมฺพุเพน จาริกํ จรมาโน เยน พาราณสี
อิติ ปตฺนํ มิคทาโย เยน ปณจวคฺคิยา ภิกฺขุ เตหฺมฺปตฺตํกมฺมิ ฯ
อทฺทสฺสํ โข ปณจวคฺคิยา ภิกฺขุ ภควนฺตํ ทูโรโต ว อากฺขณฺตํ
ทิสฺวาน อณฺณมณฺณํ สณฺขเปตฺตํ อยํ อวฺวโส สมฺโณ โคตโม
อากฺขณฺติ พาหุสฺสโก ปธานวิพฺภนฺโต อวตฺตโต พาหุสฺสทาย โส
เนว อภิวาเทตฺว โข น ปจฺจุจฺจตฺว โข นาสฺสํ ปตฺตจฺจวํ
ปฏิกฺกเหตฺว อปฺปจ โข อสฺนํ จเปตฺว สฺสเจ อากฺขณฺตํ
นิสฺสํ สฺสํ ๑ ยถา ยถา โข ภควา ปณจวคฺคิเย ภิกฺขุ อฺปตฺตํกมฺมิ
ตถา ตถา เต ปณจวคฺคิยา ภิกฺขุ สฺสกาย กติกาเย อตฺตญฺหนฺตา
ภควนฺตํ ปจฺจุจฺจนฺตฺวา เอโก ภควโต ปตฺตจฺจวํ ปฏิกฺกเหตฺว
เอโก อสฺนํ ปณฺณาเปตฺว เอโก ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ
อฺปนิกฺขิเป ๑ นิสฺสํติ ภควา ปณฺณคฺคเต อสฺนเน ๑ นิสฺสํ
โข ภควา ปาเท ปกฺขวาเสสิ ๑ อปฺปสฺสํ ภควนฺตํ นามเน จ
อวฺวโสวาทเน จ สมนฺทาจฺรณฺติ ๑ เขวํ วุคฺคเต ภควา ปณจวคฺคิเย
ภิกฺขุ เขตฺทโวจ มา ภิกฺขเว ตถาคตํ นามเน จ อวฺวโสวาทเน

๑ ย. หุเปยฺย อวฺวโสติ ๑ วา. หุเปยฺยา วุสฺสตี ๑ ส. หุเวยฺย
อวฺวโสติ ๑

๑ สมนุททจริตฺถิ อรหํ ภิกฺขเว ตถาคโค สมนุททจริตฺถิ
 โอททล ภิกฺขเว โสคํ อมตมตฺตคํ อหมนุททจริตฺถิ อหํ
 ธมฺมํ เทเสมิ ยถานุสฺสิจฺจ^๒ ปฏิปชฺชมานา นจิริตฺถเว ยตฺตตฺถาย
 กุตฺตปฺปคฺคา สมนุททจริตฺถิ อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ตทฺถนุทฺตร
 พุทฺธมฺหจิริยปริโยธานํ ทิฏฺฐเญ ว ธมฺเม สยํ อภินฺนุทา สจฺฉนฺติคฺคา
 อปฺปสฺมปชฺช วิหริตฺตตฺถิ ๑ เอวํ วุคฺเค ปณฺจวคฺคิยา ภิกฺข
 ภควนฺตํ เอตทวโจ คายปฺปี โช ควํ อวฺวโส โคตม
 จิริยา^๓ คาย ปฏิปทาย คาย ทฺถกฺกรกิริยา เนวชฺชเนคา
 อุตฺตตฺริมนุทฺตธมฺมํ อตฺตมริยณานทตฺตตฺถิวิเสสํ กิํ ปน ควํ เอตฺตริ
 พหุตฺถิโก ปชานวิพฺภนฺโต อวตฺตโค พหุตฺถาย อตฺตมฺมิตฺตตฺถิ
 อุตฺตตฺริมนุทฺตธมฺมํ อตฺตมริยณานทตฺตตฺถิวิเสสนฺติ ๑ เอวํ วุคฺเค ภควา
 ปณฺจวคฺคิเย ภิกฺข เอตทวโจ น ภิกฺขเว ตถาคโค พหุตฺถิโก
 น ปชานวิพฺภนฺโต น อวตฺตโค พหุตฺถาย อรหํ ภิกฺขเว ตถาคโค
 สมนุททจริตฺถิ โอททล ภิกฺขเว โสคํ อมตมตฺตคํ อหมนุทท
 จริตฺถิ อหํ ธมฺมํ เทเสมิ ยถานุสฺสิจฺจ ปฏิปชฺชมานา นจิริตฺถเว
 ยตฺตตฺถาย กุตฺตปฺปคฺคา สมนุททจริตฺถิ อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ

๓ ย. สมนุททจริต ๑ ๒ อโค ปว สัพพปคฺคเกสฺส ตถาสทฺโท
 ทิสฺสติ ๑ โส ปน ยสฺมา ยถานุสฺสิจฺจนฺติ ปทํ ปฏิปชฺชมานา
 ปเท กิริยาวิเสสนํ โหติ คสฺมา อตฺตเวโกติ ทฺวสฺสพฺโพ ๑ เตนํ ตํ
 วชฺเชตฺวา โสคํ ๑ ๓ ส. อิริยา ๑

ตทณฺหุตฺตํ พุรหุํจริยปริโยธานํ ทิฏฺฐเช ๑ ชฺมุเม ๕ ยํ อภินฺญา
 ๕ จฺณิกฺคฺวา อฺปฺสํปชฺช วิหริสฺสํถาติ ๑ ทฺติยมฺปํ ๒ ปณจวคฺคิยา
 ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจํ ๑ เป ๑ ทฺติยมฺปํ ๒ ภควา ปณจวคฺคิเย
 ภิกฺขุ เอตทโวจ ๑ เป ๑ ทฺติยมฺปํ ๒ ปณจวคฺคิยา ภิกฺขุ
 ภควนฺตํ เอตทโวจํ ตายมฺปํ ๒ ทฺวํ อากุโส โคตม จริยา
 ตาย ปฏิปทาย ตาย ทฺกฺกกรการิกาย เนวชฺฌนฺตา อุตฺตริมฺหุสฺสํชฺมุ
 อตมริยฌานทสฺสํนิเสสํ ก็ ปน ทฺวํ เอตฺรหิ พาทุสฺสํโก
 ปธานวิพฺภนฺโต อากุสฺสํโก พาทุสฺสํถาย อธิคฺมิสฺสํสํ อุตฺตริมฺหุสฺสํชฺมุ
 อตมริยฌานทสฺสํนิเสสํนฺติ ๑ เอวํ วุคฺเต ภควา ปณจวคฺคิเย
 ภิกฺขุ เอตทโวจ อภิชานนํ เม โน ตฺมุเห ภิกฺขเว อิติ
 ปฺพุเพ ภาสิตเมตฺตฺนฺติ ๑ โนเหตํ ภนฺเต ๑ อรหํ ภิกฺขเว
 ตถาคโค สํมาสํมฺพุทฺโธ โอตฺถภิกฺขเว สฺสํคํ อมตมริคํ
 อหฺมสฺสํสํมิ อหํ ชฺมุเม เทเสมิ ยถาณฺตฺติจํ ปฏิปชฺชมานา
 นจิริสฺสํสํ ยสฺสํสฺสํถาย กุสฺสํสฺสํถา สํมุเมทว อการสฺมา อนคาริยํ
 ปพุพฺพนฺติ ตทณฺหุตฺตํ พุรหุํจริยปริโยธานํ ทิฏฺฐเช ๑ ชฺมุเม
 ๕ ยํ อภินฺญา ๕ จฺณิกฺคฺวา อฺปฺสํปชฺช วิหริสฺสํถาติ ๑ อสฺสํ
 ๒ ภควา ปณจวคฺคิเย ภิกฺขุ สํญฺญาเปตฺกํ ๑ อสฺสํ ปณจวคฺคิยา
 ภิกฺขุ ภควนฺตํ สฺสํสฺสํสฺสํ สฺสํคํ โอตฺถภิกฺขเว อญฺญา ย จิตฺตํ อฺปฺญจํเปตฺกํ ๑

[๑๓] อสฺสํ ภควา ปณจวคฺคิเย ภิกฺขุ อามนฺเตสํ เทวเม

๓ วา. อพฺภาจิกฺกิตเมตฺตฺนฺติ ๑ ส. ชฺมุมาธิคฺตเมตฺตฺนฺติ ๑

ภิกขเว อหุตา ปพฺพชิตฺเตน น เสดฺยิตพฺพวํ ๑ โย จายํ กาเมสุ
 กามสุตฺตติกาณฺุโยโค หิโน คมฺโม โปถฺวชนิกโก อนริโย อนตฺตตฺต-
 หิโต โย จายํ อตฺตติกตฺตกาณฺุโยโค ทฺวชฺช อนริโย อนตฺตตฺตหิโต
 เอเต เต ภิกขเว อุกโก อนฺเต อนุปคฺคมฺม มชฺฌิมา ปฏฺธิปทา
 ตถาคเตน อภิสํมุทฺตชา จกฺขกรณํ ฃาณกรณํ อฺปสํมาย อภินฺนํ
 สํมุโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ ๑ กตฺมา จ สํ ภิกขเว มชฺฌิมา
 ปฏฺธิปทา ตถาคเตน อภิสํมุทฺตชา จกฺขกรณํ ฃาณกรณํ อฺปสํมาย
 อภินฺนํ สํมุโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ อยมเว อริโย อจฺจุ-
 ทิโก มคฺโค เสดฺยถิํ สํมาทิจฺจุ สํมาตฺตํไป สํมา-
 วาจา สํมากมฺมฺนฺโต สํมาอาชีโว สํมาวาจาโม สํมาสติ
 สํมาสมาธิ ๑ อยํ โช สํ ภิกขเว มชฺฌิมา ปฏฺธิปทา ตถาคเตน
 อภิสํมุทฺตชา จกฺขกรณํ ฃาณกรณํ อฺปสํมาย อภินฺนํ สํมุโพธาย
 นิพฺพานาย สํวตฺตติ ๑

[๑๔] อิทํ โช ปน ภิกขเว ทฺวชฺช อริยตฺตจํ ชาตึมฺปิ ทฺวชฺชา
 ชรามี ทฺวชฺชา พฺยารมฺปิ ทฺวชฺชา มรณมฺปิ ทฺวชฺช อปฺปมฺปิเยหิ

๑ อิทํ ปวํ สํหโตตฺตํ จเปตฺวา สํพพตฺต กตฺเม เทวติ
 กเถตฺตคามตาปฺจฺจนา ปฏฺธิตฺตา ๑ อยมฺปน สํหโตตฺตํ อนฺวตฺตติตฺวา
 โสธิตฺติ เวทิตฺตํ ๑ ๒ สํหโตตฺตํ จเปตฺวา สํพพตฺต
 ไรตฺตํ ทิสฺสตี ๑ อยมฺปน สํหโตตฺตํ อนฺวตฺตติตฺวา โสธิตฺติ
 ทฺวชฺช ๑ ๓ พฺยารมฺปิ ทฺวชฺชาติ อิทํ ปวํ วิภังเก ทฺวชฺชตฺตจ-

๓๕] มหาชนกัมมมจกฏปฏวตฺตคฺคตฺตํ ติวํ ฌานํ ๑๘

สฺมปโยโค ทุกฺโข ปิเยหิ วิปฺปโยโค ทุกฺโข ยมฺปิจฺฉํ น
ตฺถกฺกํ ตมฺปํ ทุกฺขํ อธิคฺคเตน ปณฺณปาทานกฺขณฺธา ทุกฺขา ฯ อิทํ
โฆ ปน ภิกฺขเว ทุกฺขสฺมทโย อริยสฺสจํ ยายํ ตณฺหา โปโนพฺภวิกา
นนฺทิวราศฺสทคฺคา ตตฺร ตตฺราริณฺณิณํ เสงฺยถํ กามตณฺหา
ภวตณฺหา วิภวตณฺหา ฯ อิทํ โฆ ปน ภิกฺขเว ทุกฺขนิโรธํ
อริยสฺสจํ โย ตสฺสาเยว ตณฺหาเยว อเสสฺสวिरากฺขิโรโฆ จาโค
ปฏฺธิสฺสคฺคโค มุคฺติ อนาถโย ฯ อิทํ โฆ ปน ภิกฺขเว ทุกฺข-
นิโรธคามินํ ปฏฺธิปทา อริยสฺสจํ อยมฺเว อริโย อฏฺฐังคิกโก
มคฺโค เสงฺยถํ สมฺมาทิฏฺฐิ ๑เป ๑ สมฺมาตฺมาธิ ๑

[๑๕] อิทํ ทุกฺขํ อริยสฺสจฺจนฺติ เม ภิกฺขเว ปุพฺเพ อนนฺตสฺสคฺค
ธมฺเมสฺส จกฺขุ อุตฺปาติ ฌานํ อุตฺปาติ ปณฺณปาทานกฺขณฺธา วิชฺชา
นิตฺตฺเตสฺสปาทิยํ น อากคํ เตเนว วิสฺสุทฺธิมคฺเคปํ ทุกฺขสฺสจฺจนิตฺตฺเตสฺส คํ
น อุตฺทิฏฺฐิ ๑ ธมฺมจกฏปฏวตฺตคฺคตฺตํปาทิยํเยว ปน อุตฺตมฺภวํ ๑
ตสฺมา ตตฺถเวมฺมสฺส อจฺเณ อณฺณคฺคตฺตํ จ อจฺเณ การณํ อิมํสฺสคฺคตฺตํ ๑
อิมํสฺสคฺคตฺตํ จาเน โสภปฺริเทวทุกฺขโทมนสฺสคฺคตฺตํปาทิยํ ทุกฺขาติ
วิภวํ ทุกฺขสฺสจฺจนิตฺตฺเตสฺส อากคํ อธิ ปน คํ นคฺคิ ๑ ตตฺถการณํ
การณํ ปรีเยสฺสคฺคตฺตํ ตตฺถคฺคตฺตํปาทิยํ ๑ ๑-๒ สคฺคตฺตํ
ทุกฺขสฺสคฺคตฺตํ อริยสฺสจํ ทุกฺขนิโรธํ อริยสฺสจฺจนฺติ ทิสฺสคฺคิ ๑ ตมฺปน
ทุกฺขนิโรธคามินํ ปฏฺธิปทา อริยสฺสจฺจนฺติ ปาทิยา น สเมติ ๑
เตนํ อมฺหากํ อมฺมคฺคิยา โสภคฺคิยา เวทิตฺตํ ๑

อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ ฯ คัม โส ปณิหัง ทุกขัง อริยสัจจํ
 ปริณฺเขยฺยนฺติ เม ภิกฺขเว ฯ เปฯ ปริณฺหาตฺตํ เม ภิกฺขเว
 ปุพฺเพ อนนฺตํเตตฺถ ฆมฺเมตฺถ จกฺขุํ อุทปาติ ฌานํ อุทปาติ ปญฺญา
 อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ ฯ อิทํ ทุกฺขสํมูหํ
 อริยสัจฺจํ เม ภิกฺขเว ปุพฺเพ อนนฺตํเตตฺถ ฆมฺเมตฺถ จกฺขุํ อุทปาติ
 ฌานํ อุทปาติ ปญฺญา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ ฯ
 คัม โส ปณิหัง ทุกฺขสํมูหํ อริยสัจฺจํ ปหาตพฺพนฺติ เม ภิกฺขเว
 ฯ เปฯ ปหีนฺนํ เม ภิกฺขเว ปุพฺเพ อนนฺตํเตตฺถ ฆมฺเมตฺถ จกฺขุํ
 อุทปาติ ฌานํ อุทปาติ ปญฺญา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ
 อาโลโก อุทปาติ ฯ อิทํ ทุกฺขนิโรธํ อริยสัจฺจํ เม ภิกฺขเว
 ปุพฺเพ อนนฺตํเตตฺถ ฆมฺเมตฺถ จกฺขุํ อุทปาติ ฌานํ อุทปาติ
 ปญฺญา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ ฯ คัม โส
 ปณิหัง ทุกฺขนิโรธํ อริยสัจฺจํ สจฺฉิกถาพฺพนฺติ เม ภิกฺขเว ฯ เปฯ
 สจฺฉิกถนฺติ เม ภิกฺขเว ปุพฺเพ อนนฺตํเตตฺถ ฆมฺเมตฺถ จกฺขุํ อุทปาติ
 ฌานํ อุทปาติ ปญฺญา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก
 อุทปาติ ฯ อิทํ ทุกฺขนิโรธคามินิํ ปฏฺธิปทา อริยสัจฺจํ เม ภิกฺขเว
 ปุพฺเพ อนนฺตํเตตฺถ ฆมฺเมตฺถ จกฺขุํ อุทปาติ ฌานํ อุทปาติ ปญฺญา
 อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ ฯ คัม โส ปณิหัง
 ทุกฺขนิโรธคามินิํ ปฏฺธิปทา อริยสัจฺจํ ภาเวตพฺพนฺติ เม ภิกฺขเว
 ฯ เปฯ ภาวิตนฺติ เม ภิกฺขเว ปุพฺเพ อนนฺตํเตตฺถ ฆมฺเมตฺถ จกฺขุํ

๑๖] มหาชนนํ ชมฺมจกฺกปฺปวตฺตณฺสํ ตปฺปวฺจฺจํ ทฺวาทสํการํ ๒๑

อฺทปาทิ ฌาณํ อฺทปาทิ ปญฺญา อฺทปาทิ วิชฺชา อฺทปาทิ อาโลโก
อฺทปาทิ ฯ

[๑๖] ยาวกัณฺณจ เม ภิกฺขเว อิมํสุ จตุสฺส อริยสํเสสฺส
เอวณฺติปฺปวฺจฺจํ ทฺวาทสํการํ ยถาภูตํ ฌาณทสฺสํ น สํวิสฺสํทฺธํ
อโหสิ เหนว ตาวาหํ ภิกฺขเว สทฺเวเก โลเก สมารเก สปุรทฺหมเก
สสฺสํมณฺพฺราหฺมณียา ปชาย สทฺเวมนุสฺสําย อนฺนุตฺตํ สํมาสํมโพรฺธิ
อภิสํพุทฺโธ ปจฺจณฺเฑาตี ฯ ยโต จ โข เม ภิกฺขเว อิมํสุ
จตุสฺส อริยสํเสสฺส เอวณฺติปฺปวฺจฺจํ ทฺวาทสํการํ ยถาภูตํ ฌาณทสฺสํ
สํวิสฺสํทฺธํ อโหสิ อถาหํ ภิกฺขเว สทฺเวเก โลเก สมารเก สปุรทฺหมเก
สสฺสํมณฺพฺราหฺมณียา ปชาย สทฺเวมนุสฺสําย อนฺนุตฺตํ สํมาสํมโพรฺธิ
อภิสํพุทฺโธ ปจฺจณฺเฑาตี ฯ ฌาณณฺจ ปน เม ทสฺสํ อฺทปาทิ
อฺกฺกปฺปา เม วิมุตฺติ^๑ อยมนฺติมา ชาติ นคฺคิทานิ ปฺนพฺภาโวติ^๒

๑ วา. ย. อภิสํพุทฺโธติ ฯ ๒ อมฺหากํ โปตฺถกํ จเปตฺวา
สํพุทฺธํ เจโตวิมุตฺตํ ปาโง ทิสฺสํติ ฯ โส น ยฺยชฺติ ฯ
กสฺมา ฯ น เกวณฺํ เจโตวิมุตฺติ อธิ อธิปฺเปตา ปญฺญาวิมุตฺติมี
อธิ คหิตา ฯ ๓ อโโค ปริ อิทมโวจ ภควา อตฺตมฆา
ปญฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ ภควโต ภาสํติ อภินนฺทนต์ติ ยฺโรปฺเปยโปตฺถเก
อาคํติ ฯ อณฺเฑตฺถ ปน น ทิสฺสํติ ฯ อนตฺตตฺถกฺขณฺสํตฺตณฺเต ปน
สํพุทฺธํ ทิสฺสํติ ฯ คตฺติยสํวตฺถกํปนิยมนํ อิมํสฺมึ สํตฺตณฺเต
อวณฺเณตฺวา อนตฺตตฺถกฺขณฺสํตฺตณฺเต วณฺณํติ ฯ อาทิตฺตปฺริยาเย

หอสมุดกลาง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๘] มหาชนกัม พุทธอุทานัม โกณฑนญเณทัง ชมฺมจกฺขุ ๒๓

ธมฺมปเวธิ ฯ อปฺปมาโน จ อุพาโร โธภาโส โดเก ปาตุโรหิ
อติฏกมฺม เทวานํ เทวานุภาวํ ฯ อถโฆ ภควา อุทานํ^๑ อุทานเณ
อณฺเณวสํ วัต โภ โกณฑนญเณ อณฺเณวสํ วัต โภ โกณฑนญเณติ ฯ
อิติหิํ อายสฺมโต โกณฑนญเณสฺส อณฺเณวโกณฑนญเณเตว^๒
นามํ อโหสิ ฯ

[๑๘] อถโฆ อายสฺมา อณฺเณวโกณฑนญเณ^๓ ทิฏฺฐชฺชมฺโม ปตฺต-
ชฺชมฺโม วิทิตชฺชมฺโม ปริโยคาพหฺชมฺโม ตินฺนุณฺณวิจิจฺจุโน วิคคกถกโก
เวธารชฺชปฺปตฺโต อปรปฺปจฺจุโย สत्ตถุ สํสเน ภควนฺตํ เขตทโวจ
ธมฺมยฺยาหํ ภนฺเต ภควโต สันนฺติเก ปพฺพชฺชํ ธมฺมยํ อุปสฺมปทนฺติ ฯ
เอहि ภิกฺขุติ ภควา อโวจ สฺวากฺขาโต ชฺชมฺโม จร พุรฺหมจฺริยํ
ธมฺมา ทฺวชฺสํ อนฺตคิริยาชาติ ฯ สํ ว ตสฺส อายสฺมโต
อุปสฺมปทา อโหสิ ฯ

[๑๘] อถโฆ ภควา ตทวเสเส ภิกฺขุ ชฺชมฺมียา กถาย โธวติ
อนฺุสํสํ ฯ อถโฆ อายสฺมโต จ วปฺปสฺส อายสฺมโต จ ภทฺทียสฺส
ภควตา ชฺชมฺมียา กถาย โธวทียมานานํ อนฺุสํสียมานานํ วิรชํ
วีสมถํ ชมฺมจกฺขุ อุทปาทิ ยงฺกณฺณจิ สมฺมทฺชชมฺมํ สพฺพพฺพตํ
นิโรธชฺชมฺมณฺติ ฯ เต ทิฏฺฐชฺชมฺมา ปตฺตชฺชมฺมา วิทิตชฺชมฺมา ปริโยคาพห-
ชฺชมฺมา ตินฺนุณฺณวิจิจฺจุณา วิคคกถกกา เวธารชฺชปฺปตฺตา อปรปฺปจฺจุยา
๑ เขมฺมยฺเยน อิตฺถํทฺโห ปกฺขิตฺโต ฯ ๑ สฺมาปฺนฺโน ทฺวชฺสํพุโป ฯ
๒ ยฺ. รา. อิมํ อุทานํ ฯ ๓-๔ ยฺ. รา. อณฺเณวโกณฑนญเณ ฯ

ตฺตฺถุ ตํสเน ภควนฺตํ เขตฺทโวจํ ฏเภยฺยาม มยํ ภนฺเต ภควโต
 สฺนฺติเก ปพฺพชฺชํ ฏเภยฺยาม อฺปสฺมปฺทนฺติ ฯ เขต ภัทฺธโวจิ
 ภควา อโวจ สฺวากฺขาโต ฆมฺโม จรฺถ พุทฺธมฺจริยํ สฺมมา
 ทฺถุชฺชตฺถ อณฺตกิริยาชาติ ฯ ตํ ๑ เคสํ อายสฺมฺนฺตานํ อฺปสฺมปฺทา
 อโหสิ ฯ อถ ๒ ภควา ตทวเตเต ภัทฺธ นํหารภตฺโต ฆมฺมียา
 กถาย โขวติ อณฺตาสี ฯ ยํ ตโย ภัทฺธ ปิณฺฑทาย จริตฺวา
 อาหฺรณฺติ เตน ฌพฺพคฺโค ยาเปติ ฯ อถ ๒ อายสฺมโต ๑
 มหานามสฺต อายสฺมโต ๑ อสฺตชฺชตฺถ ภควตา ฆมฺมียา กถาย
 โขวทียมานานํ อณฺตาสียมานานํ วิรชํ วิตมตํ ฆมฺมจกฺขุ อฺทปาทิ
 ยงฺกิลฺลิจิ สฺมฺทยฆมฺมํ สฺพพฺพตํ นิโรธฆมฺมณฺติ ฯ เต ทิฏฺฐฆมฺมา
 ปตฺตฺตฆมฺมา วิทิตฆมฺมา ปริโยคาพฺพฆมฺมา ตินฺนณฺวิจิจิจุณา วิตตกถํ-
 กถา เวธารชฺชปฺตฺตา อปรปฺปจฺจยา ตฺตฺถุ ตํสเน ภควนฺตํ
 เขตฺทโวจํ ฏเภยฺยาม มยํ ภนฺเต ภควโต สฺนฺติเก ปพฺพชฺชํ
 ฏเภยฺยาม อฺปสฺมปฺทนฺติ ฯ เขต ภัทฺธโวจิ ภควา อโวจ สฺวากฺขาโต
 ฆมฺโม จรฺถ พุทฺธมฺจริยํ สฺมมา ทฺถุชฺชตฺถ อณฺตกิริยาชาติ ฯ
 ตํ ๑ เคสํ อายสฺมฺนฺตานํ อฺปสฺมปฺทา อโหสิ ฯ

[๒๐] อถ ๒ ภควา ปณฺจวคฺคิเย ภัทฺธ อามนฺเตสิ รุปํ
 ภัทฺธเว อนคฺตา ฯ รุปญฺจ หิ ๓ ภัทฺธเว อคฺตา อภิวิสฺสํ น-
 ยิทํ รุปํ อาพาธาย สํวตฺเตยฺย ฏพฺพเมถ ๑ รุเป เอว เม
 ๑ อโวจ ปวํ ญ. วา. โปตฺถเกสฺส อิมินา นํหาเรนาติ ปาจฺทวณฺ อคฺติ ฯ

ฐปํ โหตุ เอวํ เม ฐปํ มา อโหสิติ ฯ ยสุมา จ โช ภิกขเว
 ฐปํ อนุตตา ตสุมา ฐปํ อาพาธาย สํวตฺตติ น จ ทฺพภติ
 ฐเป เอวํ เม ฐปํ โหตุ เอวํ เม ฐปํ มา อโหสิติ ฯ
 เวทนา อนุตตา ฯ เวทนา จ หิํ ภิกขเว อตฺตา อภวิสํ
 นยิํ เวทนา อาพาธาย สํวตฺเตยฺย ทฺพภต จ เวทนาย
 เอวํ เม เวทนา โหตุ เอวํ เม เวทนา มา อโหสิติ ฯ ยสุมา
 จ โช ภิกขเว เวทนา อนุตตา ตสุมา เวทนา อาพาธาย
 สํวตฺตติ น จ ทฺพภติ เวทนาย เอวํ เม เวทนา โหตุ เอวํ
 เม เวทนา มา อโหสิติ ฯ สญฺญา อนุตตา ฯ สญฺญา จ หิํ
 ภิกขเว อตฺตา อภวิสํ นยิํ สญฺญา อาพาธาย สํวตฺเตยฺย ฯ
 ทฺพภต จ สญฺญาย เอวํ เม สญฺญา โหตุ เอวํ เม สญฺญา
 มา อโหสิติ ฯ ยสุมา จ โช ภิกขเว สญฺญา อนุตตา ตสุมา
 สญฺญา อาพาธาย สํวตฺตติ น จ ทฺพภติ สญฺญาย เอวํ เม
 สญฺญา โหตุ เอวํ เม สญฺญา มา อโหสิติ ฯ สงฺขารรา
 อนุตตา สงฺขารรา จ หิํ ภิกขเว อตฺตา อภวิสํ นยิํ
 สงฺขารรา อาพาธาย สํวตฺเตยฺย ทฺพภต จ สงฺขารเรสุ เอวํ
 เม สงฺขารรา โหตุ เอวํ เม สงฺขารรา มา อโหสิติ ฯ ยสุมา
 จ โช ภิกขเว สงฺขารรา อนุตตา ตสุมา สงฺขารรา อาพาธาย
 สํวตฺตติ น จ ทฺพภติ สงฺขารเรสุ เอวํ เม สงฺขารรา โหตุ
 เอวํ เม สงฺขารรา มา อโหสิติ ฯ วิญฺญาณํ อนุตตา ฯ วิญ-

ฉาณณจ หิทำ ภิกขเว อตฺตา อภิวัสสํ นยิทํ วิญฺเฒาณํ
 อาพาธาย สํวตฺเตยฺย ทพฺเพถ จ วิญฺเฒาเน เอวํ เม วิญฺเฒาณํ
 โหตุ เอวํ เม วิญฺเฒาณํ มา อโหสฺสิติ ฯ ยสฺมา จ โข
 ภิกขเว วิญฺเฒาณํ อนตฺตา ตสฺมา วิญฺเฒาณํ อาพาธาย สํวตฺตติ
 น จ ทพฺภติ วิญฺเฒาเน เอวํ เม วิญฺเฒาณํ โหตุ เอวํ เม
 วิญฺเฒาณํ มา อโหสฺสิติ ฯ

[๒๑] ตํ กิ มนุสฺสเก ภิกขเว รูปํ นิจุจํ วา อนิจุจํ วาติ ฯ
 อนิจุจํ ภาณเต ฯ ยํ ปณานิจุจํ ทฺวํ วา ตํ สฺขํ วาติ ฯ ทฺวํ
 ภาณเต ฯ ยํ ปณานิจุจํ ทฺวํ วิปริณามธมฺมํ กถํ นุ ตํ สมนุ-
 ปรสฺสิตํ เอตํ มม เอโสหฺมธฺมิ เอโส เม อตฺตาติ ฯ โน
 เหนํ ภาณเต ฯ เวทนา นิจุจา วา อนิจุจา วาติ ฯ อนิจุจา
 ภาณเต ฯ ยํ ปณานิจุจํ ทฺวํ วา ตํ สฺขํ วาติ ฯ ทฺวํ ภาณเต ฯ
 ยํ ปณานิจุจํ ทฺวํ วิปริณามธมฺมํ กถํ นุ ตํ สมนุปรสฺสิตํ
 เอตํ มม เอโสหฺมธฺมิ เอโส เม อตฺตาติ ฯ โน เหนํ
 ภาณเต ฯ สญฺญา นิจุจา วา อนิจุจา วาติ ฯ อนิจุจา ภาณเต ฯ
 ยํ ปณานิจุจํ ทฺวํ วา ตํ สฺขํ วาติ ฯ ทฺวํ ภาณเต ฯ ยํ
 ปณานิจุจํ ทฺวํ วิปริณามธมฺมํ กถํ นุ ตํ สมนุปรสฺสิตํ
 เอตํ มม เอโสหฺมธฺมิ เอโส เม อตฺตาติ ฯ โน เหนํ ภาณเต ฯ
 สงฺขารว นิจุจา วา อนิจุจา วาติ ฯ อนิจุจา ภาณเต ฯ ยํ
 ปณานิจุจํ ทฺวํ วา ตํ สฺขํ วาติ ฯ ทฺวํ ภาณเต ฯ ยํ ปณานิจุจํ

๒๒] มหาชนุทกั อนนุตตลกฤษณสูตรํ ยถาภูตญานานทสฺสัน ๒๗

ทุกฺขํ วิปริณามธมฺมํ กถุถํ นุ ตํ สมนุสฺสํ สํสํ เอตํ มม
เอโสหฺมสมิ เอโส เม อคฺคตาติ ฯ โน เหนฺตํ ภาณเต ฯ วิญฺญาณํ
นิจุจํ วา อนิจุจํ วาติ ฯ อนิจุจํ ภาณเต ฯ ยํ ปณานิจุจํ ทุกฺขํ
วา ตํ สฺสํ วาติ ฯ ทุกฺขํ ภาณเต ฯ ยํ ปณานิจุจํ ทุกฺขํ วิปริณามธมฺมํ
กถุถํ นุ ตํ สมนุสฺสํ สํสํ เอตํ มม เอโสหฺมสมิ เอโส เม
อคฺคตาติ ฯ โน เหนฺตํ ภาณเต ฯ

๒๒] ตสฺมาติท ภิกฺขเว ยงฺกิลฺลิจิ ฐปฺมํ อตฺตํคานาคคปจฺจุป-
ปฺนฺนํ อชฺฌตฺตํ วา พหิทฺธา วา โอพาริกํ วา สฺสุมํ วา
หิณํ วา ปณิตํ วา ยํ ทูเร วา สฺนฺติเก วา สฺพพํ ฐปฺมํ
เนตํ มม เนโสหฺมสมิ น เมโส อคฺคตาติ เอวเมตํ ยถาภูตํ
สํมมปฺปญฺญา ยทฺธจฺจุพฺพํ ฯ ยถา กาลิ เวทนา อตฺตํคานาคคปจฺจุป-
ปฺนฺนา อชฺฌตฺตา วา พหิทฺธา วา โอพาริกา วา สฺสุมํ วา หิณํ
วา ปณิตํ วา ยถา ทูเร วา สฺนฺติเก วา สฺพพา เวทนา
เนตํ มม เนโสหฺมสมิ น เมโส อคฺคตาติ เอวเมตํ ยถาภูตํ
สํมมปฺปญฺญา ยทฺธจฺจุพฺพํ ฯ ยถา กาลิ สฺมยํ อตฺตํคานาคคปจฺจุป-
ปฺนฺนา อชฺฌตฺตา วา พหิทฺธา วา โอพาริกา วา สฺสุมํ วา หิณํ
วา ปณิตํ วา ยถา ทูเร วา สฺนฺติเก วา สฺพพา สฺมยํ
เนตํ มม เนโสหฺมสมิ น เมโส อคฺคตาติ เอวเมตํ ยถาภูตํ
สํมมปฺปญฺญา ยทฺธจฺจุพฺพํ ฯ ยถา กาลิ สฺวขารํ อตฺตํคานาคคปจฺจุป-
ปฺนฺนา อชฺฌตฺตา วา พหิทฺธา วา โอพาริกา วา สฺสุมํ วา

ทีณา วา ปณิตา วา เย ทูเร วา สหติเก วา สัพเพ สงฺขารา
 เนตํ มม เนโสฬสมสฺมิ น เมโส อตุตฺตาติ เอวเมตํ ยถาภูทํ
 สมนุสฺสเนน ทฏฺฐัพพํ ๑ ยงฺกิญฺจิ วิญฺญาณํ อตฺตตานาคต-
 ปจฺจุปปนฺนํ อชฺชุตฺตํ วา พหิทฺธา วา โอฬาริกํ วา สฺสุมํ วา
 ทีนํ วา ปณิตํ วา ยํ ทูเร วา สหติเก วา สัพเพ วิญฺญาณํ
 เนตํ มม เนโสฬสมสฺมิ น เมโส อตุตฺตาติ เอวเมตํ ยถาภูทํ
 สมนุสฺสเนน ทฏฺฐัพพํ ๑

[๒๓] เหวํ ปสฺสํ ภิกฺขเว สฺสวา อริยสํวโก รูปสฺมึปปี
 นิพฺพินฺนํ เวทนายปี นิพฺพินฺนํ สมนุสฺสเนน นิพฺพินฺนํ สงฺขารสฺมึปปี
 นิพฺพินฺนํ วิญฺญาณสฺมึปปี นิพฺพินฺนํ นิพฺพินฺนํ วิรชฺชติ วิราคา
 วิมฺบฺบติ วิมุตฺตํ วิคฺคหิตํ ฌานํ โหติ ชีณา ชาติ วุตฺติ
 พุทฺธมฺหริยํ กตํ กถณํ นวปรี อิตฺตคฺคตฺตาติ ปชานาตฺติ ๑

[๒๔] อิทมวโจ ภควา ๑ อตฺตมณา ปณฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ ภควโต
 ภาตํ อภินนฺทํ ๑ อิมสฺมิ จ ปน เวยฺยาकरणสฺมิ ภณฺณมานเ
 ปณฺจวคฺคิยานํ ภิกฺขุณฺ อนุปาทาย อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมฺบฺบิตฺวา ๑

เตน โห ปน สมนฺน น โถเก อรหฺนโต โหณฺติ ๑

ปจฺจมากานวารี

[๒๕] เตน โห ปน สมนฺน พารานตฺธิยํ ยโส นาม กุตฺตปฺปโต
 เสฏฺฐิปฺปโต สฺสุมานโต โหติ ๑ ตสฺส ตโย ปาสาทา โหณฺติ

๑ วิมุตฺตมฺหริยํ ปาโห ๑

เอโก เหมนฺติโก เอโก คิมฺหิโก เอโก วสฺสํโก ๑ ไส
 วสฺสํโก ปาสาเท จตฺตาริ มาเส^๑ นิปฺปฺริเสหิ ตฺริเยหิ ปริจายมาโน
 น เหฏฺฐาปาสาทํ โอโรหติ ๑ อถโฆ ยถสฺสํ กฤตปุคฺคตคฺสํ ปณฺจหิ
 กามคฺคเนหิ สมนฺปปีตคฺสํ สมนฺจิกฺกตคฺสํ ปริจายมานคฺสํ ปฏิกจฺเจว^๒
 นิทฺทา โอกฺกมิ ปริชนคฺสํปปี ปจฺจนา นิทฺทา โอกฺกมิ ๑ สพุพ
 รคฺติโย ๑ เตตฺตปฺปทีโป ฉายติ ๑ อถโฆ ยโส กฤตปุคฺคโต
 ปฏิกจฺเจว ปพุชฺฌณฺติคฺวา^๓ อทฺทสฺสํ สกํ ปริชนํ สฺสฺพนคํ อณฺณคฺสํ
 กจฺเจ วิณํ อณฺณคฺสํ กณฺเจะ มุทฺติงคํ^๔ อณฺณคฺสํ อูเร^๕
 อาตมพฺรํ อณฺณํ วิเกสสิกํ อณฺณํ วิเชพิกํ อณฺณา^๖ วิป
 ปลปนฺติโย หคฺคกฺคปคฺคตํ สฺสํนํ มณฺเจะ ๑ ทิสฺสวณคฺสํ อาทินโว
 ปาตฺรโหสิ นิพุทฺธา ย จิตฺตํ สณฺจาสํ ๑ อถโฆ ยโส กฤตปุคฺคโต
 อุตฺทํ อุตฺทาเนสิ อฺปทฺทคํ จต โภ อฺปคฺคตคฺสํ จต โภติ ๑
 อถโฆ ยโส กฤตปุคฺคโต สฺสวณฺณปาทุกาโย อาโรหิตฺวา เยน
 นิเวสฺนทฺวารํ เตนปตฺตกฺกมิ ๑ อมนคฺสํ ทฺวารํ วิจฺจิสฺสํ มา
 ยถสฺสํ กฤตปุคฺคตคฺสํ โกจิ อนฺตรายมกาสิ อคฺคารสฺมา อนคฺคาริยํ

๑ ตี. วสฺสํโก มาเส ๑ ๒ ย. ตี. ปฏิกจฺเจว ๑ ๓ ย. รา.
 ปฏิกจฺเจว ๑ ๔ ย. ตี. มุทฺติงคํ. ไส ปน มฤทฺตคฺคต
 สกฺกตคฺคต น สเมติ ๑ ๕ ย. รา. ตี. กจฺเจ ๑ ๖ สพุพคฺค
 น ทิสฺสวณคฺสํ ปาโส อณฺณคฺค รามณฺณปคฺคตกา ๑ อยมฺปน คํ
 อณฺณคฺคตคฺวา ไสคฺคตคฺติ เวทิตฺตโพ ๑

ปพพชชายาติ ฯ อถโฆ ยโส กุตปฺกุโต เยน นครทวารํ
 เตนฺอุปสงฺกมิ ฯ อมฺหุสฺสา ทวารํ วิวริสฺสุ มา ยตฺตสฺส กุตปฺกุตฺตสฺส
 โกจิ อนฺตรายมภาติ อการสฺมา อนคาริยํ ปพพชชชายาติ ฯ อถโฆ
 ยโส กุตปฺกุโต เยน อิตฺติปนํ มิคทาโย เตนฺอุปสงฺกมิ ฯ

[๒๖] เตน โฆ ปน สฺมเยน ภควา รตฺติยา ปจฺจุตฺตมํ
 ปจฺจุตฺตํ อชฺโฌกาเส จงฺกมฺติ ฯ อทฺทสา โฆ ภควา ยตฺ
 กุตปฺกุตํ ทฺวโร ๑ อากฺขณฺตํ ทิสฺวาน จงฺกมา โอโรหิตฺวา
 ปณฺณตฺเต อาสเน นิสฺสีติ ฯ อถโฆ ยโส กุตปฺกุโต ภควโต
 อวิทฺเฐ อูทานํ อูทาเนสิ อูปทฺทํ ๑ โภ อูปตฺตํ ๑ ๑
 โภติ ฯ อถโฆ ภควา ยตฺ กุตปฺกุตํ เอตทโวจ อิทํ โฆ ยตฺ
 อูปทฺทํ อิทํ อูปตฺตํ เอहि ยตฺ นิสฺสีท ชมฺมํ เค
 เทเสตฺถมํติ ฯ อถโฆ ยโส กุตปฺกุโต อิทํ กิร อูปทฺทํ
 อิทํ อูปตฺตํ จฺหนฺติ หฺวโส อุกฺกุโค สฺวณฺณปาทุกาหิ โอโรหิตฺวา
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อูปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺหุตํ นิสฺสีติ ฯ เอกมฺหุตํ นิสฺสินฺตสฺส โฆ ยตฺตสฺส กุตปฺกุตฺตสฺส
 ภควา อุนฺนุพฺพิกถํ กเถสิ เตยฺยถํ ทานถํ สํกถํ
 สกฺกถํ กามานํ อาทึนํ โอการํ สงฺกิเลตฺส เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ
 ปกาเสสิ ฯ ยทา ภควา อณฺเฑสิ ยตฺ กุตปฺกุตํ กตฺตจฺจุตฺ
 มฺหุจฺจุตํ วิเนวฺรณจฺจุตํ อุกฺกุคจฺจุตํ ปตฺนฺนจฺจุตํ อถ ยา พุทฺธานํ
 สํมุกฺกัถิกา ชมฺมเทสนา ตํ ปกาเสสิ ทฺวํ สฺมฺมํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ

เสยฺยถาปี นาม สฺพุทฺธํ วตฺถํ อปคตกาฬํ สมนฺเทว ราชํ
ปฏิกุณฺเณหยา เอวเมว ยสฺสํ กุตปุตฺตํ สสฺมึเขวาสเน วิราชํ
วืตมถํ ฐมฺมจกฺขํ อุตฺปาติ ยงฺกิญฺจิ สมนุทมนฺมํ สพุพฺพตํ
นิโรธฐมนฺนํ ๑

[๒๗] อถ โข ยสฺสํ กุตปุตฺตํ มาตา ปาสาทํ อภิรุทฺติวา
ยสํ กุตปุตฺตํ อปสฺสํนฺตํ เยน เสฏฺฐี คหปติ เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา เสฏฺฐี คหปติ เอตทโวจ ปุตฺโต เต คหปติ
ยโส น ทิสฺสํตํ ๑ อถ โข เสฏฺฐี คหปติ จตุทฺติสา อสฺสํทฺธเต
อุยฺโยเชตฺวา สมนฺนํ เยน อติปคณํ มิกทโย เตนฺอุปสงฺกมิ ๑
อทฺทสา โข เสฏฺฐี คหปติ สฺวณฺณปาทกานํ นิฏฺเฐปํ ทิสฺวาน
คณฺเณว อนุกมา^๑ ๑ อทฺทสา โข ภควา เสฏฺฐี คหปติ ทูโรโค ว
อาจฺจุณฺทํ ๑ ทิสฺวาน ภควโต เอตทโหสิ ยนฺนุนาหํ ตถารูปํ
อิทฺธามิสฺสํชาวํ อภิสฺสํชเรยฺยํ ยถา เสฏฺฐี คหปติ อธิ นิสฺสินฺโน
อธิ นิสฺสินฺนํ ยสํ กุตปุตฺตํ น ปสฺสํเสยฺยาติ ๑ อถ โข ภควา
ตถารูปํ อิทฺธามิสฺสํชาวํ อภิสฺสํชเรติ ๑ อถ โข เสฏฺฐี คหปติ
เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ
อปี^๒ ภาณเต ภควา ยสํ กุตปุตฺตํ ปสฺสํเสยฺยาติ ๑ เตนฺหิ คหปติ
นิตฺถํ อปฺเปว นาม ทฺวํ อธิ นิสฺสินฺโน อธิ นิสฺสินฺนํ ยสํ กุตปุตฺตํ
ปสฺสํเสยฺยาตํ ๑ อถ โข เสฏฺฐี คหปติ อีเชว กิราทํ นิสฺสินฺโน อธิ

๑ ย. อนุกมาติ ๑ ๒ ว. อปีนุ ๑

นิธิมนํ ยถํ กุณฺณํ ปตฺตํ สํมํติ หฺนุโช อุกฺกโค ภควนฺตํ
 อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิธิํ ๑ เอกมนฺตํ นิธิมนฺตํ ๒ เสนฺจิสฺสํ
 คหปตฺตํ ภควา อณฺุพฺพิกํ กเถสิ เสนฺยถํ ทานกํ
 ตํกถํ ตํกถกํ กามานํ อาทินวํ โสการํ สงฺกเถสํ เนกขมฺเม
 อานิสฺสํ ปกาเสสิ ๑ ยทา ภควา อณฺเณวสิ เสนฺจิสฺสํ คหปติ
 กถุจฺจิตํ มุทฺจฺจิตํ วิเนวณฺจฺจิตํ อุกฺกคฺจฺจิตํ ปตฺนฺนฺจฺจิตํ อถ
 ยา พุทฺธานํ สํมุกฺกตฺติกา ขมฺมเทสนา ตํ ปกาเสสิ ทฺวํ สํมุกฺก
 นิโรธํ มคฺคํ ๑ เสนฺยถาปี นาม สฺสํ วคฺคํ อปคคกาทกํ สํมมเทว
 รณํ ปฏิกฺคเณหฺยย เอวเมว เสนฺจิสฺสํ คหปตฺตํ คสฺมึเวยาสเน
 วิรชํ วิคตมํ ขมฺมจฺกขํ อุกฺกปาติ ยงฺกณฺจิสฺสํ สํมมขมฺมํ สํพพนฺตํ
 นิโรธขมฺมมฺหิตํ ๑ อถ ๒ เสนฺจิสฺสํ คหปติ ทิฏฺฐขมฺโม ปตฺตขมฺโม
 วิทิตขมฺโม ปริโยคาทฺทขมฺโม ตินฺนวิจิจฺจโน วิคตกถกํโก
 เวธารชฺชปฺปโต อปรปฺปจฺจโย ตํกถุ สํสเน ภควนฺตํ เขตทโวจ
 อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต เสนฺยถาปี ภนฺเต นิกฺกขฺชิตํ
 วา อุกฺกขฺชเยยฺย ปฏิจฺฉนฺนํ วา วิจเรยฺย มุพฺพหฺสฺสํ วา มคฺคํ
 อจฺจิกฺขเยยฺย อณฺุทกาเร วา เทถปฺปชฺชิตํ ชาเรยฺย จกฺขมฺมโต
 รุปานิ ทกฺขณฺตํ^๑ เอวเมว^๒ ภควตา อเนกปริยาเยน ขมฺโม
 ปกาสิโต เอวํ ภนฺเต ภควนฺตํ สรณํ คจฺฉามิ ขมฺมจฺจ
 ภิกฺขุสงฺฆมฺหา อุกฺกาสกํ มํ ภควา ชาเรตุ อชฺชตฺตเค ปาณฺุเปตํ สรณํ

๑ ส. ย. ทกฺขณฺตํ ๑ ๒ เอวเมวาทิ สํพพนฺตํ ทิสฺสํติ ๑

๒๘] มหาชนรก ยตฺตํ อรหตฺตปฺปตฺติ ตตฺตํ ปิตฺุโน รมฺมจกฺขํ ๓๓

คตฺตติ ๑ โส ๑ โถเก ปชฺหมํ อฺปาสโก อโหสิ เตวาจิโก ๑

[๒๘] อถ โส ยตฺตํ กุตฺตตฺตํ ปิตฺุโน รมฺเม เทติยมาเน
ยถาทิฏฺฐํ ยถาวิตฺตํ ภูมึ ปจฺจเวกฺขนตฺตํ อหฺนฺปาทาย อาสเวหิ
จิตฺตํ วิมฺมจฺจิ ๑ อถ โส ภควโต เอตทโหสิ ยตฺตํ โส กุตฺตตฺตํ
ปิตฺุโน รมฺเม เทติยมาเน ยถาทิฏฺฐํ ยถาวิตฺตํ ภูมึ ปจฺจเวกฺขนตฺตํ
อหฺนฺปาทาย อาสเวหิ จิตฺตํ วิมฺมจฺจํ อภพฺโพ โส ยโส กุตฺตตฺตํ
หึนายาวตฺติตฺวา กาเม ปริภุชฺชิตฺุํ เสงฺขยถาปี ปุพฺเพ อคาริกญฺโตะ
ยหฺนฺนฺนาหํ ตํ อิทฺธาภิสฺสงฺขารํ ปฏิปฺปตฺตํมฺเภยฺยนฺติ ๑ อถ โส ภควา
ตํ อิทฺธาภิสฺสงฺขารํ ปฏิปฺปตฺตํมฺเภติ ๑ อทฺทสา โส เสงฺขจี คหปติ
ยตฺ กุตฺตตฺตํ นิสฺสินฺนํ ทิสฺวาน ยตฺ กุตฺตตฺตํ เอตทโวจ มาตา
เต ตาต ยตฺ ปรีเทวิ โสภสฺมาปฺนฺนา^๑ เทหิ มาตฺุยา^๒ ชีวิตฺตติ ๑
อถ โส ยโส กุตฺตตฺตํ ภควนฺตํ อุตฺโตเกติ ๑ อถ โส ภควา เสงฺขจี
คหปติ เอตทโวจ ตํ กิํ มณฺณสิ คหปติ ยตฺตํ กุตฺตตฺตํ
เสเชน ฌาเณน เสงฺเชน ทตฺตํเนน รมฺโม ทิฏฺฐโง โสงฺขยถาปี
ตยา ตตฺตํ ยถาทิฏฺฐํ ยถาวิตฺตํ ภูมึ ปจฺจเวกฺขนตฺตํ อหฺนฺปาทาย
อาสเวหิ จิตฺตํ วิมฺมจฺจํ - ภพฺโพ นฺ โส ยโส คหปติ หึนายาวตฺติตฺวา
กาเม ปริภุชฺชิตฺุํ เสงฺขยถาปี ปุพฺเพ อคาริกญฺโตะติ ๑ โน เหน้
ภนฺเตติ ๑ ยตฺตํ โส คหปติ กุตฺตตฺตํ เสงฺเชน ฌาเณน เสงฺเชน

๑ ย. ตี. ปรีเทวิโสภสฺมาปฺนฺนา ๑ วา. ปรีเทวิ โสภสฺมาปฺนฺนา ๑

๒ ย. มาตฺุ ๑

ทตฺตฺเนน ฐมฺโม ทิฏฺฐโง ติยฺยถาปี ตยา ตตฺตฺ ยถาทิฏฺฐํ
 ยถาวีตํ ฐมฺมิ ปจฺจุเวกฺขนตตฺตฺ อนฺนปาทาย ชาตฺเวหิ จิตฺตํ วิมุตฺตํ
 อภฺพโพ ไซ คหฺปติ ยโส กุตฺตฺปฺปโต ธีนํยาวตฺตฺติตฺวา กาเม
 ปริภุณฺชิตฺุ ติยฺยถาปี ปุพฺเพ ชาตฺวาริกฺกุโตนฺติ ๑ ธาธา ภาณเต
 ยตฺตฺตฺ กุตฺตฺปฺปตตฺตฺ ตฺตฺตฺ ภาณเต ยตฺตฺตฺ กุตฺตฺปฺปตตฺตฺ ยถา
 ยตฺตฺตฺ กุตฺตฺปฺปตตฺตฺ อนฺนปาทาย ชาตฺเวหิ จิตฺตํ วิมุตฺตํ อธิวาลฺลํ
 เม ภาณเต ภควา อชฺชตฺตนาถ ภาตฺตํ ยถฺเนน กุตฺตฺปฺปตฺตฺเนน ปจฺจุ-
 สมนฺเนนาติ ๑ อธิวาลฺลํ ภาควา ตฺตฺตฺธีภาวเนน ๑ อถไซ เตญฺจํ
 คหฺปติ ภควโต อธิวาลฺลํ วิทิตฺวา อญฺจํยาลฺลํ ภาควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 ปทกฺขิณํ ภควา ปกฺกามิ ๑ อถไซ ยโส กุตฺตฺปฺปโต อจิรํปฏฺกนฺนเต
 เตญฺจํมฺหิ คหฺปติมฺหิ ภาควนฺตํ เขตฺตฺตฺตฺ ติเกยฺยหา ภาณเต
 ภควโต ตฺตฺตฺติเก ปพฺพชฺชํ ติเกยฺยํ อุตฺตมํปทฺตฺติ ๑ เขหิ ภิกฺขุติ
 ภควา อโงจ ตฺตฺตฺวาภาวโต ฐมฺโม จร พฺรหฺมจฺริยฺนฺติ ๑ ตา
 ว ตตฺตฺ ตายสฺมโต อุตฺตมํปทา อโหสิ ๑

เตน ไซ ปน ตมฺเยน ตตฺตฺ ตฺตฺเก อรหฺนฺโต โหนฺติ ๑

ยตฺตฺตฺ ปพฺพชฺชา^๒ นิฏฺฐิตา ๑

๑ อิมํมฺหิ จาเน กตฺตฺติ ตมฺมา ทฺตฺตฺตฺตฺ อนฺตฺกิริยาชาติ ปกฺกิตฺตํ ๑
 ตมฺปน ยตฺตฺมา เตนํยตฺตฺตา ทฺตฺตฺตฺตฺนฺโต กโต อโหสิ นตฺติ
 ตตฺตฺ อตฺตฺตฺร ภาณํยํ ตตฺตฺมา อติเรกนฺติ ทฏฺฐพฺพ ๑ ๒ ๕.
 ยตฺตฺปพฺพชฺชา ๑

๒๘] มหาชนุทกัมม ชยสูตร มาตุ ปุราณทศิยิกาย ๑ ชมฺมจกฺขุ ๓๕

[๒๘] อถ โข ภควา ปุพฺพณฺหํมํ นิวาเสตุวา ปคฺคจิวฺรมาทาย
อายสฺมตา ยถา ปจฺจาสฺมณฺเณน เยน เสฏฺฐิยํคฺค คหปติยํคฺค
นิเวสนํ เตนุปลงฺกมํ อุปลงฺกมิตฺวา ปณฺณตฺเต อาสเน นิสฺสํ ๑
อถ โข อายสฺมโต ชยสูตร มาตา ๑ ปุราณทศิยิกา ๑ เยน
ภควา เตนุปลงฺกมํคฺค อุปลงฺกมิตฺวา ภควนฺทํ อภิวาเทตฺวา
เอกมฺทํ นิสฺสํคฺค ๑ คาสํ ภควา อนุปฺพุทฺธิกํ กเถสิ เสยฺยถํ
ทานกํ สีสกํ สคฺคกํ กามานํ อาทึนํ โอการํ สงฺกิลฺลํ
เนกขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ๑ ยทา คา ภควา อณฺเวยสิ กตฺถจิจฺจตา
มฺหุจิจฺจตา วิหฺวณฺณจิจฺจตา อุกฺกจิจฺจตา ปลฺลนฺจิจฺจตา อถ ยา
พฺพุทฺธานํ สํมุกฺกตฺติกา ชมฺมเทสนา ทํ ปกาเสสิ ทฺวํ สํมทฺย
นิโรธํ มคฺคํ ๑ เสยฺยถาปี นาม สฺทฺธํ วตฺถํ อปคฺคกาทกํ สํมมเทว
รชํ ปฏฺธิคฺคณฺเอยฺย เอวเมว คาสํ คสฺมึเวยวาสเน วิรชํ วิคฺคมํ
ชมฺมจกฺขุ อุกฺปาทิ ยงฺกิลฺลํ สํมทฺยชมฺมํ สพฺพนํ นิโรธชมฺ-
มฺหิตํ ๑ คา ทิฏฺฐชมฺมา ปคฺคชมฺมา วิทิตชมฺมา ปรีโยคาพฺพชมฺมา
คินฺนวิจิจฺจนา วิคคกถํกถา เวสํรชชปคฺคตา อปรปฺปจฺจยา สคฺค
สาสเน ภควนฺทํ เขตฺทวโจจํ อภิกฺกนฺทํ ฆนฺเต อภิกฺกนฺทํ ฆนฺเต
เสยฺยถาปี ฆนฺเต นิภฺกฺขชฺชิตํ วา อุกฺกชฺชเยยฺย ปฏฺธิจฺจนํ วา
จิเวยฺย มฺพฺพหฺตํ วา มคฺคํ อาจิกฺขเยยฺย อนฺธกาเร วา
เตตฺตปฺปชฺชิตํ ชาเรยฺย จกฺขฺมฺนโต รูปานิ ทกฺขณฺตํคฺค เอวเมว
ภควตา อเนกปริยาเยน ชมฺโม ปกาสิโต เอตา มํ ฆนฺเต

ภควนฺตํ สรรณํ คจฺฉาม ชมฺมณฺญํ ภิกฺขุสงฺฆณฺญํ อูปาติกาโย
 โน ภควา ชารเต อชฺชตฺตคฺเค ปาณฺเพตา สรรณํ คตฺวาติ ฯ ตา
 จ โถเก ปจฺฉมํ อูปาติกา อเหตฺถํ เตวํจิกา ฯ อถโฆ อายสฺมโต
 ยสฺสํ มาตา จ ปิตา จ ปุราณทฺติยิกา จ ภควนฺตณฺญํ อายสฺมนฺตณฺญํ
 ยสฺสํ ปณฺเฑน ชาทนีเยน โภชนีเยน สหคฺฤตา สหคฺฤตฺตฺวา สหคฺฤตฺตฺวา
 เรตฺวา ภควนฺตํ ภคฺตาจํ โอนิยคฺฤตฺตฺวาณิ เภกมฺนํ นิสฺสํ ๑
 อถโฆ ภควา อายสฺมโต ยสฺสํ มาตฺรณฺญํ ปิตฺรณฺญํ ปุราณทฺติยิกณฺญํ
 ชมฺมมฺยา กถาย สหคฺฤตฺตฺวา สหคฺฤตฺตฺวา สหคฺฤตฺตฺวา สหคฺฤตฺตฺวา
 สหคฺฤตฺตฺวา อญฺจายาสนา ปกฺกามิ ฯ

[๓๐] อตฺถสํสํ โฆ อายสฺมโต ยสฺสํ จตฺตาริ คิหิสฺสหายกา
 พวฺวณฺตํ สหคฺฤตฺตฺวาณิ ภควนฺตํ ปุคฺคา วิมฺโต สฺพาทุ ปุณฺณชฺ
 คมฺมปติ ยโส กิร กุตฺตฺวา โส สหคฺฤตฺตฺวา โส สหคฺฤตฺตฺวา กาสายานิ
 วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺวา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตฺติ ฯ สหคฺฤตฺตฺวา
 เหนํ เภกมฺนํ น หิ นฺนํ โส โอรโก ชมฺมวินโย น สห
 โอรกา^๒ ปพฺพชฺชา ยคฺถ ยโส กุตฺตฺวา โส สหคฺฤตฺตฺวา โส สหคฺฤตฺตฺวา
 กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺวา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตฺติ ฯ
 เเต เยนายสฺมา ยโส เตนฺนํ สหคฺฤตฺตฺวา อปฺปสฺสํ อายสฺมนฺตํ
 ยสฺสํ อภิวาเทตฺวา เภกมฺนํ อญฺจํ ๑ อถโฆ อายสฺมา ยโส
 เเต จตฺตาริ คิหิสฺสหายเก อาทาย เยน ภควา เตนฺนํ สหคฺฤตฺตฺวา

๑ ส. นนฺน ๑ ๒ ส. โอริกา ๑

อุปตังกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสีทิ เอกมนฺตํ
 นิสฺสีนุโห โช อายสฺมา ยโส เอตทโวจ อิเม เม ภนฺเต จตุคาโร
 คิหิธหายกา พารานตียํ เณฺญจานุเณฺญจันํ กุณานํ ปุตุคา วิมโถ
 สฺสุพาหุ ปุณฺณชฺชิ ควมฺปติ อิเม ภควา โอวทฺตุ อนุสํสาตฺตติ ฯ
 เคตํ ภควา อนุปฺพุพฺพิกํ กเถสิ เสงฺยธํทํ ทานกํ ตัถกํ
 สํคฺคกํ กามานํ อาทันนํ โอการํ สํกิเสสํ เนกขมฺเม อานิสฺสํ
 ปกาเสสิ ฯ ยทา เต ภควา อญฺเฌาสิ กถฺตจฺจุเต มุทฺตจฺจุเต
 วิณฺวณจฺจุเต อุตฺตจฺจุเต ปถนฺนจฺจุเต อถ ยา พุทฺธานํ
 สํมุกฺกตฺติกา ธมฺมเทสฺนา ตํ ปกาเสสิ ทฺวํ สํมูหํ นิโรธํ
 มคฺคํ ฯ เสงฺยถาปํ นาม สฺสทฺธํ วตฺถํ อปคตกาพํ สํมมเทว
 รชณํ ปฏฺิคฺคเณหฺยเย เอวเมว เคตํ ตสฺมิเวยวาสเน วิรชํ วตฺถมํ
 ธมฺมจกฺขํ อุตฺปาติ ยงฺกิณฺณิ สํมูทฺยธมฺมํ สํพฺพนฺตํ นิโรธธมฺม
 นนฺติ ฯ เต ทิฏฺฐธมฺมา ปตฺตธมฺมา วิทิตฺธมฺมา ปริโยคาพฺพธมฺมา
 ตินฺนุณฺณวิจฺจิกฺขณา วิคตกถํกถา เวสํารชฺชปฺปคฺคา อปรปฺปจฺจยา สํคฺค
 สํสาเน ภควนฺตํ เอตทโวจํ ทเถยฺยาม มยํ ภนฺเต ภควโถ
 สฺนฺติเก ปพฺพชฺชํ ทเถยฺยาม อุปตมฺปทนฺติ ฯ เอถ ภิกฺขโวติ
 ภควา อโวจ สฺวาภฺชาโถ ธมฺโม จรท พฺรหฺมจฺริยํ สํมา ทฺวชฺสธสฺ
 อนนฺตกิริยาชาติ ฯ สํ ว เคตํ อายสฺมนฺตานํ อุปตมฺปทา อโหสิ ฯ
 อถ โช ภควา เต ภิกฺขุ ธมฺมียา กถาโย โอวติ อนุสํสาติ ฯ เคตํ
 ภควตา ธมฺมียา กถาโย โอวทียมานานํ อนุสํสาตียมานานํ อนุปาทาย

๓๒] มหาชนธกรํ เอกธัญจี อรหุโต สัพพปาเสหิ มุตติกถา ๓๘

สำนูกถักตีดา รมมเทศนา คัม ปกาเสติ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ
 มคคัม ฯ เสยฺยถาปํ นาม สุตฺตํ วุตฺตํ อปคตกาฬํ สมนฺท
 ราชนํ ปฏิคฺคเณหฺยฺย เหวเมว เคตํ คตฺถมึเขวาสฺเน วิรัชํ วัตฺตมถ
 รมฺจกฺขํ อุตฺปาทิ ยงฺกัณเณจํ สมุทฺยธมฺมํ สํพฺพนํ นิโรธธมฺมนฺติ ฯ
 เต ทิฏฺฐธมฺมา ปคฺคธมฺมา วิทิตธมฺมา ปริโยคาพุทฺธมฺมา คิณฺณ-
 วิจิกิจฺจนา วิคตกถํกถา เวสํารชฺชปฺปคฺคตา อปรปฺปจฺจยา สํคฺค
 สํสเน ภควนฺตํ เขตทโวจํ ตเถยฺยยาม มยํ ภนฺเต ภควโต สํนฺติเก
 ปพฺพชฺชํ ตเถยฺยยาม อฺปสํปทฺนฺติ ฯ เหว ภิกฺขโวจิ ภควา อโวจ
 สฺวากฺขาโต รมฺโม จรท พุทฺธมฺจริยํ สมนฺมา ทุกฺขสฺส ธนฺตทริยา-
 ยาคิ ฯ สํ ว เคตํ อายสฺมนฺตานํ อฺปสํปทา อโหสิ ฯ อถโฆ
 ภควา เต ภิกฺขุ รมฺมียา กถาย โธวทิ ธนุสํสํ ฯ เคตํ ภควตา
 รมฺมียา กถาย โธวทียมานานํ ธนุสํสํยมานานํ ธนุสํปาทาย อาสฺสเวท
 จิตฺตานํ วิมฺมจฺจํ ฯ

เคน ไช ปน ส้มเย เอกสถฺจี โตเก อรหุโต โหนฺติ ฯ

[๓๒] อถโฆ ภควา ภิกขุ อามนุเตสึ มุตฺตาหํ ภิกขเว
 สัพฺพปฺลาเสหิ เย ทิพฺพา เย จ มานุสฺสา ตฺเมหิ ภิกขเว
 มุตฺตา สัพฺพปฺลาเสหิ เย ทิพฺพา เย จ มานุสฺสา จรตฺถ ภิกขเว
 จาริกํ พหุชนหิตาย พหุชนสุขाय โสภานุกมฺปาย อตฺถาย หิตาย
 สุขाय เทวมนุสฺसानํ มา เอเกน เทว อคมิตฺถ เทเสถ
 ภิกขเว ธมมํ อาทิกถยานํ มชฺฌเมกถยานํ ปรีโยธานกถยานํ

ธาคถิ สัพพญชนํ เกวตปริปัญณํ ปริสุทฺธํ พุทฺทมจริยํ ปกาเสถ
 สหติ สคฺคา อปฺปราชฺชชชาติกา อสฺสวณฺตา ชมฺมสฺสํ ปริทายนฺติ
 ภวิสฺสํชฺชํ ชมฺมสฺสํ อณฺเวยาคาโร อหฺมปี ภิกฺขเว เยเน อรุเวธา
 เณนนิคฺโค เตนุปลงฺกมิตฺถํชฺชํ ชมฺมเทสํนํยาติ ฯ

[๓๓] ธกฺโข มาโร ปาปํมา เชน ภคฺวา เตนุปลงฺกมิ
 อฺปฺปลงฺกมิตฺถวา ภคฺวณฺทํ คากาย อชฺชณภาสํ ฯ

พทฺโธติ สัพพปาเสหิ เย ทิพฺพา เย จ มานุสฺสา
 มหาพฺนุชนพทฺโธติ น เม สมนฺ โมกฺขสํตีติ ฯ

มฺหฺโตทํ สัพพปาเสหิ เย ทิพฺพา เย จ มานุสฺสา
 มหาพฺนุชนมฺหฺโตมฺหิ นิหโต ตฺวณฺตี อณฺตกาติ ฯ

อณฺตติภฺจโร ปาโส ยฺวํยํ^๑ จริติ มานโส

เตน ทํ พนฺชยิสฺสํชฺชํ^๒ น เม สมนฺ โมกฺขสํตีติ ฯ

รฺฐปา สทฺธทา คณฺฐา รธฺสา โสจฺจพฺพา จ มโนรมา

เอตฺถ เม วิคฺโค ฉนฺโท นิหโต ตฺวณฺตี อณฺตกาติ ฯ

ธกฺโข มาโร ปาปํมา ชานาติ มํ ภคฺวา ชานาติ มํ
 สุกฺโคติ ทฺวชฺชํ ทฺวณฺโณ ตตฺถเวณฺตรชฺชํ ฯ

มารกกา นิฏฺฐิตา

[๓๔] เตน โข ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ นานาทิสฺสา นานาชนปทา
 ปพฺพชฺชาเปกฺเข จ อฺปฺปสํปทาเปกฺเข จ อาเนนฺติ ภคฺวา เน

๑ ส. ยฺวํยํ ๒ ย. รา. ส. พนฺชยิสฺสํชฺชํ

ปุพฺพชาเชตฺตํ อุตฺตมฺปาทเชตฺตํ ๑ ตตฺถ ภิกฺขุ เจว กิณฺณนํ
 ปุพฺพชฺชาเปกฺขา ๑ อุตฺตมฺปทาเปกฺขา ๑ ๑ อถ โข ภควโต
 รโหคคตฺส ปฏิสตฺถินตฺส เอวํ เจตโส ปวิตฺถโก อุตฺปาทิ
 เอตฺรหิ โข ภิกฺขุ นานาทิสํ นานาชนปทา ปุพฺพชฺชาเปกฺเข ๑
 อุตฺตมฺปทาเปกฺเข ๑ อานนฺติ ภควา เน ปุพฺพชาเชตฺตํ
 อุตฺตมฺปาทเชตฺตํ ตตฺถ ภิกฺขุ เจว กิณฺณนํ ปุพฺพชฺชาเปกฺขา ๑
 อุตฺตมฺปทาเปกฺขา ๑ ยนฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺ อนฺชาเนยฺยํ ตุมฺเหวทานิ
 ภิกฺขเว ตาสุ ตาสุ ทิสํสุ เตสุ เตสุ ชนปเทสุ ปุพฺพชาเช
 อุตฺตมฺปาทกาคิ ๑ อถ โข ภควา สํยณฺหตฺมยํ ปฏิสตฺถานา
 วุจฺจสิโต เอตฺตมฺมิ นิตาเน เอตฺตมฺมิ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆมฺ สันนิปาตา-
 เปตฺวา ธมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อิท มยํ ภิกฺขเว
 รโหคคตฺส ปฏิสตฺถินตฺส เอวํ เจตโส ปวิตฺถโก อุตฺปาทิ
 เอตฺรหิ โข ภิกฺขุ นานาทิสํ นานาชนปทา ปุพฺพชฺชาเปกฺเข ๑
 อุตฺตมฺปทาเปกฺเข ๑ อานนฺติ ภควา เน ปุพฺพชาเชตฺตํ
 อุตฺตมฺปาทเชตฺตํ ตตฺถ ภิกฺขุ เจว กิณฺณนํ ปุพฺพชฺชาเปกฺขา ๑
 อุตฺตมฺปทาเปกฺขา ๑ ยนฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺ อนฺชาเนยฺยํ ตุมฺเหวทานิ
 ภิกฺขเว ตาสุ ตาสุ ทิสํสุ เตสุ เตสุ ชนปเทสุ ปุพฺพชาเช
 อุตฺตมฺปาทกาคิ อนฺชานามิ ภิกฺขเว ตุมฺเหวทานิ ตาสุ ตาสุ
 ทิสํสุ เตสุ เตสุ ชนปเทสุ ปุพฺพชาเช อุตฺตมฺปาทก ๑ เภวณฺจ
 ปน ภิกฺขเว ปุพฺพชาเชตฺตํ อุตฺตมฺปาทก ๑ ปจฺมํ เกตฺมสฺสํ

โธหาราเปตฺวา กาสายานิ วุตฺตานิ อจฺจนฺทาเปตฺวา เขกัณฺโठ
 อุตฺตฺราตฺถํ การาเปตฺวา ภิกฺขุํ ปาเท วนฺทาเปตฺวา อุกฺกุฏิกั
 นิธํทาเปตฺวา อชฺชตํ ปคฺคณฺหาเปตฺวา เขจฺจ วเทหํติ วุตฺตพฺโพ
 พุทฺธํ สฺรณํ คจฺจนามิ ธมฺมํ สฺรณํ คจฺจนามิ สงฺฆํ สฺรณํ
 คจฺจนามิ ทฺติยมฺปิ พุทฺธํ สฺรณํ คจฺจนามิ ทฺติยมฺปิ ธมฺมํ สฺรณํ
 คจฺจนามิ ทฺติยมฺปิ สงฺฆํ สฺรณํ คจฺจนามิ ทฺติยมฺปิ พุทฺธํ สฺรณํ
 คจฺจนามิ ทฺติยมฺปิ ธมฺมํ สฺรณํ คจฺจนามิ ทฺติยมฺปิ สงฺฆํ สฺรณํ
 คจฺจนามิ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อิมํหิ ตํหิ สฺรณคฺคณฺเห
 ปพฺพชฺชํ อุปตฺถมฺปทฺนํติ ๑

ตํหิ สฺรณคฺคณฺเห อุปตฺถมฺปทกฺกา นิฏฺฐิตา ๑

[๓๕] อถ โข ภควา วสฺสํ วุตฺโต ภิกฺขุ อามนฺเตติ มยฺหํ
 โข ภิกฺขเว โยนิโส มนสิการา โยนิโส ตมฺมปฺปชานา อนุตฺตฺรา
 วิมุตฺติ อนุปฺปตฺตา อนุตฺตฺรา วิมุตฺติ สจฺจิกฺกา คฺคฺคเมหํ ภิกฺขเว
 โยนิโส มนสิการา โยนิโส ตมฺมปฺปชานา อนุตฺตฺรํ วิมุตฺติ
 อนุปาปุณฺณํ อนุตฺตฺรํ วิมุตฺติ สจฺจิกโรภาติ ๑

อถ โข มาโร ปาปํมา เยน ภควา เตนฺนปตฺถกฺมิ
 อุปตฺถกฺมิตฺวา ภควนฺตํ คากาย อชฺชณฺณาสํ ๑

พทฺธิโรติ มารปาเสหิ เย ทิพฺพา เย ๑ มานุสฺสา

มารพฺนุชนพทฺธิโรติ น เม ตมฺน โมกฺขสํติ ๑

มุกฺโคโตหํ มารปาเสหิ เย ทิพฺพา เย ๑ มานุสฺสา

มารพฺพนมฺพุโตมฺหิ นฺโทโต คุมฺภสฺส อณฺตกาติ ๑

อลฺล โข มาโร ปาเปมา ชานาติ มํ ภควา ชานาติ มํ
 สุกฺโกติติ ทฺวชฺชํ ทุมฺภโน คตฺตเถวณฺตรชาเย ๑

[๓๖] อลฺล โข ภควา พาราณสียํ ยถาภินฺนํ วิหริตฺวา เยน
 อรุณฺเดว เทน จาริกํ ปกฺกามิ ๑ อลฺล โข ภควา มคฺคา โอฏฺถมฺม
 เยน อณฺเฑคโร วณฺสณฺโฑ เทนุปลงฺกมิ อฺปฺปลงฺกมิตฺวา ตํ
 วณฺสณฺทํ อชฺโฆคาเหตฺวา อณฺเฑคฺรสมฺมํ รุกฺขมฺมุเต นิสฺสํ ๑

เตน โข ปน สมฺเยน ติสฺมตฺตา ภัทฺทวคฺคิยา สํหายกา
 สํปชาปติกา คสมฺม^๑ วณฺสณฺเท ปริจาเรนฺติ ๑ เอกสฺส ปชาปติ
 นาโหสิ ๑ คสมฺมตฺตถาย เวสฺสํ อานํคา อโหสิ ๑ อลฺล โข ตํ เวสฺสํ
 เตสฺส ปมคฺเตสฺส ปริจาเรนฺเตสฺส ภณฺทํ อาทาย ปถายิตฺถ ๑ อลฺล โข
 เต สํหายกา สํหายกสฺส เวยฺยาจจํ กโรนฺตา ตํ อิตฺถํ คเวสฺสณฺตา
 ตํ วณฺสณฺทํ อาหิณฺชนฺตา อทฺทสฺสํ ภควณฺทํ อณฺเฑคฺรสมฺมํ รุกฺขมฺมุเต
 นิสฺสินฺนํ ทิสฺสุวณฺ เยน ภควา เทนุปลงฺกมฺมํ อฺปฺปลงฺกมิตฺวา
 ภควณฺทํ เอกทโวจํ อปฺปี ฆนฺเต ภควา อิตฺถํ^๒ ปสฺสํเตยฺยาติ ๑
 กิํ ปน โว กุมารว อิตฺถิยาติ ๑ อธิ มยํ ฆนฺเต ติสฺมตฺตา
 ภัทฺทวคฺคิยา สํหายกา สํปชาปติกา อิมสมฺมํ วณฺสณฺเท ปริจารยิมฺหา
 เอกสฺส ปชาปติ นาโหสิ คสมฺมตฺตถาย เวสฺสํ อานํคา อโหสิ
 อลฺล โข ตํ ฆนฺเต เวสฺสํ อเมหสฺสํ ปมคฺเตสฺส ปริจาเรนฺเตสฺส ภณฺทํ

๑ ย. คสมฺมํเยว ๑ ๒ ย. วา. เอกํ อิตฺถํ ๑

อาทาย ปถายิตถ เตน มย ภาณเต สหายกา สหายกสฺส
 เวยุยวจุจํ ภโรหตา คํ อิตถิ คเวสฺสนตา อิมํ วนสฺสนทํ
 อาหิณฺฑามาคิ ฯ คํ กิ มณฺเฑถ โว ภูมารา กคมํ นุ โส
 ตุมฺหากํ วรํ ยํ วา ตุมฺเห อิตถิ คเวสฺสยาถ ยํ วา
 อตุตฺตานํ คเวสฺสยาถาคิ ฯ เขตฺเทว ภาณเต อมฺหากํ วรํ ยํ
 มยํ อตุตฺตานํ คเวสฺสยาถามาคิ ฯ เตนहि โว ภูมารา นิสฺสํทถ
 รมฺมํ โว เทสฺสํสํมํติ ฯ เหว ภาณเตติ โส เต ภาทฺทวคฺคิยา
 สหายกา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสํทํ ๑ เตสํ ภควา
 ออนุปฺพุทฺถกํ กเถสฺสํ เสงฺยุถิทํ ทานกํ สีสกํ สคฺคกํ
 กามานํ อาทินฺนํ โอการํ สํกฺกิตฺสํ เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสฺสิ ฯ
 ยทา เต ภควา อณฺเฑวสฺสํ กถฺตจฺจิตฺเต มุทฺทจฺจิตฺเต วจิณฺณจฺจิตฺเต
 อุกฺกจฺจิตฺเต ปสฺสนจฺจิตฺเต อถ ยา พุทฺธานํ สํมุกฺกํสฺสิกา
 รมฺมเทสฺสา คํ ปกาเสสฺสิ ทฺวํ สํมุตฺตํ นิโรธํ มคฺคํ ๑ เสงฺยุถาปปี
 นาม สฺสทฺธํ วคฺถํ อปคตกาฬกํ สํมมเทว ราชนํ ปฏิคฺคณฺเอยฺย
 เหวเมว เตสํ ตสฺมึเวยวสฺสเน วจิณฺณํ วจิตฺตํ รมฺมจกฺขํ อุตฺปาติ
 ยงฺกิญฺจิ สํมุตฺตํ ๑ สํพฺพนฺตํ นิโรธรมฺมมฺหิติ ฯ เต ทิฏฺฐรมฺมา
 ปคฺคตรมฺมา วจิตฺตรมฺมา ปริโยคาพฺพรมฺมา ตินฺนณฺณวิจิจฺจิกา วจิตฺตกถํกถา
 เวสฺสารชฺชปฺปตฺตา อปฺรปฺปจฺจยา สคฺคํ สํสํเน ภควนฺตํ เขตฺทโวจํ
 ๑ ภยฺยยาม มยํ ภาณเต ภควโต สันติเก ปพฺพชฺชํ ๑ ภยฺยยาม
 อฺปสฺมปฺทมฺหิติ ฯ เขตฺทมิทฺธวติ ภควา อโวจ สฺวากฺขาโต รมฺโม

๓๗] มหาชนุชกั ภาติกชฎิตวตุฏ ปจัม ปาฏิหาริย์ ๔๕

จรง พุทุมจริย์ สมนมา ทุกขตัสถ อนตกริยาชาติ ๑ ตา ๑
เตส อายตฺมณฺตานํ อุปตฺมปทา อโหสิ ๑

ภทฺทวคฺคิยสฺสหายกานํ ๑ ตฺถ นินฺนํ ๑

ทฺติยภาณวาร ๑

[๓๗] อตฺโฆ ภควา อณฺุพฺพเพน จาริกํ จรมาโน เยน
อฺรฺรเวธา ตทวสฺริ ๑ เตน โฆ ปน สมนเยน อฺรฺรเวธายํ คโย
ชฎิตา ปฏิจฺชนฺติ อฺรฺรเวธกตฺสโป นทฺกตฺสโป คยาคตฺสโปติ ๑
เตส อฺรฺรเวธกตฺสโป ชฎิตอ ปณฺจณฺณํ ชฎิตสฺสานํ นાયโก โหติ
วินายโก อคฺโค ปมุโข ปาโมกฺโข ๑ นทฺกตฺสโป ชฎิตอ ตินฺนํ
ชฎิตสฺสานํ นાયโก โหติ วินายโก อคฺโค ปมุโข ปาโมกฺโข ๑
คยาคตฺสโป ชฎิตอ ทฺวิณฺณํ ชฎิตสฺสานํ นાયโก โหติ วินายโก
อคฺโค ปมุโข ปาโมกฺโข ๑ อตฺโฆ ภควา เยน อฺรฺรเวธกตฺสโปตฺส
ชฎิตตฺส อตฺสโม เตนฺุปลงฺกมิ อฺปฺปลงฺกมิตฺวา อฺรฺรเวธกตฺสโป
ชฎิตํ เขตทโวจ สเจ เต กตฺสโป อกรฺ วสฺสยฺยาม เขกรคฺคิ
อคฺยาคาเรติ ๑ น โฆ เม มหาสฺมณ กรฺ อปฺปํ โฆ จณฺุเทตฺถ
นาคราชา อิทฺธิมา อาสํวิโส โฆวิโส โส คํ มา วิเหเสสฺสํติ ๑
ทฺติยมฺปํ โฆ ภควา อฺรฺรเวธกตฺสโป ชฎิตํ เขตทโวจ สเจ เต
กตฺสโป อกรฺ วสฺสยฺยาม เขกรคฺคิ อคฺยาคาเรติ ๑ น โฆ เม
มหาสฺมณ กรฺ อปฺปํ โฆ จณฺุเทตฺถ นาคราชา อิทฺธิมา

อาสัฏฐิโส ไพรวิโส โส คัม มา วิเหเสตติ ๑ ศคฺคิมปี่ ไช
ภควา อรุณเวทกตฺตัม ชฺชิตฺตํ เขตฺตโวจ ๑ เต กตฺตป อกรุ
วเตยฺยยาม เภกรคฺคิ อคฺคยาการุติ ๑ น ไช เม มหาตฺมณฺ ครุ
อปปีจ ไช จณฺเทตฺตุน นาคราชา อิทฺธิมา อาสัฏฐิโส ไพรวิโส
โส คัม มา วิเหเสตติ ๑ อปฺเปว มํ น วิเหเสยฺย อิงฺฆ คฺคํ
กตฺตป อานุชานาหิ อคฺคยาการุติ ๑ วิหร มหาตฺมณฺ ยถาสฺสํ ๑
อถไช ภควา อคฺคยาการุ ปวิตฺติคฺคา คินตฺตํนุรํ ปณฺณาเปตฺวา
นิตฺติ ปตฺตงฺกํ อารุชิตฺวา อชฺชํ กายํ ปณฺธาย ปริมุขํ ตตฺติ
อปฺปชฺชเปตฺวา ๑

[๓๘] อถไช โส นาคอ อทฺทตฺ ภควนฺตํ ปวิจฺจํ ทิสฺวาน
ทฺคฺชํ ทฺมมโน ปชฺฐาติ ๑ อถไช ภควโต เขตฺตโหสิ ยนฺนุนาหํ
อิมตฺตํ นาคตฺตํ อานุปฺพจฺจ นวฺวณฺจ จมฺมณฺจ มตฺตณฺจ นุหารุณฺจ
อจฺจณฺจ อจฺจิมิณฺชณฺจ เตชฺสา เตชํ ปริยาเทยฺยนฺติ ๑ อถไช
ภควา ตถารุปํ อิทฺธาภิสฺสวํ อภิสฺสวริคฺคา ปชฺฐาติ ๑ อถไช โส
นาคอ มกฺขํ อตฺตํนุโค ปชฺฐติ ๑ ภควาปิ เตชฺสาตฺตํ สฺมาปชฺชิตฺวา
ปชฺฐติ ๑ อคฺคินฺทํ สํวชฺชิตฺกานํ^๑ อคฺคยาการุ อาทิตฺตํ วิย โหติ
สํปชฺชิตฺตํ สํวชฺชิตฺกํ^๒ ๑ อถไช เต ชฺชิตฺตา อคฺคยาการุ
ปริวารेतฺวา เอยฺมาหํสุ อภิรฺวโป วต โภ มหาตฺมโน นาคเณ
วิเหจฺยตฺติ ๑ อถไช ภควา ตตฺตํ รตฺติยา อจฺจเยน ตตฺตํ

๑-๒ สํวชฺชิตฺกานํ สํวชฺชิตฺกนฺตํ ปาชา ๑

นาคธตฺถ อณุปรหฺจุ ฉวิณฺญ จมฺมณฺญ มถฺตณฺญ นุหรรณฺญ อฏฺฐจิณฺญ
 อฏฺฐจิมิณฺขณฺญ เคธธฺตา เคธฺ ปริยาทยิตฺวา ปคฺคเต ปกฺขิมิตฺวา
 อรุณเณถกธตฺถปถตฺถ ชฺชุตถตฺถ ทถฺถเตถิ อยฺนุเต กธตฺถป นาคโค
 ปริยาทินฺโน อธตฺถ เคธธฺตา เตโชติ ฯ อถโฆ อรุณเณถกธตฺถปถตฺถ
 ชฺชุตถตฺถ เอตทโหสิ มหิตฺธิโก โฆ มหาธมฺโมเน มหานุภาโว
 ยตฺร หิ นาม จณฺฐาธตฺถ นาคราชธตฺถ อิทฺธิมโต อาธวีสถตฺถ
 โฆรวิธตฺถ เคธธฺตา เคธฺ ปริยาทยิสถติ น เตวฺว จ โฆ อรหา
 ยถา อหฺนติ ฯ

[៣៩] អេរលុយរាយ រក្សា ទុក្ខវេទកត់សំប៉ ឱព្វិព្វិវិទ្យា

ตเจ เต กตุสฺส อกรุ วิหเรมฺ อชฺชณฺโห อภิสัณณมุทิตี ฯ
 น โข เม มหาสมณ กรุ ผาสุกาโม จิํ ตํ นิวาเรมิ
 จณฺเขตฺถ นาคราชา อิทุธิมา อาสีวโส ไธรวโส โส
 ตํ มา วิเหเสตติ ฯ

๑๒.๒๖.๖๖ ม. น. วิ. เท. เช. ย. อิง. ช. ท. ว. ก. ส. ส. ป. อนุชานาธิ
 ๑๒.๒๖.๖๖ ม. น. วิ. เท. เช. ย. อิง. ช. ท. ว. ก. ส. ส. ป. อนุชานาธิ
 ๑๒.๒๖.๖๖ ม. น. วิ. เท. เช. ย. อิง. ช. ท. ว. ก. ส. ส. ป. อนุชานาธิ

ทินฺนุนฺติ นํ วิทิตฺวา อภีโต^๒ ปาวีสี ภยมคฺโต ฯ

ทิสฺวา อิตฺถิ ปวิฏฺจํ อหิณาโค ทุมฺมโน. ปฐฺมาติ ฯ

ชุมนุมมานได้ น วิมไน้ มนุสัณหาโคปี ตตฤท ปฐุปาติ ฯ

๓ ข. ผาตุ้กาโม ๑ ๑ ๒ ข. อดมุกัโตะ ๑ ๓ ข. สุมานโด้ ๑

๔. ต. อธิมโน ฯ

มกขณฺจ อสฺสหาโม อหิณาโค ปาเวโกว ปชฺชติ ๑
 เตโชธาตูกุสฺสโต มนุสฺสํหาโคปํ ตตฺถ^๑ ปชฺชติ ๑
 อุกฺกิมํ สํวชิโรตฺตาทนํ อคฺคยาการํ อุกฺกิจฺจเร ๑
 ชฺชิตฺตา อภิปฺปโป วต โภ มหาสฺสมโน นาคเน วิหะสิยตฺติ
 ภณฺนุติ^๒ ๑

อถ รคฺคิตฺยา อจฺจเยน อหิณาสฺส^๓ อจฺจโย น โหณฺติ^๔ ๑
 อิทฺธิมโต ปน จิตฺตา^๕ อเนกาวณฺณา อจฺจโย โหณฺติ ๑
 นีตา อถ โลหิติกา^๖ มณฺชเรชฺชสา ปิตกา ผตฺตาวณฺณาโย
 อจฺจิริสฺส^๗ กายเ อเนกาวณฺณา อจฺจโย โหณฺติ ๑
 ปคฺคตฺตมฺหิ โอทหิตฺวา อหิณาคํ พุราหุมนฺสฺส^๘ ทสฺสเสตฺติ
 อยํ เต กสฺสํป นาคโค ปริยาทินฺโน อสฺสํ เตชสา เตโชติ^๙ ๑
 อถโช อรุเวตฺตกสฺสํป ชฺชิตฺโต ภควโต อิมินา อิทฺธิปาฏิหา-
 ริเยน อภิปฺปสฺสนฺโน ภควนฺตํ เขตฺตวาจ อีเชว มหาสฺสมน วิห-
 อหนฺเต ชฺชวภคฺคเตนาคี ๑

ปจฺมํ ปาฏิหาริยํ

[๔๐] อถโช ภควา อรุเวตฺตกสฺสํปสฺส^๑ ชฺชิตฺตสฺส^๒ อสฺสํมสฺส^๓

๑ วา. ตตฺถเถว ๑ ๒ ตี. อิติ ภณฺนุติ ๑ ๓ ย. หตา
 นาคสฺส^๔ ๑ ตี. ยาว นาคสฺส^๕ ๑ ๔ ตี. โหณฺติ ๑ ๕ ตี.
 ปคฺคตฺตา ๑ ๖ ย. ตี. โลหิติกา ๑ ๗ เนรณฺชราย ภควาติ-
 อาทิตาถาโย ปจฺจนา ปกฺกิชฺชิตฺตาติ ตพฺพณฺณนํ อุกฺกตํ ๑

๔๑] มหาชนุทกั ภาติกขฏิถวตุ ติยัม ปาฏิหาริย์ ๔๘

อวิทุเร ธนุตรสุมิ วนธณเท วิหาตี ๑ อถโธ จตุตาโร มหาราชา
อภิกุณฺดาบ รติยา อภิกุณฺดาบนา เกวถกปุมิ วนธณทํ โธภา-
เสตุวา เยน ภควา เทนุปลงฺกมิมิสุ อุปฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ
อภิวาเทตุวา จตุทิตฺตา อฏฺฐังสุ เสงฺยถาปี มหนฺตา อคฺคิกฺขนฺธา ๑
อถโธ อฏฺฐเวถกสฺสโป ชฺชิตฺโต ตสฺสตา รติยา อจฺจเยน เยน ภควา
เทนุปลงฺกมิ อุปฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เขตฺทโวจ กาโต มหาธมฺม
นิฏฺฐิตํ ภคฺคํ เก นุ โธ เต มหาธมฺม อภิกุณฺดาบ รติยา
อภิกุณฺดาบนา เกวถกปุมิ วนธณทํ โธภาเสตุวา เยน คฺวั
เทนุปลงฺกมิมิสุ อุปฺสงฺกมิตฺวา ตํ อภิวาเทตุวา จตุทิตฺตา อฏฺฐังสุ
สงฺยถาปี มหนฺตา อคฺคิกฺขนฺธาติ ๑ เอเต โธ กสฺสโป จตุตาโร
มหาราชา เยนาทํ เทนุปลงฺกมิมิสุ ชฺมมสฺสธฺวนายาติ ๑ อถโธ
อฏฺฐเวถกสฺสโปสฺส ชฺชิตฺตสฺส เขตฺทโหสิ มหิตฺธิโก โธ มหาธมฺมโน
มahanuภาโว ยศฺร หิ นาม จตุตาโรปี มหาราชา อุปฺสงฺกมิตฺตํ
ชฺมมสฺสธฺวนาย น เทว จ โธ อรหา ยถา อหฺนติ ๑ อถโธ
ภควา อฏฺฐเวถกสฺสโปสฺส ชฺชิตฺตสฺส ภคฺคํ ภาวชิตฺวา ตสฺมิมิเยว
วนธณเท วิหาตี ๑

ติยัม ปาฏิหาริย์ ๑

[๔๑] อถโธ สกฺโก เทวานมิมฺโห อภิกุณฺดาบ รติยา
อภิกุณฺดาบนา เกวถกปุมิ วนธณทํ โธภาเสตุวา เยน ภควา
๑ สัพฺพคฺค อภิกุณฺดาบนาติ ทิสฺสติ ๑ คคฺค การณํ ปริเยสิตพฺพํ ๑

เทนุปลงฺกมิ อุปลงฺกมิตฺวา ภคฺวณฺทํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหุํ
 อฏฺฐาสิ เสงฺยุถาปํ มหาอคฺคิภฺขนฺโห ปุริมาหิ วนฺณณิภาหิ
 อภิกฺกนฺตฺตโร ๑ ปณฺตีตฺตโร ๑ ๑ อถโฆ อรุเรถกตฺถสฺสโป ชฺชิตฺโถ
 ตสฺสํ รตฺติยา อจฺจเยน เยน ภควา เทนุปลงฺกมิ อุปลงฺก-
 มิตฺวา ภคฺวณฺทํ เอตทโวจ กาโต มหาสมณ นิฏฺฐิตํ ภคฺคํ
 โโก นุ โห สํ มหาสมณ อภิกฺกนฺตฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตฺวณฺโณ
 เกวถกนฺตํ วนฺตณฺทํ โอภาเสตฺวา เยน ตฺวํ เทนุปลงฺกมิ
 อุปลงฺกมิตฺวา คํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหุํ อฏฺฐาสิ เสงฺยุถาปํ
 มหาอคฺคิภฺขนฺโห ปุริมาหิ วนฺณณิภาหิ อภิกฺกนฺตฺตโร ๑ ปณฺตีตฺตโร
 จาติ ๑ เอโส โห กตฺถสฺส สกฺโก เทวานมฺิโนโห เยนาคํ
 เทนุปลงฺกมิ รมฺมตฺถวณฺยาติ ๑ อถโฆ อรุเรถกตฺถสฺสโป ชฺชิตฺตสฺส
 เอตทโหสิ มหิทฺธิโก โห มหาสมณ มหาอนุภาโว ยตฺร หิ
 นาม สกฺโก เทวานมฺิโนโห อุปลงฺกมิตฺตสฺส รมฺมตฺถวณฺยา น เญว
 ๑ โห อรหา ยถา อหฺนติ ๑ อถโฆ ภควา อรุเรถกตฺถสฺสโป
 ชฺชิตฺตสฺส ภคฺคํ ภาวฺชิตฺวา ตสฺมึเญว วนฺตณฺเต วิหาสิ ๑

คตฺยํ ปาฏิหาริย์ ๑

[๔๒] อถโฆ พุรฺพฺมา สหฺมปติ อภิกฺกนฺตฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตฺ-
 วณฺโณ เกวถกนฺตํ วนฺตณฺทํ โอภาเสตฺวา เยน ภควา เทนุ-
 ปลงฺกมิ อุปลงฺกมิตฺวา ภคฺวณฺทํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหุํ อฏฺฐาสิ
 เสงฺยุถาปํ มหาอคฺคิภฺขนฺโห ปุริมาหิ วนฺณณิภาหิ อภิกฺกนฺตฺตโร

๔๓] มหาชนุรณํ ภาติกชฎิตตฤ ปรณจมนํ ปาฐิหาริยํ มหายญญกถา ๕๓

จ ปณัตตโร จ ๑ ๑ อถโฆ อรุเวถถสฺสโป ชฎิโต ตสฺสา รตฺติยา
อจุยเนน เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ อุปสงฺกมิทฺวา ภควนฺตํ
เอตทโวจ กาโถ มหาสมณ นิฏฺฐิตํ ภคฺคํ โก นุ โห โส
มหาสมณ อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺโณ เกวถกปฺปํ
วณฺตณฺทํ โอภาเสตฺวา เยน ทฺวํ เตนุปลงฺกมิ อุปสงฺกมิทฺวา
ตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ อฏฺฐาติ เตยฺยถาปํ มหาอคฺคิกฺขนุโ
ปฺริมาหิ วณฺณนิภาหิ อภิกฺกนฺตโร จ ปณัตตโร จาติ ๑ เอโส
โห กสฺสโป พุทฺธมา สหฺมปติ เยนํหํ เตนุปลงฺกมิ รมฺมสฺส-
วณฺยาติ ๑ อถโฆ อรุเวถถสฺสโปสฺส ชฎิถสฺส เอตทโหสิ มหิทธิโก
โห มหาสมโณ มหานุภาโว ยตฺร หิ นาม พุทฺธมา สหฺมปติ
อุปสงฺกมิสฺสติ รมฺมสฺสวณฺยา น เตว ๑ โห อรหา ยถา
อหฺนติ ๑ อถโฆ ภควา อรุเวถถสฺสโปสฺส ชฎิถสฺส ภคฺคํ ภูณฺชิตฺวา
ตสฺมึเขว วณฺตณฺเท จิหาสิ ๑

จตุตถํ ปาฐิหาริยํ ๑

[๔๓] เตน โห ปน สมนเณ อรุเวถถสฺสโปสฺส ชฎิถสฺส มหา-
ยญโย ปจฺจุปฏฺฐิโต โหติ ๑ เกวถกปฺปา จ อญฺคมคฺชา ปหฺนฺตํ ขาถนึยํ
โกชนึยํ อาทาย อภิกฺกมิตฺถกามา โหณฺติ ๑ อถโฆ อรุเวถถสฺสโปสฺส
ชฎิถสฺส เอตทโหสิ เอตฺรหิ โห เม มหายญโย ปจฺจุปฏฺฐิโต
เกวถกปฺปา จ อญฺคมคฺชา ปหฺนฺตํ ขาถนึยํ โกชนึยํ อาทาย
อภิกฺกมิตฺถนฺติ ตเจ มหาสมโณ มหาชนกาเย อิทฺธิปาฐิหาริยํ

กริษฐ์ติ มหาสมณัฐธ ตาภตฺถกาโร อภิวฑฺฒิษฐ์ติ มม
 ตาภตฺถกาโร ปริหายิษฐ์ติ อโห หนุ มหาสมโน สฺวาคนาย
 นาคจุณฺเษยาติ ๑ อถโ ภาควา อรุเวถกฐตฺปฐตฺ ฐฎิถฐตฺ เจตธ่า
 เจโตปริวิจิตฺตกมณฺเษยาติ อุตฺตรกฺุรฺ ฅนฺตุวา ตโต ปิณฺฑปาตํ อหริตฺวา
 อโนตฺตตฺถเห ปริภุณฺชิตฺวา ตตฺถเกว ทิวาวิหารํ อกาสิ ๑ อถโ
 อรุเวถกฐตฺโป ฐฎิโถ ตตฺธ่า รตฺติยา อจุเษน เษน ภาควา
 เตนฺุปตฺถกฺมิ อุตฺถกฺมิตฺวา ภาควนฺตํ เอตฺทโวจ กาโถ มหาสมณ
 นิฎฺฐิจุคฺ ภาควคฺ กิ ญฺ โ ฆ มหาสมณ หิยฺโย นาคมาสิ อปฺปิจ
 มยํ คํ สฺราม กิ ญฺ โ ฆ มหาสมโน นาคจุณฺคฺติ ฆาถนียตฺธ
 จิ เต ปฏฺิวิโส^๑ จมฺปิโตติ ๑ หนฺุ เต กตฺธตฺป เอตฺทโหสิ เอตฺรหิ
 โ ฆ เม มหาษณฺโณ ปจฺจุปฏฺิจุโถ เกวถกปฺปา จ อญฺคมคฺธา
 ปหฺนฺตํ ฆาถนียํ โภษนียํ อาทาย อภิกฺกมิตฺตฺนฺติ สฺเจ มหาสมโน
 มหาษณฺกาเย อิทฺธิปาฏิหาริยํ กริษฐ์ติ มหาสมณัฐธ ตาภตฺถกาโร
 อภิวฑฺฒิษฐ์ติ มม ตาภตฺถกาโร ปริหายิษฐ์ติ อโห หนุ
 มหาสมโน สฺวาคนาย นาคจุณฺเษยาติ โส โ ฆ อหํ กตฺธตฺป
 ตว เจตธ่า เจโตปริวิจิตฺตกมณฺเษยาติ อุตฺตรกฺุรฺ ฅนฺตุวา ตโต
 ปิณฺฑปาตํ อหริตฺวา อโนตฺตตฺถเห ปริภุณฺชิตฺวา ตตฺถเกว ทิวาวิหารํ
 อกาสิณฺติ ๑ อถโ อรุเวถกฐตฺปฐตฺ ฐฎิถฐตฺ เอตฺทโหสิ มหิทฺธิโก
 โ ฆ มหาสมโน มหานุภาโว ยตฺร หิ นาม เจตธ่าปํ จิตฺตํ

๑ ยฺ. ฆาถนียตฺธ จ โภษนียตฺธ จ ๑ ๒ สฺ. ปฏฺิวิโส ๑

๔๔] มหาชนุชกั ภาติกชฎิตตฤ ภควโต มัตถุญจวรั ๕๓

ปชานิสต์ติ น เทวอ จ โข อรหา ยถา อหฺนติ ฯ อถโฆ
ภควา อรุเวถกตฺตปตฺต ชฎิตตฺต ภคฺคั ภุชิตฺตวา ตตฺถมียะ
วณตฺตเต จิหาคี ฯ

ปญฺจมนํ ปาฐิทาหฺริยํ ฯ

[๔๔] เตน โข ปน สมนเยน ภควโต มัตถุญฺจํ อูปปนฺนํ โหติ ฯ
อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ กตฺถ นฺ โข อหํ มัตถุญฺจํ โขเวยฺยนฺนติ ฯ
อถโฆ ตฺถโก เทวานมฺินฺนุโท ภควโต เจตสา เจโตปริวิตกฺกมณฺเวย
ปาณินา ปกฺขรณฺนิ ชนิตฺตวา ภควนฺตํ เอตทโวจ อีธ ภนฺเต
ภควา มัตถุญฺจํ โขวตฺติ ฯ อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ กิมนฺนํ
นฺ โข อหํ มัตถุญฺจํ ปริมทฺเทยฺยนฺนติ ฯ อถโฆ ตฺถโก เทวานมฺินฺนุโท
ภควโต เจตสา เจโตปริวิตกฺกมณฺเวย มหคฺคิ สิตํ อูปนิกฺขิเป
อีธ ภนฺเต ภควา มัตถุญฺจํ ปริมทฺทตฺติ ฯ อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ
กิมนฺนํ นฺ โข อหํ ชาตมฺพิตฺตวา อุตฺตเรยฺยนฺนติ ฯ อถโฆ กกุเช
อริวตฺถา เทวตา ภควโต เจตสา เจโตปริวิตกฺกมณฺเวย ตาหํ
โธนาเมสิ อีธ ภนฺเต ภควา ชาตมฺพิตฺตวา อุตฺตรตฺติ ฯ อถโฆ
ภควโต เอตทโหสิ กิมนฺนํ นฺ โข อหํ มัตถุญฺจํ วิสฺตฺตชฺเชยฺยนฺนติ ฯ
อถโฆ ตฺถโก เทวานมฺินฺนุโท ภควโต เจตสา เจโตปริวิตกฺกมณฺเวย
มหคฺคิ สิตํ อูปนิกฺขิเป อีธ ภนฺเต ภควา มัตถุญฺจํ วิสฺตฺตชฺเชตฺติ ฯ

อถโฆ อรุเวถกตฺตปโต ชฎิตโต ตตฺถา รตฺติยา อจฺจเยน
เยน ภควา เตนฺนปตฺตํกมิ อูปตฺตํกมิตฺตวา ภควนฺตํ เอตทโวจ

กาโต มหาสมณ นิฏฐิตํ ภคฺคํ ก็ นุ โห มหาสมณ นายนํ
 ปุพฺเพ อธิ ปุณฺณวณฺณํ ตํ ยํ อธิ ปุณฺณวณฺณํ นยมา สิตา
 ปุพฺเพ อุปนิทฺธิตฺตา เกนิมา สิตา อุปนิทฺธิตฺตา นยิมฺมํ
 กกุณฺธํ ปุพฺเพ ตํชา โอนตา ตํ ยํ ตํชา โอนตาติ ฯ อธิ
 เม กถํสํป มํสํกุณฺโณ อุปฺปนฺนํ อโหสิ ตถํสํ มยฺหํ กถํสํ
 เขตฺตโหสิ กถํ นุ โห อหํ มํสํกุณฺโณ โรเวยฺยนฺติ อถโห
 กถํสํ สกฺโก เทวานมฺินฺโท มม เจตฺสา เจโตปฺริวิตกฺกมณฺเฑน
 ปาณินา ปุณฺณวณฺณํ ขนิตฺวา มํ เขตฺตโวจ อธิ ภนฺเต ภควา
 มํสํกุณฺโณ โรเวยฺยนฺติ ตํ ยํ อมฺนุสฺสํเสน ปาณินา ขนิตา ปุณฺณวณฺณํ
 ตถํสํ มยฺหํ กถํสํ เขตฺตโหสิ กิเมหิ นุ โห อหํ มํสํกุณฺโณ
 ปริมทฺตฺเทยฺยนฺติ อถโห กถํสํ สกฺโก เทวานมฺินฺโท มม เจตฺสา
 เจโตปฺริวิตกฺกมณฺเฑน มหคฺคิ สิตํ อุปนิทฺธิปิ อธิ ภนฺเต ภควา
 มํสํกุณฺโณ ปริมทฺตฺตฺติ ตํ ยํ อมฺนุสฺสํเสน นิทฺธิตฺตา สิตา ตถํสํ
 มยฺหํ กถํสํ เขตฺตโหสิ กิเมหิ นุ โห อหํ ชาตมฺุพิตฺวา
 อุตฺตเรยฺยนฺติ อถโห กถํสํ กกุเช อธิวตฺตา เทวตา มม
 เจตฺสา เจโตปฺริวิตกฺกมณฺเฑน ตํชา โอนาเมสิ อธิ ภนฺเต
 ภควา ชาตมฺุพิตฺวา อุตฺตรตฺติ ตํชา ยํ อหฺรหฺตฺโต กกุโร ตถํสํ
 มยฺหํ กถํสํ เขตฺตโหสิ กิเมหิ นุ โห อหํ มํสํกุณฺโณ วิสฺสํชฺเชยฺยนฺติ
 อถโห กถํสํ สกฺโก เทวานมฺินฺโท มม เจตฺสา เจโตปฺริวิตกฺก-
 มณฺเฑน มหคฺคิ สิตํ อุปนิทฺธิปิ อธิ ภนฺเต ภควา มํสํกุณฺโณ

๔๕] มหาชนุทกั ภาติกชฎิตวตุล ชมพุทูปผลาทิปฐาฐิหาริย์ ๕๕

วิตุตฺตชฺเชตฺตติ ตายํ อมฺนุตฺตเนน นิฏฺฐิตฺตา สิตฺตติ ๑ อถโช
อฺรฺรเวตฺตกตฺตปตฺตํ ชฎิตตฺตํ เอตฺตทโหติ มหิตฺตติโก โช มหาตฺมโน
มฺหานุภาโว ยตฺร หิ นาม ตฺตโก เทวานมิญฺโhto เวຍယာຈຸຈິ
ກຣີສັດຕິ ນ ເຊວ ຈ ໂອ ອຣາ ຍຄາ ອຸນຸຕິ ๑ ອຕໂອ
ກວາ ອຸຣຸເວຕກຕັດປຕັດ ຫຼີດຕັດ ກຕຕັ ກຸບຸຸຸຸຸຸຸຸຸຸ ຕຕັມີເຍວ
ວນຕ໌ນເ ວິຫາຕິ ๑

[๔๕] ອຕໂອ ອຸຣຸເວຕກຕັດໂປ ຫຼີໂຕ ຕຕັດຕາ ຣຕຕິຍາ ອຈຸຈເຍນ
ເຍນ ກວາ ຕະນຸປຕັດກມີ ຕຸປຕັດກມີຕຸວາ ກວໂຕ ກາຕັ ອາໂຣເຈຕິ
ກາໂຕ ມາຫຕ໌ມນ ນິຸຸຸຸຸຸຸຸຸຸ ກຕຕນຸຕິ ๑ ຕຈຸ ຕຸວັ ກຕຕັປ
ອາຍາມນຸຕິ ๑ ອຸຣຸເວຕກຕັດປັ ຫຼີຕັ ຕຸຍໂຍເຊຕຸວາ ຍາຍ ຫມຸພຸຍາ
ຫມຸພຸຕິໂປ ປໂພໂພຍຕິ ຕໂຕ ຜຕັ ຕເຕຕຸວາ ປຈັມຕຣ໌ ອາຕນຸຕຸວາ
ອຕຸຍາຕາເ ນິຕິນິ ๑ ອຕຸທຕາ ໂອ ອຸຣຸເວຕກຕັດໂປ ຫຼີໂຕ ກວນຕັ
ອຕຸຍາຕາເ ນິຕິນິ ທິຕຸວານ ກວນຕັ ອຕຕໂວຈ ກຕເມນ ຕຸວັ
ມາຫຕ໌ມນ ມຕເນ ອາຕໂຕ ອຸ ຕຍາ ປຈັມຕຣ໌ ປກຸກນໂຕ
ໂຕ ຕຸວັ ປຈັມຕຣ໌ ອາຕນຸຕຸວາ ອຕຸຍາຕາເ ນິຕິນິໂນຕິ ๑ ອຶຫາ
ກຕຕັປ ຕັ ຕຸຍໂຍເຊຕຸວາ ຍາຍ ຫມຸພຸຍາ ຫມຸພຸຕິໂປ ປໂພໂພຍຕິ
ຕໂຕ ຜຕັ ຕເຕຕຸວາ ປຈັມຕຣ໌ ອາຕນຸຕຸວາ ອຕຸຍາຕາເ ນິຕິນິໂນ
ອຶຫ໌ ໂອ ກຕຕັປ ຫມຸພຸຜຕັ ວນຕ໌ນຕ໌ມປນນິ ຕນຸຸຸຸຸຸຸຸຸຸ ຣຕຕັມປນນິ
ຕເຈ ອາກຸຸຸຸຸຸ ປຣິກຸບຸຸຸຸຸຸ ຫມຸພຸຸຸຸຸຸ ๑ ອຕັ ມາຫຕ໌ມນ ຕຸວັເຍເວຕັ

๑ ຍຸ ຫມຸພຸຍາຍີ ๑

อารสํ คุวเยะเวคํ ปริภุญชาติ^๑ ๑ อถโฆ อรุเวถถสฺสปฺสฺส
 ชฺชิตฺถสฺส เอตทโหสิ มหิตฺธิโก โฆ มหาธมฺมโน มหานุภาโว
 ยตฺร หิ นาม มํ ปจฺมตฺรํ อฺยุโยเชตฺวา ยาย ชมฺพุยา ชมฺพุทฺโโป
 ปณฺณายติ ตโต ผลํ คเหตฺวา ปจฺมตฺรํ อากฺขตฺวา อคฺขยาคาเร
 นิสฺสํทิสฺสคิ น เตว จ โฆ อรหา ยถา อหฺนฺติ ๑ อถโฆ
 ภควา อรุเวถถสฺสปฺสฺส ชฺชิตฺถสฺส ภคฺคํ ภูณฺชิตฺวา คสฺมิมิเยว
 วณฺสณฺฑเฑ จิหาสิ ๑ อถโฆ อรุเวถถสฺสโป ชฺชิตฺโถ คสฺสํ วัคฺคิยา
 อจฺจุเยน เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อฺอุปสงฺกมิตฺวา ภควโต
 กาลํ อารโรเจสิ กาลโต มหาธมฺมโน นิฏฺฐิตํ ภคฺคตฺตํ ๑ อจฺจุ
 คุวํ กสฺสํป อายามหฺนฺติ อรุเวถถสฺสํปํ ชฺชิตํ อฺยุโยเชตฺวา
 ยาย ชมฺพุยา ชมฺพุทฺโโป ปณฺณายติ คสฺสํ อวิทฺฐเร อมฺโपो
 ๑เป๑ คสฺสํ อวิทฺฐเร อามถกํ ๑เป๑ คสฺสํ อวิทฺฐเร หริคกํ
 ๑เป๑ คาวคฺคิํ คนฺตฺวา ปาริจุคฺคกปฺปมฺมํ คเหตฺวา ปจฺมตฺรํ
 อากฺขตฺวา อคฺขยาคาเร นิสฺสํทิตํ ๑ อทฺทถา โฆ อรุเวถถสฺสโป ชฺชิตฺโถ
 ภควนฺตํ อคฺขยาคาเร นิสฺสนํ ทิสฺสวาน ภควนฺตํ เอตทโวจ กตฺเมว
 คุวํ มหาธมฺมโน มคฺเคน อากโต อหํ ตยา ปจฺมตฺรํ ปกฺกนฺโต
 โส คุวํ ปจฺมตฺรํ อากฺขตฺวา อคฺขยาคาเร นิสฺสนฺโนติ ๑ อิทาหํ
 กสฺสํปํ ตํ อฺยุโยเชตฺวา คาวคฺคิํ คนฺตฺวา ปาริจุคฺคกปฺปมฺมํ คเหตฺวา
 ปจฺมตฺรํ อากฺขตฺวา อคฺขยาคาเร นิสฺสนฺโน อิทํ โฆ กสฺสํป
 ๑ ย. ปริภุญชาติ^๑ ๑

๔๗] มหาษนฺทกัม ภาติกชฺชิตฺตวตฺถุ กญฺชฺฌาตาทิปฺปาฏิหาริย์ ๕๗

ปาริจฺจุตฺตกปฺปญฺญํ วจฺจนตฺมปฺนฺนํ คณฺฐตฺมปฺนฺนํ ๑ อถ โข
อฺรฺรเวถกตฺตปฺปตฺตํ ชฺชิตฺตํ เอตทโหสิ มหิตฺตโก โข มหาตฺมโน
มหานุภาโว ยตฺร หิ นาม มํ ปชฺสมตฺรํ อฺยุโยเชตฺวา ตาวตฺตํ
คณฺฐวา ปาริจฺจุตฺตกปฺปญฺญํ คเหตฺวา ปชฺสมตฺรํ อคณฺฐวา อคฺชยาการ
นิตฺตํตฺตํ น เควว จ โข อรหา ยถา อหฺนติ ๑

[๔๖] เตน โข ปน ตมฺเยน เต ชฺชิตา อคฺคํ ปริจฺจิกฺกามา
น ตฺถโกหฺนติ กญฺชานํ ฌาเณตฺม ๑ อถ โข เคสํ ชฺชิตานํ เอตทโหสิ
นิตฺตํตฺตํ โข มหาตฺมณตฺตํ อิทฺธานุภาโว ยถา มยํ น ตฺถโกม
กญฺชานํ ฌาเณตฺม ๑ อถ โข ภควา อฺรฺรเวถกตฺตํ ชฺชิตํ เอตทโห
สตียนฺตฺว กตฺตํป กญฺชานํ ๑ ฌาติยนฺตฺว มหาตฺมณตฺตํ ๑ ตฺถิเทว
ปญฺจ กญฺชตฺตานํ ฌาติยํ ๑ อถ โข อฺรฺรเวถกตฺตปฺปตฺตํ ชฺชิตตฺตํ
เอตทโหสิ มหิตฺตโก โข มหาตฺมโน มหานุภาโว ยตฺร หิ
นาม กญฺชานํ ฌาติยํตฺตํ น เควว จ โข อรหา ยถา
อหฺนติ ๑

[๔๗] เตน โข ปน ตมฺเยน เต ชฺชิตา อคฺคํ ปริจฺจิกฺกามา
น ตฺถโกหฺนติ อคฺคํ อฺชฺชเณตฺม ๑ อถ โข เคสํ ชฺชิตานํ เอตทโหสิ
นิตฺตํตฺตํ โข มหาตฺมณตฺตํ อิทฺธานุภาโว ยถา มยํ น ตฺถโกม

๑ อิทํ โข กตฺตํป ปาริจฺจุตฺตกปฺปญฺญํ วจฺจนตฺมปฺนฺนํ คณฺฐตฺมปฺนฺนํ
ตฺเจ อากฺขตฺติ คณฺฐาติ ๑ อถ มหาตฺมณ ตฺวํเยเวตํ อากฺขตฺติ
ตฺวํเยเวตํ คณฺฐาติติ อฺยุโรปฺเปยฺยโกตฺตเกยว นิตฺตํ ๒ ตฺสฺ ฌาเณตฺม ๑

อภฺคิ อฺชฺชเตคฺคฺนฺติ^๑ ๑ อถ โช ภคฺวา อฺรฺรฺเวถกถฺสํปํ ชฺชิตํ เอตทโวจ
 อฺชฺชชฺติยนฺตุ กถฺสํป อภฺคิคฺติ ๑ อฺชฺชชฺติยนฺตุ มหาสํมณาคิ ๑ สกฺกิเทว
 ปณฺจ อภฺคิสฺสคานิ อฺชฺชชฺติ^๒ ๑ อถ โช อฺรฺรฺเวถกถฺสํปสฺส ชฺชิตสฺส
 เอตทโหติ มหิทธิโก โช มหาสํมโน มหานุภาโว ยตุร หิ
 นาม อภฺคิปี อฺชฺชชฺติยสฺสคฺคฺนฺติ น เควว จ โช อรหา ยถา อหฺนฺติ ๑

[๔๘] เตน โช ปน สํมเยน เต ชฺชิตา อภฺคิ ปริจฺจริคฺวา น
 สกฺโกนฺติ อภฺคิ วิชฺฌาเปคฺ ๑ อถ โช เถสํ ชฺชิตานํ เอตทโหติ
 นิสฺสํสํ โช มหาสํมณสฺส อิทฺธานุภาโว ยถา มยํ น สกฺโกม
 อภฺคิ วิชฺฌาเปคฺนฺติ ๑ อถ โช ภคฺวา อฺรฺรฺเวถกถฺสํปํ ชฺชิตํ เอตทโวจ
 วิชฺฌายนฺตุ กถฺสํป อภฺคิคฺติ ๑ วิชฺฌายนฺตุ มหาสํมณาคิ ๑ สกฺกิเทว
 ปณฺจ อภฺคิสฺสคานิ วิชฺฌายิ^๓ ๑ อถ โช อฺรฺรฺเวถกถฺสํปสฺส ชฺชิตสฺส
 เอตทโหติ มหิทธิโก โช มหาสํมโน มหานุภาโว ยตุร หิ
 นาม อภฺคิปี วิชฺฌายิสฺสคฺคฺนฺติ น เควว จ โช อรหา ยถา
 อหฺนฺติ ๑

[๔๙] เตน โช ปน สํมเยน เต ชฺชิตา สํคาสํ เหมนฺติกาสุ
 วคฺคิ^๔ อฺนฺตรวฺจกาสุ หิมปาคสํมเย นชฺชา เนรณชฺชรายํ นิมุชฺชนฺติปี
 อุมมุชฺชนฺติปี อุมมุชฺชนฺติมุชฺชนฺติปี กโรนฺติ ๑ อถ โช ภคฺวา
 ปณฺจมคฺคานิ มนฺทามุชฺสคานิ อภินิมฺมิ นิ ยตุถ เต ชฺชิตา
 อฺนฺตรวคฺคิ วิธิพฺเพสํ ๑ อถ โช เถสํ ชฺชิตานํ เอตทโหติ นิสฺสํสํ

๑ ส. ชาเตคฺคฺนฺติ ๑ ๒ อฺชฺชชฺติยํ ๑

๕๐] มหาชนกั ภาติกชฎิตตฤ มหาอุทกฉวาหคปฐาฐิหาริย์ ๕๘

โฆ มหาศมณศุต อิทฐานุกาโว ยถายิมา มนุทามุขิโย นิมุ-
มิตาคิ ๑ อถโฆ อรุเวถกศุตปศุต ชฎิตศุต เขตทโหสิ มหิตุธิโก
โฆ มหาศมณ มหานุกาโว ยตฺร ทิ นาม ตาวพหุ มนุทา-
มุขิโยปี้^๑ อภินิมมิณิสศติ น เควฉ จ โฆ อรหา ยถา อหนติ ๑

[๕๐] เตน โฆ ปณ ศมเยน มหาอภากเมโฆ ปาวศุติ มหา-
อุทกฉวาหโก ศณชรายิ ๑ ยศุมิ ปเทเส ภควา วิหริติ โส ปเทโส
อุทเกณ โอตุถโต โหติ ๑ อถโฆ ภควโต เขตทโหสิ ยนฺนุนาหิ
ศมนุตา อุทกั อศุตฺสาเทควา^๒ มชฺเฌ เรณุกตาย ภูมียา จงฺกเมย-
ยนฺติ ๑ อถโฆ ภควา ศมนุตา อุทกั อศุตฺสาเทควา มชฺเฌ
เรณุกตาย ภูมียา จงฺกมิ ๑ อถโฆ อรุเวถกศุตโป ชฎิโต มา
เหว โฆ มหาศมณ อุทเกณ อูโหเท อโหสิติ ๑ นาวาย ศมพหุเทหิ
ชฎิเทหิ ศทฺธิ ยศุมิ ปเทเส ภควา วิหริติ ตํ ปเทสํ อคมาติ ๑
อทฺทสา โฆ อรุเวถกศุตโป ชฎิโต ภควนฺตํ ศมนุตา อุทกั
อศุตฺสาเทควา มชฺเฌ เรณุกตาย ภูมียา จงฺกมณฺตํ ทิสฺวาน
ภควนฺตํ เขตทโวจ อิช นุ ตวํ มหาศมณาคิ ๑ อาม อทมศุมิ^๓
กศุตปาคิ ภควา เวหาสํ อพภุคฺคณฺตวา นาวาย ปจุจฺจุจาสิ ๑
อถโฆ อรุเวถกศุตปศุต ชฎิตศุต เขตทโหสิ มหิตุธิโก โฆ
มหาศมณ มหานุกาโว ยตฺร ทิ นาม อุทกัปี้ นปฺปฉวาหิสศติ^๔

๑ ย. มหามนุทามุขิโย ๑ ๒ ย. อศุตฺสาเรควา ๑ ๓ ย. ส.
อชมทมศุมิ. รา. อทมศุมิ ๑ ๔ ย. นปฺปฉิหิสศติ. ส. นปฺปฉหิสศติ ๑

น เหวว จ โห อรหา ยถา อหฺนติ ฯ

[๕๓] อถโห ภควโต เอตทโหติ จิรํปิ โห อิมสฺส โมช-
ปฺปิสฺสํ เหว ภวิสฺสํ มหิตฺติโก โห มหาสมฺมณ มหาภูทวา
น เหวว จ โห อรหา ยถา อหฺนติ ยนฺนุนาหํ อิมํ ชฺชิตํ
สฺสเวเชยฺยนฺติ ฯ อถโห ภควา อรุเวตถสฺสํปิ ชฺชิตํ เอตทโวจ
เนว โห ตวํ กสฺสํป อรหา นานํ อรหตฺตมคฺคํ สฺมาปฺนโน
สํปิ เต ปฏฺธิปทา นตฺติ ยาย ตวํ อรหา วา อสฺสํติ อรหตฺตมคฺคํ
วา สฺมาปฺนโนติ ฯ อถโห อรุเวตถสฺสํปิ ชฺชิตโถ ภควโต ปาทิสฺส
สฺรสา นิปตฺติควา ภควนฺตํ เอตทโวจ อภยฺยยามหํ ภนฺเต ภควโต
สฺนฺติเก ปพฺพชฺชํ อภยฺยยามิ อุตฺตมฺปทนฺติ ฯ ตวํ โหติ กสฺสํป
ปณฺจณฺณํ ชฺชิตสฺสคานํ นાયโก วินายโก อคฺคโค ปมฺุโห ปาโมกฺุโห
เตปปี ตาว อปฺปิโตเกหิ ยถา เต มณฺเฑวิสฺสํนฺติ ตถา กริสฺสํนฺตํติ ฯ
อถโห อรุเวตถสฺสํปิ ชฺชิตโถ เยน เต ชฺชิตา เตนุสฺสํงมฺิ
อุตฺตํงมฺิควา เต ชฺชิตเอ เอตทโวจ อิจฺฉามหํ โก มหาสมฺมณ
พฺรหฺมจฺริยํ จริตฺถํ ยถา ภวฺนโต มณฺเฑนฺติ ตถา กโรนฺตฺติ ฯ
จิรปฏฺธิกา มยํ โก มหาสมฺมณ อภิปฺปสฺสนฺนา สฺเจ ภวํ มหาสมฺมณ
พฺรหฺมจฺริยํ จริสฺสํติ สฺพเพ ว มยํ มหาสมฺมณ พฺรหฺมจฺริยํ
จริสฺสํตํมาติ ฯ อถโห เต ชฺชิตา เกสฺมิสฺสํ ชฺชามิสฺสํ ชาริกาชฺมิสฺสํ
อคฺคิหุคฺคตฺมิสฺสํ อุกฺเก ปวาทฺตฺวา เยน ภควา เตนุสฺสํงมฺิ
อุตฺตํงมฺิควา ภควโต ปาทิสฺส สฺรสา นิปตฺติควา ภควนฺตํ เอตทโวจ

๕๓] มหาชนุทกั ภาติกขฏิถวตฺตฺว เตสํ ปพพชฺชูปสมฺปทา ๖๑

ตถะยยาม มยํ ภนฺเต ภควโต สฺมุติเก ปพพชฺชํ ตถะยยาม
อุปสมฺปทนฺติ ฯ เอถ ภิกฺขโวจิ ภควา อโวจ สฺวาภฺวโต
สมฺโม จรต พฺรหฺมจฺริยํ สฺมมา ทฺวณฺสํ อหฺนฺตฺติริยาติ ฯ
ธํ ๑ เตสํ อายสฺมณฺตานํ อุปสมฺปทา อโหสิ ฯ

[๕๔] อทฺทสา โห นทักฺสโป ชฺชิตฺถ เกสฺมิสฺสํ ชฺชามิสฺสํ
ชวริกาชฺมิสฺสํ อคฺคิหุคฺคมิสฺสํ อทฺเท วุญฺหมาเน ทิสฺวานสฺสํ
เอตทโหสิ มา เทว เม ภาทฺโน อุปสฺสโค อโหสิติ ฯ ชฺชิตฺถ
ปาเทสิ คจฺจนฺต เม ภาทฺรํ ชานาถาติ สํมณฺจ คีหิ ชฺชิตฺถเคหิ
สทฺธิ เยนายสฺมา อจฺเจตฺถสฺสโป เตนฺอุปสฺงกฺมิ อุปสฺงกฺมิตฺวา
อายสฺมณฺคํ อจฺเจตฺถสฺสโป เอตทโวจ อิทํ หุ โห กสฺสโป เสยฺโยติ ฯ
อามาธุสํ อิทํ เสยฺโยติ ฯ อถโห เต ชฺชิตฺถ เกสฺมิสฺสํ ชฺชามิสฺสํ
ชวริกาชฺมิสฺสํ อคฺคิหุคฺคมิสฺสํ อทฺเท ปวาเหตฺวา เยน ภควา
เตนฺอุปสฺงกฺมิสฺสํ อุปสฺงกฺมิตฺวา ภควโต ปาเทสฺสํ สิริสา นิปตฺติวา
ภควนฺคํ เอตทโวจํ ตถะยยาม มยํ ภนฺเต ภควโต สฺมุติเก
ปพพชฺชํ ตถะยยาม อุปสมฺปทนฺติ ฯ เอถ ภิกฺขโวจิ ภควา
อโวจ สฺวาภฺวโต สมฺโม จรต พฺรหฺมจฺริยํ สฺมมา ทฺวณฺสํ
อหฺนฺตฺติริยาติ ฯ ธํ ๑ เตสํ อายสฺมณฺตานํ อุปสมฺปทา อโหสิ ฯ

[๕๕] อทฺทสา โห คยาภฺกสฺสโป ชฺชิตฺถ เกสฺมิสฺสํ ชฺชามิสฺสํ
ชวริกาชฺมิสฺสํ อคฺคิหุคฺคมิสฺสํ อทฺเท วุญฺหมาเน ฯ ทิสฺวานสฺสํ
เอตทโหสิ มา เทว เม ภาคฺคํ อุปสฺสโค อโหสิติ ฯ ชฺชิตฺถ

ปาเหติ คจฺจน เม ภาคโร ชานาถาติ สํมณฺญ ทูวฺหิ
 ชฺชิตฺตเคหิ เยนายสฺมา อรุเวถกสฺสโป เทนุปลงฺกมิ อฺปสงฺ-
 กมิทฺวา อายสฺมนฺตํ อรุเวถกสฺสโป อेतทโวจ อิทํ นุ โช
 กสฺสโป เสงฺโยติ ฯ อามาอุโส อิทํ เสงฺโยติ ฯ อถโช เค ชฺชิตา
 เถกมิสฺสํ ชฺชามิสฺสํ ชวริกาชมิสฺสํ อคฺคิหุคฺคตมิสฺสํ อฺทเก ปวาทฺเตว
 เยน ภควา เทนุปลงฺกมิตฺถํ อฺปสงฺกมิทฺวา ภควโต ปาเทสฺ
 สิริธํ นิปตฺติว ภาควนฺตํ อेतทโวจํ ตถะยยาม มยฺ ภนฺเต
 ภควโต สํนฺติเก ปพฺพชฺชํ ตถะยยาม อฺปสํมฺปทฺนฺติ ฯ อถ ภิกฺขโวจติ
 ภควา อโวจ สฺวากฺขาโต ชฺมโม จรต พฺรหฺมจฺริยํ สํมา
 ทฺยฺกสฺสํ อนฺตกิริยาयाติ ฯ ธํ ว เคสํ อายสฺมนฺตานํ อฺปสํมฺปทา
 อโหติ ฯ

[๕๔] ภควโต อธิฏฺฐาเนน ปณฺญ กฏฺฐสฺสคานิ น ฌาตียิสฺ
 ฌาตียิสฺ อคฺคิ น อฺชฺชตฺถิสฺ อฺชฺชตฺถิสฺ น วิชฺฌายิสฺ วิชฺฌายิสฺ
 ปณฺญ มนฺทามุขิตคานิ อภินิมฺมิติ ฯ เอเตน นเยน อทฺตคฺคณฺ-
 ปาฏิหาริยสฺสทฺธานิ โหนฺติ ฯ

[๕๕] อถโช ภควา อรุเวถายํ ยถาภินฺตํ วิหริทฺวา เยน
 คยาตฺถํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสงฺกฺเขน สํทฺธิ ภิกฺขุ-
 สฺสทฺถสฺสํ สํพฺเพเหว ปฺรชานชฺชิตฺเทหิ ฯ คตฺร สฺสํ ภควา คยาयํ
 วิหริติ คยาตฺถสฺสํ สํทฺธิ ภิกฺขุสงฺกฺเขน ฯ คตฺร โช ภควา ภิกฺขุ
 อามนฺเตติ สํพฺพํ ภิกฺขเว อาทิคฺคํ กิณฺญํ ภิกฺขเว สํพฺพํ อาทิคฺคํ

จกขุ ภิกขเว อภิสกัมมัม ฐา อภิสกัมมัม จกขุวิญญานัม อภิสกัมมัม
 จกขุสมมุติโส อภิสกัมมัม ยมมัม จกขุสมมุติโสปัจจุยา อปฺปชฺชติ
 เวทิตํ สฺขัม วา ทกขัม วา อทกขมสฺขัม วา ตมมัม อภิสกัมมัม เกณ
 อภิสกัมมัม อภิสกัมมัม รากคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา อภิสกัมมัม
 ชาตียา ชรามรณเณ โสเกหิ ปริเทเวหิ ทกฺเขหิ โทมนสฺสเอหิ
 อปฺปายาเอหิ อภิสกัมมณฺติ วทามิ ๑ โสคัม อภิสกัมมัม สทฺททา อภิสกัมมัม
 ๑เป ๑ ฆนัม อภิสกัมมัม คณฺฐา อภิสกัมมัม ๑เป ๑ ชิวหา อภิสกัมมัม รตฺธา
 อภิสกัมมัม ๑เป ๑ ทาโย อภิสกัมมัม โฉฏฺฐพฺพทา อภิสกัมมัม ๑เป ๑ มโน
 อภิสกัมมัม ฐมฺมา อภิสกัมมัม มโนวิญญานัม อภิสกัมมัม มโนสมมุติโส
 อภิสกัมมัม ยมมัม มโนสมมุติโสปัจจุยา อปฺปชฺชติ เวทิตํ สฺขัม วา
 ทกขัม วา อทกขมสฺขัม วา ตมมัม อภิสกัมมัม เกณ อภิสกัมมัม อภิสกัมมัม
 รากคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา อภิสกัมมัม ชาตียา ชรามรณเณ
 โสเกหิ ปริเทเวหิ ทกฺเขหิ โทมนสฺสเอหิ อปฺปายาเอหิ อภิสกัมมณฺติ
 วทามิ ๑ เอวํ ปสฺสํ ภิกขเว สุตฺวา อริยสํวาทโก จกขุสมมุติ
 นิพฺพินฺนุทฺติ รุเปสฺสํ นิพฺพินฺนุทฺติ จกขุวิญญานเณปี นิพฺพินฺนุทฺติ จกขุ-
 สมมุติโสปี นิพฺพินฺนุทฺติ ยมมัม จกขุสมมุติโสปัจจุยา อปฺปชฺชติ
 เวทิตํ สฺขัม วา ทกขัม วา อทกขมสฺขัม วา ตมมัม นิพฺพินฺนุทฺติ
 ๓ รากคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา อภิสกัมมัม ชาตียา ชราม-
 รณเณ โสเกหิ ๑เป ๑ อภิสกัมมณฺติ วทามิ สทฺททา อภิสกัมมัม
 อภิสกัมมัม ๑เป ๑ ฆนัม อภิสกัมมัม คณฺฐา อภิสกัมมัม ๑เป ๑ ชิวหา
 อภิสกัมมัม รตฺธา อภิสกัมมัม ๑เป ๑ ทาโย อภิสกัมมัม โฉฏฺฐพฺพทา
 อภิสกัมมัม ๑เป ๑ มโน อภิสกัมมัม ฐมฺมา อภิสกัมมัม มโนวิญญานัม
 อภิสกัมมัม มโนสมมุติโส อภิสกัมมัม ยมมัม มโนสมมุติโสปัจจุยา
 อปฺปชฺชติ เวทิตํ สฺขัม วา ทกขัม วา อทกขมสฺขัม วา ตมมัม นิพฺพินฺนุทฺติ

โศตธัมมึ นีพพิณฺทติ สทฺเทธฺมึ นีพพิณฺทติ ๑ เป ๑ ฆานธัมมึ นีพพิณฺทติ
 คนฺธธฺมึ นีพพิณฺทติ ๑ เป ๑ ชิวฺหายมึ นีพพิณฺทติ รเสธฺมึ นีพพิณฺทติ
 ๑ เป ๑ กายธัมมึ นีพพิณฺทติ โสจฺจุพฺเพธฺมึ นีพพิณฺทติ ๑ เป ๑
 มนธัมมึ นีพพิณฺทติ ธมฺเมธฺมึ นีพพิณฺทติ มโนวិณฺณยานมึ นีพพิณฺทติ
 มโนธมฺมธฺมึ นีพพิณฺทติ ยมฺมึทํ มโนธมฺมธฺมฺสํปฺจุยา อุมฺปฺชฺชติ
 เวทยิตํ สฺขํ วา ทฺกฺขํ วา อทฺกฺขมฺสฺขํ วา ตธฺมึ นีพพิณฺทติ
 นีพพิณฺทํ วิรชฺชติ วิราคา วิมฺบุจติ วิมฺบุตฺตธฺมึ วิมฺบุตฺตมิตฺติ
 ฌานํ โหติ ชีณา ชาติ วุตฺติทํ พฺรหฺมจฺริยํ กตํ ฌณฺณํ
 นวปฺรํ อิตฺถตฺตยาติ ปชานาตฺติ ๑ อิมธฺมึ จ ปน เวยฺยาकरणธฺมึ
 ภาณฺณมานเ คตฺสํ ภิกฺขุสฺสทฺสํทฺสํ อณฺุปาทาย ชาติเวหิ จิตฺตานิ
 วิมฺบุจฺจิสฺส ๑

อาทิตฺตปริยายํ นิฏฺฐิตํ ๑

อฺรุเวธปาฏิหาริยํ คตฺติยาณวาร์ นิฏฺฐิตํ ๑

[๕๖] อถโฆ ภควา ทฺยาสฺสเณ ยถาภิรฺนฺทํ วิหริตฺวา เยน
 ราชคหํ เตน จาริกํ ปฏฺกามิ มหตา ภิกฺขุสฺสํเณ สทฺธิ ภิกฺขุ-
 สทฺสเณ สทฺเพเหว ปฺราณชฺชิตฺเทหิ ๑ อถโฆ ภควา อณฺุพฺพเพน
 จาริกํ จรมาโน เยน ราชคหํ คทวธฺริ ๑ คตฺร สฺกํ ภควา
 ราชคเห วิหริติ ตฺถจิวฺนุชฺชานเ สฺสํปฺตฺติจฺเ เจติเย ๑

[๕๗] อถโสติ โฆ ราชา มากโฆ เณนิโย พิมฺพิสาโร สมนเ

๑ วิมฺบุตฺตมฺหิตฺตํ ปาไซ ๑

ธตุ โภ โคตโม ตถุยกุโคต ตถุยกุตา ปพพชโคต ราชคห อญฺญโคต
 ราชคเห วิหริติ ตถุจิวญฺยาเน ตถุปติฏฺเฐ เจติเย คํ โข ปน
 ภควนฺตํ โคตมํ เอวํ กถยาโน กิตฺติสทฺโท อพฺพกุคโคต อิติปิ
 โส ภควา อรหํ สํมาสํมพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน ตถุโคต
 โถกวิทฺฐุ อญฺญโคตโร ปุริสทมฺมสํวริติ ตถุตา เทวมนุสฺสํ ปุทฺโธ
 ภควาติ โส อิมํ โลกํ สทฺเวกํ สมารกํ สพุทฺธมกํ สสฺสสมณ-
 พุราหฺมณํ ปชํ สเทวมนุสฺสํ สยํ อภินุญา สจฺจุณิกตฺวา ปเวเทติ
 โส ชมฺมํ เทเสติ อาทิกถฺยาณํ มชฺฌเมกถฺยาณํ ปริโยสานกถฺยาณํ
 สํวคฺคํ สพุทฺธชนํ เกวลปปริญฺญณํ ปริสุทฺธํ พุทฺธมจฺริยํ ปกาเสติ
 สํวคฺคํ โข ปน คถารูปานํ อรหํ ทสฺสํ โหติตฺติ ฯ อถโฆ ราชฯ
 มาคโฆ เสนิโย พิมฺพิสาโร ทฺวาทสฺสนหฺมุเตหิ มาคฺชเกหิ พุราหฺมณ-
 คหปติเกหิ ปริวฺตุโต เยเน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
 ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหุตํ นิสฺสํ ๑ เต้ปี โข ทฺวาทสฺสนหฺมุตา
 มาคฺชกา พุราหฺมณคหปติกา อปฺเปกฺกเจ ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺหุตํ นิสฺสํ ๑ อปฺเปกฺกเจ ภควตา สทฺธิ สํโมทิสฺสํ สํโมทนิยํ
 กถํ สํวราณํยํ วิตฺติสํวเรตฺวา เอกมฺหุตํ นิสฺสํ ๑ อปฺเปกฺกเจ เยเน
 ภควา เตนฺนชฺชติ ปณฺนาเมตฺวา เอกมฺหุตํ นิสฺสํ ๑ อปฺเปกฺกเจ
 ภควโคต สํนฺติเก นามโคตฺตํ สํวเรตฺวา เอกมฺหุตํ นิสฺสํ ๑ อปฺเป-
 กเจ คุณฺหํภฺตฺวา เอกมฺหุตํ นิสฺสํ ๑ อถโฆ เต้ปี ทฺวาทสฺสนหฺมุตา
 ๑ ย. สํ โปตุกเกสฺส อิตฺติสทฺโท น ทิสฺสํติ ฯ

มาชิกานํ พุราหุมนคหปติกานํ เขตทโหสิ ก็ หนู ไช มหาสมโน
 อรุเวถกตฺถเป พุราหุมาจริยํ จรติ อุกาหุ อรุเวถกตฺถไป มหาสมเน
 พุราหุมาจริยํ จรตฺติ ๑ อถไช ภควา เตสํ ทฺวาทสนฺหุตานํ มาชิกานํ
 พุราหุมนคหปติกานํ เจตสา เจโตปริวิตกกมณฺณาย อายตฺมมุตํ
 อรุเวถกตฺถเป คากาย อชฺฌณภาสิ

กิเมว ทิสฺวา อรุเวถวาสิ
 ปหาสิ อคฺคํ กิตฺตโกวทาโน ๑
 ปุจฺฉามิ ตํ กตฺถป เอตมคฺคํ
 กถํ ปเทฺนํ คว อคฺคิหุคฺคํ ๑
 รูปํ ๑ สทฺเท ๑ อโถ รเส ๑
 กามิตฺถิโย จาภิวทฺหติ ยณฺณาย
 เขตํ มถนฺติ อปฺปชฺชํ ฃตฺวา
 ตตฺถมา น ยิฏฺฐเส น หุเต อรณฺณ^๒ ๑
 เขตฺถ ๑ เต มโน น รมิตฺถ กตฺถปภาติ ภควา^๓
 รูปํ สทฺเท อโถ รเส
 อถ โภจรหิ เทวมนุสฺสโตเก
 รโต มโน กตฺถป พฺรหฺมิ เมตฺ^๔ ๑

๑-๒-๔ เขภฺยุเขน อิตฺตทฺโท ปกฺขิตฺโต ๑ ๓ สทฺพคฺค ภควา
 อโวจาติ ทิสฺสติ ๑ อยมฺปน สํหโตคฺคกํ อหฺวคฺคิตฺวา โสธิตฺติ
 เวทิตฺตพฺโพ ๑

ทิสฺวา ปทํ สมนฺตมมนุษย์กัม

อภิญฺจนํ กามภเว อสฺสคฺคํ

อนนฺตณฺณกาภาวมนนฺตณฺณนฺนํ

คตฺตมา น ยิฏฺฐเส นํ หุเต อรณฺขนิหิตี ฯ

[๕๘] อถ โข อายสฺมา อรุญฺเจตถสฺสโป อรุญฺจายาสฺมา เอกังสํ
อตุตฺตราสงฺกัม กริตฺวา ภควโต ปาเทสฺส สิริสา นินฺนิตฺวา ภควนฺตํ
เขตทโวจ สตฺถา เม ภนฺเต ภควา สํวโกหมสฺมิ สตฺถา
เม ภนฺเต ภควา สํวโกหมสฺมิมฺหิ ฯ อถ โข เตสํ ทฺวาทสฺสนหฺตฺตานํ
มาคฺชิกานํ พฺราหฺมณคหปตฺติกานํ เขตทโหสิ อรุญฺเจตถสฺสโป มหา-
สฺมเณ พฺรหฺมจฺริยํ จรตฺติ ฯ อถ โข ภควา เตสํ ทฺวาทสฺสนหฺตฺตานํ
มาคฺชิกานํ พฺราหฺมณคหปตฺติกานํ เจตสา เจโตปริยจิตฺตกมฺมณฺยา
อมนุษย์พิภกํ กเถสิ เสยฺยถํ ทานกถํ สํกถํ สคฺคกถํ
กามานํ อาทินวํ โสการํ สงฺกิเลสํ เนกขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ
ยทา เต ภควา อญฺเฆาสิ กถฺตจิตฺเต มุทฺติจิตฺเต วิเนวฺรณจิตฺเต
อฺทกฺคจิตฺเต ปสฺสนจิตฺเต อถ ยา พุทฺธานํ สํมุกฺกัณฺธิกา ธมฺม-
เทสฺสา ตํ ปกาเสสิ ทุกฺขํ สมนุทฺถํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปิ
นาม สฺสทุทฺธํ วตฺถํ อปคตกาฬํ สมนฺนทฺเว รชนํ ปฏิคฺคณฺเหหฺย
เอวเมว เอกาทสฺสนหฺตฺตานํ มาคฺชิกานํ พฺราหฺมณคหปตฺติกานํ พิมพิ-
สารปฺปมฺขานํ คตฺตมฺเวยวาสเณ วิรชํ วิตมถํ ธมฺมจกฺขุ อฺทปาทิ
ยงฺกิณฺณิ สมนุทฺถธมฺมํ สพฺพนฺตํ นิโรธธมฺมนฺนํ ฯ เอกนหฺตํ อฺปาส-

กตํ ปฏิวะเทติ ฯ

[๕๘] อถ ราช มาคโธ เตนิโย พิมฺพิธโร ทิฏฺฐมฺโม
 ปตฺตมฺโม วิทิตมฺโม ปริโยคาพฺพมฺโม ตินฺนวิจิกิञฺโณ วิคตกถํ
 กโธ เวธารชชปฺปคฺโค อปรปฺปจฺจโย สत्ตถุ สํสเน ภควนฺตํ
 เขตทโวจ ปุพฺเพ เม ภนฺเต กุมารสฺส สโต ปณฺจ อสฺสํสกา
 อเหฺลํ เต เม เขตรหิ สมิทฺธา ปุพฺเพ เม ภนฺเต กุมารสฺส
 สโต เขตทโหติ อโห วต มํ รชเช อภิสินฺนเจยฺยุนฺติ อยํ
 โช เม ภนฺเต ปจฺจิม อสฺสํสโก อโหติ โส เม เขตรหิ
 สมิทฺโธ ตสฺส เม วิชิตํ อรหํ สฺมมาสฺสมุทฺโธ โอฏฺถเมยฺยาคิ
 อยํ โช เม ภนฺเต ทฺติโย อสฺสํสโก อโหติ โส เม เขตรหิ
 สมิทฺโธ ตณฺหาหํ ภควนฺตํ ปยิริปาเสยฺยุนฺติ อยํ โช เม ภนฺเต
 ตฺติโย อสฺสํสโก อโหติ โส เม เขตรหิ สมิทฺโธ โส จ
 เม ภควา รมํ เทเสยฺยาคิ อยํ โช เม ภนฺเต จตฺตโก
 อสฺสํสโก อโหติ โส เม เขตรหิ สมิทฺโธ ตสฺส จาหํ
 ภควโต รมํ อาชาเนยฺยุนฺติ อยํ โช เม ภนฺเต ปณฺจโม
 อสฺสํสโก อโหติ โส เม เขตรหิ สมิทฺโธ ปุพฺเพ เม ภนฺเต
 กุมารสฺส สโต อิมะ ปณฺจ อสฺสํสกา อเหฺลํ เต เม เขตรหิ
 สมิทฺธา อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต เสยฺยถาปี ภนฺเต
 นิฏฺฐชฺชิตํ วา อุกฺกชฺชเยยฺย ปฏิจฺฉนฺนํ วา วิจเรยฺย มุพฺพหสฺส
 วา มคฺคํ อาจิกฺขเยยฺย อนฺธกาเร วา เสดปฺปชฺชิตํ ชาเรยฺย

ຈຸຊຸມນຸໂຕ ຮູປານີ ທຸກຊຸນັດຕິ ເຂວເມວໍ ກຸດວາ ອເນກປຣິຍາເຍນ
 ສມຸໂມ ປກາຕິໂຕ ເຂດຳຫໍ ກຸນເຕ ກຸດວຸດໍ ສຣຸນໍ ຄຈຸຊາມີ ສມຸມເບຈ
 ກິກຸຊຸສັງເໝຈ ອຸປາສັກໍ ມໍ ກຸດວາ ຫາເຣຕຸ ອຊຊຕຕຸເ ປາຣຸເປຕໍ
 ສຣຸນໍ ຄຕໍ ອຣິວາເສັຕຸ ຈ ເມ ກຸນເຕ ກຸດວາ ສຸວາຕນາຍ ກຸດຕໍ
 ສຸທຸຂໍ ກິກຸຊຸສັງເໝາດີ າ ອຣິວາເສັຕິ ກຸດວາ ສຸດຸນຸຮິກາເວນ າ ອດໂໄ
 ຣາຊາ ມາຄໂໄ ເສນິໂຍ ພິມຸພິສາໂຣ ກຸດວໂຕ ອຣິວາສນໍ ວິຈິຕຸວາ
 ອູູຊາຍາສຸນາ ກຸດວຸດໍ ອກິວາເທຕຸວາ ປທຸກຸຈິນໍ ຄຕຸວາ ປກຸກາມີ າ

[๒๐] ชลไช ราช มาช ไธนิโย พิมพิสาโร ตถัสสา รตติยา
 อจฺเจน ปณฺตีตํ ขาฬนํ โภชนํ ปฏฺยิทาเปตฺวา ภควโต กาสํ
 อโรจาเปสึ กาโต ภนฺเต นิฏฺฐิตํ ภตฺตุนฺติ ฯ ชลไช ภควา
 ปุพฺพพณฺหสมํ นิฉาเลตฺวา ปตฺตจฺฉิรมาทาย ราชคหํ ปาวตฺติ มหตา
 ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิ ภิกฺขุสงฺหเสณ สพฺเพเหว ปฺรารณชฺชิตฺเทhi ฯ

[๖๓] เทน ไช ปน สัมเณน สกุกโก เทวานมิหุโต มาณวณณณณ
 อภินิมมิติวา พุทธบุปผนุสส ภิกขุสงฆนุสส^๑ ปุรโต ปุรโต^๒ คจฺจติ
 อีมา คาคาโย คายมาโน^๓

ทนต์ ทนต์เทหิ สห ปฺราณชฺชิตฺเทหิ วิปฺปมฺตฺโต วิปฺปมฺตฺเตหิ
 สํกมฺมกฺขสฺสวณฺโณ ราชคหํ ปาวิสี ภควา ฯ

๑. ตี. สงฆ์ ๑ ๒ ตี. หลไปตุเก อาเมญิตํ อกตํ ๑
๓ ย. คัยมาโน ๑ ๔ ตี. ไปตุเก อยํ ปาโจ น โหติ ๑
เฮวํ สัพพตถ ฌาตพฺพํ ๑

มุตโต มุตเตหิ สห ปุราณชฎิเจหิ วิบุปมุตโต วิบุปมุตเตหิ
 สังกัณิฏขสฺสวณฺโณ ราชคหํ ปาวิสี ภควา ฯ

คินฺนุโน คินฺนุเนหิ สห ปุราณชฎิเจหิ วิบุปมุตโต วิบุปมุตเตหิ
 สังกัณิฏขสฺสวณฺโณ ราชคหํ ปาวิสี ภควา ฯ

ธมฺมโต ธมฺมเตหิ สห ปุราณชฎิเจหิ วิบุปมุตโต วิบุปมุตเตหิ
 สังกัณิฏขสฺสวณฺโณ ราชคหํ ปาวิสี ภควา ฯ

ทสฺสวาโส ทสฺสพโส ทสฺสมุมวิทฺฐ ทสฺสภิ จุเปโต

โส ทสฺสคตปริวาริ ราชคหํ ปาวิสี ภควาติ ฯ

[๖๒] มนุสฺสํ ตํ กุํ เทวานมิณฺหํ ปสฺสํติจฺวา เอวมาหํสฺสุ อภिरูโป
 วตายํ มาณวโก ทสฺสํนีโย วตายํ มาณวโก ปาสาทิโก
 วตายํ มาณวโก กสฺสํ นุ โข อยํ มาณวโกติ ฯ เอวํ วุตฺเต
 ตํโก เทวานมิณฺโท เต มนุสฺสํ คากาย อชฺฌณภาสึ

โย ชีโร สพุพฺพิทฺธโต สฺสฺสโร อปฺปปฏิปฺกุคโต

อรรหํ สฺสฺสโต โธเก ตสฺสํหาํ ปริจฺวารโกติ ฯ

[๖๓] อถ โข ภควา เยน รณฺโณ มาครสฺสํ เสนิยสฺสํ
 พิมฺพิสฺสาร์สฺสํ นิเวสํ เตนุปสฺสํกมิ อฺปสฺสํกมิตฺวา ปณฺณตฺเต

๓ จตุตฺถคากา สํหโตปฺตฺตเก ทฺฐิตฺวา จมฺปิตา ฯ ยฺยโรปฺปิโยปฺตฺตเก
 ปน สํ นฏฺฐา ฯ อมฺหากมฺปน โปตฺตเก ตสฺสํหาํ ปุโรโต สมิทฺฐโร
 สมิทฺฐเรหิ คิธาทิคากา จมฺปิตา ฯ สํ อณฺณตฺต น ทิสฺสํติ ตสฺมา
 อธิ วชฺชิตา ฯ

๑๓] นิสิตี สทฐิ ภิกขุสงฺฆเณ ๑ อถโฆ ราชา มากโ
 เณนิโย พิมพิสารโ พุทฺธปฺปมฺขิ ภิกขุสงฺฆมฺ ปณฺเฑน ชาทนีเยน
 โภชนีเยน สหตฺถา สมนฺตปฺเปตฺวา สมนฺตวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภุตฺตาวี
 โอนีตปตฺตปาณิ เอกมนฺตํ นิสิตี ๑ เอกมนฺตํ นิสินฺนสฺส โฆ
 รณฺโณ มาครสฺส เณนียสฺส พิมพิสารสฺส เอตทโหสิ กตฺถ นุ
 โฆ ภควา วิหเรยฺย ยํ อสฺส คามโต เนว อติทฺฐเร น อจฺจาณฺเณ
 คมนาคมนสฺมปฺนฺนํ อตฺถิกานํ^๑ มนฺตฺสํ อภิกฺกมฺนียํ ทิชา อปฺป-
 กิณฺณ^๒ รตฺติ อปฺปสทฺทํ อปฺปนิคุโฆสํ วิชนฺวาคํ มนฺตฺสํราหเสยฺยํ
 ปฏิสตฺถานตารูปนฺติ ๑ อถโฆ รณฺโณ มาครสฺส เณนียสฺส พิมพิ-
 สารสฺส เอตทโหสิ อิทํ โฆ อมฺหากํ เวพฺพนํ อุตฺตยานํ คามโต
 เนว อติทฺฐเร น อจฺจาณฺเณ คมนาคมนสฺมปฺนฺนํ อตฺถิกานํ มนฺตฺสํ
 อภิกฺกมฺนียํ ทิชา อปฺปกิณฺณํ รตฺติ อปฺปสทฺทํ อปฺปนิคุโฆสํ
 วิชนฺวาคํ มนฺตฺสํราหเสยฺยํ ปฏิสตฺถานตารูปํ^๓ ยนฺนฺนาทํ เวพฺพนํ
 อุตฺตยานํ พุทฺธปฺปมฺขสฺส ภิกขุสงฺฆสฺส ทเทยฺยนฺติ ๑ อถโฆ ราชา
 มากโ เณนิโย พิมพิสารโ ไสวณฺณมยํ ภิงฺการ^๔ กเหตุวา
 ภควโต โอนฺเชสิ เอตาหํ ภนฺเต เวพฺพนํ อุตฺตยานํ พุทฺธป-
 ปมฺขสฺส ภิกขุสงฺฆสฺส^๕ ทมฺมํติ ๑ ปฏิกุคคเหสิ ภควา อารามํ ๑

๑ กตฺถจฺจิ อธิ อาเมณฺจิทํ กตํ ๑ ๒ ย. รา. อปฺปากิณฺณํ ๑

๓ ย. ส. ภิงฺการํ ๑ ไส ปน ภณฺจกาโรติ สกฺกสฺสทฺเทน น สเมติ ๑

๔ ส. สฺสสฺส ๑

อถโฆ ภคฺวา ราชานํ มาคชํ เณฺนํ พิมฺพิธารํ ฌมฺมียา กถาย
 สํหุตฺตํเตตฺวา สํมาทเปตฺวา สํมุตฺเตเชตฺวา สํปหํเตตฺวา อฏฺฐา-
 ยาสฺนา. ปกฺกามิ ฯ อถโฆ ภคฺวา เขตฺตมํ นิทานเณ ฌมฺมํ กถํ
 กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส อานุชานามิ ภิกฺขเว อารามนฺติ ฯ

[๖๔] เตน โฆ ปน สมนฺเณ สณฺขโย ปริพฺพาชโก ราชคเห
 ปฏฺยวสฺสํ มหติยา ปริพฺพาชกปริสํย สทฺธํ อทฺตมเตยฺเยหิ ปริพฺพาช-
 ชกสฺสเทหิ ฯ เตน โฆ ปน สมนฺเณ สํวิปฺบุตฺตโมคฺคตฺตนา สณฺขเย
 ปริพฺพาชเก พุรหฺมจฺริยํ จรณฺติ ฯ เทหิ กตฺติกา กตา โหติ โย ปจฺมํ
 อมคํ อธิคจฺฉนฺติ โส อิตฺรสฺสํ อารโจะตฺติ ฯ อถโฆ อายสฺมา
 อสฺสํชิ ปุณฺณพฺณหฺสํยํ นิวาเสตฺวา ปคฺคตจํจรรมาทาย ราชคหํ ปิณฺฑาทาย
 ปาวิธิ ปาสาทิเกน อภิกฺกนฺเตน ปฏิกฺกนฺเตน อาโลกิเตน วิโลกิเตน
 สมนฺนิยฺยเตน ปสํวริเตน โยจฺฉิตฺตจกฺขุ อิริยาปถสฺมปฺนโน ฯ
 อทฺทสา โฆ สํวิปฺบุตฺโต ปริพฺพาชโก อายสฺมนคํ อสฺสํชิ ราชคเห
 ปิณฺฑาทาย จรณคํ ปาสาทิเกน อภิกฺกนฺเตน ปฏิกฺกนฺเตน อาโลกิเตน
 วิโลกิเตน สมนฺนิยฺยเตน ปสํวริเตน โยจฺฉิตฺตจกฺขุ อิริยาปถสฺมปฺนนํ
 ทิสฺสุวณฺตสฺส เขตฺทโหสิ เย จตฺโตเก อรหฺนโตะ วา อรหฺตฺตมคฺคํ
 วา สํมาปฺนนา อยํ เตสํ ภิกฺขุ อณฺเฑตโร ยนฺนุนาหํ อิมํ
 ภิกฺขุ อปฺสํงกมิตฺวา ปุจฺเจยฺยํ กัสสิ ตฺวํ อากุโส อุกฺกิสฺส
 ปพฺพชฺชิตฺโต โก วา เต สคฺคตา กสฺสํ วา ตฺวํ ฌมฺมํ โรเจสฺสํติ ฯ

๓ ย. ส. ปอฺคตเกสฺส อยํ ปาโส น โหติ ฯ

๖๔] มหาชนกัมมํ สารีปุตฺตโมคฺคตฺวานปฺปพฺพชฺชา อตฺตชฺชิตฺตเดรจฺจ ๗๓

อถ โข สารีปุตฺตสฺส ปรีพฺพชกตฺสฺส เขตฺทโหติ อกาโล โข อิมํ
ภิกฺขุ ปุจฺฉติ อนุตรมรํ ปวีณฺโง ปีนฺทาย จรติ ยนฺนุนาหํ
อิมํ ภิกฺขุ ปวีณฺจโร ปวีณฺจโร อนุพฺนุชฺชเยยฺย อตฺถิเกหิ อุปฺปณฺณาคํ
มคฺคนฺติ ฯ อถ โข อายตฺมา อตฺตชฺชิ ราชคเห ปีนฺทาย จรติ วา
ปীনฺทปาทํ อาทาย ปฏิกฺกมิ ฯ อถ โข สารีปุตฺโต ปรีพฺพชโก
เยนายตฺมา อตฺตชฺชิ เทนฺปตฺตงฺกมิ อุปตฺตงฺกมิตฺวา อายตฺมา
อตฺตชฺชินา ตฺถชฺชํ สมนฺโสมิ สมนฺโสมนฺทึ กถํ สรรณํ วัตฺติสาเรตฺวา
เอกมฺนตํ อชฺชสาตี ฯ เอกมฺนตํ จโร โข สารีปุตฺโต ปรีพฺพชโก
อายตฺมมฺนตํ อตฺตชฺชํ เขตฺทโวจ วิปฺปตฺตุนานิ โข เค อารุโธ
อินฺทริยานิ ปริตฺตฺวา นวฺวณฺโณ ปริโยทาทิ กตฺติ ตฺวํ อารุโธ
อฺพุทฺธิสฺส ปพฺพชฺชิตฺโต โก วา เค ตฺตฺตา กตฺสฺส วา ตฺวํ ธมฺมํ
โรเจตฺติ ฯ อตฺตฺวารุโธ มหาสมฺโณ สกฺยปุตฺโต สกฺยกฺขตา ปพฺพชฺชิตฺโต
ตาทํ ภควนฺตํ อฺพุทฺธิสฺส ปพฺพชฺชิตฺโต โส จ เม ภควา ตฺตฺตา ตสฺส
จาทํ ภควาโต ธมฺมํ โรเจตฺติ ฯ กิํวาทิ ปณายตฺมาโต ตฺตฺตา
กิมฺภวายตฺติ ฯ อหํ โข อารุโธ นโว อจิริปพฺพชฺชิตฺโต อชฺชนาคาโต
อิมํ ธมฺมวินยํ น ตาทํ สกฺโกมิ วิตฺตฺวาเรณ ธมฺมํ เทเสตฺถุ อปฺปจ
เค สจฺจชฺชิตฺเตน อตฺถํ วกฺขามตฺติ ฯ

๑ อิตฺโต ปวี สํหโตปฺปตฺตกํ จเปตฺวา สพฺพตฺตอ อถ โข สารีปุตฺโต
ปรีพฺพชโก อายตฺมมฺนตํ อตฺตชฺชํ เขตฺทโวจ โหตุ อารุโธ อปฺป
วา พฺหุ วา ภาตฺตสฺส ฯ เปฯ พฺหุติ ทิสฺสตี ฯ ตํ อติเรกํ

อปรมา พหุ จา ภาสัสสุ อตุลเยว เม พฐิ

อตุลเยว เม อตุโล ก็ กาสสิ พุชฺชนํ พหุณฺติ ฯ

[๖๕] อถ ชยสฺมา อสฺสชฺชํ สํวริตฺตสฺสํ ปริพฺพาชกสฺส
อิมํ ชมมปริยายํ อภาสิ

เย ชมฺมา เหตุปฺปภาว เตสํ เหตุํ ตถาคโค (อาท)

เตสญฺจ โย นิโรธो เอวํวาทิ มหาสมฺมโนติ ฯ

[๖๖] อถ สํวริตฺตสฺสํ ปริพฺพาชกสฺส อิมํ ชมมปริยายํ สุตฺวา
จิรชํ วิตมถํ ชมมจกฺขุํ อุกฺกปาทิ ยงฺกิญฺจิ สมนุทฺตชมฺมํ สัพฺพพณฺตํ
นิโรธชมฺมนฺติ ฯ

เอเสว ชมฺโม ยถิ ตาวเทว ปจฺจุพฺยุตา ปทมนโสภํ

อทิฏฺฐํ อพุกฺกิตํ พหุเกหิ กปฺปนฺนุเตหิติ ฯ

[๖๗] อถ สํวริตฺตสฺสํ ปริพฺพาชโก เยน โมคฺคตฺตนาโม
ปริพฺพาชโก เตนุสสงฺกมิ ฯ อทฺทสา โห โมคฺคตฺตนาโม ปริพฺพา-
ชโก สํวริตฺตํ ปริพฺพาชกํ ทูรโต ว อากฺขณฺตํ ทิสฺวาน
สํวริตฺตํ ปริพฺพาชกํ เอตทโวจ วิปฺปสฺสนฺยานิ โห เต อากฺโข
อินฺทริยานิ ปริสฺสทฺโห ฉวิจฺจนฺโน ปริโยทาโต กจฺจิ นฺ ตวํ
อากฺโข อมตฺมรฺคโคติ ฯ อาม อากฺโข อมตฺมรฺคโคติ ฯ ยถา
กถํ ปน ตวํ อากฺโข อมตฺมรฺคโคติ ฯ อิทํ อากฺโข อทฺทสํ
ชยติ ปุโรโต อถ โห อสฺสชฺชํ ภิกฺขุํ เอตทโวจนฺติ สัพฺพพณฺตํ
อทิสฺสํมานตุตา ฯ

๖๗] มหาชนกัม ธารีปุตโตโมคฺคตฺถานปฺปพฺพชฺชา ธารีปุตฺตวณฺ ๗๕

อตุตฺถิ ภิกฺขุ ราชคเห ปีนฺทาย จรณฺตํ ปาธาภิเกณ อภิกฺกนฺเตน
ปฏิกฺกนฺเตน ชาโลกิเตน วิโลกิเตน สมนฺนิชฺชิตฺเตน ปตฺตาริเตน โยภิชฺชิตฺต-
จกฺขุ อิริยาปถสฺมฺปนฺนํ ทิสฺสุวณ เม เขตฺตโหติ ये วต โถเก
อวหนฺโต วา อวทตฺตมคฺคํ วา สฺมาปฺนนา อํยํ เคสํ ภิกฺขุ
อณฺณตโร ยนฺนุนาหํ อิมํ ภิกฺขุ อฺปตฺตงฺกมิตฺวา ปุจฺเจยฺยํ กัสสิ
คฺวํ อากุโส อุกฺกิสฺสํ ปพฺพชฺชิตฺโต โโก วา เต สฺตฺถา กตฺถ
วา คฺวํ ฐมฺมํ โรเจสฺสตี ตตฺถ มยฺหํ อากุโส เขตฺตโหติ
อกาโธ โห อิมํ ภิกฺขุ ปุจฺจิตฺตุํ ออนุทฺทวํ ปวิฏฺโง ปีนฺทาย
จริติ ยนฺนุนาหํ อิมํ ภิกฺขุ ปิฏฺฐิจิตฺโต ปิฏฺฐิจิตฺโต ออนุทฺทวํ
อตฺถิเกหิ อฺปณฺณาคํ มคฺคนฺติ อถโห อากุโส อตุตฺถิ ภิกฺขุ
ราชคเห ปีนฺทาย จริตฺวา ปีนฺทปฺปาคํ อาทาย ปฏิกฺกมฺมิ อถวหา
อากุโส येเน อตุตฺถิ ภิกฺขุ เคณฺตฺตงฺกมํ อฺปตฺตงฺกมิตฺวา
อตุตฺถินา ภิกฺขุณา สฺทชฺชํ สมนฺโมทํ สมนฺโมทนียํ กถํ ธารานียํ
วิตฺติสาเรตฺวา เอกมฺนคฺคํ อฏฺฐาสนํ เอกมฺนคฺคํ จิตฺโต โห อหํ อากุโส
อตุตฺถิ ภิกฺขุ เขตฺตโวจํ วิปฺปตฺตุนานิ โห เต อากุโส อิมฺหุริยานิ
ปวิสฺสุทฺโธ นวฺวณฺโณ ปวิโยทาโต กัสสิ คฺวํ อากุโส อุกฺกิสฺสํ
ปพฺพชฺชิตฺโต โโก วา เต สฺตฺถา กตฺถ วา คฺวํ ฐมฺมํ โรเจสฺสตี
อตุตฺถาโก มหาสฺมโณ สกฺขยปฺปฺโต สกฺขยกฺกุตา ปพฺพชฺชิตฺโต ตาหํ
ภคฺควนฺตํ อุกฺกิสฺสํ ปพฺพชฺชิตฺโต โส จ เม ภคฺวา สฺตฺถา ตตฺถ
จาหํ ภคฺวโต ฐมฺมํ โรเจสฺสตี กิฉาเท ปณายสฺมฺโต สฺตฺถา

กิมภชายัตติ อหัง โข อากุโส นโว อจิรวพพชิตอ อรฺหคโต
 อิมํ ภุมมวีนยํ น ตาหัง สกโกมิ วิตุถาเรน ภุมมํ เทเสตุ
 อปปีจ เต สจฺจชิตฺเตน อตุถํ วฏฺฐามํติ

อปฺปํ วา พหุํ วา ภาสสฺสํ อตุถํเยว เม พุริ

อตุถเนว เม อตุถโก กิํ กาสสิ พยณฺชนํ พหุณฺติ ฯ

[๖๘] อถ โข อากุโส อสฺสชฺชํ ภาวํ อิมํ ภุมมปริยายํ อภาสิ

เย ภุมมา เทสุปฺปภาวา เตสํ เหตุํ กถาโกโต (อาห)

เตสญฺจ โย นิโรโธ เอวํวาทิ มหาสมฺมโนติ ฯ

[๖๙] อถ โข โมคคฺคตฺถาณสฺสํ ปริพฺพาชกสฺสํ อิมํ ภุมมปริยายํ
 สฺสฺสฺวา วิรชํ วิตมถํ ภุมมจกฺขุํ อุตฺตปาทิ ยงฺกิญฺจิ สมนุทยภุมมํ
 สพฺพพฺพคํ นิโรธภุมมณฺติ ฯ

เอเสว ภุมโม ยถิ ตาวเทว ปจฺจพฺพธา ปทมโสถํ

อภิญฺจํ อพฺพคํ พหุเกหิ กปฺปนฺนุเตหิติ ฯ

[๗๐] อถ โข โมคคฺคตฺถาโน ปริพฺพาชโก สารีปุตฺตํ ปริพฺพาชกํ
 เขตฺตโวจํ กจฺจาม มยํ อากุโส ภควโต สฺนฺติเก โส โน ภควา
 สฺสฺสฺวาติ ฯ อิมานิ โข อากุโส อชฺชมเตยฺยานิ ปริพฺพาชกสฺสํ อเมห
 นิสฺสํยาเยว อเมห สมนุสฺสํสา อธิ วิหรณฺติ "โตปปี ตาว อปฺปโตเกม"
 ยถา เต มณฺเฑิสฺสํสา ตถา กวิสฺสํสาติติ ฯ อถ โข สารีปุตฺต-
 โมคคฺคตฺถานา เยเนว เต ปริพฺพาชกา เตนุสฺสํสมิํสุ อุตฺตํ

๑. ย. ส. อปฺปโตกาม ฯ

มิตฺวา เต ปริพฺพาซเก เอตทโวจํ คุชฺฌาม มยํ อากุโธ
 ภควโต สฺนฺติเก โธ โน ภควา สฺตฤทฺธาติ ฯ มยํ อายตฺมฺนฺเต
 นิสฺสําย อายตฺมฺนฺเต สฺมฺปตฺตํสฺนฺตา อิทฺถ วิหฺราม สฺเจ อายตฺมฺนฺตา
 มหาสฺมณฺเ พฺรหฺมจฺริยํ จริตฺตํสฺนฺติ สฺพเพ ๑ มยํ มหาสฺมณฺเ
 พฺรหฺมจฺริยํ จริตฺตํสมาติ ฯ อถโฆ สํวริปฺปคฺคโมคฺคตฺถนา เยน
 สฺนฺชโย ปริพฺพาซโก เตนฺอุปตฺตํมิตฺตํ อุปตฺตํมิตฺวา สฺนฺชยํ
 ปริพฺพาซกํ เอตทโวจํ คุชฺฌาม มยํ อากุโธ - ภควโต สฺนฺติเก
 โธ โน ภควา สฺตฤทฺธาติ ฯ อถ อากุโธ มา คมิตฺถ สฺพเพ ๑
 ตโย อิมํ คณํ ปริหริตฺตํสมาติ ฯ ทฺติยมฺปิ โฆ ฯ เปฯ ตติยมฺปิ
 โฆ สํวริปฺปคฺคโมคฺคตฺถนา สฺนฺชยํ ปริพฺพาซกํ เอตทโวจํ คุชฺฌาม
 มยํ อากุโธ ภควโต สฺนฺติเก โธ โน ภควา สฺตฤทฺธาติ ฯ อถ
 อากุโธ มา คมิตฺถ สฺพเพ ๑ ตโย อิมํ คณํ ปริหริตฺตํสมาติ ฯ
 อถโฆ สํวริปฺปคฺคโมคฺคตฺถนา ตานิ อชฺฌมฺเตยฺยานิ ปริพฺพาซกตฺตานิ
 อาทาย เยน เวพฺพณํ เตนฺอุปตฺตํมิตฺตํ ฯ สฺนฺชยตฺถ ปน
 ปริพฺพาซกตฺถ ตตฺถเถว อฺญนํ โสหิตํ มฺหโต อุกฺกจฺฉิ”

[illegible]

๑. ชุมนุมเด็ก ปาโจ ๗

คณภิเว ฌานวิธเย อนุตฺตเร อุนฺธิสํชเย
 วัณฺณเต อปฺปคฺเต เวพฺพนํ อถ เน สํคฺคา พฺยาภาสี
 เอเต เทว สํหาเย อากฺขณฺติ โกลิโต อุนฺธิสํสํ จ ๑
 เขตํ เม สํวณฺณํ ภวิสฺสํติ อคฺคํ ภทฺทญฺญนฺติ ๑

[๗๒] อถ โข สํวิปฺปคฺตโมคฺคตฺตานา เยน ภควา เตนฺอุปสงฺ-
 กมฺมํสํ อุนฺธิสํกมิตฺวา ภควโต ปาเทสฺส สิริสา นิปิตฺวา ภควนฺตํ
 เขตทโวจํ ตถะยยาม มยํ ภนฺเต ภควโต สํนฺติเก ปพฺพชฺชํ
 ตถะยยาม อุนฺธิสํปทนฺติ ๑ เอถ ภิกฺขโวจิตฺติ ภควา อโวจ สฺวา-
 ทาโต ชมฺโม จรต พฺรหฺมจฺริยํ สํมา กุณฺธสฺส อุนฺทิตฺริยาเยติ ๑
 สํ ว เคสํ อายสฺมนฺตานํ อุนฺธิสํปทา อโหสิ ๑

[๗๓] เตน โข ปน สมนฺเณ อภินฺญาตา อภินฺญาตา มัคชิกา
 กุตฺตปฺปคฺตา ภควติ พฺรหฺมจฺริยํ จรณฺติ ๑ มนฺธสํ อุนฺธิสํนฺติ
 ชียนฺติ วิปาเจนฺติ อปฺปคฺตกตฺตาเย ปฏฺิพนฺโน สมนฺโน โคตโม
 เวชฺพยาย ปฏฺิพนฺโน สมนฺโน โคตโม กุตฺตปฺปคฺตทาย ปฏฺิพนฺโน
 สมนฺโน โคตโม อิทานิ เตน^๑ ชฺชิตฺสํสํสํ ปพฺพชิตํ อิมานิ
 จ อจฺจตฺเตยฺยานิ ปรีพฺพชิตฺตานิ สมนฺชยานิ ปพฺพชิตานิ อิเม
 จ อภินฺญาตา อภินฺญาตา มัคชิกา กุตฺตปฺปคฺตา สมนฺเน โคตเม
 พฺรหฺมจฺริยํ จรณฺตฺติ ๑ อปฺปสํสํ ภิกฺขุ ทิสฺวา อิมาย คาลาย
 โจเทนฺติ ๑

๓ ย. วา. อเนน ๑

๗๖] มหาชนุทกั ธาวัปปุคโมคคฤถานปพพพชชา คากาโจทนา ๗๗

อาคโต โห มหาสมโน มาคธานั ทิวิพพช
ธพเพ ธนุชเย เนตฺวาน กัถฺทานิ นยิธฺตํคิ ๑

[๗๔] ธธฺธธฺ โห ภิกฺขุ เตธฺ มนุสฺสธานํ ชุชฌายนฺตานํ ชียนฺตานํ
วิปาเจนฺตานํ ๑ ธธฺ โห เท ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจธฺ ๑
น ภิกฺขเว โธ ธตฺโต จิรํ ภวิธฺตํ ธตฺตาหเมว ภวิธฺตํ
ธตฺตาหธฺธํ อจฺเจเนน อนฺตรธายิธฺตํ เตนฺหิ ภิกฺขเว เย ตฺเมห
อิมาย คากาย โจเทหฺติ

อาคโต โห มหาสมโน มาคธานั ทิวิพพช
ธพเพ ธนุชเย เนตฺวาน กัถฺทานิ นยิธฺตํคิ ๑

[๗๕] เท ตฺเมห อิมาย คากาย ปฏิจฺโจเทห

นยฺหฺติ เว มหาจีรา ธตฺตมฺเมน ตถาคตา
ธมฺเมน นียมานานํ กา ชุสฺสยฺยา วิชานคฺคํ ๑

เตน โห ปน ธมฺเยน มนุสฺสธํ ภิกฺขุ ทิสฺวา อิมาย คากาย โจเทหฺติ

อาคโต โห มหาสมโน มาคธานั ทิวิพพช
ธพเพ ธนุชเย เนตฺวาน กัถฺทานิ นยิธฺตํคิ ๑

ภิกฺขุ เท มนุสฺสธํ อิมาย คากาย ปฏิจฺโจเทหฺติ

นยฺหฺติ เว มหาจีรา ธตฺตมฺเมน ตถาคตา
ธมฺเมน นียมานานํ กา ชุสฺสยฺยา วิชานคฺคํ ๑

[๗๖] มนุสฺสธํ เอวมาหฺตํ ธมฺเมน ทิร ธมฺณา ธกฺกยปฺคฺติยา

๓ ธพพตฺถายํ ปาโง น โหติ ๑

เนนุติ โน อธมเมนาติ ๑ สตุตาทเมว โส สตุโท อโหสิ
สตุตาทสตุ อจฺจาเยน อนฺตรธาปิ ๑

ธาริปุคฺคโมคฺคตฺตานปพฺพชฺชา นิฏฺฐิตา ๑

จกฺคตฺตภาณวาริ นิฏฺฐิตํ ๑

[๗๗] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ อหุปชฺฌายกา อโนวทียมานา
อนนุสาธียมานา ทฺพนฺนินฺวตฺตา ทฺปปารุตา อนากปฺปสํปฺปนา ปิณฺฑาย
จรณฺติ มนุสฺสํณํ ๑ ภูชฺชมานา ๑ อฺปฺริโกชเนปี อฺคฺคฺติฏฺฐสฺปคฺคํ
อฺปฺนาเมณฺติ อฺปฺริชาทฺนึเยปี อฺคฺคฺติฏฺฐสฺปคฺคํ อฺปฺนาเมณฺติ อฺปฺริ-
ธายนึเยปี อฺคฺคฺติฏฺฐสฺปคฺคํ อฺปฺนาเมณฺติ อฺปฺริปานึเยปี อฺคฺคฺติฏฺฐสฺปคฺคํ
อฺปฺนาเมณฺติ สํมํ สฺฐปมฺปี โอทนมฺปี วิณฺญาเปตฺวา ภูชฺชณฺติ
ภคฺคตฺตเคปี อฺจฺจาธทฺทา มหาธทฺทา วิหรณฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺฌายณฺติ
ชฺชณฺติ วิปาเจณฺติ กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺยปฺคฺติยา ทฺพนฺนินฺวตฺตา
ทฺปปารุตา อนากปฺปสํปฺปนา ปิณฺฑาย จริสฺสณฺติ มนุสฺสํณํ
ภูชฺชมานา ๑ อฺปฺริโกชเนปี อฺคฺคฺติฏฺฐสฺปคฺคํ อฺปฺนาเมสฺสณฺติ
อฺปฺริชาทฺนึเยปี อฺคฺคฺติฏฺฐสฺปคฺคํ อฺปฺนาเมสฺสณฺติ อฺปฺริธายนึเยปี
อฺคฺคฺติฏฺฐสฺปคฺคํ อฺปฺนาเมสฺสณฺติ อฺปฺริปานึเยปี อฺคฺคฺติฏฺฐสฺปคฺคํ อฺป-
นาเมสฺสณฺติ สํมํ สฺฐปมฺปี โอทนมฺปี วิณฺญาเปตฺวา ภูชฺชิสฺสณฺติ
ภคฺคตฺตเคปี อฺจฺจาธทฺทา มหาธทฺทา วิหริสฺสณฺติ เสยฺยถาปี
พฺรหฺมณฺนา พฺรหฺมณโกชเนติ ๑

๑ อิติ ปุเร ยฺ. วา. ปิตฺถเกสฺส เตสฺสทฺโท ทิสฺสติ ๑

อปฺปชฺฌเปตฺตํ สทฺธิวิหริโก อปฺปชฺฌายมฺหิ ปิตฺตจิตฺตํ อปฺปชฺฌเปตฺตํ
 เอยฺยเต อญฺญมณฺณํ สคารวํ สํปฺปติสฺสํ สภาควคฺคิตฺตา จิหรนฺตา
 อิมํมฺหิ ฐมฺมวินยํ วุทฺธมฺหิ วิรูปํ ฐิตํ อปฺปชฺฌิตฺตํ ๑ เอยฺย
 ปน ภิกฺขเว อปฺปชฺฌาย คเหตพฺโพ ๑ เอกํ อคฺคฺตราสงฺกํ กริตฺวา
 ปาเท วณฺทิตฺวา อุกฺกฏิกํ นิสิตฺวา อญฺชํ ปคฺคเหตฺวา เอยฺย
 วณฺโณ อปฺปชฺฌาย เม ภนฺเต โหติ อปฺปชฺฌาย เม ภนฺเต
 โหติ อปฺปชฺฌาย เม ภนฺเต โหตีติ ๑ สํหฺติ วา สหฺติ วา
 โยปายิกนฺติ วา ปฏฺฐปนฺติ วา ปาสาทิเกน สํปาทะหิตํ วา
 กาเยน วิญฺญาเปติ วาจาเยน วิญฺญาเปติ กาเยน วาจาเยน
 วิญฺญาเปติ คหิตํ โหติ อปฺปชฺฌาย น กาเยน วิญฺญาเปติ
 น วาจาเยน วิญฺญาเปติ น กาเยน วาจาเยน วิญฺญาเปติ น
 คหิตํ โหติ อปฺปชฺฌาย ๑

[๘๑] สทฺธิวิหริเกน ภิกฺขเว อปฺปชฺฌายมฺหิ สํมา วคฺคิตพฺพํ ๑
 คคฺครายํ สํมาวคฺคณา ๑ กาสฺสํสํสํ อญฺจาย อปฺปาหนา โอมญฺจิตฺวา
 เอกํ อคฺคฺตราสงฺกํ กริตฺวา ทนฺตกฺกฺขํ ทาตพฺพํ มุโขทกํ ทาตพฺพํ
 อาสนํ ปณฺญาเปตพฺพํ สเจ ยาคฺ โหติ ภาชนํ ฐิติตฺวา ยาคฺ
 อปฺปนาเมตพฺพา ยาคฺ ปิตฺตํ อุกํ ทคฺวา ภาชนํ ปฏฺฐคฺคเหตฺวา
 นิจํ กคฺวา สํหฺกํ อปฺปริมํสนฺเตน ฐิติตฺวา ปฏฺฐาเมตพฺพํ อปฺปชฺ-
 ฌายมฺหิ วุทฺธิตฺเต อาสนํ อุกฺกฏิตพฺพํ สเจ โส เทโส อุกฺกฏาโป
 โหติ โส เทโส สํมชฺชิตพฺโพ ๑ สเจ อปฺปชฺฌาย คามํ

[illegible]

คพฺโพ ภคฺคาวิธํ อุกกํ ทคฺวา ปคฺคํ ปฏิคฺคเหตฺวา นิจํ กคฺวา
 ธารุกํ อปริขณฺเณน โหวิคฺวา โวทกํ กคฺวา มุหุคฺคํ อญฺเฬ
 โอตาเปตพฺโพ น จ อญฺเฬ ปคฺโค นิตฺติคพฺโพ ปคฺคจิวํ
 นิฏฺฐิปิตพฺพํ ปคฺคํ นิฏฺฐิปนฺเณน เอเกน หคฺเณน ปคฺคํ คเหตฺวา
 เอเกน หคฺเณน เหฏฺฐามณฺญํ วา เหฏฺฐาปิจํ วา ปรามตฺติคฺวา
 ปคฺโค นิฏฺฐิปิตพฺโพ น จ อนนฺตรหิตาย ภูมียา ปคฺโค นิฏฺฐิ-
 ปิตพฺโพ จิวํ นิฏฺฐิปนฺเณน เอเกน หคฺเณน จิวํ คเหตฺวา เอเกน
 หคฺเณน จิววํสํ วา จิวรรชํ วา ปมชฺชิตฺวา ปารโต อนคํ
 โอโรโต โภกํ กคฺวา จิวํ นิฏฺฐิปิตพฺพํ อุปชฌายมฺหิ อญฺฺจิตะ
 ธารณํ อุกฺกตพฺพํ ปาโททกํ ปาทบิํจํ ปาทกถิกํ ปฏิธามะตพฺพํ
 ธารเณ โส เทโส อุกฺกาโป โหติ โส เทโส ธรรมชฺชิตพฺโพ ๑ ธารเณ
 อุปชฌายโย นหยาติคฺคาโม โหติ นหณํ ปฏฺยาทะตพฺพํ ธารเณ ธารเณ
 อคฺโค โหติ ธารเณ ปฏฺยาทะตพฺพํ ธารเณ อญฺเฬน อคฺโค โหติ
 อญฺเฬน ปฏฺยาทะตพฺพํ ๑ ธารเณ อุปชฌายโย ชนฺดาขรํ ปวิธิตคฺคาโม โหติ
 อญฺเฬน ธรรมชฺชิตพฺพํ มคฺคิกาย เตมะตพฺพา ชนฺดาขรบิํจํ อาทาย
 อุปชฌายธฺธํ ปิฏฺฐิจิตํ ปิฏฺฐิจิตํ คคฺวา ชนฺดาขรบิํจํ ทคฺวา จิวํ
 ปฏิคฺคเหตฺวา เอกมฺหุคํ นิฏฺฐิปิตพฺพํ อญฺเฬน ทาคพฺพํ มคฺคิกาย
 ทาคพฺพา ธารเณ อคฺคธฺธํ ชนฺดาขรํ ปวิธิตพฺพํ ชนฺดาขรํ
 ปวิธนฺเณน มคฺคิกาย มุขํ มคฺคเหตฺวา ปุโรโต จ ปจฺจโต จ ปฏิจ-
 ณาเหตฺวา ชนฺดาขรํ ปวิธิตพฺพํ น เถเว ภิกฺขุ อญฺฺปชช นิสิตคพฺพํ

น นวา ภิกขุ อาตเนน ปฏิพาหะตพฺพา ชนฺตาชเร อุปชฺฌายสฺส
 ปริกมฺมํ กาคพฺพํ ชนฺตาชรา นิฏฺฐมนฺเตน ชนฺตาชเรปฺปํ อาทาย
 ปฺรโต ๑ ปจฺจโต ๑ ปฏิจฺฉาเทตฺวา ชนฺตาชรา นิฏฺฐมิตพฺพํ
 อุกฺกเกปํ อุปชฺฌายสฺส ปริกมฺมํ กาคพฺพํ นหาเตน ปชฺมตฺรํ
 อุตฺตริตฺวา อุตฺตโน คคฺคํ โวทกํ กตฺวา นินฺวาเสตฺวา อุปชฺฌายสฺส
 คคฺคโต อุกฺกํ ปมชฺชิตพฺพํ นินฺวาสนํ ทาคพฺพํ สงฺฆาฏิ ทาคพฺพา
 ชนฺตาชเรปฺปํ อาทาย ปชฺมตฺรํ อากฺขนฺตฺวา อาตเนน ปณฺณปาเปตพฺพํ
 ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถลิกํ อุปนิฏฺฐิตพฺพํ อุปชฺฌายโย ปานีเยน
 ปุจฺฉิตพฺโพ ๑ ตฺเถ อุกฺกิสฺสาเปตฺกามา โหติ อุกฺกิสฺสาเปตพฺโพ
 ตฺเถ ปริปุจฺฉิตฺกามา โหติ ปริปุจฺฉิตพฺโพ ๑ ยสฺมिํ วิหารเ
 อุปชฺฌายโย วิหริติ ตฺเถ โส วิหารโร อุกฺกตาโป โหติ ตฺเถ
 อุตฺตงฺกหิ โสเชตพฺโพ วิหารํ โสเชนฺเตน ปชฺมํ ปคฺคตจฺฉวํ
 นีหริตฺวา เขกมนฺตํ นิฏฺฐิตพฺพํ นิสฺสทณฺปะจฺฉตฺตฺตฺตํ นีหริตฺวา
 เขกมนฺตํ นิฏฺฐิตพฺพํ ภิสฺสิมฺโพหนํ นีหริตฺวา เขกมนฺตํ นิฏฺฐิต-
 พฺพํ มณฺโโจ นีจํ กตฺวา ตาธุกํ อปฺริขณฺเตน อตฺตงฺฆญฺเฒเณ
 กวาฏปฺปิฏฺฐํ นีหริตฺวา เขกมนฺตํ นิฏฺฐิตพฺโพ ปิฏฺฐํ นีจํ กตฺวา
 ตาธุกํ อปฺริขณฺเตน อตฺตงฺฆญฺเฒเณ กวาฏปฺปิฏฺฐํ นีหริตฺวา เขกมนฺตํ
 นิฏฺฐิตพฺพํ มณฺญปฺปิฏฺฐาทกา นีหริตฺวา เขกมนฺตํ นิฏฺฐิตพฺพา
 เขพฺพมถฺตโก นีหริตฺวา เขกมนฺตํ นิฏฺฐิตพฺโพ อปฺปตฺเตนผลลิกํ
 นีหริตฺวา เขกมนฺตํ นิฏฺฐิตพฺพํ ญฺมมตฺตฺตฺตํ ยถาปณฺณตฺตํ

ปมขุชิตฺวา อติหริตฺวา ยถาชาเน ชเปตพฺพํ ปตฺตจิวํ นิภูชิปี-
ตพฺพํ ปตฺตํ นิภูชิปฺนฺเตน เอนฺน หตฺถเณ ปตฺตํ คเหตฺวา เอนฺน
หตฺถเณ เหนฺจํมณฺจํ วา เหนฺจํมณฺจํ วา ปรามตฺติตฺวา ปตฺโต
นิภูชิปีตพฺพโ หน จ อนนฺตรหิตาย ภูมียา ปตฺโต นิภูชิปีตพฺพโ
จิวํ นิภูชิปฺนฺเตน เอนฺน หตฺถเณ จิวํ คเหตฺวา เอนฺน หตฺถเณ
จิวํมณฺจํ วา จิวรรชฺชํ วา ปมขุชิตฺวา ปารโต อนฺตํ โอรโต
โภกํ กตฺวา จิวํ นิภูชิปีตพฺพํ ฯ ๕๔๔ ปุรตฺติมา สรรชา วาตา
วายนฺติ ปุรตฺติมา วาตปานา ถเกตฺพฺวา ๕๔๕ ปจฺฉิมา สรรชา
วาตา วายนฺติ ปจฺฉิมา วาตปานา ถเกตฺพฺวา ๕๔๖ อุตฺตรวา
สรรชา วาตา วายนฺติ อุตฺตรวา วาตปานา ถเกตฺพฺวา ๕๔๗
ทกฺขิณา สรรชา วาตา วายนฺติ ทกฺขิณา วาตปานา ถเกตฺพฺวา
๕๔๘ สัตฺถกาโถ โหติ ทิวา วาตปานา จิวิริตฺพฺวา รตฺติํ ถเกตฺพฺวา
๕๔๙ อญฺหกาโถ โหติ ทิวา วาตปานา ถเกตฺพฺวา รตฺติํ
จิวิริตฺพฺวา ฯ ๕๕๐ ปรีเวณฺณํ อุกฺกตาปํ โหติ ปรีเวณฺณํ สํมฺมขุชิต-
ตพฺพํ ๕๕๑ โกลฺหฺสโก อุกฺกตาปํ โหติ โกลฺหฺสโก สํมฺมขุชิตพฺพโ
๕๕๒ อฺปฺปญฺจํสาธา อุกฺกตาปํ โหติ อฺปฺปญฺจํสาธา สํมฺมขุชิตพฺพโ
๕๕๓ อคฺคิสาธา อุกฺกตาปํ โหติ อคฺคิสาธา สํมฺมขุชิตพฺพโ ๕๕๔
วจฺจกฺกฏฺฐํ อุกฺกตาปํ โหติ วจฺจกฺกฏฺฐํ สํมฺมขุชิตพฺพโ ๕๕๕ ปาณียํ
น โหติ ปาณียํ อฺปฺปญฺจํเปตพฺพํ ๕๕๖ ปรีโกชนียํ น โหติ
ปรีโกชนียํ อฺปฺปญฺจํเปตพฺพํ ๕๕๗ อจฺจนนฺกฺกมฺมียา อุกฺกํ น โหติ

อาจมนกมุขิยา อุกกั อาสณจิตพัพ ๑ ๔๔ อุปขณายวคต อนภิรติ
 อุปปณนา โหติ สทฺธิวิหริเกณ วูปกาเสตพโพ วูปกาสาเปตพโพ
 รมุมกถา วาสุต กาคพพา ๔๔ อุปขณายวคต กุกกุกจ อุปปณน
 โหติ สทฺธิวิหริเกณ วิโนเทตพัพ วิโนทาเปตพัพ รมุมกถา
 วาสุต กาคพพา ๔๔ อุปขณายวคต ทิจฺจิจคต อุปปณน โหติ
 สทฺธิวิหริเกณ วิเวเจตพัพ วิเวจาเปตพัพ รมุมกถา วาสุต
 กาคพพา ๑ ๔๔ อุปขณายวคต ครุฑมม อชณูปนโน โหติ ปริวา
 ธารโห สทฺธิวิหริเกณ อุตฺตฤก กาคพัพ กิณฺติ นุ ๒ ๔๔
 อุปขณายวคต ปริวาร ทเทยยาติ ๔๔ อุปขณายวคต มุถาย
 ปฏิกตฺตณารโห โหติ สทฺธิวิหริเกณ อุตฺตฤก กาคพัพ กิณฺติ
 นุ ๒ ๔๔ อุปขณายวคต มุถาย ปฏิกตฺตณียาติ ๔๔ อุปขณายวคต
 มานคฺตารโห โหติ สทฺธิวิหริเกณ อุตฺตฤก กาคพัพ กิณฺติ
 นุ ๒ ๔๔ อุปขณายวคต มานคฺต ทเทยยาติ ๔๔ อุปขณายวคต
 อพฺพานารโห โหติ สทฺธิวิหริเกณ อุตฺตฤก กาคพัพ กิณฺติ
 นุ ๒ ๔๔ อุปขณายวคต อพฺเพยยาติ ๑ ๔๔ ๔๔ อุปขณายวคต
 กมฺม กตฺตกาโม โหติ คชฺชนีย วา นียตฺต วา ปพฺพาชนีย
 วา ปฏิสารณีย วา อุกฺกเขปนีย วา สทฺธิวิหริเกณ อุตฺตฤก
 กาคพัพ กิณฺติ นุ ๒ ๔๔ อุปขณายวคต กมฺม น กรเญย
 ๓๓๓ วา ปริณามเญยาติ กตฺ วา ปนตฺต โหติ ๔๔
 ๓๓๓ คชฺชนีย วา นียตฺต วา ปพฺพาชนีย วา ปฏิสารณีย วา

กาทพุโพ น เอกจุเจน เวยยาวจุโจ การวเปตพุโพ น เอกจุ-
จตุตฺต ปจฺจนตฺมณฺเณ โหตพุพฺพํ น เอกจุโจ ปจฺจนตฺมณฺเณ ธาทา-
ตพุโพ น เอกจุจตุตฺต ปิณฺฑปาโต นีหริตพุโพ น เอกจุเจน
ปิณฺฑปาโต นีหราเปตพุโพ ฯ น อุปชฺฌายํ ธนาปฺจุฉา คาโม
ปวิสิตพุโพ น ตฺถํ คณฺตพุพฺพํ น ทิสฺสา ปกฺกมิตพุพา ฯ ตฺเจ
อุปชฺฌายโย กิธานโ หิติ ยาวชฺฉิ อุปฺปจฺจตพุโพ วุฏฺฐานตฺต
ธาคเมตพุพฺพนฺติ ฯ

อุปชฺฌายวคฺคั นิฏฺฐิตํ ฯ

[๘๒] อุปชฺฌายเณ ภิกฺขเว สัทธวิहारิกมฺหิ สมนฺวาคฺคิตพุพฺพํ ฯ
ตตุรํ สมนฺวาคฺคตนา ฯ อุปชฺฌายเณ ภิกฺขเว สัทธวิहारิกโก
ตฺถกฺกเหตุพุโพ ธนฺคฺกเหตุพุโพ ธุทฺเทถฺน ปริปฺจุฉาย โอวาทเณ ธนฺดา-
สนิยา ฯ ตฺเจ อุปชฺฌายตฺต ปคฺโค โหติ สัทธวิहारิกตฺต ปคฺโค
น โหติ อุปชฺฌายเณ สัทธวิहारิกตฺต ปคฺโค ทาทพุโพ ธตฺตํ กํ
วา กาทพุพฺพํ กิณฺติ นฺ โห สัทธวิहारิกตฺต ปคฺโค อุปฺปชฺชียเถถาติ
ตฺเจ อุปชฺฌายตฺต จีวรํ โหติ สัทธวิहारิกตฺต จีวรํ น โหติ
อุปชฺฌายเณ สัทธวิहारิกตฺต จีวรํ ทาทพุพฺพํ ธตฺตํ กํ วา กาทพุพฺพํ
กิณฺติ นฺ โห สัทธวิहारิกตฺต จีวรํ อุปฺปชฺชียเถถาติ ตฺเจ อุปชฺฌา-
ยตฺต ปริกฺขารโ หิติ สัทธวิहारิกตฺต ปริกฺขารโ น โหติ
อุปชฺฌายเณ สัทธวิहारิกตฺต ปริกฺขารโ ทาทพุโพ ธตฺตํ กํ วา
กาทพุพฺพํ กิณฺติ นฺ โห สัทธวิहारิกตฺต ปริกฺขารโ อุปฺปชฺชียเถถาติ ฯ

[illegible]

ปตฺตจิวรํ นิภูชิปิตฺตพฺพํ ปตฺตํ นิภูชิปนุเตนฺ เขเกณ หตฺตฺเตน ปตฺตํ
 คเหตฺวา เขเกณ หตฺตฺเตน เหฏฺฐามณฺจํ วา เหฏฺฐาปัสสํ วา ปรามตฺติคฺวา
 ปตฺโต นิภูชิปิตฺตพฺพํ น จ อนนฺตรหิตาย ภูมียา ปตฺโต นิภูชิปิตฺตพฺพํ
 จิวรํ นิภูชิปนุเตนฺ เขเกณ หตฺตฺเตน จิวรํ คเหตฺวา เขเกณ
 หตฺตฺเตน จิวรํ วา จิวรรชชํ วา ปมชฺชิตฺวา ปารโต อนฺตํ
 โอโรโต โภคํ กตฺวา จิวรํ นิภูชิปิตฺตพฺพํ สัทธวิहारิกมฺหิ อญฺจเเต
 อาสํ อุตฺตริตพฺพํ ปาโททกํ ปาทปัสสํ ปาทกถิตํ ปาฏิสาเมตพฺพํ
 สเจ สํ เทสํ อุกฺกตาโป โหติ สํ เทสํ สมนฺมชฺชิตพฺพํ ฯ
 สเจ สัทธวิहारิกอ นหายิตฺตกาโม โหติ นหํ ปฏฺยิยาเทตพฺพํ
 สเจ สํเตน อตฺตโต โหติ สํคํ ปฏฺยิยาเทตพฺพํ สเจ อญฺเฬน
 อตฺตโต โหติ อญฺเฬํ ปฏฺยิยาเทตพฺพํ ฯ สเจ สัทธวิहारิกอ ชนฺดาสมรํ
 ปวิตฺติตฺตกาโม โหติ จุณฺณํ สมนฺเนตพฺพํ มตฺติกา เตเมตพฺพา
 ชนฺดาสมรปัสสํ อาทาย คนฺตฺวา ชนฺดาสมรปัสสํ ทตฺวา จิวรํ ปฏฺยิยคฺคเหตฺวา
 เขกมฺมคํ นิภูชิปิตฺตพฺพํ จุณฺณํ ทาตพฺพํ มตฺติกา ทาตพฺพา
 สเจ อุตฺตํหติ ชนฺดาสมรํ ปวิตฺติตพฺพํ ชนฺดาสมรํ ปวิตฺตฺเตน มตฺติกา
 ย มุขํ มกฺขเหตฺวา ปุโรโต จ ปจฺจโต จ ปฏฺยิยฺจาเทตฺวา ชนฺดาสมรํ
 ปวิตฺติตพฺพํ น เถเว ภิกฺขุ อญฺปชช นิสฺสํกิตพฺพํ น นวา ภิกฺขุ
 อาสเนน ปฏฺยิยาเทตพฺพา ชนฺดาสมเร สัทธวิहारิกสฺสํ ปริกมฺมํ
 กาทพฺพํ ชนฺดาสมรา นิภูชมนฺเตน ชนฺดาสมรปัสสํ อาทาย ปุโรโต จ
 ปจฺจโต จ ปฏฺยิยฺจาเทตฺวา ชนฺดาสมรา นิภูชมิตพฺพํ อุกฺกเป

สัทธวิहारิกสูตร ปริกขมัม ทาทพพัม นหาคเน ปจัมมตัม อุตฺตริตฺวา
 อุตฺตโน คตฺตํ โวทกัม กตฺวา นิวาเสตฺวา สัทธวิहारิกสูตร คตฺตโต
 อุตฺกัม ปมชฺชิตพฺพัม นิวาสนัม ทาทพพัม สงฺฆาฏิ ทาทพฺพา ชนฺดา-
 ชรปฺปํ อาทาย ปจัมมตัม อากนฺตฺวา อาสนํ ปณฺญาเปตพฺพัม
 ปาโททกัม ปาทปฺปํ ปาทกถลลิกัม อูปนิธิปิตพฺพัม สัทธวิहारิกโ
 ปานํเยน ปุจฺฉิตพฺพโ ๑ ยถัม วิหารเ สัทธวิहारิกโ วิหริติ
 สเจ โส วิหาโร อุกฺกตาโป โหติ สเจ อุตฺตงฺกหิ โสเชตพฺพโ
 วิहारํ โสเชนฺเตน ปจัม ปคฺคจฺจวํ นีหริตฺวา เอกมฺนุตํ นิธิปิตพฺพัม
 นิสฺสทนปฺปจฺจคฺคตฺรณํ นีหริตฺวา เอกมฺนุตํ นิธิปิตพฺพัม ภิสฺสิมฺโพนํ
 นีหริตฺวา เอกมฺนุตํ นิธิปิตพฺพัม มณฺโโจ นิจํ กตฺวา ตํรูกํ
 อปฺริฆตฺนฺเตน อสงฺฆมฺมฺนฺเตน กวาฏปฺปิฏฺจํ นีหริตฺวา เอกมฺนุตํ
 นิธิปิตพฺพโ ปฺปํ นิจํ กตฺวา ตํรูกํ อปฺริฆตฺนฺเตน อสงฺฆมฺมฺนฺเตน
 กวาฏปฺปิฏฺจํ นีหริตฺวา เอกมฺนุตํ นิธิปิตพฺพัม มณฺจปฺปฺปาทกา
 นีหริตฺวา เอกมฺนุตํ นิธิปิตพฺพพา เขมฺมตฺถโก นีหริตฺวา เอกมฺนุตํ
 นิธิปิตพฺพโ อปฺตฺเตนผลกํ นีหริตฺวา เอกมฺนุตํ นิธิปิตพฺพัม
 ภูมฺมคฺคตฺรณํ ยถาปณฺณคฺคตํ สตฺตถฺกเขตฺวา นีหริตฺวา เอกมฺนุตํ
 นิธิปิตพฺพัม สเจ วิหารเ สนฺตานกํ โหติ อุตฺตโสภา ปจัม
 โอหาเรตพฺพัม อาโลกสฺสนฺธิกณฺณนาคา ปมชฺชิตพฺพพา สเจ เกรก-
 ปริกขมกตา ภิกฺขุติ กณฺณนิกิตา โหติ โຈพกํ เตเมตฺวา ปิเพตฺวา
 ปมชฺชิตพฺพพา สเจ กาวณฺณนิกิตา ภูมि กณฺณนิกิตา โหติ โຈพกํ

เตเมตฺวา ปิเพตฺวา ปมชฺชิตฺตพฺพา ตํเจ อกฺคา โหติ ภูมि อุตฺเทน
 ปริปิโณเสตฺวา สมฺมชฺชิตฺตพฺพา มา วิหาโร รเสน อฺหณฺณตฺติ
 ตํการํ วิจิณฺิตฺวา เอกมนฺตํ นชฺชเตตฺตพฺพํ ภูมฺมตฺตกรณํ โยตาเปตฺวา
 โสเรตฺวา ปฺปโปแฆตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณนาเปตฺตพฺพํ
 มนฺจปฺปิปาทกา โยตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺตฺวา อติหริตฺวา ยถาสาเน
 สเปตฺตพฺพา มนฺจโ จ โยตาเปตฺวา โสเรตฺวา ปฺปโปแฆตฺวา นิจํ
 กตฺวา ตํารุํ อปฺริขณฺเตน อตฺตงฺฆณฺณเตน กวาฏฺปิฏฺจํ อติหริตฺวา
 ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณนาเปตฺตพฺโพ ปิฏฺจํ โยตาเปตฺวา โสเรตฺวา
 ปฺปโปแฆตฺวา นิจํ กตฺวา ตํารุํ อปฺริขณฺเตน อตฺตงฺฆณฺณเตน
 กวาฏฺปิฏฺจํ อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณนาเปตฺตพฺพํ ภิติพิมุโพหนํ
 โยตาเปตฺวา โสเรตฺวา ปฺปโปแฆตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ
 ปณฺณนาเปตฺตพฺพํ นิสฺสํทณฺปะจฺจตฺตกรณํ โยตาเปตฺวา โสเรตฺวา ปฺปโป-
 แฆตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณนาเปตฺตพฺพํ เขพฺพตฺตโก
 โยตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺตฺวา อติหริตฺวา ยถาสาเน สเปตฺตพฺโพ อปฺต-
 เตนผลกํ โยตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺตฺวา อติหริตฺวา ยถาสาเน สเปตฺตพฺพํ
 ปตฺตจฺจวํ นิฏฺธิปิตฺตพฺพํ ปตฺตํ นิฏฺธิปนฺเตน เอเกน หตฺตเถน ปตฺตํ
 คเหตฺวา เอเกน หตฺตเถน เหาจํมณฺจํ วา เหาจํมณฺจํ วา
 ปฺรารามตฺตฺวา ปตฺตโต นิฏฺธิปิตฺตพฺโพ น จ อนนฺตรหิตาย ภูมียา
 ปตฺตโต นิฏฺธิปิตฺตพฺโพ จฺจวํ นิฏฺธิปนฺเตน เอเกน หตฺตเถน จฺจวํ
 คเหตฺวา เอเกน หตฺตเถน จฺจวณฺตํ วา จฺจวณฺตํ วา ปมชฺชิตฺตฺวา

ปารโต ธนุคัม โยโรโต โภคัม กตุวา จีวรํ นิภูชิมีตพพํ ฯ ๔๔
 ปุรตุติมา สรรชา วาตา วายนุติ ปุรตุติมา วาตปานา ถเกตพพา
 ๔๔ ปจฺฉิมา สรรชา วาตา วายนุติ ปจฺฉิมา วาตปานา ถเกตพพา
 ๔๔ อุตฺตรวา สรรชา วาตา วายนุติ อุตฺตรวา วาตปานา ถเกตพพา
 ๔๔ ทกฺขิณา สรรชา วาตา วายนุติ ทกฺขิณา วาตปานา ถเกตพพา
 ๔๔ สัตถกาโต โหติ ทิวา วาตปานา จิวิรตพพา รตุตฺติ ถเกตพพา
 ๔๔ ธนุหกาโต โหติ ทิวา วาตปานา ถเกตพพา รตุตฺติ
 จิวิรตพพา ฯ ๔๕ ปริเวณํ อุกฺกตาปํ โหติ ปริเวณํ สัมมชฺชิตพพํ
 ๔๕ โกฏฺสโก อุกฺกตาปํ โหติ โกฏฺสโก สัมมชฺชิตพพโ
 ๔๕ อฺปฺปจฺฉานธํธา อุกฺกตาปํ โหติ อฺปฺปจฺฉานธํธา สัมมชฺชิตพพา
 ๔๕ อคฺคิธํธา อุกฺกตาปํ โหติ อคฺคิธํธา สัมมชฺชิตพพา
 ๔๕ วจฺจกฺกฺขี อุกฺกตาปํ โหติ วจฺจกฺกฺขี สัมมชฺชิตพพา ๔๕
 ปานีโย น โหติ ปานีโย อฺปฺปจฺฉาเปตพพํ ๔๕ ปริโกชนีโย น
 โหติ ปริโกชนีโย อฺปฺปจฺฉาเปตพพํ ๔๕ อจฺจนกฺกฺขิยา อุกฺกํ น
 โหติ อจฺจนกฺกฺขิยา อุกฺกํ อาตฺถิจิตพพํ ฯ ๔๖ สทฺธิวิหาริกธฺธํ
 ธนภริติ อฺปฺปนฺนา โหติ อฺปฺปชฺฌาเยน วูปกาเสตพพโ วูปกาธํ-
 เปตพพโ ชมฺมกถา วาธฺธํ กาทพพา ๔๖ สทฺธิวิหาริกธฺธํ
 กุกฺกจฺจํ อฺปฺปนฺนํ โหติ อฺปฺปชฺฌาเยน วิโนเทตพพํ วิโนทาเปตพพํ
 ชมฺมกถา วาธฺธํ กาทพพา ๔๖ สทฺธิวิหาริกธฺธํ ทิฏฺฐิจิตํ อฺปฺปนฺนํ
 โหติ อฺปฺปชฺฌาเยน วิเวเจตพพํ วิเวจาเปตพพํ ชมฺมกถา วาธฺธํ

กาดพพา ๑ สเจ สัทธวิหริโก คุรุหมม อชฺฐมาปนโน โหติ
 ปริวารโห อชฺฐมาเยน อุตฺตํกํ กาดพพํ กิณฺติ นุ ๒
 สงฺโฆ สัทธวิหริกุตฺตํ ปริวารํ ทเทยฺยาติ สเจ สัทธวิหริโก
 มุถาย ปฏิกุตฺตํนารโห โหติ อชฺฐมาเยน อุตฺตํกํ กาดพพํ
 กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ สัทธวิหริกํ มุถาย ปฏิกุตฺตํเสยฺยาติ สเจ
 สัทธวิหริโก มานคฺตารโห โหติ อชฺฐมาเยน อุตฺตํกํ กาดพพํ
 กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ สัทธวิหริกุตฺตํ มานคฺตํ ทเทยฺยาติ สเจ
 สัทธวิหริโก อพฺภานารโห โหติ อชฺฐมาเยน อุตฺตํกํ กาดพพํ
 กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ สัทธวิหริกํ อพฺภายฺยาติ ๑ สเจ สงฺโฆ
 สัทธวิหริกุตฺตํ กมฺมํ กตฺตกาโม โหติ คชฺชนํ ยํ วา นิยตฺตํ วา
 ปพฺพาชฺชนํ วา ปฏิสํวณํ ยํ วา อชฺฐมาเยน อุตฺตํกํ กาดพพํ
 กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ สัทธวิหริกุตฺตํ กมฺมํ
 น กเรยฺย ตทฺถวาท วา ปริณามายฺยาติ กตํ วา ปนตฺตํ
 โหติ สงฺฆเณ กมฺมํ คชฺชนํ ยํ วา นิยตฺตํ วา ปพฺพาชฺชนํ วา
 ปฏิสํวณํ ยํ วา อชฺฐมาเยน อุตฺตํกํ กาดพพํ
 กิณฺติ นุ ๒ สัทธวิหริโก สมนฺวาคฺเตยฺย โถมํ ปาเตยฺย
 เนตฺตารํ วตฺเตยฺย สงฺโฆ ตํ กมฺมํ ปฏิปฺปตฺตํมฺภายฺยาติ ๑ สเจ
 สัทธวิหริกุตฺตํ จีวรํ โหติคพพํ โหติ อชฺฐมาเยน อชฺฐมาเยน
 เหวํ โหติคยฺยาสํคิ อุตฺตํกํ วา กาดพพํ กิณฺติ นุ ๒
 สัทธวิหริกุตฺตํ จีวรํ โหติคยฺยาสํคิ สเจ สัทธวิหริกุตฺตํ จีวรํ

ทุกฏฐัสสาติ ๑ เหว สมนาวคตุนุติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ
 อนุชานามิ ภิกฺขเว อสมนาวคตุนุติ ปณามะตุํ ๑ เหวญฺจ ปน
 ภิกฺขเว ปณามะตพฺโพ ปณามะมิ ตุนุติ วา มายิธ ปฏิกุมฺมิติ
 วา นีหฺร เต ปคฺคัจฉวนุติ วา นาคํ คยา อปฺปฐาตพฺโพติ
 วา กาเยน วิญญาเปติ วาจาเยน วิญญาเปติ กาเยน วาจาเยน
 วิญญาเปติ ปณามิโต โหติ สทฺธิวิหริโก น กาเยน วิญญา-
 เปติ น วาจาเยน วิญญาเปติ น กาเยน วาจาเยน วิญญาเปติ
 น ปณามิโต โหติ สทฺธิวิหริโกติ ๑ เตน ไช ปน สมนเยน
 สทฺธิวิหริกา ปณามิตา น ขมาเปณฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโจะสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ขมาเปณฺติ ๑ เหว ขมาเปณฺติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ น ภิกฺขเว ปณามิเตน น ขมา-
 เปตพฺโพ โย น ขมาเปยฺย อापคฺติ ทุกฏฐัสสาติ ๑ เตน
 ไช ปน สมนเยน อปฺปฐมาเยน ขมาเปยฺยมานา น ขมนฺติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ขมนฺติ ๑ เหว
 ขมนฺติ ๑ สทฺธิวิหริกา ปกฺกมฺมฺปิ วิพฺภกฺมฺมฺปิ คิตฺติเยสุปิ
 สกฺกมฺมฺปิ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ น ภิกฺขเว ขมาเปยฺย-
 มาเนน น ขมิตพฺพํ โย น ขเมยฺย อापคฺติ ทุกฏฐัสสาติ ๑

[๘๔] เตน ไช ปน สมนเยน อปฺปฐมาเยน สมนาวคตุนุติ
 ปณามะณฺติ อสมนาวคตุนุติ น ปณามะณฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโจะสุ ๑ น ภิกฺขเว สมนาวคตุนุติ ปณามะตพฺโพ โย

ปณามะยุย อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺตํ น จ ภิกฺขเว อธมฺมาวตฺตนฺโต
 น ปณามตฺตพฺโพ โย น ปณามะยุย อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺตํ ฯ
 ปณฺจหิ ภิกฺขเว อํกุเคหิ สมนฺนาคโต สํหฺมวาทโร ปณามตฺตพฺโพ
 อปฺปชฺฌายมฺหิ นามิตฺตํ เปมํ โหติ นามิตฺตโต ปสาโท โหติ
 นามิตฺตตา หิริ โหติ นามิตฺตโต คารโว โหติ นามิตฺตตา
 ภาวนา โหติ อิมะหิ โช ภิกฺขเว ปณฺจหํกุเคหิ สมนฺนาคโต
 สํหฺมวาทโร ปณามตฺตพฺโพ ฯ ปณฺจหิ ภิกฺขเว อํกุเคหิ สมนฺนาคโต
 สํหฺมวาทโร น ปณามตฺตพฺโพ อปฺปชฺฌายมฺหิ อิมิตฺตํ เปมํ
 โหติ อิมิตฺตโต ปสาโท โหติ อิมิตฺตตา หิริ โหติ อิมิตฺตโต
 คารโว โหติ อิมิตฺตตา ภาวนา โหติ อิมะหิ โช ภิกฺขเว
 ปณฺจหํกุเคหิ สมนฺนาคโต สํหฺมวาทโร น ปณามตฺตพฺโพ ฯ
 ปณฺจหิ ภิกฺขเว อํกุเคหิ สมนฺนาคโต สํหฺมวาทโร อถํ ปณามตฺตํ
 อปฺปชฺฌายมฺหิ นามิตฺตํ เปมํ โหติ นามิตฺตโต ปสาโท โหติ
 นามิตฺตตา หิริ โหติ นามิตฺตโต คารโว โหติ นามิตฺตตา
 ภาวนา โหติ อิมะหิ โช ภิกฺขเว ปณฺจหํกุเคหิ สมนฺนาคโต
 สํหฺมวาทโร อถํ ปณามตฺตํ ฯ ปณฺจหิ ภิกฺขเว อํกุเคหิ สมนฺนํ
 นาคโต สํหฺมวาทโร นถํ ปณามตฺตํ อปฺปชฺฌายมฺหิ อิมิตฺตํ
 เปมํ โหติ อิมิตฺตโต ปสาโท โหติ อิมิตฺตตา หิริ โหติ
 อิมิตฺตโต คารโว โหติ อิมิตฺตตา ภาวนา โหติ อิมะหิ โช
 ภิกฺขเว ปณฺจหํกุเคหิ สมนฺนาคโต สํหฺมวาทโร นถํ ปณามตฺตํ ฯ

๘๕] มหาชนุรํ ปณฺจ ปณามนุคานิ อญฺจตรพฺรหฺมณฺวตฺตํ ๓๐๓

ปณฺจหิ ภิกฺขเว อญฺเจหิ สมนุหาคํ สํหฺมณฺสีหริํ อปฺปณามนุโต
อุปฺปชฺฌาโย สํหฺมณฺสีโร โหติ ปณามนุโต อนนฺตฺสโร โหติ
อุปฺปชฺฌายมฺหิ นามฺมคฺคํ เปมํ โหติ นามฺมคฺคโต ปสาโท โหติ
นามฺมคฺคตา หิริ โหติ นามฺมคฺคโต คารโว โหติ นามฺมคฺคตา
ภาวนา โหติ อิมหิ โห ภิภฺชเว ปณฺจหฺมณฺสี สมนุหาคํ
สํหฺมณฺสีหริํ อปฺปณามนุโต อุปฺปชฺฌาโย สํหฺมณฺสีโร โหติ ปณามนุโต
อนนฺตฺสโร โหติ ฯ ปณฺจหิ ภิกฺขเว อญฺเจหิ สมนุหาคํ
สํหฺมณฺสีหริํ ปณามนุโต อุปฺปชฺฌาโย สํหฺมณฺสีโร โหติ อปฺป-
ณามนุโต อนนฺตฺสโร โหติ อุปฺปชฺฌายมฺหิ นามฺมคฺคํ เปมํ โหติ
นามฺมคฺคโต ปสาโท โหติ นามฺมคฺคตา หิริ โหติ นามฺมคฺคโต
คารโว โหติ นามฺมคฺคตา ภาวนา โหติ อิมหิ โห ภิภฺชเว
ปณฺจหฺมณฺสี สมนุหาคํ สํหฺมณฺสีหริํ ปณามนุโต อุปฺปชฺฌาโย
สํหฺมณฺสีโร โหติ อปฺปณามนุโต อนนฺตฺสโร โหติติ ฯ

[๘๕] เตน โห ปน สมนฺน อญฺจตรโร พฺรหฺมณฺโณ ภิกฺขุ
อุปสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ฯ ตํ ภิกฺขุ น อิจฺฉิตฺตํ ปพฺพชฺชํ ฯ
โส ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชํ อตฺถมาโน ทิสฺส อโหสิ ตฺวโห พุพฺพณฺโณ

๑ อญฺจตรโร ราโร นาม พฺรหฺมณฺโณติ อมฺหากํ ปิตฺตเก ทิสฺสตีติ ฯ
อญฺจตรโร พฺรหฺมณฺโณ ราโร นามาคิ สํหฺมณฺสีปิตฺตเก ฯ ตพฺพณฺณ-
นาฏิกายมฺปิ ตํ นามํ ปากฏํ โหติ ฯ ยถฺมา ปน อญฺจตรสํหฺมณ-
ณินฺนเม กเต นามํ วตฺตพฺพํ น โหติ นามे วา วตฺตเต อนินฺนโม

อุปปณฺชอุปปณฺชทุกขาโต ฌมฺนิสฺสํมุตฺตคฺคฺโต ฯ อตฺถสํ ๒ ภคฺวา
 ตํ พฺราหฺมณํ กิธํ อุตฺตํ ทุพฺพณฺณํ อุปปณฺชอุปปณฺชทุกขาคํ ฌมฺนิ-
 สฺสํมุตฺตคฺคฺตํ ทิสฺสวาน ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส กิณฺหุ ๒ โส ภิกฺขเว
 พฺราหฺมโณ กิธํ อุตฺตํ ทุพฺพณฺโณ อุปปณฺชอุปปณฺชทุกขาโต
 ฌมฺนิสฺสํมุตฺตคฺคฺโตติ ฯ เอโส ภนฺเต พฺราหฺมโณ ภิกฺขุ อุปสงฺกมิทฺวา
 ปพฺพชฺชํ ยาจิ ตํ ภิกฺขุ น อิจฺฉิสฺสํ ปพฺพาเซตฺถํ โส ภิกฺขุสฺสุ
 ปพฺพชฺชํ อตฺถมาโณ กิธํ อุตฺตํ ทุพฺพณฺโณ อุปปณฺชอุปปณฺชทุกขาโต
 ฌมฺนิสฺสํมุตฺตคฺคฺโตติ ฯ อถ ๒ ภคฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส โก นฺหุ ๒
 ภิกฺขเว ตสฺสํ พฺราหฺมณสฺสํ อธิการํ สํวตฺตติ ฯ เอวํ วุตฺเต
 อายสฺมา สํวริปฺปคฺโต ภคฺวณฺตํ เอตทโวจ อหํ ๒ ภนฺเต ตสฺสํ
 พฺราหฺมณสฺสํ อธิการํ สํวามิตฺติ ฯ กิ ปรํ ทฺวํ สํวริปฺปคฺต ตสฺสํ
 พฺราหฺมณสฺสํ อธิการํ สํวตฺตติ ฯ อิท เม ภนฺเต โส พฺราหฺมโณ
 ราชคฺเห ปิณฺฑาย จรณฺตสฺสํ เอกํ กญฺจุณฺณภิกฺขุํ ทาเปสฺสิ อิทํ ๒
 อหํ ภนฺเต ตสฺสํ พฺราหฺมณสฺสํ อธิการํ สํวามิตฺติ ฯ สํวํ สํวํ
 สํวริปฺปคฺต กตตฺตณฺโณ หิ สํวริปฺปคฺต สํปฺปริสา กตเวทิโน เตนหิ
 ทฺวํ สํวริปฺปคฺต ตํ พฺราหฺมณํ ปพฺพาเซหิ อุปตฺตมฺปาเทหิตฺติ ฯ กถาหํ
 กตฺตพฺโพ น โหติ ตสฺมา วา ๒ นามาคิ ปาซํทฺวํ อติเร-
 กนฺติ ทฏฺฐพฺพํ ฯ อิตฺถวา อตฺตตฺตสํทฺโท น ภเวยฺย อตฺถสํ
 ๒ ภคฺวา วา ๒ พฺราหฺมณนฺติ จ วุตฺตพฺพํ ภเวยฺย อตฺถมฺปน
 ยฺย วา ๒ ปตฺตเก อนฺนคฺคิตฺตฺวา โสวิตฺติ เวทิตฺตพฺโพ ฯ

ฃนฺเต ตํ พฺราหฺมณํ ปพฺพาเซมิ อุปตัมปทาเทมีติ ๑ อถ โส ฃกฺวา
 เขตตฺมํ นีทาเน เขตตฺมํ ปกรเณ ฃมฺมํ กถํ กตฺวา ฃกฺขุ อามนฺเตสึ
 ยา ตํ ฃกฺขเว มยา ตีหิ ตฺวณฺคมนฺหิ อุปตัมปทา ฃนฺนฺวตฺตา
 ตาหิ ฃชฺชตฺตฺเก ปฏิกฺขิปามิ ฃนฺชานามิ ฃกฺขเว ฃตฺติจตุตฺถก
 มฺเมน อุปตัมปทํ^๑ เอวณฺจ ปน ฃกฺขเว อุปตัมปทาเทตฺพุโพ
 พฺยตฺเตน ฃกฺขฺหา ปฏฺิพฺเตน ตฺงฺโฆ ฃวาเปตฺพุโพ ตฺณาคฺ เม
 ฃนฺเต ตฺงฺโฆ ฃยํ ฃิตฺถนฺหาโม ฃิตฺถนฺนามตฺตํ ฃายตฺมโต อุปตัม-
 ปทาเปกฺโข^๒ ๑ ยทิ ตฺงฺฆตฺตํ ปตฺตกถฺตํ ตฺงฺโฆ ฃิตฺถนฺนามํ
 อุปตัมปทาเทยฺย ฃิตฺถนฺนามเณ อุปชฺฌาเยน ๑ เขตฺตา ฃตฺติ ๑
 ตฺณาคฺ เม ฃนฺเต ตฺงฺโฆ ฃยํ ฃิตฺถนฺหาโม ฃิตฺถนฺนามตฺตํ
 ฃายตฺมโต อุปตัมปทาเปกฺโข ตฺงฺโฆ ฃิตฺถนฺนามํ อุปตัมปทาเทติ
 ฃิตฺถนฺนามเณ อุปชฺฌาเยน ยตฺตํ ฃายตฺมโต ฃมฺติ ฃิตฺถนฺนามตฺตํ
 อุปตัมปทา ฃิตฺถนฺนามเณ อุปชฺฌาเยน โส ตฺณฺหตฺตํ ยตฺตํ
 นกฺขมฺติ โส ฃาเตยฺย ๑ ทฺติยมฺปี เขตฺมตฺถํ วทามิ ๑ ตฺณาคฺ
 เม ฃนฺเต ตฺงฺโฆ ฃยํ ฃิตฺถนฺหาโม ฃิตฺถนฺนามตฺตํ ฃายตฺมโต
 อุปตัมปทาเปกฺโข ๑ ตฺงฺโฆ ฃิตฺถนฺนามํ อุปตัมปทาเทติ ฃิตฺถนฺนามเณ
 อุปชฺฌาเยน ๑ ยตฺตํ ฃายตฺมโต ฃมฺติ ฃิตฺถนฺนามตฺตํ อุปตัมปทา
 ฃิตฺถนฺนามเณ อุปชฺฌาเยน โส ตฺณฺหตฺตํ ยตฺตํ นกฺขมฺติ โส

๑ ย. อุปตัมปทาเทตฺ ๑ วา. อุปตัมปทํ ทาตฺ ๑ ๒ อุปตัมป-
 ทาเปกฺโขติปี ปาโง ๑

ภาเสยฺย ๑ คติยมุปี เขตมตุถิ วทามิ ๑ สฺสุณาตุ เม ภนฺเต
 สฺสงฺโฆ อโย อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺสงฺส อายสฺสมโต อุปสฺสมปทา-
 เปกฺโข ๑ สฺสงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ อุปสฺสมปาเทติ อิตฺถนฺนาเมน อุปฺชฺฌา-
 เยน ๑ ยสฺสํายสฺสมโต ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺสงฺส อุปสฺสมปทา อิตฺถนฺนาเมน
 อุปฺชฺฌาเยน โส คุณฺหสฺสงฺส ยสฺสํ นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ๑
 อุปสฺสมปฺนโน สฺสงฺเขน อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนาเมน อุปฺชฺฌาเยน ๑
 ขมฺติ สฺสงฺสสฺสํ คตฺตมา คุณฺหํ ๑ เหวเมตํ ชารยามีติ ๑

[๘๖] เตน โห ปน สฺมเยน อณฺเณคโร ภิกฺขุ อุปสฺสมปฺน-
 สฺมนนฺตรว อณาจารํ อารติ ๑ ภิกฺขุ เหวมาหํสํ มา อาวุโส
 เหวรูปํ อกาสิ เหนํ กปฺปตฺตีติ ๑ โส เหวมาห เหวาหํ
 อายสฺสมนฺเต ยาจํ อุปสฺสมปาเทถ มนฺติ กิสฺสํ มํ คุเมห อยาจิตา
 อุปสฺสมปาติคฺคาติ ๑ ภควโต เขตมตุถิ อาโรเจสฺสํ ๑ น ภิกฺขเว
 อยาจิตฺเตน อุปสฺสมปาเทตฺตพฺโพ โย อุปสฺสมปาเทยฺย อาปคฺติ
 ทุกกฺกสฺสงฺส ๑ อนฺธานามิ ภิกฺขเว ยาจิตฺเตน อุปสฺสมปาเทตฺตํ ๑
 เหวณฺจ ปน ภิกฺขเว ยาจิตฺตพฺโพ เตน อุปสฺสมปทาเปกฺขเณ สฺสงฺฆิ
 อุปสฺสงฺกมิตฺวา เอกํ อุตฺตฺตราสฺสงฺกํ กริตฺวา ภิกฺขุณํ ปาเท วนฺทิตฺวา
 อุกฺกฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา อณฺเณตํ ปคฺคเหตฺวา เหวมสฺสงฺส วจฺนีโย สฺสงฺฆิ
 ภนฺเต อุปสฺสมปทํ ยาจามิ อุตฺตฺตฺตฺตฺตํ มํ ภนฺเต สฺสงฺโฆ อนฺนํ
 อุปาทายาติ ๑ ทุติยมุปี ยาจิตฺตพฺโพ คติยมุปี ยาจิตฺตพฺโพ ๑
 พุยฺยเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพเณน สฺสงฺโฆ ฌาเปตฺตพฺโพ ๑ สฺสุณาตุ เม

ภนฺเต สงฺโฆ อหํ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส อายสฺมโต อุตฺตม-
 ปทาเปกฺโข ๑ อิตฺถนฺนาโม สงฺฆํ อุตฺตมปทํ ยาจติ อิตฺถนฺนาเม-
 น อุตฺตมาเยน ๑ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถํ สฺงโฆ อิตฺถนฺนามํ
 อุตฺตมปาเทยฺย อิตฺถนฺนาเม- น อุตฺตมาเยน ๑ เสดา ฅคฺติ ๑
 สฺนาคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ อหํ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส
 อายสฺมโต อุตฺตมปทาเปกฺโข อิตฺถนฺนาโม สงฺฆํ อุตฺตมปทํ ยาจติ
 อิตฺถนฺนาเม- น อุตฺตมาเยน ๑ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ อุตฺตมปาเท-
 อิตฺถนฺนาเม- น อุตฺตมาเยน ๑ ยสฺสํายสฺมโต ฆมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส
 อุตฺตมปทา อิตฺถนฺนาเม- น อุตฺตมาเยน โส ตฺถนฺสํ ยสฺส
 นกฺฆมฺติ โส ภาเสยฺย ๑ ทฺติยมฺปี เอตมคฺถํ วทามิ ๑ เป-
 คติยมฺปี เอตมคฺถํ วทามิ ๑ เป- อุตฺตมปฺโน สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม
 อิตฺถนฺนาเม- น อุตฺตมาเยน ๑ ฆมฺติ สงฺฆสฺส คสฺมา ตฺถนฺที ๑
 เอวเมคํ ชารยามีติ ๑

[๘๗] เคน โข ปน สมนฺน ราชคฺเห ปณฺณิธานํ ภคฺคานํ
 ภคฺคปฏฺธิปาฏฺฐิ อฏฺฐิจิตฺา โหติ ๑ อถ โข อภินิหารสฺส พฺราหมณสฺส
 เขตฺทโหติ อิม โข สมนฺนา สกฺยปฺคฺติยา สฺสํสํสา สฺสํสมาจฺจวา
 สฺสํโกชนานิ ภูมฺมชิตฺวา นีจฺาเตสฺส สยเนสฺส สยนฺติ ยนฺนฺนาหํ สมนฺเนสฺส
 สกฺยปฺคฺติเยสฺส ปพฺพชฺชยนฺติ ๑ อถ โข โส พฺราหมโณ ภิกฺขุ
 อุตฺตมกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ๑ คํ ภิกฺขุ ปพฺพชฺชํ อุตฺตมปาเทสฺส ๑

๑ ย. อธิฏฺฐิตา ๑

ศตัม ปพฺพชิตะ ภคฺตปฏฺธิปาฏิ ชฺชิตฺต ๑ ภิกฺขุ เหวมาหํสุ เอหิทานิ
 ชาวฺโส ปิณฺฑาทาย จริตฺตํมาติ ๑ โส เหวมาห นานํ ชาวฺโส
 เอกํการณา ปพฺพชิตะ ปิณฺฑาทาย จริตฺตํมาติ สเจ เม ทสฺสถ
 ภุณฺขิตฺตํมาติ โน เจ เม ทสฺสถ วิพฺภวิตฺตํมาติ ๑ ก็ ปน
 ตฺวํ ชาวฺโส อุตฺตรสฺส การณา ปพฺพชิตะติ ๑ เหวมาวฺโสติ ๑
 เย เต ภิกฺขุ อปฺปํจฺจ ๑เป ๑ เต อชฺชฌายนฺติ ชฺชนฺติ วิปาเจนฺติ
 กถํ हि นาม ภิกฺขุ เหวํ สฺวากฺขาเต ชมฺมุวียนเย อุตฺตรสฺส การณา
 ปพฺพชิตฺตํมาติ ๑ ภควโต เอกมคฺคํ อารโหเจตฺ ๑ สจฺจํ กิร ตฺวํ
 ภิกฺขุ อุตฺตรสฺส การณา ปพฺพชิตะติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิครหิ
 พุทฺโธ ภควา กถํ हि นาม ตฺวํ โมชปฺริตฺ เหวํ สฺวากฺขาเต
 ชมฺมุวียนเย อุตฺตรสฺส การณา ปพฺพชิตฺตํมาติ เนตํ โมชปฺริต
 อปฺปสฺสณฺณานํ วา ปสฺสาทาย ปสฺสณฺณานํ วา ภิชฺชโยภาวาย ๑เป ๑
 วิครหิตฺวา ชมฺมุํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนฺุชานามิ
 ภิกฺขเว อปฺปสฺมปาทะนุเตน จตฺตาโร นิสฺสํเย ชาจิกฺขิตฺ ๑ ปิณฺฑิตฺยา-
 โถปโกชนํ นิสฺสําย ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชฺฉิํ อุตฺตํสาโห
 กรณฺโณ อติเรกตาโภ สจฺจมคฺคํ อุตฺตมคฺคํ นิมฺมุตฺตํ สตาภ-
 มคฺคํ ปกฺขิกํ อฺุโปสฺสติกํ ปาฏิปทิกํ ๑ มํสฺสกุตฺตจฺฉิํ นิสฺสําย ปพฺพชฺชา
 ตตฺถ เต ยาวชฺฉิํ อุตฺตํสาโห กรณฺโณ อติเรกตาโภ ไชมํ
 กปฺปาสิกํ โกเสยฺยํ กมฺพลํ สานํ ภงฺกํ ๑ รุกฺขมฺมุตเตนํสํ นิสฺสําย
 ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชฺฉิํ อุตฺตํสาโห กรณฺโณ อติเรกตาโภ

วิหาโร อทฺตมโยโค ปาธาโท หมฺมิมิ คฺหา ฯ ปุตฺติมุตฺตเกสฺส
 นิสฺสํสาเย ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชฺฉิ วุตฺถสํสาโห กรณีย
 อติเรกธาโก สํปฺปึ นวณฺตี เตถ มชฺ ฌาณิตฺตฺติ ฯ

อุปชฺฌายวตฺตภาณวาริ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๘๘] เตน โห ปน สมฺเยน อณฺเฏตโร มาณวโก ภิกฺขุ
 อุปตฺถกฺกมิตฺวา ปพฺพชฺช ยาจิ ฯ ตสฺส ภิกฺขุ ปฏิกฺขเจว นิสฺสํเย
 อาลิกฺขิตฺตํ ฯ โส เอวมาห สเจ เม ภนฺเต ปพฺพชฺชิตฺเต นิสฺสํเย
 อาลิกฺขเชยฺยถ อภิรเมยฺยฆมํ^๒ นทานาหิ ภนฺเต ปพฺพชฺชิตฺตํมิ
 เชคฺคฺคา เม นิสฺสํยา ปฏิกฺขธาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาริเจตฺตํ ฯ
 น ภิกฺขเว ปฏิกฺขเจว นิสฺสํยา อาลิกฺขิตฺตพฺพา โย อาลิกฺขเชยฺย
 อาปคฺติ ทฺวเกวสฺส^๓ ฯ อหฺมฺสาณามิ ภิกฺขเว อุปตฺมฺปาณตฺมมนฺตฺรา
 นิสฺสํเย อาลิกฺขิตฺตฺติ ฯ

[๘๘] เตน โห ปน สมฺเยน ภิกฺขุ ทฺวคฺเคนปี ติวคฺเคนปี
 จตฺตคฺเคนปี^๓ คณฺเณน อุปตฺมฺปาเทณฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาริ-
 เจตฺตํ ฯ น ภิกฺขเว อหฺมฺสทฺวคฺเคน คณฺเณน อุปตฺมฺปาเทคฺคฺโพ โย
 อุปตฺมฺปาเทยฺย อาปคฺติ ทฺวเกวสฺส^๓ ฯ อหฺมฺสาณามิ ภิกฺขเว ทฺวคฺเคน
 วา อติเรกทฺวคฺเคน วา คณฺเณน อุปตฺมฺปาเทณฺติ ฯ

๑ ย. ตี. ปฏิกฺขเจว ฯ ๒ ย. อภิรเมยฺย สฺวาหํ ฯ ตี.
 อภิรเมยฺย วาหํ ฯ วา. อภิรเมยฺย ฯ ๓ ย. วา. ไปตฺถเกตฺตํ อหฺ
 ปาโห น ทิสฺสตี ฯ

[๕๐] เทน ไช ปน ๑ มเยน ภิกขุ เอกวสุตัมปี ทวสุตัมปี
 สทฺธิวิหาริกํ อูปตมฺปาเทนฺติ ฯ อายตฺตมามี อูปเตโน วจฺจนฺตปฺตฺโต
 เอกวสุตํ สทฺธิวิหาริกํ อูปตมฺปาเทติ ฯ โส วสุตํ วุคฺโค ทวสุตํ
 เอกวสุตํ สทฺธิวิหาริกํ อาทาย เยน ภควา เตนฺตฺตมฺมิกิ
 อูปตมฺมิกิภา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีทิ ฯ อากิณฺณํ
 ไช ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนฺตานํ อากนฺตฺตเกหิ ภิกขุหิ สทฺธิ
 ปฏิสมฺมิมิตฺตํ ฯ อถ ไช ภควา อายตฺตมฺนฺตํ อูปเตนํ วจฺจนฺตปฺตฺตํ
 เขตฺตโวจ กจฺจิ ภิกฺขเว ชมนฺนํ กจฺจิ ยานฺนํ กจฺจิตฺถ
 อปฺปกิตฺตมเถน อทฺธานํ อากตฺตํ ฯ ชมนฺนํ ภควา ยานฺนํ
 ภควา อปฺปกิตฺตมเถน จ มยํ ภนฺเต อทฺธานํ อากตฺตํ ฯ
 ชานนฺตมปี ตถาคตา ปุจฺจนฺติ ชานนฺตมปี น ปุจฺจนฺติ กถํ
 จิตฺตฺวา ปุจฺจนฺติ กถํ จิตฺตฺวา น ปุจฺจนฺติ อตฺถสฺสญฺหิตํ
 ตถาคตา ปุจฺจนฺติ โน อนตฺถสฺสญฺหิตํ อนตฺถสฺสญฺหิตเ เตสุมาโต
 ตถาคตานํ ฯ ทฺวํหิ อากาเรหิ พุทฺธา ภควนฺโต ภิกขุ ปฏิปุจฺจนฺติ
 ชมนฺ ๑ เทเสตฺตาม ตาวกานํ ๑ สิกฺขาปทํ ปณฺณาเปตฺตมามาติ ฯ
 อถ ไช ภควา อายตฺตมฺนฺตํ อูปเตนํ วจฺจนฺตปฺตฺตํ เขตฺตโวจ กติ-
 วสุตํสฺส ทฺวํ ภิกฺขุติ ฯ ทวสุตํ อหํ ภควาติ ฯ อยํ ปน ภิกฺขุ
 กติวสุตํสฺส ๑ เอกวสุตํ ภควาติ ๑ กิณฺตายํ ภิกฺขุ โหตฺตีติ ฯ
 สทฺธิวิหาริกโก เม ภควาติ ฯ วิคฺรหิ พุทฺโธ ภควา อนนฺนฺจณฺวิกํ
 โมชปฺริตฺตํ อนนฺนฺจณฺมิกํ อปฺปฏิจฺจํ อตฺตมณฺณํ อกนฺนํ อกรณฺนํ

กถั หิ นาม ตวํ โมชปฺริสํ อญฺเณหิ โหวทียो อนุสาธียो
 อญฺเณ โหวทิตุํ อนุสาธิตุํ มณฺเณสฺสตี อคิตฺตํ ไซฺยํ ตวํ โมชปฺริสํ
 พาหุสฺสตาย อวตฺตโต ยทิตํ คณพฺนุชกํ เหนํ โมชปฺริสํ อปฺปสฺส-
 นานํ วา ปสาทาย ปสฺสนานํ วา ภิกฺขุโยภาวาย ฯ เปฯ วิครหิตฺวา
 ชมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนุเคสึ น ภิกฺขเว อุนทสฺสวสฺสเนน
 อุปสฺสมฺปาเทตฺตพฺโพ โย อุปสฺสมฺปาเทยฺย อปฺปทฺติ ทฺวักกสฺสวสฺสเนน ฯ
 อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ทสฺสวสฺสเนน วา อติเรกทสฺสวสฺสเนน วา อุปสฺสม-
 ปาเทตฺตุนฺติ ฯ

[๘๑] เตน ไซฺย ปณ สมนฺเยน ภิกฺขุ ทสฺสวสฺสสมฺมทํ ทสฺสวสฺสสมฺมาทํ
 พาทา อพฺยตฺตา อุปสฺสมฺปาเทนฺติ ฯ ทิสฺสํนฺติ อุปชฌายา พาทา
 สัทธวิहारิกา ปณฺทิตา ทิสฺสํนฺติ อุปชฌายา อพฺยตฺตา สัทธ-
 วิहारิกา พฺยตฺตา ทิสฺสํนฺติ อุปชฌายา อปฺปสฺสํสฺสา สัทธวิहारิกา
 พหุสฺสํสฺสา ทิสฺสํนฺติ อุปชฌายา ทปฺปปณฺเณ สัทธวิहारิกา
 ปณฺณวณฺโต ฯ อญฺเณตโรปี อญฺเณตฺติคฺคิยปฺพุโพ อุปชฌายเณ
 สหฺรณฺมิกํ อจฺจุจมาโน อุปชฌายสฺสวสฺส วาทํ อารोเปตฺวา คัมเบว
 ติตฺถายคณํ สํกฺกมิ ฯ เย เต ภิกฺขุ อปฺปมฺีจฺฉา ฯ เปฯ เต
 อชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ภิกฺขุ ทสฺสวสฺสสมฺมทํ
 ทสฺสวสฺสสมฺมาทํ พาทา อพฺยตฺตา อุปสฺสมฺปาเทนฺติ ทิสฺสํนฺติ อุปช-
 ฉายา พาทา สัทธวิहारิกา ปณฺทิตา ทิสฺสํนฺติ อุปชฌายา

๓ ส. อคิตฺตํโก ฯ

อพฺยตฺตา สํหิทธิการิกา พฺยตฺตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา อปฺปสฺส-
 สฺสตา สํหิทธิการิกา พหุสฺสฺสตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา ทฺปฺปญฺญา
 สํหิทธิการิกา ปญฺญวณฺโฑติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ
 อารุเจสฺส ฯ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทสฺวสฺสํหิตฺติ ทสฺวสฺสํหิตฺติ
 พาทา อพฺยตฺตา อฺปฺสํปาทสํหิตฺติ ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา พาทา
 สํหิทธิการิกา ปญฺชิตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา อพฺยตฺตา สํหิ-
 ทธิการิกา พฺยตฺตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา อปฺปสฺสฺสตา สํหิทธิการิกา
 พหุสฺสฺสตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา ทฺปฺปญฺญา สํหิทธิการิกา
 ปญฺญวณฺโฑติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา กถํ
 หิ นาม เต ภิกฺขเว โมฆปริณิสา ทสฺวสฺสํหิตฺติ ทสฺวสฺสํหิตฺติ
 พาทา อพฺยตฺตา อฺปฺสํปาทสํหิตฺติ ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา พาทา
 สํหิทธิการิกา ปญฺชิตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา อพฺยตฺตา สํหิ-
 ทธิการิกา พฺยตฺตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา อปฺปสฺสฺสตา สํหิทธิการิกา
 พหุสฺสฺสตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา ทฺปฺปญฺญา สํหิทธิการิกา
 ปญฺญวณฺโฑติ เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสฺสํหานํ วา ปสฺสาทาย ฯ เปฯ
 วิครหิตฺวา ธมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกฺขเว พาเลน
 อพฺยตฺเตน อฺปฺสํปาทสํหิตฺติ โย อฺปฺสํปาทสํหิตฺติ อปฺปตฺติ
 ทฺกฺกฏสฺส อนุชานามิ ภิกฺขเว พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺธิพฺเพน
 ทสฺวสฺสํหานํ วา อติเรกทสฺวสฺสํหานํ วา อฺปฺสํปาทสํหิตฺติ ฯ

[๘๒] เตน โข ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ อฺปฺชฺฌมาเยสฺส ปฏฺกมฺมเตสฺสมี

วิพภมณเตสุเป กาดกเตสุเป ปกขสงกณเตสุเป อนาจริยกา อโนว-
 ทิยมานา อนนุสาธิตมานา ทุณนิวตถา ทุปปารุตา อนากป্পตมฺปนฺนา
 ปีนฺทาย จรณฺติ ฯ มนุสฺसानํ ภูตฺชมานานํ อปริโกชเนเป
 อุตฺติฏฺฐสปฺตํ อปฺนาเมณฺติ อปริชาทฺนึเยเป... อปริธายนึเยเป...
 อปริปานึเยเป อุตฺติฏฺฐสปฺตํ อปฺนาเมณฺติ สํมํ ตฺวมนึเป โอทมนึเป
 วิณฺณาเปตฺวา ภูตฺชนฺติ ภตฺตคฺเคเป อฺจุจาสทฺทา มหาตฺทา
 วิหรณฺติ ฯ มนุสฺสา อฺชฺฌายณฺติ ชียนฺติ วิปาเจณฺติ กถํ หิ นาม
 สมณฺนา สกฺยปฺตฺติยา ทุณนิวตถา ทุปปารุตา อนากป্পตมฺปนฺนา
 ปีนฺทาย จริตฺตณฺติ มนุสฺसानํ ภูตฺชมานานํ อปริโกชเนเป
 อุตฺติฏฺฐสปฺตํ อปฺนาเมตฺตณฺติ อปริชาทฺนึเยเป... อปริธายนึเยเป...
 อปริปานึเยเป อุตฺติฏฺฐสปฺตํ อปฺนาเมตฺตณฺติ สํมํ ตฺวมนึเป โอทมนึเป
 วิณฺณาเปตฺวา ภูตฺชิตฺตณฺติ ภตฺตคฺเคเป อฺจุจาสทฺทา มหาตฺทา
 วิหริตฺตณฺติ เสงฺยถาเป พฺราหฺมณฺนา พฺราหฺมณโกชเนติ ฯ อตฺถโสตุ
 โช ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺसानํ อฺชฺฌายณฺตานํ ชียนฺตานํ วิปาเจณฺตานํ ฯ
 เย เต ภิกฺขุ อปฺเปจฺจนา ฯ เป-ฯ เต อฺชฺฌายณฺติ ชียนฺติ วิปาเจณฺติ
 กถํ หิ นาม ภิกฺขุ ทุณนิวตถา ทุปปารุตา อนากป্পตมฺปนฺนา...
 วิหริตฺตณฺตึติ ฯ อถโช เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจตฺถ ฯ
 ฯ เป-ฯ ตฺสจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทุณนิวตถา ทุปปารุตา อนากป্প-
 ตมฺปนฺนา ... วิหรณฺตึติ ฯ ตฺสจํ ภควาติ ฯ วิคฺรหิ พฺทฺโช ภควา
 ๑ อิตฺโต ปุเร ยฺ. รา. โปตฺถเกตฺถ เตสทฺโท ทิสฺสตีติ ฯ

๑. เป ๑. วิภังคิตวา ฐมมัม กถํ กตวา ภิกขุ อามนฺเตติ อนุชานามิ
 ภิกขเว อจริยํ ๑. อจริโย ภิกขเว อนฺเตวาสีกมฺหิ ปุตุตฺตจิตฺตํ
 อปฺปจฺจาเปตฺตติ อนฺเตวาสีโก อจริยมฺหิ ปิตุจฺจิตฺตํ อปฺปจฺจาเปตฺตติ
 เชนฺเต อณฺณมณฺณํ สคารวํ สปรปตฺตํ สภาตวตฺติกา วิหรนฺตา
 อิมสฺมิม ฐมฺมวินเย อุกฺกมฺมํ วิรูปุหิ เวปฺตถํ อปชฺชิสฺสณฺติ ๑
 อนุชานามิ ภิกขเว ทสวตฺตํ นิสฺสํย วตฺถุํ ทสวตฺเตน นิสฺสํย
 ทาตุ ๑. เชนฺจ ปน ภิกขเว อจริโย คเหตฺพุโป ๑. เอกัง
 อุตฺตรวตฺตํ กริตฺวา ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกฏิกํ นิสฺสํยิตฺวา อณฺชติ
 ปคฺคเหตฺวา เชนฺตสฺส วจฺนีโย อจริโย เม ภนฺเต โหหิ
 อายสฺมโต นิสฺสํย วจฺนามิ อจริโย เม ภนฺเต โหหิ อายสฺมโต
 นิสฺสํย วจฺนามิ อจริโย เม ภนฺเต โหหิ อายสฺมโต นิสฺสํย
 วจฺนามิ ๑. สํหุติ วา สหุติ วา โยปายิกนฺติ วา ปญฺธิรฺนฺติ
 วา ปาสาทิเกน สมนฺปาเทหิติ วา กาเยน วิณฺญาเปติ วา จาย
 วิณฺญาเปติ กาเยน วา จาย วิณฺญาเปติ คหิโต โหติ อจริโย
 น กาเยน วิณฺญาเปติ น วา จาย วิณฺญาเปติ น กาเยน
 วา จาย วิณฺญาเปติ น คหิโต โหติ อจริโย ๑

[๘๓] อนฺเตวาสีเกน ภิกขเว อจริยมฺหิ สมนฺวตฺติตฺตพฺพํ ๑
 ตตฺตารยํ สมนฺวตฺตนา ๑. กาสฺสเสว อปฺปจฺยา อปฺปาหนา โอนฺณจิตฺวา
 เอกัง อุตฺตรวตฺตํ กริตฺวา ทนฺตกฏฺฐํ ทาตพฺพํ มุโขทกํ ทาตพฺพํ
 อตฺถนํ ปณฺญาเปตพฺพํ สเจ ยาคฺ โหติ ภาชนํ วัชิตฺวา ยาคฺ

ฤพนาเมตพพา ยาคู ปิตุสส อุกถ ทศวา ภาชนั ปฏิกุคเหตวา นิจ
 กตวา ธารุกิ อปริมัสสนุเคน ไรวิตวา ปฏิสมาเมตพพิ อาจารย์มูหิ
 วุฏฐิเต อาสนั อุกุทธิตพพิ สเจ โส เทโส อุกุตาโป โหติ
 โส เทโส สมนุชชิตพโพ ฯ สเจ อาจารย์โย คามั ปวิสิตุกาโม
 โหติ นิवासัน ทาตพพิ ปฏินิवासัน ปฏิกุคเหตพพิ กายพนุชนั
 ทาตพพิ สคฺฉนั กตวา สงฺฆาฏิโย ทาตพพา ไรวิตวา ปตฺโต
 สอฺกโก ทาตพโพ สเจ อาจารย์โย ปจุณาสมนั อากงฺขติ
 ทิมนุชถั ปฏิจฺฉาเทนุเคน ปริมนุชถั นิวาเสตวา กายพนุชนั
 พนุชิตวา สคฺฉนั กตวา สงฺฆาฏิโย ปารุเปตวา คณฺฐิกั ปฏิมุณฺฉิตวา
 ไรวิตวา ปตฺตํ คเหตวา อาจารย์สฺส ปจุณาสมนเนน โหตพพิ
 นาคิทฺฐเร คนฺตพพิ นาสฺจาสนฺเนน คนฺตพพิ ปตฺตปริยาปนฺนั
 ปฏิกุคเหตพพิ น อาจารย์สฺส ภณมานสฺส อนฺตรนฺตรวา กกา
 โอปาเตตพพา อาจารย์โย อาปตฺติสํมานุคา ภณมาโน นิวาเรตพโพ
 นีวคฺคณฺเคน ปจฺมคฺว อากนฺตวา อาสนั ปณฺญาเปตพพิ ปาโททกั
 ปาทปฺปิจิ ปาทกถิกั อุนฺนิภฺธิเปตพพิ ปจุจฺจกนฺตวา ปตฺตจิวริ
 ปฏิกุคเหตพพิ ปฏินิवासัน ทาตพพิ นิवासัน ปฏิกุคเหตพพิ ฯ
 สเจ จิวริ สินฺนั โหติ มุหฺคตํ อฺญเนห โยธาเปตพพิ น จ
 อฺญเนห จิวริ นิทฺทิตพพิ จิวริ สฺหริตพพิ จิวริ สฺหฺรณฺเคน
 จตุรํศฺตํ กณฺณํ อุตฺตสาเทตวา จิวริ สฺหริตพพิ มา มชฺเช
 ภงฺโก อโหสฺสติ โอโภเค กายพนุชนั ทาตพพิ ฯ สเจ ปิณฺฑปาโต

โหติ อาจริโย ๑ ภูมชิตฺตกาโม โหติ อุกกํ ททฺวา ปิณฺฑปาโต
 อฺปนาเมตฺตพฺโพ อาจริโย ปาณีนฺเณ ปุจฺฉิตฺตพฺโพ ภูตฺตาวิสฺสํ
 อุกกํ ททฺวา ปตฺตํ ปฏิกฺขเหตฺวา นีจํ ททฺวา ตํชุกํ อปริขณฺเณ
 โหติทฺวา โวทกํ ททฺวา มุหฺหุตฺตํ อฺญฺเณ โหตาเปตฺตพฺโพ น ๑
 อฺญฺเณ ปตฺโต นิทฺทิตฺตพฺโพ ปตฺตจิวฺรํ นิฏฺธิปิตฺตพฺพํ ปตฺตํ นิฏฺธิ-
 ปนฺเตน เอเกน หตฺเตน ปตฺตํ คเหตฺวา เอเกน หตฺเตน เหฏฺฐจํมณฺจํ
 วา เหฏฺฐจํปี้จํ วา ปรามสฺสิตฺวา ปตฺโต นิฏฺธิปิตฺตพฺโพ น ๑
 อนนฺตรหิตาย ภูมียา ปตฺโต นิฏฺธิปิตฺตพฺโพ จิวฺรํ นิฏฺธิปนฺเตน
 เอเกน หตฺเตน จิวฺรํ คเหตฺวา เอเกน หตฺเตน จิวฺรวิสฺสํ วา
 จิวฺรชฺชํ วา ปมชฺชิตฺวา ปารโค อนตํ โอรโค โภกํ ททฺวา
 จิวฺรํ นิฏฺธิปิตฺตพฺพํ อาจริยมฺหิ อฺญฺจฺเจเต อาสํ อุกฺกชิตฺตพฺพํ ปาโท-
 ทกํ ปาทปี้จํ ปาทกถลิกํ ปฏฺฐาเมตฺตพฺพํ ตฺเจ ใส เทใส
 อุกฺกธาโป โหติ ใส เทใส สํมมชฺชิตฺตพฺโพ ๑ ตฺเจ อาจริโย
 นหยาติคฺคาโม โหติ นหानํ ปฏฺฐาเทตฺตพฺพํ ตฺเจ สฺสฺเตน อตฺโต
 โหติ สฺสํ ปฏฺฐาเทตฺตพฺพํ ตฺเจ อฺญฺเณน อตฺโต โหติ อฺญฺหํ
 ปฏฺฐาเทตฺตพฺพํ ๑ ตฺเจ อาจริโย ชนฺดาขรํ ปวิสฺสิตฺตกาโม โหติ
 จฺญฺณํ สมนฺเนตฺตพฺพํ มตฺติกา เตเมตฺตพฺพา ชนฺดาขรปี้จํ อาทาย
 อาจริยสฺสํ ปิฏฺฐจฺเจโต ปิฏฺฐจฺเจโต คนฺตฺวา ชนฺดาขรปี้จํ ททฺวา จิวฺรํ
 ปฏิกฺขเหตฺวา เอกมฺนตํ นิฏฺธิปิตฺตพฺพํ จฺญฺณํ ทาตพฺพํ มตฺติกา
 ทาตพฺพา ตฺเจ อุตฺตํหติ ชนฺดาขรํ ปวิสฺสิตฺตพฺพํ ชนฺดาขรํ

ปวิธมนุเคน มคฺคิกาย มุขํ มกฺกเขตฺวา ปฺรโต จ ปจฺจโต จ
 ปฏิจฺฉาเทตฺวา ชนฺดาสมรํ ปวิธิตพฺพํ น เถเว ภิกฺขุ อณุปชช
 นิสฺสํทิตพฺพํ น นว ภิกฺขุ อาสเนน ปฏีพาเทตพฺพา ชนฺดาสมเร
 อารยิสฺสํ ปริกมมํ กาคพฺพํ ชนฺดาสมวา นิกฺขมนฺนเคน ชนฺดาสมรํ
 อาทาย ปฺรโต จ ปจฺจโต จ ปฏิจฺฉาเทตฺวา-ชนฺดาสมวา นิกฺขมิตพฺพํ
 อุกฺกเกปํ อารยิสฺสํ ปริกมมํ กาคพฺพํ นหาเคน ปจฺมคฺรํ อุกฺก-
 วิตฺวา อุกฺกโน คคฺคํ โวทกํ กตฺวา นิวาเสตฺวา อารยิสฺสํ คคฺคโต
 อุกฺกํ ปมชฺชิตพฺพํ นิวาสนํ ทาคพฺพํ สจฺจมาฏี ทาคพฺพา ชนฺดา-
 สมรํปจฺจํ อาทาย ปจฺมคฺรํ อาคนฺตฺวา อาสนํ ปณฺญาเปตพฺพํ ปาโททกํ
 ปาทปจฺจํ ปาทกถิตกํ อุนฺนิกฺขิปิตพฺพํ อารยิโย ปาณีเยน ปุจฺฉิตพฺโ
 ๑ ๔๔ อุกฺกิสฺสาเปตฺกกาโม โหติ อุกฺกิสฺสาเปตพฺโ ๑ ๔๔ ปรีปฺจุฉิตฺ-
 กามาโม โหติ ปรีปฺจุฉิตพฺโ ๑ ยถํมํ วิหารเว อารยิโย วิหริติ
 ๑ ๔๔ ๑๔ วิหาโร อุกฺกตาโป โหติ ๑ ๔๔ อุตฺตํหติ ๑ ๔๔ เชนฺตพฺโ
 วิหารํ ๑ ๔๔ เชนฺเตน ปจฺมํ ปตฺตจฺจวํ นีหริตฺวา เอกมฺนคํ นิกฺขิปิตพฺพํ
 นิสฺสํทนปจฺจคฺคตฺรณํ นีหริตฺวา เอกมฺนคํ นิกฺขิปิตพฺพํ ๑ ๔๔ นิสฺสํทน-
 นีหริตฺวา เอกมฺนคํ นิกฺขิปิตพฺพํ มณฺโโจ นีจํ กตฺวา สํวชฺชํ
 อปฺริขณฺตฺนเคน อตฺตงฺกขณฺตฺนเคน กวาฏปฺปิฏฺจํ นีหริตฺวา เอกมฺนคํ นิก-
 ขิปิตพฺโ ๑ ๔๔ นีจํ กตฺวา สํวชฺชํ อปฺริขณฺตฺนเคน อตฺตงฺกขณฺตฺนเคน
 กวาฏปฺปิฏฺจํ นีหริตฺวา เอกมฺนคํ นิกฺขิปิตพฺพํ มณฺจปฏีปาทกา
 นีหริตฺวา เอกมฺนคํ นิกฺขิปิตพฺพา ๑ ๔๔ เชนฺมถฺตโก นีหริตฺวา เอกมฺนคํ

นิธิปัตตพโพ อปสฺสเนนตํ นีหริตฺวา เอกมฺหํ นิธิปัตตพพํ
 ภูมฺมตฺตฺรณํ ยถาปณฺณตํ ตตฺถตฺถตฺวา นีหริตฺวา เอกมฺหํ นิธิ-
 ปัตตพพํ ฯ ตฺเจ วิหารเณ สมนฺตํ โหติ อุตฺตฺตภา ปจฺมํ โอหา-
 เรตพพํ อโถกสฺสทฺธิกณฺณภาคา ปมฺชฺชิตพฺพา ตฺเจ เกรกปริ-
 กมฺมกตา ภิกฺขุติ กณฺณกตา โหติ โจพกํ เตเมตฺวา ปิเพตฺวา
 ปมฺชฺชิตพฺพา ตฺเจ กาทวณฺณกตา ภูมฺมิ กณฺณกตา โหติ โจพกํ
 เตเมตฺวา ปิเพตฺวา ปมฺชฺชิตพฺพา ตฺเจ อกตา โหติ ภูมฺมิ อุตฺตฺต-
 ปริปฺปโสมฺเสตฺวา สมนฺชฺชิตพฺพา มา วิหารเณ รเชน อุตฺตฺต-
 สฺสการํ วิจฺจินิตฺวา เอกมฺหํ นชฺชเตตพพํ ภูมฺมตฺตฺรณํ โอตาเปตฺวา
 โสเรตฺวา ปปฺโปเทตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตํ ปณฺณปาเปตพพํ
 มณฺจปฺปิปาทกา โอตาเปตฺวา ปมฺชฺชิตพฺพา อติหริตฺวา ยถาสาเน-
 สเปตพฺพา มณฺจโอ โอตาเปตฺวา โสเรตฺวา ปปฺโปเทตฺวา นิจํ
 กตฺวา สํวํ อปฺริหํสํเตน อตฺตํชฺชชฺชเตน กวาฏปฺปิฏํ อติหริตฺวา
 ยถาปณฺณตํ ปณฺณปาเปตพฺโพ ปิฏํ โอตาเปตฺวา โสเรตฺวา
 ปปฺโปเทตฺวา นิจํ กตฺวา สํวํ อปฺริหํสํเตน อตฺตํชฺชชฺชเตน
 กวาฏปฺปิฏํ อติหริตฺวา ยถาปณฺณตํ ปณฺณปาเปตพพํ ภิกฺขุ-
 โพนํ โอตาเปตฺวา โสเรตฺวา ปปฺโปเทตฺวา อติหริตฺวา ยถา-
 ปณฺณตํ ปณฺณปาเปตพพํ นิสฺสํทณฺณตฺตฺรณํ โอตาเปตฺวา โส-
 เรตฺวา ปปฺโปเทตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตํ ปณฺณปาเปตพพํ
 เขมฺมตฺตฺรณํ โอตาเปตฺวา ปมฺชฺชิตพฺพา อติหริตฺวา ยถาสาเน

ชเปตพโพ อปสฺสเนนณกัม โธคาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา อติหริตฺวา
 ยถาชาเน ชเปตพพํ ปตฺตจิวํ นิฏฺธิปิตพพํ ปตฺตํ นิฏฺธิปนฺเตน
 เอเกน หตฺถेเนน ปตฺตํ คเหตฺวา เอเกน หตฺถेเนน เหฏฺฐามณฺจํ
 วา เหฏฺฐามปฺปํ วา ปรามตฺติตฺวา ปตฺโต นิฏฺธิปิตพโพ น จ
 อนนฺตรหิตาย ญมฺมียา ปตฺโต นิฏฺธิปิตพโพ จิวํ นิฏฺธิปนฺเตน
 เอเกน หตฺถेเนน จิวํ คเหตฺวา เอเกน หตฺถेเนน จิววํสํ วา
 จิวรรชชํ วา ปมชฺชิตฺวา ปารโต อนฺตํ โอรโต โภกํ กตฺวา
 จิวํ นิฏฺธิปิตพพํ ฯ ๔๔ ปุรตฺถิมา ๔รชา วาตา วายนฺติ ปุรตฺถิมา
 วาตปานา ถเกตพฺพา ๔๔ ปจฺฉิมา ๔รชา วาตา วายนฺติ
 ปจฺฉิมา วาตปานา ถเกตพฺพา ๔๔ อุตฺตรว ๔รชา วาตา
 วายนฺติ อุตฺตรว วาตปานา ถเกตพฺพา ๔๔ ทกฺขิณา ๔รชา
 วาตา วายนฺติ ทกฺขิณา วาตปานา ถเกตพฺพา ๔๔ ตีตกาโล
 โหติ ทิวา วาตปานา วิวริตพฺพา รตฺตํ ถเกตพฺพา ๔๔
 อุตฺตฺถกาโล โหติ ทิวา วาตปานา ถเกตพฺพา รตฺตํ วิวริตพฺพา ฯ
 ๔๔ ปริเวณํ อุกฺกตาปํ โหติ ปริเวณํ สํมมชฺชิตพพํ ๔๔
 โกฏฺฐโก อุกฺกตาโป โหติ โกฏฺฐโก สํมมชฺชิตพโพ ๔๔
 อุกฺกชานตฺถา อุกฺกตาปา โหติ อุกฺกชานตฺถา สํมมชฺชิตพฺพา
 ๔๔ อคฺคิตตฺถา อุกฺกตาปา โหติ อคฺคิตตฺถา สํมมชฺชิตพฺพา ๔๔
 วจฺจกฺกฏฺฐํ อุกฺกตาปา โหติ วจฺจกฺกฏฺฐํ สํมมชฺชิตพฺพา ๔๔ ปานํ ยํ น
 โหติ ปานํ ยํ อุกฺกชเปตพพํ ๔๔ ปริโกชณํ ยํ น โหติ ปริโกช-

นียํ อุปฺปชฺชาเปตพฺพํ ตํเจ อัจจนกฺกมฺภิยา อุกกํ น โหติ อัจจน-
 กฺกมฺภิยา อุกกํ อาตฺถิณฺจิตพฺพํ ฯ ตํเจ อัจริยธฺตํ อนภิริติ อุปฺปนฺนา
 โหติ อนฺเตวาสิเกน ฐุปกาเสตพฺโพ ฐุปกาธํเปตพฺโพ ฐมฺมกถา
 วาธฺตํ กาทพฺพา ตํเจ อัจริยธฺตํ กุกฺกุกฺจํ อุปฺปนฺนํ โหติ
 อนฺเตวาสิเกน วิโนทตพฺพํ วิโนทาเปตพฺพํ ฐมฺมกถา วาธฺตํ
 กาทพฺพา ตํเจ อัจริยธฺตํ ทิฏฺฐิจิตฺตํ อุปฺปนฺนํ โหติ อนฺเตวาสิ-
 เกน วิเวเจตพฺพํ วิเวจาเปตพฺพํ ฐมฺมกถา วาธฺตํ กาทพฺพา ฯ
 ตํเจ อัจริโย คุรุทฺมมํ อชฺชฌาปนโน โหติ ปรีวสารโห อนฺเตวาสิ-
 เกน คุธฺตฺตฺกํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺ ๒ ๒ ๒ ๒ อัจริยธฺตํ ปรีวสํ
 ทเทยฺยาติ ตํเจ อัจริโย มฺมูถาย ปฏิกธฺตํนารโห โหติ อนฺเตวาสิ-
 เกน คุธฺตฺตฺกํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺ ๒ ๒ ๒ ๒ อัจริยํ มฺมูถาย
 ปฏิกธฺตํเตยฺยาติ ตํเจ อัจริโย มานคฺตารโห โหติ อนฺเตวาสิเกน
 คุธฺตฺตฺกํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺ ๒ ๒ ๒ ๒ อัจริยธฺตํ มานคฺตํ
 ทเทยฺยาติ ตํเจ อัจริโย อพฺภานารโห โหติ อนฺเตวาสิเกน
 คุธฺตฺตฺกํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺ ๒ ๒ ๒ ๒ อัจริยํ อพฺภายฺยาติ ฯ
 ตํเจ ๒ ๒ ๒ ๒ อัจริยธฺตํ กมฺมํ กตฺตฺกาโม โหติ คชฺชนฺนียํ วา
 นียธฺตํ วา ปพฺพาชนฺนียํ วา ปฏิสารณฺนียํ วา กุกฺกเขปณฺนียํ วา
 อนฺเตวาสิเกน คุธฺตฺตฺกํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺ ๒ ๒ ๒ ๒ อัจริยธฺตํ
 กมฺมํ น กเรยฺย ตถฺกถา วา ปรีณาเมยฺยาติ กตฺตํ วา ปนฺธฺตํ
 โหติ ๒ ๒ ๒ ๒ กมฺมํ คชฺชนฺนียํ วา นียธฺตํ วา ปพฺพาชนฺนียํ วา

ปฏิธรรณีย์ วา อุกุเขปณีย์ วา อนุเตวาดีเกณ อุตตฤกฏัก กาศพุพ
 กิณติ นุ โห อารยโย สมนุมาวตเคยย โทม ปาเคยย เนตถาว
 วตเคยย ตังโฆ ตัม กมัม ปฏิปุตตมมกษยาติ ฯ ๘๔ อารยุตต
 จีวร ไรตพุพ โหติ อนุเตวาดีเกณ ไรตพุพ อุตตฤกฏัก วา
 กาศพุพ กิณติ นุ โห อารยุตต จีวร ไรยเถภาติ ๘๕
 อารยุตต จีวร กาศพุพ โหติ อนุเตวาดีเกณ กาศพุพ อุตตฤกฏัก
 วา กาศพุพ กิณติ นุ โห อารยุตต จีวร กรียเถภาติ ๘๖
 อารยุตต รชนัม ปจิตพุพ โหติ อนุเตวาดีเกณ ปจิตพุพ อุตตฤกฏัก
 วา กาศพุพ กิณติ นุ โห อารยุตต รชนัม ปจิตเถภาติ ๘๗
 อารยุตต จีวร รเชตพุพ โหติ อนุเตวาดีเกณ รเชตพุพ
 อุตตฤกฏัก วา กาศพุพ กิณติ นุ โห อารยุตต จีวร รชียเถภาติ
 จีวร รชนเตน ตาฐกัม สมนุปริวตตกัม สมนุปริวตตกัม รเชตพุพ น
 จ อจฺฉินฺเน เทเว ปกุกมิตพุพ ฯ ๘๘ น อารยัม อนาปุจฺฉา
 เอกจฺจตฺต ปตฺโต ทาทพุโพ น เอกจฺจตฺต ปตฺโต ปฏิคฺคเหตพุโพ
 น เอกจฺจตฺต จีวร ทาทพุพ น เอกจฺจตฺต จีวร ปฏิคฺคเหตพุพ
 น เอกจฺจตฺต ปริกฺขาริ ทาทพุโพ น เอกจฺจตฺต ปริกฺขาริ
 ปฏิคฺคเหตพุโพ น เอกจฺจตฺต เกตฺตา เตตพุพา น เอกจฺจเตน
 เกตฺตา เตทาเปตพุพา น เอกจฺจตฺต ปริกมฺม กาศพุพ น
 เอกจฺจเตน ปริกมฺม การทาเปตพุพ น เอกจฺจตฺต เวยฺยาวจฺโจ
 กาศพุโพ น เอกจฺจเตน เวยฺยาวจฺโจ การทาเปตพุโพ น เอกจฺจตฺต

ปจฺจณตมณฺเณน โหตพฺพํ น เอกจฺโจ ปจฺจณตมโน อาทาทพฺพโ
 น เอกจฺจตฺตํ ปิณฺทุทปาโต นีหริตพฺพโ น เอกจฺเจน ปิณฺทุทปาโต
 นีหราเปตพฺพโ ๑ น อจฺจริยํ อนาปฺปจฺฉา คาโม ปวิธิตพฺพโ น
 ตฺถํคณํ คนฺตพฺพํ น ทิสฺสา ปฏกมิตพฺพวา ๑ ตฺเจ อจฺจริโย คิตาโน
 โหติ ยาวชฺฉิํ อฺปฺปจฺฉาตพฺพโ อฺปฺปจฺฉาตตฺตํ อคเมตพฺพนฺติ ๑
 อจฺจริยวคฺคํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๘๔] อจฺจริเยน ภิกฺขเว อนฺนเตวาทิกมฺหิ ตมฺมวาทคฺคิตพฺพํ ๑
 ตตฺตวํ ตมฺมวาทคฺคณา ๑ อจฺจริเยน ภิกฺขเว อนฺนเตวาทิกํ ตํจกฺเห
 ตพฺพโ อนฺนคฺคเหตพฺพโ อฺปฺปจฺฉาตํ ปริปฺปจฺฉาย โอวาทเณ อนฺนตฺถา
 ตํนิยา ๑ ตฺเจ อจฺจริยตฺตํ ปคฺคโต โหติ อนฺนเตวาทิกตฺตํ ปคฺคโต
 น โหติ อจฺจริเยน อนฺนเตวาทิกตฺตํ ปคฺคโต ทาทพฺพโ อตฺตํจกฺกํ
 วา กาทพฺพํ กิณฺติ นฺ ๒ อนฺนเตวาทิกตฺตํ ปคฺคโต อฺปฺปจฺฉาตํเยถาคิ
 ตฺเจ อจฺจริยตฺตํ จีวรํ โหติ อนฺนเตวาทิกตฺตํ จีวรํ น โหติ อจฺจริเยน
 อนฺนเตวาทิกตฺตํ จีวรํ ทาทพฺพํ อตฺตํจกฺกํ วา กาทพฺพํ กิณฺติ
 นฺ ๒ อนฺนเตวาทิกตฺตํ จีวรํ อฺปฺปจฺฉาตํเยถาคิ ตฺเจ อจฺจริยตฺตํ
 ปริกฺขารโ โหติ อนฺนเตวาทิกตฺตํ ปริกฺขารโ น โหติ อจฺจริเยน
 อนฺนเตวาทิกตฺตํ ปริกฺขารโ ทาทพฺพโ อตฺตํจกฺกํ วา กาทพฺพํ
 กิณฺติ นฺ ๒ อนฺนเตวาทิกตฺตํ ปริกฺขารโ อฺปฺปจฺฉาตํเยถาคิ ๑ ตฺเจ
 อนฺนเตวาทิกํ คิตาโน โหติ กาทตฺถํ อฺปฺปจฺฉาย ทนฺตกฏฺฐํ ทาทพฺพํ
 มุชฺชกํ ทาทพฺพํ อตฺถํ ปณฺณาเปตพฺพํ ตฺเจ ยาคฺ โหติ

ปรามตติว ปตุโต นิภูชิปิตพโพ น ๑ อนนุตรหิตาย ภูมียา
 ปตุโต นิภูชิปิตพโพ จีวร นิภูชิปนุเตน เอเกน หตุเถน จีวร
 คเหตุวา เอเกน หตุเถน จีวรจัส วา จีวรจัส วา ปมชชิตวา
 ปารโต อนคฺ โอรโต โภคํ กตุวา จีวร นิภูชิปิตพพํ อนุเตวาตักมฺหิ
 ญฺจฺจเต อาตมํ อุตฺตริตพพํ ปาโททกํ ปาทปจํ ปาทกถิกํ ปฏี
 ฐาเมตพพํ ตเจ โส เทโส อุกฺกตาโป โหติ โส เทโส สมนุชชิต
 พโพ ๑ ตเจ อนุเตวาตักโก นหายิตฺตกาโม โหติ นหานํ
 ปฏียาเทตพพํ ตเจ ตีเตน อตุโก โหติ ตีตํ ปฏียาเทตพพํ
 ตเจ อฺญฺเหนน อตุโก โหติ อฺญฺหนํ ปฏียาเทตพพํ ๑ ตเจ
 อนุเตวาตักโก ชนฺดาขรํ ปวิตฺติกาโม โหติ อฺญฺณํ สมนุเตพพํ
 มคฺติกา เตเมตพพา ชนฺดาขรปจํ อาทาย คนฺตวา ชนฺดาขรปจํ
 ทตุวา จีวร ปฏิคฺคเหตุวา เอกมฺนคํ นิภูชิปิตพพํ อฺญฺณํ ทาตพพํ
 มคฺติกา ทาตพพา ตเจ อุตฺตํหติ ชนฺดาขรํ ปวิตฺติพพํ ชนฺดา
 ขรํ ปวิตฺตฺนเตน มคฺติกาเย มุขํ มกฺกเหตุวา ปฺรโต ๑ ปจฺจโต ๑
 ปฏิจฺจาทเหตุวา ชนฺดาขรํ ปวิตฺติพพํ น เถเว ภิกฺขุ อฺนุปชช
 นิตฺตคพพํ น นวา ภิกฺขุ อาตมเนน ปฏีพาเทตพพา ชนฺดาขเร
 อนุเตวาตักจฺจํ ปริกมฺมํ กาคพพํ ชนฺดาขรา นิภูชมนฺเตน ชนฺดา
 ขรปจํ อาทาย ปฺรโต ๑ ปจฺจโต ๑ ปฏิจฺจาทเหตุวา ชนฺดาขรา
 นิภูชิตพพํ อุกฺกเทปํ อนุเตวาตักจฺจํ ปริกมฺมํ กาคพพํ นหาเตน
 ปจฺมตฺรํ อุกฺกตริตฺตวา อตุตโน คตุตํ วัทกํ กตุวา นิวาเสตฺตวา

รเสน อหฺมณฺติ ตังการํ วิจิณฺเฑว เอกมฺหํ ฌฏฺเฐตพฺพํ
 ภูมฺมตฺถรณํ โธตาเปตฺวา โสเธตฺวา ปปฺโปเถตฺวา อติหริตฺวา
 ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณาเปตพฺพํ มณฺจปฺปิปาทกา โธตาเปตฺวา ปมชฺ-
 ษิตฺวา อติหริตฺวา ยถาชาเน ชฺเปตพฺพวา มณฺโโจ โธตาเปตฺวา
 โสเธตฺวา ปปฺโปเถตฺวา นิจํ กตฺวา ตาธุกํ อปฺริขฺณฺเตน อสงฺฆมฺม-
 ญฺนเตน กวาณฺณปฺปิจฺจํ อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณาเปตพฺพโ-
 ปฺปิจฺจํ โธตาเปตฺวา โสเธตฺวา ปปฺโปเถตฺวา นิจํ กตฺวา ตาธุกํ
 อปฺริขฺณฺเตน อสงฺฆมฺมญฺนเตน กวาณฺณปฺปิจฺจํ อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ
 ปณฺณาเปตพฺพํ ภิสฺสิมฺโพนํ โธตาเปตฺวา โสเธตฺวา ปปฺโป-
 เถตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณาเปตพฺพํ นิสฺสํทณฺปะจฺจตฺถรณํ
 โธตาเปตฺวา โสเธตฺวา ปปฺโปเถตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ
 ปณฺณาเปตพฺพํ เขมมตฺถโก โธตาเปตฺวา ปมชฺษิตฺวา อติหริตฺวา
 ยถาชาเน ชฺเปตพฺพโ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐
 อติหริตฺวา ยถาชาเน ชฺเปตพฺพํ ปตฺตจฺฉวํ นิฏฺฐิปปิตพฺพํ ปตฺตํ
 นิฏฺฐิปปนฺเตน เอเกน หตฺถेณ ปตฺตํ คเหตฺวา เอเกน หตฺถेณ
 เญจํมณฺจํ วา เญจํมณฺจํ วา ปรามตฺติตฺวา ปตฺโต นิฏฺฐิปปิตพฺพโ-
 น ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐
 เอเกน หตฺถेณ จฺฉวํ คเหตฺวา เอเกน หตฺถेณ จฺฉวํจฺฉวํ วา จฺฉวรรชฺชํ
 วา ปมชฺษิตฺวา ปารโต อนฺตํ โอรโต โภคํ กตฺวา จฺฉวํ นิฏฺฐิปปิ-
 ตพฺพํ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐
 ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

วาตปานา ถกตพฺพา ตฺเถ ปจฺจิมมา ตฺรชา วาตา วายนุติ
 ปจฺจิมมา วาตปานา ถกตพฺพา ตฺเถ อุตฺตรวรา ตฺรชา วาตา
 วายนุติ อุตฺตรวรา วาตปานา ถกตพฺพา ตฺเถ ทกฺขิณา ตฺรชา
 วาตา วายนุติ ทกฺขิณา วาตปานา ถกตพฺพา ตฺเถ ตฺตกาโต
 โหติ ทิวา วาตปานา วิวริตพฺพา รคฺคํ ถกตพฺพา ตฺเถ
 อญฺญกาโต โหติ ทิวา วาตปานา ถกตพฺพา รคฺคํ วิวริตพฺพา ฯ
 ตฺเถ ปริเวณฺณํ อุตฺถาปํ โหติ ปริเวณฺณํ สํมชฺชิตพฺพํ ตฺเถ โกฏฺฐโก
 อุตฺถาโป โหติ โกฏฺฐโก สํมชฺชิตพฺพโ ตฺเถ อุตฺถจฺานํ ตา
 อุตฺถาปา โหติ อุตฺถจฺานํ ตา สํมชฺชิตพฺพา ตฺเถ อคฺคิตา
 อุตฺถาปา โหติ อคฺคิตา สํมชฺชิตพฺพา ตฺเถ วจฺจกฺกฺขี
 อุตฺถาปา โหติ วจฺจกฺกฺขี สํมชฺชิตพฺพา ตฺเถ ปานีโย น โหติ
 ปานีโย อุตฺถจฺาเปตพฺพํ ตฺเถ ปริโกชนีโย น โหติ ปริโกชนีโย
 อุตฺถจฺาเปตพฺพํ ตฺเถ อจฺฉนณฺณกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
 กฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก อุตฺถกํ น โหติ อจฺฉน-
 กฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก อตฺถิณฺณจิตพฺพํ ฯ ตฺเถ อนฺเตวาสกคฺคํ อนฺนิรติ
 อุตฺถปฺปนา โหติ อจฺฉริเยน รูปกาเสตพฺพา รูปกาสาเปตพฺพา
 รมฺมกถา วาสฺสํ กาทพฺพา ตฺเถ อนฺเตวาสกคฺคํ กุกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
 โหติ อจฺฉริเยน วิโนทตพฺพํ วิโนทาเปตพฺพํ รมฺมกถา วาสฺสํ
 กาทพฺพา ตฺเถ อนฺเตวาสกคฺคํ ทิฏฺฐจิกคํ อุตฺถปฺปนํ โหติ อจฺฉริเยน
 วิเวเจตพฺพํ วิเวจาเปตพฺพํ รมฺมกถา วาสฺสํ กาทพฺพา ฯ ตฺเถ
 อนฺเตวาสกโก ครุณฺณํ อชฺฌนาปนฺโน โหติ ปริวารโห อจฺฉริเยน

อุตฺตํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ อนฺเตวาสิกถฺตํ ปริวาสํ
 ททฺธยฺยาติ ๑ ๑ ๑ อนฺเตวาสิกถฺตํ มุฏาย ปฏิกถฺตํ นารโห โหติ
 อจฺริเยน อุตฺตํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ อนฺเตวาสิกถฺตํ
 มุฏาย ปฏิกถฺตํ ททฺธยฺยาติ ๑ ๑ ๑ อนฺเตวาสิกถฺตํ มานคฺตารโห โหติ
 อจฺริเยน อุตฺตํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ อนฺเตวาสิกถฺตํ
 มานคฺตํ ททฺธยฺยาติ ๑ ๑ ๑ อนฺเตวาสิกถฺตํ อพฺภานารโห โหติ
 อจฺริเยน อุตฺตํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ อนฺเตวาสิกถฺตํ
 อพฺภยฺยาติ ๑ ๑ ๑ สงฺโฆ อนฺเตวาสิกถฺตํ กมฺมํ กตฺตฺวาโม
 โหติ ตชฺชนํ ๑ ๑ ๑ นียตฺตํ ๑ ๑ ๑ ปพฺพชฺชนํ ๑ ๑ ๑ ปฏิสารณํ ๑ ๑ ๑
 อุกฺกเขปณํ ๑ ๑ ๑ อจฺริเยน อุตฺตํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ๒
 สงฺโฆ อนฺเตวาสิกถฺตํ กมฺมํ น. กเรยฺย ตทฺธยฺยาติ ๑ ๑ ๑ ปริณ-
 เมยฺยาติ กตฺตํ ๑ ๑ ๑ ปนตฺตํ โหติ สงฺฆเณ กมฺมํ ตชฺชนํ ๑ ๑ ๑ นียตฺตํ
 ๑ ๑ ๑ ปพฺพชฺชนํ ๑ ๑ ๑ ปฏิสารณํ ๑ ๑ ๑ อุกฺกเขปณํ ๑ ๑ ๑ อจฺริเยน
 อุตฺตํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ๒ อนฺเตวาสิกถฺตํ สมนฺวาคฺเตยฺย
 โถมํ ปาเตยฺย เนตฺตารํ วตฺเตยฺย สงฺโฆ ตํ กมฺมํ ปฏิปตฺ-
 ตมนฺวาคฺเตยฺย ๑ ๑ ๑ อนฺเตวาสิกถฺตํ จีวรํ ๑ ๑ ๑ วิตฺตพฺพํ โหติ อจฺริเยน
 อจฺริยวิตฺตพฺพํ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ อุตฺตํ กาคพฺพํ กิณฺติ
 นุ ๒ อนฺเตวาสิกถฺตํ จีวรํ ๑ ๑ ๑ วิยฺยาติ ๑ ๑ ๑ อนฺเตวาสิกถฺตํ
 จีวรํ กาคพฺพํ โหติ อจฺริเยน อจฺริยวิตฺตพฺพํ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 อุตฺตํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ๒ อนฺเตวาสิกถฺตํ จีวรํ ๑ ๑ ๑ วิยฺยาติ

สเจ อนุเตวาสักกัธ รชนั ปจิตพัพพ โหติ อัจฉริเยน อัจฉริยิตพัพพ
 เหวํ ปเจยยาสัตติ อุตฺตํสูกํ วา กาศพัพพ กิณฺติ นุ ไช อนฺเต-
 วาสักกัธ รชนั ปจิตยถาติ สเจ อนุเตวาสักกัธ จีวรํ รเชตพัพพ
 โหติ อัจฉริเยน อัจฉริยิตพัพพ เหวํ รเชยยาสัตติ อุตฺตํสูกํ
 วา กาศพัพพ กิณฺติ นุ ไช อนฺเตวาสักกัธ จีวรํ รชียถาติ
 จีวรํ รเชนฺเตน ธาตุกํ สมนฺปวิวตฺตํ สมนฺปวิวตฺตํ รเชตพัพพ น
 จ อจฺฉินฺเน เกเว ปกฺกมิตพัพพ ฯ สเจ อนฺเตวาสักโก คิตาโน
 โหติ ยาวธัํ อูปฺปจฺจาสตพฺโพ อุตฺตํสูกํ อากเมตพพฺพติ ฯ

อนฺเตวาสักกตฺตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๔๕] เตน ไช ปน สมนฺเยน อนฺเตวาสักกา อัจฉริเยสุ น
 สมนฺมาวตฺตนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺตํ อารโหเสสุ ฯ น ภิกฺขเว
 อนฺเตวาสักเกน อัจฉริยมฺหิ น สมนฺมาวตฺติตพัพพ โย น สมนฺมาวตฺเตยฺย
 อาปตฺติ ทฺวักกฺขตฺตํ ฯ เวน สมนฺมา วตฺตนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺตํ
 อารโหเสสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อสมนฺมาวตฺตนฺตํ ปณามเตํ ฯ
 เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว ปณามเตพฺโพ ฯ ปณามेमิ ตนฺติ วา
 มายิธ ปฏิกฺกมฺมํติ วา นีหฺร เต ปตฺตจิวฺรนฺติ วา นหํ ตยา
 อูปฺปจฺจาสตพฺโพติ วา กาเยน วิญฺญาเปติ วาจาเยน วิญฺญาเปติ
 กาเยน วาจาเยน วิญฺญาเปติ ปณามิโต โหติ อนฺเตวาสักโก น
 กาเยน วิญฺญาเปติ น วาจาเยน วิญฺญาเปติ น กาเยน วาจาเยน
 วิญฺญาเปติ น ปณามิโต โหติ อนฺเตวาสักโกติ ฯ เตน ไช ปน

อริมฺตฺตา หิริ โหติ อริมฺตฺโต คารโว โหติ อริมฺตฺตา ภาวนา
 โหติ อิมฺเหติ โช ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคโต อนฺเตวาสิโก
 น ปณามตฺตํ ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว อหฺงฺเคหิ สมนฺนาคโต อนฺเต-
 วาสิโก อถ ปณามตฺตํ อาริยมฺหิ นาริมนฺตํ เปมํ โหติ นาริมนฺตฺโต
 ปสาโท โหติ นาริมนฺตฺตา หิริ โหติ นาริมนฺตฺโต คารโว โหติ
 นาริมนฺตฺตา ภาวนา โหติ อิมฺเหติ โช ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ
 สมนฺนาคโต อนฺเตวาสิโก อถ ปณามตฺตํ ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว
 อหฺงฺเคหิ สมนฺนาคโต อนฺเตวาสิโก นถ ปณามตฺตํ อาริยมฺหิ
 อริมนฺตํ เปมํ โหติ อริมนฺตฺโต ปสาโท โหติ อริมนฺตฺตา หิริ
 โหติ อริมนฺตฺโต คารโว โหติ อริมนฺตฺตา ภาวนา โหติ อิมฺเหติ
 โช ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคโต อนฺเตวาสิโก นถ ปณามตฺตํ ๑
 ปญฺจหิ ภิกฺขเว อหฺงฺเคหิ สมนฺนาคตํ อนฺเตวาสิกํ อปฺปณามนฺโต
 อาริโย ตํติตํโร โหติ ปณามนฺโต อนฺติตํโร โหติ อาริ-
 ยมฺหิ นาริมนฺตํ เปมํ โหติ นาริมนฺตฺโต ปสาโท โหติ นาริมนฺตฺตา
 หิริ โหติ นาริมนฺตฺโต คารโว โหติ นาริมนฺตฺตา ภาวนา โหติ
 อิมฺเหติ โช ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคตํ อนฺเตวาสิกํ อปฺปณาม-
 นฺโต อาริโย ตํติตํโร โหติ ปณามนฺโต อนฺติตํโร โหติ ๑
 ปญฺจหิ ภิกฺขเว อหฺงฺเคหิ สมนฺนาคตํ อนฺเตวาสิกํ ปณามนฺโต
 อาริโย ตํติตํโร โหติ อปฺปณามนฺโต อนฺติตํโร โหติ
 อาริยมฺหิ อริมนฺตํ เปมํ โหติ อริมนฺตฺโต ปสาโท โหติ

อหิมตุตา หิริ โหติ อหิมตุโต การโว โหติ อหิมตุตา ภาวนา
โหติ อิมหิ โห ภิภูเว ปญฺหุเกหิ สมนฺนาคํ อนฺเตวาสัก
ปณฺนาเมนุโต อาจริโย ตํติสาโร โหติ อปฺปณฺนาเมนุโต อนฺติสาโร
โหตฺติ ๑

[๘๖] เตน โห ปน สมนฺเนน ภิภูว ทสฺวสฺสํมฺห ทสฺวสฺสํมหาคิ
พาสา อพฺยตุตา นิสฺสํยํ เทนฺติ ๑ ทิสฺสํนฺติ อาจริยา พาสา
อนฺเตวาสิกา ปณฺชิตา ทิสฺสํนฺติ อาจริยา อพฺยตุตา อนฺเตวาสิกา
พฺยตุตา ทิสฺสํนฺติ อาจริยา อปฺปสฺสํสา อนฺเตวาสิกา พหุสฺสํสา
ทิสฺสํนฺติ อาจริยา ทุปฺปณฺนา อนฺเตวาสิกา ปณฺณวฺนฺโต ๑ เย
เต ภิภูว อปฺปํจฺฉา ๑เป ๑ เต อชฺชณฺณนฺติ ชฺชนฺติ วิปาเจนฺติ
กถํ หิ นาม ภิภูว ทสฺวสฺสํมฺห ทสฺวสฺสํมหาคิ พาสา อพฺยตุตา
นิสฺสํยํ ทสฺสํนฺติ ทิสฺสํนฺติ อาจริยา พาสา อนฺเตวาสิกา ปณฺชิตา
ทิสฺสํนฺติ อาจริยา อพฺยตุตา อนฺเตวาสิกา พฺยตุตา ทิสฺสํนฺติ
อาจริยา อปฺปสฺสํสา อนฺเตวาสิกา พหุสฺสํสา ทิสฺสํนฺติ อาจริยา
ตุปฺปณฺนา อนฺเตวาสิกา ปณฺณวฺนฺโตติ ๑ อถ โห เต ภิภูว
ภควโต เขตมฺกถํ อาโรเจสฺสํ ๑ สจฺจํ กิร ภิภูเว ภิภูว ทสฺวสฺสํมฺห
ทสฺวสฺสํมหาคิ พาสา อพฺยตุตา นิสฺสํยํ เทนฺติ ทิสฺสํนฺติ อาจริยา
พาสา ... อนฺเตวาสิกา ปณฺณวฺนฺโตติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิกรหิ
พฺพุโห ภควา ... วิกรหิตฺวา ธมฺมํ กถํ กถฺวา ภิภูว อามนฺเตสฺ
น ภิภูเว พาสาณ อพฺยตุเตน นิสฺสํโย ทาทพฺโพ โย ทเทยฺย

๔๘] มหาชนกํ อุปชฌายาจริเยหิ นิสฺสยปฺปฏิปปตฺสฺสทฺธิ ๓๓๓

อาปคฺติ ทุกฺกฏตฺสฺส ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา
ปฏฺวิเตน ทตฺวตฺสฺส เว อติเรกทตฺวตฺสฺส เว นิสฺสยํ ทาทฺตฺตฺติ ๑

[๔๘] เตน โข ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ อาริยมฺอุปชฌายเสฺส ปกฺกนุ-
เตสฺสปี วิพฺภนฺเตสฺสปี กาสกเตสฺสปี ปกฺขตฺตฺกนฺเตสฺสปี นิสฺสยปฏิปปตฺ-
สฺสทฺธิโย น ชานนฺติ ๑ ภควโต เขตฺมคฺคํ อารโจะสฺส ๑ ปณฺจิมํ
ภิกฺขเว นิสฺสยปฏิปปตฺสฺสทฺธิโย อุปชฌายมฺหา อุปชฌายโย ปกฺกนุ-
โต วา โหติ วิพฺภนฺโต วา กาสกโต วา ปกฺขตฺตฺกนฺโต
วา อานคฺติเยว ปณฺจมี อีมา โข ภิกฺขเว ปณฺจ นิสฺสย-
ปฏิปปตฺสฺสทฺธิโย อุปชฌายมฺหา ๑ ฉยิมํ ภิกฺขเว นิสฺสยปฏิ-
ปปตฺสฺสทฺธิโย อาริยมฺหา อาริโย ปกฺกนฺโต วา โหติ วิพฺภนฺโต
วา กาสกโต วา ปกฺขตฺตฺกนฺโต วา อานคฺติเยว ปณฺจมี
อุปชฌายเณน วา ตโมชานนํ คโต โหติ อีมา โข ภิกฺขเว น
นิสฺสยปฏิปปตฺสฺสทฺธิโย อาริยมฺหา ๑

[๔๘] ปณฺจหิ ภิกฺขเว อํเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปตฺม-
ปาเทตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฏฺฐาเปตพฺโพ
น อเสฺวเนน ตตฺถกฺขมฺเรน สมนฺนาคโต โหติ น อเสฺวเนน สมาริกฺขมฺเรน
สมนฺนาคโต โหติ น อเสฺวเนน ปณฺวากฺขมฺเรน สมนฺนาคโต โหติ
น อเสฺวเนน วิมฺตฺติกฺขมฺเรน สมนฺนาคโต โหติ น อเสฺวเนน วิมฺตฺติ-
ณฺวาทตฺตฺกนฺเรน สมนฺนาคโต โหติ อีเมหิ โข ภิกฺขเว ปณฺจทฺ-

๓ ย. วา. ตโมชานํ คโต ๑

เกหิ สมนุสาคเคน ภิกขุชา น อุปสัมปทาเทตพฺพํ น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ
 น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ๑ ปญฺจหิ ภิกขเว องฺเกหิ สมนุสาค
 เเคน ภิกขุชา อุปสัมปทาเทตพฺพํ นิสฺสํโย ทาทพฺโพ สํมณโร
 อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ อเตฺเชน ตีถฺกฺขนฺธเนน สมนุสาคโต โหติ อเต
 เชน สมาริกฺขนฺธเนน สมนุสาคโต โหติ อเตฺเชน ปญฺญาภฺกฺขนฺธเนน
 สมนุสาคโต โหติ อเตฺเชน วิมุตฺติภฺกฺขนฺธเนน สมนุสาคโต โหติ
 อเตฺเชน วิมุตฺติญาณทตฺถสฺนภฺกฺขนฺธเนน สมนุสาคโต โหติ อิมหิ โข
 ภิกขเว ปญฺจหฺงฺเกหิ สมนุสาคเคน ภิกขุชา น อุปสัมปทาเทตพฺพํ
 นิสฺสํโย ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ๑ อปเรหิปี
 ภิกขเว ปญฺจหฺงฺเกหิ สมนุสาคเคน ภิกขุชา น อุปสัมปทาเทตพฺพํ
 น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ อตฺตนา
 น อเตฺเชน ตีถฺกฺขนฺธเนน สมนุสาคโต โหติ น ปรี อเตฺเช
 ตีถฺกฺขนฺธเนน สํมาทเปตา อตฺตนา น อเตฺเชน สมาริกฺขนฺธเนน
 สมนุสาคโต โหติ น ปรี อเตฺเช สมาริกฺขนฺธเนน สํมาทเปตา
 อตฺตนา น อเตฺเชน ปญฺญาภฺกฺขนฺธเนน สมนุสาคโต โหติ น ปรี
 อเตฺเชน ปญฺญาภฺกฺขนฺธเนน สํมาทเปตา อตฺตนา น อเตฺเชน วิมุตฺติภ
 กฺขนฺธเนน สมนุสาคโต โหติ น ปรี อเตฺเชน วิมุตฺติภฺกฺขนฺธเนน สํมาทเปตา
 อตฺตนา น อเตฺเชน วิมุตฺติญาณทตฺถสฺนภฺกฺขนฺธเนน สมนุสาคโต โหติ
 น ปรี อเตฺเชน วิมุตฺติญาณทตฺถสฺนภฺกฺขนฺธเนน สํมาทเปตา อิมหิ โข
 ภิกขเว ปญฺจหฺงฺเกหิ สมนุสาคเคน ภิกขุชา น อุปสัมปทาเทตพฺพํ

น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ๑ ปญฺจหิ
 ภิกฺขเว อํฺเกหิ สมนฺนาคเคน ภิกฺขุณา อุปฺปจฺจาเขตพฺพํ นิสฺสํโย
 ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ อตุตฺตนา อเตเชน ตีถกฺ-
 ขนฺนุเชน สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเตเช ตีถกฺขนฺนุเช สํมาทเปตา
 อตุตฺตนา อเตเชน สํมาภิกฺขนฺนุเชน สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเตเช
 สํมาภิกฺขนฺนุเช สํมาทเปตา อตุตฺตนา อเตเชน ปญฺญาภิกฺขนฺนุเชน
 สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเตเช ปญฺญาภิกฺขนฺนุเช สํมาทเปตา
 อตุตฺตนา อเตเชน วิมุตฺติภิกฺขนฺนุเชน สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเตเช
 วิมุตฺติภิกฺขนฺนุเช สํมาทเปตา อตุตฺตนา อเตเชน วิมุตฺติฅาณทสฺสํ-
 กฺขนฺนุเชน สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเตเช วิมุตฺติฅาณทสฺสํกฺขนฺนุเช
 สํมาทเปตา อิมหิ โช ภิกฺขเว ปญฺจหํเกหิ สมนฺนาคเคน
 ภิกฺขุณา อุปฺปจฺจาเขตพฺพํ นิสฺสํโย ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺป-
 จฺจาเปตพฺโพ ๑ อปรหิปี ภิกฺขเว ปญฺจหํเกหิ สมนฺนาคเคน ภิกฺขุณา
 น อุปฺปจฺจาเขตพฺพํ น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร
 อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ อสฺสํทฺโธ โหติ อหิริโก โหติ อโนคฺคาปี่
 โหติ กุสฺสํโต โหติ มุจฺจุสฺสํตติ โหติ อิมหิ โช ภิกฺขเว
 ปญฺจหํเกหิ สมนฺนาคเคน ภิกฺขุณา น อุปฺปจฺจาเขตพฺพํ น
 นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ๑ ปญฺจหิ
 ภิกฺขเว อํฺเกหิ สมนฺนาคเคน ภิกฺขุณา อุปฺปจฺจาเขตพฺพํ นิสฺสํโย

ทาตพุโพ สามณโร อุกุจฉาเปตพุโพ สทฺโธ โหติ ธีรมา
 โหติ โอตุคาป^๑ โหติ อารทฺธวิริโย โหติ อุกุจฉิตตฺตติ
 โหติ อิมะหิ ไซ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเคน ภิกฺขุณา
 อุกุสฺมปาเทตพุพฺพํ นิสฺสํโย ทาตพุโพ สามณโร อุกุจฉาเปตพุโพ ๗
 อปรหิเป^๒ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเคน ภิกฺขุณา น อุกุสฺม-
 ปาเทตพุพฺพํ น นิสฺสํโย ทาตพุโพ น สามณโร อุกุจฉาเปตพุโพ
 อธิตฺเต สัตถวิปฺสนโน โหติ อชฺฌมาจาเร อาจารวิปฺสนโน โหติ
 อติทิกฺขิยา ทิกฺขิวิปฺสนโน โหติ อปฺปสฺสํโต โหติ ทุปฺปณฺโณ
 โหติ อิมะหิ ไซ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเคน ภิกฺขุณา
 น อุกุสฺมปาเทตพุพฺพํ น นิสฺสํโย ทาตพุโพ น สามณโร
 อุกุจฉาเปตพุโพ ๗ ปญฺจหิ ภิกฺขเว อหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเคน ภิกฺขุณา
 อุกุสฺมปาเทตพุพฺพํ นิสฺสํโย ทาตพุโพ สามณโร อุกุจฉาเปตพุโพ
 น อธิตฺเต สัตถวิปฺสนโน โหติ น อชฺฌมาจาเร อาจารวิปฺสนโน
 โหติ น อติทิกฺขิยา ทิกฺขิวิปฺสนโน โหติ พหุสฺสํโต โหติ
 ปณฺณวา โหติ อิมะหิ ไซ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเคน
 ภิกฺขุณา อุกุสฺมปาเทตพุพฺพํ นิสฺสํโย ทาตพุโพ สามณโร อุกุ-
 จ्ञาเปตพุโพ ๗ อปรหิเป^๒ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเคน
 ภิกฺขุณา น อุกุสฺมปาเทตพุพฺพํ น นิสฺสํโย ทาตพุโพ น สามณโร
 อุกุจฉาเปตพุโพ น ปฏฺิพโต โหติ อนฺนเตวาสี ๘ สทฺธิวิหารี

๑ ย. รา. โอตุคาป^๑ ๗

๑. คิธานํ อุปฺปจฺจํ ๒. อุปฺปจฺจํ ๓. อนภิริตํ ๔. อุปฺปจฺจํ
 ๕. อุปฺปจฺจํ ๖. อุปฺปจฺจํ ๗. ฌมฺมโต ๘. วิโนทํ ๙. วิโนทํ
 ๑๐. ฌมฺมโต ๑๑. ฌมฺมโต ๑๒. ฌมฺมโต ๑๓. ฌมฺมโต ๑๔. ฌมฺมโต
 ๑๕. ฌมฺมโต ๑๖. ฌมฺมโต ๑๗. ฌมฺมโต ๑๘. ฌมฺมโต ๑๙. ฌมฺมโต
 ๒๐. ฌมฺมโต ๒๑. ฌมฺมโต ๒๒. ฌมฺมโต ๒๓. ฌมฺมโต ๒๔. ฌมฺมโต
 ๒๕. ฌมฺมโต ๒๖. ฌมฺมโต ๒๗. ฌมฺมโต ๒๘. ฌมฺมโต ๒๙. ฌมฺมโต
 ๓๐. ฌมฺมโต ๓๑. ฌมฺมโต ๓๒. ฌมฺมโต ๓๓. ฌมฺมโต ๓๔. ฌมฺมโต
 ๓๕. ฌมฺมโต ๓๖. ฌมฺมโต ๓๗. ฌมฺมโต ๓๘. ฌมฺมโต ๓๙. ฌมฺมโต
 ๔๐. ฌมฺมโต ๔๑. ฌมฺมโต ๔๒. ฌมฺมโต ๔๓. ฌมฺมโต ๔๔. ฌมฺมโต
 ๔๕. ฌมฺมโต ๔๖. ฌมฺมโต ๔๗. ฌมฺมโต ๔๘. ฌมฺมโต ๔๙. ฌมฺมโต
 ๕๐. ฌมฺมโต ๕๑. ฌมฺมโต ๕๒. ฌมฺมโต ๕๓. ฌมฺมโต ๕๔. ฌมฺมโต
 ๕๕. ฌมฺมโต ๕๖. ฌมฺมโต ๕๗. ฌมฺมโต ๕๘. ฌมฺมโต ๕๙. ฌมฺมโต
 ๖๐. ฌมฺมโต ๖๑. ฌมฺมโต ๖๒. ฌมฺมโต ๖๓. ฌมฺมโต ๖๔. ฌมฺมโต
 ๖๕. ฌมฺมโต ๖๖. ฌมฺมโต ๖๗. ฌมฺมโต ๖๘. ฌมฺมโต ๖๙. ฌมฺมโต
 ๗๐. ฌมฺมโต ๗๑. ฌมฺมโต ๗๒. ฌมฺมโต ๗๓. ฌมฺมโต ๗๔. ฌมฺมโต
 ๗๕. ฌมฺมโต ๗๖. ฌมฺมโต ๗๗. ฌมฺมโต ๗๘. ฌมฺมโต ๗๙. ฌมฺมโต
 ๘๐. ฌมฺมโต ๘๑. ฌมฺมโต ๘๒. ฌมฺมโต ๘๓. ฌมฺมโต ๘๔. ฌมฺมโต
 ๘๕. ฌมฺมโต ๘๖. ฌมฺมโต ๘๗. ฌมฺมโต ๘๘. ฌมฺมโต ๘๙. ฌมฺมโต
 ๙๐. ฌมฺมโต ๙๑. ฌมฺมโต ๙๒. ฌมฺมโต ๙๓. ฌมฺมโต ๙๔. ฌมฺมโต
 ๙๕. ฌมฺมโต ๙๖. ฌมฺมโต ๙๗. ฌมฺมโต ๙๘. ฌมฺมโต ๙๙. ฌมฺมโต
 ๑๐๐. ฌมฺมโต

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ ปญฺจหิ
 ภิกฺขเว อํเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อปฺปสํปาทะตพฺพํ นิสฺสโย
 ทาทพฺโพ สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโพ ปฏฺวิโต โหติ อนฺตเวาสํ
 วา สทฺธิวิหารี วา อภิสมาจาวิกาย สิกฺขาย สิกฺขาเปตฺถุ อภิ-
 พุรฺหมจฺริยกาย สิกฺขาย จิเนตฺถุ อภิธมฺเม จิเนตฺถุ อภิวินฺเย จิเนตฺถุ
 อปฺปนฺนํ ทิฏฺฐิสิกฺคํ ธมฺมโต จิเวจฺเจตฺถุ อิมะหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจ-
 หงฺเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อปฺปสํปาทะตพฺพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ
 สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ อปฺเรหิมี ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเกหิ
 สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อปฺปสํปาทะตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ
 น สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโพ อาปคฺคิ น ชานาติ อนาปคฺคิ
 น ชานาติ ฌหฺกํ อาปคฺคิ น ชานาติ ฌรฺกํ อาปคฺคิ น ชานาติ
 อุกฺกยา นิ โข ปนฺตัสส ปาติโมกฺกขานิ วิตุถาเรน น สฺวาคคานิ โหนฺติ
 น สฺววิภคฺคานิ น สฺวปฺปวคฺคิณี น สฺววินิจฺฉิตฺตานิ สฺวตฺตโส อนฺนพฺยณฺชนโส
 อิมะหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อปฺ-
 ปสํปาทะตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อปฺปจฺจา-
 เปตพฺโพ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว อํเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
 อปฺปสํปาทะตพฺพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโพ
 อาปคฺคิ ชานาติ อนาปคฺคิ ชานาติ ฌหฺกํ อาปคฺคิ ชานาติ
 ฌรฺกํ อาปคฺคิ ชานาติ อุกฺกยา นิ โข ปนฺตัสส ปาติโมกฺกขานิ วิตุถาเรน
 สฺวาคคานิ โหนฺติ สฺววิภคฺคานิ สฺวปฺปวคฺคิณี สฺววินิจฺฉิตฺตานิ สฺวตฺตโส

อนุพยุชนโส อิมะหิ โช ภิกขเว ปณฺจหุเคหิ สมนฺนาคเตน
 ภิกขุณา อุปสัมปาทะพพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ สํมณเณโร อุปฺปจฺจา-
 เปตพฺโพ ๑ อปรเหปิ ภิกขเว ปณฺจหุเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกขุณา
 น อุปสัมปาทะพพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สํมณเณโร
 อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ อปรคฺคิ น ชานาติ อปรคฺคิ น ชานาติ
 ตหฺกํ อปรคฺคิ น ชานาติ ครุํ อปรคฺคิ น ชานาติ อุนทสฺสวสฺโส
 โหติ อิมะหิ โช ภิกขเว ปณฺจหุเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกขุณา
 น อุปสัมปาทะพพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สํมณเณโร
 อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ๑ ปณฺจหิ ภิกขเว อหุเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกขุณา
 อุปสัมปาทะพพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ สํมณเณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ
 อปรคฺคิ ชานาติ อปรคฺคิ ชานาติ ตหฺกํ อปรคฺคิ ชานาติ
 ครุํ อปรคฺคิ ชานาติ ทสฺสวสฺโส วา โหติ อติเรกทสฺสวสฺโส วา
 อิมะหิ โช ภิกขเว ปณฺจหุเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกขุณา อุปสัม-
 ปาทะพพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ สํมณเณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพติ ๑

อุปสัมปาทะพพปณฺจกโถฬสวาริ นิฏฺฐิตํ ๑

[๘๘] ฉหิ ภิกขเว อหุเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกขุณา น อุปสัม-
 ปาทะพพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สํมณเณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ
 น อเสฺเชน สํมณฺณคโค โหติ น อเสฺเชน สํมาธิก-
 ขณฺเณ สมนฺนาคโค โหติ น อเสฺเชน ปณฺญากุณฺเณ สมนฺนาคโค
 โหติ น อเสฺเชน วิมุตฺติกุณฺเณ สมนฺนาคโค โหติ น อเสฺเชน

วิกุมฺภิตฺตานิทสฺสํกฺขณฺเหณ สมนฺนาคโต โหติ อุนทสฺสํโส โหติ
 อิมฺเหติ โช ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสฺม-
 ปาเทตพฺพํ น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ
 ฉหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสฺมปาเทตพฺพํ
 นิสฺสํโย ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ อเสฺวเน สํกฺขณ-
 ฺเหณ สมนฺนาคโต โหติ อเสฺวเน สมาริกฺขณฺเหณ สมนฺนาคโต โหติ
 อเสฺวเน ปญฺญาณฺเหณ สมนฺนาคโต โหติ อเสฺวเน วิกุมฺภิตฺตณฺเหณ
 สมนฺนาคโต โหติ อเสฺวเน วิกุมฺภิตฺตานิทสฺสํกฺขณฺเหณ สมนฺนาคโต
 โหติ ทสฺสํโส วา โหติ อติเรกทสฺสํโส วา อิมฺเหติ โช ภิกฺขเว
 ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสฺมปาเทตพฺพํ นิสฺสํโย ทาทพฺโพ
 สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ อปรฺเหปํ ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน
 ภิกฺขุณา น อุปสฺมปาเทตพฺพํ น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร
 อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ อคฺคณา น อเสฺวเน สํกฺขณฺเหณ สมนฺนาคโต
 โหติ น ปรํ อเสฺวเน สํกฺขณฺเหณ สมารเปตา อคฺคณา น
 อเสฺวเน สมาริกฺขณฺเหณ สมนฺนาคโต โหติ น ปรํ อเสฺว
 สมาริกฺขณฺเหณ สมารเปตา อคฺคณา น อเสฺวเน ปญฺญาณฺเหณ
 สมนฺนาคโต โหติ น ปรํ อเสฺวเน ปญฺญาณฺเหณ สมารเปตา
 อคฺคณา น อเสฺวเน วิกุมฺภิตฺตณฺเหณ สมนฺนาคโต โหติ น ปรํ
 อเสฺวเน วิกุมฺภิตฺตณฺเหณ สมารเปตา อคฺคณา น อเสฺวเน วิกุมฺภิต-
 ฺตานิทสฺสํกฺขณฺเหณ สมนฺนาคโต โหติ น ปรํ อเสฺวเน วิกุมฺภิต-

ฌาณทตฺถณฺทฺนุเช สฺมาทเปตา อุนทสวตฺถโส โหติ อิมิ ไซ
 ภิกฺขเว ฉทฺทฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสัมปาทะตพฺพํ น
 นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ น
 ภิกฺขเว อจฺเจหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสัมปาทะตพฺพํ นิสฺสํโย
 ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ อคฺคณา อเสฺวเน สํกฺก-
 ขนฺนุเชน สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเสฺว สํกฺกขนฺนุเช สฺมาทเปตา
 อคฺคณา อเสฺวเน สมาริกฺขนฺนุเชน สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเสฺว
 สมาริกฺขนฺนุเช สฺมาทเปตา อคฺคณา อเสฺวเน ปณฺณากขนฺนุเชน
 สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเสฺว ปณฺณากขนฺนุเช สฺมาทเปตา อคฺคณา
 อเสฺวเน จิมุตฺติกฺขนฺนุเชน สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเสฺว จิมุตฺติ-
 กฺขนฺนุเช สฺมาทเปตา อคฺคณา อเสฺวเน จิมุตฺติฌาณทตฺถณฺทฺนุเชน
 สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเสฺว จิมุตฺติฌาณทตฺถณฺทฺนุเช สฺมาท-
 เปตา ทสวตฺถโส วา โหติ อติเรกทสวตฺถโส วา อิมิ ไซ
 ภิกฺขเว ฉทฺทฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสัมปาทะตพฺพํ นิสฺสํโย
 ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ อปเรหิปี ภิกฺขเว
 ฉทฺทฺเคหิ - สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสัมปาทะตพฺพํ น นิสฺสํโย
 ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ อตฺถทฺโธ โหติ
 อหิริโก โหติ อโนตฺตาปี โหติ กุสฺสโต โหติ มุจฺจสฺสติ
 โหติ อุนทสวตฺถโส โหติ อิมิ ไซ ภิกฺขเว ฉทฺทฺเคหิ สมน-
 นาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสัมปาทะตพฺพํ น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น

สามเณโร อูปฏฐาเปตพฺโพน ๑ นหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคเตน
 ภิกฺขุณา อูปสฺมปาเทตพฺพนํ นิสฺสโย ทาทพฺโพน สามเณโร
 อูปฏฐาเปตพฺโพน สทฺโธ โหติ หิริมา โหติ โอตุคาปํ โหติ
 อารทฺธวิริโย โหติ อูปฏฺฐิตตฺถติ โหติ ทสฺวตฺถํ วา โหติ
 อติเรกทสฺวตฺถํ วา อิมเหิ โช ภิกฺขเว นหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน
 ภิกฺขุณา อูปสฺมปาเทตพฺพนํ นิสฺสโย ทาทพฺโพน สามเณโร
 อูปฏฐาเปตพฺโพน ๑ อปรเหปิ ภิกฺขเว นหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
 น อูปสฺมปาเทตพฺพนํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพน น สามเณโร
 อูปฏฐาเปตพฺโพน อธิสฺสเถ สฺสทวิปฺนโน โหติ อชฺฐมาจาเร อาจาร-
 วิปฺนโน โหติ อติทิกฺขุจฺยา ทิกฺขุจฺวิปฺนโน โหติ อปรสฺสโต
 โหติ ทุปรปฺนโน โหติ อุนทสฺวตฺถํ โหติ อิมเหิ โช
 ภิกฺขเว นหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อูปสฺมปาเทตพฺพนํ
 น นิสฺสโย ทาทพฺโพน น สามเณโร อูปฏฐาเปตพฺโพน ๑ นหิ
 ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อูปสฺมปาเทตพฺพนํ นิสฺสโย
 ทาทพฺโพน สามเณโร อูปฏฐาเปตพฺโพน น อธิสฺสเถ สฺสทวิปฺนโน
 โหติ น อชฺฐมาจาเร อาจารวิปฺนโน โหติ น อติทิกฺขุจฺยา
 ทิกฺขุจฺวิปฺนโน โหติ พหุสฺสโต โหติ ปณฺณววา โหติ ทสฺวตฺถํ
 วา โหติ อติเรกทสฺวตฺถํ วา อิมเหิ โช ภิกฺขเว นหฺงเคหิ
 สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อูปสฺมปาเทตพฺพนํ นิสฺสโย ทาทพฺโพน
 สามเณโร อูปฏฐาเปตพฺโพน ๑ อปรเหปิ ภิกฺขเว นหฺงเคหิ

สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสัมปทาเทตพฺพั น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ
 น สํมณโร อุปฺนุจฺจาเปตพฺโพ น ปฏฺวิโถ โหติ อนฺนเตวาสั
 วา สํทฺธิวิหารั วา คิณานั อุปฺนุจฺจํ วา อุปฺนุจฺจาเปตํ วา
 อนภฺริตํ วูปกาเสตํ วา วูปกาสาเปตํ วา อุปฺปนฺนํ กุกฺกจฺจํ
 ชมฺมโต วิโนเทตํ วา วิโนทาเปตํ วา อาปตฺตํ น ชานาติ
 อาปตฺติยา วุฏฺฐานํ น ชานาติ อุนทสฺสํโส โหติ อิมฺเหิ โช
 ภิกฺขเว ฉหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสัมปทาเทตพฺพั น
 นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฺนุจฺจาเปตพฺโพ ฯ นหิ
 ภิกฺขเว อหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสัมปทาเทตพฺพั นิสฺสํโย
 ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺนุจฺจาเปตพฺโพ ปฏฺวิโถ โหติ อนฺนเตวาสั
 วา สํทฺธิวิหารั วา คิณานั อุปฺนุจฺจํ วา อุปฺนุจฺจาเปตํ วา อนภฺริตํ
 วูปกาเสตํ วา วูปกาสาเปตํ วา อุปฺปนฺนํ กุกฺกจฺจํ ชมฺมโต
 วิโนเทตํ วา วิโนทาเปตํ วา อาปตฺตํ ชานาติ อาปตฺติยา
 วุฏฺฐานํ ชานาติ ทสฺสํโส วา โหติ อติเรกทสฺสํโส วา
 อิมฺเหิ โช ภิกฺขเว ฉหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสัม-
 ปทาเทตพฺพั นิสฺสํโย ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺนุจฺจาเปตพฺโพ ฯ
 อปรเรหิภี ภิกฺขเว ฉหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสัมปทาเทตพฺพั
 น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฺนุจฺจาเปตพฺโพ น
 ปฏฺวิโถ โหติ อนฺนเตวาสั วา สํทฺธิวิหารั วา อภิสฺมาจาริกาย
 สิกฺขาย สิกฺขาเปตํ อาทิสฺสพฺพหฺมจฺริยิกาย สิกฺขาย วิเนตํ อภิชฺมเม

จิเนตฺ อภิจินเย จิเนตฺ อปฺปนฺนํ ทิฏฺฐิจิตฺตํ ฐมฺมโต จิเวเจตฺ
 อุนทสฺสวสฺสํ โหติ อิมํ ๒ ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน
 ภิกฺขุณา น อปฺปสฺมฺปาเตตพฺพํ น นิสฺสํโย ทาทพฺโป น
 สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโป ๑ ฉหิ ภิกฺขเว อญฺเฐหิ สมนฺนาคเตน
 ภิกฺขุณา อปฺปสฺมฺปาเตตพฺพํ นิสฺสํโย ทาทพฺโป สํมณโร
 อปฺปจฺจาเปตพฺโป ปฏฺิพโต โหติ อนฺเตวาสี วา สทฺธิวิหารี วา
 อภิสฺมาจาวิกาย สิกฺขาย สิกฺขาเปตฺว อาทิพฺรหฺมจฺริยกาย สิกฺขาย
 จิเนตฺ อภิฐมฺเม จิเนตฺ อภิจินเย จิเนตฺ อปฺปนฺนํ ทิฏฺฐิจิตฺตํ
 ฐมฺมโต จิเวเจตฺ ทสฺสวสฺสํ วา โหติ อติเรกทสฺสวสฺสํ วา
 อิมํ ๒ ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อปฺปสฺม-
 ปาเตตพฺพํ นิสฺสํโย ทาทพฺโป สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโป ๑
 อปฺเรหิภี ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อปฺปสฺมฺปาเตตพฺพํ
 น นิสฺสํโย ทาทพฺโป น สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโป อปฺคฺติ
 น ชานาติ อนาปคฺติ น ชานาติ ตหฺกํ อปคฺติ น ชานาติ
 ครุํกํ อปคฺติ น ชานาติ อุกฺขานํ ๒ ปนฺตฺส ปาติโมกฺขานํ
 วิตุถาเรน น สฺวาคตานิ โทณฺติ น สฺวิภคฺตานิ น สฺปฺปวตฺถกัณิ น
 สฺวิณฺญณฺตานิ สฺสคฺตสฺสํ อนุพฺยุญฺชนสฺสํ อุนทสฺสวสฺสํ โหติ อิมํ
 ๒ ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อปฺปสฺมฺปาเตตพฺพํ
 น นิสฺสํโย ทาทพฺโป น สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโป ๑ ฉหิ
 ภิกฺขเว อญฺเฐหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อปฺปสฺมฺปาเตตพฺพํ นิสฺสํโย

ทาทพุโฬ สํมณโร อูปฏฺฐาเปตพุโฬ อาปคฺติ ชานาคิ
 ฌนาปคฺติ ชานาคิ สหุํ อาปคฺติ ชานาคิ ฌรุํ อาปคฺติ
 ชานาคิ อุกฺขานิ โข ปนสฺส ปาติโมกฺขานิ วิตุถาเรน สฺวาคคานิ
 โหนฺติ สฺวิภคฺตานิ สฺสูปปวคฺตํ สฺวิณฺญณฺณคานิ สฺสคฺคโส อณฺุพฺยณฺชนโส
 ทสฺวสฺโส วา โหติ อติเรกทสฺวสฺโส วา อิมฺเหติ โข ภิกฺขเว
 ฌหฺงเคหิ สมนฺนาคเคน ภิกฺขุณา อูปสํมฺปาเทตพุฬํ นิสฺสโย ทาทพุโฬ
 สํมณโร อูปฏฺฐาเปตพุโฬติ ฯ

(อูปสํมฺปาเทตพุฬกฺคโสฬสวารํ นิฏฺฐิตํ ฯ)

[๑๐๐] เตน โข ปน สมนฺน โย โส อณฺุณทิตฺติยพุโฬ
 อูปชฺฌมาเยน สหฺมมิกํ อุกฺกมาโน อูปชฺฌมายสฺส วาทํ อาโรเปตฺวา
 คํเยว ทิตฺถายคณํ สํกฺกมิ ฯ โส ปุณฺี ปจฺจาคณฺุทฺวา ภิกฺขุ อูปสํมฺปทํ
 ยาจิ ฯ ภควโต เชตมคฺคํ อาโรเจถฺุ ฯ โย โส ภิกฺขเว อณฺุณทิตฺติ-
 ยพุโฬ อูปชฺฌมาเยน สหฺมมิกํ อุกฺกมาโน อูปชฺฌมายสฺส วาทํ
 อาโรเปตฺวา คํเยว ทิตฺถายคณํ สํกฺกนฺุโต โส อากโต น
 อูปสํมฺปาเทตพุโฬ ฯ โย ภิกฺขเว อณฺุณณฺุมี อณฺุณทิตฺติยพุโฬ
 อิมสฺมํ ฌมฺมวณฺเเย อากฺกฺขติ ปพฺพชฺช อากฺกฺขติ อูปสํมฺปทํ คสฺส
 จตุตฺตารो มาเส ปริวาโส ทาทพุโฬ ฯ เหวณฺุจ ปน ภิกฺขเว
 ทาทพุโฬ ฯ ปจฺจํ เกสฺมสฺสํ โยหาราเปตฺวา กาสํยานิ วคฺตฺวานิ
 อจฺจาทาเปตฺวา เอกํสํ อุตฺตราตฺสงคํ การาเปตฺวา ภิกฺขุณฺุํ ปาเท

๑ สํหโตปคฺคเกยํ ปาโสี น โหติ ฯ

วนฺทาเปตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสีทาเปตฺวา อณฺชติ ปคฺคณฺหาเปตฺวา เอวํ
 วเทหิติ วคฺคตฺพุโ พุทฺธํ ฌรณํ คจฺฉามิ ฌมฺมํ ฌรณํ คจฺฉามิ
 สํขมฺ ฌรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺปิ พุทฺธํ ฌรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺปิ
 ฌมฺมํ ฌรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺปิ สํขมฺ ฌรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺปิ
 พุทฺธํ ฌรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺปิ ฌมฺมํ ฌรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺปิ
 สํขมฺ ฌรณํ คจฺฉามิ ๑ เตน ภิภฺชเว อณฺณตฺติคฺติยปฺพุเพน สํขมฺ
 อฺปฺปสํกมิตฺวา เอกํ อฺคฺคตฺราสํกํ กริตฺวา ภิภฺชณํ ปาเท วนฺทิตฺวา
 อุกฺกุฏิกํ นิสฺสีทิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เอวมนฺตํ วจฺนีย โห
 ภาเต อิตฺถนฺนาโม อณฺณตฺติคฺติยปฺพุโ อิมสฺมํ ฌมฺมวินฺเย อากฺขามิ
 อฺปฺปสํปทํ โส ภาเต สํขมฺ จตฺตาโร มาเต ปรีวสํ ยาจามิ ๑
 ทฺติยมฺปิ ยาจิตฺพุโ ทฺติยมฺปิ ยาจิตฺพุโ ๑ พฺยตฺเตน ภิภฺชนา
 ปฏฺิพฺเพน สํโฆ ฌาเปตฺพุโ สฺสณาคฺ เม ภาเต สํโฆ อຍ
 อิตฺถนฺนาโม อณฺณตฺติคฺติยปฺพุโ อิมสฺมํ ฌมฺมวินฺเย อากฺขชฺติ
 อฺปฺปสํปทํ โส สํขมฺ จตฺตาโร มาเต ปรีวสํ ยาจติ ๑ ยทิ
 สํขมฺสฺส ปคฺคตฺกถฺตํ สํโฆ อิตฺถนฺนามสฺส อณฺณตฺติคฺติยปฺพุพฺพสฺส
 จตฺตาโร มาเต ปรีวสํ ทฺเทยฺย ๑ เอตฺตา ฌตฺติ ๑ สฺสณาคฺ เม
 ภาเต สํโฆ อຍ อิตฺถนฺนาโม อณฺณตฺติคฺติยปฺพุโ อิมสฺมํ
 ฌมฺมวินฺเย อากฺขชฺติ อฺปฺปสํปทํ ๑ โส สํขมฺ จตฺตาโร มาเต
 ปรีวสํ ยาจติ ๑ สํโฆ อิตฺถนฺนามสฺส อณฺณตฺติคฺติยปฺพุพฺพสฺส
 จตฺตาโร มาเต ปรีวสํ เทติ ๑ ยสฺสํยสฺมโต ฌมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส

ภิภษเว อณฺณคิตฺติยปฺพุโพ ทิพฺพจฺจนฺโท โหติ อุกฺกเทสํ ปริปฺพุจฺจนาย
 อธิสฺสํ อธิจฺจิตฺเต อธิปณฺณาย ฯ เหวปี ภิภษเว อณฺณคิตฺติยปฺพุโพ
 อารารโก โหติ ฯ ปฺน จปรํ ภิภษเว อณฺณคิตฺติยปฺพุโพ ยสฺส
 คิตฺตถายคณา สงฺกนฺโต โหติ คสฺส สคฺคฺโน คสฺส ทิฏฺฐิยา
 คสฺส ขนฺติยา คสฺส วุจฺจยา คสฺส อาทายสฺส อวณฺเณ ภาณฺณมาเน
 อคฺคตฺมโน โหติ อุกฺกโค อภิรทฺโธ พุทฺธสฺส วา รมฺมสฺส วา
 สงฺฆสฺส วา อวณฺเณ ภาณฺณมาเน ภูมิโต โหติ อนคฺคตฺมโน
 อนภิรทฺโธ ยสฺส วา ปน คิตฺตถายคณา สงฺกนฺโต โหติ คสฺส
 สคฺคฺโน คสฺส ทิฏฺฐิยา คสฺส ขนฺติยา คสฺส วุจฺจยา คสฺส อาทายสฺส
 วณฺเณ ภาณฺณมาเน ภูมิโต โหติ อนคฺคตฺมโน อนภิรทฺโธ พุทฺธสฺส
 วา รมฺมสฺส วา สงฺฆสฺส วา วณฺเณ ภาณฺณมาเน อคฺคตฺมโน
 โหติ อุกฺกโค อภิรทฺโธ ฯ อิทํ ภิภษเว สงฺฆาตฺตํ อณฺณคิตฺติ-
 ยปฺพุพฺพสฺส อารารณียสฺมี ฯ เหว โห ภิภษเว อณฺณคิตฺติยปฺพุโพ
 อารารโก โหติ ฯ เหว อารารโก โห ภิภษเว อณฺณคิตฺติยปฺพุโพ
 อากโต อฺปสฺสมฺปาเทตฺตพฺพุโพ ฯ เสง ภิภษเว อณฺณคิตฺติยปฺพุโพ
 นคฺโค อากจฺจนฺติ อฺปสฺสมายมฺมุตํ จีวรํ ปริเยสฺสิตฺตพฺพํ เสง อจฺฉินฺน-
 เกสํ อากจฺจนฺติ สงฺโฆ อปฺปโตเกตฺตพฺพุโพ ภาณฺจกฺกมฺมาย ฯ เย เต
 ภิภษเว อคฺคิกกา ขฺยิตฺตกา เต อากตา อฺปสฺสมฺปาเทตฺตพฺพวา น เสง
 ปริวาโส ทาทพฺพุโพ ฯ คํ กิถฺสํ เหตุ ฯ กมฺมวาทิโน เอเต ภิภษเว
 กิริยวาทิโน ฯ เสง ภิภษเว ขาติยา สํกัปปิโย อณฺณคิตฺติยปฺพุพฺพโก

อากจณฺติ โส อากโต อุปสัมปาทะทพฺโพ น คตฺถํ ปริวาโส
ทาทพฺโพ ฯ อิมํ ภิภวเว ฌาตึํ อาเวณิกํ ปริหารํ ทมฺมํติ ฯ

อณฺณคิตฺติยปฺพพทถา ฯ

ตฺตตมํ ภาณวารํ ฯ

[๓๐๓] เตน โข ปน สมนฺเยน มกฺเชตฺถํ ปณฺจ อาพาธา อุตฺตํนฺนา
โหนฺติ กุญฺจํ คณฺโฑ กิตฺตาโส โสโส อปมาโร ฯ มนุสฺสํ
ปณฺจํ อาพาธํ ญฺชฺชา ชีวํโก โกมารภจฺจํ อุปตฺถกมิตฺวา เหว
วเทนฺติ ตํชฺ โน อาจริย คิตฺติจฺณาหํติ ฯ อหํ ชวฺยยา พุทฺธิจฺโจ
พหุภรณํโย ราชา จ เม มากโร เตนฺนิโย พิมฺพิสาโร อุปฺปจฺจ
ทพฺโพ อิตฺถาการณฺจ พุทฺธปฺปมฺโข จ ตฺงฺโข นํ ติโกมิ
คิตฺติจฺณคฺคํติ ฯ ตพฺพํ ตปฺเตยฺยณฺจ เต อาจริย โหตุ มยฺยณฺจ
เต ทาธา ตํชฺ โน อาจริย คิตฺติจฺณาหํติ ฯ อหํ ชวฺยยา พุ
ทฺธิจฺโจ พหุภรณํโย ราชา จ เม มากโร เตนฺนิโย พิมฺพิสาโร
อุปฺปจฺจทพฺโพ อิตฺถาการณฺจ พุทฺธปฺปมฺโข จ ตฺงฺโข นํ ติโกมิ
คิตฺติจฺณคฺคํติ ฯ อถ โข เตสํ มนุสฺสํนํ เอตทโหติ อิม โข สมนฺนา
สํกฺยปฺคฺติยา ตฺงฺสํสํตา สฺวสํมาจฺจรา สฺวโกชนานิ ญฺญชิตฺวา นีวาเตสํ
สยเนสํ สยนฺติ ยนฺนุน มยํ สมนฺเนสํ สํกฺยปฺคฺติเยสํ ปพฺพเชยฺยาม
คตฺถ ภิภว เจว อุปฺปจฺจหิตฺตํติ ชีวโก จ โกมารภจฺโจ คิตฺติจ-

๑. ย. อหํ ไชยโย. รา อหํ อยโย. จ. อหมายโย ฯ ๒. ย.
รา. ภิภวตฺงฺโข ฯ

[illegible]

๓๐๒] มหาชนุชกั อนุตตรายิกธมมกถา ราชภฏปบุพพชชา ๓๕๓

อาปตติ ทุกกฏธุดาติ ฯ

[๓๐๒] เตน ไช ปน สมนเณ รณโณ มาครธุดธ เณนิยธุดธ
พิมพิธารธุดธ ปจุจหนุโต กุปปีโต โหติ ฯ อถไช ราชชา มาคโช
เณนิโย พิมพิธารโ เณนายนเก มหามคฺเค อาณาเปตี คจฺฉณ
ภณเณ ปจุจหนุคฺ อจุจฉินถาติ ฯ เอวํ เทวาทิ ไช เณนายนกา มหา
มคฺคา รณโณ มาครธุดธ เณนิยธุดธ พิมพิธารธุดธ ปจุจธุโสธฺ ๑
อถไช อภินฺวาทานํ อภินฺวาทานํ โยธานํ เอตทโหติ มยํ
ไช ยุตฺตชาภินนฺทโน คจฺฉณคฺคา ปาปณฺจ กมฺมํ กโรม พหุณฺจ
อปฺปณฺณํ ปสฺวาม เกณ นุ ไช มยํ อฺปาเยน ปาปา จ วิรเมยฺยาม
กถฺยณณฺจ กเรยฺยมาติ ฯ อถไช เคธํ โยธานํ เอตทโหติ
อิเม ไช สมนนา สกฺกยปฺปตฺติยา ธมฺมจาริโน สมนจาริโน พุรฺหมจาริโน
สจฺจจวาทิโน สีสฺวณฺโค กถฺยณณฺจมา สจฺจ ไช มยํ สมนเณสุ
สกฺกยปฺปตฺติเยสุ ปบุพเพยฺยาม เอวํ มยํ ปาปา จ วิรเมยฺยาม
กถฺยณณฺจ กเรยฺยมาติ ฯ อถไช เค โยธา ภิกฺขุ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา
ปบุพพชฺชํ ยาจิสฺสุ ๑ เค ภิกฺขุ ปบุพพาเชธฺ อฺปสฺสมุปาเทธฺ ๑ เณนา
นายนกา มหามคฺคา ราชภฏเณ ปจุจธฺ กิณฺนุ ไช ภณเณ อิตฺถนฺ
นาโม จ อิตฺถนฺนาโม จ โยธา น ทิสฺสนฺตฺติ ๑ อิตฺถนฺนาโม จ
อิตฺถนฺนาโม จ สามี โยธา ภิกฺขุสฺส ปบุพพิธาทิ ๑ เณนายนกา
มหามคฺคา อฺชฺชณายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ हि นาม สมนนา
สกฺกยปฺปตฺติยา ราชภฏํ ปบุพพาเชธฺสนฺตฺติ ๑ เณนายนกา มหามคฺคา

รมฺโง มาคธสฺส เณฺนียสฺส พิมฺพิสฺสวสฺส เอตมฺกํ อวโรเจสฺส ฯ
 อถ โข ราชา มาคโธ เณฺนียํ พิมฺพิสฺสวโร วโหริเก มหามตฺเต
 ปุจฺฉิ โย ภเน รามฺภํ ปพฺพาเชติ ก็ โส ปสฺสวตฺติ ฯ อุปช-
 ฌายสฺส เทว สฺสํ เณเตตพฺพํ อนุสฺสวํสฺสํ ชิวฺหา อุตฺตริตพฺพา
 คณสฺสํ อุปชฏมณฺสาฎกา ภณฺชิตพฺพาติ ฯ อถ โข ราชา มาคโธ
 เณฺนียํ พิมฺพิสฺสวโร เยน ภควา เตนุสฺสํกมฺมิ อุปสฺสํกมฺมิตฺวา
 ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสีทิ เอกมฺนตํ นิสนฺโน โข
 ราชา มาคโธ เณฺนียํ พิมฺพิสฺสวโร ภควนฺตํ เอตทวโจ สมนฺติ
 ภนฺเต รามานํ อสฺสํทธา อปฺปสฺสนฺนา เต อปฺปมคฺคเกณฺมี ภิกฺขุ
 วิเหเชยฺยํ สํวํ ภนฺเต อยฺยา รามฺภํ น ปพฺพาเชยฺยมนฺติ ฯ
 อถ โข ภควา รามานํ มาคธํ เณฺนียํ พิมฺพิสฺสวํ รมฺมียา กถาย
 สํนุสฺสํเสถิ สํมาทเปถิ สํมคฺคเตเชถิ สํมปหํเสถิ ฯ อถ โข ราชา
 มาคโธ เณฺนียํ พิมฺพิสฺสวโร ภควตา รมฺมียา กถาย สํนุสฺสํสํโถ
 สํมาทปํโถ สํมคฺคเตสํโถ สํมปหํสํโถ อญฺจุยาตนา ภควนฺตํ อภิ-
 วาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ อถ โข ภควา เอตสฺมี นิทาเน
 เอตสฺมี ปกรเณ รมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตถิ น ภิกฺขเว
 รามภโฆ ปพฺพาเชตพฺโพ โย ปพฺพาเชยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํติ ฯ

[๓๐๓] เตน โข ปน สมนฺน โจโร อญฺจุมาโถ ภิกฺขุสฺส
 ปพฺพชํโถ โหติ ฯ มนุสฺสํ ปสฺสํติตฺวา อพฺพิชฺชนคฺมํ อุตฺตสํนคฺมํ

๓ ส. อนุสฺสวํสฺสํ ฯ

ปถายนุติมี อณฺเณนมี คจฺจนุติ อณฺเณนมี มุขํ กโรนุติ ทวารวปี
 ถเนนุติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนุติ ขีณนุติ วิปาเจนุติ กถํ หิ
 นาม สมนฺนา สกฺยปฺกฺติยา ธรรมทูลํ ใจโร ปพฺพาเชตฺตํคฺคิ ฯ
 อสฺสํโส ไซ ภิภฺชฺ เตสํ มนุสฺสํ อชฺชฌายนุตาณํ ขีณนุตาณํ วิปา-
 เจนุตาณํ ฯ อถ ไซ เต ภิภฺชฺ ภทฺวโต เขตฺตมคฺคํ อวโรเจสฺส ฯ
 น ภิภฺชฺเว ธรรมทูลํ ใจโร ปพฺพาเชตฺตํ ไซ ปพฺพาเชตฺตํ
 อปฺกฺติ ทุกกฺกฏธํคฺคิ ฯ

[๑๐๕] เตน ไซ ปน สมนฺเนน รณฺเณน มาคเชน เณฺนเณ
 พิมฺพิธํเรณ อณฺเณนคํ โหติ เย สมนฺเนสฺส สกฺยปฺกฺติเยสฺส ปพฺพชฺชนุติ
 น เต ตพฺภา ภิณฺจิ กาคฺคํ สฺวากฺขาโต ชฺมุโม จรณฺตุ พฺรหฺม-
 จริยํ สมนฺมา ทุกกฺกฏธํ อณฺตกิริยาชาติ ฯ เตน ไซ ปน สมนฺเนน
 อณฺเณนโร ปฺริโส ใจโร กถวา การาย พทฺธโร โหติ ฯ โส
 การํ ภินฺทิตฺวา ปถายิตฺวา ภิภฺชฺส ปพฺพชฺชโร โหติ ฯ มนุสฺสํ
 ปตฺตํคฺคิ เหวมาหํสฺสํ อยํ โส การเกทโก ใจโร นนฺท นํ
 เนมาติ ฯ เอกจฺเจ เหวมาหํสฺสํ มายฺยา เอวํ อจฺจุตฺต อณฺเณนคํ
 รณฺเณน มาคเชน เณฺนเณ พิมฺพิธํเรณ เย สมนฺเนสฺส สกฺยปฺกฺติเยสฺส
 ปพฺพชฺชนุติ น เต ตพฺภา ภิณฺจิ กาคฺคํ สฺวากฺขาโต ชฺมุโม
 จรณฺตุ พฺรหฺมจริยํ สมนฺมา ทุกกฺกฏธํ อณฺตกิริยาชาติ ฯ มนุสฺสํ
 อชฺชฌายนุติ ขีณนุติ วิปาเจนุติ อภฺยวรา อิมํ สมนฺนา สกฺยปฺกฺติยา
 ๑ สพฺพคฺคํ มายฺโยติ ทิสฺสํคฺคิ ฯ

นยิเม ทพภา กิณฺจิ กาคฺ์ กถํ หิ นาม การเภทกํ โจโร
 ปพฺพาเชตฺถนํคํติ ๑ ภควโต เอตมคฺถํ อารโจะตฺ์ ๑ น ภิกฺขเว
 การเภทโก โจโร ปพฺพาเชตพฺโพ โย ปพฺพาเชยฺย อาปคฺติ
 ทุกกฺกฏธตฺติ ๑

[๑๐๕] เตน โข ปน สมนฺเณ อญฺเณตโร ปุริโส โจโรกํ กตฺวา
 ปตฺยิตฺวา ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชิตो โหติ ๑ โส จ วนฺโณ อญฺเณปฺเร
 ติชฺชิตो โหติ ยตฺถ ปสฺสตีตพฺโพ ตตฺถ หนตพฺโพติ ๑ มนุสฺสํ
 ปสฺสตีตฺวา เอวมาหํสฺสํ อयํ โส ติชฺชิตโก โจโร หนท นํ หนามาติ ๑
 เอกจฺเจ เอวมาหํสฺสํ มายฺยา เอวํ อวจฺจุต อญฺเณวาคํ วนฺณมา
 มาคเชน เณนฺเณน พิมฺพิสาเรน เย สมนฺเณสฺสํ สกฺกยปคฺติเยสฺสํ ปพฺพ-
 ชนฺติ น เต ทพภา กิณฺจิ กาคฺ์ สฺวากฺขาโต ชฺมโม จรณฺตุ
 พุรหฺมจฺริยํ สมนฺมา ทุกกฺกฏธตฺถ อญฺคกิริยาชาติ ๑ มนุสฺสํ ชฺชเณยฺยนิ
 ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ อภยฺวรา อิเม สมนฺนา สกฺกยปคฺติยา น-
 ยิเม ทพภา กิณฺจิ กาคฺ์ กถํ หิ นาม ติชฺชิตกํ โจโร ปพฺพา-
 เชตฺถนํคํติ ๑ ภควโต เอตมคฺถํ อารโจะตฺ์ ๑ น ภิกฺขเว ติชฺชิตโก
 โจโร ปพฺพาเชตพฺโพ โย ปพฺพาเชยฺย อาปคฺติ ทุกกฺกฏธตฺติ ๑

[๑๐๖] เตน โข ปน สมนฺเณ อญฺเณตโร ปุริโส กถาหโต
 กตทณฺชกมฺโม ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชิตो โหติ ๑ มนุสฺสํ ชฺชเณยฺยนิ
 ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺกยปคฺติยา กถาหคํ
 กตทณฺชกมฺมํ ปพฺพาเชตฺถนํคํติ ๑ ภควโต เอตมคฺถํ อารโจะตฺ์ ๑

๑๐๘] มหาชนุท กญฺจรวรภาณวารี ถกฺขณาหตาทโย ๑๕๕

น ภิกฺขเว กถาหโต กตทณฺชกมฺโม ปพฺพาเชตพฺโพ โย ปพฺพา-
เชยฺย อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺมฺมํ ๑

[๑๐๙] เตน โห ปน สมฺเยน อญฺเจตโร ปุริโส ถกฺขณาหโต
กตทณฺชกมฺโม ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชิตो โหติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ
ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺยปฺคฺติยา ถกฺขณาหโต
กตทณฺชกมฺมํ ปพฺพาเชตฺธมฺมํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺส ๑
น ภิกฺขเว ถกฺขณาหโต กตทณฺชกมฺโม ปพฺพาเชตพฺโพ โย
ปพฺพาเชยฺย อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺมฺมํ ๑

[๑๐๙] เตน โห ปน สมฺเยน อญฺเจตโร อธิณฺยโก ปถายิกฺวา
ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชิตो โหติ ๑ ฐนฺยา ปถธฺมิกฺวา เอวมาหํสฺส อญฺ-
โส อมฺหากํ อธิณฺยโก หนฺน นํ เนมาติ ๑ เอกจฺเจ เอวมาหํสฺส
มายฺยา เอวํ อวจฺจุตฺถ อญฺเจตโร รณฺณา มาคฺเชน เถนฺนเยน
พฺมฺพธฺมฺมํ เย สมนฺเนสฺส สกฺยปฺคฺติเยสฺส ปพฺพชฺชนฺติ น เค
ตพฺภา กิณฺนิจิ กาคฺคํ สฺวากฺขาโต ชมฺโม จรณฺตุ พฺรหฺมจฺริยํ
ธมฺมา ทุกฺกฏธฺมฺมํ อนฺตกิริยาयाติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ
วิปาเจนฺติ อญฺจรวรา อิมํ สมนฺนา สกฺยปฺคฺติยา นยฺเม ตพฺภา
กิณฺนิจิ กาคฺคํ กถํ หิ นาม อธิณฺยโก ปพฺพาเชตฺธมฺมํ ๑ ภควโต
เอตมคฺคํ อาโรเจสฺส ๑ น ภิกฺขเว อธิณฺยโก ปพฺพาเชตพฺโพ
โย ปพฺพาเชยฺย อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺมฺมํ ๑

[๑๐๙] เตน โห ปน สมฺเยน อญฺเจตโร ทาโส ปถายิกฺวา

ภิกขุสุ ปพพชิต โหติ ฯ อยฺยิกา ปสฺสํติวฺวา เอวมาหํสุ อຍ
 ໄတံ ອມຫາກໍ ຫາໄຕ່ ພຸທ ນໍ ເນມາຕີ ຯ ເອກຈຸເຈ ເວມາຫໍ່ສຸ
 ມາຍຢາ ເວ໌ ອວຈຸຕຸ ອນຸໝາຕໍ ຣໝາ ມາຄເຣນ ເດນິເຍນ
 ພິມພິດາເຣນ ເຍ ສັມເນສຸ ສັກຍປຸຕິເຍສຸ ປພຸພະນຸຕີ ນ ຕ ຄຸພາ
 ກິບຸຈີ ກາຕຸ ສຸວາກຸຂາໄຕ ຮມໂມ ຈຣນຸຕຸ ພຸຣທຸມຈຣິຍໍ ສັມມາ
 ທຸກຊຸດສຸ ອນຸຕກິຣິຍາຍາຕີ ຯ ມນຸດສາ ຄຸຊຸມາຍນຸຕີ ຂື້ຍນຸຕີ ວິປາເຈນຸຕີ
 ອກຍູວຣາ ອິເມ ສັມເນາ ສັກຍປຸຕິຍາ ນຍິເມ ຄຸພາ ກິບຸຈີ
 ກາຕຸ ກຕໍ ຫິ ນາມ ຫາຕໍ່ ປພຸພາເຊຕຸສັນຕິຕີ ຯ ກວໄຕ ເຂຕມຕຸຕໍ
 ອາໂຣເຈຕຸ ຯ ນ ກິກຸຂເວ ຫາໄຕ່ ປພຸພາເຊຕພຸໂພ ໂຍ ປພຸພາເຊຍຸຍ
 ອາປຕຕີ ທຸກຸກຊຸດສຸຕາຕີ ຯ

[๑๓๐] เตน โข ปน สมนฺเณ อณฺเฏตโร กมฺมารภณฺฑ
 มาตาปิตุหิ สทุธิ ภณฺฑิตฺวา ชารามํ คนฺตฺวา ภิกฺขุสุ ปพฺพชิต
 โหติ ฯ อถໄຂ ຄສຸດ ກມຸມາຣກຸນຸທຸດສ ມາຕາປິຕໂຣ ຕໍ ກມຸມາຣກຸນຸທຸ
 ວິຈິນນຸຕາ ສາຣາມໍ ຄນຸຕຸວາ ກິກຸຂ ປຸຈຸຕິສຸ ອປິ ກນຸເຕ ເວຣຸມິ
 ຫາຣກໍ ປສຸເຊຍຍາຄາຕີ ຯ ກິກຸຂ ອຊານນຸຕາເຍວ ອາຫໍ່ສຸ ນ ສານາມາຕີ
 ອປສຸດສນຸຕາເຍວ ອາຫໍ່ສຸ ນ ປສຸດສາມາຕີ ຯ ອถໄຂ ຄສຸດ ກມຸມາຣ-
 ກຸນຸທຸດສ ມາຕາປິຕໂຣ ຕໍ ກມຸມາຣກຸນຸທຸ ວິຈິນນຸຕາ ກິກຸຂຸສຸ ປພຸພຸຈິຕໍ
 ທິສຸວາ ຄຸຊຸມາຍນຸຕີ ຂື້ຍນຸຕີ ວິປາເຈນຸຕີ ອຄຊຸໂຣ ອິເມ ສັມເນາ
 ສັກຍປຸຕິຍາ ທຸສຸດສິຕາ ມຸດສາວາທິໂນ ສານນຸຕາເຍວ ອາຫໍ່ສຸ ນ
 ສານາມາຕີ ປສຸດສນຸຕາເຍວ ອາຫໍ່ສຸ ນ ປສຸດສາມາຕີ ອຍໍ ຫາຣໂກ

๑๓๑] มหาชนุทกํ อภยวรภาณวาร์ สตุตฺรสวคฺคิยทวารกตฺตํ ๑๕๗

ภิกฺขุสุ ปัพพชิตฺติ ๑ อสฺสสํ ๒ ภิกฺขุ คสฺสํ กมฺมารภณฺทสฺสํ
มาตาปิตฺตํ อชฺชฌายนฺตานํ ชียนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ๑ อถ ๒ เต
ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺตํ อาริเจตฺ ๑ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว สฺงฆํ
อปโตเกตฺ ภาณฺทกมฺมายาติ ๑

[๑๓๑] เตน ๒ ปน สมนฺเณ ราชคฺเห สตุตฺรสวคฺคิยา ทวารกา
สหายกา โหนติ อฺุปาติ ทวารโก เตสํ ปาโมกฺข ๒ โหติ ๑
อถ ๒ อฺุปาติสฺส มาตาปิตฺตํ เอตทโหสิ เณ น ๒ อฺุปาเยน
อฺุปาติ อมฺุหากํ อจฺจุเยน สฺวณฺจ ชีเวยฺย น จ กิถเมยฺยาติ ๑
อถ ๒ อฺุปาติสฺส มาตาปิตฺตํ เอตทโหสิ สเจ ๒ อฺุปาติ เตวํ
สิทฺเฏเยยฺย เอวํ ๒ อฺุปาติ อมฺุหากํ อจฺจุเยน สฺวณฺจ ชีเวยฺย
น จ กิถเมยฺยาติ ๑ อถ ๒ อฺุปาติสฺส มาตาปิตฺตํ เอตทโหสิ
สเจ ๒ อฺุปาติ เตวํ สิทฺธิสฺสติ อญฺุคฺคิโย ทฺุทฺธา ภวิสฺสนฺติ
สเจ ๒ อฺุปาติ คณนํ สิทฺเฏเยยฺย เอวํ ๒ อฺุปาติ อมฺุหากํ
อจฺจุเยน สฺวณฺจ ชีเวยฺย น จ กิถเมยฺยาติ ๑ อถ ๒ อฺุปาติสฺส
มาตาปิตฺตํ เอตทโหสิ สเจ ๒ อฺุปาติ คณนํ สิทฺธิสฺสติ
อฺุรฺสฺสํ ทฺุทฺโ ๒ ภวิสฺสติ สเว ๒ อฺุปาติ รุปํ สิทฺเฏเยยฺย เอวํ
๒ อฺุปาติ อมฺุหากํ อจฺจุเยน สฺวณฺจ ชีเวยฺย น จ กิถเมยฺยาติ ๑
อถ ๒ อฺุปาติสฺส มาตาปิตฺตํ เอตทโหสิ สเจ ๒ อฺุปาติ รุปํ
สิทฺธิสฺสติ อญฺุชฺฉิ ทฺุทฺธานิ ภวิสฺสนฺติ อิม ๒ สมนฺนา สกฺย-
ปฺุคฺคิยา สฺวสฺสํ สฺวสฺมาจาวา สฺโกทฺธานิ ภาณฺชิตฺวา นีวาเตสฺส สยเนสฺส

๑. สยุมติ ๑. ๒. อปฺปติ สมนฺเณสุ สกฺขยปฺปติเยสุ ปพฺพเชยฺย เหว
 ๒. อปฺปติ อมฺหากํ อจฺจุเยน สฺซณฺเณ ๒. ๓. กิตฺตเมยฺยาคิ ๑.
 ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐. ๑๐๑. ๑๐๒. ๑๐๓. ๑๐๔. ๑๐๕. ๑๐๖. ๑๐๗. ๑๐๘. ๑๐๙. ๑๑๐. ๑๑๑. ๑๑๒. ๑๑๓. ๑๑๔. ๑๑๕. ๑๑๖. ๑๑๗. ๑๑๘. ๑๑๙. ๑๒๐. ๑๒๑. ๑๒๒. ๑๒๓. ๑๒๔. ๑๒๕. ๑๒๖. ๑๒๗. ๑๒๘. ๑๒๙. ๑๓๐. ๑๓๑. ๑๓๒. ๑๓๓. ๑๓๔. ๑๓๕. ๑๓๖. ๑๓๗. ๑๓๘. ๑๓๙. ๑๔๐. ๑๔๑. ๑๔๒. ๑๔๓. ๑๔๔. ๑๔๕. ๑๔๖. ๑๔๗. ๑๔๘. ๑๔๙. ๑๕๐. ๑๕๑. ๑๕๒. ๑๕๓. ๑๕๔. ๑๕๕. ๑๕๖. ๑๕๗. ๑๕๘. ๑๕๙. ๑๖๐. ๑๖๑. ๑๖๒. ๑๖๓. ๑๖๔. ๑๖๕. ๑๖๖. ๑๖๗. ๑๖๘. ๑๖๙. ๑๗๐. ๑๗๑. ๑๗๒. ๑๗๓. ๑๗๔. ๑๗๕. ๑๗๖. ๑๗๗. ๑๗๘. ๑๗๙. ๑๘๐. ๑๘๑. ๑๘๒. ๑๘๓. ๑๘๔. ๑๘๕. ๑๘๖. ๑๘๗. ๑๘๘. ๑๘๙. ๑๙๐. ๑๙๑. ๑๙๒. ๑๙๓. ๑๙๔. ๑๙๕. ๑๙๖. ๑๙๗. ๑๙๘. ๑๙๙. ๒๐๐. ๒๐๑. ๒๐๒. ๒๐๓. ๒๐๔. ๒๐๕. ๒๐๖. ๒๐๗. ๒๐๘. ๒๐๙. ๒๑๐. ๒๑๑. ๒๑๒. ๒๑๓. ๒๑๔. ๒๑๕. ๒๑๖. ๒๑๗. ๒๑๘. ๒๑๙. ๒๒๐. ๒๒๑. ๒๒๒. ๒๒๓. ๒๒๔. ๒๒๕. ๒๒๖. ๒๒๗. ๒๒๘. ๒๒๙. ๒๓๐. ๒๓๑. ๒๓๒. ๒๓๓. ๒๓๔. ๒๓๕. ๒๓๖. ๒๓๗. ๒๓๘. ๒๓๙. ๒๔๐. ๒๔๑. ๒๔๒. ๒๔๓. ๒๔๔. ๒๔๕. ๒๔๖. ๒๔๗. ๒๔๘. ๒๔๙. ๒๕๐. ๒๕๑. ๒๕๒. ๒๕๓. ๒๕๔. ๒๕๕. ๒๕๖. ๒๕๗. ๒๕๘. ๒๕๙. ๒๖๐. ๒๖๑. ๒๖๒. ๒๖๓. ๒๖๔. ๒๖๕. ๒๖๖. ๒๖๗. ๒๖๘. ๒๖๙. ๒๗๐. ๒๗๑. ๒๗๒. ๒๗๓. ๒๗๔. ๒๗๕. ๒๗๖. ๒๗๗. ๒๗๘. ๒๗๙. ๒๘๐. ๒๘๑. ๒๘๒. ๒๘๓. ๒๘๔. ๒๘๕. ๒๘๖. ๒๘๗. ๒๘๘. ๒๘๙. ๒๙๐. ๒๙๑. ๒๙๒. ๒๙๓. ๒๙๔. ๒๙๕. ๒๙๖. ๒๙๗. ๒๙๘. ๒๙๙. ๓๐๐. ๓๐๑. ๓๐๒. ๓๐๓. ๓๐๔. ๓๐๕. ๓๐๖. ๓๐๗. ๓๐๘. ๓๐๙. ๓๑๐. ๓๑๑. ๓๑๒. ๓๑๓. ๓๑๔. ๓๑๕. ๓๑๖. ๓๑๗. ๓๑๘. ๓๑๙. ๓๒๐. ๓๒๑. ๓๒๒. ๓๒๓. ๓๒๔. ๓๒๕. ๓๒๖. ๓๒๗. ๓๒๘. ๓๒๙. ๓๓๐. ๓๓๑. ๓๓๒. ๓๓๓. ๓๓๔. ๓๓๕. ๓๓๖. ๓๓๗. ๓๓๘. ๓๓๙. ๓๔๐. ๓๔๑. ๓๔๒. ๓๔๓. ๓๔๔. ๓๔๕. ๓๔๖. ๓๔๗. ๓๔๘. ๓๔๙. ๓๕๐. ๓๕๑. ๓๕๒. ๓๕๓. ๓๕๔. ๓๕๕. ๓๕๖. ๓๕๗. ๓๕๘. ๓๕๙. ๓๖๐. ๓๖๑. ๓๖๒. ๓๖๓. ๓๖๔. ๓๖๕. ๓๖๖. ๓๖๗. ๓๖๘. ๓๖๙. ๓๗๐. ๓๗๑. ๓๗๒. ๓๗๓. ๓๗๔. ๓๗๕. ๓๗๖. ๓๗๗. ๓๗๘. ๓๗๙. ๓๘๐. ๓๘๑. ๓๘๒. ๓๘๓. ๓๘๔. ๓๘๕. ๓๘๖. ๓๘๗. ๓๘๘. ๓๘๙. ๓๙๐. ๓๙๑. ๓๙๒. ๓๙๓. ๓๙๔. ๓๙๕. ๓๙๖. ๓๙๗. ๓๙๘. ๓๙๙. ๔๐๐. ๔๐๑. ๔๐๒. ๔๐๓. ๔๐๔. ๔๐๕. ๔๐๖. ๔๐๗. ๔๐๘. ๔๐๙. ๔๑๐. ๔๑๑. ๔๑๒. ๔๑๓. ๔๑๔. ๔๑๕. ๔๑๖. ๔๑๗. ๔๑๘. ๔๑๙. ๔๒๐. ๔๒๑. ๔๒๒. ๔๒๓. ๔๒๔. ๔๒๕. ๔๒๖. ๔๒๗. ๔๒๘. ๔๒๙. ๔๓๐. ๔๓๑. ๔๓๒. ๔๓๓. ๔๓๔. ๔๓๕. ๔๓๖. ๔๓๗. ๔๓๘. ๔๓๙. ๔๔๐. ๔๔๑. ๔๔๒. ๔๔๓. ๔๔๔. ๔๔๕. ๔๔๖. ๔๔๗. ๔๔๘. ๔๔๙. ๔๕๐. ๔๕๑. ๔๕๒. ๔๕๓. ๔๕๔. ๔๕๕. ๔๕๖. ๔๕๗. ๔๕๘. ๔๕๙. ๔๖๐. ๔๖๑. ๔๖๒. ๔๖๓. ๔๖๔. ๔๖๕. ๔๖๖. ๔๖๗. ๔๖๘. ๔๖๙. ๔๗๐. ๔๗๑. ๔๗๒. ๔๗๓. ๔๗๔. ๔๗๕. ๔๗๖. ๔๗๗. ๔๗๘. ๔๗๙. ๔๘๐. ๔๘๑. ๔๘๒. ๔๘๓. ๔๘๔. ๔๘๕. ๔๘๖. ๔๘๗. ๔๘๘. ๔๘๙. ๔๙๐. ๔๙๑. ๔๙๒. ๔๙๓. ๔๙๔. ๔๙๕. ๔๙๖. ๔๙๗. ๔๙๘. ๔๙๙. ๕๐๐. ๕๐๑. ๕๐๒. ๕๐๓. ๕๐๔. ๕๐๕. ๕๐๖. ๕๐๗. ๕๐๘. ๕๐๙. ๕๑๐. ๕๑๑. ๕๑๒. ๕๑๓. ๕๑๔. ๕๑๕. ๕๑๖. ๕๑๗. ๕๑๘. ๕๑๙. ๕๒๐. ๕๒๑. ๕๒๒. ๕๒๓. ๕๒๔. ๕๒๕. ๕๒๖. ๕

ปพฺพชิตฺวา เอกโค ๖ ปิณฺฑทาย จรณฺติ ๑ อถโฆ โส ทารโก
 ปิตุโน ภิกฺขุทาย ทินฺนํทาย อปฺปชาวิตฺวา เขตฺตโฆจ มยฺหมํปี้ ตาต
 เทหิ มยฺหมํปี้ ตาต เทหิตฺติ ๑ มนุสฺสํสา อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ
 วิปาเจนฺติ อพฺพรหมจาริโน อิมํ สมนฺนา สกฺยปฺปคฺติยา อยํ
 ทารโก ภิกฺขุณฺนิยา ชาโคติ ๑ อสฺสโสสฺสํ โฆ ภิกฺขุ เตสฺส มนุสฺสํสา
 อชฺชฌายนฺตํ ชียนฺตํ วิปาเจนฺตํ ๑ อถโฆ เต ภิกฺขุ ภควโต
 เขตฺตมคฺคํ อารโหเจตฺถ ๑ น ภิกฺขเว อุนฺนปณฺณรตฺตวสฺสโส ทารโก ปพฺพชา-
 เขตฺตพฺโพ โย ปพฺพชาเชยฺย อปคฺติ ทุกกฺกฏตฺตํ ๑

[๑๑๓] เตน โฆ ปน สมนฺเนน อายตฺตมโต อานนฺตตฺตํ อปฺปจฺจก-
 กตฺตํ สทฺธํ ปตฺตํ อหิวดกฺกโรเคน กตฺตํ โหติ ๑ เทว จ
 ทารกา เตสฺสา โหณฺติ ๑ เต ปฺปราณเกน อัจฉินฺณกปฺเปน ภิกฺขุ
 ปตฺตํชิตฺวา อปฺปชาวนฺติ ๑ ภิกฺขุ อปตฺตาเทณฺติ ๑ เต ภิกฺขุหิ อปตฺตา-
 ทิยมาณา โรทฺหณฺติ ๑ อถโฆ อายตฺตมโต อานนฺตตฺตํ เขตฺตโหติ
 ภควตา ปณฺณตฺตํ น อุนฺนปณฺณรตฺตวสฺสโส ทารโก ปพฺพชาเขตฺตพฺโพติ
 อิมํ จ ทารกา อุนฺนปณฺณรตฺตวสฺสํ เกน นุ โฆ อปฺปายเนน อิมํ
 ทารกา น วินตฺเตยฺยนฺติ ๑ อถโฆ อายตฺตมา อานนฺโท ภควโต
 เขตฺตมคฺคํ อารโหเจติ ๑ อุตฺตํหณฺติ ปน เต อานนฺท ทารกา กาเก
 กุทฺตเตปฺตุนฺติ ๑ อุตฺตํหณฺติ ภควาติ ๑ อถโฆ ภควา เขตฺตํมี นิทานํ
 เขตฺตํมี ปกรณํ ชมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตติ อุนฺนชานามิ
 ภิกฺขเว อุนฺนปณฺณรตฺตวสฺสํ ทารกํ กากุทฺตเตปํ ปพฺพชาเขตฺตุนฺติ ๑

๑๑๕] มหาชนุทกั น เทว สามเนรรา อุปนุชาเปตพพา ๑๖๑

[๑๑๕] เตน โข ปน สมนเณน อายสุมโต อุปนนุทตัส สกยปุตตตัส
เทว สามเนรรา โทนติ กณฏโก จ มหโก จ ๑ เค อญมมณณ
ทตัส ๑ ภิกขุ อชฺชฌายนุติ ชฺชยนุติ วิปาเจนุติ กถิ หิ นาม
สามเนรรา เอรูปปี อมาจารี อาริวิธันตติ ๑ ภควโต เขตมตฺถ
อาริเจสฺ ๑ น ภิกขเว เเอเกน เทว สามเนรรา อุปนุชาเปตพพา
โย อุปนุชาเปยฺย อปคฺติ ทุกกฏตฺถาติ ๑

[๑๑๕] เตน โข ปน สมนเณน ภควา ตตฺถเวว ราชคเเท วสฺส
วสฺสิ ตตฺถ เหมนุทํ ตตฺถ ทิมหํ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนุติ ชฺชยนุติ
วิปาเจนุติ อานุนทริกา สมนานํ สกยปุตฺติยานํ ทิสฺวา อนุชการา
น อิมสฺ ทิสฺวา ปกฺขายนุตฺติ ๑ อสฺสสฺส โข ภิกขุ เตสฺ มนุสฺसानํ
อชฺชฌายนุตานํ ชฺชยนุตานํ วิปาเจนุตานํ ๑ อถ โข เค ภิกขุ ภควโต
เขตมตฺถ อาริเจสฺ ๑ อถ โข ภควา อายสุมนุทํ อานนุทํ อามนุเตสฺ
คจฺจนนุท อวาปฺรณํ^๑ อาทาย อานุปริเวณียํ ภิกฺขุนํ อาริเจหิ
อิจฺจนตาธุสฺส ภควา ทกฺขิณาคิริ จาริกํ ปกฺกมิตฺตุ ยสฺสํายสุมโต
อตุโถ สฺส อากจฺจตฺติ ๑ เอวํ ภาณฺเตติ โข อายสุมมา อานนุโท
ภควโต ปฏิสสฺสฺวา อวาปฺรณํ อาทาย อานุปริเวณียํ ภิกฺขุนํ
อาริเจสฺ อิจฺจนตาธุสฺส ภควา ทกฺขิณาคิริ จาริกํ ปกฺกมิตฺตุ
ยสฺสํายสุมโต อตุโถ สฺส อากจฺจตฺติ ๑ ภิกขุ เอรมาหิสฺ
ภควตา อาธุสฺส อานนุท ปณฺณตฺถํ ทสฺ วสฺสํานิ นิสฺสําย วตฺถุ

๑ อวาปฺรณนุทิมิ ปาไซ ๑

ทศวตฺเตน นิสฺสํ ทาตุํ ตตฺถ ๑ โน คนฺตพฺพํ ภวิสฺสตี นิสฺสํโย
 ๑ คเหตุพฺพโ ภาวิสฺสตี อิตฺตโร ๑ วาโส ภาวิสฺสตี ปฺน ๑
 ปจฺจาคนฺตพฺพํ ภาวิสฺสตี ปฺน ๑ นิสฺสํโย คเหตุพฺพโ ภาวิสฺสตี
 ๑ อมฺหากํ อจฺริยฺปชฺฌายา คมิสฺสํนฺติ มยฺมปิ คมิสฺสํตาม โน
 ๑ อมฺหากํ อจฺริยฺปชฺฌายา คมิสฺสํนฺติ มยฺมปิ น คมิสฺสํตาม
 ตฺถจฺจุตฺตกตา โน อาวุโส อานนฺท ปณฺณายิสฺสํตฺติ ๑ อถโ ภาควา
 โขคณฺเณ ภิกฺขุสงฺฆเณ ทฏฺฐินาภิรํ จาริกํ ปกฺกามิ ๑ อถโ
 ภาควา ทฏฺฐินาภิรํมํ ยถาภิรนฺตํ จิหฺริตฺวา ปฺนเทว ราชคฺห์
 ปจฺจาคจฺฉิ ๑ อถโ ภาควา อายสฺมณฺตํ อานนฺท อามนฺเตสิ
 กิณฺนุ โ ๑ อานนฺท ตถาคโต โขคณฺเณ ภิกฺขุสงฺฆเณ ทฏฺฐินาภิรํ
 จาริกํ ปกฺกนฺโตติ ๑ อถโ อายสฺมา อานนฺโท ภาควโต เขตมฺตํ
 อาโรเจสิ ๑ อถโ ภาควา เขตสฺมํ นิทาเน เขตสฺมํ ปกฺรเณ
 รมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว พฺยตฺเตน
 ภิกฺขุณา ปฏฺฐิพเณ ปณฺจ วสฺสํนิ นิสฺสํยว วตฺถุํ อพฺยตฺเตน
 ยาวชฺฉิ ๑

[๑๓๖] ปณฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น
 อนิสฺสํเตน วตฺถุพฺพํ น อเสฺวเน สํตฺถุขนฺเณ สมนฺนาคโต โหติ
 น อเสฺวเน สมาริขฺขนฺเณ สมนฺนาคโต โหติ น อเสฺวเน
 ปณฺณากฺขนฺเณ สมนฺนาคโต โหติ น อเสฺวเน วิมฺตฺติภิกฺขนฺเณ
 สมนฺนาคโต โหติ น อเสฺวเน วิมฺตฺติปณฺณาทสฺสํนฺกฺขนฺเณ

สมนฺนาคโต โหติ อิมฺหิ ๒ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน
 ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺคเหิ
 สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ อเสฺวเนน ตํภกฺขณฺเนน
 สมนฺนาคโต โหติ อเสฺวเนน สมาริกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต โหติ
 อเสฺวเนน ปญฺญาภกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต โหติ อเสฺวเนน วิมุตฺติภกฺ-
 ขณฺเนน สมนฺนาคโต โหติ อเสฺวเนน วิมุตฺติฌานทตฺถสภกฺขณฺเนน
 สมนฺนาคโต โหติ อิมฺหิ ๒ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน
 ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ ๑ อปเรหิปี ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ
 สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ อตฺถสฺสทฺโธ โหติ
 อทฺริโก โหติ อโนคฺคาปํ โหติ กุตฺสโต โหติ มุฏฺฐสฺสตฺติ โหติ
 อิมฺหิ ๒ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน
 วตฺถพฺพํ ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺคเหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน
 วตฺถพฺพํ สฺสทฺโธ โหติ ทิรฺรมา โหติ โธคฺคาปํ โหติ อารทฺธวิวิโย
 โหติ กุปฺปจฺจิตตฺตฺติ โหติ อิมฺหิ ๒ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ
 สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ ๑ อปเรหิปี ภิกฺขเว
 ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ อธิ-
 ตํเส ตํถวิปฺสนฺโน โหติ อชฺฐมาจาเร อาจารวิปฺสนฺโน โหติ จติ-
 ทิฏฺฐิยา ทิฏฺฐิวิปฺสนฺโน โหติ อปฺปสฺสฺสโต โหติ ทุปฺปปญฺญ
 โหติ อิมฺหิ ๒ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
 น อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺคเหิ สมนฺนาคเตน

ภิกขุณา อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ น อธิสฺสึเต สํวิปฺนโน โหติ น
 อชฺฌมาจาเร อาจารย์ปฺนโน โหติ น อคฺคิฏฺฐิยา ทิฏฺฐิวิปฺนโน
 โหติ พหุสฺสํโต โหติ ปณฺณเวา โหติ อิมฺหิ โช ภิกฺขเว
 ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ ฯ อปเรหิปี
 ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ
 อาปคฺคิ น ชานาคิ อนาปคฺคิ น ชานาคิ ถหุํ อาปคฺคิ น
 ชานาคิ ครุํ อาปคฺคิ น ชานาคิ อุกฺขยานิ โช ปนสฺส
 ปาติโมกฺขานิ จิตฺตาเรน น สฺวาคคานิ โหนฺติ น สฺวิภคฺคานิ น
 สฺสํปวคฺคิ น สฺสํวิญญิตคานิ สฺสํคฺคํ อนุพฺพญชนสํ อิมฺหิ โช
 ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ ฯ
 ปณฺจหิ ภิกฺขเว อํงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ
 อาปคฺคิ ชานาคิ อนาปคฺคิ ชานาคิ ถหุํ อาปคฺคิ ชานาคิ
 ครุํ อาปคฺคิ ชานาคิ อุกฺขยานิ โช ปนสฺส ปาติโมกฺขานิ
 จิตฺตาเรน สฺวาคคานิ โหนฺติ สฺวิภคฺคานิ สฺสํปวคฺคิ น สฺสํวิญญิตคานิ
 สฺสํคฺคํ อนุพฺพญชนสํ อิมฺหิ โช ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺ-
 นาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ ฯ อปเรหิปี ภิกฺขเว
 ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ อาปคฺคิ
 น ชานาคิ อนาปคฺคิ น ชานาคิ ถหุํ อาปคฺคิ น ชานาคิ
 ครุํ อาปคฺคิ น ชานาคิ อุนฺนปณฺจวสฺสํ โหติ อิมฺหิ โช
 ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ ฯ

๓๑๗] มหาชนุทกํ อภยวรมานวาร์ อนิสฺสิตานํ องฺคานิ ๓๖๕

ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺคเหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน วตฺตพฺพํ
อาปคฺคํ ชานาติ อนาปคฺคํ ชานาติ ถหฺกํ อาปคฺคํ ชานาติ
ครุํ อาปคฺคํ ชานาติ ปญฺจวตฺถุสํ วั ไหติ อติเรกปญฺจวตฺถุสํ
วั อิมเหิ โห ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺคเหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
อนิสฺสิตเตน วตฺตพฺพํ ฯ

[๓๑๗] ฉหิ ภิกฺขเว องฺคเหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน
วตฺตพฺพํ น อเสฺวเนน สํสํกฺขณฺเณน สมนฺนาคโต ไหติ น อเสฺวเนน
สํมาธิกฺขณฺเณน สมนฺนาคโต ไหติ น อเสฺวเนน ปญฺจวาทฺตณฺเณน
สมนฺนาคโต ไหติ น อเสฺวเนน วิมุตฺติกฺกณฺเณน สมนฺนาคโต
ไหติ น อเสฺวเนน วิมุตฺติกฺกณฺเณน สมนฺนาคโต ไหติ
อนฺนปญฺจวตฺถุสํ ไหติ อิมเหิ โห ภิกฺขเว ฉหฺงฺคเหิ สมนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน วตฺตพฺพํ ฯ ฉหิ ภิกฺขเว องฺคเหิ สมนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน วตฺตพฺพํ อเสฺวเนน สํสํกฺขณฺเณน สมนฺนาคโต
ไหติ อเสฺวเนน สํมาธิกฺขณฺเณน สมนฺนาคโต ไหติ อเสฺวเนน
ปญฺจวาทฺตณฺเณน สมนฺนาคโต ไหติ อเสฺวเนน วิมุตฺติกฺกณฺเณน
สมนฺนาคโต ไหติ อเสฺวเนน วิมุตฺติกฺกณฺเณน สมนฺนาคโต ไหติ
ปญฺจวตฺถุสํ วั ไหติ อติเรกปญฺจวตฺถุสํ วั อิมเหิ
โห ภิกฺขเว ฉหฺงฺคเหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน วตฺตพฺพํ ฯ
อปเรหิภี ภิกฺขเว ฉหฺงฺคเหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน
วตฺตพฺพํ อตฺถุสํโห ไหติ อหิรโก ไหติ อนนฺตคาปปี ไหติ

สุวาคทานิ โหนติ น สุวิภคฺทานิ น สุปฺปวคฺคฺตฺนิ น สุวินิจฺจิตฺตานิ
 สุตฺตโส อหุพฺพชฺชนโส อหุพฺพชฺจวโส โหติ อิมิ ไซ
 ภิกฺขเว ฉหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสึเตน วตฺถพฺพิ ฯ
 ฉหฺงเคหิ ภิกฺขเว อหุพฺพชฺชนโส อหุพฺพชฺจวโส โหติ อนิสฺสึเตน วตฺถพฺพิ
 อาปคฺคิ ชานาติ อาปคฺคิ ชานาติ อหุํ อาปคฺคิ ชานาติ
 ครุํ อาปคฺคิ ชานาติ อหุยา นิ ไซ ปนฺตํ ปาติโมกฺขานิ
 วิตุฏฺฐาเรน สุวาคทานิ โหนติ สุวิภคฺทานิ สุปฺปวคฺคฺตฺนิ สุวินิจฺจิตฺตานิ
 สุตฺตโส อหุพฺพชฺชนโส ปณฺญวโส วา โหติ อติเรกปณฺญวโส
 วา อิมิ ไซ ภิกฺขเว ฉหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺ-
 สึเตน วตฺถพฺพนติ ฯ

อภยวรภาณวาริ นิยฺยจิตํ ฯ

[๓๓๗] อถ ไซ ภควา ราชคฺเค ยถาภินฺนํ จิหฺริตฺวา เยน
 กปฺปิตวตฺถุ เตน จาริกํ ปฏฺกามิ อหุพฺพชฺชน จาริกํ จรมาโน
 เยน กปฺปิตวตฺถุ ตทวตฺริ ฯ ตตฺร สฺสํ ภควา สกฺกเกสุ จิหฺริ-
 กปฺปิตวตฺถุสฺมิ นิโคธฺธารามे ฯ อถ ไซ ภควา ปุพฺพชฺชนสฺมํ นิวา-
 เสตฺวา ปคฺคจฺจวราทาย เยน สฺสํโชนสฺสํ สกฺกสฺสํ นิเวสํ
 เตนฺสปตฺตํกมิ อปตฺตํกมิตฺวา ปณฺณตฺเต อาสเน นิยฺยจิตํ ฯ อถ ไซ
 ราหุตฺมาตา เทว ราหุํ กุมาริ เอตทฺโวจ เอโส เต ราหุ-
 ปิตา ๑ ๒ ทายชฺชํ ยาจาทิ ๑ อถ ไซ ราหุโธ กุมาริ

๑ สัพพตฺต ราหุตฺกุมารนฺติ ทิสฺสํติ ๑ ๒ ๑ ๒ อตฺตํติ

เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิตฺวา ภควโต ปุรโต อฏฺฐาติ
 สฺสา เค สมน นายาติ ฯ อถ โข ภควา อฏฺฐายาสนา ปฏฺกามิ ฯ
 อถ โข ราชุโธ กุมาริ ภควนฺคํ ปิฏฺฐิโต ปิฏฺฐิโต อณฺุพฺพุ
 ทายชฺชํ เม สมน เทหิ ทายชฺชํ เม สมน เทหิติ ฯ อถ โข
 ภควา อายสฺมนฺคํ สํวิปฺตุคํ อามนฺเตสฺสิ เตนหิ ทฺวํ สํวิปฺตุค
 ราชุคํ กุมาริ ปพฺพาเซหิติ ฯ กถาหิ ภาณฺเต ราชุคํ กุมาริ ปพฺพา
 เซหิติ ฯ อถ โข ภควา เขตฺถํ นิทาเน เขตฺถํ ปกรเณ ชมฺมํ
 กถํ ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ อณฺุชานามิ ภิกฺขเว ตีหิ สรรณคฺมเนหิ
 สํมณฺเสปพฺพชฺชํ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว ปพฺพาเซตฺถุโพ ปจฺมํ
 เกสฺมสฺสํ โสหาราเปตฺวา กาสายานิ จตุถานิ จจุณาทาเปตฺวา เอกํ
 อุตฺตราสฺงคํ การาเปตฺวา ภิกฺขุํ ปาเท จนฺทาเปตฺวา อุกฺกุฏิกิ
 นิสฺสาเปตฺวา อณฺุชตํ ปคฺคณฺหาเปตฺวา เอวํ จเทหิติ จตุตฺถุโพ
 พุทฺธํ สรรณํ คจฺฉามิ ชมฺมํ สรรณํ คจฺฉามิ สฺงฆํ สรรณํ คจฺฉามิ
 ทฺติยมฺปิ พุทฺธํ สรรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺปิ ชมฺมํ สรรณํ คจฺฉามิ
 ทฺติยมฺปิ สฺงฆํ สรรณํ คจฺฉามิ ตฺติยมฺปิ พุทฺธํ สรรณํ คจฺฉามิ
 ตฺติยมฺปิ ชมฺมํ สรรณํ คจฺฉามิ ตฺติยมฺปิ สฺงฆํ สรรณํ คจฺฉามิติ
 อณฺุชานามิ ภิกฺขเว อิมหิ ตีหิ สรรณคฺมเนหิ สํมณฺเสปพฺพชฺชนฺติ ฯ
 อถ โข อายสฺมา สํวิปฺตุโต ราชุคํ กุมาริ ปพฺพาเซติ ฯ อถ โข
 สฺส
 ปทฺจเฉโต เยภฺยุเณ ปน คจฺฉสฺส
 ๑

[illegible]

[๑๑๘] เตน โข ปน สัมเขน อายสุมโต สารีปุตตสฺส อูปฏ-
 ฐากกุตฺม อายสุมโต สารีปุตตสฺส สันติเก ทวรกํ ปาเหติ อิมํ
 ทวรกํ เถโร ปพฺพาเชตฺติ ฯ อถ โข อายสุมโต สารีปุตตสฺส เอตทโหติ
 ภควตา ปณฺณคฺคํ น เอเกน เทว สํมณฺเระ อูปฏฐาเปตฺตพฺพาติ
 อยญฺจ เม ราหุโล สํมณฺเระ กถํ นุ โข มยา ปฏิปชฺชิตพฺ-
 พฺพุติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหติ ฯ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว
 พยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏิพเพน เอเกน เทว สํมณฺเระ อูปฏฐาเปตฺตํ
 ยาวตเถ วา ปน อุตฺตํหติ โอวทิตฺตํ อหฺมสํสิตฺตํ ตาวตเถ อูปฏฐา-
 เปตฺตุนฺติ ฯ

[๑๑๙] อถ โข สํมณฺเระนํ เอตทโหติ กถํ นุ โข อหฺมทกํ
 สิกฺขาปทานิ กตฺถ จ อเมหิ สิกฺขิตพฺพุติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโหติ ฯ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว สํมณฺเระนํ ทถ สิกฺขาปทานิ
 เคตฺถ จ สํมณฺเระหิ สิกฺขิตฺตํ ปาณาติปาตา เวรมณํ อทินฺนาทานา
 เวรมณํ อพฺรหฺมจริยา เวรมณํ มุถฺตวาทา เวรมณํ สฺวรา-
 เมรยมชฺชชฺฌมาทฏฺฐานา เวรมณํ วิกาถโกชนา เวรมณํ นจฺจกัถ-
 วาทิตวิสฺฐกทสฺสณา เวรมณํ มาถาคนฺธุวิเลปนธรรณมณฺฑชนวิภูส-
 ญฺฐานา เวรมณํ อจฺจุจาสยนมทาสยนา เวรมณํ ชาตฺรปรชต-
 ปฏิกฺคหนฺนา เวรมณํ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว สํมณฺเระนํ อิมานิ
 ทถ สิกฺขาปทานิ อิมํ จ สํมณฺเระหิ สิกฺขิตฺตุนฺติ ฯ

[๑๒๐] เตน โข ปน สัมเขน สํมณฺเระ ภิกฺขุสฺส อคารวา

อปฺปติสฺสํ อสฺสภาควุตฺติกา^๑ วิหรณฺติ ๑ ภิกฺขุ อชฺชฌายณฺติ ชีษณฺติ
 วิปาสเจณฺติ กถํ หิ นาม สามเนรณํ ภิกฺขุสฺส อคฺคาวา อปฺปติสฺสํ
 อสฺสภาควุตฺติกา วิหริสฺสณฺตํ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเส^๑ ๑
 อหฺมชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเกหิ สมนฺนาคตฺถสฺส สามเนรณฺตํ
 ทนุชกมฺมํ กาคํ ภิกฺขุณฺ อตฺตภาสฺส ปรีตฺถกฺกตฺติ ภิกฺขุณฺ อนตฺตภาสฺส
 ปรีตฺถกฺกตฺติ ภิกฺขุณฺ อนาวาธาย ปรีตฺถกฺกตฺติ ภิกฺขุ อฏฺโถสฺส
 ปรีตฺถกฺกตฺติ ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ เกตฺติ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว อิมหิ
 ปญฺจหฺงฺเกหิ สมนฺนาคตฺถสฺส สามเนรณฺตํ ทนุชกมฺมํ กาคุนฺติ ๑
 อตฺถิ ภิกฺขุณฺ เอตตฺถโหสิ^๑ กิ นฺ ๒ ทนุชกมฺมํ กาคพฺพณฺติ ๑
 ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเส^๑ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว อวฺวณฺ กาคุนฺติ ๑
 เตน ๒ ปน สมนฺนํ ภิกฺขุ สามเนรณํ สพฺพํ สงฺฆารามํ อวฺวณฺ
 กโรณฺติ ๑ สามเนรณํ อวฺวณํ ปวีตฺติ อตฺถมฺมณํ ปฏฺกมฺมณฺติ^๑
 วิพฺภกมฺมณฺติ^๑ ติตฺติเยตฺถ^๑ สงฺกมฺมณฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเส^๑ ๑
 น ภิกฺขเว สพฺพโ พ สงฺฆารามํ อวฺวณฺ กาคพฺพโ โย กรยฺย
 อปฺปติ^๑ ทฺถกฺกตฺถ^๑ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว ยตฺถ วา วตฺติ ยตฺถ
 วา ปฏฺกมฺมตฺติ ตตฺถ อวฺวณฺ กาคุนฺติ ๑ เตน ๒ ปน สมนฺนํ
 ภิกฺขุ สามเนรณํ มุชฺทวาริกํ อหารํ อวฺวณฺ กโรณฺติ ๑ มนุสฺสํ
 ยาคุปฺปณฺตํ^๑ สงฺฆภคฺตํ^๑ กโรณฺตา สามเนรณํ เอวํ วทนฺติ เอถ
 ภนฺเต ยาคุ ปิณฺณ เอถ ภนฺเต ภคฺตํ ภนฺตภาตฺติ ๑ สามเนรณํ

๑ ย. วา. อสฺสภาควุตฺติโน ๑

เขวํ วทนฺติ นาคุโส ทพฺภา ภิกฺขุหิ อวฺรณํ กตฺตํ ๑ มนุสฺสํ
 อฺปฺปมาณํ ๑ ชยฺมณํ ๑ วิปฺวาเจนํ ๑ กถํ หิ นาม ภทฺตํ ๑ สํวณฺณํ
 มุขทวารํ อหํ อวฺรณํ ๑ กตฺตํ ๑ ๑ ภทฺตํ ๑ เขมตฺตํ
 อโรเจตฺตํ ๑ ๑ ภิกฺขเว มุขทวารํ ๑ อหํ อวฺรณํ ๑ กตฺตํ ๑
 โย กเรยฺย อปฺปคฺติ ทฺวณฺณํ ๑

ทณฺฑกมฺมวตฺตํ นิยฺยํ ๑

[๑๒๒] เตน โข ปน สมนฺนํ อปฺปคฺติยา ภิกฺขุ อฺปฺปมาณํ
 อหํ ๑ สํวณฺณํ ๑ อวฺรณํ ๑ กตฺตํ ๑ ๑ อฺปฺปมาณํ ๑ กตฺตํ ๑
 กถํ หิ นาม ภทฺตํ ๑ สํวณฺณํ ๑ กตฺตํ ๑ ๑ ภทฺตํ ๑ เขมตฺตํ
 อโรเจตฺตํ ๑ ๑ ภิกฺขเว อหํ ๑ สํวณฺณํ ๑ อวฺรณํ ๑ กตฺตํ ๑
 อปฺปคฺติยา ๑ ภิกฺขุ อหํ ๑ สํวณฺณํ ๑ อวฺรณํ ๑ กตฺตํ ๑
 อปฺปมาณํ ๑ ชยฺมณํ ๑ วิปฺวาเจนํ ๑ กถํ หิ นาม อปฺปคฺติยา ๑
 ภิกฺขุ อหํ ๑ สํวณฺณํ ๑ อวฺรณํ ๑ กตฺตํ ๑ ๑ ภทฺตํ ๑ เขมตฺตํ
 อโรเจตฺตํ ๑ ๑ ภิกฺขเว อหํ ๑ สํวณฺณํ ๑ อวฺรณํ ๑ กตฺตํ ๑
 อปฺปมาณํ ๑ กตฺตํ ๑ ๑ โย กเรยฺย อปฺปคฺติ ทฺวณฺณํ ๑

[๑๒๓] เตน โข ปน สมนฺนํ อปฺปคฺติยา ภิกฺขุ เถรํ ๑ ภิกฺขุ
 สํวณฺณํ ๑ อปฺปคฺติยา ๑ เถรํ ๑ สมนฺนํ ๑ ทณฺฑกมฺมวตฺตํ ๑
 กตฺตํ ๑ ๑ ภทฺตํ ๑ เขมตฺตํ ๑ อโรเจตฺตํ ๑ ๑ ภิกฺขเว
 อหํ ๑ สํวณฺณํ ๑ อวฺรณํ ๑ กตฺตํ ๑ ๑ ภทฺตํ ๑ เขมตฺตํ
 อโรเจตฺตํ ๑ ๑ ภิกฺขเว อหํ ๑ สํวณฺณํ ๑ อวฺรณํ ๑ กตฺตํ ๑
 อปฺปคฺติยา ๑ ภิกฺขุ อหํ ๑ สํวณฺณํ ๑ อวฺรณํ ๑ กตฺตํ ๑
 อปฺปมาณํ ๑ ชยฺมณํ ๑ วิปฺวาเจนํ ๑ กถํ หิ นาม อปฺปคฺติยา ๑
 ภิกฺขุ อหํ ๑ สํวณฺณํ ๑ อวฺรณํ ๑ กตฺตํ ๑ ๑ ภทฺตํ ๑ เขมตฺตํ
 อโรเจตฺตํ ๑ ๑ ภิกฺขเว อหํ ๑ สํวณฺณํ ๑ อวฺรณํ ๑ กตฺตํ ๑
 อปฺปมาณํ ๑ กตฺตํ ๑ ๑ โย กเรยฺย อปฺปคฺติ ทฺวณฺณํ ๑

[๑๒๔] เตน โข ปน สมนฺนํ อหํ ๑ สมนฺนํ ๑ อหํ ๑ สมนฺนํ ๑
 อหํ ๑ สมนฺนํ ๑ อหํ ๑ สมนฺนํ ๑ อหํ ๑ สมนฺนํ ๑ อหํ ๑ สมนฺนํ ๑

๑๒๕] มหาชนุชกํ สามเนรณํ ทส นาสนุคานิ ปณฺทโก ๑๗๓

กณฺฏโก นาม สามเนโร กณฺฏกํ นาม ภิกฺขุํ ทูเสถิ ๑ ภิกฺขุ
อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สามเนโร โอวรูปํ
อนาจารํ อจาริสฺสํคํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อโรเจตุ ๑ อนฺุชานามิ
ภิกฺขเว ทสฺหฺเคหิ สมนฺุชาคํ สามเนรํ นาสํคํ ปาณาติปาตํ
โหติ อทินฺนาทายํ โหติ อพฺรหฺมจารํ โหติ มุสาวาที โหติ
มชฺชปายํ โหติ พุทฺธสฺส อวณฺณํ ภาสํติ ชมฺมสฺส อวณฺณํ
ภาสํติ สงฺขสฺส อวณฺณํ ภาสํติ มิจฺฉาทิฏฺฐิโก โหติ ภิกฺขุ-
ทฺธโก โหติ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อิเมหิ ทสฺหฺเคหิ สมนฺุชาคํ
สามเนรํ นาสํคํ ๑

[๑๒๕] เตน โข ปน สฺมเยน อณฺเฏโร ปณฺทโก ภิกฺขุสุ
ปพฺพชิตो โหติ ๑ โส ทหเร ทหเร ภิกฺขุ อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ
วเทติ เอถ มํ อายสฺมนฺุโต ทูเสถาติ ๑ ภิกฺขุ อปสาเทนฺติ
นสฺส ปณฺทก จินสฺส ปณฺทก โก ตยา อตุโลติ ๑ โส
ภิกฺขุหิ อปสาทิโต มหฺนเต มหฺนเต โมถิคฺคฺเต สามเนเร อุปสงฺ-
กมิตฺวา เอวํ วเทติ เอถ มํ อายสฺมนฺุโต ทูเสถาติ ๑ สามเนรา
อปสาเทนฺติ นสฺส ปณฺทก จินสฺส ปณฺทก โก ตยา
อตุโลติ ๑ โส สามเนเรหิ อปสาทิโต หคฺคิภณฺเฑ อสฺสภณฺเฑ
อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ วเทติ เอถ มํ อายสฺสํ ทูเสถาติ ๑ หคฺคิ-
ภณฺเฑ อสฺสภณฺเฑ ทูเสตุ ๑ เตะ อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ

๑ ย. อายสฺสํ ๑

๑๒๗] มหาชนุชกั เถยยส์วาสโก ติตฺถิยปฏกนฺตโก นาควตฺถ ๑๒๕

เขตํ อากุโส อุปชฺฌาโย นามาติ ฯ ภิกฺขุ อายสฺมณฺหํ อุปาถิ
เอตทโวจํ อิงฺฆากุโส อุปาถิ อิมํ ปพฺพชิตํ อณฺุณฺชาหิตี ฯ
อถโฆ โส ปฺราณกฺตปฺตฺโต ชีณโกตญฺโฆ อายสฺมคฺคา อุปาถินา
อณฺุณฺชียมาโน เอตมคฺคํ อารโจะติ ฯ อายสฺมา อุปาถิ ภิกฺขุณฺ
เอตมคฺคํ อารโจะติ ฯ ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะตุํ ฯ
เถยยส์วาสโก ภิกฺขเว อณฺุปสฺมปฺนโน น อณฺุปสฺมปาเทตฺพุโพ
อณฺุปสฺมปฺนโน นาคเตตฺพุโพ ฯ ติตฺถิยปฏกนฺตโก ภิกฺขเว อณฺุปสฺม-
ปฺนโน น อณฺุปสฺมปาเทตฺพุโพ อณฺุปสฺมปฺนโน นาคเตตฺพุโพติ ฯ

[๑๒๗] เตน โฆ ปน สฺมเยน อณฺุณฺตโร นาคโค นาคโยนิยา
อณฺุณฺยิตฺติ หรายิตฺติ ชิกฺขุณฺตติ ฯ อถโฆ คตฺถํ นาคตฺถํ เอตทโหสิ
เกณ นุ โฆ อหํ อุปาเยน นาคโยนิยา จ ปริมุจฺเจยฺยํ ชิปปญฺจ
มณฺุสฺสคฺคํ ปณฺุณฺตเกยฺยนฺตติ ฯ อถโฆ คตฺถํ นาคตฺถํ เอตทโหสิ
อิมเ โฆ สฺมณฺา สกฺยปฺตฺติยา ชมฺมจาริโน สฺมจาริโน พุรฺหมจาริโน
สจฺจวาทีโน สีสฺวานฺุโต กถฺยณฺชมา สเจ โฆ อหํ สฺมณฺเณสุ
สกฺยปฺตฺติเยสุ ปพฺพชเยยฺยํ เอวาทํ นาคโยนิยา จ ปริมุจฺเจยฺยํ
ชิปปญฺจ มณฺุสฺสคฺคํ ปณฺุณฺตเกยฺยนฺตติ ฯ อถโฆ โส นาคโค มาณวก-
กณฺเณน ภิกฺขุ อณฺุปสฺมกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ฯ คํ ภิกฺขุ ปพฺพชาเชตุํ
อณฺุปสฺมปาเทตุํ ฯ เตน โฆ ปน สฺมเยน โส นาคโค อณฺุณฺตเรณ
ภิกฺขุณา สทฺธิํ ปจฺจุณฺติมเ วิหารเ ปณฺุณฺตติ ฯ อถโฆ โส ภิกฺขุ
รตฺติยา ปจฺจุสฺสํยํ ปจฺจุจฺจุจฺยาช อชฺฌโณกาเส จงฺกมฺติ ฯ อถโฆ

ใต้ นาคโค ตตฺส ภิกฺขุโน นิภฺษนฺเต วิสฺสํวฺโส นิทฺทํ โอบกฺมิ ฯ
 สํพุโพ วิหารโร อหิณา ปุณฺณโณ ฯ วาตปาเนหิ โภกา นิภฺษนฺตา
 โหนฺติ ฯ อถ โส ใต้ ภิกฺขุ วิหารํ ปวิสฺสํสํมํติ กวาณฺติ ปณฺนา-
 เมนฺโต อทฺทสฺส สํพุพฺโ วิหารํ อหิณา ปุณฺณํ วาตปาเนหิ โภเค
 นิภฺษนฺเต ทิสฺสวาน ภํโต วิสฺสํรมกาสํ ฯ ภิกฺขุ อปฺชาวิตฺวา ตํ
 ภิกฺขุํ เขตฺตโวจํ กิสฺสํ ทฺวํ อากุโส วิสฺสํรมกาสํติ ฯ อยํ
 อากุโส สํพุโพ วิหารโร อหิณา ปุณฺณโณ วาตปาเนหิ โภคา
 นิภฺษนฺตาติ ฯ อถ โส ใต้ นาคโค เทน สทฺเทน ปฏิพฺชณฺติทฺวา
 สเก อาสเน นิสฺสํติ ฯ ภิกฺขุ เหวมาหํสุ โกสํ ทฺวํ อากุโสติ ฯ
 อหํ ฆนฺเต นาคโคติ ฯ กิสฺสํ ปน ทฺวํ อากุโส เหวรมกาสํติ ฯ
 อถ โส ใต้ นาคโค ภิกฺขุณฺ อตฺมคฺคํ อารโจะติ ฯ ภิกฺขุ ภควโต
 อตฺมคฺคํ อารโจะสุ ฯ อถ โส ภควา อตฺตมํ นิทาเน อตฺตมํ
 ปกฺรณฺเ ภิกฺขุสฺสงฺฆํ สมนิปาตาเปตฺวา ตํ นาคํ เขตฺตโวจํ ทฺวเมห
 ขวตฺถ นาคา อวิรุพฺพหิรมฺมา อิมสฺมํ รมฺมวินเย คจฺฉ ทฺวํ นาค
 คตฺถเว จาคฺคฺทสฺส ปณฺณรเส อฏฺฐมฺมียา ฯ ปกฺขสฺสํ อูโปสฺสํ
 อูปวสฺสํ เหวํ ทฺวํ นาคโยนฺนียา ฯ ปริมุจฺจิสฺสํติ อิบฺปณฺจ มนุสฺสคฺคํ
 ปฏฺธิภิสฺสํติ ฯ อถ โส ใต้ นาคโค อวิรุพฺพหิรมฺโม กิราหํ อิมสฺมํ
 รมฺมวินเยติ ทฺวํ ทฺวเมห อตฺตมํ ปวคฺคตฺยมาโน วิสฺสํวํ กริตฺวา
 ปกฺกามิ ฯ อถ โส ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสํ เทวเม ภิกฺขเว
 ปจฺจยา นาคสฺสํ สภาวปาตุกํมฺมาย ยทา ฯ สชาตฺติยา เมณฺนิ

๑๒๘] มหาชนุชกั มาตุจฉาโก น อุปสัมปทาเขตพุโ ๑๗๗

ธมมံ ปฏีเสวติ ยथा จ วิสัณฺณโง นิทฺทํ โอบุณฺณมิตฺติ อิมเ ไซ
ภิกฺขเว เทว ปจฺจุยา นาคสัณฺธํ สภาวปาตุกมฺมาย ๑ ตีรจฺฉานคโต
ภิกฺขเว อนุปตฺตมฺปนฺโน น อุปตฺตมฺปาเขตพุโ อุปตฺตมฺปนฺโน
นาเสตพุโพิติ ๑

[๑๒๘] เทน ไซ ปน สมนฺเณน อุณฺณคโร มาณวโก มาตฺร
ชีวิตา โวโรเปตี ๑ โส เทน ปาปเกณ กมฺเมเนน อฏฺฐยฺยิตฺติ ทฺรายนฺติ
ชฺชิจฺจุณฺณติ ๑ อถไซ คสัณฺธํ มาณวคสัณฺธํ เขตทโหสี เกณ นุ ไซ
อหิ อุปาเยน อิมสัณฺธํ ปาปคสัณฺธํ กมฺมสัณฺธํ นิทฺทนฺทึ กเรยฺยนฺทิตฺติ ๑
อถไซ คสัณฺธํ มาณวคสัณฺธํ เขตทโหสี อิมเ ไซ สมนฺนา สกฺขยปฺตฺติยา
ธมฺมจาริโน สมนฺจาริโน พุทฺธจาริโน สจฺจุวาทีโน สัณฺณวคโต
กถฺยฺยานธมฺมา สเจ ไซ อหิ สมนฺเณศํ สกฺขยปฺตฺติเยศํ ปพฺพชฺเวยฺยํ
เอวาทิ อิมสัณฺธํ ปาปคสัณฺธํ กมฺมสัณฺธํ นิทฺทนฺทึ กเรยฺยนฺทิตฺติ ๑ อถไซ
โส มาณวโก ภิกฺขุ อุปตฺตํกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ๑ ภิกฺขุ
อายตฺตมฺนฺทึ อุปาถิ เขตทโวจํ ปพฺพเพมี ไซ อากุโส อุปาถิ
นาโค มาณวคกวนฺณเณน ภิกฺขุสํ ปพฺพชฺชิตฺโต อิงฺฆากุโส อุปาถิ
อิมิ มาณวโก อหฺมณฺณชาหิตฺติ ๑ อถไซ โส มาณวโก อายตฺตมฺคา
อุปาถินา อหฺมณฺณชฺชียมาโน เขตมคฺคํ อากโรเจตี ๑ อายตฺตมา อุปาถิ
ภิกฺขุนิ เขตมคฺคํ อากโรเจตี ๑ ภิกฺขุ ภควโต เขตมคฺคํ อากโรเจศํ ๑
มาตุจฉาโก ภิกฺขเว อนุปตฺตมฺปนฺโน น อุปตฺตมฺปาเขตพุโ อุปตฺตมฺ-
ปนฺโน นาเสตพุโพิติ ๑

[๓๒๘] เตน โข ปน สมนเณน อญฺญตโร มาณวโก ปิตว์
 ธีรจิตา โวโรเปติ ฯ ใต้ เตน ปาปเกน กมฺเมเน อฏฺฐยิตฺติ หรายิตฺติ
 ธิคุจฺจนิตฺติ ฯ อถโฆ คตฺถ มาณวคตฺถ เอตทโหสิ เกน นุ โข
 อหิ อฺปปาเยน อิมตฺถ ปาปคตฺถ กมฺมตฺถ นิฏฺฐนฺตํ กเรยฺยนฺตํ ฯ
 อถโฆ คตฺถ มาณวคตฺถ เอตทโหสิ อิมเ โข สมนนา สกฺขยปฺปฺกุ-
 ติยา ฐมฺมจาริโน สมนจาริโน พุทฺธมฺมจาริโน สจฺจวาทีโน ตีตวฺนโค
 กตฺถยาณฐมฺมา สเจ โข อหิ สมนเณสุ สกฺขยปฺปฺกุตฺติเยสุ ปพฺพเชยฺยํ
 เอวาทิ อิมตฺถ ปาปคตฺถ กมฺมตฺถ นิฏฺฐนฺตํ กเรยฺยนฺตํ ฯ อถโฆ
 ใต้ มาณวโก ภิกฺขุ อฺปฺปตฺถกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ฯ ภิกฺขุ
 อายตฺถมฺหตฺ อฺปปาติ เอตทโหสิ ปฺพเพมี โข อากฺโข อฺปปาติ นาคโค
 มาณวคตฺถเนน ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชิตฺวา อิงฺฆาากฺโข อฺปปาติ อิมํ
 มาณวกํ อญฺญุณฺชาหิตฺติ ฯ อถโฆ ใต้ มาณวโก อายตฺถมฺคา
 อฺปปาติ นาคโค อญฺญุณฺชียมาโน เอตมคฺคํ อากฺโขเจติ ฯ อายตฺถมา อฺปปาติ
 ภิกฺขุณฺ อเอตมคฺคํ อากฺโขเจติ ฯ ภิกฺขุ ภคฺวโค เอตมคฺคํ อากฺโขเจติ ฯ
 ปิตฺติจาทโก ภิกฺขเว อญฺปตฺถมฺปฺนโน น อฺปฺปตฺถมฺปาเทตพฺโพ อฺปฺปตฺถ-
 มฺปฺนโน นาคคฺคพฺโพติ ฯ

[๓๒๙] เตน โข ปน สมนเณน สมนพฺพุตา ภิกฺขุ สํกเถตา
 สํวคฺคํ อทฺธานมคฺคปฏฺธิปฺนนา โหณฺติ ฯ อญฺตรามคฺเค โจรา นิฏฺฐ-
 มิตฺวา เอกะเย ภิกฺขุ อจฺฉินฺตํ เอกะเย ภิกฺขุ หนฺตํ ฯ
 สํวคฺคิตฺยา ราชภฺยา นิฏฺฐมิตฺวา เอกะเย โจเร อคฺคเหตฺตํ ฯ

๑๓๑] มหาชนุรณํ ภิกขุณีทุตโก น อุปสัมปทาเทตพุโพ ๑๗๘

เอกัจเจ โจรา ปถายีสุ ๑ เย เต ปถายีสุ เต ภิกขุสุ
ปพฺพชิตฺ ๑ เย เต คหิตา เต วธาย โอนียนฺติ ๑ อทฺทตฺตํ
โฆ เต ปพฺพชิตา เต โจเร วธาย โอนียมาเน ทิสฺวาน
เอวมาหํ ตาสุ โฆ มยํ ปถายิมฺหา ตจฺจช มยํ คเยหฺยยาม
มยมุเป เอวเมว หนฺตฺวเยยฺยามาติ ๑ ภิกขุ เอวมาหํ ก็ ปน
ตุเมห อารุโส อทฺทตฺตาติ ๑ อถโฆ เต ปพฺพชิตา ภิกขุณฺเ เอตมตฺถํ
อาโรเจสุ ๑ ภิกขุ ภทฺวโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ ๑ อรหฺนฺโต
เอเต ภิกฺขเว ภิกขุ อรหฺนฺตฉาตโก ภิกฺขเว อนุปสัมปนฺโน
น อุปสัมปทาเทตพุโพ อุปสัมปนฺโน นาเสตพุโพติ ๑

[๑๓๑] เตน โฆ ปน สฺมเยน สฺมพฺพุตา ภิกขุณีโย ตาเกตา
ตาวตฺถิ อทฺธานมคฺคปฏฺธิปฺปนา โหนฺติ ๑ อนฺตรามคฺเค โจรา
นิกฺขมิตฺวา เอกัจจา ภิกขุณีโย อจฺฉินฺทิสฺส เอกัจจา ภิกขุณีโย
ทฺฐเสสุ ๑ ตาวตฺถิยา ราชภฺฆา นิกฺขมิตฺวา เอกัจเจ โจเร อคฺคเหสุ ๑
เอกัจเจ โจรา ปถายีสุ ๑ เย เต ปถายีสุ เต ภิกขุสุ
ปพฺพชิตฺ ๑ เย เต คหิตา เต วธาย โอนียนฺติ ๑ อทฺทตฺตํ
โฆ เต ปพฺพชิตา เต โจเร วธาย โอนียมาเน ทิสฺวาน
เอวมาหํ ตาสุ โฆ มยํ ปถายิมฺหา ตจฺจช มยํ คเยหฺยยาม
มยมุเป เอวเมว หนฺตฺวเยยฺยามาติ ๑ ภิกขุ เอวมาหํ ก็ ปน
ตุเมห อารุโส อทฺทตฺตาติ ๑ อถโฆ เต ปพฺพชิตา ภิกขุณฺเ เอตมตฺถํ
อาโรเจสุ ๑ ภิกขุ ภทฺวโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ ๑ ภิกขุณีทุตโก

ภิกขเว อหุสสัมปนโน น อหุสสัมปาทะคัพพะโพ อหุสสัมปนโน นาสะ-
คัพพะโพ ๑ สังฆเภทโก ภิกขเว อหุสสัมปนโน น อหุสสัมปาทะคัพพะโพ
อหุสสัมปนโน นาสะคัพพะโพ ๑ โถหิตุปาทโก ภิกขเว อหุสสัมปนโน
น อหุสสัมปาทะคัพพะโพ อหุสสัมปนโน นาสะคัพพะโพติ ๑

[๓๓๒] เตน ๒ ปน สัมเยน อญญตโร อุกาโตพญชฌโก
ภิกขุสุ ปัพพชิตो โหติ ๑ โส กโรติปิ การาเปติปิ ๑ ภควโต
เชตมคฺคํ อารโหเสสุ ๑ อุกาโตพญชฌโก ภิกขเว อหุสสัมปนโน
น อหุสสัมปาทะคัพพะโพ อหุสสัมปนโน นาสะคัพพะโพติ ๑

[๓๓๓] เตน ๒ ปน สัมเยน ภิกขุ อหุสฺชฌายกํ อหุส-
ปาทะนุติ ๑ ภควโต เชตมคฺคํ อารโหเสสุ ๑ น ภิกขเว อหุส-
ชฌายโก อหุสสัมปาทะคัพพะโพ โย อหุสสัมปาทะเยย อापคฺติ
ทุกกฏฐธํกํ ๑ เตน ๒ ปน สัมเยน ภิกขุ สังฆเณ อหุสชฌายเณ
อหุสสัมปาทะนุติ ๑ ภควโต เชตมคฺคํ อารโหเสสุ ๑ น ภิกขเว
สังฆเณ อหุสชฌายเณ อหุสสัมปาทะคัพพะโพ โย อหุสสัมปาทะเยย
อापคฺติ ทุกกฏฐธํกํ ๑ เตน ๒ ปน สัมเยน ภิกขุ คเณน
อหุสชฌายเณ อหุสสัมปาทะนุติ ๑ ภควโต เชตมคฺคํ อารโหเสสุ ๑
น ภิกขเว คเณน อหุสชฌายเณ อหุสสัมปาทะคัพพะโพ โย อหุส-
สัมปาทะเยย อापคฺติ ทุกกฏฐธํกํ ๑ เตน ๒ ปน สัมเยน
ภิกขุ ปณทกฺกหุสชฌายเณ อหุสสัมปาทะนุติ ๑ เป ๑ เถยฺยธํวาสกฺกหุส-
ชฌายเณ อหุสสัมปาทะนุติ ๑ ทิคุติยปกฺกนทกฺกหุสชฌายเณ อหุส-

ปาเทหฺติ ฯ ตีรจฺฉานคคฺปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ ฯ มาตฺตฺมาตคฺค-
 ปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ ฯ ปิตฺตฺมาตคฺคปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ ฯ
 อรหฺนคคฺปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ ฯ ภิกฺขุณฺโณทฺธคฺคปชฺฌาเยน
 อุปสมฺปาเทหฺติ ฯ สํวเรทคฺคปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ ฯ โถหิตฺตฺป-
 ปาทคฺคปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ ฯ อุกฺโกตฺตพฺพคฺคปชฺฌาเยน
 อุปสมฺปาเทหฺติ ฯ ภคฺวโต เอตมคฺคํ อารโหเจตฺตํ ฯ น ภิกฺขเว
 ปณฺทิตคฺคปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ โย น เถยฺยตฺตฺวาตคฺคปชฺฌาเยน
 อุปสมฺปาเทหฺติ โย น ติตฺถียปภฺกนคฺคปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ โย
 น ตีรจฺฉานคคฺปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ โย น มาตฺตฺมาตคคฺป-
 ชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ โย น ปิตฺตฺมาตคคฺปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเท-
 หฺติ โย น อรหฺนคคฺปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ โย น
 ภิกฺขุณฺโณทฺธคคฺปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ โย น สํวเรทคคฺปชฺฌาเยน
 อุปสมฺปาเทหฺติ โย น โถหิตฺตฺปปาทคคฺปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ โย
 น อุกฺโกตฺตพฺพคคฺปชฺฌาเยน อุปสมฺปาเทหฺติ โย อุปสมฺ-
 ปาเทหฺติ อปคฺติ ทฺถกฺกตฺตํ ฯ

[๓๓๕] เตน โห ปน สมฺเยน ภิกฺขุ อปคฺตํ อุปสมฺปาเทหฺติ ฯ
 หคฺคเจตฺตํ ปิณฺฑทาย จรฺหฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺฌาเยน หิณฺณํ วิปา-
 เจนํ เถยฺยถาปี ติตฺถียาติ ฯ ภคฺวโต เอตมคฺคํ อารโหเจตฺตํ ฯ
 น ภิกฺขเว อปคฺตโก อุปสมฺปาเทหฺติ โย อุปสมฺปาเทหฺติ
 อปคฺติ ทฺถกฺกตฺตํ ฯ เตน โห ปน สมฺเยน ภิกฺขุ อจฺจวรํ

อุปสัมปทาเทหุติ ฯ นคฺคา ปิณฺฑาทาย จรณฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ
 ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสดฺยถาปํ คิตฺติยาติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโหณํ ฯ น ภิกฺขเว อจฺฉวโร อุปสัมปทาเทหุโ พ โย
 อุปสัมปทาเทหุ ย อปคฺคิตฺติ ทุกฺกฆฺตํ ๑ เตน โห ปน สฺมเยน
 ภิกฺขุ อปคฺคิตฺติจฺฉวโร อุปสัมปทาเทหุติ ฯ นคฺคา หตฺถेสฺส ปิณฺฑาทาย
 จรณฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสดฺยถาปํ
 คิตฺติยาติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหณํ ฯ น ภิกฺขเว อปคฺคิตฺติ-
 จฺฉวโร อุปสัมปทาเทหุโ พ โย อุปสัมปทาเทหุ ย อปคฺคิตฺติ ทุกฺก-
 ฆฺตํ ๑ เตน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ยาจิตฺถेณ ปคฺคเตน
 อุปสัมปทาเทหุติ ฯ อุปสัมปนฺเน ปคฺคํ ปฏฺิหรณฺติ ฯ หตฺถेสฺส
 ปิณฺฑาทาย จรณฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสดฺยถาปํ
 คิตฺติยาติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหณํ ฯ น ภิกฺขเว ยาจิตฺถेณ
 ปคฺคเตน อุปสัมปทาเทหุโ พ โย อุปสัมปทาเทหุ ย อปคฺคิตฺติ ทุกฺก-
 ฆฺตํ ๑ เตน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ยาจิตฺถेณ จีวรเณ
 อุปสัมปทาเทหุติ ฯ อุปสัมปนฺเน จีวรํ ปฏฺิหรณฺติ ฯ นคฺคา ปิณฺฑาทาย
 จรณฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสดฺยถาปํ
 คิตฺติยาติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหณํ ฯ น ภิกฺขเว ยาจิตฺถेณ
 จีวรเณ อุปสัมปทาเทหุโ พ โย อุปสัมปทาเทหุ ย อปคฺคิตฺติ ทุกฺก-
 ฆฺตํ ๑ เตน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ยาจิตฺถेณ ปคฺคิตฺติจฺฉวโร
 อุปสัมปทาเทหุติ ฯ อุปสัมปนฺเน ปคฺคิตฺติจฺฉวโร ปฏฺิหรณฺติ ฯ นคฺคา

๓๓๕] มหาษุภกํ หตุตฺถจินฺนาทโย นอุปสมฺปาเทตพฺพกา ๓๘๓

หตุเถตุํ ปิณฺฑาทาย จรฺหนฺติ ๑ มนุสฺสํสา อุตฺตมายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ
เสยฺยถาปี คิตฺติยาติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจตุํ ๑ น ภิกฺขเว
ยาจิตฺเกน ปตฺตจิวเรณ อุปสมฺปาเทตพฺโพ โย อุปสมฺปาเทยฺย
อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺมฺมาติ ๑

นอุปสมฺปาเทตพฺพกธฺมฺมาติวํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๓๓๕] เตน โข ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ หตุตฺถจินฺนํ ปพฺพาเซนฺติ
๑ เป ๑ ปาทจินฺนํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ หตุตฺถปาทจินฺนํ ปพฺพาเซนฺติ ๑
กณฺณจินฺนํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ นาสฺจินฺนํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ กณฺณ-
นาสฺจินฺนํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ อังคุตฺตจินฺนํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ อพฺสจินฺนํ
ปพฺพาเซนฺติ ๑ กณฺทจฺจินฺนํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ ฌณฺทจฺจินฺนํ ปพฺพา-
เซนฺติ ๑ ชุชฺชํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ วามนํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ คตคณฺฐิกํ^๑
ปพฺพาเซนฺติ ๑ ตกฺขณาทกํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ กธาทกํ ปพฺพาเซนฺติ ๑
ติชฺชิตกํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ สํปทํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ ปาปโรคํ ปพฺพาเซนฺติ ๑
ปริสฺสทฺธกํ^๒ ปพฺพาเซนฺติ ๑ กาลนํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ กุณฺณํ ปพฺพาเซนฺติ ๑
ชณฺฑํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ ปกฺขทกํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ ฉินฺนนิรียาปํ ปพฺพา-
เซนฺติ ๑ ชราทพฺพตํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ อนฺธํ ปพฺพาเซนฺติ ๑ มุคํ
ปพฺพาเซนฺติ ๑ พริวิ ปพฺพาเซนฺติ ๑ อนฺธมุคํ ปพฺพาเซนฺติ ๑
อนฺธพริวิ ปพฺพาเซนฺติ ๑ มุคพริวิ ปพฺพาเซนฺติ ๑ อนฺธมุคพริวิ
ปพฺพาเซนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจตุํ ๑ น ภิกฺขเว หตุตฺถ-

๑ ย. ต. คตคณฺฐิกํ ๑ ๒ อตฺตกถา ปริสฺสทฺธนํ ๑

ฌินโน ปพฺพชาเขตฺตํ โน ปาทจฺฉินฺโน ปพฺพชาเขตฺตํ โน หตฺถ-
 ปาทจฺฉินฺโน ปพฺพชาเขตฺตํ โน กณฺณจฺฉินฺโน ปพฺพชาเขตฺตํ โน
 น นาสจฺฉินฺโน ปพฺพชาเขตฺตํ โน กณฺณนาสจฺฉินฺโน ปพฺพ-
 ชาเขตฺตํ โน อญฺญจฺฉินฺโน ปพฺพชาเขตฺตํ โน อพจฺฉินฺโน
 ปพฺพชาเขตฺตํ โน กณฺฐจฺฉินฺโน ปพฺพชาเขตฺตํ โน ฌนฺทกฺโก
 ปพฺพชาเขตฺตํ โน ชฺชโร ปพฺพชาเขตฺตํ โน วาโม ปพฺพ-
 ชาเขตฺตํ โน คตฺถกฺโก ปพฺพชาเขตฺตํ โน กฏฺฐนาทฺโต
 ปพฺพชาเขตฺตํ โน กถาทฺโต ปพฺพชาเขตฺตํ โน ติฏฺฐกฺโก
 ปพฺพชาเขตฺตํ โน สํปทํ ปพฺพชาเขตฺตํ โน ปาปโรคํ ปพฺพ-
 ชาเขตฺตํ โน ปริสฺสทฺธกฺโก ปพฺพชาเขตฺตํ โน กาโล ปพฺพ-
 ชาเขตฺตํ โน กุณฺโณ ปพฺพชาเขตฺตํ โน ขณฺโณ ปพฺพชาเขตฺตํ โน
 ปกฺขทฺโต ปพฺพชาเขตฺตํ โน ฉินฺนินฺวียาปโก ปพฺพชาเขตฺตํ โน
 น ชราทฺตํ ปพฺพชาเขตฺตํ โน อนฺโณ ปพฺพชาเขตฺตํ โน
 มฺหิโก ปพฺพชาเขตฺตํ โน พธิโร ปพฺพชาเขตฺตํ โน อนฺธมฺหิโก
 ปพฺพชาเขตฺตํ โน อนฺธพธิโร ปพฺพชาเขตฺตํ โน มฺหิพธิโร
 ปพฺพชาเขตฺตํ โน อนฺธมฺหิพธิโร ปพฺพชาเขตฺตํ โน โย ปพฺพ-
 ชาเขตฺตํ โน อปคฺติ ทฺตํ ๑

นปพฺพชาเขตฺตํ ทฺตํ ๑

ทายชฺชภาณวโร นินฺนํ ๑

[๑๓๖] เตน โข ปน สมนฺนํ นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อตฺตํ

นิสสัยํ เทนุติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะตุํ ๑ น ภิกฺขเว
 อตฺตํ นิสสัยํ ทาทพฺโพ โย ทเทยฺย อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺตํ ๑
 เตน ๒ ปน สฺมเยน ภิกฺขุ อตฺตํ นิสสัยํ วสฺสํ ๑ เตปํ
 นจิรธฺตํ อตฺตํ โน โหณฺติ ปาปภิกฺขุ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโจะตุํ ๑ น ภิกฺขเว อตฺตํ นิสสัยํ วตฺตพฺพํ โย วสฺสเยน
 อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺตํ ๑ อตฺตํ ภิกฺขุํ เขตทโหสี ภควตา
 ปณฺณคฺคํ น อตฺตํ นิสสัยํ ทาทพฺโพ น อตฺตํ นิสสัยํ
 วตฺตพฺพํ กถํ น ๒ มยํ ชาเนยฺยาม อตฺตํ วา อตฺตํ
 วาติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะตุํ ๑ อหฺมฺชา นามิ ภิกฺขเว
 จฺจุทฺตพฺพํ อากเมตุํ ยาว ภิกฺขุสฺส ภากํ ชา นามิ ๑

[๓๓๗] เตน ๒ ปน สฺมเยน อณฺณคโร ภิกฺขุ โกธธฺตํ
 ชนปเทสุ อหฺมฺชา นามคฺคปฏฺธิปฺนโน โหติ ๑ อตฺตํ อตฺตํ ภิกฺขุโน
 เขตทโหสี ภควตา ปณฺณคฺคํ น อนิสฺสํ เตน วตฺตพฺพํ อหฺม-
 จมฺหิ นิสสัยกรณํ โย อหฺมฺชา นามคฺคปฏฺธิปฺนโน กถํ น ๒ มยา
 ปฏฺธิปชฺชิตพฺพํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะตุํ ๑ อหฺมฺชา นามิ
 ภิกฺขเว อหฺมฺชา นามคฺคปฏฺธิปฺนเนน ภิกฺขุ นิสสัยํ อตฺตมาเนน อนิสฺ-
 สฺสํ เตน วตฺตพฺพํ ๑

[๓๓๘] เตน ๒ ปน สฺมเยน เทว ภิกฺขุ โกธธฺตํ ชนปเทสุ
 อหฺมฺชา นามคฺคปฏฺธิปฺนนา โหณฺติ ๑ เตน อณฺณคโร อวธํ อหฺมฺชา นาม
 คคฺค เอโก ภิกฺขุ คิธโน โหติ ๑ อตฺตํ อตฺตํ คิธนธฺตํ ภิกฺขุโน

เขตทโหสี ภควตา ปณฺณตฺตํ น อนิสฺสึเตน วตฺถพฺพนฺติ
 อหฺมฺจมฺหิ นิสฺสยฺกฺรณฺโณ คิตาโน กถํ นุ โห มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑
 ภควโต เขตมตฺถํ อารโจะสุ ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว
 คิตาเนน ภิกฺขุณา นิสฺสยํ อตฺถมาเนน อนิสฺสึเตน วตฺถนฺติ ๑
 อถโห คตฺถํ คิตานุปฺปจํจากตฺถํ ภิกฺขุโน เขตทโหสี ภควตา
 ปณฺณตฺตํ น อนิสฺสึเตน วตฺถพฺพนฺติ อหฺมฺจมฺหิ นิสฺสยฺกฺรณฺโณ
 อหฺมฺจ ภิกฺขุ คิตาโน กถํ นุ โห มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑
 ภควโต เขตมตฺถํ อารโจะสุ ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว คิตานุปฺปจํเกน
 ภิกฺขุณา นิสฺสยํ อตฺถมาเนน ยาจิมฺมาเนน อนิสฺสึเตน วตฺถนฺติ ๑
 เตน โห ปน สมฺเยน อหฺมฺจโร ภิกฺขุ อหฺมฺจเว วิหฺรติ ๑ คตฺถํ
 จ คตฺถมฺหิ เสนาสฺสเน ผาสฺสุ โหติ ๑ อถโห คตฺถํ ภิกฺขุโน เขตทโหสี
 ภควตา ปณฺณตฺตํ น อนิสฺสึเตน วตฺถพฺพนฺติ อหฺมฺจมฺหิ นิสฺสย-
 กฺรณฺโณ อหฺมฺจเว วิหฺรติ มหฺมฺจ อหฺมฺจ เสนาสฺสเน ผาสฺสุ
 โหติ กถํ นุ โห มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เขตมตฺถํ
 อารโจะสุ ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว อหฺมฺจเวเนน ภิกฺขุณา ผาสฺสุวิหฺร-
 ตฺถนฺเตน นิสฺสยํ อตฺถมาเนน อนิสฺสึเตน วตฺถํ ยทา ปฏิรูโป
 นิสฺสยฺทายโก อากฺขณิสฺสตี คตฺถํ นิสฺสยํ วตฺถสํมาสีติ ๑

[๓๓๘] เตน โห ปน สมฺเยน อายตฺมโต มหาภคฺตปตฺตํ
 อหฺมฺจมฺหิ ปาเปโก โหติ ๑ อถโห อายตฺมา มหาภคฺตปโต อายตฺมโต
 อานนฺตสฺส สนฺติเก ทฺวํ ปาเทสี อากฺขณฺต อานนฺโต อิมํ อหฺมฺจ-

๑๔๑] มหาชนุรท เทว อุปตมฺปทาเปกฺขา คพฺภวํโส ๑๘๗

ธาวะธตฺตํ ๑ อายสฺมา อานนฺโท เอวมาห นาทํ อุตฺตหามิ
เถรธตฺต นามํ กเหตฺตํ กรุ เม เถโรติ ๑ ภควโต เอตมตฺตํ
อาโรเจตฺตํ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว โคตฺเตนปปี อุนฺธธาวะตฺตํ ๑

[๑๔๐]- เตน โข ปน สมฺเยน อายสฺมโต มหาภุตฺตปตฺตํ เทว
อุปตมฺปทาเปกฺขา โหณฺติ ๑ เต จิตฺตํ อหํ ปจฺมํ อุปตม-
ปชฺชิตฺตํ อหํ ปจฺมํ อุปตมฺปชฺชิตฺตํ ๑ ภควโต เอตมตฺตํ
อาโรเจตฺตํ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เทว เอกานฺธธาวะเน กาคฺคํ ๑
เตน โข ปน สมฺเยน สมนฺพทฺธานํ เถรานํ อุปตมฺปทาเปกฺขา
โหณฺติ ๑ เต จิตฺตํ อหํ ปจฺมํ อุปตมฺปชฺชิตฺตํ อหํ
ปจฺมํ อุปตมฺปชฺชิตฺตํ ๑ เถรา เอวมาหํ หนฺน มยํ อาวุโส
ธพฺเพว เอกานฺธธาวะเน กโรมาติ ๑ ภควโต เอตมตฺตํ อาโรเจตฺตํ ๑
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เทว คโย เอกานฺธธาวะเน กาคฺคํ คณฺจ โข
เอเกน อุปชฺฌาเยน น เทว นานุปชฺฌาเยนาติ ๑

[๑๔๑] เตน โข ปน สมฺเยน อายสฺมา กุมารภุตฺตปโต คพฺภวํโส
อุปตมฺปนฺโน โหติ ๑ อถ โข อายสฺมโต กุมารภุตฺตปตฺตํ เอตทโหติ
ภควตา ปณฺณตฺตํ น อุนฺธธตฺตํ ปุคฺคโต อุปตมฺปาทคพฺโพติ
อหฺนํหิ คพฺภวํโส อุปตมฺปนฺโน อุปตมฺปนฺโน นุ โขมฺหิ
น นุ โข อุปตมฺปนฺโนติ ๑ ภควโต เอตมตฺตํ อาโรเจตฺตํ ๑
ยํ ภิกฺขเว มาตุ กุญฺธิตฺตํ ปจฺมํ จิตฺตํ อุปปนฺนํ ปจฺมํ วิญฺญาณํ

๑ ตี. อุนฺธธาวะตฺตํ ๑

ปาตุญญํ ตทูปาทาย ตาวตฺถ ชาติ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว คพฺภวีสํ
อุปลมฺปาเตตฺตุนฺติ ฯ

[๓๔๒] เตน โห ปน สมฺเยน อุปลมฺปนฺนา ทิสฺสํนฺติ กุญฺจิกามิ
คณฺทิกามิ กิถาสิกามิ สีสิกามิ อปฺมาริกามิ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ
อาโรเจตุํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อุปลมฺปาเตนฺเตน เทรส อุนฺตราริ
ยิกเก รมฺเม ปุณฺณิํ ฯ เหวญฺจ ปน ภิกฺขเว ปุณฺณิตพฺโพ สมนฺติ
เต เหวรฺรปา อาพาธา กุญฺจํ คณฺโห กิถาสํ สีสํ
อปฺมาโร มนุสฺสํ สีสํ ปุริสํ สีสํ ภูตํ สีสํ อนฺเนนํ นสํ
ราชภฺรโห อุนฺนฺตฺวาโคตํ มาตาปิตฺตํ ปริปฺนฺณณวีสตฺวตฺตํ ปริ
ปฺนฺณณนฺเต ปตฺตจฺจวํ กิณฺหาโมตํ โกนาโม เต อุปชฺฌมาโยติ ฯ
เตน โห ปน สมฺเยน ภิกฺขุ อุนฺนฺตฺวเจ อุปลมฺปทาเปกฺขเ อุนฺตราริ
ยิกเก รมฺเม ปุณฺณนฺติ ฯ อุปลมฺปทาเปกฺखा วิตฺถายนฺติ มงฺกุ
โหณฺติ น สกฺโกณนฺติ วิตฺถชฺเชตฺตํ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุํ ฯ
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปจฺมํ อุนฺธาสิตฺวา ปจฺจา อุนฺตราริยิกเก รมฺเม
ปุณฺณิตฺตุนฺติ ฯ ตตฺถเกว สงฺฆมชฺฌเ อุนฺธาสนฺติ ฯ อุปลมฺปทาเปกฺखा
ตเถว วิตฺถายนฺติ มงฺกุ โหณฺติ น สกฺโกณนฺติ วิตฺถชฺเชตฺตํ ฯ ภควโต
เขตมคฺคํ อาโรเจตุํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เขกฺกมนฺตํ อุนฺธาสิตฺวา
สงฺฆมชฺฌเ อุนฺตราริยิกเก รมฺเม ปุณฺณิํ ฯ เหวญฺจ ปน ภิกฺขเว
อุนฺธาสิตฺตพฺโพ ฯ ปจฺมํ อุปชฺฌํ คาทาเปตฺตพฺโพ ฯ อุปชฺฌํ คาทา-

๓ โก นามาคิ อมฺหากํ รุจิ ฯ

เปตุวา ปตฺตจิวโร อากุชิตพฺพํ อยนฺเต ปตฺโต ฌยํ สงฺฆาฏิ
 ฌยํ อุตฺตราสงฺโก ฌยํ อนฺตรวาสโก คจฺจน อมฺมํ ใคกาเส
 ติฏฺฐาหํติ ฯ พาทา อพฺยตฺตา อนุสํสณฺติ ทฺรณฺตฺติฏฺฐา อฺปสฺม-
 ปทาเปกฺขา วิตุถายนฺติ มงฺกุ โหนฺติ น ตฺถโกนฺติ วิสฺสชฺเชตฺถํ ฯ
 ภควโต เขตมคฺคํ อาริเจตฺถํ ฯ น ภิกฺขเว พาทน อพฺยตฺเตน
 อนุสํสิตพฺโพ โย อนุสํสยฺย อปคฺติ ทฺถกฺกนฺตํ ฯ อฺนฺชานามิ
 ภิกฺขเว พฺยตฺเตน ภิกฺขฺนา ปฏฺิพฺเพน อนุสํสิตนฺติ ฯ อสฺมมฺตา
 อนุสํสณฺติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อาริเจตฺถํ ฯ น ภิกฺขเว อสฺม-
 มเตน อนุสํสิตพฺโพ โย อนุสํสยฺย อปคฺติ ทฺถกฺกนฺตํ ฯ
 อฺนฺชานามิ ภิกฺขเว สฺมมฺเตน อนุสํสิตํ ฯ เถวญฺจ ปน ภิกฺขเว
 สฺมมฺมณฺนิตพฺโพ ฯ อตฺตนา อ อตฺตานํ สฺมมฺมณฺนิตพฺพํ ปเรน วา
 ปโร สฺมมฺมณฺนิตพฺโพ ฯ กถญฺจ อตฺตนา อ อตฺตานํ สฺมมฺมณฺนิตพฺพํ ฯ
 พฺยตฺเตน ภิกฺขฺนา ปฏฺิพฺเพน สงฺโฆ ฃาเปตพฺโพ สฺสณาคฺค เม
 ภาเนตฺถ สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามตฺถ อายสฺมโต อฺปสฺมปทา-
 เปกฺโข ฯ ยถิ สงฺฆตฺถํ ปตฺตกถตฺถํ อหํ อิตฺถนฺนามํ อนุสํสยฺยนฺติ ฯ
 เถว อตฺตนา อ อตฺตานํ สฺมมฺมณฺนิตพฺพํ ฯ กถญฺจ ปเรน ปโร สฺมมฺมณ-
 ิตพฺโพ ฯ พฺยตฺเตน ภิกฺขฺนา ปฏฺิพฺเพน สงฺโฆ ฃาเปตพฺโพ สฺสณาคฺค
 เม ภาเนตฺถ สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามตฺถ อายสฺมโต อฺปสฺมปทา-
 เปกฺโข ฯ ยถิ สงฺฆตฺถํ ปตฺตกถตฺถํ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามํ อนุส-

๑ อฺปสฺมปทาเปกฺโขติ วา ปาโไซ ฯ

เสยฺยาติ ๑ เหวํ ปเรน ปโร สมนฺนุณิณฑุโพ ๑ เคน สมนฺนุณิ
 ภิกฺขุณา อุปฺปทฺตฺวาเปกฺโข อุปฺปทฺตฺวา เหวมฺมํ วจนํโย สฺกฺตํ
 อิตฺตฺนุณาม อญฺเฏ สจฺจกาโถ ภุตฺตาโถ ยํ ชาตํ ตํ สจฺจ-
 มชฺเฒ ปุจฺจนฺเต สฺนุํ อตฺถิ ตฺตฺตฺพํ อตฺถิ นตฺถิ
 อตฺตฺพํ มา โข อิตฺตฺวา มา โข มจฺญ อโหสิ เหวมฺมํ
 ปุจฺจิสฺสํ สฺนุํ เค เหวมฺมํ อพาธา กุญฺจํ คณฺโฑ
 กิตฺตาโส โสโส อปมาโร มนุสฺสโส ปุริโส ภุสฺสโส
 อนฺโนโส นสิราชภฺโฆ อญฺเฏวาทิสฺมาตาปิตฺติ ปริพฺปณฺณวตฺติ-
 วตฺติ ปริพฺปณฺณนฺเต ปตฺตจฺจวํ กิณฺหาโมสิ โกนาโม เค
 อุปฺปทฺตฺวา ๑ เหวมฺมํ อคฺคจฺจนฺติ ๑ น เหวมฺมํ อคฺคจฺจนฺติ ๑
 อญฺเฏเกน ปจฺมตฺรํ อคฺคจฺจนฺติ สจฺจํ ญาเปตฺวา สฺกฺตํ เม
 ภาเย สจฺจํ อิตฺตฺนุณามอ อิตฺตฺนุณามสฺส อายสฺมโต อุปฺปทฺตฺวา-
 เปกฺโข ๑ อญฺเฏโส โส มยา ๑ ยทิ สจฺจสฺส ปตฺตกถํ อิตฺตฺนุณาม
 อคฺคจฺจนฺติ ๑ อคฺคจฺจนฺติ อตฺตฺวา ๑ เหวมฺมํ อตฺตฺวา สจฺจํ การ-
 เปตฺวา ภิกฺขุํ ปาเท ๑ อญฺเฏเปตฺวา อญฺเฏกํ นิสฺสทาเปตฺวา อญฺเฏ
 ปตฺตกถาเปตฺวา อุปฺปทฺตฺวา ยาจาเปตฺวา สจฺจมฺภาเย อุปฺปทฺตฺวา
 ยาจามิ อญฺเฏปตฺตํ นํ ภาเย สจฺจํ อญฺเฏมํ อุปฺปทฺตฺวา ๑ ทฺติยมฺภา-
 ภาเย สจฺจํ อุปฺปทฺตฺวา ยาจามิ อญฺเฏปตฺตํ นํ ภาเย สจฺจํ อญฺเฏมํ
 อุปฺปทฺตฺวา ๑ ทฺติยมฺภา ภาเย สจฺจํ อุปฺปทฺตฺวา ยาจามิ อญฺเฏปตฺต-

๑ อิทํ ปาฬทฺวํ อญฺเฏว ปกฺขิตฺตํ วิย ชายติ ๑

๑๔๔] มหาชนุทกั จตุตถาโร นิสฺสํยา จตุตถาโร อกรรมยานิ ๑๔๓

ทิวสฺสภาโค อัจฉริตฺตพฺโพ สงฺกัตฺติ อัจฉริตฺตพฺพา จตฺตารอ นิสฺสํยา
อัจฉริตฺตพฺพา ปิณฺทียาโถปโภชนํ นิสฺสํยา ปพฺพชฺชา ตตฺถ
เต ยาวชฺฉิํ อุตฺตํสาโห กรรมํโย ๑ อติเรกตาโร สงฺฆภคฺคํ
อฺนุทฺเทสภคฺคํ นิมนฺตนํ สฺตถาภคฺคํ ปฏฺธิกํ อฺนุโปสฺสํกํ ปาฏฺธิปฺตํ ๑
ปัสฺสํกฺกจฺฉิํ นิสฺสํยา ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชฺฉิํ อุตฺตํสาโห
กรรมํโย ๑ อติเรกตาโร โชนํ กปฺปาสํกํ โกเสยฺยํ กมฺพตํ
สํถนํ ภงฺกํ ๑ รุกฺขมฺมุตฺเตนํสํ นิสฺสํยา ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต
ยาวชฺฉิํ อุตฺตํสาโห กรรมํโย ๑ อติเรกตาโร วิหาโร อชฺฌมฺโยโค
ปาสํสาโห หมฺมิมํ คฺกุหา ๑ ปฺตฺติมฺมุตฺเตนํสํ นิสฺสํยา ปพฺพชฺชา
ตตฺถ เต ยาวชฺฉิํ อุตฺตํสาโห กรรมํโย ๑ อติเรกตาโร สํปฺปึ
นฺวณํคํ เตถํ มชฺ ฌาณิตฺตํ ๑

จตุตถาโร นิสฺสํยา นิฏฺฐิตา ๑

[๑๔๔] เทน โช ปน สมฺเยน ภิกฺขุ อณฺณตฺรํ ภิกฺขุ อฺนุสํ-
ปาเทคฺวา เอกํ โอหยา ปฏฺกมฺมํ ๑ โส ปจฺจนา เอกโก ๑
อากฺขณฺโต อณฺตรามคฺเค ปฺราณทฺตฺติยา ย สํมาคฺคฺติ ๑ สํ เอมมาห
กฺนิทานิ ปพฺพชฺชิตฺตํ ๑ อาม ปพฺพชฺชิตฺตํ ๑ ทฺถลโก โช
ปพฺพชฺชิตานํ เมณฺโณ รฺมโม เอหิ เมณฺโณ รฺมมํ ปฏฺฐิเสวตฺติ ๑
โส ตตฺตํ เมณฺโณ รฺมมํ ปฏฺฐิเสวคฺวา ปจฺจนา จิเรน อคฺมาตฺติ ๑
ภิกฺขุ เอมมาหํสํ กิธฺสํ คฺควํ อากฺโข เอวํ จิรํ อคฺคํ ๑ อถโช
โส ภิกฺขุณํ เขตฺตมคฺคํ อารอเจตฺติ ๑ ภิกฺขุ ภคฺวโค เขตฺตมคฺคํ

อาโรเจตุ ๑ อถโฆ ภคฺวา เอตฺถมํ นิทาเน เอตฺถมํ ปกรณ
 รมฺมํ กถํ กตุวา ภิกฺขุ อามนฺเตสํ อหฺมฺชาเนมิ ภิกฺขเว อปฺสฺม-
 ปาเทตฺวา ทฺธิยํ ทาตุํ จตุตฺตาริ ๑ อกรณฺเณยํ อจฺจิกฺขิตฺตุํ อป-
 สฺมฺปนฺเนน ภิกฺขุณา เมถุน รมฺโม น ปฺริเสวิตฺตํ อหฺมฺตมฺโส
 ติรจฺจณคตฺตยํ ๑ โย ภิกฺขุ เมถุนํ รมฺมํ ปฺริเสวติ อตฺถมฺโน
 โหติ อตฺถกฺยปฺตฺติโย ๑ เสยฺยถาปํ นาม ปฺริโส สํสํจฺฉินฺโน อภพฺโป
 เตน ธรรมฺพนฺนํ ธีวํ ๑ เอวเมว ภิกฺขุ เมถุนํ รมฺมํ ปฺริเสวิตฺวา
 อตฺถมฺโน โหติ อตฺถกฺยปฺตฺติโย ๑ ตนฺเต ยาวธีวํ อกรณฺเณยํ ๑
 อปฺสฺมฺปนฺเนน ภิกฺขุณา อทินฺนํ เถยฺยตฺถกํ น อาทาตฺตํ อหฺมฺตมฺโส
 ติณฺสํตํ อปาทาย ๑ โย ภิกฺขุ ปาทํ วา ปาทารหํ วา อติเรกปาทํ
 วา อทินฺนํ เถยฺยตฺถกํ อาทิตฺติ อตฺถมฺโน โหติ อตฺถกฺยปฺตฺติโย ๑
 เสยฺยถาปํ นาม ปณฺทฺตฺตํ พนฺนา ปมฺตฺโต อภพฺโป หริตฺตฺตํ
 เอวเมว ภิกฺขุ ปาทํ วา ปาทารหํ วา อติเรกปาทํ วา อทินฺนํ
 เถยฺยตฺถกํ อาทิตฺตํ อตฺถมฺโน โหติ อตฺถกฺยปฺตฺติโย ๑ ตนฺเต
 ยาวธีวํ อกรณฺเณยํ ๑ อปฺสฺมฺปนฺเนน ภิกฺขุณา ตณฺจิจฺจ ปาโณ
 ธีวตา น โวโรเปตฺตํ อหฺมฺตมฺโส กุณฺถกิปฺตฺติกํ อปาทาย ๑ โย
 ภิกฺขุ ตณฺจิจฺจ มนฺตฺตํวิคฺคหํ ธีวตา โวโรเปติ อหฺมฺตมฺโส คพฺภปาทนํ
 อปาทาย อตฺถมฺโน โหติ อตฺถกฺยปฺตฺติโย ๑ เสยฺยถาปํ นาม
 ปุณฺณํ เทวธา ภินฺนา อปฺปฺริยตฺตํ โหติ เอวเมว ภิกฺขุ
 ตณฺจิจฺจ มนฺตฺตํวิคฺคหํ ธีวตา โวโรเปตฺวา อตฺถมฺโน โหติ

[illegible]

[๑๕๕] เตน โข ปน สัมเพน อญฺเฏวโร ภิกขุ อปคฺติยา
 อทตฺตเน อุกฺกิตฺตโก วิพฺภวํ ๑ โส ปุณฺ ปรจฺจกนฺตฺวา ภิกขุ
 อปฺปสมฺมุทํ ยาจิ ๑ ภทฺวโต เอตมคฺคํ อารโรเจถฺ ๑ อธิ ปน
 ภิกขเว ภิกขุ อปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺกิตฺตโก วิพฺภวํติ ๑ โส
 ปุณฺ ปรจฺจกนฺตฺวา ภิกขุ อปฺปสมฺมุทํ ยาจติ ๑ โส เอวมตฺตํ จณฺเีย
 ปตฺติสฺสฺสฺสํ คํ อปคฺตินฺนํติ ๑ ตจฺจํ ปตฺติสฺสฺสํมํติ ปพฺพาเชตฺพุโ
 ตจฺจํ น ปตฺติสฺสฺสํมํติ น ปพฺพาเชตฺพุโ ๑ ปพฺพาเชตฺวา
 จตฺตฺพุโ ปตฺติสฺสฺสฺสํ คํ อปคฺตินฺนํติ ๑ ตจฺจํ ปตฺติสฺสฺสํมํติ
 อปฺปสมฺมุปาเทตฺพุโ ตจฺจํ น ปตฺติสฺสฺสํมํติ น อปฺปสมฺมุปาเทตฺพุโ ๑
 อปฺปสมฺมุปาเทตฺวา จตฺตฺพุโ ปตฺติสฺสฺสฺสํ คํ อปคฺตินฺนํติ ๑ ตจฺจํ

ปฐิสัณฺฑามัตติ โธธาวะตพฺโพ สจฺจํ น ปฐิสัณฺฑามัตติ น
 โธธาวะตพฺโพ ฯ โธธาวะตฺวา วตฺตพฺโพ ปฐิสัณฺธิ คํ ฅาปคฺคินฺนํ ฯ
 สจฺเจ ปฐิสัณฺธิ อิจฺจุเจตํ กุสฺสํ โน เจ ปฐิสัณฺธิ ตพฺภมาณาย
 สํมคฺคิยา ปุณฺณ อุกฺกขิปิตพฺโพ อตฺตพฺภมาณาย สํมคฺคิยา ฅนาปคฺคิ
 สํมโภเค สํวาเส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฅาปคฺคิยา ฅปฺปปฏิภุมฺเม
 อุกฺกขิตฺตโก วิพฺภมตฺติ ฯ โส ปุณฺณ ปจฺจาคฺคณฺตฺวา ภิกฺขุ อฺปฺปสํมปทํ
 ยาจตฺติ ฯ โส เอวฺมสฺส จจฺฉนฺโຍ ปฏิกริธฺสัณฺธิ คํ ฅาปคฺคินฺนํ ฯ
 สจฺจํ ปฏิกริธฺสัณฺธิ ปพฺพาเซตพฺโพ สจฺจํ น ปฏิกริธฺสัณฺธิ
 น ปพฺพาเซตพฺโพ ฯ ปพฺพาเซตฺวา วตฺตพฺโพ ปฏิกริธฺสัณฺธิ คํ
 ฅาปคฺคินฺนํ ฯ สจฺจํ ปฏิกริธฺสัณฺธิ อฺปฺปสํมปาเทตพฺโพ สจฺจํ
 น ปฏิกริธฺสัณฺธิ น อฺปฺปสํมปาเทตพฺโพ ฯ อฺปฺปสํมปาเทตฺวา
 วตฺตพฺโพ ปฏิกริธฺสัณฺธิ คํ ฅาปคฺคินฺนํ ฯ สจฺจํ ปฏิกริธฺสัณฺธิ
 โธธาวะตพฺโพ สจฺจํ น ปฏิกริธฺสัณฺธิ น โธธาวะตพฺโพ ฯ
 โธธาวะตฺวา วตฺตพฺโพ ปฏิกริธฺสัณฺธิ คํ ฅาปคฺคินฺนํ ฯ สจฺเจ ปฏิกริธฺ
 อิจฺจุเจตํ กุสฺสํ โน เจ ปฏิกริธฺสัณฺธิ ตพฺภมาณาย สํมคฺคิยา ปุณฺณ
 อุกฺกขิปิตพฺโพ อตฺตพฺภมาณาย สํมคฺคิยา ฅนาปคฺคิ สํมโภเค
 สํวาเส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปาปํกาย ทิฏฺฐิยา ฅปฺปปฏิ
 นิสฺสัณฺฑคฺเค อุกฺกขิตฺตโก วิพฺภมตฺติ ฯ โส ปุณฺณ ปจฺจาคฺคณฺตฺวา ภิกฺขุ
 อฺปฺปสํมปทํ ยาจตฺติ ฯ โส เอวฺมสฺส จจฺฉนฺโຍ ปฏินิธฺสัณฺธิ

๓ ส. ปฐิสณฺธิ ฯ

คัม ปาบีกัง ทิฏฺฐิณฺหิตี ๑ ตจฺจาหํ ปณฺนิสฺสํสขฺขิสฺสํสํมิตฺติ ปพฺพชาเชตพฺพโ
 ตจฺจาหํ น ปณฺนิสฺสํสขฺขิสฺสํสํมิตฺติ น ปพฺพชาเชตพฺพโ ๑ ปพฺพชาเชตฺวา
 วคฺคตพฺพโ ปณฺนิสฺสํสขฺขิสฺสํ
 คัม ปาบีกัง ทิฏฺฐิณฺหิตี ๑ ตจฺจาหํ ปณฺนิสฺสํ
 สขฺขิสฺสํสํมิตฺติ อุตฺตมฺปาเทตพฺพโ ตจฺจาหํ น ปณฺนิสฺสํสขฺขิสฺสํสํมิตฺติ
 น อุตฺตมฺปาเทตพฺพโ ๑ อุตฺตมฺปาเทตฺวา วคฺคตพฺพโ ปณฺนิสฺสํสข-
 ขิสฺสํ
 คัม ปาบีกัง ทิฏฺฐิณฺหิตี ๑ ตจฺจาหํ ปณฺนิสฺสํสขฺขิสฺสํสํมิตฺติ โยธา-
 เรตพฺพโ ตจฺจาหํ น ปณฺนิสฺสํสขฺขิสฺสํสํมิตฺติ น โยธारेตพฺพโ ๑
 โยธारेตฺวา วคฺคตพฺพโ ปณฺนิสฺสํสขฺขาหิ คัม ปาบีกัง ทิฏฺฐิณฺหิตี ๑
 ตจฺเจ ปณฺนิสฺสํสขฺขติ อิจฺจุเจตํ กุสฺสํ โน เจ ปณฺนิสฺสํสขฺขติ
 ตพฺพมานาย สํมคฺคิยา ปุณฺ อุกฺขมิตฺตพฺพโ อตฺตพฺพมานาย สํมคฺคิยา
 อนาปตฺติ สมนฺโภเค สํวาเสติ ๑

มหาชนุทโก ปจฺจโม ๑

[๑๔๖] วินยมฺหิ มหคฺคเกสฺส เปตฺตถานํ สฺสฺชาวเห
 นิคฺคหณณฺ๒ ปาบีจุเณ ตชฺชํ ปคฺคเกสฺส ๑
 สํสํนารารणे เจว สํพฺพณฺณฺชินโคจเร
 อนณฺณวิสฺสเย เขเม สฺสํปณฺณคฺคเต อตฺตสฺสเย
 ชนฺนเก วินยเย เจว ปรีวาระ ๑ มาติเก
 ยถาตฺถการี กุสฺสโล ปณฺธิปชฺชติ โยนิโส ๑
 โย ควํ น วิชานาติ น โส รกฺขติ โคคณํ

๑ ส. ปณฺนิสฺสํสขฺ ๑ ๒ นิคฺคหณณฺหิตี นิคฺคหณณฺเนตฺตติ วิมตฺติวินทนี ๑

ชมพุ อมฺโพ ๑	อามณฺโท	ปาริปปุณฺณ ๑	อาหริ
ผาติยนฺตุ	อุชฺชตฺตฺต	วิชฺฌายนฺตุ ๑	กตฺถป
นิมฺมฺชฺชนฺติ	มฺหิ เมโฆ	คยา ถฺยฺจี ๑	มากโร
อุปติสฺสโต	โกติโต ๑	อภินฺนฺวตา ๑	ปพฺพชฺช ^๑
ทฺฆนฺนิวตฺตทา	ปณามนา	กิสฺส	ธฺว ๑ พฺราหฺมโน
อนาจารํ	อาจรติ	อุทฺรํ	มาณโว คโน
วสฺสํ	พาเลหิ	ปฏฺกนฺโต	ทสฺ วสฺสํ
น	วตฺตนฺติ	ปณามตํ	พาทา
โย	สโต	อณฺโณ ๑	นคฺโค ๑
มกฺเชสฺ	ปณฺจ	อาพาธา	อจฺฉินฺนํ
มากโร ๑	อนฺนฺวตฺติ	การา	ติชฺชิ
ตฺกฺชนา	อิตฺทา	สโต ๑	กตฺถา
สทฺธํ	กฺกํ	กณฺฏโก ๑	อหิ
วตฺตฺถมฺ	ทวโร	ตฺกฺชนา	อจฺฉินฺนํ
สพฺพํ	มฺหิ	อุปชฺฌาย	อปฺปาทน
ปณฺชโก	เกยฺย	ปฏฺกนฺโต	อหิ ๑
อวทฺต	อภินฺน	วตฺติ	มาตริ
อนฺน	ปณฺช	กณฺฏโก	อจฺฉินฺนํ
			คณ

๑ ย. รา. ปพฺพชฺช ๑ ๒ ย. รา. เอโก โจโร ๑ อจฺฉินฺน ๑
 ค. เอโก ราชา อจฺฉินฺน ๑

อจิวํ ตทุภยํ	ยาจิเคนปี เป ตโย
หตุถา ปาหา หตุถปาหา	กณฺณา นาสา ตทุภยํ
อญฺกุติ อพกณฺทริ	ณฺณํ ชฺชชฺชญฺจ วามนํ
กตคณฺที ถกฺขณา ๑	กถา ถิขิตตํปที
ปาปปริตฺตํ ๑ ^๑	กาณฺณกฺณ ^๒ ตเถว ๑
ชณฺชปฏฺทหตฺตญฺเจว ^๓	ตณฺณินฺนอิริยาปถํ
ชวานุชฺชมฺภพริวํ	อนุชฺชมฺภญฺจ ยํ ตทํ
อนุชฺชพริวํ ยํ อุตฺตํ	มฺภพริวเมว ๑
อนุชฺชมฺภพริวญฺจ	อตฺตชฺชนญฺจ นิสฺสํยํ
วตฺตพฺพญฺจ ตถาทุชฺชานํ ^๔	ยาจมาเนน เปกฺขณา
อากฺขณฺตํ ^๕ จิฉาเทหฺติ	เอกุปฺชฺเชน กตฺตํปโย
ทิสฺสํมฺภติ อุตฺตมฺภพฺนา	อปาหาเรหิ ๑ ปิฬิตา
อนนฺตฺติชฺชา จิตฺตณฺติ	ตตฺเถว อนุถาสณา
ตงฺเขเปจ อโถ พาโถ	อตฺตมฺมโต ๑ เอกโต
อตุตฺตมฺภตฺตมฺภพา	นิสฺสํโย เอกโต ตโยติ
อิมตฺตํ ๑ นุชฺชเก วตฺตญฺ	เอกตํ ทฺวาสฺสคฺคิตํ ๑

มหาชฺชนฺนเก อุตฺตทฺธานํ นิฏฺฐิตํ ๑

๑ ยฺ. วา. ปาปปริตฺตํญฺจ ๑ ๒ ยฺ. กาณฺณกฺณํ ๑ ๓ ต. ชณฺชปฏฺท
 ปฏฺทหตํ ยํ ทิ ๑ ๔ ต. กถาทุชฺชาน ๑ ยฺ. กตทฺธานํ ๑ ๕ ยฺ.
 วา. อากฺขณฺตํ ๑

อุโปสถกชนนทก

[๑๔๗] เตน ไช ปน สมนเณ พุทฺโธ ภควา ราชคเห จิหริติ
คิขฺฌกฺขเญ ปพฺพเต ฯ เตน ไช ปน สมนเณ อญฺเณติคฺคิยา
ปรีพฺพาชกา จาคฺคฺทฺทเต ปณฺณรเต อฏฺฐมียา ฯ ปกฺขตฺถ สํหิ-
ปติคฺวา ฅมฺมํ ภาสํหติ ฯ เต มนฺหุสฺสา อฺปตฺถํกมฺหติ ฅมฺมตฺถวณาย ฯ
เต ฅภนฺหติ อญฺเณติคฺคิเยสฺส ปรีพฺพาชเกสฺส เปมํ ฅภนฺหติ ปตฺถาหํ
ฅภนฺหติ อญฺเณติคฺคิยา ปรีพฺพาชกา ปกฺขํ ฯ อถไช วนฺโณ มาคตฺถตฺถ
เตนียตฺถ ฬิมฺพิตฺถารตฺถ รโหคตฺถตฺถ ปฏฺฐิตฺถตฺถนตฺถ ฅอวํ ฅेतโธ
ปรีวิตฺถกโก อฺทฺทปาหิ ฅเอตฺรหิ ไช อญฺเณติคฺคิยา ปรีพฺพาชกา
จาคฺคฺทฺทเต ปณฺณรเต อฏฺฐมียา ฯ ปกฺขตฺถ สํหิปปติคฺวา ฅมฺมํ
ภาสํหติ เต มนฺหุสฺสา อฺปตฺถํกมฺหติ ฅมฺมตฺถวณาย เต ฅภนฺหติ
อญฺเณติคฺคิเยสฺส ปรีพฺพาชเกสฺส เปมํ ฅภนฺหติ ปตฺถาหํ ฅภนฺหติ
อญฺเณติคฺคิยา ปรีพฺพาชกา ปกฺขํ ฅนฺนุน ฅยฺยยาปီ จาคฺคฺทฺทเต
ปณฺณรเต อฏฺฐมียา ฯ ปกฺขตฺถ สํหิปปเตยฺยนฺหติ ฯ อถไช ราชฯ
มาคโธ เตนีย ฬิมฺพิตฺถาร ฅเณ ภควา ฅเณปตฺถํกมฺหิ อฺปตฺถ-
กมฺหิตฺวา ภควนฺหํ อภิวาเทคฺวา ฅเอกมฺหํ หิสฺสํหติ ฯ ฅเอกมฺหํ หิสฺสินฺโ
ไช ราชฯ มาคโธ เตนีย ฬิมฺพิตฺถาร ภควนฺหํ ฅเอตฺทโวจ ฅอิ-
มยฺหํ ฅภนฺเต รโหคตฺถตฺถ ปฏฺฐิตฺถตฺถนตฺถ ฅอวํ ฅेतโธ ปรีวิตฺถกโก
อฺทฺทปาหิ ฅเอตฺรหิ ไช อญฺเณติคฺคิยา ปรีพฺพาชกา จาคฺคฺทฺทเต
ปณฺณรเต อฏฺฐมียา ฯ ปกฺขตฺถ สํหิปปติคฺวา ฅมฺมํ ภาสํหติ เต

๑๔๘] อุโปสถกมุขรทํ ฌมมุตฺตวณํ ปาติโมกฺขทุทเทโส ๒๐๓

ชฺชยฺหุตฺตวณํ วิปาเจนฺตวณํ ๑ อถโฆ เต ภิกฺขุ ภควโต เขตมคฺคํ
อาโรเจตุํ ๑ อถโฆ ภควา เขตฺตมํ นิทาเน เขตฺตมํ ปกรเณ
ฌมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตติ อนุชานามิ ภิกฺขเว จาคฺคฺชฺชเต
ปณฺณรเส อฏฺฐมียา ๑ ปกฺขตฺตํ สันนิปตฺติวา ฌมฺมํ ภาสิตฺตมฺมํ ๑

[๑๔๘] อถโฆ ภควโต รโหคตฺตํ ปฏฺฐิตฺตมฺมํ เหวํ เจตโส
ปรีวิตฺตโก อุตฺตปาติ ยนฺนุนาหํ ยานิ มยา ภิกฺขุณํ ปณฺณคฺคตฺตานิ
สํกฺขาปทานิ ตานิ เหนํ ปาติโมกฺขทุทเทโส อานุชานเยยฺย โส เหนํ
ภวิสฺสตี อุโปสถกมุขมฺมํ ๑ อถโฆ ภควา สํยณฺนุหํมยํ ปฏฺฐิตฺตมฺมํ
อฏฺฐมียา เขตฺตมํ นิทาเน เขตฺตมํ ปกรเณ ฌมฺมํ กถํ กตฺวา
ภิกฺขุ อามนฺเตติ อธิ มยฺหํ ภิกฺขเว รโหคตฺตํ ปฏฺฐิตฺตมฺมํ
เอวํ เจตโส ปรีวิตฺตโก อุตฺตปาติ ยนฺนุนาหํ ยานิ มยา ภิกฺขุณํ
ปณฺณคฺคตฺตานิ สํกฺขาปทานิ ตานิ เหนํ ปาติโมกฺขทุทเทโส อานุชานเยยฺย
โส เหนํ ภวิสฺสตี อุโปสถกมุขมฺมํ อานุชานามิ ภิกฺขเว ปาติโมกฺขํ
อฏฺฐมียา ๑ เอวเมว ปน ภิกฺขเว อฏฺฐมียา ๑ พุคฺคเตน ภิกฺขุณา
ปฏฺฐิพฺเพน สํโฆ ฉาเปตฺตพฺโพ สฺสณาคฺค เม ภนฺเต สํโฆ ยทิ

๑ อโศ ปวํ สํหโตปคฺคกํ สเปตฺวา สพฺพปคฺคเกตุํ อชฺชฺชโปสถโก
ปณฺณรโสตี ปาติ ปณฺณวายติ ๑ สํ ปน ยตฺตมา อธิ ทิวโส
น ตาว อานุณฺวาโต โหติ ตถา หิ อฏฺฐมียา เตน โฆ ปน
สํยณฺนุ ภิกฺขุ ภควตา ปาติโมกฺขทุทเทโส อานุณฺวาโตติ เทวสํกํ
ปาติโมกฺขํ อฏฺฐมียา ๑ สเจ อธิ ทิวสํ อานุชานเยยฺย เต

สังฆสูตร ปคตกถสูตร สังฆะ อูปาสถิ กเรยยะ ปาติโมกข์ อุกุ-
 เถยยะ ฯ ก็ สังฆสูตร ปุพฺพกิจจัง ฯ ปาริสฺสัจฺจ อายตฺตมนฺโต อาโรเจถ ฯ
 ปาติโมกข์ อุกุทิสฺสํสามิ ฯ คํ สัพเพ ๑ สหฺตา สํชุกํ สฺสโนม
 มนสิโกโรม ฯ ยสฺสํ สียา อปคฺติ โส อวิกเรยยะ อสฺสํคฺติยา
 อปคฺติยา คุณฺหิภวิตพฺพํ ฯ คุณฺหิภาเวณ โห ปนายตฺตมนฺเต
 ปริสฺสัจฺจาทิ เวทิสฺสํสามิ ฯ ยถา โห ปน ปจฺเจกปฺปฏฺฐสฺส เวยฺยาकरणํ
 โหติ เขวเมว^๑ เขวรูปาย ปริสําย ยาวตฺติยํ อนุสฺสํสาวิตํ โหติ ฯ
 โย ปน ภิกฺขุ ยาวตฺติยํ อนุสฺสํสาวยมาเน สรรมาโน สฺสํคฺติ อปคฺติ
 นวิกเรยยะ สัมปชานมฺสํสาวาทสฺส โหติ ฯ สัมปชานมฺสํสาวาโท
 โห ปนายตฺตมนฺโต อนฺตรายิกโก รมฺโม อุกฺโข ภควตา คตฺตมา
 สรรมาเนน ภิกฺขุณา อปนฺเนน วิสฺสัจฺจาทิเปกฺเขน สฺสํคฺติ อปคฺติ
 อวิกกาตพฺพา ฯ อวิกกาตํ หิสฺสํ ผาสฺสุ โหติคฺติ ฯ

[๓๕๐] ปาติโมกฺขนฺติ อาทิเมตํ มฺขเมตํ ปมฺขเมตํ กุสฺสํ รมฺมานํ
 เตน อุกฺกจติ ปาติโมกฺขนฺติ ฯ อายตฺตมนฺโตติ มียวจนเมตํ ครุวจนเมตํ
 สํการวสฺสํปติสฺสํสาวิจจนเมตํ อายตฺตมนฺโตติ ฯ อุกุทิสฺสํสามิคฺติ อวิก-
 จิสฺสํสามิ เทเสตฺสํสามิ ปณฺณเปตฺสํสามิ ปฏฺฐเปตฺสํสามิ วิวริตฺสํสามิ
 ภิกฺขุ เทวสฺสํ ปาติโมกฺข์ น อุกุทิสฺสํสามิ คตฺตมา อิจ น ยฺชชติ
 ทิวสฺสํ ปน อนฺนุณาตกาตโต ปฏฺฐาย วฏฺฐติ ฯ อยมฺปน
 สํหตโปตฺถกํ อนฺนุคฺติคฺวา โสธิตฺติ เวทิตพฺโพ ฯ ๓ ย. รา.
 เขวเมว ฯ

วิภังขัณณัม อุกุคานัณณัม ปกาเสณณัม ฯ คณฺหิ ปาติโมกฺขํ
 อุกุคํ ฯ สฬฺหเพ ว สณฺหาติ ยาวติกา คสฺสํ ปริสํย เถรา จ นว
 จ มชฺฌิมา จ เอเต อุกุคณฺหิ สฬฺหเพ ว สณฺหาติ ฯ สํวฏฺฏํ
 สุนฺณมาติ อฏฺฐจิกคฺวา มนสิคคฺวา สฬฺหํ เจตสํ สมนฺนาหราม ฯ
 มนสิคโรมาติ เอกกุกคฺจิกคฺวา อวิกฺขิตฺตจิกคฺวา อวิสํหาหฺจิกคฺวา นิสํ-
 เมม ฯ ยสฺสํ สียา อปคฺคํติ เถรสฺสํ วา นวสฺสํ วา มชฺฌิมสฺสํ
 วา ปณฺณณํ วา อปคฺคิกฤษณณํ อณฺณตฺรา อปคฺคิ สคฺคณฺหํ
 วา อปคฺคิกฤษณณํ อณฺณตฺรา อปคฺคิ ฯ โส อวิกฺกเรยฺยาติ
 โส เทเสยฺย โส วิวเรยฺย โส อุกุคานัณณเรยฺย โส ปกาเสยฺย
 สจฺจมชฺฌเ ว คณฺมมชฺฌเ ว เอกปฺกคฺเต ว ฯ อสฺนํตี นาม
 อปคฺคิ อณฺณปณฺโน^๑ วา โหติ อปชฺชิตฺวา วา อุกุคิโต^๒ ฯ
 คณฺหํภิกฺขิตฺตพฺพนํ อธิวเสคฺคพฺพํ น พฺยาหริคฺคพฺพํ^๓ ฯ ปริสํยชาติ
 เวทิสฺสํมิตฺติ ชานิสฺสํมิตฺติ ชเวตฺสํมิตฺติ ฯ ยถา โช ปน ปจฺเจกปฺปจฺจสฺสํ
 เวยฺยาการณํ โหคฺคํติ ยถา เอถน เอโก ปฺปจฺโจ พฺยาการเยยฺย
 เอวเมวํ คสฺสํ ปริสํย ชานิตพฺพํ มํ ปฺปจฺจคฺคํติ ฯ เอวรูปา

๑ ย. รา. อณฺณปณฺนา ฯ ๒ อุกุคิตา ฯ คพฺพณฺณนํ
 ปน อณฺณปณฺโน วา โหติ อปชฺชิตฺวา วา อุกุคิโตติ เอกุค
 ยํ อปคฺคํ วิกฺขณฺ น อณฺณปณฺโน วา โหติ อปชฺชิตฺวา วา
 อุกุคิโต อยํ อสฺนํตี นาม อปคฺคํติ เอวมคฺคโก เวทิตพฺพโหติ
 อุกุคํ ฯ ๓ ย. น อฺยาหริคฺคพฺพํ ฯ

นาม ปริสา ภิกขุปริสา อรุจติ ฯ ยาวตติยํ อนุสฺสํวาทํ โหติคิ
 สกัปปิ อนุสฺสํวาทํ โหติ ทุคฺคิยมฺปิ อนุสฺสํวาทํ โหติ คคฺคิยมฺปิ
 อนุสฺสํวาทํ โหติ ฯ สรรมาโนติ ชานมาโน สณฺณชานมาโน ฯ สันตํ นาม
 อาปคฺคิ อชฺฌาปนโน^๑ วา โหติ อาปชฺชิตฺตวา วา อวฺชฺชิต^๒ ฯ
 นาวิกเรยฺยาติ น เทเสยฺย น จิวเรยฺย น อุตฺตํนํกเรยฺย น
 ปกาเสยฺย สํมุชฺชเย วา คณมชฺชเย วา เอกปฺกฺกเต วา ฯ
 สมนฺปชานมฺมํสาวาทสฺส โหติคิ สมนฺปชานมฺมํสาวาโท ก็ โหติ ฯ ทุกกฺกํ
 โหติ ฯ อนุตฺตรายิโก รมฺโม อุตฺโต ภควตฺตํ กิถฺส อนุตฺตรายิโก ฯ
 ปจฺจํสํส ฌานสํส อธิคฺมาย อนุตฺตรายิโก ทุคฺคิยสํส ฌานสํส
 อธิคฺมาย อนุตฺตรายิโก คคฺคิยสํส ฌานสํส อธิคฺมาย อนุตฺตรายิโก
 จตุคฺคสํส ฌานสํส อธิคฺมาย อนุตฺตรายิโก ฌานานํ วิโมกฺขนํ
 สมารํ สมาปคฺคินํ เนกขมฺมานํ นิสฺสํสรณํ ปวิเวกานํ กุสฺสณํ
 รมฺมานํ อธิคฺมาย อนุตฺตรายิโก ฯ คสฺมาติ ตํการณา ฯ สรรมา-
 เนนาติ ชานมาเนน สณฺณชานมาเนน ฯ วิสฺสุทฺธาเปกฺกเขนาติ อวฺชฺชาตุ-
 กามเนน วิสฺสุชฺฌิตฺตคามเนน ฯ สันตํ นาม อาปคฺคิ อชฺฌาปนโน
 วา โหติ อาปชฺชิตฺตวา วา อวฺชฺชิต^๒ ฯ อาวิกตพฺพาติ อาวิกา-
 ตพฺพา สํมุชฺชเย วา คณมชฺชเย วา เอกปฺกฺกเต วา ฯ อาวิกตา
 หิสฺส ฌาสฺส โหติคิ กิถฺส ฌาสฺส โหติ ฯ ปจฺจํสํส ฌานสํส อธิคฺมาย
 ฌาสฺส โหติ ทุคฺคิยสํส ฌานสํส อธิคฺมาย ฌาสฺส โหติ คคฺคิยสํส

๑ ย. วา. อชฺฌาปนฺนา ๒ อวฺชฺชิตา ฯ

๓๕๒] อุโปสถกฐนุหุฏํ อุโปสถเถ ปาติโมกฺขทุทเทโส ๒๐๗

ฉานตฺถํ อธิคฺมาย ฆาตฺ ฺโหติ จตุตฺถตฺถํ ฉานตฺถํ อธิคฺมาย
ฆาตฺ ฺโหติ ฉานานํ วิโมกฺขานํ สฺมาธิํ สฺมาปฺตฺตํ เนกขมฺมานํ
นิสฺสัรณานํ ปวิเวกานํ กุสฺสณํ ฐมฺมานํ อธิคฺมาย ฆาตฺ ฺโหติ ។

[๓๕๓] เตน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ภควตา ปาติโมกฺขทุทเทโส
อหฺนฺยฉาโคติ เทวตํ ปาติโมกฺขํ อุตฺตํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
อาโรเจตฺ ๑ น ภิกฺขเว เทวตํ ปาติโมกฺขํ อุตฺตํ ๑ โย
อฺตฺตํ ๑ อปฺปติ ทุกฺกตฺถํ ๑ อหฺนฺยฉาโคติ ๑ ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ภควตา
ปาติโมกฺขํ อุตฺตํ ๑ เตน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ภควตา
อุโปสถเถ ปาติโมกฺขทุทเทโส อหฺนฺยฉาโคติ ปกฺขตฺถํ ติกฺขตฺถํ
ปาติโมกฺขํ อุตฺตํ ๑ จาตุตฺถเต ปณฺณรเต อฏฺฐจฺมียา ๑ ปกฺ-
ขตฺถํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตฺ ๑ น ภิกฺขเว ปกฺขตฺถํ
ติกฺขตฺถํ ปาติโมกฺขํ อุตฺตํ ๑ โย อฺตฺตํ ๑ อปฺปติ ทุกฺกตฺถํ ๑
อหฺนฺยฉาโคติ ๑ ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ภควตา ปาติโมกฺขํ อุตฺตํ ๑

[๓๕๔] เตน โห ปน สฺมเยน นพฺพคฺคียา ภิกฺขุ ยถาปริสํสา
ปาติโมกฺขํ อุตฺตํ ๑ สกฺกาย สกฺกาย ปริสํสา ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
อาโรเจตฺ ๑ น ภิกฺขเว ยถาปริสํสา ปาติโมกฺขํ อุตฺตํ ๑
สกฺกาย สกฺกาย ปริสํสา ๑ โย อฺตฺตํ ๑ อปฺปติ ทุกฺกตฺถํ ๑
อหฺนฺยฉาโคติ ๑ ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ภควตา ปาติโมกฺขํ อุตฺตํ ๑
เอตทโหสิ ภควตา ปณฺณรเต สกฺกาย ปาติโมกฺขํ อุตฺตํ ๑

ดาวตา นุ โห สามคฺคี โหติ ยาวตา เอกวาโส อุกาหุ
 สพุพา ปจฺจวติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ อานุชานามิ
 ภิกฺขเว เอกดาวตา สามคฺคี ยาวตา เอกวาโสติ ๑

[๑๕๓] เตน โห ปน สมนเณ อายสฺมา มหาภุมิโน ราชคเห
 วิหริติ มหุทกฺขณิณํ มิคทาเย ๑ อถโห อายสฺมโต มหาภุมินิสฺส
 รโหคตสฺส ปฏิสตฺถินิสฺส เหว จेतโส ปวิวิตกฺโก อุกาปาทิ คจฺ-
 เณยฺย วาหํ อูโปสถํ น วา คจฺเณยฺย คจฺเณยฺย วา สงฺฆกมฺมํ น
 วา คจฺเณยฺย อถววาหํ วิสุทฺโธ ปรมาย วิสุทฺธิยาติ ๑ อถโห
 ภควา อายสฺมโต มหาภุมินิสฺส เจตสา เจโตปวิวิตกฺกมณฺเณย
 เณยฺยถาปี นาม พทวา ปุริโส สมนินฺชิตํ วา พาหํ ปสาเรยฺย
 ปสาเวติ วา พาหํ สมนินฺชเยยฺย เหวเมว คิञฺเณกฺกุเฐ ปพฺพเต
 อานุครหิโต มหุทกฺขณิณํ มิคทาเย อายสฺมโต มหาภุมินิสฺส ปมุเข
 ปาตุรโหติ ๑ นิสฺสีติ ภควา ปณฺณตฺเต อาสเน ๑ อายสฺมาปี
 โห มหาภุมิโน ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหฺตํ นิสฺสีติ ๑ เอกมฺหฺตํ
 นิสฺสินํ โห อายสฺมมฺหฺตํ มหาภุมินํ ภควา เอกทโวจ นนุ
 เต ภุมิเน รโหคตสฺส ปฏิสตฺถินิสฺส เหว จेतโส ปวิวิตกฺโก
 อุกาปาทิ คจฺเณยฺย วาหํ อูโปสถํ น วา คจฺเณยฺย คจฺเณยฺย วา
 สงฺฆกมฺมํ น วา คจฺเณยฺย อถววาหํ วิสุทฺโธ ปรมาย วิสุทฺธิยาติ ๑
 เหว ภนฺเต ๑ ตุมฺเห เจ พฺราหฺมณา อูโปสถํ น สกฺกวิสฺสถ

๑ ตี. ปุจฺจวติ ๑

๑๕๔] อุโปสถกฐนุทธกัม มหากปป์ป็นตฤ ตัมาตมมิตี ตัมานิมิตฺ ๒๐๘

น ครุกริธตฺถ น มาเนตฺถตฺถ น ปุเชตฺถตฺถ อถ โภ จรหิ
อุโปตฺถตฺถ ตฺถกริธตฺถตฺถ ครุกริธตฺถตฺถ มาเนตฺถตฺถตฺถ ปุเชตฺถตฺถตฺถ กจฺจ
ตฺถวํ พุราหุมน อุโปตฺถตฺถ มา โน อคมาตี กจฺจเนว สํชกมฺมํ
มา โน อคมาตีตฺถ ๑ เอวํ ภาหุเตติ โห อายสฺมา มหากปป์ป็น
ภควโต ปจฺจสฺสโธสิ ๑ อถโห ภควา อายสฺมนุตฺ มหากปป์ป็น
ธมฺมียา กถาย สํหตฺตเสตฺถวา สํมาทเปตฺถวา สํมุตฺเตเสตฺถวา สํมปฺหิ-
เสตฺถวา เสยฺยถาปปี นาม พตฺวา ปุริโส สํมิมฺมชิตํ วา พาทํ
ปสาเรยฺย ปสาวิตํ วา พาทํ สํมิมฺมเชยฺย เอวเมว มทฺทกฺกุณฺณิสมิ
มิตฺทาเย อายสฺมโต มหากปป์ป็นตฺถ ปมฺุเช อนฺตรหิตो กิञฺจณฺกุญฺเ
ปพฺพเต ปาตุโรหิ ๑

[๑๕๔] อถโห ภิกฺขุณฺโฬ เขตฺทโหสิ ภควตา ปณฺณตฺถํ เขตฺตาวตฺตา
สํมคฺคิ ยาวตฺตา เอกาวาโสติ ๑ กิตฺตาวตฺตา นฺุ โห เอกาวาโส
โหตีติ ๑ ภควโต เขตฺตมตฺถํ อารโจะสุ ๑ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว สัม
สํมมฺมณฺณิํ ๑ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สํมมฺมณฺณิคฺคพฺพา ๑ ปจฺมํ
นิมิตฺตา กิตฺเตตฺตพฺพา ปพฺพตฺตนิมิตฺตํ ปาสาณนิมิตฺตํ วณฺณนิมิตฺตํ
รูกฺขนิมิตฺตํ มคฺคนิมิตฺตํ วมฺมิกนิมิตฺตํ นทฺธินิมิตฺตํ อุตฺถกนิมิตฺตํ นิมิตฺเต
กิตฺเตตฺถวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน สํโฆ ฌาเปตฺตพฺโพ สฺสุณาตุ
เม ภาหุเต สํโฆ ยาวตฺตา สมนฺุตา นิมิตฺตา กิตฺติตา ยถิ
สํชตฺตํ ปตฺตกถตฺถํ สํโฆ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ สัม สมนฺุนฺนเยย
สํมานสฺสวสฺสํ เอกุโปตฺถตฺถ ๑ เอสสา ฌตฺติ ๑ สฺสุณาตุ เม ภาหุเต

สังกุโฆ ยาวตา สมนุตา นิมิคฺคา กิตฺติคา สังกุโฆ เอເທີ
 นิมิคฺເທີ ສັມ ສມນຸນຕິ ສມານສໍວາສໍ ເອກຸໂປສຄໍ ໑ ຍສຸສາຍສຸມໂຕ
 ພມຕິ ເອເທີ ນິມິຕຸເທີ ສໍມາຍ ສມຸມຕິ ສມານສໍວາສາຍ ເອກຸໂປສຄາຍ
 ໂສ ດຸນຸສຸສ ຍສຸສ ນກຸພມຕິ ໂສ ກາເສຍຸຍ ໑ ສມຸມຕາ ສໍມາ
 ສໍເໝນ ເອເທີ ນິມິຕຸເທີ ສມານສໍວາສາ ເອກຸໂປສຄາ ໑ ພມຕິ ສໍເໝສຸສ
 ດສຸມາ ດຸນຸທິ ໑ ເວເມຕໍ ຫາຍາມິຕິ ໑

[๑๕๕] เตน ไช ปน สัมเยน นพพหุคิยา ภิกขุ ภควดา
 สัมมาสัมมตติ อญฺญาตาคติ อติมหติโย สัมมาโย สัมมมฺหฺนฺนุติ จตุโยช-
 นิการี ปญฺจโยชนิการี ฉโยชนิการี ฯ ภิกขุ อูโปสถํ อากจฺจนฺตา
 อุตฺถิสฺสํมาเนปํ ปาติโมกฺเข อากจฺจนฺติ อุตฺถิฏฺฐํมคฺคเคปํ อากจฺจนฺติ
 อนฺตรารี ปริวตฺตํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจตฺถ ๑ น ภิกขเว
 อติมหตํ สัมมา สัมมมฺหฺนฺนิตพฺพา จตุโยชนิกา วา ปญฺจโยชนิกา วา
 ฉโยชนิกา วา โย สัมมมฺหฺนฺนเยยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏตฺถ ๑ อญฺชานามิ
 ภิกขเว ติโยชนปรมํ สัมมํ สัมมมฺหฺนฺนิตฺตํ ๑

[๑๕๖] เตน ไช ปน สัมเขน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ นทปารสํ^๓
 สัมมมฺหณฺนุติ ๑ อุโปสถํ อากฺขณฺนตา ภิกฺขุมี วุญฺหนฺติ ปตฺตาบี
 ๑ ฉพฺพคฺคต สัมมุตฺตติ ทิสฺสํติ ๑ ๒ สัมมคฺตา สงฺเขน สัมมาติ
 ปาโ จ ฆุคฺคตโร ภเวยฺย ปทโธ กคฺคฺ นิจจํ จปิตฺตฺตา อุปสํ-
 มฺโน สงฺเขน อิตฺถนฺนาโมติ ๑ สัมมโค สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม
 วิหาโร อุโปสถาการนฺติ ๑ นิกคฺคํ ๑ ๓ ย. ตี. นทปาร สัม ๑

இ ௭ ௭

วา เฮอร์บี นัทปารตี๋ สัมมนนิตุนิติ ฯ

การ ๑ ขมดี สงฆ์สงฆ์ คฤมา คุณที่ ๑ เขาเมตต์ ขารยามิต ๑

๑. ขยํ สทฺโท อติเรโก วีย ฌายติ ฯ

[๑๕๘] เทน ไช ปน ส้มเยน อดุลตรัฐมี อาวาเส เทว
อุโปสถาคารานิ สัมมทานิ โหนติ ฯ ภิกขุ อุกยตุล สันนิปตฺตนิ
อิธ อุโปสถโก กรียสฺสํติ อิธ อุโปสถโก กรียสฺสํตฺติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโหเสถ ๑ น ภิกขเว เอกัฐมี อาวาเส เทว อุโป-
สถาคารานิ สัมมทานิพุพานิ โย สัมมทานเยยฺย อาปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ
อนฺุชานานิ ภิกขเว เอกํ สฺมุหนิตฺวา เอกตฺถ อุโปสถํ กาคุ ๑
เอวญฺจ ปน ภิกขเว สฺมุหนตฺตพฺพิ ฯ พยตฺเตน ภิกขฺว ปฏฺิพเสน
สงฺโฆ ณาเปตฺตพฺโพ สฺุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส
ปคฺคกตฺถํ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ อุโปสถาคารํ สฺมุทเนยฺย ฯ เอสา
วคฺติ ฯ สฺุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ อุโปสถ-
าคารํ สฺมุหนติ ฯ ยสฺสํยสฺมโต ชมติ อิตฺถนฺนามสฺส อุโปสถากา-
รสฺสํ สฺมกฺขมาโต โส ตฺถนฺสสฺส ยสฺสํ นกฺขมติ โส ภาเสยฺย ฯ
สฺมุหํ สงฺเขน อิตฺถนฺนามํ อุโปสถาคารํ ฯ ชมติ สงฺฆสฺสํ คตฺตมา
ตฺถนฺที ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

[๑๕๘] เคน ไช ปน ส้มเยน อดุลยธรรม์ อาวาเส อติขุททุก
 อุโปสถาคาร์ ส้มมคั โหติ ฯ ตทหุโปสเถ มหฺทาภิกขุสงฺโฆ สมนิปติโต
 โหติ ฯ ภิกขุ อสम्मคาย ภูมียา นิธินนา ปาติโมกฺขํ อสฺสโสสุ ฯ
 อถไช เคสํ ภิกขุณํ เขตทโหสิ ภควตา ปณฺณตฺตํ อุโปสถาคาร์
 ส้มมนฺนิตฺวา อุโปสฺสโถ กาทพฺโพติ มยญฺจมุห อสम्मคาย ภูมียา
 นิธินนา ปาติโมกฺขํ อสฺสสุมฺหา กโต นุ ไช อมุหากํ อุโปสฺสโถ

อกโต นุ ไชติ ๑ ภควโต เขตมตถุ อารโจะตุ ๑ สมนุทาย
 วา ภิกขเว ภูมียา นิสินโน อสมนุทาย วา ยโต ปาติโมกข์
 สุนาติ กโต วตฺส อุโปสถโก เตนหิ ภิกขเว สงฺโฆ ยาว-
 มหนตฺ อุโปสถกฺขิ อากุชฺหติ คาวมหนตฺ อุโปสถกฺขิ สมนุทนุท ๑
 เหวณฺจ ปน ภิกขเว สมนุทนุทพฺพ ๑ ปจฺมํ นิมิตฺตา กิตฺเตตฺตพฺพา
 นิมิตฺเต กิตฺเตตฺตา พยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน สงฺโฆ ฃาเปตฺตพฺโพ
 สุนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยาวตา สมนุทา นิมิตฺตา กิตฺติตา
 ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถฺถํ สงฺโฆ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ อุโปสถกฺขิ
 สมนุทนุทย ๑ เอสา ฃคฺคิ ๑ สุนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยาวตา
 สมนุทา นิมิตฺตา กิตฺติตา สงฺโฆ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ อุโปสถกฺขิ
 สมนุทนุติ ๑ ยสฺสํยสฺมโต ฆมฺติ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ อุโปสถกฺขสฺส
 สมนุติ โส ฃนฺทสฺส ยสฺสํ นกฺฆมฺติ โส ภาเสยฺย ๑ สมนุทํ
 สงฺฆเณ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ อุโปสถกฺขิ ๑ ฆมฺติ สงฺฆสฺส คตฺมา
 ฃนฺทํ ๑ เอวเมตํ ฃารยํมํติ ๑

[๑๖๐] เตน ไช ปน สมนเณ ฃนฺทตฺรสฺมึ ฃาวาเส คทฺทุโปสถเ
 นวกา ภิกฺขุ ปจฺมตฺรํ สมนุทิตฺตวา น คาว เถรา ฃากุณฺณตฺติ
 ปกฺกมํสํ ๑ อุโปสถโก ฃิกาโต อโหสิ ๑ ภควโต เขตมตถุ
 อารโจะตุ ๑ อนุชานามิ ภิกขเว คทฺทุโปสถเ เถเวหิ ภิกฺขุหิ
 ปจฺมตฺรํ สมนุทิตฺตุนฺติ ๑

[๑๖๑] เตน โข ปน สมนเยน ราชคเห สัมพุทฺธตา อวาสา
 สมานัสมา โหณฺติ ฯ ตตฺถ ภิกฺขุ จิตฺตมฺหิ อมฺหากํ อวาสเ
 อโปสถโก กรียตุ อมฺหากํ อวาสเ อโปสถโก กรียตุติ ฯ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารุญฺหํ ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว สัมพุทฺธตา อวาสา
 สมานัสมา โหณฺติ ตตฺถ ภิกฺขุ จิตฺตมฺหิ อมฺหากํ อวาสเ
 อโปสถโก กรียตุ อมฺหากํ อวาสเ อโปสถโก กรียตุติ เตหิ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ สัพเพเหว เอกสฺมํ สหฺนฺนปิตฺตวา อโปสถโก กาคพุโ
 ยตฺถ วา ปน เถโร ภิกฺขุ จิตฺตมฺหิ ตตฺถ สหฺนฺนปิตฺตวา อโปสถโก
 กาคพุโ น เถวว วคฺเคน สงฺเขน อโปสถโก กาคพุโ โย
 กรียย อปคฺติ ทฺถกฺกสฺสํสาติ ฯ

[๑๖๒] เตน โข ปน สมนเยน อายสฺมา มหากสฺสโป อนุทธวิญฺหา
 ราชคฺหํ อโปสถํ อากฺขณฺโถ อนุตฺตรามคฺเค นทํ ทรนฺโถ มนํ
 อโปทฺธ อโหสิ จีวรานิสงฺส ขณฺธานิ ฯ ภิกฺขุ อายสฺมมฺหํ มหา
 กสฺสโป เอกทวโจจํ กิสฺส เต อากฺโส จีวรานิ ขณฺธานิติ ฯ
 อิทํ อากฺโส อนุทธวิญฺหา ราชคฺหํ อโปสถํ อากฺขณฺโถ อนุตฺรา
 มคฺเค นทํ ทรนฺโถ มนฺมहि อโปทฺธ เตน เม จีวรานิ ขณฺธานิติ ฯ
 ภควโต เขตมคฺคํ อารุญฺหํ ฯ ยา สํ ภิกฺขเว สงฺเขน สฺมา
 สมนฺตา สมานัสวาสา เอกุโปสถา สงฺโฆ คํ สํ คิ จีวเรน
 อวิปฺปวาสํ สมนฺนํ ฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมนฺนนิทฺตพฺพา ฯ

๑ มนํ อมฺหํติ ปทฺจฺเจโต ฯ

พุทฺธเจตน ภิภุชฺสา ปฏิจฺเจกสํ สํโฆ ฌาเปตพฺโพ สุตฺตํ เม
 ภาตฺเต สํโฆ ยถา ตถา สํเฆน ตีมา สมฺมตฺตา สฺมาณสํวาทา
 เอกุโปตฺถา ยถิ สํฆสฺส ปตฺตกถสฺส สํโฆ ตํ ตีมํ ติจฺฉเวณ
 อวิปฺปวาลํ สมนฺนุเนยฺย ฯ เสดา ฌคฺติ ฯ สุตฺตํ เม ภาตฺเต
 สํโฆ ยถา ตถา สํเฆน ตีมา สมฺมตฺตา สฺมาณสํวาทา เอกุโปตฺถา
 สํโฆ ตํ ตีมํ ติจฺฉเวณ อวิปฺปวาลํ สมนฺนุเนติ ฯ ยสฺสํยสฺมโต
 ฆมฺมิ เอตฺตํ ตีมา ย ติจฺฉเวณ อวิปฺปวาลสฺสํ สมนฺนุเนติ โส
 คุณฺหสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมฺมิ โส ภาเสยฺย ฯ สมนฺนุเนติ ตถา ตีมา
 สํเฆน ติจฺฉเวณ อวิปฺปวาลสฺสํ ฆมฺมิ สํฆสฺสํ ตสฺมา คุณฺหํ ฯ
 เอวเมตํ ฌารยํมิตฺติ ฯ เตน ไซ ปน สมนฺนุเนติ ภิภุชฺสา ภคฺวตา
 ติจฺฉเวณ อวิปฺปวาลสมนฺนุเนติ อนฺนุญฺเฌวคาคิ อนฺตรฆเร จีวรานิ
 นิภฺชิปนฺนํ ฯ ตานิ จีวรานิ นสฺสํนฺนํ ปิ ทยฺหนฺนํ ปิ อุนฺนุทฺเรหิ ฆสฺสํนฺนํ ฯ
 ภิภุชฺสา ทฺวโจธา โหนฺนํ สฺวจฺฉวรา ฯ ภิภุชฺสา เอวมาหํสฺสํ ภิภุชฺ
 ตฺวเมห อวฺวโส ทฺวโจธา สฺวจฺฉวราติ ฯ อธิ มยํ อวฺวโส ภคฺวตา
 ติจฺฉเวณ อวิปฺปวาลสมนฺนุเนติ อนฺนุญฺเฌวคาคิ อนฺตรฆเร จีวรานิ นิภฺชิ-

๑ สัพพชุตติ ติจจวเรน อวิปฺปวาทายาติ ทิสฺสํ ๑ ๒ สัพพชุตติ
ติจจวเรน อวิปฺปวาทายาติ ทิสฺสํ ๑ วิกคฺคิมฺมเมตํ น วิเสสํ ทสฺมา
ติจจวเรน อวิปฺปวาทสฺสํ ๑ ติจจวเรน อวิปฺปวาโสติ ๑ ยุตฺตํ
สมฺมุโต สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม วิหาโร อูโปธถาคารนฺติ เหตุ
นิทฺถสฺมํ ๑ ๓ ติจจวราณํปิ ปาโง ๑

ปี่มหา คานี จีวรานิ นฏจันนี ททุณยานี อนุทุเรหี ขายิตานี
 เตน มยฺ ทุจฺโจตา ฐฐจิวราติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะตุํ ฯ
 ยา ตํ ภิกฺขเว ตฺถฺเชน ตีมา ตมฺมตา ตมานถฺวาทา เอกุโปสฺสตา
 ตฺถฺโฆ คํ-ตีมํ ติจีวเรน อวิปฺปวาทํ ตมฺมนฺนํ ชเปตฺวา ความญ
 ความปฺจารญ ฯ เหวญฺ ปน ภิกฺขเว ตมฺมนฺนิตพฺพา ฯ พฺยตฺเตน
 ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน ตฺถฺโฆ ณาเปตพฺโพิ สฺสฺนาตุ เม ภนฺเต ตฺถฺโฆ
 ยา ตํ ตฺถฺเชน ตีมา ตมฺมตา ตมานถฺวาทา เอกุโปสฺสตา ยทิ
 ตฺถฺชฺสฺสํ ปคฺคกถฺสํ ตฺถฺโฆ คํ ตีมํ ติจีวเรน อวิปฺปวาทํ ตมฺมนฺนํ
 ชเปตฺวา ความญ ความปฺจารญ ฯ เสงฺสา ฅตฺติ ฯ สฺสฺนาตุ เม
 ภนฺเต ตฺถฺโฆ ยา ตํ ตฺถฺเชน ตีมา ตมฺมตา ตมานถฺวาทา
 เอกุโปสฺสตา ตฺถฺโฆ คํ ตีมํ ติจีวเรน อวิปฺปวาทํ ตมฺมนฺนํ
 ชเปตฺวา ความญ ความปฺจารญ ฯ ยสฺสํ ยสฺสํ ฅมฺมิตฺติ เหวตฺสํ
 ตีมา ย ติจีวเรน อวิปฺปวาทํ ตมฺมิตฺติ ชเปตฺวา ความญ ความ
 ปฺจารญ โส ฅุณฺหสฺสํ ยสฺสํ นฏฅมฺมิตฺติ โส ภาเสยฺย ฯ
 ตมฺมตา ตํ ตีมา ตฺถฺเชน ติจีวเรน อวิปฺปวาทํ ชเปตฺวา
 ความญ ความปฺจารญ ฯ ฅมฺมิตฺติ ตฺถฺชฺสฺสํ คตฺมา ฅุณฺหํ ฯ
 เหวเมตํ ฅารยํมิตฺติ ฯ

[๑๖๓] ตีมํ ภิกฺขเว ตมฺมนฺนํเตน ปจฺมํ ตมานถฺวาทา ตีมา^๒

๑ ตมฺมตา ตํ ตฺถฺเชน ตีมา ติจีวเรน อวิปฺปวาทํ ? ฯ ๒ ตมาน
 ถฺวาทํตีมาตี ปาโง ฯ ปจฺมํ ตีมา ตมฺมนฺนิตพฺพา ? ฯ

๑๖๓] อุโปสถกฺขณฺธํ คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาสํ สํมุคฺชาโต ๒๓๗

สํมุนฺนิตฺตพฺพา ปจฺจนา คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุนฺนิตฺตพฺโพ ๑
สํมิ ภิกฺขเว สํมุนฺนเตน ปจฺจํ คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุนฺนตฺตพฺโพ
ปจฺจนา สํมานลํวาลํ สํมา^๑ สํมุนฺนตฺตพฺพา ๑ เขวณฺจ ปน ภิกฺขเว
คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุนฺนตฺตพฺโพ ๑ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพณ
สงฺโฆ ฌาเปตฺตพฺโพ สฺสณาคฺค เม ภาณเต สงฺโฆ โย โส สงฺเขน
คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุโมโต ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคตฺถลํ สงฺโฆ
คํ คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุนฺนตฺตพฺพา ๑ เขวณฺจ ปน ภิกฺขเว
เม ภาณเต สงฺโฆ โย โส สงฺเขน คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส
สํมุโมโต สงฺโฆ คํ คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุนฺนตฺ^๒ ๑ ยสฺสาลํ
ยสฺมุโมโต ชมฺติ เขตฺตสฺส คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุคฺชาโต โส
คฺคณฺทสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเลยฺย ๑ สํมุโมโต โส
สงฺเขน คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส ๑ ชมฺติ สงฺฆสฺส คคฺคมา คคฺคณฺทํ ๑
เขวณฺคํ ชารยามีติ ๑ เขวณฺจ ปน ภิกฺขเว สํมานลํวาลํ สํมา
สํมุนฺนตฺตพฺพา ๑ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพณ สงฺโฆ ฌาเปตฺตพฺโพ
สฺสณาคฺค เม ภาณเต สงฺโฆ ยา ลํ สงฺเขน สํมา สํมุคฺคา
สํมานลํวาลํ เขกฺกโปสถา ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคตฺถลํ สงฺโฆ คํ
สํมิ สํมุนฺนตฺตพฺพา ๑ เขวณฺจ ปน ภิกฺขเว สํมานลํวาลํ สํมา
ยาลํ สงฺเขน สํมา สํมุคฺคา สํมานลํวาลํ เขกฺกโปสถา สงฺโฆ

๑ ปจฺจนา สํมา สํมุนฺนตฺตพฺพา ? ๑ ๒ ลี. สํมุนฺนตฺ ๑ ๓ บ. รา.

ไปคฺคตฺถลํ น ทิสฺสคฺคายํ ปาโง ๑

คัม สัม สมนุหติ ฯ ยตฺถายตฺมโต ขมติ เอตฺถํ ตัมมาย สมาน-
 สฺวาตฺถาย เอกุโปสฺสธาย สมนุคฺชาโต โส คุณฺหสฺส ยตฺถ นกฺขมติ
 โส ภาเตยฺย ฯ สมนุหตา ตา ตัมมา สฺงฺเขน สมานสฺวาตา เอกุ-
 โปสฺสธา ฯ ขมติ สฺงฺขสฺส คตฺถมา คุณฺหิ ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

[๑๖๔] อตฺถมุตฺตาย ภิกฺขเว ตัมมาย อฏฺฐปิฏกํ ยํ คามํ วา
 นิคมํ วา อุนิสฺสํธาย วิหริติ ยถา คตฺถ คามสฺส วา คามตัมมา

๑ สพุทฺธโปศฺตถเกสฺส อธิตฺตาเยวายํ กมฺมวาจา อากตา ฯ ตา ปน
 อุนา วา อติเรกา วา ขายติ ฯ คตฺถ หิ สมานสฺวาตา
 เอกุโปสฺสธาคิ ปททวํ สเจ ตัมมาติ ปทสฺส วิเสสํ สฺงฺโฆ
 คัม สัม สมนุหเนยฺยาคิ ฯ สฺงฺโฆ คัม สัม สมนุหตฺติ ฯ วจเนสุ อุนํ
 ติยา ยทิ ปน สมนุคฺชาติ ปเท วิกิตฺติกมฺมํ ยตฺถายตฺมโต ...
 สมนุคฺชาโตติ ฯ สมนุหตา ตา ... เอกุโปสฺสธาคิ ฯ วจเนสุ อติเรกํ
 ติยา ฯ วิจาเรตฺถวา คเหตุพฺพํ ฯ อมฺหากมฺปนํ ขนฺติ สฺสณาคุ
 เม ภาเต สฺงฺโฆ ยถา ตา สฺงฺเขน ตัมมา สมนุคฺชา สมานสฺวาตา
 เอกุโปสฺสธา ฯ ยทิ สฺงฺขสฺส ปศฺสคกฺกตํ สฺงฺโฆ คัม สัม สมนุหเนยฺย ฯ
 เอตา ฅตฺติ ฯ สฺสณาคุ เม ภาเต สฺงฺโฆ ยถา ตา สฺงฺเขน
 ตัมมา สมนุคฺชา สมานสฺวาตา เอกุโปสฺสธา สฺงฺโฆ คัม สัม สมนุหติ ฯ
 ยตฺถายตฺมโต ขมติ เอตฺถํ ตัมมาย สมนุคฺชาโต โส คุณฺหสฺส
 ยตฺถ นกฺขมติ โส ภาเตยฺย ฯ สมนุหตา ตา สฺงฺเขน ตัมมา ฯ
 ขมติ สฺงฺขสฺส คตฺถมา คุณฺหิ ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

๑๖๖] อุโปสถกฤษณรทํ สัมมา ย สัมมาสมุทฺธิโท สัมมุตฺติกา ๒๑๘

นิคมุตฺตํ วา นิคมุตฺตมา อหํ ตตฺถ สฺमानํวาทา เอกุโปสถา ฯ
อคามเก เจ ภิกฺขเว อรณฺเณ สมนฺตา สํวตฺตพฺภนฺตรา อหํ ตตฺถ
สฺमानํวาทา เอกุโปสถา ฯ สพุพา ภิกฺขเว นทํ อตฺตมา สพุโพ
สมุทฺทุโท อตฺตโม สพุโพ ชาตสฺสโร อตฺตโม ฯ นทียา วา ภิกฺขเว
สมุทฺทุเท วา ชาตสฺสเร วา ยํ มชฺฌิมสฺสํ ปุริสสฺสํ สมนฺตา
อุทกฺกุเชปา อหํ ตตฺถ สฺमानํวาทา เอกุโปสถาติ ฯ

[๑๖๕] เทน โห ปน สมนฺน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สัมมา สัม
สมุทฺธิทฺตํ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ เยสํ ภิกฺขเว
สัมมา ปจฺจํ สมนฺตา เตสํ คํ กมฺมํ ฐมฺมิกํ อกฺุปํ จานารทํ
เยสํ ภิกฺขเว สัมมา ปจฺจํ สมนฺตา เตสํ คํ กมฺมํ อฐมฺมิกํ
กฺุปํ อฏฺฐจานารทํ น ภิกฺขเว สัมมา สัมมา สมุทฺธิทฺตพฺพา โย
สมุทฺธิทฺตํ อปคฺติ ทฺกฺกฏสฺสํวาทิ ฯ เทน โห ปน สมนฺน
นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สัมมา สัมมา อฏฺฐโณคฺคกรณฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ
อารโหเส ๑ เยสํ ภิกฺขเว สัมมา ปจฺจํ สมนฺตา เตสํ คํ กมฺมํ
ฐมฺมิกํ อกฺุปํ จานารทํ เยสํ ภิกฺขเว ปจฺจํ สัมมา สมนฺตา
เตสํ คํ กมฺมํ อฐมฺมิกํ กฺุปํ อฏฺฐจานารทํ น ภิกฺขเว สัมมา
สัมมา อฏฺฐโณคฺคกรณฺติ โย อฏฺฐโณคฺคกรณฺติ อปคฺติ ทฺกฺกฏสฺสํ
อนฺชานามิ ภิกฺขเว สัมมา สมนฺนมนฺนฺเตน สัมมุตฺติกํ จเปตฺวา สัมมา
สมุทฺธิทฺตํ ฯ

[๑๖๖] อถ โห ภิกฺขุ เอตทโหติ กติ นุ โห อุโปสถกติ ฯ

ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ เทวเม ภิกฺขเว อูโปสถา จาตุทฺ-
 ทสีโก ๑ ปณฺณรสีโก ๑ อิมे โข ภิกฺขเว เทว อูโปสถาติ ๑
 อถ โข ภิกฺขุํ เขตทโหสี กติ นุ โข อูโปสถกมฺมานีติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ จตุตาริมาณี ภิกฺขเว อูโปสถกมฺมานิ
 อธมฺเมเน วคฺคํ อูโปสถกมฺมํ อธมฺเมเน สฺมคฺคํ อูโปสถกมฺมํ
 ธมฺเมเน วคฺคํ อูโปสถกมฺมํ ธมฺเมเน สฺมคฺคํ อูโปสถกมฺมํ ๑
 ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ อธมฺเมเน วคฺคํ อูโปสถกมฺมํ น ภิกฺขเว
 เขวรูเป อูโปสถกมฺมํ กาทพฺพํ น ๑ มยา เขวรูเป อูโปสถกมฺมํ
 อนฺนุญฺญาตํ ๑ ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ อธมฺเมเน สฺมคฺคํ อูโปสถกมฺมํ
 น ภิกฺขเว เขวรูเป อูโปสถกมฺมํ กาทพฺพํ น ๑ มยา เขวรูเป
 อูโปสถกมฺมํ อนฺนุญฺญาตํ ๑ ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ ธมฺเมเน วคฺคํ
 อูโปสถกมฺมํ น ภิกฺขเว เขวรูเป อูโปสถกมฺมํ กาทพฺพํ น ๑
 มยา เขวรูเป อูโปสถกมฺมํ อนฺนุญฺญาตํ ๑ ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ
 ธมฺเมเน สฺมคฺคํ อูโปสถกมฺมํ เขวรูเป ภิกฺขเว อูโปสถกมฺมํ
 กาทพฺพํ เขวรูเป มยา อูโปสถกมฺมํ อนฺนุญฺญาตํ ๑ ตสฺมาติห
 ภิกฺขเว เขวรูเป อูโปสถกมฺมํ กริยฺสํ ยทิทํ ธมฺเมเน สฺมคฺคณฺหิ
 เขวณฺหิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพณฺหิ ๑

[๑๖๗] อถ โข ภิกฺขุํ เขตทโหสี กติ นุ โข ปาติโมกฺขทฺ-
 เทสาติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ ปณฺณจิมะ ภิกฺขเว
 ปาติโมกฺขทฺเทสา นิตานํ อุตฺตมํ อวเสสํ สฺส เตเน สวเตพฺพ

๑ ยุ. รา. สวรรภัย ๑ ส. ๑ สภก ๑ สจรรพษนุติ อฏฐวิมมุตตสภนุติ
คพพณณนา ๑ สจรรพษนุติ วนจรรพษ เทนาท อฏฐวิมมุตต-
ภษนุติ คฏฐิกา ๑ วมิตินิโทนี ๑ ๑

ภิกขุ อตฺถิปี อนุตราเย สงฺขิตฺเตน ปาติโมกฺขํ อุตฺถิสฺสํ ๑
 ภควโต เอตมตฺถํ อารุเจสฺส ๑ น ภิกฺขเว อตฺถิ อนุตราเย
 สงฺขิตฺเตน ปาติโมกฺขํ อุตฺถิสฺสํ พุทฺโธ โย อุตฺถิสฺสํ อปฺปติ
 ทุกฺกฏสฺส ๑ อนฺชานามิ ภิกฺขเว ตฺถิ อนุตราเย สงฺขิตฺเตน
 ปาติโมกฺขํ อุตฺถิสฺสํ ๑ ตฺถิเม อนุตราเย ราชานุตราโย โจรานุ
 ตราโย อคฺคานุตราโย อุตฺถานุตราโย มนุสฺสานุตราโย อมનุสฺสานุตราโย
 วาณานุตราโย สิริสฺสานุตราโย ชีวิตานุตราโย พุทฺธานุตราโย ๑
 อนฺชานามิ ภิกฺขเว เอวํเปสฺส อนุตราเยสฺส สงฺขิตฺเตน ปาติโมกฺขํ
 อุตฺถิสฺสํ อตฺถิ อนุตราเย วิตุถาเรนาติ ๑

[๑๖๘] เตน โข ปน สมนฺเนน นพฺพคฺคิยา ภิกขุ สงฺฆมฺมชฺเฌ
 อนชฺชณฺเฏชา รมฺมํ ภาสฺสํ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารุเจสฺส ๑ น
 ภิกฺขเว สงฺฆมฺมชฺเฌ อนชฺชณฺเฏเชน รมฺโม ภาสฺสํ พุทฺโธ โย
 ภาสฺสํ อปฺปติ ทุกฺกฏสฺส ๑ อนฺชานามิ ภิกฺขเว เถเรน
 ภิกฺขุณา สํมํ วา รมฺมํ ภาสฺสํ ปวํ วา อชฺเชตฺตฺถิ ๑

[๑๖๙] เตน โข ปน สมนฺเนน นพฺพคฺคิยา ภิกขุ สงฺฆมฺมชฺเฌ
 อตฺถมฺมตา วินยํ ปุจฺฉณฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารุเจสฺส ๑ น
 ภิกฺขเว สงฺฆมฺมชฺเฌ อตฺถมฺมเตน วินโย ปุจฺฉณฺติ พุทฺโธ โย ปุจฺฉณฺติ
 อปฺปติ ทุกฺกฏสฺส ๑ อนฺชานามิ ภิกฺขเว สงฺฆมฺมชฺเฌ อตฺถมฺมเตน
 วินยํ ปุจฺฉณฺติ ๑ เอวํ ปน ภิกฺขเว อตฺถมฺมชฺเฌ พุทฺโธ ๑ อคฺคณฺนา
 ๑ อคฺคณฺนา อตฺถมฺมชฺเฌ ปเรน วา ปโร อตฺถมฺมชฺเฌ พุทฺโธ ๑

อหิ อิตถุนนาเมน วินยํ ปุฏฐา วิสัณฺณเชยฺยนฺติ ฯ เหวํ อตฺตนา
 ว อตฺตนาํ สํมุนฺนิตพฺพํ ฯ กถญฺจ ปเรน ปโร สํมุนฺนิตพฺพโ ๑
 พุคฺคเตน ภิกฺขุณา ปฏฺฐิเถน สํโฆ ฌาเปตพฺพโ สํณาคฺค เม
 ภาณเต สํโฆ ยถิ สํฆสฺส ปตฺตกถํ อิตถุนนาโม อิตถุนนาเมน
 วินยํ ปุฏฐา วิสัณฺณเชยฺยนาติ ฯ เหวํ ปเรน ปโร สํมุนฺนิตพฺพโติ ๑
 เตน โห ปน สํเยน เปสฺสา ภิกฺขุ สํฆมชฺชเณ สํมตฺตา วินยํ
 วิสัณฺณเชนฺติ ๑ นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ฌณฺติ อาฆาตํ ฌณฺติ อปฺปจฺจยํ
 วเรน คชฺเชนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺตํ อาโรเจตฺถํ ๑ อหฺมฺชาณามิ
 ภิกฺขเว สํฆมชฺชเณ สํมตฺเตนํ ปริสํ โสโธเกตฺวา ปุคฺคํ ตฺถยิตฺวา
 วินยํ วิสัณฺณเชตฺตุนฺติ ๑

[๓๗๐] เตน โห ปน สํเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อโนกาสํกตํ
 ภิกฺขุํ อาปคฺคิยา โจเทนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺตํ อาโรเจตฺถํ ๑
 น ภิกฺขเว อโนกาสํกโต ภิกฺขุํ อาปคฺคิยา โจเทตพฺพโ โย
 โจเทยฺย อาปคฺติ ทฺถกถสฺส ๑ อหฺมฺชาณามิ ภิกฺขเว โอภาสํ
 การาเปตฺวา อาปคฺคิยา โจเทตฺถํ กโรตฺถ ชายตฺตมา โอภาสํ
 อหฺมตฺตํ วตฺตุนาโมติ ๑ เตน โห ปน สํเยน เปสฺสา ภิกฺขุ
 นพฺพคฺคิเย ภิกฺขุ โอภาสํ การาเปตฺวา อาปคฺคิยา โจเทนฺติ ๑
 นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ฌณฺติ อาฆาตํ ฌณฺติ อปฺปจฺจยํ วเรน คชฺเชนฺติ ๑
 ภควโต เอตมตฺตํ อาโรเจตฺถํ ๑ อหฺมฺชาณามิ ภิกฺขเว กเตนํ โอภาสํ
 ปุคฺคํ ตฺถยิตฺวา อาปคฺคิยา โจเทตฺตุนฺติ ๑ เตน โห ปน สํเยน

๑๗๒] อุโปสถกฤษณหุจ โยการการาปนํ อธมมกมฺมกรณาติ ๒๒๕

ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ปฺรุมฺหากํ เปสฺสา ภิกฺขุ โยการํ การาเปเนตฺติ
ปฏิกจฺเจว สฺสทุธานํ ภิกฺขุณฺํ อนาปตฺติกาณํ อวตฺตณฺตี อการณ
โยการํ การาเปเนติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสถ ๑ น ภิกฺขเว
สฺสทุธานํ ภิกฺขุณฺํ อนาปตฺติกาณํ อวตฺตณฺตี อการณ โยการํ
การาเปตพฺโพ โย การาเปยฺย อาปตฺติ ทฺถกฏฺธสฺส ๑ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว ปุคฺคํ ตฺถยิตฺวา โยการํ การาเปตฺตฺติ ฯ

[๑๗๓] เตน โห ปน สฺมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สงฺฆมฺมชฺเฌ
อธมมกมฺมํ กโรนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสถ ๑ น
ภิกฺขเว สงฺฆมฺมชฺเฌ อธมมกมฺมํ กตพฺพํ โย กรายฺย อาปตฺติ
ทฺถกฏฺธสฺสํ ๑ กโรนฺติเยว อธมมกมฺมํ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโหเสถ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อธมมกมฺเม กยิรมาเน ปฏิกโก-
ตฺติคฺคฺติ ๑ เตน โห ปน สฺมเยน เปสฺสา ภิกฺขุ ฉพฺพคฺคิเยหิ
ภิกฺขุหิ อธมมกมฺเม กยิรมาเน ปฏิกโกตฺตฺติ ๑ ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
ธณฺติ อาฆาตํ ธณฺติ อปฺปจฺจยํ วเรน ตชฺเชนฺติ ๑ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโหเสถ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ทิฏฺฐิจฺฉิ อาวิกาตฺตฺติ ๑
เตสฺสเยว สฺนฺติเก ทิฏฺฐิจฺฉิ อาวิกโรนฺติ ๑ ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ธณฺติ
อาฆาตํ ธณฺติ อปฺปจฺจยํ วเรน ตชฺเชนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโหเสถ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว จตฺตฺติ ปณฺจฺหิ ปฏิกโกตฺตฺติ ทฺวํ
ตฺติ ทิฏฺฐิจฺฉิ อาวิกาตฺตฺติ เณน อธิจฺฉาตฺตฺติ น เม ตํ ชมตฺติ ๑

[๑๗๔] เตน โห ปน สฺมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สงฺฆมฺมชฺเฌ

ปาติโมกข์ อุกุทิสมานา สัมมัจจุ น ตาเวณฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเส ๑ น ภิกฺขเว ปาติโมกฺขทุทฺธเทสฺส เณ สัมมัจจุ น ตาเว-
 ตพฺพํ โย น ตาเวยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํ ๑ เตน โห
 ปน สมเยน อายสฺมา อุกายิ สงฺฆสฺส ปาติโมกฺขทุทฺธโก โหติ
 กากสฺสํ ๑ อถ โห อายสฺมโต อุกายิสฺส เขตทโหสิ ภควตา
 ปณฺณคฺคํ ปาติโมกฺขทุทฺธเทสฺส ตาเวตพฺพนฺติ อหณฺจมนฺติ กากสฺ-
 สํ ๑ กถํ น โห มया ปฏิปตฺติตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเส ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปาติโมกฺขทุทฺธเทสฺส วายมิตฺถํ
 กถํ ตาเวยฺยมนฺติ วายมนฺตสฺส อนาปคฺคํ ๑

[๑๗๓] เตน โห ปน สมเยน เทวทฺธโค สคฺคหฺมฺชา ย ปริสํ
 ปาติโมกฺข์ อุกุทิสฺสํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ น ภิกฺขเว
 สคฺคหฺมฺชา ย ปริสํ ปาติโมกฺข์ อุกุทิสฺสํ โย อุกุทิสฺสํ
 อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํ ๑

[๑๗๔] เตน โห ปน สมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สงฺฆมฺชฺเ
 อนฺชณฺณํ ปาติโมกฺข์ อุกุทิสฺสํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑
 น ภิกฺขเว สงฺฆมฺชฺเ อนฺชณฺณํ ปาติโมกฺข์ อุกุทิสฺสํ โย
 อุกุทิสฺสํ อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เถวริกํ
 ปาติโมกฺขนฺติ ๑

๑ ส. เถวเรยฺย ๑ เถวริกนฺติ เถวริณํ เถวรายคฺคํ ภวิตฺถนฺติ
 อคฺคโก ๑ เถวเรยฺยมนฺติ ปาโวจิ ตพฺพณฺณนา ๑

๑๗๖] อุโปสถกฤษณกรํ เถราชิกํ พุยตุตราชิกํ ปาติโมกฺขํ ๒๒๗

อณฺณตติยภานวารํ นิฏฺฐิตํ เอกาทสํ^๑

[๑๗๕] อถ โข ภควา ราชคเเห ยถาภิรหฺนํ วิหริตฺวา เยน
โฆททาวตฺถุ^๒ เตน จาริกํ ปฏฺกามิ อหฺนุพุเพน จาริกํ จรมาโน
เยน โฆททาวตฺถุ ตทวสฺริ ๑ เตน โข ปน สมนฺเยน อณฺณ-
ตตรสฺมि อววาเส สมนฺพุทฺธา ภิกฺขุ วิหรนฺติ ๑ ตตฺถ เถโร ภิกฺขุ
พาโต โหติ อพุยตุโต ๑ โส น ชานาติ อุโปสถํ วา อุโปสถกมฺมํ
วา ปาติโมกฺขํ วา ปาติโมกฺขทุทฺเทสํ วา ๑ อถ โข เตสํ ภิกฺขุณฺ
เชตทโหสิ ภควตา ปณฺณตฺตํ เถราชิกํ ปาติโมกฺขนฺติ อยฺยจ
อมฺหากํ เถโร พาโต อพุยตุโต น ชานาติ อุโปสถํ วา อุโปสถ-
กมฺมํ วา ปาติโมกฺขํ วา ปาติโมกฺขทุทฺเทสํ วา กถํ นุ โข อเมหฺหิ
ปฏฺธิปชฺชิตพุพฺพนฺติ ๑ ภควโต เชตมตฺตํ อารโหเส ๑ อหฺนุชานามิ ภิกฺขเว
โย ตตฺถ ภิกฺขุ พุยตุโต ปฏฺธิพาโต ตตฺถสาเชยฺยํ ปาติโมกฺขนฺติ ๑

[๑๗๖] เตน โข ปน สมนฺเยน อณฺณตตรสฺมि อววาเส ตทหฺนุโปสถ
สมนฺพุทฺธา ภิกฺขุ วิหรนฺติ พาตา อพุยตุตา ๑ เต น ชานนฺติ
อุโปสถํ วา อุโปสถกมฺมํ วา ปาติโมกฺขํ วา ปาติโมกฺขทุทฺเทสํ
วา ๑ เต เถโร อชฺเชตฺตํ อชฺเชตฺตํ ๑ อชฺเชตฺตํ ๑ เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ๑
โส เอวมาห น เม อากุโส วตฺตตฺติ ๑ พุคฺคิยํ เถโร^๓ อชฺเชตฺตํ

๑ ย. รา. อณฺณตติยภานวารํ นิฏฺฐิตํ ๑ ส. อณฺณตติยภานวารํ
เอกาทสํ ๑ ๒ โฆททาวตฺถุ นาม เถกํ นกรนฺติ ตถฺฐิกิ ๑

๓ ย. รา. พุคฺคิยเถโร ๑

อุทฺทิสฺสํ ฆนฺเต เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โสปี เหวมาห น เม
 อากุโส วุตฺตคฺคิ ฯ คคฺยํ เถโร อชฺฌเนตฺถํ อุทฺทิสฺสํ ฆนฺเต
 เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โสปี เหวมาห น เม อากุโส วุตฺตคฺคิ ฯ
 เอเตเนว อุปาเยน ยาวตฺถนวกํ อชฺฌเนตฺถํ อุทฺทิสฺสํ อายตฺมา
 ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โสปี เหวมาห น เม ฆนฺเต วุตฺตคฺคิ ฯ
 ภควโต เขตมคฺคํ อารุญฺสํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมํ
 อวาเส คทหุโปสฺสเถ สมฺพหุตา ภิกฺขุ วิหรนฺติ พาธา อพฺยคฺคา ฯ
 เต น ฆานนฺติ อุปสํถํ วา อุปสํถกมฺมํ วา ปาติโมกฺขํ วา
 ปาติโมกฺขทุทฺธํ วา ฯ เต เถโร อชฺฌเนตฺถนฺติ อุทฺทิสฺสํ ฆนฺเต
 เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ น เม อากุโส
 วุตฺตคฺคิ ฯ ทคฺยํ เถโร อชฺฌเนตฺถนฺติ อุทฺทิสฺสํ ฆนฺเต เถโร
 ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โสปี เอวํ วเทติ น เม อากุโส วุตฺตคฺคิ ฯ
 คคฺยํ เถโร อชฺฌเนตฺถนฺติ อุทฺทิสฺสํ ฆนฺเต เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ฯ
 โสปี เอวํ วเทติ น เม อากุโส วุตฺตคฺคิ ฯ เอเตเนว อุปาเยน
 ยาวตฺถนวกํ อชฺฌเนตฺถนฺติ อุทฺทิสฺสํ อายตฺมา ปาติโมกฺขนฺติ ฯ
 โสปี เอวํ วเทติ น เม ฆนฺเต วุตฺตคฺคิ ฯ เตหิ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ ตำนนฺตา อวาสา สขฺขํ ปาหฺนตฺวา
 กฺจจกฺกุโส ตฺวจิตฺเตน วา จิตฺถาเรน วา ปาติโมกฺขํ ปริยาปฺนิตฺวา
 อากฺขมาติ ฯ อถปิ ภิกฺขุณฺ อตฺถทโหสิ โโก นุ โส ปาหฺนตฺวาปิ ฯ

๑. ย. วา. คคฺยเถโร ฯ

๓๗๗] อุโปสถฤทฺษนรฺกํ ปฏฺชคณฺนอุคฺคคณฺหณฺนชานนํ ๒๒๘

ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว เถเรน ภิกฺขุณา
นวกํ ภิกฺขุํ อานาเปตฺตุนฺติ ๑ เถเรน อานตฺตา นว ภิกฺขุ น
คจฺจนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ น ภิกฺขเว เถเรน
อานตฺเตน อคิตาเนน น คนฺตพฺพํ โย น คจฺเจยฺย อวปฺตติ
ทฺฤกฏธฺมฺมํ ๑

[๓๗๗] อถโฆ ภควา โจทฺทวาทฺตฺถมฺมํ ยถาภิรฺนุคํ วิหริตฺวา
ปฺนทฺว ราชคหํ ปจฺจจากฺขณิ ๑ เตน โฆ ปน สมฺเยน มนุสฺสํ
ภิกฺขุ ปิณฺฑทาย จรฺนเต ปจฺจจฺจนฺติ กตมํ ๑ ภนฺเต ปฏฺชธฺมํ ๑
ภิกฺขุ เอวมาหํ น โฆ มยํ อารุโธ ชานามาติ ๑ มนุสฺสํ
อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ปฏฺชคณฺนมคฺคตมฺปิเม สมนฺนา
สํกฺยปฺตฺติยา น ชานนฺติ กิมนฺปิเม อญฺญํ กิณฺณํ กตฺถยาณํ
ชานิสฺสณฺตํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
ปฏฺชคณฺนํ อุคฺคคณฺนํ ๑ อถโฆ ภิกฺขุณํ เอตทโหสิ เถน น
โฆ ปฏฺชคณฺนา อุคฺคคณฺนพฺพาติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว สํพฺเพเหว ปฏฺชคณฺนํ อุคฺคคณฺนํ ๑ เตน
โฆ ปน สมฺเยน มนุสฺสํ ภิกฺขุ ปิณฺฑทาย จรฺนเต ปจฺจจฺจนฺติ
กิตฺติกา ภนฺเต ภิกฺขุติ ๑ ภิกฺขุ เอวมาหํ น โฆ มยํ อารุโธ
ชานามาติ ๑ มนุสฺสํ อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ อญฺญ-
มญฺญมฺปิเม สมนฺนา สํกฺยปฺตฺติยา น ชานนฺติ กิมนฺปิเม อญฺญํ

๑ ส. กตมํ ๑

กิญจิ กถยาณํ ขานิสฺสํหิตํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑
 อุนฺหานามิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ คณฺเฑนฺตุนฺติ ๑ อถ โข ภิกฺขุณฺโณ เขตทโหติ
 กทา นุ โข ภิกฺขุ คณฺเฑตพฺพาติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑
 อุนฺหานามิ ภิกฺขเว ตทหุโปสฺสเถ นามมคฺคเตนํ ๑ คณฺเฑนฺตํ สฺถากํ
 ๑ คเฑนฺตุนฺติ^๒ ๑

[๑๗๘] เตน โข ปน สํเยน ภิกฺขุ อชานนฺตทา อชฺชฺชโปส-
 โถติ ทูรํ ความํ ปิณฺฑาทาย คจฺจนฺติ ๑ เตะ อุกฺกิสฺสํสาเนปปี
 ปาติโมกฺเข อากจฺจนฺติ อุกฺกิสฺสํมคฺคเตปปี อากจฺจนฺติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อุนฺหานามิ ภิกฺขเว อารโหเส อชฺชฺชโป-
 สฺโถติ ๑ อถ โข ภิกฺขุณฺโณ เขตทโหติ เกน นุ โข อารโหเสตพฺโพติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อุนฺหานามิ ภิกฺขเว เถเรน ภิกฺขุณา
 กถวโต อารโหเสนฺติ ๑ เตน โข ปน สํเยน อณฺเฑตโร
 เถโร กถวโต นสฺสริ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อุนฺหา-
 นามิ ภิกฺขเว ภคฺคกาเถปปี อารโหเสนฺติ ๑ ภคฺคกาเถปปี นสฺสริ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อุนฺหานามิ ภิกฺขเว ยํ กถํ สฺวติ
 ตํ กถํ อารโหเสนฺติ ๑

[๑๗๙] เตน โข ปน สํเยน อณฺเฑตฺรสมํ อวาเส อโปสฺสธาคารํ
อูกฺกธปปี โหติ ๑ อากนฺตกา ภิกฺขุ อชฺชฌายนฺติ ชัยนฺติ วิปาเจนฺติ

๑ ย. คณฺมคฺคเตน ๑ ราว. สํมคฺคเตน ๑ ส. นามคฺคเตน ๑ ๒ คเ-
 เฑนฺตุนฺติ ปาโสี ๑

๓๘๘] อุโปสถกฺขนุหํกํ อุโปสถถาคาเร อาสํนปฺปญฺจนคฺคิตฺติอาทิตฺติ ๒๓๓

กถํ หิ นาม ภิกฺขุ อุโปสถถาคาเร น สํมฺมชฺชิตฺตํคฺคิตฺติ ๑ ภควโต
เอตมคฺคํ อาโรเจตฺถ ๑ อหฺมฺมานามิ ภิกฺขเว อุโปสถถาคาเร สํมฺมชฺ-
ชิตฺตํคฺคิตฺติ ๑ อถโฆ ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหติ เณ น หุ โฆ อุโปสถถาคาเร
สํมฺมชฺชิตฺตํคฺคิตฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจตฺถ ๑ อหฺมฺมานามิ
ภิกฺขเว เถเรณ ภิกฺขุณา นวํ ภิกฺขุํ อาณาเปตฺตํคฺคิตฺติ ๑ เถเรณ
อาณคฺคตา นวา ภิกฺขุ น สํมฺมชฺชิตฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโร-
เจตฺถ ๑ น ภิกฺขเว เถเรณ อาณคฺคเตน อคิตฺตาเนน น สํมฺมชฺชิตฺตํ
โย น สํมฺมชฺชเยยฺย อาปคฺคิตฺติ ทฺถกฺกฏธฺมฺมคฺคิตฺติ ๑ เตน โฆ ปน
สํเยน อุโปสถถาคาเร อาสํนํ ปฺปญฺจนคฺคํ โหติ ๑ ภิกฺขุ ฌมายํ
นิตฺตํคฺคิตฺติ ๑ คคฺคตานิปฺปี จีวรานิปฺปี ปฏฺฐกิตฺตานิ โหณฺติ ๑ ภควโต
เอตมคฺคํ อาโรเจตฺถ ๑ อหฺมฺมานามิ ภิกฺขเว อุโปสถถาคาเร อาสํนํ
ปฺปญฺจาเปตฺตํคฺคิตฺติ ๑ อถโฆ ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหติ เณ น หุ โฆ
อุโปสถถาคาเร อาสํนํ ปฺปญฺจาเปตฺตํคฺคิตฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
อาโรเจตฺถ ๑ อหฺมฺมานามิ ภิกฺขเว เถเรณ ภิกฺขุณา นวํ ภิกฺขุํ
อาณาเปตฺตํคฺคิตฺติ ๑ เถเรณ อาณคฺคตา นวา ภิกฺขุ อาสํนํ น ปฺปญฺจา-
เปตฺตํคฺคิตฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจตฺถ ๑ น ภิกฺขเว เถเรณ
อาณคฺคเตน อคิตฺตาเนน อาสํนํ น ปฺปญฺจาเปตฺตํคฺคิตฺติ โย น ปฺปญฺจา-
เปยฺย อาปคฺคิตฺติ ทฺถกฺกฏธฺมฺมคฺคิตฺติ ๑ เตน โฆ ปน สํเยน อุโปสถถาคาเร
ปทํโก น โหติ ๑ ภิกฺขุ อหฺมฺมกาเร กายมฺปํ จีวรํมฺปํ อฏฺฐกมฺปํ ๑
ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจตฺถ ๑ อหฺมฺมานามิ ภิกฺขเว อุโปสถถาคาเร

ปทีปี่ กาคุนุติ ๑ อถโฆ ภิกขุณฺเณ เขตทโหติ เกณ นุ โฆ อุโปธ-
 ทาคาเว ปทีโป กาคพุโหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหณํ ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว เถเรน ภิกฺขุณา นวํ ภิกฺขุํ อานาเปตุนฺติ ๑
 เถเรน อานคฺคตา นวา ภิกฺขุ น ปทีเปตุนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหณํ ๑ น ภิกฺขเว เถเรน อานคฺคเตน อคิตาเนน นปฺปที-
 เปตพฺโพ โย นปฺปทีเปยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏธฺมฺมํ ๒ ๑

[๓๘๐] เตน โฆ ปน สมนฺเณ สมนุพฺพสา ภิกฺขุ พาดา อพฺยตฺตา

๑ นปฺปทีเปตพฺพํ ๑ ๒ อโธ ปรี ปานีเยปฺริโกชนีเยปฺปฏฺฐาสนนตฺต-
 ญ. รา. ปโคตเกสฺส เอวํ ทิสฺสตี เตน โฆ ปน - สมนฺเณ
 อณฺณตฺตรสฺมึ อวาเส อวาสิกา ภิกฺขุ เณว ปานีเย อฺปฏฺฐาเปตุนฺติ
 น ปฺริโกชนีเย อฺปฏฺฐาเปตุนฺติ ๑ อากนฺตฺตา ภิกฺขุ อฺชฺชฌายนฺติ
 ชียนฺติ จิปาเจตุนฺติ กถํ หิ นาม อวาสิกา ภิกฺขุ เณว ปานีเย
 อฺปฏฺฐาเปตฺถนฺติ น ปฺริโกชนีเย อฺปฏฺฐาเปตฺถนฺตฺติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโหณํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปานีเย ปฺริโกชนีเย
 อฺปฏฺฐาเปตุนฺติ ๑ อถโฆ ภิกฺขุณฺเณ เขตทโหติ เกณ นุ โฆ ปานีเย
 ปฺริโกชนีเย อฺปฏฺฐาเปตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหณํ ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว เถเรน ภิกฺขุณา นวํ ภิกฺขุํ อานาเปตุนฺติ ๑
 เถเรน อานคฺคตา นวา ภิกฺขุ น อฺปฏฺฐาเปตุนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหณํ ๑ น ภิกฺขเว เถเรน อานคฺคเตน อคิตาเนน น อฺปฏฺฐา-
 เปตพฺพํ โย น อฺปฏฺฐาเปยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏธฺมฺมํ ๑

ภิกขุ จิหรนุติ พาดา อพฺยตฺตา ฯ เต น ชานนุติ อฺโปสํถํ วา
 อฺโปสํถกมฺมํ วา ปาติโมกฺขํ วา ปาติโมกฺขทุทฺธํ วา ฯ เตหิ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ สํมณฺดา ชาวสา สํชฺชํ ปาเหตฺพุทฺโ
 ฌคฺคาณฺโส สํชฺชิตฺเตน วา วิตุถาเรน วา ปาติโมกฺขํ ปริยาปฺนิตฺวา
 อากฺขณฺติ ฯ เอวฺวเจตํ ตเถถ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ
 เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ สํพุเพเหว ยตฺถ ชานนุติ อฺโปสํถํ วา
 อฺโปสํถกมฺมํ วา ปาติโมกฺขํ วา ปาติโมกฺขทุทฺธํ วา โส ชาวาโส
 กนฺตพุทฺโ โน เจ คจฺเฉยฺยํ อปฺปติ ทุกฺกฏธฺตํ ฯ อธิ ปน
 ภิกฺขเว อณฺณตฺรสมํ ชาวาเส สํพหุตา ภิกฺขุ วสฺสํ วสฺสนุติ พาดา
 อพฺยตฺตา ฯ เต น ชานนุติ อฺโปสํถํ วา อฺโปสํถกมฺมํ วา
 ปาติโมกฺขํ วา ปาติโมกฺขทุทฺธํ วา ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ
 เอโก ภิกฺขุ สํมณฺดา ชาวสา สํชฺชํ ปาเหตฺพุทฺโ ฌคฺคาณฺโส
 สํชฺชิตฺเตน วา วิตุถาเรน วา ปาติโมกฺขํ ปริยาปฺนิตฺวา อากฺขณฺติ ฯ
 เอวฺวเจตํ ตเถถ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ เอโก ภิกฺขุ
 สํตฺตาหกาธิกํ ปาเหตฺพุทฺโ ฌคฺคาณฺโส สํชฺชิตฺเตน วา วิตุถาเรน
 วา ปาติโมกฺขํ ปริยาปฺนิตฺวา อากฺขณฺติ ฯ เอวฺวเจตํ ตเถถ
 อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ น ภิกฺขเว เตหิ ภิกฺขุหิ คสฺมํ
 ชาวาเส วสฺสํ วสฺสิตฺตํ วสฺสยฺยํ เจ อปฺปติ ทุกฺกฏธฺตํ ฯ

[๑๘๓] อถ โส ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ สํนฺธิปตฺถ ภิกฺขเว
 สจฺจํ อฺโปสํถํ กริธฺตํตีติ ฯ เอวํ อุตฺเต อณฺณตโร ภิกฺขุ ภควนฺตํ

เขตทโวจ อตุถิ ภนุเต ภิกขุ คิถาโน โส อนาคติทธิ ๑
 อนุชานามิ ภิกขเว คิถาเนน ภิกขุณา ปาริสัทธิ ทาคุ ๑ เหวณญ
 ปน ภิกขเว ทาตพพา ๑ เตน คิถาเนน ภิกขุณา เขกั ภิกขุ
 อุปสงกมิทวา เขกัถ์ อตุตตราสงคั กริตวา อุกกุฏิกั นิสัทธิทวา
 อยุชถั ปคฺคเหตุวา เหวมสัส วจันโย ปาริสัทธิ ทมมิ ปาริสัทธิ
 เม หร ปาริสัทธิ เม อารโจะหิทธิ ๑ กาเยน วิญญาเปติ วาจา
 วิญญาเปติ กาเยน วาจา วิญญาเปติ ทินฺนา โหติ ปาริสัทธิ ๑
 น กาเยน วิญญาเปติ น วาจา วิญญาเปติ น กาเยน วาจา
 วิญญาเปติ น ทินฺนา โหติ ปาริสัทธิ ๑ เหวณญเจตํ ฅภณ
 อิจฺเจตํ กุสธั โน เจ ฅภณ โส ภิกขเว คิถาโน ภิกขุ
 มณฺเฑน วา ปิเชน วา สงฺฆมชฺเฅ อาเนตวา อุปปลโต กาคพุโพ ๑
 สเจ ภิกขเว คิถาณุปฺปุสาทานั ภิกขุณฺ เหว โหติ สเจ ไซ
 มยํ คิถานั ชานา จาเวตฺถาม อาพาไซ วา อภิวทฺถมิตฺถติ
 กาลกิริยา วา ภวิสสัตฺติ น ภิกขเว คิถาโน ชานา จาเวตพุโพ
 สงฺเขน ตตุถ คนฺทวา อุปปลโต กาคพุโพ ๑ น เหวว วคฺเคน
 สงฺเขน อุปปลโต กาคพุโพ กรเมยฺ เจ อาปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑
 ปาริสัทธิหารโก เจ ภิกขเว ทินฺนาย ปาริสัทธิยา ตตุเถว ปกฺกมติ
 อยุชสฺส ทาตพพา ปาริสัทธิ ๑ ปาริสัทธิหารโก เจ ภิกขเว
 ทินฺนาย ปาริสัทธิยา ตตุเถว วิพฺภมติ กาลั กโรติ สามเนโร
 ปฏิจานาติ สิกฺขํ ปจฺจกฺขาตโก ปฏิจานาติ อนฺติมวคฺถุ อชฺฅนา-

ปนฺนโก ปฏิชานาติ อุมฺมคฺตโก ปฏิชานาติ ชิตฺตจิตฺโต ปฏิชานาติ
 เวทฺชนฺโฏ ปฏิชานาติ อาปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺกิตฺตโก ปฏิชานาติ
 อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺกิตฺตโก ปฏิชานาติ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา
 อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺกิตฺตโก ปฏิชานาติ ปณฺทโก ปฏิชานาติ
 เถยฺยตฺตวตฺตโก ปฏิชานาติ ติตฺถียปฺกนฺตโก ปฏิชานาติ ติรจฺ-
 จานคฺโค ปฏิชานาติ มาคฺชวตฺตโก ปฏิชานาติ ปิตฺตวตฺตโก ปฏิ-
 ชานาติ อรหฺนคฺชวตฺตโก ปฏิชานาติ ภิกฺขุชฺฌิตฺตโก ปฏิชานาติ
 สํขมฺภโก ปฏิชานาติ โถหิตฺตปฺปาทโก ปฏิชานาติ อุกฺโก-
 พฺยณฺชนโก ปฏิชานาติ อณฺณตฺต ทาทพฺพา ปาริสฺสํทฺธิ ๑ ปาริ-
 สฺสํทฺธิหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺณาย ปาริสฺสํทฺธิยา อนฺตรวรมคฺเค ปกฺกมฺติ ๑
 อนาหฺวา โหติ ปาริสฺสํทฺธิ ๑ ปาริสฺสํทฺธิหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺณาย
 ปาริสฺสํทฺธิยา อนฺตรวรมคฺเค วิพฺภมฺติ กาดํ กโรติ ๑เป ๑ อุกฺโก-
 พฺยณฺชนโก ปฏิชานาติ อนาหฺวา โหติ ปาริสฺสํทฺธิ ๑ ปาริสฺสํทฺธิ-
 หารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺณาย ปาริสฺสํทฺธิยา สํขมฺภคฺโค ปกฺกมฺติ
 อนาหฺวา โหติ ปาริสฺสํทฺธิ ๑ ปาริสฺสํทฺธิหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺณาย
 ปาริสฺสํทฺธิยา สํขมฺภคฺโค วิพฺภมฺติ กาดํ กโรติ ๑เป ๑ อุกฺโก-
 พฺยณฺชนโก ปฏิชานาติ อนาหฺวา โหติ ปาริสฺสํทฺธิ ๑ ปาริสฺสํทฺธิหารโก
 เจ ภิกฺขเว ทิณฺณาย ปาริสฺสํทฺธิยา สํขมฺภคฺโค สํคฺโค น อารโรเจติ
 ปมตฺโต น อารโรเจติ สฺมาปฺนโน น อารโรเจติ อนาหฺวา โหติ
 ปาริสฺสํทฺธิ ๑ ปาริสฺสํทฺธิหารกตฺต อนาปคฺติ ๑ ปาริสฺสํทฺธิหารโก เจ

ภิกฺขเว ทิณฺหาเย ปาริสฺสฺสทฺธิยา สงฺฆมฺปฺปคฺโต สณฺณิเจจฺจ น อาริเจติ
อาหฺมา โหติ ปาริสฺสฺสทฺธิ ปาริสฺสฺสทฺธิหารกสฺส อปฺปคฺติ ทฺถกฺกฏสฺสํสํติ ฯ

[๑๘๒] อถ โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส สันนิปตฺถ ภิกฺขเว
สงฺโฆ กมฺมํ กวิสฺสํสํคฺติ ฯ เอวํ อุตฺเต อณฺเฏวโร ภิกฺขุ ภควนฺตํ
เขตฺทโวจ อคฺคิ ภาเย ภิกฺขุ คิถาโน โส อนาคโตติ ฯ
อนฺชานามิ ภิกฺขเว คิถาเนน ภิกฺขุณา ฉนฺทํ ทาคํ ฯ เอวญฺจ
ปน ภิกฺขเว ทาทพฺโพ ฯ เตน คิถาเนน ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขุ
อุปลงฺกมิกฺวา เอกสํ อุตฺตราสงฺกํ กวิสฺวา อุกฺกฏิกํ นิสฺสํทิกฺวา
อณฺชํ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย ฉนฺทํ ทมฺมิ ฉนฺทํ เม
หฺร ฉนฺทํ เม อาริเจหฺมฺติ ฯ กาเยน วิญฺญาเปติ วาจาเย
วิญฺญาเปติ กาเยน วาจาเย วิญฺญาเปติ ทิณฺโหน โหติ ฉนฺโท ฯ
น กาเยน วิญฺญาเปติ น วาจาเย วิญฺญาเปติ น กาเยน วาจาเย
วิญฺญาเปติ น ทิณฺโหน โหติ ฉนฺโท ฯ เอวญฺเจตํ ตเถถ
อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ โส ภิกฺขเว คิถาโน ภิกฺขุ
มณฺเฑน วา ปิเสน วา สงฺฆมฺชฺเฒ อานนฺตฺวา กมฺมํ กาคพฺพํ
สฺเส ภิกฺขเว คิถานุปฺปจฺจกานํ ภิกฺขุณํ เอวํ โหติ สฺเส โข
มยํ คิถานํ จานา จาเวสฺสํสาเม อปาโธ วา อภิวทฺถมฺสํสํคฺติ
กาคกิริยา วา ภวิสฺสํคฺติ น ภิกฺขเว คิถาโน จานา จาเวตฺพฺโพ
สงฺเขน ตคฺค คณฺตฺวา กมฺมํ กาคพฺพํ น เตว วคฺเคน สงฺเขน
กมฺมํ กาคพฺพํ กเรยฺเย เจ อปฺปคฺติ ทฺถกฺกฏสฺสํสํติ ฯ ฉนฺทาทรรโก

เจ ภิกขเว ทิณฺเณ ฉนฺตเต ศตฺตเถว ปกฺกมฺติ อณฺเณสฺส ทาทพฺโพ
 ฉนฺโต ๑ ฉนฺตหารโก เจ ภิกขเว ทิณฺเณ ฉนฺตเต ศตฺตเถว วิพฺภมฺติ
 กาลํ กโรติ ตํมณฺเณโร ปฏฺิขานาติ สิกฺขํ ปจฺจกฺขาคโก ปฏฺิ-
 ขานาติ อณฺฺคิมวตฺตํ อชฺฌมาปฺนฺนโก ปฏฺิขานาติ อุมฺมคฺคโก ปฏฺิ-
 ขานาติ ชิตฺตจิกฺคโค ปฏฺิขานาติ เวทณฺโฆ ปฏฺิขานาติ อาปตฺติยา
 อทสฺสเน อุกฺกชิตฺตโก ปฏฺิขานาติ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺกชิตฺ-
 ตโก ปฏฺิขานาติ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺกชิตฺตโก
 ปฏฺิขานาติ ปณฺฑโก ปฏฺิขานาติ เถยฺยสํวาสโก ปฏฺิขานาติ
 คิตฺติยปกฺกนฺตโก ปฏฺิขานาติ ติรจฺฉานคโค ปฏฺิขานาติ มาตุ-
 ฆาตโก ปฏฺิขานาติ ปิตৃฆาตโก ปฏฺิขานาติ อรหฺนฺตฆาตโก
 ปฏฺิขานาติ ภิกฺขุนี้ทฺธโก ปฏฺิขานาติ สํฆเภทโก ปฏฺิขานาติ
 โถหิคฺคปฺปาทโก ปฏฺิขานาติ อุกฺโกตฺตพฺยณฺชนโก ปฏฺิขานาติ อณฺ-
 เณสฺส ทาทพฺโพ ฉนฺโต ๑ ฉนฺตหารโก เจ ภิกขเว ทิณฺเณ ฉนฺตเต
 อนฺตรามคฺเค ปกฺกมฺติ อนาหโฆ โหติ ฉนฺโต ๑ ฉนฺตหารโก
 เจ ภิกขเว ทิณฺเณ ฉนฺตเต อนฺตรามคฺเค วิพฺภมฺติ กาลํ กโรติ
 ๑เป ๑ อุกฺโกตฺตพฺยณฺชนโก ปฏฺิขานาติ อนาหโฆ โหติ ฉนฺโต ๑
 ฉนฺตหารโก เจ ภิกขเว ทิณฺเณ ฉนฺตเต สํฆปฺปคฺโค ปกฺกมฺติ
 อาหโฆ โหติ ฉนฺโต ๑ ฉนฺตหารโก เจ ภิกขเว ทิณฺเณ ฉนฺตเต
 สํฆปฺปคฺโค วิพฺภมฺติ กาลํ กโรติ ๑เป ๑ อุกฺโกตฺตพฺยณฺชนโก
 ปฏฺิขานาติ อาหโฆ โหติ ฉนฺโต ๑ ฉนฺตหารโก เจ ภิกขเว

๑๘๓] อุโปสถกฤษณรทํ คิถานตฺถํ นนุทาทรณํ ฆาตกาทิกฺขณํ ๒๓๘

๓. ติณฺเน ฌนฺเต สจฺจปฺปคฺคโต สຸคฺคโต น ចារិទេតិ ប្រមត្ថតោ ន
 ចារិទេតិ ស្មាបន្តុណ ឯ ចារិទេតិ ចាហន្ទ តិច្ឆិ ធន្តុតោ ។
 ធន្តុតោរក្ខត្តំ ចនាបត្តិ ។ ធន្តុតោរក្ខត្តំ ទេ វិក្កុខវេ តិณ្តុណ ធន្តុ
 សជ្ជប្បក្កតោ សធម្មិទ្ធ ឯ ចារិទេតិ ចាហន្ទ តិច្ឆិ ធន្តុតោ ។
 ធន្តុតោរក្ខត្តំ ចាបត្តិ កុក្កុខ្យត្តំ ។ ចន្ទានាមិ វិក្កុខវេ គត្តុប្បសង្កេ
 បារិសុត្តិំ ពេញគេណ ធន្តុប្បី កាតុំ សន្តិ សង្កត្តំ ករណីយន្តិ ។

[๑๘๓] เตน ไช ปน ส้มเยน อญญตฺร ภิกขุ ตทหุโปสเถ
 ฌาตกา คณหิตฺตํ ។ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหสํ ។ อธิ ปน
 ภิกขเว ภิกขุ ตทหุโปสเถ ฌาตกา คณหุตติ ។ เต ฌาตกา
 ภิกขุหิ เขวมสฺสํ วจันยา อิงฺฆ ตุมฺเห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกขุ
 มุหุตฺตํ มุญฺจถ ยาวายํ ภิกขุ อูโปสถํ กโรตฺติ ។ เขวญฺเจตํ
 ตเถถ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ เต ฌาตกา ภิกขุหิ
 เขวมสฺสํ วจันยา อิงฺฆ ตุมฺเห อายสฺมนฺโต มุหุตฺตํ เขมมนฺตํ
 โหถ ยาวายํ ภิกขุ ปาริสฺสํ ฑีตํ ។ เขวญฺเจตํ ตเถถ
 อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ เต ฌาตกา ภิกขุหิ เขวมสฺสํ
 วจันยา อิงฺฆ ตุมฺเห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกขุ มุหุตฺตํ นิสฺสํ
 เถถ ยาว สงฺโฆ อูโปสถํ กโรตฺติ ។ เขวญฺเจตํ ตเถถ อิจฺเจตํ
 กุสฺสํ โน เจ ตเถถ น เทวอ วคฺเคน สงฺเขน อูโปสโถ
 กาทพฺโพ กเรยฺย เจ อปคฺติ ทุกฺกฆสฺส ។ อธิ ปน ภิกขเว
 ภิกขุ ตทหุโปสเถ ราชาน คณหุตติ ។ เปฯ โจรา คณหุตติ...

ชุกฺคา คณฺหฺนฺติ...ภิกฺขุปรุจฺจตฺติกา คณฺหฺนฺติ ฯ เต ภิกฺขุปรุจฺจตฺติกา
 ภิกฺขุหิ เอมสฺสํ วจนฺยา อิงฺฆ ตฺเมห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกฺขุ
 มุหฺตํ มุญฺจ ญายา ภิกฺขุ อูโปสถํ กโรตฺติ ฯ เอมญฺเจตํ
 ฌเณท อิงฺญเจตํ กุสฺสํ โน เจ ฌเณท เต ภิกฺขุปรุจฺจตฺติกา
 ภิกฺขุหิ เอมสฺสํ วจนฺยา อิงฺฆ ตฺเมห อายสฺมนฺโต มุหฺตํ
 เขมฺมํ โหต ญายา ภิกฺขุ ปาริสฺสํ ทฺตฺติ ฯ เอมญฺเจตํ
 ฌเณท อิงฺญเจตํ กุสฺสํ โน เจ ฌเณท เต ภิกฺขุปรุจฺจตฺติกา
 ภิกฺขุหิ เอมสฺสํ วจนฺยา อิงฺฆ ตฺเมห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกฺขุ
 มุหฺตํ นิสฺสํ เณ ญายา อิงฺฆ อูโปสถํ กโรตฺติ ฯ เอมญฺเจตํ
 ฌเณท อิงฺญเจตํ กุสฺสํ โน เจ ฌเณท น เณว วคฺเคน อิงฺฆ
 อูโปสถํ กโรตฺติ กโรตฺติ กโรตฺติ เจ อปฺปติ ทฺตฺติ ฯ

[๑๘๕] อถ โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตติ สฺนฺหิปปต ภิกฺขเว
 อตฺติ อิงฺฆสฺสํ วจนฺนฺติ ฯ เอมํ วคฺเค อมฺมวโร ภิกฺขุ
 ภควนฺตํ ฌเณทวโร อตฺติ ภนฺเต คคฺโค นาม ภิกฺขุ อุมฺมตฺตโก
 โส อนาคโคติ ฯ เทวเม ภิกฺขเว อุมฺมตฺตกา อตฺติ ภิกฺขุ อุมฺมตฺ-
 ตโก สฺรติมี อูโปสถํ นมี สฺรติ สฺรติมี อิงฺฆกมฺมํ นมี สฺรติ
 อตฺติ เณว สฺรติ อากฺขณฺติมี อูโปสถํ นมี อากฺขณฺติ อากฺขณฺติมี
 อิงฺฆกมฺมํ นมี อากฺขณฺติ อตฺติ เณว อากฺขณฺติ ฯ คตฺว ภิกฺขเว
 ญายา อุมฺมตฺตโก สฺรติมี อูโปสถํ นมี สฺรติ สฺรติมี อิงฺฆกมฺมํ
 นมี สฺรติ อากฺขณฺติมี อูโปสถํ นมี อากฺขณฺติ อากฺขณฺติมี อิงฺฆ-

॥ १ ॥

ภิกขุโน อุมุมตตกถัสส อุมุมตตกถัสสมุตติยา ทานํ สเรยย วา
 ศกุโค ภิกขุ อูโปสถํ น วา สเรยย สเรยย วา สงฺฆกมฺมํ น
 วา สเรยย อากฺขณฺเอย วา อูโปสถํ น วา อากฺขณฺเอย อากฺข-
 ณฺเอย วา สงฺฆกมฺมํ น วา อากฺขณฺเอย สงฺโฆ สห วา
 ศกุเคน จินา วา ศกุเคน อูโปสถํ กริสุตฺติ สงฺฆกมฺมํ กริสุตฺติ
 โส ตฺวณฺหสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ๑ ทินฺนา สงฺเขน
 ศกุคฺคสฺส ภิกขุโน อุมุมตตกถัสส อุมุมตตกถัสสมุตติ สเรยย วา
 ศกุโค ภิกขุ อูโปสถํ น วา สเรยย สเรยย วา สงฺฆกมฺมํ น
 วา สเรยย อากฺขณฺเอย วา อูโปสถํ น วา อากฺขณฺเอย อากฺข-
 ณฺเอย วา สงฺฆกมฺมํ น วา อากฺขณฺเอย สงฺโฆ สห วา ศกุเคน
 จินา วา ศกุเคน อูโปสถํ กริสุตฺติ สงฺฆกมฺมํ กริสุตฺติ ๑ ขมฺติ
 สงฺฆสฺส ตสฺมา ตฺวณฺหํ ๑ เหวเมตํ ธารยามีติ ๑

[๑๔๕] เทน โห ปน สมฺเยน อญฺญตรสฺมึ อวาเส ตทหุโปสเถ
 จตุตาโร ภิกขุ จิหรนฺติ ๑ อถ โห เตสํ ภิกขุณํ เขตทโหติ
 ภควตา ปญฺญตฺตํ อูโปสถโก กาคพฺุโพติ มยญฺจมุห จตุตาโร
 ชนา กถํ หุ โห อเมหิ อูโปสถโก กาคพฺุโพติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อวโรเจสุ ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว จตุณฺหํ ปาติโมกฺขํ
 อุตฺถิสฺสึนฺติ ๑ เทน โห ปน สมฺเยน อญฺญตรสฺมึ อวาเส
 ตทหุโปสเถ คโย ภิกขุ จิหรนฺติ ๑ อถ โห เตสํ ภิกขุณํ เขตทโหติ
 ภควตา อหุญฺญตํ จตุณฺหํ ปาติโมกฺขํ อุตฺถิสฺสึนฺติ มยญฺจมุห

๑๘๕] อุโปสถกฤษณกัม ปาติโมกฺขทุทเทโส ปาริสฺสฺสฺสฺสฺสฺส ๒๔๓

คโย ชนา กถํ นุ โห อเมหิ อุโปสถโก กาศพุโพติ ๑ ภควโต
เขตมคฺคํ อวโรเจสฺส ๑ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว ตินฺนุณฺณํ อญฺญมณฺณํ
ปาริสฺสฺสฺสฺสฺส อุโปสถโก กาคํ ๑ เหวณฺจ ปน ภิกฺขเว กาศพุโพ ๑
พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพเพน เต ภิกฺขุ ณาเปตพฺพทา สฺสฺสฺส
เม อายสฺสฺสฺสฺส อุโปสถโก ปณฺณรโส ยथाยสฺสฺสฺส
ปคฺคกถํ มยํ อญฺญมณฺณํ ปาริสฺสฺสฺสฺส อุโปสถโก กเรยฺยามาติ ๑
เถเรน ภิกฺขุณา เขกํสํ อุตฺตราสกํ กิริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา
อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เต ภิกฺขุ เหวมสฺสฺส วจฺนียา ปริสฺสฺส
อหํ อวฺโส ปริสฺสฺสฺสฺส มํ ชาเรถ ปริสฺสฺสฺส อหํ อวฺโส
ปริสฺสฺสฺสฺส มํ ชาเรถ ปริสฺสฺสฺส อหํ อวฺโส ปริสฺสฺส
มํ ชาเรถาติ ๑ นวเกน ภิกฺขุณา เขกํสํ อุตฺตราสกํ กิริตฺวา
อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เต ภิกฺขุ เหวมสฺสฺส
วจฺนียา ปริสฺสฺส อหํ ภนฺเต ปริสฺสฺสฺส มํ ชาเรถ ปริสฺสฺส
อหํ ภนฺเต ปริสฺสฺสฺส มํ ชาเรถ ปริสฺสฺส อหํ ภนฺเต
ปริสฺสฺสฺส มํ ชาเรถาติ ๑ เตน โห ปน สฺมเยน อญฺญมณฺณํ
อวฺวาเส คทฺหุโปสฺสเถ เทว ภิกฺขุ วิหรนฺติ ๑ อถโห เคสํ ภิกฺขุ
เขตทโหสิ ภควตา อญฺญมณฺณํ จตฺตุนํ ปาติโมกฺขํ อุกฺกิสฺสํ
ตินฺนุณฺณํ อญฺญมณฺณํ ปาริสฺสฺสฺส อุโปสถโก กาคํ มยญฺจมฺห เทว
ชนา กถํ นุ โห อเมหิ อุโปสถโก กาศพุโพติ ๑ ภควโต
เขตมคฺคํ อวโรเจสฺส ๑ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว ทฺวินฺนํ ปาริสฺสฺสฺส อุโปสถโก

กาคู ๑ เหวณจ ปน ภิกขเว กาคพุโ ๑ เหวณ ภิกขุณา
 เขกัณฺโณ อุตฺตวราตฺตํ กิริตฺวา อุตฺตวราตฺตํ นิสฺสํกิริตฺวา อณฺเฐติ ปคฺคเหตฺวา
 นว ภิกขุ เหวมสฺส วณฺโณ ปริสฺสํกิริตฺวา อหํ อวฺโส ปริสฺสํกิริตฺวา
 มํ ชาเรหิ ปริสฺสํกิริตฺวา อหํ อวฺโส ปริสฺสํกิริตฺวา มํ ชาเรหิ
 ปริสฺสํกิริตฺวา อหํ อวฺโส ปริสฺสํกิริตฺวา มํ ชาเรหิ ๑ นวณ
 ภิกขุณา เขกัณฺโณ อุตฺตวราตฺตํ กิริตฺวา อุตฺตวราตฺตํ นิสฺสํกิริตฺวา อณฺเฐติ
 ปคฺคเหตฺวา เหวโร ภิกขุ เหวมสฺส วณฺโณ ปริสฺสํกิริตฺวา อหํ
 ภาณเต ปริสฺสํกิริตฺวา มํ ชาเรถ ปริสฺสํกิริตฺวา อหํ ภาณเต ปริสฺสํ-
 กิริตฺวา มํ ชาเรถ ปริสฺสํกิริตฺวา อหํ ภาณเต ปริสฺสํกิริตฺวา มํ ชาเรถาติ ๑
 เตน โข ปน สมนฺเนน อณฺเฐตฺตํ อวฺโส ตทหุโปสเถ เอโก
 ภิกขุ วิหริติ ๑ ตถ โข สกฺกํ ภิกขุโน เขตฺตโหสิ ภควตา
 อณฺเฐตฺวา จตฺตํ ปาติโมกฺขํ อุตฺตํกิริตฺวา ตินฺนํ อณฺเฐตฺวา
 ปริสฺสํกิริตฺวาโปสเถ กาคู ทฺวินํ ปริสฺสํกิริตฺวาโปสเถ กาคู อหณฺณํ
 เอกโก กถํ นุ โข มยา อวฺโสโก กาคพุโติ ๑ ภควโต
 เขตฺตมคฺคํ อวฺโรเจสฺส ๑ อธิ ปน ภิกขเว อณฺเฐตฺตํ อวฺโส
 ตทหุโปสเถ เอโก ภิกขุ วิหริติ ๑ เตน ภิกขเว ภิกขุณา ยตฺถ
 ภิกขุ ปฏิกมฺมํ อวฺโสจํสาตฺถา วา มณฺเฑว วา รุกฺขมฺเฑ
 วา โส เทโส สมนฺนํกิริตฺวา ปาณํ ปริโณชนํ อวฺโสจํสาตฺถา
 ๓ โส เทโส สมนฺนํกิริตฺวา ตํ เทโส สมนฺนํกิริตฺวา ๑ อวฺโสจํสาตฺถา
 ปจฺจตฺตํ ตทพฺพณฺณนา ๑

๑๘๖] อูโปสถกฤษณรํ อธิษฐานอูโปสถโก อาปตฺติปฺปฏิตฺตนา ๒๔๕

อาสนํ ปณฺณาเปตฺวา ปทีปํ กตฺวา นิสฺสํกตพฺพํ ។ สฺเจ อณฺเวย
ภิกฺขุ อากฺขณฺนติ เตหิ สํทฺธิ อูโปสถโก กาคพฺพโ โน เจ
อากฺขณฺนติ อชฺช เม อูโปสถโกติ อธิษฺฐาตพฺพโ โน เจ อธิษฺฐ-
เหยฺย อาปตฺติ ทุกกฺกฺกฺกํ ។ ตตฺร ภิกฺขเว ยตฺถ จตฺตาวโร
ภิกฺขุ จิหรณฺติ น เอกสฺส ปาริสฺสํทฺธิ อหริตฺวา ตีหิ ปาติโมกฺขํ
อฺพุทฺธิสํกตพฺพํ อฺพุทฺธิเสยฺยณฺนเจ อาปตฺติ ทุกกฺกฺกํ ។ ตตฺร ภิกฺขเว
ยตฺถ ตโย ภิกฺขุ จิหรณฺติ น เอกสฺส ปาริสฺสํทฺธิ อหริตฺวา
ทฺวํหิ ปาริสฺสํทฺธิอูโปสถโก กาคพฺพโ กรเยยฺยณฺนเจ อาปตฺติ ทุ-
กฺกฺกํ ។ ตตฺร ภิกฺขเว ยตฺถ เทว ภิกฺขุ จิหรณฺติ น เอกสฺส
ปาริสฺสํทฺธิ อหริตฺวา เอเกน อธิษฺฐาตพฺพโ อธิษฺฐเหยฺย เจ
อาปตฺติ ทุกกฺกฺกํ ។

[๑๘๖] เตน โข ปน สมนฺเยน อณฺเวยตโร ภิกฺขุ ตทหุโปสถโก
อาปตฺติ อาปนฺโน โหติ ។ อถโห ตสฺส ภิกฺขุโน เขตฺทโหสิ
ภควตา ปณฺณตฺตํ น สํปตฺติเกน อูโปสถโก กาคพฺพโติ อหณฺ-
จฺมฺหิ อาปตฺติ อาปนฺโน กถํ นุ โห มยา ปฏฺธิปชฺชิตพฺพณฺติ ។
ภควโต เขตฺมตฺถํ อารโรเจตฺถ ។ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุโปสถโก
อาปตฺติ อาปนฺโน โหติ ។ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา เถกํ ภิกฺขุ
อฺปฺสํกมิตฺวา เถกํ อฺพุทฺตราสํกํ กริตฺวา อฺพุทฺฏิกํ นิสฺสํกิตฺวา
อณฺชํตี ปคฺคเหตฺวา เอวํสํสํ วจฺนํโย อหํ อาวุโส อิตฺถนฺนามิ
อาปตฺติ อาปนฺโน ตํ ปฏฺธิเทสํมํติ ។ เตน วตฺตพฺพโ ปตฺตํสํสํ ។

ชาม ปัสสัณณิมิตติ ๑ อายตัง สัณเฑาะฐาณิมิตติ ๑ อธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ
 ตทหุโปสเถ อาปคตฺติยา เวมตฺติโก โหติ ๑ เตน ภิกขเว ภิกขุณา
 เขถั ภิกขุ อปสงฺกมิตฺวา เขถั อุตฺตราสังคํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ
 นิธิตฺตฺวา อณฺชถิ ปคฺคเหตฺวา เขวมสฺส วณฺโณ โหติ อหํ อานุโส
 อิตฺตุนฺนามาย อาปคตฺติยา เวมตฺติโก ยथा นิพฺพเมตฺติโก ภวิสฺสํ
 ตทา คํ อาปคตฺติ ปฏฺฐิภิสฺสํมิตฺติ วคฺวา อูปสโส กาคพุโพ
 ปาติโมกฺขํ โสตพฺพํ น เควว ตปฺปจฺจยา อูปสธสฺส อณฺตราโย
 กาคพุโพติ ๑

[๑๘๗] เตน โห ปณ สมนฺเนน นพฺพคฺคิยา ภิกขุ สภาคํ อาปคตฺติ
 เทเสนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารุเจสฺส ๑ น ภิกขเว สภาคา
 อาปคตฺติ เทเสนฺตพฺพา โย เทเสนฺตย อาปคตฺติ ทุกฺกฏสฺสํมิตฺติ ๑
 เตน โห ปณ สมนฺเนน นพฺพคฺคิยา ภิกขุ สภาคํ อาปคตฺติ ปฏฺฐิ-
 คณฺหฺนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารุเจสฺส ๑ น ภิกขเว สภาคา
 อาปคตฺติ ปฏฺฐิคฺคเหตฺพพา โย ปฏฺฐิคฺคเณหฺนฺตย อาปคตฺติ ทุก-
 กฏสฺสํมิตฺติ ๑

[๑๘๘] เตน โห ปณ สมนฺเนน อณฺตโร ภิกขุ ปาติโมกฺเข
 อุกฺกิสฺสํมาเน อาปคตฺติ สรติ ๑ อถ โห ตสฺส ภิกขุโน เขตทโหสิ
 ภควตา ปณฺณคฺคํ น สํปคตฺติเกน อูปสโส กาคพุโพติ อหณฺ-
 จมฺหิ อาปคตฺติ อาปนฺโน กถํ นุ โห มया ปฏฺฐิปรฺชิตพฺพนฺติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารุเจสฺส ๑ อธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ ปาติโมกฺเข

๑๘๘] อุโปสถกฤษณกรํ อาปคฺติสฺสโร อาปคฺติเวมฺติโก ๒๔๗

อฺทฺทิสฺสํมาเน อาปคฺติ สฺรติ ฯ เทน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สามนฺโต
ภิกฺขุ เอวมสฺส จณฺ์โย อหํ อาวุโส อิตฺถนฺนามํ อาปคฺติ
อาปนฺโน อิตฺถ อฺวฺชฺหิตฺวา ตํ อาปคฺติ ปฏิกริธฺสํมํติ จตุวา
อุโปสถโก กาคพฺโพ ปาติโมกฺขํ โสคพฺพํ น เศวว คปฺปจฺจยา
อุโปสถสฺส อนฺตราโย กาคพฺโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ปาติโมกฺเช อฺทฺทิสฺสํมาเน อาปคฺติยา เวมฺติโก โหติ ฯ เทน
ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สามนฺโต ภิกฺขุ เอวมสฺส จณฺ์โย อหํ อาวุโส
อิตฺถนฺนามาย อาปคฺติยา เวมฺติโก ยทา นิพฺพเพมฺติโก ภวิสฺสํมิ
ตฺทา ตํ อาปคฺติ ปฏิกริธฺสํมํติ จตุวา อุโปสถโก กาคพฺโพ
ปาติโมกฺขํ โสคพฺพํ น เศวว คปฺปจฺจยา อุโปสถสฺส อนฺตราโย
กาคพฺโพติ ฯ

[๑๘๘] เทน โข ปน สํเยน อณฺณคฺตรสฺมํ อาวาเส คทฺหุ-
โปสฺสเถ สฺพโพ สฺงฺโฆ สํภาคํ อาปคฺติ อาปนฺโน โหติ ฯ อถ โข
เตสํ ภิกฺขุณํ เอตฺทโหติ ภควตา ปณฺณคฺตํ น สํภาคา อาปคฺติ
เทเสตฺทพฺพา น สํภาคา อาปคฺติ ปฏิคฺคฺเหตฺทพฺพาติ อยณฺจ
สฺพโพ สฺงฺโฆ สํภาคํ อาปคฺติ อาปนฺโน กถํ นฺ โข อเมฺหฺหิ
ปฏฺธิปฺชฺชิตฺทพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ อธิ ปน
ภิกฺขเว อณฺณคฺตรสฺมํ อาวาเส คทฺหุโปสฺสเถ สฺพโพ สฺงฺโฆ สํภาคํ
อาปคฺติ อาปนฺโน โหติ ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ
สํมานฺตา อาวาสา สขฺชฺกํ ปาเหตฺทพฺโพ คจฺจนฺวุโส ตํ อาปคฺติ

ปฏิกริตฺวา อากฺขนฺ มยฺนฺเต สฺนฺติเก อปฺคฺติ ปฏิกริตฺสํมาติ ฯ
 เอวณฺเจคํ ฌเณถ อิจฺเจคํ กุสฺลํ โน เจ ฌเณถ พฺยตฺเตน
 ภิกฺขุณา ปฏิพฺเพน สํโฆ ฌาเปตฺตฺวา ฌุณฺนาตุ เม ภนฺเต สํโฆ
 อຍံ สํพุโ ฌํโฆ สํภากํ อปฺคฺติ อปฺนฺโน ยทา ฌณฺณ
 ภิกฺขุํ ฌุทฺธํ อนาปคฺติํ ปรตฺถิตฺตํ ตทา ฌตฺถ สฺนฺติเก คํ อปฺคฺติ
 ปฏิกริตฺตํ วจฺวา อฺโปสํโก กาคพุโ ปาติโมက္ขํ อฺพุทฺธิ-
 สิตฺตํ น เฑว ตปฺปจฺจยา อฺโปสํสํ อนฺตราโย กาคพุโ ฯ
 อธิ ปรน ภิกฺขเว ฌณฺณตฺรตฺถํ อวฺวเส ตทฺหฺโปสํเก สํพุโ
 สํโฆ สํภากาย อปฺคฺติยา เวมฺติโก โหติ ฯ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา
 ปฏิพฺเพน สํโฆ ฌาเปตฺตฺวา ฌุณฺนาตุ เม ภนฺเต สํโฆ อຍံ
 สํพุโ ฌํโฆ สํภากาย อปฺคฺติยา เวมฺติโก ยทา นิพฺเพมฺติโก
 ภวิสฺสํ ตทา คํ อปฺคฺติ ปฏิกริตฺตํ วจฺวา อฺโปสํโก
 กาคพุโ ปาติโมက္ขํ อฺพุทฺธิสิตฺตํ น เฑว ตปฺปจฺจยา อฺโปส-
 สํ อนฺตราโย กาคพุโ ฯ อธิ ปรน ภิกฺขเว ฌณฺณตฺรตฺถํ อวฺวเส
 วจฺตฺตฺปคฺโต สํโฆ สํภากํ อปฺคฺติ อปฺนฺโน โหติ ฯ เตหิ
 ภิกฺ เว ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ สํมณฺตา อวฺวสา สํชฺชํ ปาເထပူပ
 နာဂုၤတံ အပူပံ ပုဂ္ဂိတုၤ အာနန္ဒ မယန္တေ နန္ဒိဂေ
 တံ အပူပံ ပုဂ္ဂိတုၤ အာနန္ဒ ၁ အေၤဉ္စေၤ ဇေၤ ဝိသုဒ္ဓိ
 နန္ဒိဂေ နန္ဒိဂေ ဝိသုဒ္ဓိ အေၤဉ္စေၤ ဝိသုဒ္ဓိ နန္ဒိဂေ နန္ဒိဂေ
 ဝိသုဒ္ဓိ တံ အပူပံ ပုဂ္ဂိတုၤ အာနန္ဒ မယန္တေ နန္ဒိဂေ

๑๘๐] อุปสัถกขนุรกํ สํโฆ สภาคปคฺคิ อปนุโน ๒๔๘

คํ อปคฺคิ ปฏิกริธํมาติ ฯ

[๑๘๐] เทน โห ปน สมนเยน ธนฺตฺรธมฺมิ อวาเส สพุโพ
สํโฆ สภาคํ อปคฺคิ อปนุโน โหติ ฯ โส น ชานาติ คตฺถํ
อปคฺคิยา นามํ น โคคฺคํ ฯ ตตฺถตฺถนฺนํ ภิกฺขุ อากฺขณฺติ พหุสฺสโต
อากฺคาโม ฆมฺมธโร วินยธโร มาติกาธโร ปณฺชิโต พุยฺยโต
เมธาวี สขฺชํ กุกฺกุจฺจโก สิกฺขาภาโม ฯ ตเมนํ ธนฺตฺรธโร ภิกฺขุ
เยน โส ภิกฺขุ เทนฺนํสํกมิ อุปสํกมิตฺวา คํ ภิกฺขุ เอตทโวจ
โย นุ โห อวฺโส เอวญฺเจวญฺจ กโรติ อิมํ นาม โส อปคฺคิ
อปชฺชคฺคิ ฯ โส เอวมาห โย โห อวฺโส เอวญฺเจวญฺจ
กโรติ อิมํ นาม โส อปคฺคิ อปชฺชคฺคิ อิมํ นาม ควํ
อวฺโส อปคฺคิ อปนุโน ปฏิกริหิ คํ อปคฺคินฺนํ ฯ โส
เอวมาห น โห อหํ อวฺโส เอโก ว อิมํ อปคฺคิ อปนุโน
อํยํ สพุโพ สํโฆ อิมํ อปคฺคิ อปนุโนติ ฯ โส เอวมาห
ภินฺนเต อวฺโส กริธํสฺสํติ ปโร อปนุโน วา อปนุโน วา
อิจฺฉํ ควํ อวฺโส สํกาย อปคฺคิยา อวฺสหาติ ฯ อถ โห โส
ภิกฺขุ คตฺถํ ภิกฺขุโน วจเนน คํ อปคฺคิ ปฏิกริตฺวา เยน เต
ภิกฺขุ เทนฺนํสํกมิ อุปสํกมิตฺวา เต ภิกฺขุ เอตทโวจ โย
กโร อวฺโส เอวญฺเจวญฺจ กโรติ อิมํ นาม โส อปคฺคิ
อปชฺชคฺคิ อิมํ นาม คมฺเห อวฺโส อปคฺคิ อปนุโน ปฏิกริธ
คํ อปคฺคินฺนํ ฯ อถ โห เต ภิกฺขุ น อิจฺฉนฺตุ คตฺถํ ภิกฺขุโน

วจเนน ตํ ชาปคฺคํ ปฏิกาคฺคํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ ชาโรเจสุ ๑
 อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ อวาเส สพุโพ สงฺโฆ สภาคํ
 ชาปคฺคํ ชาปนฺโน โหติ ๑ โส น ชานาติ ตสฺสํ ชาปคฺคิยา
 นามํ น โคตคํ ๑ ตตฺถญฺปิ ภิกฺขุ อากฺขณฺติ พหุสฺสโต อากฺคาโม
 ฆมฺมธโร วินยธโร มาติกาธโร ปณฺทิตो พุยฺหโต เมธาวิ ธชฺชํ
 กุกฺกุจฺจโก สิกฺขากาโม ๑ ตเมนํ อญฺญตโร ภิกฺขุ เยน โส
 ภิกฺขุ เตนุปลสงฺกมิ อุลปลสงฺกมิตฺวา ตํ ภิกฺขุํ เอวํ วเทติ โย
 นุ โข ชาดูโส เอวญฺเจวญฺจ กโรติ ก็ นาม โส ชาปคฺคํ
 ชาปชฺชคฺคิ ๑ โส เอวํ วเทติ โย โข ชาดูโส เอวญฺเจวญฺจ
 กโรติ อิมํ นาม โส ชาปคฺคํ ชาปชฺชคฺคิ อิมํ นาม ตฺวํ
 ชาดูโส ชาปคฺคํ ชาปนฺโน ปฏิกโรหิ ตํ ชาปคฺคินฺหิ ๑ โส เอวํ
 วเทติ น โข อหํ ชาดูโส เอโก ว อิมํ ชาปคฺคํ ชาปนฺโน
 อयํ สพุโพ สงฺโฆ อิมํ ชาปคฺคํ ชาปนฺนินฺหิ ๑ โส เอวํ วเทติ
 กิณฺเด ชาดูโส กวิสฺสติ ปโร ชาปนฺโน วา อชาปนฺโน วา อิงฺฆ
 ตฺวํ ชาดูโส สทฺทาย ชาปคฺคิยา อฺจุจฺหาติ ๑ โส เจ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ ตสฺสํ ภิกฺขุโน วจเนน ตํ ชาปคฺคํ ปฏิกิริตฺวา येन เต
 ภิกฺขุ เตนุปลสงฺกมิ อุลปลสงฺกมิตฺวา เต ภิกฺขุ เอวํ วเทติ โย
 กิร ชาดูโส เอวญฺเจวญฺจ กโรติ อิมํ นาม โส ชาปคฺคํ
 ชาปชฺชคฺคิ อิมํ นาม ตฺเมห ชาดูโส ชาปคฺคํ ชาปนฺนา ปฏิกโรถ
 ตํ ชาปคฺคินฺหิ ๑ เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตสฺสํ ภิกฺขุโน วจเนน ตํ

วินยสณฺณนิโน วคฺคา สมฺมุคฺคสณฺณนิโน อูโปสถํ กโรหฺนติ ปาติโมกฺขํ
 อุกฺกัถิสนฺนํ ๑ เติหิ อุกฺกัถิสฺสํมาเน ปาติโมกฺกเช อถญฺเฒ ชาวาสิกา
 ภิกฺขุ อากฺขณฺนํ สมฺมา ๑ อุกฺกัถิขฺจํ สํอฺกุกฺกัถิขฺจํ อวเสถํ
 โสตพฺพํ ๑ อุกฺกัถิสฺสํมาเน อนาปคฺติ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ
 ชาวาเส คทฺहुโปสฺสเถ สํมุพฺพุตา ชาวาสิกา ภิกฺขุ สํนฺนิปตฺตํ
 จตุตฺตาริ วา อติเรกา วา ๑ เต น ชานฺนํ อตฺตญฺเฒ ชาวาสิกา
 ภิกฺขุ อนาคตาติ ๑ เต ชมฺมุคฺคสณฺณนิโน วินยสณฺณนิโน วคฺคา
 สมฺมุคฺคสณฺณนิโน อูโปสถํ กโรหฺนติ ปาติโมกฺขํ อุกฺกัถิสนฺนํ ๑ เติหิ
 อุกฺกัถิสฺสํมาเน ปาติโมกฺกเช อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนํ
 โถกตฺตาริ ๑ อุกฺกัถิขฺจํ สํอฺกุกฺกัถิขฺจํ อวเสถํ โสตพฺพํ ๑ อุกฺกัถิสฺสํมาเน
 อนาปคฺติ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ ชาวาเส คทฺहुโปสฺสเถ
 สํมุพฺพุตา ชาวาสิกา ภิกฺขุ สํนฺนิปตฺตํ จตุตฺตาริ วา อติเรกา
 วา ๑ เต น ชานฺนํ อตฺตญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ๑
 เต ชมฺมุคฺคสณฺณนิโน วินยสณฺณนิโน วคฺคา สมฺมุคฺคสณฺณนิโน อูโปสถํ
 กโรหฺนติ ปาติโมกฺขํ อุกฺกัถิสนฺนํ ๑ เติหิ อุกฺกัถิขฺจํมคฺเต ปาติโมกฺกเช
 อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนํ พหุตฺตาริ ๑ เติหิ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุหิ ปุณฺ ปาติโมกฺกํ อุกฺกัถิสฺสํมาเน ๑ อุกฺกัถิสฺสํมาเน อนาปคฺติ ๑
 อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ ชาวาเส คทฺहुโปสฺสเถ สํมุพฺพุตา
 ชาวาสิกา ภิกฺขุ สํนฺนิปตฺตํ จตุตฺตาริ วา อติเรกา วา ๑ เต
 น ชานฺนํ อตฺตญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ๑ เต

ធម្មស្ថយិណ្ឌ វិធម្មស្ថយិណ្ឌ វគ្គកា ស្មគ្គស្ថយិណ្ឌ ខុប្បត្តំ ករិណ្ឌិ
 ឋាតិធម្មំ ខុប្បត្តិស្ថិតិ ។ គេតិ ខុប្បត្តិធម្មតេ ឋាតិធម្មេ ខត្តយេ
 ខាវាសិកា វិក្កុច្ច ខាគុណ្ឌិ ស្មស្មា ។ ខុប្បត្តិទំ ឥឡុប្បត្តិទំ
 គេតំ ស្ថិតិកេ ឋាវិស្ថុតិ ខាវិគេតុប្បា ។ ខុប្បត្តិកានំ ខណ្ឌក្កិ ។
 ចិច្ច ឋន វិក្កុច្ចេ ខត្តយេត្រស្មំ ខាវាសេ គត្តុប្បត្តេ ស្មុប្បត្តា
 ខាវាសិកា វិក្កុច្ច ស្មុប្បត្តិ គុត្តារិ វា ចិច្ចេកា វា ។ គេ
 ធម្មស្ថយិណ្ឌ វិធម្មស្ថយិណ្ឌ វគ្គកា ស្មគ្គស្ថយិណ្ឌ ខុប្បត្តំ ករិណ្ឌិ
 ឋាតិធម្មំ ខុប្បត្តិស្ថិតិ ។ គេតិ ខុប្បត្តិធម្មតេ ឋាតិធម្មេ ខត្តយេ
 ខាវាសិកា វិក្កុច្ច ខាគុណ្ឌិ ឡោក្ករា ។ ខុប្បត្តិទំ ឥឡុប្បត្តិទំ
 គេតំ ស្ថិតិកេ ឋាវិស្ថុតិ ខាវិគេតុប្បា ។ ខុប្បត្តិកានំ ខណ្ឌក្កិ ។
 ចិច្ច ឋន វិក្កុច្ចេ ខត្តយេត្រស្មំ ខាវាសេ គត្តុប្បត្តេ ស្មុប្បត្តា
 ខាវាសិកា វិក្កុច្ច ស្មុប្បត្តិ គុត្តារិ វា ចិច្ចេកា វា ។ គេ
 ធម្មស្ថយិណ្ឌ វិធម្មស្ថយិណ្ឌ វគ្គកា ស្មគ្គស្ថយិណ្ឌ ខុប្បត្តំ ករិណ្ឌិ
 ឋាតិធម្មំ ខុប្បត្តិស្ថិតិ ។ គេតិ ខុប្បត្តិធម្មតេ ឋាតិធម្មេ ខត្តយេ
 ឋាវិស្ថុតិ ខាវិគេតុប្បា ។ ខុប្បត្តិកានំ ខណ្ឌក្កិ ។ ចិច្ច ឋន
 វិក្កុច្ចេ ខត្តយេត្រស្មំ ខាវាសេ គត្តុប្បត្តេ ស្មុប្បត្តា ខាវាសិកា
 វិក្កុច្ច ស្មុប្បត្តិ គុត្តារិ វា ចិច្ចេកា

๑๘๒] อูโปสถกฤษฺนรํ วกฺขมฺกฺขณฺณิปนฺนรํ ๒๕๕

อิธ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ อวฺวเส ตทหุโปสฺสเถ สํพหฺตุตา
อวฺวตฺติกา ภิกฺขุ สฺนฺนิปตฺนฺติ จตุตาโร วา อติเรกา วา ๑ เตะ
น ชานฺนฺติ อคฺคณฺเณ อวฺวตฺติกา ภิกฺขุ อหาคตฺติ ๑ เตะ
ธมฺมสํวณฺณิโน จินฺยสํวณฺณิโน วกฺขา สํมกฺขสํวณฺณิโน อูโปสฺถํ กโรนฺติ
ปฺปาทิโมกฺขํ อุกฺกิสฺสํ ๑ เตะ อุกฺกิสฺสํสมฺมตฺเต ปฺปาทิโมกฺเข สํพฺพาย
อฺภูจฺจิตาย ปริสําย อคฺคณฺเณ อวฺวตฺติกา ภิกฺขุ อหจฺจนฺติ พหฺตฺวา ๑
เตะ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปฺปาทิโมกฺขํ อุกฺกิสฺสํ ๑ อุกฺกิสฺสํ
อหปฺปตฺติ ๑ อิธ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ อวฺวเส ตทหุโปสฺสเถ
สํพหฺตุตา อวฺวตฺติกา ภิกฺขุ สฺนฺนิปตฺนฺติ จตุตาโร วา อติเรกา
วา ๑ เตะ น ชานฺนฺติ อคฺคณฺเณ อวฺวตฺติกา ภิกฺขุ อหาคตฺติ ๑
เตะ ธมฺมสํวณฺณิโน จินฺยสํวณฺณิโน วกฺขา สํมกฺขสํวณฺณิโน อูโปสฺถํ
กโรนฺติ ปฺปาทิโมกฺขํ อุกฺกิสฺสํ ๑ เตะ อุกฺกิสฺสํสมฺมตฺเต ปฺปาทิโมกฺเข
สํพฺพาย อฺภูจฺจิตาย ปริสําย อคฺคณฺเณ อวฺวตฺติกา ภิกฺขุ อหจฺจนฺติ
สํสํมา ๑ เป ๑ โลกตฺรา ๑ อุกฺกิสฺสํ สํอฺกฺกิสฺสํ เตะ สฺนฺติเก
ปาริสํสํ อโรเจตฺตฺวา ๑ อุกฺกิสฺสํ อหปฺปตฺติ ๑

อหปฺปตฺติปนฺนรํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๑๘๒] อิธ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ อวฺวเส ตทหุโปสฺสเถ
สํพหฺตุตา อวฺวตฺติกา ภิกฺขุ สฺนฺนิปตฺนฺติ จตุตาโร วา อติเรกา
วา ๑ เตะ ชานฺนฺติ อคฺคณฺเณ อวฺวตฺติกา ภิกฺขุ อหาคตฺติ ๑
เตะ ธมฺมสํวณฺณิโน จินฺยสํวณฺณิโน วกฺขา สํมกฺขสํวณฺณิโน อูโปสฺถํ

กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุตฺตมํ ๑ เติ อุตฺตมํมาเน ปาติโมกฺเข
 อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺติ พหุตรา ๑ เติ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุหิ ปุณฺ ปาติโมกฺขํ อุตฺตมํ ๑ อุตฺตมํ กามํ อปคฺติ
 ทุกฺกฏธฺมํ ๑ เป ๑ อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺติ ธมฺมํ
 ๑ เป ๑ โลกตรา ๑ อุตฺตมํ ๑ อุตฺตมํ ๑ อวธฺมํ ๑ ๑
 อุตฺตมํ กามํ อปคฺติ ทุกฺกฏธฺมํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อถญฺเฒ
 ชาวาเส คทฺทฺโปสเถ ธมฺมํ พหุตรา ชาวาสิกา ภิกฺขุ ธมฺมํ
 จตุตาโร วา อติเรกา วา ๑ เติ ชาวนฺติ อถญฺเฒ ชาวาสิกา
 ภิกฺขุ อากฺขณฺติ ๑ เติ ธมฺมํ ธมฺมํ วินยธฺมํ วินยธฺมํ
 ธมฺมํ ธมฺมํ ๑ ๑ ๑ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุตฺตมํ ๑ เติ
 อุตฺตมํ ๑ ปาติโมกฺเข อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺติ
 พหุตรา ๑ เติ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปุณฺ ปาติโมกฺขํ อุตฺตมํ ๑
 อุตฺตมํ กามํ อปคฺติ ทุกฺกฏธฺมํ ๑ เป ๑ อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ
 อากฺขณฺติ ธมฺมํ ๑ เป ๑ โลกตรา ๑ อุตฺตมํ ๑ อุตฺตมํ ๑
 ๑ ธมฺมํ ๑ ๑ ๑ อวธฺมํ ๑ ๑ ๑ อุตฺตมํ กามํ อปคฺติ
 ทุกฺกฏธฺมํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อถญฺเฒ ชาวาเส คทฺทฺโปสเถ
 ธมฺมํ พหุตรา ชาวาสิกา ภิกฺขุ ธมฺมํ จตุตาโร วา อติเรกา
 วา ๑ เติ ชาวนฺติ อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺติ ๑
 เติ ธมฺมํ ธมฺมํ วินยธฺมํ วินยธฺมํ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุตฺตมํ ๑ เติ อุตฺตมํ ๑ ปาติโมกฺเข

๓๙๓] ชุโปตถกฤษณกัม วมตีกปณฺณรตัม ชุโปตถกณฺ ๒๕๗

ចុះចុះ បរិស័ទ ។ បេ ។ ចេតនា ចុះចុះ បរិស័ទ ។ បេ ។
 ឥត ចុះចុះ បរិស័ទ ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា
 ចេតនា ។ ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ។
 ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ។
 ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ។
 ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ។
 ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ។
 ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ចេតនា ។

រក្សាសម្បត្តិបុរាណ បណ្ណប្រភេទ វិទ្យាសាស្ត្រ ។

[๑๔๓] อธิ ปณ ภิกขเว อญฺญตรสฺมึ อวาลเ คตฺหุโปสฺสเถ
 สัมพหฺตา อวาลิกา ภิกขุ สฺนฺนิปตฺตนิ จตุตาโร वा อติเรกา
 वा ॥ ते ชานนฺติ อตฺตญฺเญ อวาลิกา ภิกขุ อนาคตาติ ॥
 ते กปฺปติ นฺุ โห อมฺหากํ อโปสฺสโถ กาคํ น นฺุ โห กปฺปตฺติ
 เจวมคิกา อโปสฺสํ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อฺทฺทิสฺสํ ॥ เตหิ อฺทฺทิสฺส-
 มาเน ปาติโมกฺখে อตฺตญฺเญ อวาลิกา ภิกขุ อากฺขณฺนํ พหฺตฺวา ॥
 เตหิ ภิกขเว ภิกขุหิ ปฺน ปาติโมกฺขํ อฺทฺทิสฺสํ ॥ อฺทฺทเทสฺสานํ
 อปคฺติ ทฺกฺกณฺสฺส ॥ เป ॥ อตฺตญฺเญ อวาลิกา ภิกขุ อากฺขณฺนํ
 สฺมสฺมา ॥ เป ॥ โลกตฺรา ॥ อฺทฺทิจฺจํ สฺสอฺทฺทิจฺจํ อวสฺสํ โสตฺพํ ॥
 อฺทฺทเทสฺसानํ อปคฺติ ทฺกฺกณฺสฺส ॥ อธิ ปณ ภิกขเว อญฺญตรสฺมึ
 อวาลเ คตฺหุโปสฺสเถ สัมพหฺตา อวาลิกา ภิกขุ สฺนฺนิปตฺตนิ
 จตุตาโร वा อติเรกา वा ॥ ते ชานนฺติ อตฺตญฺเญ อวาลิกา

ภิกขุ อนาคตาคิ ๑ เต กปป์ติ นุ โห อมฺหากํ อุโปสถโก กาคุ
 น นุ โห กปป์ติ เวมตีกา อุโปสถโก กโรนติ ปาติโมกฺขํ อุ-
 ทิสฺสนฺติ ๑ เตหิ อุทฺธิกฺขมฺเต ปาติโมกฺเข ๑ เป ๑ อญฺฺจิตาย
 ปริสํ ๑ เป ๑ เอกจฺจาย อญฺฺจิตาย ปริสํ ๑ เป ๑ สํพพาย
 อญฺฺจิตาย ปริสํ ๑ อถนฺนํ ๑ อวาสิกา ภิกขุ อากฺขณฺติ พุทฺธา ๑
 เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺขํ อุทฺธิกฺขมฺ ๑ อุทฺเทสํกานํ
 อปคฺติ ทฺกฺกฏสฺส ๑ เป ๑ อถนฺนํ ๑ อวาสิกา ภิกขุ อากฺขณฺติ
 สํสํมา ๑ เป ๑ โลกตฺรา ๑ อุทฺธิกฺขํ สํอุทฺธิกฺขํ เตสํ สฺนฺติเก
 ปาริสํกฺขิ อโรเจตพฺพา ๑ อุทฺเทสํกานํ อปคฺติ ทฺกฺกฏสฺส ๑

เวมตีกปณฺณรํสกํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๑๘๕] อธิ ปน ภิกฺขเว อถนฺนํ ๑ อวาสิกา ภิกขุ อากฺขณฺติ พุทฺธา ๑
 เต ๑ สานฺนํ ๑ อถนฺนํ ๑ อวาสิกา ภิกขุ อนาคตาคิ ๑ เต
 กปป์เตว อมฺหากํ อุโปสถโก กาคุ น อมฺหากํ น กปป์ติ
 กุฏฺฏจฺจปคฺตา อุโปสถโก กโรนติ ปาติโมกฺขํ อุทฺธิกฺขมฺ ๑ เตหิ
 อุทฺธิกฺขมฺ ปาติโมกฺเข อถนฺนํ ๑ อวาสิกา ภิกขุ อากฺขณฺติ
 พุทฺธา ๑ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺขํ อุทฺธิกฺขมฺ ๑
 อุทฺเทสํกานํ อปคฺติ ทฺกฺกฏสฺส ๑ เป ๑ อถนฺนํ ๑ อวาสิกา ภิกขุ
 อากฺขณฺติ สํสํมา ๑ เป ๑ โลกตฺรา ๑ อุทฺธิกฺขํ สํอุทฺธิกฺขํ
 อวเสสํ ๑ สํคพฺพํ ๑ อุทฺเทสํกานํ อปคฺติ ทฺกฺกฏสฺส ๑ อธิ ปน

๑๘๕] อุโปสถกฺขนุหํ ฅោทฺทຸໂປສເຕ ສັມພຸຖາ ອາວາສິກາ

ຖິກຊເວ ອຸໝຸຕຣສັມມິ ອາວາສັ ຕຸໂປສເຕ ສັມພຸຖາ ອາວາສິກາ
ຖິກຊ ສັມນິປັນຕິ ຈຕຸຕາໂວ ວາ ອຕິເວກາ ວາ ຯ ຕ ສານຸຕິ ອຕຸ-
ຄຸໝເ ອາວາສິກາ ຖິກຊ ອນາຄຕາຕິ ຯ ຕ ກປປເຕວ ອມຸຫາກໍ
ຮຸໂປສໂຄ ກາຕຸ ນ ອມຸຫາກໍ ນ ກປປຕິຕິ ກຸກຸຈຸຈປກຕາ ຮຸໂປສໂຄ
ກໂຣນຸຕິ ປາຕິໂມກຸຂໍ ອຸທຸທິສັນຕິ ຯ ຕເກີ ອຸທຸທິຊຸສມຕຸເຕ ປາຕິໂມກຸເຂ
ຯເປຯ ອຸຸຊິຕາຍ ປຣິສາຍ ຯເປຯ ເອກຸຈາຍ ຸຸຊິຕາຍ ປຣິສາຍ
ຯເປຯ ສັພຸພາຍ ຸຸຊິຕາຍ ປຣິສາຍ ອຄຸໝເ ອາວາສິກາ ຖິກຊ
ອາຄຈຸນຸຕິ ພຸຖຸຣາ ຯ ຕເກີ ຖິກຊເວ ຖິກຊຸທິ ປຸນ ປາຕິໂມກຸຂໍ
ອຸທຸທິສັຕພຸ ຯ ອຸທຸເທສັກາມໍ ອາປຕຕິ ທຸກຸກຸສັສ ຯເປຯ ອຄຸໝເ
ອາວາສິກາ ຖິກຊ ອາຄຈຸນຸຕິ ສັມສັມາ ຯເປຯ ໂລຄຕຣາ ຯ ອຸທຸທິຊຸ
ສຸອຸທຸທິຊຸ ເຕສໍ ສັນຕິເກ ປາຣິສຸທຸຕິ ອາໂວເຈຕພຸພາ ຯ ອຸທຸເທສັກາມໍ
ອາປຕຕິ ທຸກຸກຸສັສ ຯ

ກຸກຸຈຸຈປກຕປຸໝຸຣສັກ ນິຸຊິຕິ ຯ

[185] ອິ໌ ປນ ຖິກຊເວ ອຸໝຸຕຣສັມມິ ອາວາສັ ຕຸໂປສເຕ
ສັມພຸຖາ ອາວາສິກາ ຖິກຊ ສັມນິປັນຕິ ຈຕຸຕາໂວ ວາ ອຕິເວກາ
ວາ ຯ ຕ ສານຸຕິ ອຕຸຄຸໝເ ອາວາສິກາ ຖິກຊ ອນາຄຕາຕິ ຯ
ຕ ນສຸສັນເຕເຕ ວິນສຸສັນເຕເຕ ໂກ ຕເກີ ອຕຸໂຄຕິ ຜາໂປຣກຸຊາຣາ
ຮຸໂປສໂຄ ກໂຣນຸຕິ ປາຕິໂມກຸຂໍ ອຸທຸທິສັນຕິ ຯ ຕເກີ ອຸທຸທິສຸສັມາເນ
ປາຕິໂມກຸເຂ ອຄຸໝເ ອາວາສິກາ ຖິກຊ ອາຄຈຸນຸຕິ ພຸຖຸຣາ ຯ

໑ ນສຸສັນຕຸ ເອເຕຕິ ປທຈຸເຕໂທ ຯ

เตหิ ภิกขเว ภิกขุหิ ปุณ ปาติโมกข์ อุกุทิสิตัพพํ ๑ อุกุเทศกานํ
 อาปคฺติ กุณฺณจยสฺส ๑เป ๑ อถนฺนเป อาวาธิกา ภิกขุ อาคจฺจนฺติ
 สฺมสฺมา ๑เป ๑ โลกตรา ๑ อุกุทิจฺจํ สฺสอุกุทิจฺจํ อวเสธํ โสคัพพํ ๑
 อุกุเทศกานํ อาปคฺติ กุณฺณจยสฺส ๑ อธิ ปน ภิกขเว อณฺณตรสฺมํ
 อาวาเส คทหุโปสเถ สมนุพฺพสา อาวาธิกา ภิกขุ สฺนฺนิปนฺนํ
 จคฺตาโร วา อติเรกา วา ๑ เท ชานนฺติ อถนฺนเป อาวาธิกา
 ภิกขุ อนาคตาติ ๑ เท นสฺสํนฺเตเต วินสฺสํนฺเตเต โก เตหิ
 อคฺโกติ เกทปฺเรทวารว อุโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกข์ อุกุทิสฺนํ ๑
 เตหิ อุกุทิจฺจํมคฺเต ปาติโมกฺเข ๑เป ๑ อวฺจุจฺจาคาย ปริสําย ๑เป ๑
 เอกจฺจาคาย วฺจุจฺจาคาย ปริสําย ๑เป ๑ สํพพาย วฺจุจฺจาคาย ปริสําย
 อถนฺนเป อาวาธิกา ภิกขุ อาคจฺจนฺติ พุทฺธรา ๑ เตหิ ภิกขเว
 ภิกขุหิ ปุณ ปาติโมกข์ อุกุทิสิตัพพํ ๑ อุกุเทศกานํ อาปคฺติ
 กุณฺณจยสฺส ๑เป ๑ อถนฺนเป อาวาธิกา ภิกขุ อาคจฺจนฺติ สฺมสฺมา
 ๑เป ๑ โลกตรา ๑ อุกุทิจฺจํ สฺสอุกุทิจฺจํ เทธํ สฺนฺติเก ปาริสฺสุทฺธิ
 อาโรเจคัพพา ๑ อุกุเทศกานํ อาปคฺติ กุณฺณจยสฺส ๑

เกทปฺเรทวารปณฺณรตฺถํ นิฏฺฐิตํ ๑

ปณฺจวีสฺสติกํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๑๘๖] อธิ ปน ภิกขเว- อณฺณตรสฺมํ อาวาเส คทหุโปสเถ
 สมนุพฺพสา อาวาธิกา ภิกขุ สฺนฺนิปนฺนํ จคฺตาโร วา อติเรกา
 วา ๑ เท น ชานนฺติ อณฺนเป อาวาธิกา ภิกขุ อนฺนโคสฺมํ

๑๘๗] อุโปสถกฐนุรํ อุโปสถทิวสสุตฺตํ นานคฺคํ อุโปสถกรรม ๒๖๑

โอบกมณฺหํ ๑เป ๑ เค น ชานนฺติ อญฺเญ อวาสิกา ภิกฺขุ
อนฺโศสํ โอบกมณฺทาติ ๑เป ๑ เค น ปสฺสณฺติ อญฺเญ อวาสิกา
ภิกฺขุ อนฺโศสํ โอบกมณฺเต ๑เป ๑ เค น ปสฺสณฺติ อญฺเญ
อวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโศสํ โอบกมณฺเต ๑เป ๑ เค น สฺกณฺติ
อญฺเญ อวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโศสํ โอบกมณฺหํ ๑เป ๑ เค น
สฺกณฺติ อญฺเญ อวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโศสํ โอบกมณฺทาติ ๑เป ๑
อวาสิกเกน อวาสิกา ... เอกสฺสคฺคตฺตติตฺติกนฺยโต อวาสิกเกน
อากนฺตุกา อากนฺตุเกน อวาสิกา อากนฺตุเกน อากนฺตุกาติ
เปยฺยยาตมฺเขน สํคฺคตฺตติตฺติกนฺยโต โหณฺติ ๑

[๑๘๗] อธิ ปณ ภิกฺขเว อวาสิกานํ ภิกฺขุณํ จาคฺคทฺทโส โหติ
อากนฺตุกานํ ปณฺณรโส ๑ สเจ อวาสิกา พหุตรา โหณฺติ
อากนฺตุเกหิ อวาสิกานํ อนฺวคฺคตฺตพฺพํ ๑ สเจ สมนฺมา โหณฺติ
อากนฺตุเกหิ อวาสิกานํ อนฺวคฺคตฺตพฺพํ ๑ สเจ อากนฺตุกา พหุตรา
โหณฺติ อวาสิกเกหิ อากนฺตุกานํ อนฺวคฺคตฺตพฺพํ ๑ อธิ ปณ ภิกฺขเว
อวาสิกานํ ภิกฺขุณํ ปณฺณรโส โหติ อากนฺตุกานํ จาคฺคทฺทโส ๑
สเจ อวาสิกา พหุตรา โหณฺติ อากนฺตุเกหิ อวาสิกานํ อนฺวคฺค-
ตฺตพฺพํ ๑ สเจ สมนฺมา โหณฺติ อากนฺตุเกหิ อวาสิกานํ อนฺวคฺค-
ตฺตพฺพํ ๑ สเจ อากนฺตุกา พหุตรา โหณฺติ อวาสิกเกหิ อากนฺตุกานํ
อนฺวคฺคตฺตพฺพํ ๑ อธิ ปณ ภิกฺขเว อวาสิกานํ ภิกฺขุณํ ปาฏิปโท
โหติ อากนฺตุกานํ ปณฺณรโส ๑ สเจ อวาสิกา พหุตรา โหณฺติ

อาวาสเถติ อาคณตุกานํ นากามา ทาทพพา สํมคฺคํ อาคณตุเถติ
 นิสฺสํมํ คนฺตุวา อูโปสฺสโถ กาทพฺโพ ๑ สเจ สมฺสฺมา โหณฺติ
 อาวาสเถติ อาคณตุกานํ นากามา ทาทพพา สํมคฺคํ อาคณตุเถติ
 นิสฺสํมํ คนฺตุวา อูโปสฺสโถ กาทพฺโพ ๑ สเจ อาคณตุกา พหุตรา
 โหณฺติ อาวาสเถติ อาคณตุกานํ สํมคฺคํ วา ทาทพพา นิสฺสํมํ
 วา คนฺตพฺพํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อาวาสิกานํ ภิกฺขุณํ ปณฺณรโส
 โหติ อาคณตุกานํ ปาฏิปโท ๑ สเจ อาวาสิกา พหุตรา โหณฺติ
 อาคณตุเถติ อาวาสิกานํ สํมคฺคํ วา ทาทพพา นิสฺสํมํ วา
 คนฺตพฺพํ ๑ สเจ สมฺสฺมา โหณฺติ อาคณตุเถติ อาวาสิกานํ สํมคฺคํ
 วา ทาทพพา นิสฺสํมํ วา คนฺตพฺพํ ๑ สเจ อาคณตุกา พหุตรา
 โหณฺติ อาคณตุเถติ อาวาสิกานํ นากามา- ทาทพพา สํมคฺคํ
 อาวาสเถติ นิสฺสํมํ คนฺตุวา อูโปสฺสโถ กาทพฺโพ ๑

[๓๘๘] อธิ ปน ภิกฺขเว อาคณตุกา ภิกฺขุ ปสฺสณฺติ อาวาสิกานํ
 ภิกฺขุณํ อาวาสิกาการํ อาวาสิกตฺถิยํ อาวาสิกนิมิตฺตํ อาวาสิกุเทศํ
 สุปฺปณฺณคฺคํ มณฺจปฺปํ ภิสฺสิมฺโพหนํ ปาณียํ ปริโกชนียํ สุปฺปจฺจิตํ
 ปริเวณํ สุตฺตมฺมชฺชํ ปสฺสณฺติวา เวมตฺติกา โหณฺติ อตฺถิ นุ ไช
 อาวาสิกา ภิกฺขุ นตฺถิ นุ ไชติ ๑ เเต เวมตฺติกา น วิจิณฺหนฺติ
 อวิจิณฺทฺวา อูโปสฺสํ กโรณฺติ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสํ ๑ เเต เวมตฺติกา
 วิจิณฺหนฺติ วิจิณฺทฺวา น ปสฺสณฺติ อปสฺสณฺติวา อูโปสฺสํ กโรณฺติ
 อาปตฺติ ๑ เเต เวมตฺติกา วิจิณฺหนฺติ วิจิณฺทฺวา ปสฺสณฺติ ปสฺสณฺติวา

ปัสสัฏฐิชา เวมติกา โหณติ อคฺคิ นุ โห อคฺคณฺตุกา ภิกฺขุ นคฺคิ
 นุ โหติ ฯ เติ เวมติกา น วิจฺฉินฺนติ อวิจฺฉินฺนติฯ อูโปสถํ กโรณฺติ
 อปฺปตฺติ ทุกฺกฏธฺตํ ฯ เติ เวมติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺนติฯ น ปสฺสัณฺนติ
 อปสฺสัฏฐิชา อูโปสถํ กโรณฺติ อปฺปตฺติ ฯ เติ เวมติกา วิจฺฉินฺนติ
 วิจฺฉินฺนติฯ ปสฺสัณฺนติ ปสฺสัฏฐิชา เอกโต อูโปสถํ กโรณฺติ อปฺปตฺติ ฯ
 เติ เวมติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺนติฯ ปสฺสัณฺนติ ปสฺสัฏฐิชา ปาณฺเฏกํ
 อูโปสถํ กโรณฺติ อปฺปตฺติ ทุกฺกฏธฺตํ ฯ เติ เวมติกา วิจฺฉินฺนติ
 วิจฺฉินฺนติฯ ปสฺสัณฺนติ ปสฺสัฏฐิชา นสฺสัณฺนเตเต วิณฺสัณฺนเตเต โก
 เตหิ อคฺคโณติ เกทพฺปเรกขารว อูโปสถํ กโรณฺติ อปฺปตฺติ ฤตฺถร-
 จยธฺตํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อวาสิกา ภิกฺขุ สฺสณฺนติ อคฺคณฺตุกานํ
 ภิกฺขุณํ อคฺคณฺตุกาการํ อคฺคณฺตุกตฺถิรํ อคฺคณฺตุกนิมิตฺตํ อคฺคณฺตุกทฺเทสํ
 อคฺคณฺนุคานํ ปทสฺสทฺทํ อูปาหนาปโปจฺฉนฺสทฺทํ อุกฺกาสิตสฺสทฺทํ อิปฺปี-
 สทฺทํ สฺสัฏฐิชา เวมติกา โหณติ อคฺคิ นุ โห อคฺคณฺตุกา ภิกฺขุ
 นคฺคิ นุ โหติ ฯ เติ เวมติกา น วิจฺฉินฺนติ อวิจฺฉินฺนติฯ อูโปสถํ
 กโรณฺติ อปฺปตฺติ ทุกฺกฏธฺตํ ฯ เติ เวมติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺนติฯ
 น ปสฺสัณฺนติ อปสฺสัฏฐิชา อูโปสถํ กโรณฺติ อปฺปตฺติ ฯ เติ
 เวมติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺนติฯ ปสฺสัณฺนติ ปสฺสัฏฐิชา เอกโต อูโปสถํ
 กโรณฺติ อปฺปตฺติ ฯ เติ เวมติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺนติฯ ปสฺสัณฺนติ
 ปสฺสัฏฐิชา ปาณฺเฏกํ อูโปสถํ กโรณฺติ อปฺปตฺติ ทุกฺกฏธฺตํ ฯ เติ
 เวมติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺนติฯ ปสฺสัณฺนติ ปสฺสัฏฐิชา นสฺสัณฺนเตเต

๑. จินตัสันนุเทศะ โภ คหิ อคฺโคติ เภทပ္ပเรกฺขารว อุกโปถํ กโรนฺติ
 อาปคฺติ ญฺจตฺตยสฺส ๕

၈၆

๒๐๐] อุโปสถกฤษณกัม น ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกาจวสา คนฺตพฺโพ ๒๖๗

ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา จวสา สมิทฺฐโก จวาโส คนฺตพฺโพ
ยตฺถตฺถํ ภิทฺธ นานาสํวาสกา อญฺเฏศฺร สงฺเขม อญฺเฏศฺร
อนฺตรายา ฯ น ภิทฺธเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา จวสา สมิทฺฐโก
อนาจาโส คนฺตพฺโพ ยตฺถตฺถํ ภิทฺธ นานาสํวาสกา อญฺเฏศฺร
สงฺเขม อญฺเฏศฺร อนฺตรายา ฯ น ภิทฺธเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา
จวสา สมิทฺฐโก จวาโส วา อนาจาโส วา คนฺตพฺโพ ยตฺ-
ถตฺถํ ภิทฺธ นานาสํวาสกา อญฺเฏศฺร สงฺเขม อญฺเฏศฺร อนฺตรายา ฯ
น ภิทฺธเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา อนาจา สมิทฺฐโก จวาโส
... สมิทฺฐโก อนาจาโส ... สมิทฺฐโก จวาโส วา อนาจาโส วา
คนฺตพฺโพ ยตฺถตฺถํ ภิทฺธ นานาสํวาสกา อญฺเฏศฺร สงฺเขม
อญฺเฏศฺร อนฺตรายา ฯ น ภิทฺธเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา จวสา
วา อนาจา วา สมิทฺฐโก จวาโส ... สมิทฺฐโก อนาจาโส ...
สมิทฺฐโก จวาโส วา อนาจาโส วา คนฺตพฺโพ ยตฺถตฺถํ ภิทฺธ
นานาสํวาสกา อญฺเฏศฺร สงฺเขม อญฺเฏศฺร อนฺตรายา ฯ คนฺตพฺโพ
ภิทฺธเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา จวสา สมิทฺฐโก จวาโส
ยตฺถตฺถํ ภิทฺธ สมานสํวาสกา ยํ ชญฺเฎชา สกฺโกมิ อชฺเชว
คนฺตุนฺติ ฯ คนฺตพฺโพ ภิทฺธเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา จวสา
สมิทฺฐโก อนาจาโส ... สมิทฺฐโก จวาโส วา อนาจาโส วา
ยตฺถตฺถํ ภิทฺธ สมานสํวาสกา ยํ ชญฺเฎชา สกฺโกมิ อชฺเชว
คนฺตุนฺติ ฯ คนฺตพฺโพ ภิทฺธเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา อนาจา

สภิกขุโก อววาโส... สภิกขุโก อววาโส... สภิกขุโก อววาโส
 วา อววาโส วา ยตถตฺตํ ภิกขุ สฺमानสํวาสกา ยํ ชนฺดา
 สกุกมิ อชฺเชว คนฺตุนฺติ ฯ คนฺตพฺโพ ภิกขเว ตทหุโปสเถ
 สภิกขุกา อววาโส วา อววาโส วา สภิกขุโก อววาโส...
 สภิกขุโก อววาโส... สภิกขุโก อววาโส วา อววาโส วา
 ยตถตฺตํ ภิกขุ สฺमानสํวาสกา ยํ ชนฺดา สกุกมิ อชฺเชว
 คนฺตุนฺติ ฯ

[๒๐๓] น ภิกขเว ภิกขุณฺยา นิสินฺนปรีธาย ปาติโมกฺขํ อุตฺ-
 ทิสิตพฺพํ โย อุตฺทิสฺเสยฺย อปฺตติ ทุกฺกฏตฺตํ ฯ น ภิกขเว
 สิกฺขมานาย... น สํมณฺเฐตฺตํ... น สํมณฺเฐวํ... น สิกฺขํ
 ปจฺจุทฺถาตถตฺตํ... น อนฺติมวตฺถํ อชฺฌาปนฺนตฺตํ นิสินฺนปรีธาย
 ปาติโมกฺขํ อุตฺทิสิตพฺพํ โย อุตฺทิสฺเสยฺย อปฺตติ ทุกฺกฏตฺตํ ฯ น
 อปฺตติยา อทตฺตเน อุตฺทิตฺตตฺตํ นิสินฺนปรีธาย ปาติโมกฺขํ อุตฺทิสิต-
 พฺพํ โย อุตฺทิสฺเสยฺย ยถาธมฺโม กาเรตพฺโพ ฯ น อปฺตติยา
 อปฺปฏิกกมฺเม อุตฺทิตฺตตฺตํ นิสินฺนปรีธาย... น ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา
 อปฺปฏินิสฺสํสํสํ อุตฺทิตฺตตฺตํ นิสินฺนปรีธาย ปาติโมกฺขํ อุตฺทิสิตพฺพํ โย
 อุตฺทิสฺเสยฺย ยถาธมฺโม กาเรตพฺโพ ฯ น ปณฺทกตฺตํ นิสินฺนปรีธาย
 ปาติโมกฺขํ อุตฺทิสิตพฺพํ โย อุตฺทิสฺเสยฺย อปฺตติ ทุกฺกฏตฺตํ ฯ น
 เถยฺยสํวาสกตฺตํ... น ติตฺถียปฏกนฺตตฺตํ... น ติรจฺจนกตฺตํ

๑. สํมณฺเฐวาทิมํ ปาโง ฯ

... น มาตุฆาตกตฺถํ ... น ปิตุฆาตกตฺถํ ... น อรหุฆาตกตฺถํ ...
 น ภิกฺขุนี้ฆตฺถํ ... น สงฺฆฆาตกตฺถํ ... น โถหิตุฆาตกตฺถํ ...
 น อุภาโตพฺพณฺชนกตฺถํ นิสฺสินฺนปรีธาย ปาติโมกฺขํ อุตฺตทิสิตพฺพํ โย
 อุตฺตทิสึยฺย อปคฺติ ทฺถกตฺถํ ๑

[๒๐๒] น ภิกฺขเว ปาวีวาสิกปาริสฺสทฺธิทาเนน อุโปสถโก กาทพฺโพ
 ฌณฺณคฺร อวฺวชิตาย ปรีธาย ๑

[๒๐๓] น จ ภิกฺขเว อนฺนโปสถเก อุโปสถโก กาทพฺโพ ฌณฺณคฺร
 สงฺฆสํกฺคิยาติ ๑

อุโปสถกฤษณรทํ นิฆฺจิตํ ๑ คติยํ ภานวารี ๑

อิมมฺหิ ขนฺธเก วคฺคฺ นอถิตี ๑

ตตฺถสํวาทนํ

[๒๐๔] ทิคุติยา พิมฺพิสาโร จ สํนฺนิปตฺติํ ตฺถนฺทิกา

ธมฺมํ รโห ปาติโมกฺขํ เทวสิทฺถํ ตทา สกฺ

ยถา ปรีธาย สํมคฺคํ สํมคฺคํ มทฺทกฺขจฺฉิ จ

สํมา มหตฺถํ นทียา อนฺนํ เทว อุตฺตททานิ จ

นวา ราชคฺเห เจว สํมา อวิปฺปวาสนา

สํมมฺนเน ปจฺจํ สํมา ปจฺฉา สํมา สํมมฺน

อสมฺมตฺตา ความสํมา นทียา สํมมฺน เทว

อุตฺตกฤษณโร ปินฺทนฺติ คเตวสฺสโมคฺคตฺตนิ จ

๑ ย. สํนฺนิปตฺติ ๑ ส. สํนฺนิปตฺติ ๑

กติ กมุมานิ ชุฑุเทโส	สญจรา ^๑ อสตีปี ^๑ ๑
ธมมัม วิณยัม คชฺเชนฺติ	ปนฺ วิณยคชฺชนา
โจทนา กเต โยกาเส	อธมมปฏิกโกธนา
จคุปณฺจปราชาวิ	สญฺจิจฺจาปี ^๒ ๑ วายเม
สคฺคหฺจฺจา ธนชฺฌินฺจฺจา	โจทณฺมฺหิ น ชานฺติ
สํพฺพุตา น ชานนฺติ	สชฺชกัม น ๑ กจฺจนเร
กติเม กัฏฺฐิกา ทูเร	อาโรเจคฺคณฺจ นสฺสฺริ
ชุกฺคตาปี อสํมํ ที่โป	ทิสฺสา อณฺโณ พหุสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
สชฺชกัม วสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส	สชฺชกัมมณฺจ ฌาตกา
คคุโค จคุตฺตโย เทวโก	อาปคฺติ สภาคา สฺริ
สพฺโพ สจฺจโฆ เวมตฺติโก	น ชานนฺติ พหุสฺสฺสฺส
พหุ สมสฺมา โลกกา	ปริสาธุจฺจิตาย ๑
เอกจฺจา วุจฺจิตา สพฺพา	ชานนฺติ ๑ วิมตฺติกา
กปฺปเต วาติ กุกฺกจฺจา	ชานํ ปสฺสํ สจฺจนฺติ ๑
อวาตฺติเกน อคฺคนฺตกา	จาคฺคปณฺณรโส ปนฺ
ปาฏิปโท ปณฺณรโส	ติจฺจคฺควาตกา ชุกโก
ปาวีวาตฺตานโปตฺโต	อณฺเฑตฺร สจฺจสมคฺคิยา
เอเต วิภคฺตา ชุฑุทานา	วตฺถุวิภูตการณานิ ๑

๑ ย. ส. สจฺจรา ๑ วา. สจฺจรา ๑ ๒ ย. วา. สญฺจิจฺจาเจปี วายเม ๑

วสุสฺสพนายิกกฺขนฺธกํ

[๒๐๕] เตน สัมเยน พุทฺโธ ภควา ราชคฺเห จิหฺรติ เวพฺพเน
 กถนฺตกนิวาเป ๑ เตน โห ปน สัมเยน ภควตา ภิกฺขุณฺํ วสุสฺสวาโส
 อปฺปณฺณตฺโต โหติ ๑ เตหิ ภิกฺขุ เหมนฺตมฺปี้ คิมฺหมฺปี้ วสุสฺมฺปี้
 จาริกํ จรณฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ
 หิ นาม สัมณํ สกฺยปฺตฺติยา เหมนฺตมฺปี้ คิมฺหมฺปี้ วสุสฺมฺปี้
 จาริกํ จริสฺสํณฺติ หริตานิ ติณานิ สํมุตฺตุนฺตา เขณิหฺนฺทริยํ ชีวํ
 จิเหเสนฺตา พหุ ชฺชุตฺเท ปาเน สํฆาตํ อาปาเทนฺตา อิเม หิ
 นาม อณฺเฏตฺติยา ปรีพฺพาสกา ทฺรฺกฺขาคฺคมา วสุสฺสวาโส อตฺติ-
 ยิสฺสํณฺติ สํกาสยิสฺสํณฺติ^๒ อิเม หิ นาม สกฺกนฺตกา รุกฺขคฺเคสุ
 กุถาวกานิ ภริตฺวา วสุสฺสวาโส อตฺติยิสฺสํณฺติ สํกาสยิสฺสํณฺติ อิเม
 ปน สัมณํ สกฺยปฺตฺติยา เหมนฺตมฺปี้ คิมฺหมฺปี้ วสุสฺมฺปี้ จาริกํ
 จรณฺติ หริตานิ ติณานิ สํมุตฺตุนฺตา เขณิหฺนฺทริยํ ชีวํ จิเหเสนฺตา
 พหุ ชฺชุตฺเท ปาเน สํฆาตํ อาปาเทนฺตาคิ ๑ อตฺถิสฺสํ โห ภิกฺขุ
 เตสํ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺตํ ชียนฺตํ วิปาเจนฺตํ ๑ อถ โห
 เต ภิกฺขุ ภควโต เขตฺตมฺคถํ อาโรเจสฺสํ ๑ อถ โห ภควา เขตฺตมฺมํ
 นิทาเน เขตฺตมฺมํ ปกรเณ ฐมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
 อนฺุชานามิ ภิกฺขเว วสุสฺสํ อปฺคณฺตุนฺติ ๑

๑ อธิสฺสทฺโต นิปาตมฺคตฺติ คพฺพณฺณนา ๑ ๓ ย. รา.
 สํกาสยิสฺสํณฺติ ๑

[illegible]

[๒๐๗] เตน ไช ปณ สัมเมณ นพพคฺคิยา ภิกขุ วสฺสํ อุปคฺคฺคา
อนฺตราวสฺสํ จาริกํ จรณฺติ ฯ มนุสฺสํ ตเถว อชฺชฌายณฺติ ชีวนฺติ
วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สัมเมณ สกฺยปฺคฺติยา เหมนฺตมฺปํ คิมนฺตมฺปํ
วสฺสํ จาริกํ จริตฺตํ ทริตานิ ตินานิ สัมมทฺทฺตา เอกินฺทริยํ
ชีวํ วิเหเสนฺตา พหุ ชฺชทฺเท ปาณํ สํฆาตํ อาปาเทนฺตา อิเม หิ
นาม อณฺณคคฺคิยา ทฺรภฺชาติรมา วสฺสํวสฺสํ อตฺถิยสฺสํ สกฺกาตฺตํ
อตฺถิยสฺสํ อิเม หิ นาม สกฺกตกา รุกฺชเคตฺตํ กุตาจฺฉานิ ภริตฺวา วสฺสํวสฺสํ
อตฺถิยสฺสํ สกฺกาตฺตํ อิเม ปณ สัมเมณ สกฺยปฺคฺติยา
เหมนฺตมฺปํ คิมนฺตมฺปํ วสฺสํ จาริกํ จรณฺติ ทริตานิ ตินานิ
สัมมทฺทฺตา เอกินฺทริยํ ชีวํ วิเหเสนฺตา พหุ ชฺชทฺเท ปาณํ
สํฆาตํ อาปาเทนฺตาติ ฯ อสฺสํ ไช ภิกขุ เตสํ มนุสฺสํ
อชฺชฌายณฺตานํ ชีวนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ เอ เต ภิกขุ อปฺปํจฺฉา
เต อชฺชฌายณฺติ ชีวนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม นพพคฺคิยา

โหติ ฯ หมฺมิมํ การามิํโต โหติ ฯ คฺกุหา การามิํตา โหติ ฯ
 ปริเวณํ การามิํโต โหติ ฯ โกฏฺฐโก การามิํโต โหติ ฯ อุปฺปญฺจาน-
 สํสา การามิํตา โหติ ฯ อคฺคิํสํสา การามิํตา โหติ ฯ กปฺเปยฺยภูฏี
 การามิํตา โหติ ฯ วจฺจุญฺญี การามิํตา โหติ ฯ จงฺกโม การามิํโต
 โหติ ฯ จงฺกมนํสํสา การามิํตา โหติ ฯ อุทฺทปาโน การามิํโต
 โหติ ฯ อุทฺทปานํสํสา การามิํตา โหติ ฯ ชนฺตาสวํ การามิํโต
 โหติ ฯ ชนฺตาสวํสํสา การามิํตา โหติ ฯ โปกฺขรณํ การามิํตา
 โหติ ฯ มณฺจลาโป การามิํโต โหติ ฯ อารามิํโต โหติ ฯ
 อารามวตฺถุํ การามิํโต โหติ ฯ โส เจ ภิกฺขุณฺโณ สํนฺติเก ทฺวํ
 ปหิณฺเนยฺย อากฺขณฺนํ ภาทฺตํ อิกฺขามิ ทานญฺจ ทาตุํ ธมฺมญฺจ
 โสตุํ ภิกฺขุ ๑ ปสฺสสิคฺคฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคทาหกรณํเยน
 ปหิเต น เควว อปฺปหิเต สคฺคทาหํ สํนฺนิวฺวฺว ภาทฺตพฺโพ ฯ อธิ
 ปน ภิกฺขเว อุปาสํเกน ภิกฺขุณฺโณสํสํ อุทฺธิสฺสํ สํพฺพุตา ภิกฺขุณฺโณ
 อุทฺธิสฺสํ เอกํ ภิกฺขุณฺโณ อุทฺธิสฺสํ สํพฺพุตา สิกฺขมาภิกฺขุณฺโณ อุทฺธิสฺสํ
 เอกํ สิกฺขมานํ อุทฺธิสฺสํ สํพฺพุเต สํมณเณเร อุทฺธิสฺสํ เอกํ
 สํมณเณรํ อุทฺธิสฺสํ สํพฺพุตา สํมณเณริโย อุทฺธิสฺสํ เอกํ สํมณเณริ
 อุทฺธิสฺสํ จิหาริ การามิํโต โหติ ฯ อทฺตมโยโค การามิํโต โหติ ฯ
 ปาสาโท การามิํโต โหติ ฯ หมฺมิมํ การามิํโต โหติ ฯ คฺกุหา
 การามิํตา โหติ ฯ ปริเวณํ การามิํโต โหติ ฯ โกฏฺฐโก การามิํโต
 โหติ ฯ อุปฺปญฺจานํสํสา การามิํตา โหติ ฯ อคฺคิํสํสา การามิํตา

โหติ ฯ กบมียกฺขั การามีตา โหติ ฯ วสุจกฺขั การามีตา โหติ ฯ
 จงฺกโม การามีโต โหติ ฯ จงฺกมนสํสาธา การามีตา โหติ ฯ
 อุตฺตปาโน การามีโต โหติ ฯ อุตฺตปานสํสาธา การามีตา โหติ ฯ
 ปโกฏฺฐรณั การามีตา โหติ ฯ มนฺตฺตโป การามีโต โหติ ฯ
 อารามโ การามีโต โหติ ฯ อารามวคฺคฺถุ การามีโต โหติ ฯ โส
 เจ ภิกฺขุณฺโณ สํนฺติเก ทูตํ ปหิณฺเนยฺย อากฺขณฺณํ ภาทํ อิจฺฉามิ
 ทานญฺจ ทาตุํ ฆมฺมญฺจ โสตุํ ภิกฺขุ จ ปสฺสิดิคุนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ
 ภิกฺขเว สํคฺคาหกฺรณัเยน ปหิเต น เตจฺจ อปฺปหิเต สํคฺคาหํ
 สํนิวฏฺโฏ กาทพฺโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อุปาสฺสเกน อคฺคฺตโน
 อคฺคฺตาย นิเวสนั การามีโต โหติ ฯ สยนิฆรํ การามีโต โหติ ฯ
 อุตฺตโหสิโค การามีโต โหติ ฯ อฏฺโฏ การามีโต โหติ ฯ มาโพ
 การามีโต โหติ ฯ อาปโน การามีโต โหติ ฯ อาปณสํสาธา การามี
 ตา โหติ ฯ ปาสาโท การามีโต โหติ ฯ ฆมฺมมัยํ การามีโต โหติ ฯ
 อุกฺกา การามีตา โหติ ฯ ปรีเวณํ การามีโต โหติ ฯ โกฏฺฐโก
 การามีโต โหติ ฯ อุตฺตฺตจฺฉานสํสาธา การามีตา โหติ ฯ อคฺคิสาธา
 การามีตา โหติ ฯ รสวตฺติ การามีตา โหติ ฯ วสุจกฺขั การามีตา
 โหติ ฯ จงฺกโม การามีโต โหติ ฯ จงฺกมนสํสาธา การามีตา โหติ ฯ
 อุตฺตปาโน การามีโต โหติ ฯ อุตฺตปานสํสาธา การามีตา โหติ ฯ ฆนฺตฺตา
 ฆรํ การามีโต โหติ ฯ ฆนฺตฺตาฆรสาธา การามีตา โหติ ฯ ปโกฏฺฐรณั
 การามีตา โหติ ฯ มนฺตฺตโป การามีโต โหติ ฯ อารามโ การามีโต

โหติ ๑ อารามวตฺถุ การามิโต โหติ ๑ ปุคฺคตฺตฺส วา วาเรยฺย
 โหติ ฐิตฺยา วา วาเรยฺย โหติ ติธานโน วา โหติ อภิณฺเฑนาคํ
 วา สุตฺตฺนคํ ภณฺติ ๑ โส เจ ภิกฺขุํ สํนฺติเก พุคฺ ปหิณฺเฑย
 อากฺขณฺนคฺ ภาทฺนคฺ อิมํ สุตฺตฺนคํ ปริยาปฺนิตฺตฺนคํ ปุรายํ
 สุตฺตฺนโค น ปตฺตฺตฺตฺติ ๑ อณฺเฑนคํ วา ปนฺตฺส กิจฺจํ โหติ
 กรณฺนํ วา ๑ โส เจ ภิกฺขุํ สํนฺติเก พุคฺ ปหิณฺเฑย อากฺขณฺนคฺ
 ภาทฺนคฺ อิจฺฉามิ ทานณฺจ ทาคํ ฆมฺมณฺจ โสคํ ภิกฺขุ ๑
 ปตฺตฺติคฺคฺ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สุตฺตาทกรณฺนเณน ปหิเต น เควว
 อปฺปหิเต สุตฺตาทํ สํนฺนิวฺชฺชฺช กาคพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว
 อฺปาสกิกาย สงฺฆํ อุตฺตํสฺส วิหารโ การามิโต โหติ ๑ สํ เจ
 ภิกฺขุํ สํนฺติเก พุคฺ ปหิณฺเฑย อากฺขณฺนคฺ อยฺยา อิจฺฉามิ
 ทานณฺจ ทาคํ ฆมฺมณฺจ โสคํ ภิกฺขุ ๑ ปตฺตฺติคฺคฺ ๑ คนฺตพฺพํ
 ภิกฺขเว สุตฺตาทกรณฺนเณน ปหิเต น เควว อปฺปหิเต สุตฺตาทํ
 สํนฺนิวฺชฺชฺช กาคพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อฺปาสกิกาย สงฺฆํ
 อุตฺตํสฺส อคฺคฺมโยโค การามิโต โหติ ๑ ปาสาโท การามิโต
 โหติ ๑ หนฺมมฺยํ การามิโต โหติ ๑ คฺหา การามิตา โหติ ๑ ปรีเวณ
 การามิโต โหติ ๑ โกฏฺสโก การามิโต โหติ ๑ อฺปฏฺจํนํสาธา การามิ
 ตา โหติ ๑ อคฺคิสาธา การามิตา โหติ ๑ กบฺบิยฺกฺกฺกํ การามิตา
 โหติ ๑ วจฺจกฺกํ การามิตา โหติ ๑ จงฺกโม การามิโต โหติ ๑
 จงฺกมนํสาธา การามิตา โหติ ๑ อฺทฺปาโน การามิโต โหติ ๑ อฺทฺพาน-

ส่าตา การามี่ตา โหติ ฯ ชนุตาวร การามี่ตา โหติ ฯ ชนุตาวรสาตา
 การามี่ตา โหติ ฯ ปกฏวณ การามี่ตา โหติ ฯ มณฑป
 การามี่โต โหติ ฯ อาราม การามี่โต โหติ ฯ อารามวคฺค
 การามี่ตา โหติ ฯ ส่า เจ ภิกขุณฺ สมนฺติเก ทุคฺ ปหิณฺเยย อากฺขณฺตุ
 อยฺยา อิจฺฉามิ ทานญฺจ ทาคฺ ฐมฺมญฺจ โสคฺ ภิกขุ จ ปสฺสิดฺดานฺติ ฯ
 คนฺตพฺพ ภิกขเว สัตตทาหกรณฺเยน ปหิเต น เจวฺว อปฺปหิเต
 สัตตทาห สมนฺนิวฏฏ กาคพฺโพ ฯ อีช ปน ภิกขเว อฺปาสิกาย
 สํพหฺมุเต ภิกขุ อุตฺทิสฺส ฯ เป ฯ เอกํ ภิกขุ อุตฺทิสฺส ภิกขุณฺสํ
 อุตฺทิสฺส สํพหฺมุตา ภิกขุณฺโง อุตฺทิสฺส เอกํ ภิกขุณฺสํ อุตฺทิสฺส
 สํพหฺมุตา สิกฺขมานาโย อุตฺทิสฺส เอกํ สิกฺขมานํ อุตฺทิสฺส สํพหฺมุเต
 สํมณฺเณเร อุตฺทิสฺส เอกํ สํมณฺเณรํ อุตฺทิสฺส สํพหฺมุตา สํมณฺเณวฺโย
 อุตฺทิสฺส เอกํ สํมณฺเณวํ อุตฺทิสฺส ฯ เป ฯ อตฺตโน อตฺตาย นิเวสํ
 การามี่ตา โหติ ฯ สยนิชฺร การามี่ตา โหติ ฯ อุตฺทิสฺสโต การามี่โต
 โหติ ฯ อฏฺฏ การามี่โต โหติ ฯ มาโห การามี่โต โหติ ฯ
 อาปโณ การามี่โต โหติ ฯ อาปณฺสาตา การามี่ตา โหติ ฯ
 ปาสาโท การามี่โต โหติ ฯ หมฺมมฺย การามี่ตา โหติ ฯ คฺหา การามี่ตา
 โหติ ฯ ปริเวณฺ การามี่ตา โหติ ฯ โกฏฺฐโก การามี่โต โหติ ฯ
 อฺปฏฺฐานฺสาตา การามี่ตา โหติ ฯ อคฺคิสาตา การามี่ตา โหติ ฯ รสฺวคฺค
 การามี่ตา โหติ ฯ จจฺจกฺกัฏฐี การามี่ตา โหติ ฯ จงฺกโม การามี่โต
 โหติ ฯ จงฺกมณฺสาตา การามี่ตา โหติ ฯ อุตฺทปฺปาโน การามี่โต

โหติ ฯ อุตฺตปณฺธํสาธา กาบีตา โหติ ฯ โปฏฺฐวณฺเณ การามีตา โหติ ฯ
 มณฺฑปโป การามีโต โหติ ฯ อารามิ การามีโต โหติ ฯ อารามวตฺถุ
 การามีตํ โหติ ฯ ปุตฺตตฺถํ วา วาเรยฺยํ โหติ ธีตฺถา วา วาเรยฺยํ
 โหติ คิตานํ วา โหติ อภิณฺเฑวตํ วา ตฺถุตนฺตํ ภณฺติ ฯ ๓๔ เจ
 ภิกฺขุณฺโณ สฺนฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเฑยฺย อากฺขณฺนํ อยฺยา อิมํ ตฺถุตนฺตํ
 ปริยาปฺนฺติสฺสํ ปุรายํ ตฺถุตนฺโต น ปสฺสขตฺติ ฯ อณฺเฑว
 วา ปนฺธํสา กิจฺจํ โหติ ภณฺเณ วา ฯ ๓๕ เจ ภิกฺขุณฺโณ สฺนฺติเก
 ทฺตํ ปหิณฺเฑยฺย อากฺขณฺนํ อยฺยา อิจฺฉามิ ทานนฺจ ทาตุ
 ชมฺมณฺจ ๓๕ กุ ภิกฺขุ ๑ ปสฺสํสฺสํ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว ตฺถุตาห-
 ภณฺเณน ปหิเต น เตวว อปฺปหิเต ตฺถุตาหํ สฺนฺนิวฏฺโฐ
 กาดพฺโป ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สงฺฆํ อุตฺตํสฺสํ ภิกฺขุณฺเณ
 สงฺฆํ อุตฺตํสฺสํ สิกฺขมานาย สงฺฆํ อุตฺตํสฺสํ สํมณฺเณเรน สงฺฆํ
 อุตฺตํสฺสํ สํมณฺเณรียา สงฺฆํ อุตฺตํสฺสํ สํมพฺพุเต ภิกฺขุ อุตฺตํสฺสํ
 เขกํ ภิกฺขุ อุตฺตํสฺสํ ภิกฺขุณฺเณสงฺฆํ อุตฺตํสฺสํ สํมพฺพุตา ภิกฺขุณฺเณ
 อุตฺตํสฺสํ เขกํ ภิกฺขุณฺเณ อุตฺตํสฺสํ สํมพฺพุตา สิกฺขมานาโย อุตฺตํสฺสํ
 เขกํ สิกฺขมานํ อุตฺตํสฺสํ สํมพฺพุเต สํมณฺเณเร อุตฺตํสฺสํ เขกํ
 สํมณฺเณเร อุตฺตํสฺสํ สํมพฺพุตา สํมณฺเณรียอ อุตฺตํสฺสํ เขกํ สํมณฺเณเร
 อุตฺตํสฺสํ ฯ ๓๖ อตฺตโน อตฺตาย วิหาริ การามีโต โหติ ฯ
 อทฺตมโยโค การามีโต โหติ ฯ ปาธํโต การามีโต โหติ ฯ
 ๓๗ อมฺมํ การามีตํ โหติ ฯ ๓๘ การามีตา โหติ ฯ ๓๙ ปริเวณํ การามีตํ

โหติ ฯ โภฏฺสโก การามิโต โหติ ฯ อุပ္ปฏฺฐานธํสา การามิตา
 โหติ ฯ อคฺคิธํสา การามิตา โหติ ฯ กปฺปิยภฺภู การามิตา
 โหติ ฯ วจฺจุภฺภู การามิตา โหติ ฯ จงฺกโม การามิโต โหติ ฯ
 จงฺกมณธํสา การามิตา โหติ ฯ อุทฺปาโน การามิโต โหติ ฯ
 อุทฺพานธํสา การามิตา โหติ ฯ โปกฺขรณิ การามิตา โหติ ฯ
 มณฺฑปโป การามิโต โหติ ฯ อารามิ การามิโต โหติ ฯ
 อารามวตฺถุ การามิตํ โหติ ฯ ธา เจ ภิกฺขุณฺํ สํนฺติเก ทฺวํ
 ปหิณฺเอยฺย อากฺขณฺนํ อยฺยา อิจฺฉามิ ทานญฺจ ทาตุํ ธมฺมญฺจ
 โสตุํ ภิกฺขุ จ ปสฺสิตฺตุนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สัตตาทหณฺณิเยน
 ปหิเต น เทวว อปฺปหิเต สัตตาทหณฺณิเยน สนิทฺตวณฺโณ กาทพฺโพติ ฯ

[๒๓๑] เตน โส ปน สมนฺเอยน อปฺปเวตโร ภิกฺขุ คิธาน โหติ ฯ
 โส ภิกฺขุณฺํ สํนฺติเก ทฺวํ ปาหสิ อหํ หิ คิธาน อากฺขณฺนํ
 ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺํ อากคฺคณฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสตุํ ฯ
 อานุชานามิ ภิกฺขเว ปณฺณํ สัตตาทหณฺณิเยน อปฺปหิเตปิ คนฺตุ
 ปเคว ปหิเต ภิกฺขุสฺส ภิกฺขุณิยา สิกฺขมานาย สํมณฺเอยสฺส
 สํมณฺเอยิยา อานุชานามิ ภิกฺขเว อิมํ ปณฺณํ สัตตาทหณฺณิเยน
 อปฺปหิเตปิ คนฺตุ ปเคว ปหิเต สัตตาทหณฺณิเยน สนิทฺตวณฺโณ กาทพฺโพ
 อิท ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ คิธาน โหติ ฯ โส เจ ภิกฺขุณฺํ สํนฺติเก
 ทฺวํ ปหิณฺเอยฺย อหํ หิ คิธาน อากฺขณฺนํ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ
 ภิกฺขุณฺํ อากคฺคณฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สัตตาทหณฺณิเยน อปฺปหิเตปิ

ปเคว ปหิเต คิตานภคฺตํ วา ปริเยสฺสํคํ คิตานุปฺปชกภคฺตํ
 วา ปริเยสฺสํคํ คิตานภคฺตํ วา ปริเยสฺสํคํ ปุณฺณํคํ
 วา อุกฺกมฺภคฺตํ วาติ สํคฺคํคํ สํคฺคํคํ กตพฺโพ ។
 อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺสํ อนภิกฺขิ อุกฺกมฺภคฺตํ โหติ ។ โส เจ
 ภิกฺขุํ สํคฺคํคํ ทฺวํ ปหิเนยฺย อนภิกฺขิ เม อุกฺกมฺภคฺตํ อากฺขณฺตุ
 ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุํ อากฺขณฺติ ។ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สํคฺคํคํ-
 กรณฺเยน อุกฺกมฺภคฺตํ ปเคว ปหิเต อนภิกฺขิ อุกฺกมฺภคฺตํ
 วา อุกฺกมฺภคฺตํ วา อุกฺกมฺภคฺตํ วา อุกฺกมฺภคฺตํ สํคฺคํคํ
 สํคฺคํคํ กตพฺโพ ។ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺสํ อุกฺกมฺภคฺตํ
 อุกฺกมฺภคฺตํ โหติ ។ โส เจ ภิกฺขุํ สํคฺคํคํ ทฺวํ ปหิเนยฺย อุกฺกมฺภคฺตํ
 เม อุกฺกมฺภคฺตํ อากฺขณฺตุ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุํ อากฺขณฺติ ។
 คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สํคฺคํคํ กรณฺเยน อุกฺกมฺภคฺตํ ปเคว ปหิเต
 อุกฺกมฺภคฺตํ วิโนทสฺสํคํ วา วิโนทสฺสํคํ วา อุกฺกมฺภคฺตํ
 สํคฺคํคํ สํคฺคํคํ กตพฺโพ ។ อธิ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุสฺสํ อุกฺกมฺภคฺตํ อุกฺกมฺภคฺตํ โหติ ។ โส เจ ภิกฺขุํ สํคฺคํคํ
 ทฺวํ ปหิเนยฺย อุกฺกมฺภคฺตํ เม อุกฺกมฺภคฺตํ อากฺขณฺตุ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ
 ภิกฺขุํ อากฺขณฺติ ។ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สํคฺคํคํ กรณฺเยน อุกฺกมฺภคฺตํ
 ปเคว ปหิเต อุกฺกมฺภคฺตํ วิโนทสฺสํคํ วา วิโนทสฺสํคํ วา
 อุกฺกมฺภคฺตํ สํคฺคํคํ สํคฺคํคํ กตพฺโพ ។
 อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ครุณฺณํ อชฺชวาปนฺโน โหติ ปริวารโ ។

อนุตตสาเวตฺถสํมิ วา คณปฺรโก วา ภวิสฺสํมิตฺติ สํคฺคทาหํ สํนิวฺจฺจโฆ
 กาทพฺโพ ๑ อิทฺถ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺสํ สํโฆ กมฺมํ กตฺตกาโม
 โหติ ตฺตฺชนํ ๑ นียสฺสํ ๑ วา ปพฺพาทฺชนํ ๑ ปฏิสารณํ ๑
 อุกฺกเขปณํ ๑ ๑ โส เจ ภิกฺขุณฺโณ สํนฺติเก ทฺวํ ปหิณฺเนยฺย สํโฆ
 เม กมฺมํ กตฺตกาโม อากฺขณฺนํ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺ
 อากคณฺติ ๑ คณฺตพฺพํ ภิกฺขเว สํคฺคทาหกรณํเยน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว
 ปหิเต กิณฺติ นุ โห สํโฆ กมฺมํ น กรเญยฺย ตฺถกฺกาย วา
 ปรีณาเมยฺยาคิ สํคฺคทาหํ สํนิวฺจฺจโฆ กาทพฺโพ ๑ กตํ วา ปนสฺส
 โหติ สํเจเน กมฺมํ ตฺตฺชนํ ๑ นียสฺสํ ๑ วา ปพฺพาทฺชนํ ๑
 ปฏิสารณํ ๑ อุกฺกเขปณํ ๑ ๑ โส เจ ภิกฺขุณฺโณ สํนฺติเก ทฺวํ
 ปหิณฺเนยฺย สํโฆ เม กมฺมํ อกาธํ อากฺขณฺนํ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ
 ภิกฺขุณฺ อากคณฺติ ๑ คณฺตพฺพํ ภิกฺขเว สํคฺคทาหกรณํเยน อปฺปหิเตปฺปี
 ปเคว ปหิเต กิณฺติ นุ โห สํมวาทฺตฺเตยฺย โถมํ ปาเตยฺย
 เนตฺถารํ วตฺเตยฺย สํโฆ ตํ กมฺมํ ปฏิปฺปสฺสํมฺเภยฺยาคิ สํคฺคทาหํ
 สํนิวฺจฺจโฆ กาทพฺโพ ๑ อิทฺถ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺโณ คิถานา โหติ ๑
 สํ เจ ภิกฺขุณฺโณ สํนฺติเก ทฺวํ ปหิณฺเนยฺย อหํ หิ คิถานา
 อากฺขณฺนํ อยฺยา อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากคณฺติ ๑ คณฺตพฺพํ
 ภิกฺขเว สํคฺคทาหกรณํเยน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต คิถานภคฺตํ
 วา ปริเยสฺสํสํมิ คิถานปฺปฏฺฐาภคฺตํ วา ปริเยสฺสํสํมิ คิถานภคฺตํ

มานคฺคตารหา อากฺขณฺตุ อยฺยา อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากคฺคตฺติ ฯ
 คณฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคตาทกฺรณฺเณน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต
 มานคฺคตาทนํ อุตฺตํ กิรฺตํสํมิตฺติ สคฺคตาทํ สมนฺนิวฏฺโฏ กาคพฺโป ฯ
 อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺโณ มุถาย ปฏิกสฺสณารหา โหติ ฯ ถ้า
 เจ ภิกฺขุณฺโณ สมนฺติเก พุคฺคํ ปหิณฺเนยฺย อหํ หิ มุถาย ปฏิกสฺสณารหา
 อากฺขณฺตุ อยฺยา อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากคฺคตฺติ ฯ คณฺตพฺพํ ภิกฺขเว
 สคฺคตาทกฺรณฺเณน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต มุถาย ปฏิกสฺสณํ
 อุตฺตํ กิรฺตํสํมิตฺติ สคฺคตาทํ สมนฺนิวฏฺโฏ กาคพฺโป ฯ อีธ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺโณ อพฺภานารหา โหติ ฯ ถ้า เจ ภิกฺขุณฺโณ สมนฺติเก
 พุคฺคํ ปหิณฺเนยฺย อหํ หิ อพฺภานารหา อากฺขณฺตุ อยฺยา
 อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากคฺคตฺติ ฯ คณฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคตาทกฺรณฺเณน
 อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต อพฺภานํ อุตฺตํ กิรฺตํสํมิตฺติ สคฺค-
 ตาทํ สมนฺนิวฏฺโฏ กาคพฺโป ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเณน สงฺโฆ
 กมฺมํ กคฺคกฺกาโม โหติ ตชฺชนํ ภา นียสฺส ภา ปพฺพชฺชนํ ภา
 ปฏิสารณํ ภา อุกฺเขปณํ ภา ฯ ถ้า เจ ภิกฺขุณฺโณ สมนฺติเก พุคฺคํ
 ปหิณฺเนยฺย สงฺโฆ เม กมฺมํ กคฺคกฺกาโม อากฺขณฺตุ อยฺยา
 อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากคฺคตฺติ ฯ คณฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคตาทกฺรณฺเณน
 อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต กิณฺติ นุ โห สงฺโฆ กมฺมํ น
 กเรยฺย ตหุกาย ภา ปริณาเมยฺยาคิ สคฺคตาทํ สมนฺนิวฏฺโฏ
 กาคพฺโป ฯ กตํ ภา ปนสฺสา โหติ สงฺฆเณน กมฺมํ ตชฺชนํ

อยุยา อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากคฺคหิตํ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สฺตฺตาท-
 ทกรณฺเณน อยฺยปฺปทฺตํ ปเคว ปทฺตํ อฺปฺสํปทํ อุตฺตํกํ กริสฺสํ
 วา อนฺตฺตํวสฺสํ วา คณฺฐโก วา ภวิสฺสํคิ สฺตฺตาทํ
 สฺนฺนิวฺวโฏ กาทพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว สํมณโร คิถาโน
 โหติ ๑ โส เจ ภิกฺขุํ สฺนฺติเก ทฺตํ ปทฺตํ อยฺย อหํ หิ คิถาโน
 อากคฺคหิตํ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุํ อากคฺคหิตํ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว
 สฺตฺตาทกรณฺเณน อยฺยปฺปทฺตํ ปเคว ปทฺตํ คิถาณคฺคํ วา
 ปริเยตฺตํ คิถาณฺญจกคฺคํ วา ปริเยตฺตํ คิถาณคฺคํ
 วา ปริเยตฺตํ ปุจฺฉิตํ วา อฺปฺยจฺฉิตํ วาติ สฺตฺตาทํ
 สฺนฺนิวฺวโฏ กาทพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว สํมณโร อนภริ-
 ติ อฺปฺนํ โหติ ๑ เป ๑ กุญฺญํ อฺปฺนํ โหติ ๑ ทิฏฺฐํ
 อฺปฺนํ โหติ ๑ สํมณโร วสฺสํ ปุจฺฉิตกาโม โหติ ๑ โส
 เจ ภิกฺขุํ สฺนฺติเก ทฺตํ ปทฺตํ อยฺย อหํ หิ วสฺสํ ปุจฺฉิตกาโม
 อากคฺคหิตํ ภิกฺขุ - อิจฺฉามิ ภิกฺขุํ อากคฺคหิตํ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว
 สฺตฺตาทกรณฺเณน อยฺยปฺปทฺตํ ปเคว ปทฺตํ ปุจฺฉิตํ วา
 อจฺฉิตํ วาติ สฺตฺตาทํ สฺนฺนิวฺวโฏ กาทพฺโพ ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว สํมณโร อฺปฺสํปทฺตกาโม โหติ ๑ โส เจ ภิกฺขุํ
 สฺนฺติเก ทฺตํ ปทฺตํ อยฺย อหํ หิ อฺปฺสํปทฺตกาโม อากคฺคหิตํ
 ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุํ อากคฺคหิตํ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สฺตฺตาทกรณ-
 เณน อยฺยปฺปทฺตํ ปเคว ปทฺตํ อฺปฺสํปทํ อุตฺตํกํ กริสฺสํ วา

อนฺนํสํสาเวสฺสํสามิ วา คณปฺปวโก วา ภวิสฺสํสามีติ สํตฺตาทสฺสนิฉฏฺฐกฺรณัํ
 กาคพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว สํมณเณรึ คิถานา โหติ ๑ สํ เจ
 ภิกฺขุณฺโณ สํนฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเนยฺย อหํ หิ คิถานา อากฺขณฺนํ
 อยฺยา อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากคฺชนฺติ ๑ คณคพฺพํ ภิกฺขเว สํตฺตาท-
 กรณัเณน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต คิถานภคฺตํ วา ปริเยสฺสํสามิ
 คิถานุปฺปจฺจากภคฺตํ วา ปริเยสฺสํสามิ คิถานภสฺสขํ วา ปริเยสฺสํสามิ
 ปุจฺฉิสฺสํสามิ วา อฺปปจฺฉหิสฺสํสามิ วาติ สํตฺตาทสฺสนิฉฏฺฐกฺรณัํ กาคพฺโพ ๑
 อธิ ปน ภิกฺขเว สํมณเณรียา อนภิริติ อฺปปปฺนฺนา โหติ ๑ กุกฺกุกฺกํ
 อฺปปปฺนฺนํ โหติ ๑ ทิฏฺฐจิจฺฉํ อฺปปปฺนฺนํ โหติ ๑ สํมณเณรึ วสฺสํ
 ปุจฺฉิตฺตุกามา โหติ ๑ สิกฺขํ สํมาทฺธิคฺตุกามา โหติ ๑ สํ เจ
 ภิกฺขุณฺโณ สํนฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเนยฺย อหํ หิ สิกฺขํ สํมาทฺธิคฺตุกามา
 อากฺขณฺนํ อยฺยา อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากคฺชนฺติ ๑ คณคพฺพํ ภิกฺขเว
 สํตฺตาทกรณัเณน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต ๑ สิกฺขาธมฺมาทานํ อุตฺตํ
 กวิสฺสํสามีติ สํตฺตาทสฺสนิฉฏฺฐกฺรณัํ กาคพฺโพติ ๑

[๒๑๒] เตน โช ปน สมนฺเณน อณฺเณตฺรสฺสํ ภิกฺขุโน มาตา
 คิถานา โหติ ๑ สํ ปุคฺคสฺสํ สํนฺติเก ทฺตํ ปาเหสิ อหํ หิ
 คิถานา อิจฺฉามิ ปุคฺคสฺสํ อากคฺชนฺติ ๑ อถโช สสฺสํ ภิกฺขุโน เอตท-
 โหสิ ภควตา ปณฺณคฺตํ สํตฺตทฺธํ สํตฺตาทกรณัเณน ปหิเต คณคฺ น
 เควว อปฺปหิเต ปณฺณนํ สํตฺตาทกรณัเณน อปฺปหิเตปฺปี คณคฺ
 ปเคว ปหิเต อยฺญจ เม มาตา คิถานา สํ จ อนฺปาสิกา

วสฺสธาวาสภาณวารํ นิฏฺฐิตํ ปจฺฉมํ

[๒๑๔] เตน ไช ปน สมเยน โกธเจตฺถุ ชนปเทสุ อณฺเวยตรสฺมิมิ
 อาวาเส วสฺสูปคคา ภิกฺขุ จาเพหิ อุกฺกพพฺพหา โหนฺติ ฯ คณฺหิํสฺสปี
 ปริปาตฺสฺสปี ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโรเจสฺส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 วสฺสูปคคา ภิกฺขุ จาเพหิ อุกฺกพพฺพหา โหนฺติ คณฺหนฺติปี ปริปา-
 เตนฺติปี ฯ เอเสว อนฺตรายติ ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปคฺติ วสฺสจุ-
 เนทสฺส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคคา ภิกฺขุ สิริสฺสเปหิ อุกฺกพพฺพหา
 โหนฺติ ฯ ทสฺสนฺติปี ปริปาเตนฺติปี ฯ เอเสว อนฺตรายติ ปกฺกมิตพฺพํ ฯ
 อนาปคฺติ วสฺสจุเนทสฺส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคคา ภิกฺขุ
 โจเรหิ อุกฺกพพฺพหา โหนฺติ ฯ วิถุมฺปนฺติปี อากฺโกเนนฺติปี ฯ เอเสว
 อนฺตรายติ ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปคฺติ วสฺสจุเนทสฺส ฯ อธิ ปน
 ภิกฺขเว วสฺสูปคคา ภิกฺขุ ปีสํเจหิ อุกฺกพพฺพหา โหนฺติ ฯ อากิณฺณฺติปี
 หรณฺติปี ฯ เอเสว อนฺตรายติ ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปคฺติ วสฺสจุ-
 เนทสฺส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคคานํ ภิกฺขุณํ คาโม อคฺคินา
 ททฺโฆ โหติ ฯ ภิกฺขุ ปิณฺฑกฺเกน กิณฺณมฺหิ ฯ เอเสว อนฺตรายติ
 ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปคฺติ วสฺสจุเนทสฺส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 วสฺสูปคคานํ ภิกฺขุณํ เสนาสนํ อคฺคินา ททฺธมฺ โหติ ฯ ภิกฺขุ เสนา-
 สเนน กิณฺณมฺหิ ฯ เอเสว อนฺตรายติ ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปคฺติ
 วสฺสจุเนทสฺส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคคานํ ภิกฺขุณํ คาโม

๑ บ. วสฺสธาวาสภาณวารํ นิฏฺฐิตํ ฯ ส. วสฺสธาวาสภาณวารํ ปจฺฉมํ ฯ

อุกเกณ อุกุโพท โหติ ฯ ภิกขุ ปิณฺณากเณ กิตฺตมฺหิตี ฯ เอเสว
 อนฺตรายิตี ปกฺกมิตฺตพฺพํ ฯ อนาปตฺติ วสฺสํจฺเจตฺตํ ฯ อธิ ปน
 ภิกฺขเว วสฺสํปคฺคานํ ภิกฺขุณํ เสนาสนํ อุกเกณ อุกุโพท โหติ ฯ ภิกขุ
 เสนาสนเณ กิตฺตมฺหิตี ฯ เอเสว อนฺตรายิตี ปกฺกมิตฺตพฺพํ ฯ อนาปตฺติ
 วสฺสํจฺเจตฺตํ ฯ

[๒๑๕] เทน ไช ปน สัมเขน ฅบฏตรฐมึ ฅวาเต วฐฐุปคตานิ
ภิกขุณฺหิ คานิ โจเรหิ วฐฐาฐิ ฯ ภควโต ฅตมคฺคํ ฅาโรเจฐํ ฯ
ฅนุชานามิ ภิกขเว เขน คานิ เทน คนฺคฺนุติ ฯ คานิ
เทวธา ภิชฺชิตฺถํ ฯ ภควโต ฅตมคฺคํ ฅาโรเจฐํ ฯ ฅนุชานามิ
ภิกขเว เขน คามา พหุตรา เทน คนฺคฺนุติ ฯ พหุตรา ฅฐฐทฺธา
โหนติ ฅปปสฺสนา ฯ ภควโต ฅตมคฺคํ ฅาโรเจฐํ ฯ ฅนุชานามิ
ภิกขเว เขน สทฺธา ปสฺสนา เทน คนฺคฺนุติ ฯ

[๒๑๖] เตน ไช ปน สัมเบณ โกธเตสฺส ชนปะเทสฺส อญฺญคฺคสฺมิมิ
 อวาเส วสฺสํปคคา ภิกฺขุ น ตมัสฺสํ กุชฺสํ วา ปณฺีคสฺสํ วา
 โภชนสฺสํ ยาวทคฺคํ ปาริปุริ ๑ ภคฺวโต เขตมคฺคํ ชาโรเจสฺสํ ๑
 อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสํปคคา ภิกฺขุ น ตมณฺธิ กุชฺสํ วา ปณฺีคสฺสํ
 วา โภชนสฺสํ ยาวทคฺคํ ปาริปุริ ๑ เอเสว อนคฺตราโยติ ปกฺกมิตพฺพํ ๑
 อนาปคฺติ วสฺสํจฺเจทสฺสํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสํปคคา ภิกฺขุ
 ตมณฺธิ กุชฺสํ วา ปณฺีคสฺสํ วา โภชนสฺสํ ยาวทคฺคํ ปาริปุริ
 น ตมณฺธิ สปปายานิ โภชนานิ ๑ เอเสว อนคฺตราโยติ ปกฺกมิตพฺพํ ๑

อนาปคฺติ วสฺสํจฺเจทสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสํปคฺตา ภิกฺขุ
 ฅณฺหิ ฅฐสฺส วา ปณฺตสฺส วา โภชนสฺส ยาวทคฺคํ ปาริปุรี
 ฅณฺหิ สํปายานิ โภชนานิ น ฅณฺหิ สํปายานิ เภสฺสชานิ ๑
 เอเสว อนคฺตราโยติ ปกฺกมิตพฺพํ ๑ อนาปคฺติ วสฺสํจฺเจทสฺส ๑ อธิ
 ปน ภิกฺขเว วสฺสํปคฺตา ภิกฺขุ ฅณฺหิ ฅฐสฺส วา ปณฺตสฺส วา
 โภชนสฺส ยาวทคฺคํ ปาริปุรี ฅณฺหิ สํปายานิ โภชนานิ ฅณฺหิ
 สํปายานิ เภสฺสชานิ น ฅณฺหิ ปฏฺฐึ ฅุปฺภูจํกํ ๑ เอเสว
 อนคฺตราโยติ ปกฺกมิตพฺพํ ๑ อนาปคฺติ วสฺสํจฺเจทสฺส ๑ อธิ
 ปน ภิกฺขเว วสฺสํปคฺตํ ภิกฺขุ อิตฺถิ นิมฺมุเตติ เอहि ฅณฺเต
 หิริณฺณํ วา เต เทมิ สํวณฺณํ วา เต เทมิ เขตฺตํ วา เต
 เทมิ วตฺถุํ วา เต เทมิ คาวํ วา เต เทมิ คาวี วา เต
 เทมิ ทาสํ วา เต เทมิ ทาสี วา เต เทมิ ธีตฺรํ วา เต
 เทมิ ภริยคฺฤทาย ฅหํ วา เต ภริยา โหมิ ฅณฺณํ วา เต
 ภริยํ ฅาเนมิตฺติ ๑ คตฺร เจ ภิกฺขุโน ฅอํ โหติ ฅหุปฺริวคฺตํ
 ไช จิตฺตํ วุคฺตํ ภคฺวตา สียาปี เม พฺรหฺมจฺริยสฺส อนคฺตราโยติ
 ปกฺกมิตพฺพํ ๑ อนาปคฺติ วสฺสํจฺเจทสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว
 วสฺสํปคฺตํ ภิกฺขุ เวสฺสิ นิมฺมุเตติ ๑ เป ๑ ฅตฺตฅกฺกมารี นิมฺมุเตติ ปณฺทโก
 นิมฺมุเตติ ฅาตกา นิมฺมุเตนฺติ ราชาน นิมฺมุเตนฺติ โจรา
 นิมฺมุเตนฺติ ชฺชคฺตา นิมฺมุเตนฺติ เอहि ฅณฺเต หิริณฺณํ วา เต
 เทมิ สํวณฺณํ วา เต เทมิ เขตฺตํ วา เต เทมิ วตฺถุํ วา เต

๒๓๖] วัตถุประสงค์หมายกฤษฎาบทว่า วัตถุประสงค์ตาม สังฆเภท โขปนุโน ๒๔๗

สังฆนติ ใต้ โอทิสสังฆนติ ปกมิตพพ์ ๑ อนาคติ วัตถุประสงค์
เนทต ๑ อธิ ปน ภิกขเว วัตถุประสงค์ โภท ๑ อนาคติ อนาคติ
กิริ อวาเต สัมพุทธา ภิกขุโน สังฆเภทาย ปกมิตนติ ๑
คตฺร เจ ภิกขุโน เหว โทติ ตา โข เม ภิกขุโน มิตฺตา
คาค อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ
มา ภิกขุโน สังฆเภท โภทติ กิริสังฆนติ เม อนาคติ วัตถุประสงค์
ใต้ โอทิสสังฆนติ ปกมิตพพ์ ๑ อนาคติ วัตถุประสงค์
อธิ ปน ภิกขเว วัตถุประสงค์ โภท ๑ อนาคติ อนาคติ อนาคติ
กิริ อวาเต สัมพุทธา ภิกขุโน สังฆเภทาย ปกมิตนติ ๑ คตฺร เจ ภิกขุโน
เอว โทติ ตา โข เม ภิกขุโน น มิตฺตา อธิ ยา คาค
มิตฺตา ตา เม มิตฺตา คาค อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ
คตฺร โภท อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ
มา ภิกขุโน สังฆเภท โภทติ กิริสังฆนติ เม อนาคติ วัตถุประสงค์
ใต้ โอทิสสังฆนติ ปกมิตพพ์ ๑ อนาคติ วัตถุประสงค์
อธิ ปน ภิกขเว วัตถุประสงค์ โภท ๑ อนาคติ อนาคติ อนาคติ
กิริ อวาเต สัมพุทธา ภิกขุโน สังฆเภท โภทติ ๑ คตฺร เจ ภิกขุโน
เอว โทติ ตา โข เม ภิกขุโน มิตฺตา คาค อนาคติ อนาคติ อนาคติ
อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ อนาคติ
มา ภิกขุโน สังฆเภท โภทติ กิริสังฆนติ เม อนาคติ วัตถุประสงค์
ใต้ โอทิสสังฆนติ ปกมิตพพ์ ๑ อนาคติ วัตถุประสงค์
อธิ ปน ภิกขเว วัตถุประสงค์ โภท ๑ อนาคติ อนาคติ อนาคติ

ภิกขุ สุนาติ อมฺภสฺสํ กิร ชาวาเส สมนฺพหฺสาหิ ภิกขุณฺหิ สงฺโฆ
 ภินฺโนติ ฯ ตตฺร เจ ภิกขุโน เอวํ โหติ ตา โห เม ภิกขุณฺโง
 น มิตฺตา อมฺภิยา ตา สํ มิตฺตา ตา เม มิตฺตา ตาหํ
 วชฺชามิ ตา วุตฺตา ตา วชฺชนฺติ ครุโก โห ภินฺนโย สงฺฆเกโ
 วุตฺโต ภควโต มา ภิกฺขินํ สงฺฆเกโ รุจิรฺรภาติ ภริยฺสฺส
 เม วณฺํ สุตฺตํ สุตฺตํ สุตฺตํ โสคํ โสทหิ สุตฺตํ ปฏฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปตฺติ
 วสฺสํ เณตฺตํ ฯ

[๒๓๗] เตน โห ปน สมนฺเยน อญฺเญตโร ภิกขุ วเช วสฺสํ
 อุปคฺคฺกกาโม โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ ชาโรเจตฺตํ ฯ อชฺชานามิ
 ภิกฺขเว วเช วสฺสํ อุปคฺคฺกนฺติ ฯ วโห วชฺชํ ฯ ภควโต
 เอตมคฺคํ ชาโรเจตฺตํ ฯ อชฺชานามิ ภิกฺขเว เยน วโห เตน
 คฺคฺกนฺติ ฯ เตน โห ปน สมนฺเยน อญฺเญตโร ภิกขุ อุปกฺกชฺช
 วสฺสํ ปณายิกาย สคฺคเณน คฺคฺกกาโม โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ
 ชาโรเจตฺตํ ฯ อชฺชานามิ ภิกฺขเว สคฺคเณ วสฺสํ อุปคฺคฺกนฺติ ฯ เตน
 โห ปน สมนฺเยน อญฺเญตโร ภิกขุ อุปกฺกชฺช วสฺสํ ปณายิกาย
 นาวาย คฺคฺกกาโม โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ ชาโรเจตฺตํ ฯ
 อชฺชานามิ ภิกฺขเว นาวาย วสฺสํ อุปคฺคฺกนฺติ ฯ

[๒๓๘] เตน โห ปน สมนฺเยน อญฺเญตโร ภิกขุ รุชฺชํ สุตฺตํ
 อุปคฺคฺกนฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชานายนฺติ ชฺชนฺติ วิปาเจนฺติ เสงฺยุตฺตํ
 ปิสาจิตฺตภาติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ ชาโรเจตฺตํ ฯ น ภิกฺขเว

[illegible]

[๒๑๘] เตน ไช ปน สัมเขน ภิกขุ อชฺโฆกาเส วรุต
 อุปคจฺจนฺติ ฯ เทเว วรุตฺตเน รุกขมุตฺตมิมิ นิมฺพโกตฺตมิมิ อุปทาวนฺติ ฯ
 ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ฯ น ภิกขเว อชฺโฆกาเส วรุต
 อุปคฺคนฺตพฺพํ โย อุปคจฺเจยฺย อปคฺติ ทฺวณฺณสํสาติ ฯ เตน
 ไช ปน สัมเขน ภิกขุ อเสนาถนิกา วรุต อุปคจฺจนฺติ ตีเตนมิมิ
 กุญฺเหรนนิมิมิ กิตฺตมฺนิติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ฯ น ภิกขเว
 อเสนาถนิเกน วรุต อุปคฺคนฺตพฺพํ โย อุปคจฺเจยฺย อปคฺติ
 ทฺวณฺณสํสาติ ฯ เตน ไช ปน สัมเขน ภิกขุ ฉวณฺณิกาย วรุต
 อุปคจฺจนฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปิมิ
 ฉวทาหกาติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ฯ น ภิกขเว ฉวณฺณิกาย
 วรุต อุปคฺคนฺตพฺพํ โย อุปคจฺเจยฺย อปคฺติ ทฺวณฺณสํสาติ ฯ
 เตน ไช ปน สัมเขน ภิกขุ ฉคฺเต วรุต อุปคจฺจนฺติ ฯ มนุสฺสํ
 อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปิมิ โคปาสกาติ ฯ ภควโต
 เอตมคฺคํ อารโหเสํ ฯ น ภิกขเว ฉคฺเต วรุต อุปคฺคนฺตพฺพํ
 โย อุปคจฺเจยฺย อปคฺติ ทฺวณฺณสํสาติ ฯ เตน ไช ปน สัมเขน

ភិក្ខុ ទាម្បី វត្តំ ចុបកន្ទណ្ឌិតិ ។ អនុស្សា ចុបឈាយណ្ឌិតិ ឆឹមណ្ឌិតិ
 ជិដាឡេណ្ឌិតិ សើយណាមី ពិគ្គិយាទិ ។ រាគវត្ថ ខេត្តមគ្គំ ចារិទេសំ ។
 អ ភិក្ខុវេ ទាម្បី វត្តំ ចុបកន្ទណ្ឌិតិ បៃ ចុបកន្ទឈេយ ចាបត្តិ
 ពុក្កន្ទណ្ឌិតិ ។

[๒๒๐] เตน ไช ปน สัมเพน สำนวตฺติยา สงฺเขน กติกา กตา
 โหติ อนฺตราวสฺสํ น ปพฺพาเชตพฺพนฺติ ฯ วิธํชาเย มิคารมาคฺคฺยา
 นคฺคา ภิกฺขุ อุปสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ฯ ภิกฺขุ เหวมาหํสฺ
 สงฺเขน ไช อาวุโส กติกา กตา อนฺตราวสฺสํ น ปพฺพาเช-
 ตพฺพนฺติ อาคเมหิ อาวุโส ยาว ภิกฺขุ วสฺสํ วสฺสนฺติ วสฺสํ
 วุคฺคา ปพฺพาเชสฺสํมิตฺติ ฯ อถไช เต ภิกฺขุ วสฺสํ วุคฺคา วิธํชาเย
 มิคารมาคฺคฺยา นคฺคาวํ เขตฺทวโจจํ เอหิทานิ อาวุโส ปพฺพชฺชาหํติ ฯ
 โส เหวมาห สจฺจํ ภาเน ปพฺพชฺชิตฺว อสฺสํ อภิรเมยฺยามหํ
 นทานาหํ ภาเน ปพฺพชฺชิสฺสํมิตฺติ ฯ วิธํชาเย มิคารมาคฺคา อชฺชฌายติ
 ชัยติ วิปาเจติ กถํ หิ นาม อญฺญา เหวรฺรปํ กติกํ กริสฺสํมิตฺติ
 อนฺตราวสฺสํ น ปพฺพาเชตพฺพนฺติ กํ กถํ สมฺโม น จริตพฺโปกฺติ ฯ
 อสฺสํโส สฺสํ ไช ภิกฺขุ วิธํชาเย มิคารมาคฺคฺยา อชฺชฌายนฺติยา ชัยนฺติยา
 วิปาเจนฺติยา ฯ อถไช เต ภิกฺขุ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อาโรเจสฺสํ ฯ
 น ภิกฺขเว เหวรฺรปา กติกา กตพฺพา อนฺตราวสฺสํ น ปพฺพาเช-
 ตพฺพนฺติ โย กรเมยฺย อาปคฺติ ทฺวณฺณสฺสํมิตฺติ ฯ

[๒๒๑] เคน ไช ปน ส้มเขน อายตุ้มตา อุปนนุเทน สักย-

๒๒๓] วสุตฺตปณายิกกถนุทกํ ทวีตฺสฺส อววาเสตฺสฺส วสุตฺตาวาโส ๓๐๓

ปฺปฺตฺเตน รณฺโณ ปฺเสนทิสฺสฺส โกตฺถตฺสฺส วสุตฺตาวาโส ปฺยิสฺสฺสฺสโต โหติ
ปฺปฺริมิกาย ។ โส ตํ อววาลํ คจฺจนฺโต อทฺทสฺส อเนกฺวามคฺเค เทว
อววาเส พหุจิวฺรเก ។ ตสฺส
อววาเสตฺส
อววาเสตฺส
โส เตสฺส
อฺพฺพณายติ ขียติ วิปาเจติ กถํ หิ นาม อပ္ปนฺนุโท
สํกฺขยปฺปฺตฺโต อมฺหากํ วสุตฺตาวาลํ ปฺยิสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
จิสฺส
นฺนุ ภควตา อเนกปฺริยาเยน มุตฺตาวาโท ครหิโต มุตฺตาวาธา เวรมณํ
ปฺต
อฺพฺพณายนฺนุทตฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
อฺพฺพณายนฺนุทตฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
เต อฺพฺพณายนฺนุทตฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
กถํ หิ นาม อายตฺตฺตฺต
อฺพฺพนฺนุโท สํกฺขยปฺปฺตฺโต รณฺโณ ปฺเสนทิสฺสฺส
โกตฺถตฺสฺสฺส วสุตฺตาวาลํ
ปฺยิสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
นฺนุ ภควตา อเนกปฺริยาเยน มุตฺตาวาโท
ครหิโต มุตฺตาวาธา เวรมณํ ปฺตฺตฺตฺตฺต
อถโฆ เต ภิกฺขุ ภควโต
เขตฺตมคฺคํ อวโรเจสฺสฺส ។ อถโฆ ภควา เขตฺตมํ นิตาเน ภิกฺขุสงฺฆ
สํนฺนิปาตาเปตฺวา อายตฺตฺตมคฺคํ อฺพฺพนฺนุทํ สํกฺขยปฺปฺตฺตํ ปฺยิปฺปฺจฺจ
สจฺจํ
กิร ตฺวํ อฺพฺพนฺนุท รณฺโณ ปฺเสนทิสฺสฺส
โกตฺถตฺสฺสฺส วสุตฺตาวาลํ
ปฺยิสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
นฺนุ ภควาติ ។ อถโฆ ภควา
กถํ หิ นาม ตฺวํ โมฆปฺปฺริต รณฺโณ ปฺเสนทิสฺสฺส
โกตฺถตฺสฺส
วสุตฺตาวาลํ ปฺยิสฺสฺสฺสฺสฺส
นฺนุ มยา โมฆปฺปฺริต

อเนกปริยาเยน มุสาวาโท ครหิโต มุสาวาทา เวมณี ปัสสตุกา
 เนติ โมฆปริส อปฺปสฺสนานํ วา ปสาทาย ๑เป ๑ วิครหิตฺวา
 ธมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเคสึ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา
 วสฺสํวาโส ปฏิสฺสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส ตํ อวาสํ คจฺจนฺโต
 ปสฺสติ อมฺตรามคฺเค เทว อวาสํ พหุจฺจเร ๑ ตสฺส เอวํ โหติ
 ยนฺนุนาหิ อิมสฺส ทฺวสฺส อวาสํวสฺสํ วสฺสํ วสฺสํ เอวํ เม พหุ
 จฺจเร อปฺปชฺชิสฺสตีติ ๑ โส เตสฺส ทฺวสฺส อวาสํวสฺสํ วสฺสํ วสฺสํ ๑
 ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา ๑ น ปณฺณายติ ปฏิสฺสเว
 ๑ อปคฺติ ทฺกฺกฏสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา วสฺสํวาโส
 ปฏิสฺสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส ตํ อวาสํ คจฺจนฺโต พหิทฺธา
 อฺปฺปสฺสํ กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ อฺเปติ เสนาสนํ ปณฺณายเปติ
 ปาณียํ ปริโกชนียํ อฺปฺปจฺจาเปติ ปริเวณํ สมฺมุชฺชติ ๑ โส คตฺเทว
 ธกรณียํ ปกฺกมติ ๑ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา ๑ น ปณฺณายติ
 ปฏิสฺสเว ๑ อปคฺติ ทฺกฺกฏสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา
 วสฺสํวาโส ปฏิสฺสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส ตํ อวาสํ คจฺจนฺโต
 พหิทฺธา อฺปฺปสฺสํ กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ อฺเปติ เสนาสนํ ปณฺณายเปติ
 ปาณียํ ปริโกชนียํ อฺปฺปจฺจาเปติ ปริเวณํ สมฺมุชฺชติ ๑ โส คตฺเทว
 ธกรณียํ ปกฺกมติ ๑ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา ๑ น
 ปณฺณายติ ปฏิสฺสเว ๑ อปคฺติ ทฺกฺกฏสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุนา วสฺสํวาโส ปฏิสฺสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส ตํ อวาสํ

คฺจณฺโตะ พหิทฺธา อูโปสฺสํ กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ อูเปติ เสนาสนํ
 ปณฺณวาเปติ ปาณียํ ปริโฆชนียํ อูปฺปจฺจาเปติ ปริเวณํ สฺมมชฺชติ ฯ
 โส ทวฺเหตฺถํ วสฺสึวา อกรณฺเอย ปกฺกมฺติ ฯ คสฺสํ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุโน ปุริมิกา ๑ น ปณฺณายติ ปฏิสฺสเว ๑ อापคฺติ
 ทุกฺกฏสฺส ฯ อึช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา วสฺสึวาโส ปฏิสฺสุโค
 โหติ ปุริมิกาย ฯ โส ตํ อาวาสํ คจณฺโตะ พหิทฺธา อูโปสฺสํ
 กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ อูเปติ เสนาสนํ ปณฺณวาเปติ ปาณียํ
 ปริโฆชนียํ อูปฺปจฺจาเปติ ปริเวณํ สฺมมชฺชติ ฯ โส ทวฺเหตฺถํ
 วสฺสึวา สกรณฺเอย ปกฺกมฺติ ฯ คสฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา
 ๑ น ปณฺณายติ ปฏิสฺสเว ๑ อापคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อึช ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุนา วสฺสึวาโส ปฏิสฺสุโค โหติ ปุริมิกาย ฯ โส ตํ
 อาวาสํ คจณฺโตะ พหิทฺธา อูโปสฺสํ กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ อูเปติ
 เสนาสนํ ปณฺณวาเปติ ปาณียํ ปริโฆชนียํ อูปฺปจฺจาเปติ ปริเวณํ
 สฺมมชฺชติ ฯ โส ทวฺเหตฺถํ วสฺสึวา สคฺคาหกรณฺเเยน ปกฺกมฺติ ฯ
 โส ตํ สคฺคาหํ พหิทฺธา วิตฺตินาเมติ ฯ คสฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 ปุริมิกา ๑ น ปณฺณายติ ปฏิสฺสเว ๑ อापคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ
 อึช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา วสฺสึวาโส ปฏิสฺสุโค โหติ ปุริมิกาย
 ฯ เป ฯ โส ทวฺเหตฺถํ วสฺสึวา สคฺคาหกรณฺเเยน ปกฺกมฺติ ฯ โส
 ตํ สคฺคาหํ อนฺโตะ สฺนนิวฏฺฐํ กโรติ ฯ คสฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 ปุริมิกา ๑ ปณฺณายติ ปฏิสฺสเว ๑ อนापคฺติ ฯ อึช ปน

ภิกขเว ภิกขุณา วสุธาวาโส ปฐิสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส
 คัม อาวาสํ คจฺจนฺโต พหิทฺธา อูโปสถํ กโรติ ปาฏิปเท จิหารํ
 อูเปติ เสนาสนํ ปณฺณาเปติ ปานํ ปริโภชนํ อูปฺปจฺจาเปติ
 ปริเวณํ สมฺมุชฺชติ ๑ โส ตตฺตทํ อนาคตาย ปวารณาย
 สกฺรณฺโง ปกฺกมฺติ ๑ อากจฺเญย วา โส ภิกขเว ภิกขุ คัม
 อาวาสํ น วา อากจฺเญย ๑ ตสฺส ภิกขเว ภิกขุโน ปุริมิกา
 ๑ ปณฺณายติ ปฐิสฺสเว ๑ อาปตฺติ ๑ อิทฺ ปน ภิกขเว
 ภิกขุณา วสุธาวาโส ปฐิสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส คัม อาวาสํ
 คณฺตุวา อูโปสถํ กโรติ ปาฏิปเท จิหารํ อูเปติ เสนาสนํ ปณฺณาเปติ
 ปานํ ปริโภชนํ อูปฺปจฺจาเปติ ปริเวณํ สมฺมุชฺชติ ๑ โส
 ตทฺเหว อกรณฺโง ปกฺกมฺติ ๑ ตสฺส ภิกขเว ภิกขุโน ปุริมิกา
 ๑ น ปณฺณายติ ปฐิสฺสเว ๑ อาปตฺติ ๑ อิทฺ ปน
 ภิกขเว ภิกขุณา วสุธาวาโส ปฐิสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส คัม
 อาวาสํ คณฺตุวา อูโปสถํ กโรติ ปาฏิปเท จิหารํ อูเปติ เสนาสนํ
 ปณฺณาเปติ ปานํ ปริโภชนํ อูปฺปจฺจาเปติ ปริเวณํ สมฺมุชฺชติ ๑
 โส ตทฺเหว สกฺรณฺโง ปกฺกมฺติ ๑ เป ๑ โส ทวีหคฺคํ วสิตฺวา
 อกรณฺโง ปกฺกมฺติ ๑ เป ๑ โส ทวีหคฺคํ วสิตฺวา สกฺรณฺโง
 ปกฺกมฺติ ๑ เป ๑ โส ทวีหคฺคํ วสิตฺวา สคฺคาหกรณฺเยน ปกฺกมฺติ ๑
 โส คัม ตตฺตทํ พหิทฺธา วิคินาเมติ ๑ ตสฺส ภิกขเว ภิกขุโน
 ปุริมิกา ๑ น ปณฺณายติ ปฐิสฺสเว ๑ อาปตฺติ ๑ อิทฺ ปน

๑ เป ๑ โส ทุวฺหิตฺทํ วสิตฺตวา สคฺคตาหกรณฺเณน ปกฺกมตฺติ ๑ โส
 คํ สคฺคตาหํ อนฺโต สณฺนิวชฺชํ กโรตฺติ ๑ คสฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 ปุริมิกา ๑ ปณฺณายตฺติ ปฏิสฺสเว ๑ อนาปคฺติ ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุนา วสุตฺตวาโส ปฏิสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส
 คํ อวาสํ คนฺตฺวา อฺุโปสฺสํ กโรตฺติ ปาฏิปเท วิหารํ อฺุเปติ
 เสนาสํ ปณฺณายตฺติ ปาณียํ ปริโกชนียํ อฺุปฏฺฐาเปติ ปริเวณํ
 สมฺมุชฺชตฺติ ๑ โส สคฺคตาหํ อนาคตาย ปวารณาย สกรณฺเณน
 ปกฺกมตฺติ ๑ อากฺขณฺเณน วา โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ คํ อวาสํ น
 วา อากฺขณฺเณน ๑ คสฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา ๑ ปณฺณายตฺติ
 ปฏิสฺสเว ๑ อนาปคฺติ ๑

[๒๒๒] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา วสุตฺตวาโส ปฏิสฺสโต โหติ
 ปจฺฉิมิกาย ๑ โส คํ อวาสํ คจฺจนฺโต พหิทฺธา อฺุโปสฺสํ กโรตฺติ
 ปาฏิปเท วิหารํ อฺุเปติ เสนาสํ ปณฺณายตฺติ ปาณียํ ปริโกชนียํ
 อฺุปฏฺฐาเปติ ปริเวณํ สมฺมุชฺชตฺติ ๑ โส คตฺเทว อกรณฺเณน ปกฺกมตฺติ ๑
 คสฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปจฺฉิมิกา ๑ น ปณฺณายตฺติ ปฏิสฺสเว
 ๑ อนาปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา วสุตฺตวาโส
 ปฏิสฺสโต โหติ ปจฺฉิมิกาย ๑ โส คํ อวาสํ คจฺจนฺโต พหิทฺธา
 อฺุโปสฺสํ กโรตฺติ ปาฏิปเท วิหารํ อฺุเปติ เสนาสํ ปณฺณายตฺติ
 ปาณียํ ปริโกชนียํ อฺุปฏฺฐาเปติ ปริเวณํ สมฺมุชฺชตฺติ ๑ โส คตฺเทว
 สกรณฺเณน ปกฺกมตฺติ ๑ เป ๑ โส ทุวฺหิตฺทํ วสิตฺตวา อกรณฺเณน

ปกฺกมฺติ ฯ เป ฯ โส ทฺวํหํ วจฺจํ สกฺกนํ โย ปกฺกมฺติ
 ฯ เป ฯ โส ทฺวํหํ วจฺจํ สกฺกนํ โย ปกฺกมฺติ ฯ โส
 คํ สกฺกนํ พหิทฺธา วจฺจํ เมติ ฯ คสฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปจฺฉิมิกาย
 ฯ น ปณฺณายติ ปฏฺฐิสฺสเว ฯ อปฺปคฺติ ทฺวํหํ ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุโน วจฺจํ โส ปฏฺฐิสฺสโต โหติ ปจฺฉิมิกาย ฯ โส คํ
 อวสํ คณฺหโต พหิทฺธา อปฺปคฺติ กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ อปฺเปติ
 เสนาสนํ ปณฺณายติ ปาณํ ปริโฆณํ อปฺปจฺจาเปติ ปริเวณํ
 สมนฺชฺชติ ฯ โส ทฺวํหํ วจฺจํ สกฺกนํ โย ปกฺกมฺติ ฯ โส
 คํ สกฺกนํ อนฺโต สมนฺชฺชติ กโรติ ฯ คสฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 ปจฺฉิมิกาย ฯ ปณฺณายติ ปฏฺฐิสฺสเว ฯ อนาปคฺติ ฯ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุโน วจฺจํ โส ปฏฺฐิสฺสโต โหติ ปจฺฉิมิกาย ฯ เป ฯ
 โส สกฺกนํ อนาคาย โกมุทียา จาคฺคมาณินฺยา สกฺกนํ โย ปกฺกมฺติ ฯ
 อากฺขณฺณํ วา โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ คํ อวสํ น วา อากฺขณฺณํ ฯ
 คสฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปจฺฉิมิกาย ฯ ปณฺณายติ ปฏฺฐิสฺสเว ฯ
 อนาปคฺติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุโน วจฺจํ โส ปฏฺฐิสฺสโต โหติ
 ปจฺฉิมิกาย ฯ โส คํ อวสํ คณฺหโต อปฺปคฺติ กโรติ ปาฏิปเท
 วิหารํ อปฺเปติ เสนาสนํ ปณฺณายติ ปาณํ ปริโฆณํ อปฺปจฺ-
 จาเปติ ปริเวณํ สมนฺชฺชติ ฯ โส ตทฺเหว อกฺกนํ โย ปกฺกมฺติ
 ฯ เป ฯ โส ตทฺเหว สกฺกนํ โย ปกฺกมฺติ ฯ เป ฯ โส ทฺวํหํ
 วจฺจํ อกฺกนํ โย ปกฺกมฺติ ฯ เป ฯ โส ทฺวํหํ วจฺจํ สกฺกนํ โย

๒๒๓] วรุตฺตปณายิกกฺขนฺธกํ ปรีโยธานเณ ชุทฺททานคาคา ๓๐๗

ปฏกมฺติ ๑ เป ๑ โส ทฺวี่หคี่หํ วสิตฺวา สตฺตทาหกรณึเณน ปฏกมฺติ ๑
โส คํ สตฺตทาหํ พหิทฺธา วิตฺตนาเมติ ๑ คตฺตํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
ปจฺฉิมิกา ๑ น ปณฺณายติ ปฏิสฺสฺสเว ๑ อาปคฺติ ทฺวี่หคี่หํ
๑ เป ๑ โส ทฺวี่หคี่หํ วสิตฺวา สตฺตทาหกรณึเณน ปฏกมฺติ ๑ โส
คํ สตฺตทาหํ อนโต สณฺนิวฏฺฐิ กโรติ ๑ คตฺตํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
ปจฺฉิมิกา ๑ ปณฺณายติ ปฏิสฺสฺสเว ๑ อนาปคฺติ ๑ อธิ ปณ
ภิกฺขเว ภิกฺขุนา วรุตฺตวาโส ปฏิสฺสฺสโต โหติ ปจฺฉิมิกาย ๑ เป ๑
โส สตฺตทาหํ อนาคทาย โกมุทียา จาคฺคฺมาสีนียา สกรณึโย ปฏ-
กมฺติ ๑ อากฺขณฺณเย วา โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ คํ อาวาสํ น วา
อากฺขณฺณเย ๑ คตฺตํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปจฺฉิมิกา ๑ ปณฺณายติ
ปฏิสฺสฺสเว ๑ อนาปคฺติ ๑

วรุตฺตปณายิกกฺขนฺธกํ คตฺติยํ ๑

คตฺตํทฺททานํ ๑

[๒๒๓]	อฺปคฺคฺนํ	กทา	เจว	กติ	อนฺตรวรุตฺตํ ๑
	น	อฺจฺฉนฺติ	๑	สวฺจิจฺจ	อฺกฺกทฺทคฺคิํ
	คิถาโน	มาตา	๑	ปิตา	อฺปาสโก
	ภิกฺขุภคิโก	วิหาโร		ภาตา	๑
	โจรา	เจว	ปิตา	อถ	ฉาตโก
	อฺพฺพทฺทเกน	อฺจฺฉนํ	๑	วาพา	๑
	อฺจฺฉนํ	๑	๑	อจฺฉนํ	๑
	อฺจฺฉนํ	๑	๑	อจฺฉนํ	๑

ฐชบปณัตถสปปาย- เกสฐฐปฏฐเกน จ
 อิตถิ เวสสิ กุมาริ จ ปณทโก ฌาตเกน จ
 ราชา โจรา ชุตตา นิธิ เกทา อฏฐจิเรณ จ
 วชา สัตถา จ นาวา จ สุตติเร วิฏฐาย จ
 ชชโณกาสเณ วสัสสาวาโส ชเสณาสณเกน จ
 ฉวภูฏิกา ฉตฺเต จ จาฏฐิยา จ ชุเปณติ เต
 กติกา ปฏิสสฺสนิตฺวา พหิทฺธา จ ชุโปสธา
 ปุริมิกา ปจฺฉิมิกา ยถาฌาเยน โยชเย
 อกรรมโย ปกฺกมฺติ สกรรมโย ตเถว จ
 ทฺวหัสฺสหา จ ปุณฺ สัตถาหกรรมโยเนน จ
 สัตถาหนาคตา เจว อากฺขณฺเอยฺย เอยฺย วา
 วตฺตทฺฐาเน ชนฺตริกา ตณฺหิมคฺคํ นิสํมเยติ ฯ
 อิมมฺหิ ชนฺตเก วตฺต เทวปณฺณาสํ ฯ

ปาวารณาภุชนุรกี

[๒๒๔] เตน ส้มเยน พุทฺโธ ภควา ส้าวคฺคิยํ วิหริติ เขตฺตวเน
อนาถปิตฺตคิณฺณํ อารามํ ๑ เตน โธ ปน ส้มเยน ส้มพฺพุตา
สันทิฏฺฐา สัมภคฺตา ภิกฺขุ โกธํเตสฺส ชนปฺเตสฺส อณฺเฏตฺรสมิ อวาทေ
วสฺสํ อปฺคจฺฉิตฺสํ ๑ อถ โธ เตสฺส ภิกฺขุณฺโณ เขตฺตวโหติ เกณ น
โธ มยํ อปฺปายเนน สัมภคฺตา สัมโมทมานา อวิจฺจมานา ผาสฺสํ
วสฺสํ วสฺสเยน น ๑ ปิตฺตวาทเนน กิตฺตเยนมาติ ๑ อถ โธ เตสฺส
ภิกฺขุณฺโณ เขตฺตวโหติ สเจ โธ มยํ อณฺเฏตฺรสมิ เหนว อตฺตเปยฺยํ
น สตฺถเปยฺยํ โย ปจฺจํ คามโต ปิตฺตวาทเนน ปฏิกฺกเมยฺย โส
อตฺถํ ปณฺณเปยฺยํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ อปฺนิทฺธิเปยฺย
อวฏฺฏการปาคํ โหวิคฺคา อปฺปจฺจาเปยฺย ปานียํ ปริโกชฺชนียํ อปฺปจฺ-
จฺจาเปยฺย โย ปจฺจํ คามโต ปิตฺตวาทเนน ปฏิกฺกเมยฺย สจฺจสฺส
ภคฺตวาทสฺส สเจ อากงฺเขยฺย ภคฺตวาทเนน โน เจ อากงฺเขยฺย
อปฺปทิตฺเต วา อคฺควาทเนน อปฺปปณฺณเก วา อคฺควาทเนน โอบีตฺตเปยฺย
โส อตฺถํ อคฺควาทเนน ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ ปฏิสํเมยฺย
อวฏฺฏการปาคํ โหวิคฺคา ปฏิสํเมยฺย ปานียํ ปริโกชฺชนียํ ปฏิสํเมยฺย
ภคฺตคฺคํ สัมมตฺตวาทเนน โย ปจฺจํ คามโต ปานียํ วา ปริโกชฺชนียํ
วา วจฺจวาทเนน วา วิคฺคํ อคฺควาทเนน โส อปฺปจฺจาเปยฺย สจฺจสฺส โหติ
อคฺควาทเนน หคฺควาทเนน ทคฺคิยํ อามนฺเตคฺคา หคฺควาทเนน อปฺปจฺ-
จฺจาเปยฺย น เทวตฺตวตฺตวาทเนน วา จ ภาณฺตวาทเนน เทวตฺตวาทเนน โธ มยํ

สมคฺคา สมนุโหมตมานา อวิวตมานา ฆาตุํ วสฺสํ วสฺสยยาม น จ
 ปีนฺทาทเกน กิตฺตเมยฺยยามาคิ ฯ อถโฆ เต ภิกฺขุ อณฺณมณฺณํ เนว
 ธาตูปิํสุ น สฺส
 โส ธาตํ ปณฺณวาเปติ ปาโททกํ ปาทปี่จํ ปาทกถฺกํ อุนฺนิทฺธิปติ
 อวกฺกการปาทํ โธวิตฺตวา อุนฺนุจฺจาเปติ ปาณียํ ปริโฆณียํ อุนฺนุจฺจาเปติ
 โย ปจฺจนา ความโต ปีนฺทาทาย ปฏิกฺกมฺมิตฺติ สฺเส โหติ ภูตฺตาวสฺสํ
 สฺเส อากฺขรฺตติ ภูตฺตติ โน เจ อากฺขรฺตติ อปฺพรฺตเต วา
 อจฺจเตติ อปฺปฺปณฺณเก วา อุกฺกเก โอบีตาเปติ โส ธาตํ อุกฺกกรฺตติ
 ปาโททกํ ปาทปี่จํ ปาทกถฺกํ ปฏฺฐิสฺสาเมติ อวกฺกการปาทํ โธวิตฺตวา
 ปฏฺฐิสฺสาเมติ ปาณียํ ปริโฆณียํ ปฏฺฐิสฺสาเมติ ภูตฺตคฺคํ สมนฺนชฺชิตฺติ โย
 ปสฺส
 โส อุนฺนุจฺจาเปติ สฺส
 โหติ อวิธฺยํ หตฺตฺตวิกาเรน ภูตฺตียํ
 อามนฺนเตตฺตวา หตฺตฺตวิธฺยเมว อุนฺนุจฺจาเปติ น เตวว ตปฺปจฺจยา
 วาจํ ภูตฺตติ ฯ

[๒๒๕] อวฺจินฺณํ โฆ ปเนตํ วสฺสํ อุกฺกณํ ภิกฺขุณํ ภาควนฺตํ
 ทสฺส
 อุนฺนุจฺจกมิตฺติ ฯ อถโฆ เต ภิกฺขุ วสฺสํ อุกฺกณ เต
 มาตฺตจฺจเยน สฺส
 ปตฺตจฺจจฺจมาทาย เยน สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 เตน ปกฺกมิตฺติ อุนฺนุจฺจเพน เยน สฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 เชนวณํ อนนทปี่ณฺ
 จิกฺกสฺสฺส อวราโม เยน ภาควา เตนปสฺสฺสฺสฺส
 อุนฺนุจฺจกมิตฺตวา
 ภาควนฺตํ อภิวาเทตฺตวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสํ ๑ อวฺจินฺณํ โฆ ปเนตํ

พุทธานัม ภควนุตตานัม อากนตุเกหิ ภิกขุหิ สทฐิ ปฏิสัมโมทิตุ ๑
 อถโฆ ภควา เต ภิกขุ เชตทโวจ กจฺจิ ภิกขเว ชมนียํ กจฺจิ
 ยานีนียํ กจฺจิ สมคฺคา สัมโมทมานา อวิวทมานา ผาสุกํ วสฺสํ
 วสฺสิตถ น จ ปิณฺฑาทเกน กิถมิคฺคาติ ๑ ชมนียํ ภควา ยานีนียํ
 ภควา สมคฺคา จ มยํ ภนฺเต สัมโมทมานา อวิวทมานา ผาสุกํ
 วสฺสํ วสฺสิมฺหา น จ ปิณฺฑาทเกน กิถมิคฺคาติ ๑ ชานนุตตาปํ
 ตถาคตา ปุจฺจนฺติ ชานนุตตาปํ น ปุจฺจนฺติ กาลํ วิทิตฺวา ปุจฺจนฺติ
 กาลํ วิทิตฺวา น ปุจฺจนฺติ อตฺตตฺตญฺหิตํ ตถาคตา ปุจฺจนฺติ โน
 อนตฺตตฺตญฺหิตํ อนตฺตตฺตญฺหิตเเต เตจฺจสาโต ตถาคตา น ๑ ทูวํหากาเรหิ
 พุทฺธา ภควนฺโต ภิกขุ ปฏิปุจฺจนฺติ ชมนํ วา เทเสตฺถสํ
 สํวากานํ วา สิกฺขาปทํ ปณฺญาเปตฺถสํมาติ ๑ อถโฆ ภควา เต
 ภิกขุ เชตทโวจ ยถากถํ ปน ตฺวเมห ภิกขเว สมคฺคา สัมโมทมานา
 อวิวทมานา ผาสุกํ วสฺสํ วสฺสิตถ น จ ปิณฺฑาทเกน กิถมิคฺคาติ ๑
 อธิ มยํ ภนฺเต สัมพหฺตา สันทิจฺจุจํ สัมภคฺคา ภิกขุ โกสฺเสตฺถ
 ชนปเทตฺถ อณฺณตฺรตฺถํ อจฺจาเส วสฺสํ อปคฺจณฺนิมฺหา เกลํ โน
 ภนฺเต อมฺหากํ เชตทโหสิ เกน นุ โห มยํ อปฺปาเยน สมคฺคา
 สัมโมทมานา อวิวทมานา ผาสุกํ วสฺสํ วสฺสียาม น จ ปิณฺฑาทเกน
 กิถเมยฺยมาติ เกลํ โน ภนฺเต อมฺหากํ เชตทโหสิ สจ โห
 มยํ อณฺณมณฺณํ เนว อาตเปยฺยาม น สตฺถตฺตเปยฺยาม โย ปจฺมํ
 คามโต ปิณฺฑาทาย ปฏิกฺกเมยฺย โส อาตํ ปณฺญาเปยฺย ปาโททกํ

ปาทปฐิ ปาทกถิกิ อุนนิทฐิเปยฺย อวกุกการปาทิ โหวิตุวา อุนฺนุชา-
 เปยฺย ปาณียํ ปริโกชนียํ อุนฺนุชาเปยฺย โย ปจฺจนฺตา คามโต
 ปิณฺฑทาย ปฏิกกเมยฺย สจฺจสฺส ภูคฺคตาอเสโส สจฺเจ อากฺกฺเขยฺย
 ภูณฺนุชฺชเยยฺย โน เจ อากฺกฺเขยฺย อปฺปหริเต วา นนฺทฺเตยฺย
 อปฺปปาดนเก วา อุกฺกเก โอบีตาเปยฺย โส อาสนํ อุกฺกฺกเรยฺย
 ปาโททกํ ปาทปฐิ ปาทกถิกิ ปฏิสํเมยฺย อวกุกการปาทิ โหวิตุวา
 ปฏิสํเมยฺย ปาณียํ ปริโกชนียํ ปฏิสํเมยฺย ภคฺคคฺคํ สมนฺนชฺชเยยฺย
 โย ปสฺสเสยฺย ปาณียชฺชวํ วา ปริโกชนียชฺชวํ วา วจฺจชฺชวํ วา วิคฺคํ
 อจฺจนํ โส อุนฺนุชาเปยฺย สจฺจสฺส โหติ อวิสยํ หคฺควิการณ
 ทฺธิยํ อามนฺนเตคฺควา หคฺควิจฺจนเกน อุนฺนุชาเปยฺย น เควว
 ตปฺปจฺจยา วาจํ ภิณฺนุชฺชเยยฺย เหวํ โห มยํ สมนฺนคฺคา สมนฺนโมทมานา
 อวิจฺจมานา ฉาสฺสํ วสฺสํ วเสยฺยยาม น จ ปิณฺฑทเกน กิถเมยฺยยามาติ
 อถโห มยํ ภาณเต อณณมณฺณํ เหนว อถปิมฺหา น สจฺจปิมฺหา
 โย ปจฺจนํ คามโต ปิณฺฑทาย ปฏิกกมติ โส อาสนํ ปณฺณวาเปติ
 ปาโททกํ ปาทปฐิ ปาทกถิกิ อุนนิทฐิเปติ อวกุกการปาทิ โหวิตุวา
 อุนฺนุชาเปติ ปาณียํ ปริโกชนียํ อุนฺนุชาเปติ โย ปจฺจนฺตา คามโต
 ปิณฺฑทาย ปฏิกกมติ สจฺเจ โหติ ภูคฺคตาอเสโส สจฺเจ อากฺกฺกชฺติ
 ภูณฺนุชฺชติ โน เจ อากฺกฺกชฺติ อปฺปหริเต วา นนฺทฺเตติ อปฺปปาดนเก
 วา อุกฺกเก โอบีตาเปติ โส อาสนํ อุกฺกฺกชฺติ ปาโททกํ ปาทปฐิ
 ปาทกถิกิ ปฏิสํเมติ อวกุกการปาทิ โหวิตุวา ปฏิสํเมติ ปาณียํ

உ ள ள

[๒๒๖] อดช ภาควา ภิภขุ อามนุเตสึ อมาสฺสญเณว กิรเม
 ภิภขเว โมชปฺริสา อุตฺถา สฺมานา ฆาตุมฺห อุตฺถาติ ปฏฺิขานนฺติ
 ปสฺสํสงฺวาสฺนญเณว กิรเม ภิภขเว โมชปฺริสา อุตฺถา สฺมานา ฆาตุมฺห
 อุตฺถาติ ปฏฺิขานนฺติ เอยฺยสงฺวาสฺนญเณว กิรเม ภิภขเว โมชปฺริสา
 อุตฺถา สฺมานา ฆาตุมฺห อุตฺถาติ ปฏฺิขานนฺติ ปมคฺคตฺสงฺวาสฺนญเณว
 กิรเม ภิภขเว โมชปฺริสา อุตฺถา สฺมานา ฆาตุมฺห อุตฺถาติ ปฏฺิ
 ขานนฺติ กถํ หิ นามิเม ภิภขเว โมชปฺริสา มุคฺคพฺพคฺคํ ติตฺถิย-
 สฺมาทธานํ สฺมาทฺธิยสฺสํนฺติ เนตํ ภิภขเว อปฺปสํนฺนํ วา ปสาทาย
 ๑เป๑ อิจฺจทฺทิตฺวา ธมฺมํ กถํ กถฺวา ภิภขุ อามนุเตสึ น ภิภขเว
 มุคฺคพฺพคฺคํ ติตฺถิยสฺมาทธานํ สฺมาทฺธิยคฺคพฺพํ โย สฺมาทฺธิเยยฺย อปฺปคฺติ
 ทฺถกฺกฏสฺส ๑ อหุชานามิ ภิภขเว วสฺสํ อุตฺถานํ ภิภขุณํ ตํหิ จ्ञาเนหิ
 ปวาระคฺคํ ทิฏฺเฐน วา สํเตน วา ปริสํงาย วา ๑ สํ วา ภิภสฺสํ
 อญฺญมณฺณณานํ โลมคฺคา อปฺปคฺติอฺจฺจุจํชานคฺคา จินนปฺเรกฺขารคฺคา ๑ เอยฺยจ
 ปน ภิภขเว ปวาระคฺคพฺพํ ๑ พุยคฺคเตน ภิภขุณา ปฏฺิพฺเตน สงฺโฆ

ฌาเปตพโฬ สุกฺมาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อชฺช ปวารณา ฯ
 ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถสฺส สงฺโฆ ปวาระยยาติ ฯ เถเรน ภิกฺขุณา
 เขกฺสํ อุตฺตราสกํ กิริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา
 เขวมสฺส วจฺนีโย สงฺฆํ อากุโส ปวาระมิ ทิฏฺฐเสน วา สุกฺเตน
 วา ปริสํกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต อหฺนุมนํ อูปาทาย
 ปสฺสณฺโต ปฏิกิริสฺสามิ ทฺติยมนํ อากุโส สงฺฆํ ปวาระมิ ทิฏฺฐเสน
 วา สุกฺเตน วา ปริสํกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต อหฺนุมนํ
 อูปาทาย ปสฺสณฺโต ปฏิกิริสฺสามิ ตฺติยมนํ อากุโส สงฺฆํ
 ปวาระมิ ทิฏฺฐเสน วา สุกฺเตน วา ปริสํกาย วา วทนฺตุ มํ
 อายสฺมนฺโต อหฺนุมนํ อูปาทาย ปสฺสณฺโต ปฏิกิริสฺสามิมิติ ฯ นวเกน
 ภิกฺขุณา เขกฺสํ อุตฺตราสกํ กิริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสิตฺวา อณฺชติ
 ปคฺคเหตฺวา เขวมสฺส วจฺนีโย สงฺฆํ ภนฺเต ปวาระมิ ทิฏฺฐเสน
 วา สุกฺเตน วา ปริสํกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต อหฺนุมนํ
 อูปาทาย ปสฺสณฺโต ปฏิกิริสฺสามิ ทฺติยมนํ ภนฺเต สงฺฆํ ปวาระมิ
 ทิฏฺฐเสน วา สุกฺเตน วา ปริสํกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต
 อหฺนุมนํ อูปาทาย ปสฺสณฺโต ปฏิกิริสฺสามิ ตฺติยมนํ ภนฺเต
 สงฺฆํ ปวาระมิ ทิฏฺฐเสน วา สุกฺเตน วา ปริสํกาย วา วทนฺตุ มํ
 อายสฺมนฺโต อหฺนุมนํ อูปาทาย ปสฺสณฺโต ปฏิกิริสฺสามิมิติ ฯ

[๒๒๗] เตน โห ปน สมนฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ เถเรสุ ภิกฺขุสุ
 อุกฺกุฏิกํ นิสฺสินฺहेสุ ปวาระยมาเนสุ อาสเนสุ อจฺจนฺติ ฯ เย เต

ภิกขุ อปฺปิจฺฉา เต อชฺชฌายนฺติ ชัยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ
 นาม นพฺพคฺคิยา ภิกขุ เถเรสุ ภิกขุสุ อุกกุฏิกํ นิสินฺहेสุ ปวารย-
 มาเนสุ ชาตฺสเนสุ อจฺฉินฺตฺตํ ๑ อถ โข เต ภิกขุ ภควโต เขตมฺตถํ
 อารโหเสสุ ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว นพฺพคฺคิยา ภิกขุ เถเรสุ ภิกขุสุ
 อุกกุฏิกํ นิสินฺहेสุ ปวารยมาเนสุ ชาตฺสเนสุ อจฺฉินฺตฺตํ ๑ สจฺจํ
 ภควาติ ๑ วิกรหิ พุทฺโธ ภควา กถํ หิ นาม เต ภิกฺขเว
 โมฆปริณฺดา เถเรสุ ภิกขุสุ อุกกุฏิกํ นิสินฺहेสุ ปวารยมาเนสุ ชาตฺสเนสุ
 อจฺฉินฺตฺตํ เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสฺสนานํ วา ปสาทาย ๑ เป ๑
 วิกรหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กถวา ภิกขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว เถเรสุ
 ภิกขุสุ อุกกุฏิกํ นิสินฺहेสุ ปวารยมาเนสุ ชาตฺสเนสุ อจฺฉินฺตฺตํ โย
 อจฺฉนฺนํ อปฺปติ ทุกฺกฏธฺตํ อมนุษย์านามิ ภิกฺขเว สัพฺเพเหว
 อุกกุฏิกํ นิสินฺहेสิ ปวาระตฺตํ ๑ เตน โข ปน สมนฺนํ อปฺปตฺตโร
 เถโร ชราทุพฺพโต ยาว สัพฺเพ ปวาระนฺติ^๑ อุกกุฏิกํ นิสินฺโ^๒
 อากมฺยมาโน มุจฺฉิตฺโต ปปติ ๑ ภควโต เขตมฺตถํ อารโหเสสุ ๑
 อมนุษย์านามิ ภิกฺขเว ตทฺถนฺตฺรา อุกกุฏิกํ นิสิตฺตํ ยาว ปวาระติ
 ปวาระตฺวา ชาตฺสเน นิสิตฺตํ ๑

[๒๒๘] อถ โข ภิกฺขุ นํ เขตทโหสิ กติ นุ โข ปวารณาติ ๑
 ภควโต เขตมฺตถํ อารโหเสสุ ๑ เทวมา ภิกฺขเว ปวารณา จาคฺค-
 ทสิกา ปณฺณรสิกา ๑ อิมา โข ภิกฺขเว เทว ปวารณาติ ๑

๑ ย. ตี. ปวาระนฺตํ ๑ ๒ รา. ตาว อุกกุฏิกํ นิสินฺโน ๑

อถ โส ภิกขุ น เอตทโหติ กติ นุ โส ปวารณากมฺมานิติ ฯ
 ภควโต เอตมตฺถํ อารุเญตฺถิ ฯ จตุตาริมา นี ภิกฺขเว ปวารณา-
 กมฺมานิ อสมฺเมเน วคฺคํ ปวารณากมฺมํ อสมฺเมเน สฺมคฺคํ ปวารณา-
 กมฺมํ สมฺเมเน วคฺคํ ปวารณากมฺมํ สมฺเมเน สฺมคฺคํ ปวารณากมฺมํ ฯ
 ตตฺถ ภิกฺขเว ยถิทํ อสมฺเมเน วคฺคํ ปวารณากมฺมํ น ภิกฺขเว
 เขวฺรुเป ปวารณากมฺมํ กาทพฺพิ น จ มยา เขวฺรุเป ปวารณากมฺมํ
 อนฺนุญฺเฆตํ ฯ ตตฺถ ภิกฺขเว ยถิทํ อสมฺเมเน สฺมคฺคํ ปวารณากมฺมํ
 น ภิกฺขเว เขวฺรุเป ปวารณากมฺมํ กาทพฺพิ น จ มยา เขวฺรุเป
 ปวารณากมฺมํ อนฺนุญฺเฆตํ ฯ ตตฺถ ภิกฺขเว ยถิทํ สมฺเมเน วคฺคํ
 ปวารณากมฺมํ น จ ภิกฺขเว เขวฺรุเป ปวารณากมฺมํ กาทพฺพิ
 น จ มยา เขวฺรุเป ปวารณากมฺมํ อนฺนุญฺเฆตํ ฯ ตตฺถ ภิกฺขเว
 ยถิทํ สมฺเมเน สฺมคฺคํ ปวารณากมฺมํ เขวฺรุเป ภิกฺขเว ปวารณา-
 กมฺมํ กาทพฺพิ เขวฺรุเป มยา ปวารณากมฺมํ อนฺนุญฺเฆตํ ฯ ตสฺมาติห
 ภิกฺขเว เขวฺรุเป ปวารณากมฺมํ กริสฺสํ ยถิทํ สมฺเมเน สฺมคฺ-
 คฺคฺนิ เหวํ หิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพนฺติ ฯ

[๒๒๘] อถ โส ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส สฺนฺหิปปตถ ภิกฺขเว
 สงฺโฆ ปวาเรสฺสตีติ ฯ เหวํ วุคฺเต อญฺเฆตโร ภิกฺขุ ภควนฺตํ
 เอตทโวจ อตฺถิ ภาสุเต ภิกฺขุ คิตาโน โส อนาคโตติ ฯ
 อนฺนุชานามิ ภิกฺขเว คิตาเนน ภิกฺขุนา ปวารณํ ทาตุํ ฯ เหวณจ
 ปน ภิกฺขเว ทาทพฺพา ฯ เทน คิตาเนน ภิกฺขุนา เหวํ ภิกฺขุ อปฺสง-

กมิตฺวา เขกัณฺโณ อุตฺตราสังคํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสํสิตฺวา อณฺตรํ
 ปคฺคเหตฺวา เขวมัสส์ วจันฺโณ ปวารณํ ทมฺมิ ปวารณํ เม
 หร มมตฺถาย ปวารเหติ กาเยน วิญญาเปติ วาจาย วิญญาเปติ
 กาเยน วาจาย วิญญาเปติ ทินฺหา โหติ ปวารณา ฯ น กาเยน
 วิญญาเปติ น วาจาย วิญญาเปติ น กาเยน วาจาย วิญญาเปติ
 น ทินฺหา โหติ ปวารณา ฯ เขวณฺเจคํ ธมฺมํ อิจฺเจคํ กุสฺสํ
 โน เจ ธมฺมํ โส ภิกฺขเว คิธานํ ภิกฺขุ มณฺเฑน วา ปิเชน
 วา สังฆมชฺเชน อานตฺวา ปวารตพฺพํ ฯ สเจ ภิกฺขเว คิธานุปฺป-
 จํกานํ ภิกฺขุณฺโณ เขวํ โหติ สเจ โข มยํ คิธานํ จานา จาเวสฺสํ
 อปาโร วา อภิวชฺชิสฺสํ กาลกิริยา วา ภวิสฺสํคํ ฯ น ภิกฺขเว
 คิธานํ จานา จาเวตพฺพํ สังฆेन ตตฺถ คนฺตฺวา ปวารตพฺพํ
 น เทว วคฺเคน สังฆेन ปวารตพฺพํ ปวารเญย เจ อาปคฺติ
 ทุกฺกนฺตํ ฯ ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทินฺหาย ปวารณาย ตตฺถ
 ปกฺกมฺติ อณฺตฺสํ ทาทพฺพา ปวารณา ฯ ปวารณาหารโก เจ
 ภิกฺขเว ทินฺหาย ปวารณาย ตตฺถ วิพฺภมฺติ ฯ เปว กาลํ กโรติ
 สํมณโร ปฏฺิขานาติ สิกฺขํ ปจฺจุทฺตาโก ปฏฺิขานาติ อนฺติม-
 วคฺถํ อชฺฌาปนโก ปฏฺิขานาติ อุมฺมตฺตโก ปฏฺิขานาติ ชิตฺต-
 จิตฺโต ปฏฺิขานาติ เวทนฺนโก ปฏฺิขานาติ อาปคฺติยา อทฺธสฺสเน
 อุกฺกชิตฺตโก ปฏฺิขานาติ อาปคฺติยา อปฺปฏฺิภมฺเน อุกฺกชิตฺตโก ปฏฺิ-
 ขานาติ ปาปิกาย ทิฏฺิชา อปฺปฏฺิภิสฺสคฺเค อุกฺกชิตฺตโก ปฏฺิขานาติ

ปณฺทโก ปฏิขานาติ เถยยสฺวตโก ปฏิขานาติ ติตฺถียปฺกนฺตโก
 ปฏิขานาติ ติรจฺจนคโค ปฏิขานาติ มาตุฆาตโก ปฏิขานาติ
 ปิตุฆาตโก ปฏิขานาติ อรหฺนฺตฆาตโก ปฏิขานาติ ภิกฺขุนี้ทฺธโก
 ปฏิขานาติ สงฺฆเภทโก ปฏิขานาติ โถหิตฺตปฺปาทโก ปฏิขานาติ
 อุกฺโกตฺตพฺยวฺชนโก ปฏิขานาติ อณฺณสฺสํ ทาทพฺพา ปวารณา ๑
 ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺหาร ปวารณาย อนฺตรามคฺเค
 ปกฺกมฺติ อนาหฺวา โหติ ปวารณา ๑ ปวารณาหารโก เจ
 ภิกฺขเว ทิณฺหาร ปวารณาย อนฺตรามคฺเค วิพฺภมฺติ กาลํ กโรติ
 ๑เป ๑ อุกฺโกตฺตพฺยวฺชนโก ปฏิขานาติ อนาหฺวา โหติ ปวารณา ๑
 ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺหาร ปวารณาย สงฺฆปฺปคฺโค
 ปกฺกมฺติ อนาหฺวา โหติ ปวารณา ๑ ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว
 ทิณฺหาร ปวารณาย สงฺฆปฺปคฺโค วิพฺภมฺติ กาลํ กโรติ ๑เป ๑
 อุกฺโกตฺตพฺยวฺชนโก ปฏิขานาติ อนาหฺวา โหติ ปวารณา ๑ ปวารณา-
 หารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺหาร ปวารณาย สงฺฆปฺปคฺโค สํคฺโค
 น อารโหติ อนาหฺวา โหติ ปวารณา ปวารณาหารกสฺส
 อนาปคฺติ ๑ ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺหาร ปวารณาย
 สงฺฆปฺปคฺโค สฺมาปฺโน น อารโหติ อนาหฺวา โหติ ปวารณา
 ปวารณาหารกสฺส อนาปคฺติ ๑ ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺหาร
 ปวารณาย สงฺฆปฺปคฺโค ปมคฺโค น อารโหติ อนาหฺวา โหติ
 ปวารณา ปวารณาหารกสฺส อนาปคฺติ ๑ ปวารณาหารโก เจ

๒๓๐] ปวาร์ณาภุชนุรค์ ปวาร์ณาภุมเม ฉนุททาน์ ฉนุตรายา ๓๓๘

ภิกขเว ทิณนาย ปวาร์ณาย สังฆปฏโต สัจจิจจ น ชาโรเจติ
อาหญา โหติ ปวาร์ณา ปวาร์ณาหารกสฺส อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ
ฉนุชานามิ ภิกขเว คทหุปวาร์ณาย ปวาร์ณํ เทนฺเตน ฉนุทมฺปปี
ทาคุํ สํนฺติ สังฆสฺส กรณียนฺติ ฯ

[๒๓๐] เตน โข ปน สมฺเยน อญฺเฏวํ ภิกขุ คทหุปวาร์ณาย
ฌาตกา คณฺหิํสุ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ ชาโรเจสุํ ฯ อิทฺ ปน
ภิกขเว ภิกขุ คทหุปวาร์ณาย ฌาตกา คณฺหนฺติ ฯ เตะ ฌาตกา
ภิกขุหิ เอวมสฺส จณฺเีย อิงฺฆ ตุมฺเห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกขุ
มฺหุคฺคํ มฺญจ ยาวายํ ภิกขุ ปวาเรตฺติ ฯ เอวญฺเจตํ ตเถถ
อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ เตะ ฌาตกา ภิกขุหิ เอวมสฺส
จณฺเีย อิงฺฆ ตุมฺเห อายสฺมนฺโต มฺหุคฺคํ เอกมฺหํ โหถ ยาวายํ
ภิกขุ ปวาร์ณํ เทตฺติ ฯ เอวญฺเจตํ ตเถถ อิจฺเจตํ กุสฺสํ
โน เจ ตเถถ เตะ ฌาตกา ภิกขุหิ เอวมสฺส จณฺเีย อิงฺฆ
ตุมฺเห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกขุ มฺหุคฺคํ นิสฺสํมํ เนถ ยาว สังโฆ
ปวาเรตฺติ ฯ เอวญฺเจตํ ตเถถ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ
น เตะว วคฺเคน สังฆเณ ปวาเรตพฺพิ ปวาเรยฺย เจ อปคฺติ
ทุกฺกฏสฺส ฯ อิทฺ ปน ภิกขเว ภิกขุ คทหุปวาร์ณาย ราชาโน
คณฺหนฺติ จีรา คณฺหนฺติ ชฺคฺตา คณฺหนฺติ ภิกขุปรุจคฺติกา
คณฺหนฺติ ฯ เตะ ภิกขุปรุจคฺติกา ภิกขุหิ เอวมสฺส จณฺเีย อิงฺฆ
ตุมฺเห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกขุ มฺหุคฺคํ มฺญจ ยาวายํ ภิกขุ

ปวารัตถิ ๑ เหวญเจตํ ฌเภาถ อิจุเจตํ กุสธํ โน เจ ฌเภาถ เต
 ภิกขุปจจุตติกา ภิกขุหิ เหวมธัสสุ วจันยา อิงฆ ตุมเห ขายธมฺนโต
 มุหุตฺตํ เขกมฺนํ โทถ ยาวายํ ภิกขุ ปวารณํ เทตฺติ ๑ เหวญเจตํ
 ฌเภาถ อิจุเจตํ กุสธํ โน เจ ฌเภาถ เต ภิกขุปจจุตติกา
 ภิกขุหิ เหวมธัสสุ วจันยา อิงฆ ตุมเห ขายธมฺนโต อิมํ ภิกขุ
 มุหุตฺตํ นิสฺสํมํ เหน ยาว ธงฺโฆ ปวารัตถิ ๑ เหวญเจตํ
 ฌเภาถ อิจุเจตํ กุสธํ โน เจ ฌเภาถ น เหวว วคฺเคน
 ธงฺเขน ปวารตพฺพํ ปวาระยเย เจ ขาปตฺติ ทุกฺกฏธัสสาติ ๑

[๒๓๓] เตน โข ปน สมฺเยน อญฺเฏตฺรธัมมิ ขาวาเส ตทหุ-
 ปวารณาย ปญฺจ ภิกขุ วิหรนฺติ ๑ อถโฆ เตสํ ภิกขุณํ เขตฺทโหสิ
 ภควตา ปญฺเฑตฺตํ ธงฺเขน ปวารตพฺพนฺติ มยญฺจมุห ปญฺจ
 ฆนา กถํ นุ โข อเมหิ ปวารตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เขตฺมคฺถํ
 อาริเจตฺถ ๑ อญฺฆานามิ ภิกฺขเว ปญฺจนฺนํ ธงฺเขน ปวารตฺนฺติ ๑
 เตน โข ปน สมฺเยน อญฺเฏตฺรธัมมิ ขาวาเส ตทหุปวารณาย
 จตุตาโร ภิกขุ วิหรนฺติ ๑ อถโฆ เตสํ ภิกขุณํ เขตฺทโหสิ
 ภควา อญฺเฏตฺตํ ปญฺจนฺนํ ธงฺเขน ปวารตฺถํ มยญฺจมุห จตุตาโร
 ฆนา กถํ นุ โข อเมหิ ปวารตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เขตฺมคฺถํ
 อาริเจตฺถ ๑ อญฺฆานามิ ภิกฺขเว จตุณฺนํ อญฺเฏมญฺเฏ ปวารตฺถํ ๑
 เหวญฺจ ปน ภิกฺขเว ปวารตพฺพํ ๑ พยคฺเคน ภิกฺขุณา ปฏฺิพเณ
 เต ภิกฺขุ ฌาเปตพฺพา สฺถนฺนคฺคฺ เม ขายธมฺนโต อชฺช ปวารณา ๑

๒๓๓] ปวารณาอุทฺทหฺรํ ฅณฺสปวารณา เตวํจิภา ปวารณา ๓๒๓

ยทายสฺมฺหุตาณํ ปคฺคกถํ มํ ฅณฺณมณฺณํ ปวาเรยฺยามาติ ฯ
เถเรน ภิกฺขุณา เขกัณฺ ฅุคฺคตราสงฺกํ กริตฺวา ฅุคฺคกฺกํ นิสฺสิตฺวา
ฅณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เต ภิกฺขุ ฅวณฺสํ วจนํยา อหํ ฅาตุโส
ฅายสฺมฺหุเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สํเตน วา ปริสงฺกาย วา
วทณฺตุ มํ ฅายสฺมฺหุโต ฅนฺกมฺบํ ฅุปาทาย ปสฺสณฺโต ปฏฺธิกริสฺสํมิ
ทฺติยมฺบํ ฅาตุโส ฅายสฺมฺหุเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สํเตน วา
ปริสงฺกาย วา วทณฺตุ มํ ฅายสฺมฺหุโต ฅนฺกมฺบํ ฅุปาทาย
ปสฺสณฺโต ปฏฺธิกริสฺสํมิ ทฺติยมฺบํ ฅาตุโส ฅายสฺมฺหุเต ปวาเรมิ
ทิฏฺฐเณ วา สํเตน วา ปริสงฺกาย วา วทณฺตุ มํ ฅายสฺมฺหุโต
ฅนฺกมฺบํ ฅุปาทาย ปสฺสณฺโต ปฏฺธิกริสฺสํมิตฺติ ฯ นวเกณ ภิกฺขุณา
เขกัณฺ ฅุคฺคตราสงฺกํ กริตฺวา ฅุคฺคกฺกํ นิสฺสิตฺวา ฅณฺชติ ปคฺคเหตฺวา
เต ภิกฺขุ ฅวณฺสํ วจนํยา อหํ ฅนฺเต ฅายสฺมฺหุเต ปวาเรมิ
ทิฏฺฐเณ วา สํเตน วา ปริสงฺกาย วา วทณฺตุ มํ ฅายสฺมฺหุโต
ฅนฺกมฺบํ ฅุปาทาย ปสฺสณฺโต ปฏฺธิกริสฺสํมิ ทฺติยมฺบํ ฅนฺเต
ฅายสฺมฺหุเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สํเตน วา ปริสงฺกาย วา
วทณฺตุ มํ ฅายสฺมฺหุโต ฅนฺกมฺบํ ฅุปาทาย ปสฺสณฺโต ปฏฺธิกริสฺสํมิ
ทฺติยมฺบํ ฅนฺเต ฅายสฺมฺหุเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สํเตน วา
ปริสงฺกาย วา วทณฺตุ มํ ฅายสฺมฺหุโต ฅนฺกมฺบํ ฅุปาทาย
ปสฺสณฺโต ปฏฺธิกริสฺสํมิตฺติ ฯ เตณ โช ปน สมฺเยน ฅณฺณคฺคฺคํ
ฅาวาเส คทหุปวารณาย คโย ภิกฺขุ วิหฺรณฺติ ฯ ฅถ โช เตสํ

ฌายสุมฺหุเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเฌน วา สฺสุเตน วา ปริสฺสงฺกาย วา
 วจนฺตฺ มํ ฌายสุมฺหุตา อณฺณมฺบิ อฺอุปาทาย ปสฺสฺสนฺโต ปฏิกิริสฺสํสามิ
 ตติยมฺบิ ภาณฺเต ฌายสุมฺหุเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเฌน วา สฺสุเตน วา
 ปริสฺสงฺกาย วา วจนฺตฺ มํ ฌายสุมฺหุตา อณฺณมฺบิ อฺอุปาทาย
 ปสฺสฺสนฺโต ปฏิกิริสฺสํสามิ ๑ เตน ไซ ปน สฺมเฌน อณฺณตฺรสฺมํ
 ฌาวาเส ตทหุปวาราณาย เทว ภิกฺขุ วิหรนฺติ ๑ อถไซ เสด
 ภิกฺขุหิ เขตทโหสิ ภควตา อณฺณณวาทํ ปณฺจนฺหํ สงฺเขน ปวาเรตุ
 จตฺนุหิ อณฺณมณฺณฬิ ปวาเรตุ คินฺณนฺหํ อณฺณมณฺณฬิ ปวาเรตุ
 มยณฺจมุห เทว ฌนา กถํ นุ ไซ อเมหิ ปวาเรตพฺพนฺติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ ฌาโรเจสฺสุ ๑ อณฺณชานามิ ภิกฺขเว ทูวินุหิ อณฺณมณฺณฬิ
 ปวาเรตุ ๑ เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว ปวาเรตพฺพ ๑ เถเรน ภิกฺขุณา เขกฺส
 อุตฺตราสฺงคํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา อณฺณธํ ปคฺคเหตฺวา นโ
 ภิกฺขุ เอวมสฺส วจฺนีโย อหํ ฌาตุสฺส ฌายสุมฺหุตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเฌน
 วา สฺสุเตน วา ปริสฺสงฺกาย วา วจนฺตฺ มํ ฌายสุมฺหุตา อณฺณมฺบิ
 อฺอุปาทาย ปสฺสฺสนฺโต ปฏิกิริสฺสํสามิ ทฺติยมฺบิ ฌาตุสฺส ฌายสุมฺหุ
 ตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเฌน วา สฺสุเตน วา ปริสฺสงฺกาย วา วจนฺตฺ มํ
 ฌายสุมฺหุตา อณฺณมฺบิ อฺอุปาทาย ปสฺสฺสนฺโต ปฏิกิริสฺสํสามิ ตติยมฺบิ
 ฌาตุสฺส ฌายสุมฺหุตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเฌน วา สฺสุเตน วา ปริสฺสงฺกาย
 วา วจนฺตฺ มํ ฌายสุมฺหุตา อณฺณมฺบิ อฺอุปาทาย ปสฺสฺสนฺโต ปฏิกิริสฺ
 สํสามิ ๑ นวเกน ภิกฺขุณา เขกฺส อุตฺตราสฺงคํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ

นิสิตฺติคฺคา อณฺชธึ ปคฺคเหตุวา เถโร ภิกฺขุ เอวมสฺส วจฺนีโย
 อหํ ภนฺเต อายสฺมนฺตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเชน วา สฺสฺเตน วา ปริสฺสํกาย
 วา วทตุ มํ อายสฺมา อนุกมฺบํ อฺปปาทาย ปสฺสฺสนฺโต ปฏิกิริสฺสํามิ
 ทฺติยมฺปิ ภนฺเต อายสฺมนฺตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเชน วา สฺสฺเตน วา
 ปริสฺสํกาย วา วทตุ มํ อายสฺมา อนุกมฺบํ อฺปปาทาย ปสฺสฺสนฺโต
 ปฏิกิริสฺสํามิ ทฺติยมฺปิ ภนฺเต อายสฺมนฺตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเชน วา
 สฺสฺเตน วา ปริสฺสํกาย วา วทตุ มํ อายสฺมา อนุกมฺบํ อฺปปาทาย
 ปสฺสฺสนฺโต ปฏิกิริสฺสํามิ ๑ เตน ๒ ปน สมนฺเยน อณฺณตฺรสฺมํ
 อาวาเส ตทหุปวารณาย เอโก ภิกฺขุ วิหริติ ๑ อถ ๒ ตสฺส
 ภิกฺขุโน เขตฺตโหติ ภคฺวตา อณฺณตฺรสฺมา ปญฺจนฺนํ สํวเสน ปวาเรตุ
 จตุณฺนํ อณฺณตฺรสฺมา ปวาเรตุ ติณฺณตฺรสฺมา อณฺณตฺรสฺมา ปวาเรตุ
 ทฺวิณฺนํ อณฺณตฺรสฺมา ปวาเรตุ อหณฺณตฺรสฺมา เอโก กถํ น ๒
 มยา ปวาเรตฺตพฺพนฺติ ๑ ภคฺวโต เขตฺตมฺตํ อาโรเจตุ ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว อณฺณตฺรสฺมํ อาวาเส ตทหุปวารณาย เอโก ภิกฺขุ วิหริติ ๑
 เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ยตฺถ ภิกฺขุ ปฏิกุณฺณนฺติ อฺปปจฺจํสาธาย
 วา มณฺทปเป วา รุกฺขมฺมูเล วา สํ เถโส สมนฺนชฺชิตฺวา ปาณียํ
 ปริโฆณียํ อฺปปจฺจํเปตฺวา อาสนํ ปณฺณเปตฺวา ปทํ ปทฺวา
 นิสิตฺติคฺคพฺพํ ๑ สเจ อณฺณตฺรสฺมา ภิกฺขุ อากฺขณฺนํ เทหิ สทฺธิ ปวาเรตฺตพฺพํ
 โน เจ อากฺขณฺนํ อชฺช เม ปวารณานิ อชฺชจฺจํสาธพฺพํ โน
 เจ อชฺชจฺชเมยฺย อาปตฺติ ทุคฺคกฺกสฺส ๑ ตตฺร ภิกฺขเว ยตฺถ

ปรนจ ภิกุชฺช วิหรนุติ น เอกสฺส ปรวณํ อหริตฺวา จตุหิ
 สฺงฺเขน ปรวเรตพฺพํ ปรวเรยฺยํ เจ อาปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ
 ตฺตฺร ภิกุชฺเช ยตฺถ จตฺตาโร ภิกุชฺช วิหรนุติ น เอกสฺส ปรวณํ
 อหริตฺวา ตฺถิ อญฺณมญฺญํ ปรวเรตพฺพํ ปรวเรยฺยํ เจ อาปคฺติ
 ทุกฺกฏสฺส ฯ ตฺตฺร ภิกุชฺเช ยตฺถ ตโย ภิกุชฺช วิหรนุติ น เอกสฺส
 ปรวณํ อหริตฺวา ทฺวฺหิ อญฺณมญฺญํ ปรวเรตพฺพํ ปรวเรยฺยํ
 เจ อาปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ ตฺตฺร ภิกุชฺเช ยตฺถ เทว ภิกุชฺช
 วิหรนุติ น เอกสฺส ปรวณํ อหริตฺวา เอเกน อธิจฺจาสทพฺพํ
 อธิจฺจเหยฺย เจ อาปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํ ฯ

[๒๓๒] เตน โช ปน สฺมเยน อญฺณตโร ภิกุชฺช ตทหุปรวณาย
 อาปคฺติ อาปนฺโน โหติ ฯ อถโช สฺส ภิกุชฺชโน เขตทโหติ
 ภควตา ปญฺณตฺตํ น สํปคฺติเกน ปรวเรตพฺพนุติ อหฺนฺจมนฺนิ
 อาปคฺติ อาปนฺโน กถํ น โช มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนุติ ฯ ภควโต
 เขตมตฺถํ อาโรเจสฺส ฯ อธิ ปน ภิกุชฺเช ตทหุปรวณาย อาปคฺติ
 อาปนฺโน โหติ ฯ เตน ภิกุชฺเช ภิกุชฺชนา เขกํ ภิกุชฺชํ อฺปสฺสํกมิตฺวา
 เขกํ อฺปคฺตราสฺงฺกํ กิริตฺวา อฺปคฺคฺกฺกํ นิสฺสํกิตฺวา อญฺชติ ปคฺคเหตฺวา
 เขวมสฺส วจฺนํโย อหํ อาวุโส อิตฺถนฺนามํ อาปคฺติ อาปนฺโน
 ตํ ปฏิเทเสมฺมิติ ฯ เตน จตฺตพฺโพ ปสฺสํสํติ ฯ อาม ปสฺสํสํมิติ ฯ
 อายคฺติ สํวเรยฺยาสํติ ฯ อธิ ปน ภิกุชฺเช ภิกุชฺช ตทหุปรวณาย
 อาปคฺติยา เวมตฺติโก โหติ ฯ เตน ภิกุชฺเช ภิกุชฺชนา เขกํ ภิกุชฺชํ

อุปลงฺกมิตฺวา เขกํสํ อุตฺตฺราสงฺคํ กวิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา
 อยฺยตฺถิ ปคฺคเหตฺวา เขวมตฺถํ วจฺนีโย อหํ ชาวฺโส อิตฺถนฺนา-
 มาย อปฺปคฺติยา เวมตฺติโก ยथा นิพฺพเมตฺติโก ภวิสฺสุสํมิ ตทา
 ตํ อปฺปคฺติํ ปฏฺิภวิสฺสุสํมิตฺติ วตฺวา ปวาเรตพฺพํ ๑ น เควว
 ตปฺปจฺจุยา ปวาร์ณาย อนฺตฺราโย กาทพฺพโหติ ๑ เตน โส ปน
 สมนฺเยน อยฺยตฺตรโร ภิกฺขุ ปวาร์ยมาโน อปฺปคฺติํ สรติ ๑ อถ โส
 ตสฺสํ ภิกฺขุโน เขตฺทโหติ ภคฺวตา ปณฺณตฺตํ น สํปคฺติเกน
 ปวาเรตพฺพนฺติ อหฺมจฺมฺหิ อปฺปคฺติํ อปฺปนฺโน กถํ นุ โส มยา
 ปฏฺิปรชฺชิตพฺพนฺติ ๑ ภคฺวโต เขตฺมตฺตํ อาริเจสฺสุ ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปวาร์ยมาโน อปฺปคฺติํ สรติ ๑ เตน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุณา สํมนฺโต ภิกฺขุ เขวมตฺถํ วจฺนีโย อหํ ชาวฺโส อิตฺถนฺนามํ
 อปฺปคฺติํ อปฺปนฺโน อิติ วุชฺชหิตฺวา ตํ อปฺปคฺติํ ปฏฺิภวิสฺสุสํมิตฺติ
 วตฺวา ปวาเรตพฺพํ ๑ น เควว ตปฺปจฺจุยา ปวาร์ณาย อนฺตฺราโย
 กาทพฺพโ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปวาร์ยมาโน อปฺปคฺติยา
 เวมตฺติโก โหติ ๑ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สํมนฺโต ภิกฺขุ เขวมตฺถํ
 วจฺนีโย อหํ ชาวฺโส อิตฺถนฺนามาย อปฺปคฺติยา เวมตฺติโก ยथा
 นิพฺพเมตฺติโก ภวิสฺสุสํมิ ตทา ตํ อปฺปคฺติํ ปฏฺิภวิสฺสุสํมิตฺติ วตฺวา
 ปวาเรตพฺพํ ๑ น เควว ตปฺปจฺจุยา ปวาร์ณาย อนฺตฺราโย กาทพฺพ-
 โหติ ๑ เตน โส ปน สมนฺเยน อยฺยตฺตรสฺมि อวฺวาเส ตทหฺอุปวาร์ณาย
 สพฺโพ สจฺจโส สภากํ อปฺปคฺติํ อปฺปนฺโน โหติ ๑ อถ โส เสด

ภิกขุณฺโณ เอตทโหติ ภควตา ปณฺณตฺตํ น สภากา อาปคฺติ
 เทเสตพฺพา น สภากา อาปคฺติ ปฏิคฺคเหตพฺพาติ อยญฺจ สฺพฺโพ
 สงฺโฆ สภากํ อาปคฺติํ อาปนฺโน กถํ หุ โห อเมหิ ปฏิปชฺชิ-
 ตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺตํ อาโรเจสฺสุ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 อณฺณตฺรสมํ อาวาเส ตทหุปวารณาย สฺพฺโพ สงฺโฆ สภากํ อาปคฺติํ
 อาปนฺโน โหติ ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ สมนฺตา
 อาวาสา สชฺชํ ปาเหตพฺโพ คจฺฉนาจฺจุสํ ตํ อาปคฺติํ ปฏิกริตุวา
 อาคจฺฉน มยํ เต สฺนฺติเก ตํ อาปคฺติํ ปฏิกริสุสํมาติ ฯ เอวญฺเจตํ
 ตเถถ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา
 ปฏิพเพน สงฺโฆ ฌาเปตพฺโพ สฺสฺนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อयํ
 สฺพฺโพ สงฺโฆ สภากํ อาปคฺติํ อาปนฺโน ยทา อณฺณํ ภิกฺขุ
 สฺสุทฺธํ อนาปคฺติกํ ปสฺสึสฺสึสฺสํ ตทา คสฺสํ สฺนฺติเก ตํ อาปคฺติํ
 ปฏิกริสุสฺสํตํ วตฺวา ปวาระตพฺพํ ฯ น เควว ตปฺปจฺจุยา ปวาร-
 ณาย อนฺตรายิ กาทพฺโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺณตฺรสมํ
 อาวาเส ตทหุปวารณาย สฺพฺโพ สงฺโฆ สภากาย อาปคฺติยา เวมตีโก
 โหติ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏิพเพน สงฺโฆ ฌาเปตพฺโพ สฺสฺนาตุ
 เม ภนฺเต สงฺโฆ อयํ สฺพฺโพ สงฺโฆ สภากาย อาปคฺติยา
 เวมตีโก ยทา นิพฺพเพมตีโก ภวิสฺสํ ตทา ตํ อาปคฺติํ ปฏิ-
 กริสุสฺสํตํ วตฺวา ปวาระตพฺพํ ฯ น เควว ตปฺปจฺจุยา ปวารณาย
 อนฺตรายิ กาทพฺโพติ ฯ

ปจฺมภาณวารํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๒๓๓] เทน โห ปน สมเยน อญฺเฏตรสฺมึ อวาทํ คทหุ-
 ปวารณาย สมฺพุทฺธา อวาทิกา ภิกฺขุ สฺนฺนิปตฺตํ ปญฺฯ วา อติเรกา
 วา ฯ เตน น ชานฺตี อตุลญฺเณ อวาทิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ
 เท รุณฺณสํญฺญินํ วินยสํญฺญินํ วคฺคา สมฺคฺคสํญฺญินํ ปวาทํ ฯ
 เทหิ ปวารียมาเน อตุลญฺเณ อวาทิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺตี พุทฺธา ฯ
 ภควโต เอตมคฺคํ อารุญฺสํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺเฏตรสฺมึ
 อวาทํ คทหุปวารณาย สมฺพุทฺธา อวาทิกา ภิกฺขุ สฺนฺนิปตฺตํ
 ปญฺฯ วา อติเรกา วา ฯ เตน น ชานฺตี อตุลญฺเณ อวาทิกา
 ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เท รุณฺณสํญฺญินํ วินยสํญฺญินํ วคฺคา สมฺคฺค-
 สํญฺญินํ ปวาทํ ฯ เทหิ ปวารียมาเน อตุลญฺเณ อวาทิกา
 ภิกฺขุ อากฺขณฺตี พุทฺธา ฯ เทหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาทพฺพํ
 ปวาริตานํ อนาคติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺเฏตรสฺมึ อวาทํ
 คทหุปวารณาย สมฺพุทฺธา อวาทิกา ภิกฺขุ สฺนฺนิปตฺตํ ปญฺฯ
 วา อติเรกา วา ฯ เตน น ชานฺตี อตุลญฺเณ อวาทิกา ภิกฺขุ
 อนาคตาติ ฯ เท รุณฺณสํญฺญินํ วินยสํญฺญินํ วคฺคา สมฺคฺคสํญฺญินํ
 ปวาทํ ฯ เทหิ ปวารียมาเน อตุลญฺเณ อวาทิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺตี
 สมฺมา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา อวเลเสหิ ปวาทพฺพํ ปวา-
 ริตานํ อนาคติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺเฏตรสฺมึ อวาทํ คทหุ-
 ปวารณาย สมฺพุทฺธา อวาทิกา ภิกฺขุ สฺนฺนิปตฺตํ ปญฺฯ วา

อติเรกา วา ๑ เต น ชานนฺติ อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
 อนาคติ ๑ เต ชมฺมสํณฺณิโน จินยสํณฺณิโน วคฺคา สํมคฺคสํณฺณิโน
 ปวารณฺติ ๑ เตหิ ปวาริยมาเน อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺติ
 โลกตรา ๑ ปวาริตา สุปฺปวาริตา อวเสสฺสํ ปวารตพฺพํ
 ปวาริตานํ อนาคติ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺเณตรสุมิ อวาสํ
 ตทหุปวารณาย สํพหุตา อวาสิกา ภิกฺขุ สันฺนิปตฺตํ ปณฺญา วา
 อติเรกา วา ๑ เต น ชานนฺติ อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
 อนาคติ ๑ เต ชมฺมสํณฺณิโน จินยสํณฺณิโน วคฺคา สํมคฺคสํณฺณิโน
 ปวารณฺติ ๑ เตหิ ปวาริตมตฺเต อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺติ
 พุทฺธา ๑ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวารตพฺพํ ปวาริตานํ
 อนาคติ ๑เป ๑ อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺติ สํสํมา ๑
 ปวาริตา สุปฺปวาริตา เสสํ สันฺติเก ปวารตพฺพํ ปวาริตานํ
 อนาคติ ๑เป ๑ อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺติ โลกตรา ๑
 ปวาริตา สุปฺปวาริตา เสสํ สันฺติเก ปวารตพฺพํ ปวาริตานํ
 อนาคติ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺเณตรสุมิ อวาสํ ตทหุปวารณาย
 สํพหุตา อวาสิกา ภิกฺขุ สันฺนิปตฺตํ ปณฺญา วา อติเรกา วา ๑
 เต น ชานนฺติ อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคติ ๑ เต
 ชมฺมสํณฺณิโน จินยสํณฺณิโน วคฺคา สํมคฺคสํณฺณิโน ปวารณฺติ ๑
 เตหิ ปวาริตมตฺเต อวฺจฺจํ ปริสาเย อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
 อากฺขณฺติ พุทฺธา ๑ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวารตพฺพํ

ปวาริตานํ อนาคติ ๑เป ๑ อนาคติ อาวาสิกา ภิกขุ อากขุณฺหิติ
 สมนํมา ๑เป ๑ โลกตรว ๑ ปวาริตา สุปปวาริตา เตสํ
 สันติเก ปวาริตพฺพํ ปวาริตานํ อนาคติ ๑ อธิ ปน ภิกขเว
 อนาคติ สมนํ อาวาสิ คตฺถูปวารณาย สมนํพฺพตา อาวาสิกา ภิกขุ
 สมนํปคฺคณฺหิติ ปณฺจ วา อติเรกา วา ๑ เต น ชานนฺติ อคฺคณฺหิติ
 อาวาสิกา ภิกขุ อนาคติ ๑ เต ชมนํสณฺณินิ วินยสณฺณินิ
 วคฺคา สมนํคฺคสณฺณินิ ปวารณฺหิติ ๑ เตหิ ปวาริตมคฺคเต เอกจฺจาย
 อจฺจจิตาย ปริสําย อนาคติ อาวาสิกา ภิกขุ อากขุณฺหิติ พฺพตรว ๑
 เตหิ ภิกขเว ภิกขุหิ ปน ปวาริตพฺพํ ปวาริตานํ อนาคติ
 ๑เป ๑ อนาคติ อาวาสิกา ภิกขุ อากขุณฺหิติ สมนํมา ๑เป ๑
 โลกตรว ๑ ปวาริตา สุปปวาริตา เตสํ สันติเก ปวาริตพฺพํ
 ปวาริตานํ อนาคติ ๑ อธิ ปน ภิกขเว อนาคติ สมนํ อาวาสิ
 คตฺถูปวารณาย สมนํพฺพตา อาวาสิกา ภิกขุ สมนํปคฺคณฺหิติ ปณฺจ วา
 อติเรกา วา ๑ เต น ชานนฺติ อคฺคณฺหิติ อาวาสิกา ภิกขุ
 อนาคติ ๑ เต ชมนํสณฺณินิ วินยสณฺณินิ วคฺคา สมนํคฺคสณฺณินิ
 ปวารณฺหิติ ๑ เตหิ ปวาริตมคฺคเต สํพฺพาย อจฺจจิตาย ปริสําย
 อนาคติ อาวาสิกา ภิกขุ อากขุณฺหิติ พฺพตรว ๑ เตหิ ภิกขเว
 ภิกขุหิ ปน ปวาริตพฺพํ ปวาริตานํ อนาคติ ๑เป ๑ อนาคติ
 อาวาสิกา ภิกขุ อากขุณฺหิติ สมนํมา ๑เป ๑ โลกตรว ๑ ปวาริตา
 สุปปวาริตา เตสํ สันติเก ปวาริตพฺพํ ปวาริตานํ อนาคติ ๑

๒๓๕] ปวาราณาสฺมา อคฺคาตมคฺคตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ ๓๓๓

อนาปคฺติปนฺนรตฺถํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๒๓๔] อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ อวาเส ตทหุปวาราณาย
สํพหุตา อวาติกา ภิกฺขุ สฺนนิปนฺนติ ปญฺญ วา อติเรกา วา ฯ
เต ชานนฺติ อคฺคตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ อวาติกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต
ชมฺมตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ วิญญตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ อคฺคาตมคฺคตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ ปวาเรนฺติ ฯ
เตหิ ปวารียามาเน อคฺคตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ อวาติกา ภิกฺขุ อคฺคตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ พหุตรา ฯ
เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปน ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อนาปคฺติ
ทุกฺกฏธฺมํ ฯ เป ฯ อคฺคตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ อวาติกา ภิกฺขุ อคฺคตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ สํสํมา
เป ฯ โลกตรา ฯ ปวาริตา สํปวาริตา อวเสเสหิ ปวาเรตพฺพํ
ปวาริตานํ อนาปคฺติ ทุกฺกฏธฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ
อวาเส ตทหุปวาราณาย สํพหุตา อวาติกา ภิกฺขุ สฺนนิปนฺนติ
ปญฺญ วา อติเรกา วา ฯ เต ชานนฺติ อคฺคตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ อวาติกา
ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต ชมฺมตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ วิญญตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ อคฺคาตมคฺคตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ
ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวาริตมคฺคเต ฯ เป ฯ อญฺญตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ
ปวาริตาย เอกจฺจาย อญฺญตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ ปวาริตาย สํพหุตา อญฺญตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ
ปวาริตาย อคฺคตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ อวาติกา ภิกฺขุ อคฺคตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ พหุตรา ฯ เป ฯ
สํสํมา เป ฯ โลกตรา ฯ ปวาริตา สํปวาริตา เตสํ สฺนนิปนฺน
ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อนาปคฺติ ทุกฺกฏธฺมํ ฯ

อคฺคาตมคฺคตฺตมฺปิปนฺนรตฺถํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๒๓๕] อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ อวาเส ตทหุปวาราณาย

สัมพหุตา อาวาสิกา ภิกขุ สมนิปนฺนํ ปณฺญํ วา อติเรกา วา ฯ
 เต ชานนฺติ อตฺตณฺเณ อาวาสิกา ภิกขุ อนาคตาติ ฯ เต กปฺปติ
 นุ โห อมฺหากํ ปวาเรตุํ น นุ โห กปฺปตฺติ เวมติกา ปวาเรนฺติ ฯ
 เตหิ ปวาริยามาเน อตฺตณฺเณ อาวาสิกา ภิกขุ อากฺขณฺนํ พหุตรา ฯ
 เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อาปคฺติ
 ทุกฺกฏธฺมํ ฯ เป ฯ อตฺตณฺเณ อาวาสิกา ภิกขุ อากฺขณฺนํ สมฺสฺมา
 ฯ เป ฯ โลกตรา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา อวเสสฺสํ ปวาเรตพฺพํ
 ปวาริตานํ อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อตฺตณฺเณ
 อาวาเส ตทหุปวารณาย สัมพหุตา อาวาสิกา ภิกขุ สมนิปนฺนํ
 ปณฺญํ วา อติเรกา วา ฯ เต ชานนฺติ อตฺตณฺเณ อาวาสิกา
 ภิกขุ อนาคตาติ ฯ เต กปฺปติ นุ โห อมฺหากํ ปวาเรตุํ
 น นุ โห กปฺปตฺติ เวมติกา ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวาริตมตฺเต
 ฯ เป ฯ อวฺจุจฺจาย ปริสําย เขกฺขจฺจาย วฺจุจฺจาย ปริสําย สํพฺพาย
 วฺจุจฺจาย ปริสําย อตฺตณฺเณ อาวาสิกา ภิกขุ อากฺขณฺนํ พหุตรา
 ฯ เป ฯ สมฺสฺมา ฯ เป ฯ โลกตรา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา เตสํ
 สมนฺติเก ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺมํ ฯ

เวมติกปณฺณรตํ นิยฺยํ ฯ

[๒๓๖] อธิ ปน ภิกฺขเว อตฺตณฺเณ อาวาเส ตทหุปวารณาย
 สัมพหุตา อาวาสิกา ภิกขุ สมนิปนฺนํ ปณฺญํ วา อติเรกา วา ฯ
 เต ชานนฺติ อตฺตณฺเณ อาวาสิกา ภิกขุ อนาคตาติ ฯ เต

พหุคฺชา ๑ เทหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปุณฺ ปวาระคพฺพํ ปวาริตานํ
 อาปคฺติ ฤๅจฺจยสฺส ๑ เป ๑ อคฺคณฺเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อาคจฺจนฺติ
 สฺมสฺมา ๑ เป ๑ โลกคฺรา ๑ ปวารีตา สฺสฺปวารีตา อวเสสฺสํ
 ปวาระคพฺพํ ปวาริตานํ อาปคฺติ ฤๅจฺจยสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว
 อคฺคณฺเณคฺคณฺเณ อาวาเส คทฺทปวารีตา สฺมพฺพคฺคา อาวาสิกา ภิกฺขุ
 สฺนฺนิปคฺคณฺเณ ปณฺจ วา อคฺคเรกา วา ๑ เท ชานฺนํ อคฺคณฺเณ
 อาวาสิกา ภิกฺขุ อคฺคคาคิ ๑ เท นสฺสํนฺเตเต วินสฺสํนฺเตเต
 โก เทหิ อคฺคโณติ เกทฺทปวารีตา ปวารีตา ๑ เทหิ ปวารีคคฺค
 ๑ เป ๑ อคฺคจฺจยสฺส ปรีติยา อคฺคจฺจยสฺส ปรีติยา สฺสพฺพ
 อคฺคจฺจยสฺส ปรีติยา อคฺคณฺเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อาคจฺจนฺติ พหุคฺชา ๑
 เทหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปุณฺ ปวาระคพฺพํ ปวาริตานํ อาปคฺติ ฤๅจฺจ-
 ยสฺส ๑ เป ๑ อคฺคณฺเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อาคจฺจนฺติ สฺมสฺมา
 ๑ เป ๑ โลกคฺรา ๑ ปวารีตา สฺสฺปวารีตา เทสํ สฺนฺนิเก ปวาระ-
 คพฺพํ ปวาริตานํ อาปคฺติ ฤๅจฺจยสฺส ๑

เกทฺทปวารีตาปณฺณรตฺถํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๒๓๘] อธิ ปน ภิกฺขเว อคฺคณฺเณคฺคณฺเณ อาวาเส คทฺทปวารีตา
 สฺมพฺพคฺคา อาวาสิกา ภิกฺขุ สฺนฺนิปคฺคณฺเณ ปณฺจ วา อคฺคเรกา วา ๑
 เท น ชานฺนํ อคฺคณฺเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อคฺคคาคิ ๑ เท นสฺสํนฺเตเต
 ๑ เป ๑ เท น ชานฺนํ อคฺคณฺเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อคฺคคาคิ ๑
 เท นสฺสํนฺเตเต ๑ เป ๑ เท น ปสฺสํนฺติ อคฺคณฺเณ อาวาสิเก ภิกฺขุ

๒๓๘] ปวรวรรณานุกรม อวาลิกอากนุคานัน ทิวสัสส นานคุดิ ๓๓๕

อนโตลัม โอบกมมเต ๑เป ๑ เต น ปัสสนนติ อณเณ อวาลิก
ภิกขุ อนโตลัม โอบกมมเต ๑เป ๑ เต น สุนนติ อณเณ
อวาลิกา ภิกขุ อนโตลัม โอบกมมตติ ๑เป ๑ เต น สุนนติ
อณเณ อวาลิกา ภิกขุ อนโตลัม โอบกมมตติ ๑ อวาลิก
อวาลิกา เอกสคปณยสคตติคณยโต อวาลิก อากนุค
อากนุคเกน อวาลิกา อากนุคเกน อากนุคกา เปยยาณมุ
สคตติ คคตทานิ โอนติ ๑

[๒๓๘] อธิ ปณ ภิกขเว อวาลิกานัน ภิกขุณ จาคุททโส โหติ
อากนุคานัน ปณณรโส ๑ สเจ อวาลิกา พหุตรา โอนติ อากนุ
เกหิ อวาลิกานัน อนนคคิตพพ ๑ สเจ สมสมา โอนติ อากนุ
เกหิ อวาลิกานัน อนนคคิตพพ ๑ สเจ อากนุคกา พหุตรา โอนติ
อวาลิกเกหิ อากนุคานัน อนนคคิตพพ ๑ อธิ ปณ ภิกขเว อวาลิกานัน
ภิกขุณ ปณณรโส โหติ อากนุคานัน จาคุททโส ๑ สเจ อวาลิกา
พหุตรา โอนติ อากนุเกหิ อวาลิกานัน อนนคคิตพพ ๑ สเจ
สมสมา โอนติ อากนุเกหิ อวาลิกานัน อนนคคิตพพ ๑ สเจ
อากนุคกา พหุตรา โอนติ อวาลิกเกหิ อากนุคานัน อนนค
คิตพพ ๑ อธิ ปณ ภิกขเว อวาลิกานัน ภิกขุณ ปาฏิปโท โหติ
อากนุคานัน ปณณรโส ๑ สเจ อวาลิกา พหุตรา โอนติ
อวาลิกเกหิ อากนุคานัน นากามา ทาคพพา สาคคิ อากนุ
เกหิ นิสลัม คนควา ปวาเรคพพ ๑ สเจ สมสมา โอนติ อวาลิก

อาคนตุกานํ นากามา ทาตพฺพา สํมคฺคํ อาคนตุเกหิ นิสฺสํมํ
 คนฺตุวา ปวาเรตพฺพํ ๑ สฺเจ อาคนตุกา พหุตรา โหณฺติ อาวาสิเกหิ
 อาคนตุกานํ สํมคฺคํ วา ทาตพฺพา นิสฺสํมํ วา คนฺตพฺพํ ๑ อธิ
 ปน ภิกฺขเว อาวาสิกาณํ ภิกฺขุณฺํ ปณฺณรโสํ โหติ อาคนตุกานํ
 ปาฏิปโต ๑ สฺเจ อาวาสิกา พหุตรา โหณฺติ อาคนตุเกหิ
 อาวาสิกาณํ สํมคฺคํ วา ทาตพฺพา นิสฺสํมํ วา คนฺตพฺพํ ๑ สฺเจ
 สํสํมา โหณฺติ อาคนตุเกหิ อาวาสิกาณํ สํมคฺคํ วา ทาตพฺพา
 นิสฺสํมํ วา คนฺตพฺพํ ๑ สฺเจ อาคนตุกา พหุตรา โหณฺติ อาคนตุ-
 เกหิ อาวาสิกาณํ นากามา ทาตพฺพา สํมคฺคํ อาวาสิเกหิ นิสฺสํมํ
 คนฺตุวา ปวาเรตพฺพํ ๑

[๒๔๐] อธิ ปน ภิกฺขเว อาคนตุกา ภิกฺขุ ปสฺสํมฺมํ อาวาสิกาณํ
 ภิกฺขุณฺํ อาวาสิกาการํ อาวาสิกตฺตํ อาวาสิกนิมิตฺตํ อาวาสิกทฺทํ
 สํปณฺณตฺตํ มณฺเฑปํ ภาสิมฺโพพนํ ปาณํ ปริโฆณํ สํปญฺจํ
 ปริเวณํ สํสํมมฺมํ ๑ ปสฺสํมฺมํ เวมตฺติกา โหณฺติ อคฺคิ นุ โห
 อาวาสิกา ภิกฺขุ นคฺคิ นุ โหติ ๑ เต เวมตฺติกา น วิจฺฉินฺนํ
 อวิจฺฉินฺนํ ปวาเรณฺติ อาปคฺคิ ทฺถกฺกํ ๑ เป ๑ เต เวมตฺติกา
 วิจฺฉินฺนํ วิจฺฉินฺนํ ปสฺสํมฺมํ อปสฺสํมฺมํ ปวาเรณฺติ อนาปคฺคิ ๑
 เต เวมตฺติกา วิจฺฉินฺนํ วิจฺฉินฺนํ ปสฺสํมฺมํ ปสฺสํมฺมํ เอกโต
 ปวาเรณฺติ อนาปคฺคิ ๑ เต เวมตฺติกา วิจฺฉินฺนํ วิจฺฉินฺนํ
 ปสฺสํมฺมํ ปสฺสํมฺมํ ปาฏิกํ ปวาเรณฺติ อาปคฺคิ ทฺถกฺกํ ๑

เต เวมตีกา วิจิณฺหิติ วิจิณฺหิตฺวา ปสฺสณฺหิติ ปสฺสณฺหิตฺวา นสฺสณฺหิตเตเต
 วจนสฺสณฺหิตเตเต โก เตหิ อตุโถติ เกทปฺปเรกฺขาราวา ปวารณฺหิติ
 อปฺปคฺติ ฤตฺถจฺจุยสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อากฺขนฺตฺกา ภิกฺข
 สฺสณฺหิติ อวาสิกานํ ภิกฺขุณํ อวาสิกาการํ อวาสิกถิณฺคํ อวาสิก-
 นิमितฺตํ อวาสิกุทฺเทสํ จงฺกมนฺตานํ ปทสฺสทฺทํ สจฺจณายสฺสทฺทํ อุกฺกา-
 สิตสฺสทฺทํ อปีตสฺสทฺทํ ๑ สฺสฺสฺวา เวมตีกา โหนฺติ อคฺคิ นุ โห
 อวาสิกา ภิกฺขุ นคฺคิ นุ โหติ ๑ เต เวมตีกา น วิจิณฺหิติ
 อวิจิณฺหิตฺวา ปวารณฺหิติ อปฺปคฺติ ทฺถกฺกฺกฺกฺก ๑เป๑ เต เวมตีกา
 วิจิณฺหิติ วิจิณฺหิตฺวา น ปสฺสณฺหิติ อปสฺสณฺหิตฺวา ปวารณฺหิติ อนาปคฺติ ๑
 เต เวมตีกา วิจิณฺหิติ วิจิณฺหิตฺวา ปสฺสณฺหิติ ปสฺสณฺหิตฺวา เอกโต
 ปวารณฺหิติ อนาปคฺติ ๑ เต เวมตีกา วิจิณฺหิติ วิจิณฺหิตฺวา
 ปสฺสณฺหิติ ปสฺสณฺหิตฺวา ปาเวกํ ปวารณฺหิติ อปฺปคฺติ ทฺถกฺกฺกฺก ๑
 เต เวมตีกา วิจิณฺหิติ วิจิณฺหิตฺวา ปสฺสณฺหิติ ปสฺสณฺหิตฺวา นสฺสณฺหิตเตเต
 วจนสฺสณฺหิตเตเต โก เตหิ อตุโถติ เกทปฺปเรกฺขาราวา ปวารณฺหิติ
 อปฺปคฺติ ฤตฺถจฺจุยสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อวาสิกา ภิกฺข
 ปสฺสณฺหิติ อากฺขนฺตฺกานํ ภิกฺขุณํ อากฺขนฺตฺกาการํ อากฺขนฺตฺกถิณฺคํ อากฺขนฺตฺก-
 นิमितฺตํ อากฺขนฺตฺกุทฺเทสํ อณฺเวยาคกํ ปคฺติ อณฺเวยาคกํ จีวรํ อณฺเวยาคกํ
 นิสฺสํทํ ปาทานํ โหติ อุกฺกนิสฺสํทํ ๑ ปสฺสณฺหิตฺวา เวมตีกา โหนฺติ
 อคฺคิ นุ โห อากฺขนฺตฺกา ภิกฺขุ นคฺคิ นุ โหติ ๑ เต เวมตีกา
 น วิจิณฺหิติ อวิจิณฺหิตฺวา ปวารณฺหิติ อปฺปคฺติ ทฺถกฺกฺกฺก ๑เป๑ เต

เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา น ปลฺลสฺสนฺติ อปลฺลสฺสิตฺวา ปวาเรณฺติ
 ธนาปคฺติ ๑ เต เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา ปลฺลสฺสนฺติ ปลฺลสฺสิตฺวา
 เอกโค ปวาเรณฺติ ธนาปคฺติ ๑ เต เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา
 ปลฺลสฺสนฺติ ปลฺลสฺสิตฺวา ปาเฆกํ ปวาเรณฺติ ธาปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑
 เต เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา ปลฺลสฺสนฺติ ปลฺลสฺสิตฺวา นลฺลสฺสนฺเตเต
 วินลฺลสฺสนฺเตเต โก เตหิ ธคฺโคติ เกทปฺปเรกฺขารว ปวาเรณฺติ
 ธาปคฺติ กุตฺตจฺจุยสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ธาวาสิกา ภิกฺขุ สฺสณฺณํ
 ธาคณฺตุกานํ ภิกฺขุณํ ธาคณฺตุกาการํ ธาคณฺตุกตฺตํ ธาคณฺตุกนิมิตฺตํ
 ธาคณฺตุกทฺตํ ธาคณฺณคานํ ปทสฺสทํ อฺปปาหนาปฺโปจฺจนสฺสทํ อุกกา-
 สิตสฺสทํ อปฺปิตสฺสทํ ๑ สฺสคฺวา เวมตिका โหณฺติ ธคฺคิ นฺ ๒ ธาคณฺตุกา
 ภิกฺขุ นคฺคิ นฺ ๒ ติ ๑ เต เวมตिका น วิจิณฺหิตฺติ อวิจิณฺหิตฺวา ปวา-
 เรณฺติ ธาปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑ เป ๑ เต เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา
 น ปลฺลสฺสนฺติ อปลฺลสฺสิตฺวา ปวาเรณฺติ ธนาปคฺติ ๑ เต เวมตिका
 วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา ปลฺลสฺสนฺติ ปลฺลสฺสิตฺวา เอกโค ปวาเรณฺติ
 ธนาปคฺติ ๑ เต เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา ปลฺลสฺสนฺติ ปลฺลสฺสิตฺวา
 ปาเฆกํ ปวาเรณฺติ ธาปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑ เต เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ
 วิจิณฺหิตฺวา ปลฺลสฺสนฺติ ปลฺลสฺสิตฺวา นลฺลสฺสนฺเตเต วินลฺลสฺสนฺเตเต โก
 เตหิ ธคฺโคติ เกทปฺปเรกฺขารว ปวาเรณฺติ ธาปคฺติ กุตฺตจฺจุยสฺส ๑

[๒๔๓] อธิ ปน ภิกฺขเว ธาคณฺตุกา ภิกฺขุ ปลฺลสฺสนฺติ ธาวาสิกเก
 ภิกฺขุ นานาสํวาสเก ๑ เต สฺมามสํวาสกทฺธิยฺจํ ปฏฺฐิทถนฺติ สฺมาม-

อปรุณฺฑิตฺวา เอกโต ปวาเรณฺติ อาปตฺติ ทุกฺกฏธฺมฺสํ ๑ เป ๑ เต
 ปฺรุณฺฑิตฺวา อภิวิตฺตฺวา อภิวิตฺตฺวา ปาเอฏฺถํ ปวาเรณฺติ
 อาปตฺติ ทุกฺกฏธฺมฺสํ ๑ เต ปฺรุณฺฑิตฺวา อภิวิตฺตฺวา
 อภิวิตฺตฺวา เอกโต ปวาเรณฺติ อาปตฺติ ๑

[๒๕๒] น ภิกฺขเว คตฺถุปวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา อภิกฺขุโก
 อาวาโส คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺรํ สํฆเณ อณฺเฏศฺรํ อหฺมฺสราชา ๑ น
 ภิกฺขเว คตฺถุปวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา อภิกฺขุโก อาวาโส
 คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺรํ สํฆเณ อณฺเฏศฺรํ อหฺมฺสราชา ๑ น ภิกฺขเว
 คตฺถุปวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา อภิกฺขุโก อาวาโส วา อาวาโส
 วา คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺรํ สํฆเณ อณฺเฏศฺรํ อหฺมฺสราชา ๑ น ภิกฺขเว
 คตฺถุปวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา อภิกฺขุโก อาวาโส คนฺตพฺโพ
 อณฺเฏศฺรํ สํฆเณ อณฺเฏศฺรํ อหฺมฺสราชา ๑ น ภิกฺขเว คตฺถุปวาร-
 ณาย สภิกฺขุกา อาวาสา อภิกฺขุโก อาวาโส คนฺตพฺโพ
 อณฺเฏศฺรํ สํฆเณ อณฺเฏศฺรํ อหฺมฺสราชา ๑ น ภิกฺขเว คตฺถุปวารณาย
 สภิกฺขุกา อาวาสา อภิกฺขุโก อาวาโส วา อาวาโส วา
 คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺรํ สํฆเณ อณฺเฏศฺรํ อหฺมฺสราชา ๑ น ภิกฺขเว
 คตฺถุปวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา วา อาวาสา วา อภิกฺขุโก
 อาวาโส คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺรํ สํฆเณ อณฺเฏศฺรํ อหฺมฺสราชา ๑ น
 ภิกฺขเว คตฺถุปวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา วา อาวาสา วา
 อภิกฺขุโก อาวาโส คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺรํ สํฆเณ อณฺเฏศฺรํ อหฺม-

๒๔๒] ปวารณาภุชงค์ น ตทหุปวารณาย คนุตพุพี ๓๔๓

รายา ๑ น ภิกขเว ตทหุปวารณาย สภิกขุกา อาวาสวา วา
อนาวาสวา วา สภิกขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนุตพุโพ
อญฺญตฺร สงฺฆเณ อญฺญตฺร อนุตรายา ๑ น ภิกขเว ตทหุปวาร-
ณาย สภิกขุกา อาวาสวา สภิกขุโก อาวาโส คนุตพุโพ ยตฺถตฺถสฺส
ภิกขุ นานาสํวาสกา อญฺญตฺร สงฺฆเณ อญฺญตฺร อนุตรายา ๑-
น ภิกขเว ตทหุปวารณาย สภิกขุกา อาวาสวา สภิกขุโก อนาวาโส
คนุตพุโพ ยตฺถตฺถสฺส ภิกขุ นานาสํวาสกา อญฺญตฺร สงฺฆเณ
อญฺญตฺร อนุตรายา ๑ น ภิกขเว ตทหุปวารณาย สภิกขุกา
อาวาสวา สภิกขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนุตพุโพ ยตฺถตฺถสฺส
ภิกขุ นานาสํวาสกา อญฺญตฺร สงฺฆเณ อญฺญตฺร อนุตรายา ๑
น ภิกขเว ตทหุปวารณาย สภิกขุกา อนาวาสวา สภิกขุโก อาวาโส
๑เป๑ อนาวาโส ๑เป๑ อาวาโส วา อนาวาโส วา คนุตพุโพ
ยตฺถตฺถสฺส ภิกขุ นานาสํวาสกา อญฺญตฺร สงฺฆเณ อญฺญตฺร
อนุตรายา ๑ น ภิกขเว ตทหุปวารณาย สภิกขุกา อาวาสวา วา
อนาวาสวา วา สภิกขุโก อาวาโส ๑เป๑ อนาวาโส ๑เป๑
อาวาโส วา อนาวาโส วา คนุตพุโพ ยตฺถตฺถสฺส ภิกขุ นานา-
สํวาสกา อญฺญตฺร สงฺฆเณ อญฺญตฺร อนุตรายา ๑ คนุตพุโพ
ภิกขเว ตทหุปวารณาย สภิกขุกา อาวาสวา สภิกขุโก อาวาโส
๑เป๑ อนาวาโส ๑เป๑ อาวาโส วา อนาวาโส วา ยตฺถตฺถสฺส
ภิกขุ สมนาสํวาสกา ยํ ชนฺดฺวา สกฺโกมิ อชฺเชว คนฺคฺนฺติ ๑

ปาทกสฺส น อุกโตพฺยณฺชนกสฺส นิตฺติນฺนปรีสํยา ปวเรตพฺพํ โย
 ปวาระຍຍ ဓာပတိ တုဂ္ဂေဝံ ၁။ န ဂိက္ခဝေ ပာဝိသလိကပာဝရဏာ-
 တာဏေ ပဝါရေတပုပ္ဖံ ဝဏ္ဏဗုဒ္ဓိဇာယ ပရိသယံ ၁။ န ခ
 ဂိက္ခဝေ ဝပပာဝရဏာယ ပဝါရေတပုပ္ဖံ ဝဏ္ဏဗုဒ္ဓံ ဝံသုဇ္ဈာမနုဗ္ဗိယာတိ ၁။
 တုတိယဗျာဏသော နိဗ္ဗုဒ္ဓိတံ ၁။

[๒๔๔] เตน ไช ปณ สัมเขน โกสเสถสุ ชนปเทสุ อณฺณตฺรสมิ
 ชาวาเส ตทหุปวารณาย สณฺจรมยํ อโหสิ ๑ ภิกฺขุ นาสกฺขิธํ
 เคววจิกํ ปวาเรตุ ๑ ภควโต เขตมตฺถํ อโรเจตุ ๑ อนฺุชานามิ
 ภิกฺขเว เทววาจิกํ ปวาเรตฺตุนฺติ ๑ พาทุหฺตฺรํ สณฺจรมยํ อโหสิ ๑
 ภิกฺขุ นาสกฺขิธํ เทววาจิกํ ปวาเรตุ ๑ ภควโต เขตมตฺถํ อโรเจตุ ๑
 อณฺุชานามิ ภิกฺขเว เขควาจิกํ ปวาเรตฺตุนฺติ ๑ พาทุหฺตฺรํ สณฺจรมยํ
 อโหสิ ๑ ภิกฺขุ นาสกฺขิธํ เขควาจิกํ ปวาเรตุ ๑ ภควโต เขตมตฺถํ
 อโรเจตุ ๑ อณฺุชานามิ ภิกฺขเว สฺमानวสฺสํ ปวาเรตฺตุนฺติ ๑ เตน
 ไช ปณ สัมเขน อณฺณตฺรสมิ ชาวาเส ตทหุปวารณาย มนุสฺสเสหิ
 ทานํ เทนฺเดหิ เขภฺยเขน รตฺติ เขปิตา โหติ ๑- อถ ไช เคสํ
 ภิกฺขุณํ เขตทโหสิ อิมหิ มนุสฺสเสหิ ทานํ เทนฺเดหิ เขภฺยเขน
 รตฺติ เขปิตา สฺเจ สงฺโฆ เคววจิกํ ปวาเรสฺสติ อปฺปวาริโต
 ๑ สงฺโฆ ภวิสฺสติ อถายํ รตฺติ วิภายิสฺสติ กถํ นุ ไช
 อเมหิ ปฏฺิปปชิตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เขตมตฺถํ อโรเจตุ ๑ อธิ
 ปณ ภิกฺขเว อณฺณตฺรสมิ ชาวาเส ตทหุปวารณาย มนุสฺสเสหิ

ทานํ เทนุเตหิ เขภยฺเยน รตฺติ เขปิตา โหติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺ
 เหวํ โหติ มนุสฺสเถหิ ทานํ เทนุเตหิ เขภยฺเยน รตฺติ เขปิตา
 สฺเจ สงฺโฆ เทวาจิกํ ปวาระสฺสตี อปฺปวาริโต ๑ สงฺโฆ ภวิสฺสตี
 อถายํ รตฺติ วิภายิสฺสตีติ ฯ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺธิพฺเพน สงฺโฆ
 ฌาเปตพฺโพ สฺสณาคู เม ภนฺเต สงฺโฆ มนุสฺสเถหิ ทานํ เทนุเตหิ
 เขภยฺเยน รตฺติ เขปิตา ฯ สฺเจ สงฺโฆ เทวาจิกํ ปวาระสฺสตี
 อปฺปวาริโต ๑ สงฺโฆ ภวิสฺสตี อถายํ รตฺติ วิภายิสฺสตีติ ฯ ยถิ
 สงฺฆสฺส ปตฺตกถุสฺส สงฺโฆ เทววาจิกํ เอกวาจิกํ สฺमानวสฺสติกํ
 ปวาระยฺยาติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺเณครสมฺมํ ชาวาเส ตทฺหุ-
 ปวาระณาย ภิกฺขุหิ สมฺมํ ภณฺนุเตหิ สฺสํคฺคณฺติเกหิ สฺสํคฺคณฺตํ สงฺคาณ-
 เตหิ วินยธเรหิ วินยํ วินิจฺฉินฺนุเตหิ สมฺมกถิเกหิ สมฺมํ สํกจฺฉน-
 เตหิ ภิกฺขุหิ กถํ กโรนฺเตหิ เขภยฺเยน รตฺติ เขปิตา โหติ ฯ
 ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺ เหวํ โหติ ภิกฺขุหิ กถํ กโรนฺเตหิ เขภยฺเยน
 รตฺติ เขปิตา สฺเจ สงฺโฆ เทวาจิกํ ปวาระสฺสตี อปฺปวาริโต
 ๑ สงฺโฆ ภวิสฺสตี อถายํ รตฺติ วิภายิสฺสตีติ ฯ พฺยตฺเตน
 ภิกฺขุณา ปฏฺธิพฺเพน สงฺโฆ ฌาเปตพฺโพ สฺสณาคู เม ภนฺเต สงฺโฆ
 ภิกฺขุหิ กถํ กโรนฺเตหิ เขภยฺเยน รตฺติ เขปิตา ฯ สฺเจ สงฺโฆ
 เทวาจิกํ ปวาระสฺสตี อปฺปวาริโต ๑ สงฺโฆ ภวิสฺสตี อถายํ
 รตฺติ วิภายิสฺสตีติ ฯ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถุสฺส สงฺโฆ เทววาจิกํ
 เอกวาจิกํ สฺमानวสฺสติกํ ปวาระยฺยาติ ฯ เตน โห ปน สมนฺ

โกธเดสุ ชนปเทสุ อณฺเฏตฺรสมิ อวาทะ ตทหุปวาราณาย มหา-
 ภิกฺขุสงฺโฆ สฺนฺนิปติโต โหติ ฯ ปริตฺตณฺจ อโนวตฺถิโก โหติ มหา
 จ เมโฆ อุกฺกโต โหติ ฯ อถ โฆ เตสํ ภิกฺขุณฺเฬ อตฺทโหสิ อยํ
 โฆ มหาภิกฺขุสงฺโฆ สฺนฺนิปติโต ปริตฺตณฺจ อโนวตฺถิโก มหา จ
 เมโฆ อุกฺกโต สเจ สงฺโฆ เทวาทิกํ ปวาระตฺถสฺติ อปฺปวารีโต
 ว สงฺโฆ ภวิสฺสตี อถายํ เมโฆ ปวตฺถิสฺสตี กถํ นุ โฆ
 อเมหิ ปฏฺธิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ ภควโต อตฺมคฺคํ อาริเจสฺสุ ฯ อธิ
 ปน ภิกฺขเว อณฺเฏตฺรสมิ อวาทะ ตทหุปวาราณาย มหาภิกฺขุสงฺโฆ
 สฺนฺนิปติโต โหติ ฯ ปริตฺตณฺจ อโนวตฺถิโก โหติ มหา จ เมโฆ
 อุกฺกโต โหติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺเฬ เอวํ โหติ อยํ โฆ มหา-
 ภิกฺขุสงฺโฆ สฺนฺนิปติโต ปริตฺตณฺจ อโนวตฺถิโก มหา จ เมโฆ
 อุกฺกโต สเจ สงฺโฆ เทวาทิกํ ปวาระตฺถสฺติ อปฺปวารีโต ว
 สงฺโฆ ภวิสฺสตี อถายํ เมโฆ ปวตฺถิสฺสตีติ ฯ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา
 ปฏฺธิพฺเพน สงฺโฆ ฌาเปตพฺโพ สฺตฺนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อยํ
 มหาภิกฺขุสงฺโฆ สฺนฺนิปติโต ฯ ปริตฺตณฺจ อโนวตฺถิโก มหา จ
 เมโฆ อุกฺกโต ฯ สเจ สงฺโฆ เทวาทิกํ ปวาระตฺถสฺติ อปฺปวารีโต
 ว สงฺโฆ ภวิสฺสตี อถายํ เมโฆ ปวตฺถิสฺสตี ฯ ยถิ สงฺฆสฺส
 ปตฺตกถถํ สงฺโฆ เทวาทิกํ อถวาทิกํ สฺมานวตฺถิโก ปวาระ-
 ยติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺเฏตฺรสมิ อวาทะ ตทหุปวาราณาย ราชนุ-
 ตราโย โหติ ฯ เปฯ โจรนุตราโย โหติ ฯ อคฺคยนุตราโย โหติ ฯ

๒๔๖] ปวารณาอุทฺทหํ จปีตา ปวารณา อญฺจุสปีตา ปวารณา ๓๔๗

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

[๒๔๖] เหวံ ไช ภิกฺขเว จมฺปิตา โหติ ปวารณา เหว
 ฌมฺปิตา ฯ กถญฺจ ภิกฺขเว ฌมฺปิตา โหติ ปวารณา ฯ เทวาจิกาย
 เจ ภิกฺขเว ปวารณาย ภาตํตาย ตมฺปิตาย ปริโยสํตาย ปวารณํ
 จเปติ ฌมฺปิตา โหติ ปวารณา เทวาจิกาย เจ ภิกฺขเว
 เอกวาจิกาย เจ ภิกฺขเว สํมานวสํสํกิตาย เจ ภิกฺขเว ปวารณาย
 ภาตํตาย ตมฺปิตาย ปริโยสํตาย ปวารณํ จเปติ ฌมฺปิตา โหติ
 ปวารณา ฯ เหวံ ไช ภิกฺขเว ฌมฺปิตา โหติ ปวารณา ฯ
 กถญฺจ ภิกฺขเว จมฺปิตา โหติ ปวารณา ฯ เทวาจิกาย เจ ภิกฺขเว
 ปวารณาย ภาตํตาย ตมฺปิตาย อปริโยสํตาย ปวารณํ จเปติ จมฺปิตา
 โหติ ปวารณา ฯ เทวาจิกาย เจ ภิกฺขเว เอกวาจิกาย เจ
 ภิกฺขเว สํมานวสํสํกิตาย เจ ภิกฺขเว ปวารณาย ภาตํตาย ตมฺปิตาย

อปริโยสิตาย ปวารณํ จเปติ จมีตา โหติ ปวารณา ฯ เอวํ
 ไช ภิกขเว จมีตา โหติ ปวารณา ฯ

[๒๔๗] อธิ ปณ ภิกขเว ตทหุปวารณาย ภิกขุ ภิกขุสฺส ปวารณํ
 จเปติ ฯ คณฺเฏ ภิกขุํ อณฺเฏ ภิกขุ ชานนฺติ อयํ ไช อายสฺมา
 อปริสฺสทกกายสฺมาจจโร อปริสฺสทวจฺฉิตฺตมาจจโร อปริสฺสททฐาชีโว
 พาโต อพฺพคฺโค น ปญฺนิโต อณฺุณฺณชียมาโน อณฺุโยคํ ทาคฺชนฺติ ฯ
 อตํ ภิกขุ มา ภณฺุชานํ มา กถํ มา วิคฺคหํ มา วิจาทนฺติ
 โอมทฺทิตฺวา สงฺเขน ปวารตพฺพํ ฯ อธิ ปณ ภิกขเว ตทหุปวารณาย
 ภิกขุ ภิกขุสฺส ปวารณํ จเปติ ฯ คณฺเฏ ภิกขุํ อณฺเฏ ภิกขุ
 ชานนฺติ อยํ ไช อายสฺมา ปริสฺสทกกายสฺมาจจโร อปริสฺสทท-
 จฺฉิตฺตมาจจโร อปริสฺสททฐาชีโว พาโต อพฺพคฺโค น ปญฺนิโต อณฺุ-
 ณฺณชียมาโน อณฺุโยคํ ทาคฺชนฺติ ฯ อตํ ภิกขุ มา ภณฺุชานํ มา
 กถํ มา วิคฺคหํ มา วิจาทนฺติ โอมทฺทิตฺวา สงฺเขน ปวารตพฺพํ ฯ
 อธิ ปณ ภิกขเว ตทหุปวารณาย ภิกขุ ภิกขุสฺส ปวารณํ จเปติ ฯ
 คณฺเฏ ภิกขุํ อณฺเฏ ภิกขุ ชานนฺติ อยํ ไช อายสฺมา ปริสฺสทท-
 กายสฺมาจจโร ปริสฺสททวจฺฉิตฺตมาจจโร อปริสฺสททฐาชีโว พาโต อพฺพคฺโค
 น ปญฺนิโต อณฺุณฺณชียมาโน อณฺุโยคํ ทาคฺชนฺติ ฯ อตํ ภิกขุ มา
 ภณฺุชานํ มา กถํ มา วิคฺคหํ มา วิจาทนฺติ โอมทฺทิตฺวา สงฺเขน
 ปวารตพฺพํ ฯ อธิ ปณ ภิกขเว ตทหุปวารณาย ภิกขุ ภิกขุสฺส ปวารณํ
 จเปติ ฯ คณฺเฏ ภิกขุํ อณฺเฏ ภิกขุ ชานนฺติ อยํ ไช อายสฺมา

ปริสฺสทฺธกายนฺตมาจาโร ปริสฺสทฺธวจฺจํตมาจาโร ปริสฺสทฺธอาชีโว พาโต
 อพฺยตฺโต น ปฏฺวิโต อหฺนฺยฺยมาโน อหฺนฺยํ ทาคฺคฺคฺ ๑ คตฺ ภิက္ขุ
 มา ภณฺทํ มา กตฺทํ มา วิคฺคฺทํ มา วิวาทนฺติ โอมทฺทิตฺวา สงฺฆน
 ปวารณทพฺพํ ๑ อธิ ปน ภิက္ขเว คทพฺพปวารณาย ภิက္ขุ ภิက္ขุสฺส
 ปวารณํ ชเปติ ๑ คณฺเญ ภิက္ขุ คณฺเญ ภิက္ขุ ชานนฺติ อหฺ
 ไช อายสฺมา ปริสฺสทฺธกายนฺตมาจาโร ปริสฺสทฺธวจฺจํตมาจาโร ปริสฺสทฺธ-
 อาชีโว ปณฺทิตฺโต พฺยตฺโต เมธาวี ปฏฺวิโต อหฺนฺยฺยมาโน อหฺนฺยํ
 ทาคฺคฺคฺ ๑ โส เอมสฺส วจฺนีโย ยํ ไช ทวํ อากุโส อิมสฺส
 ภิက္ขุโน ปวารณํ ชเปติ ภิมฺหิ น ชเปติ สฺตฺตวิปคฺคฺติยา ชเปติ
 อาการวิปคฺคฺติยา ชเปติ ทิฏฺฐิจิวิปคฺคฺติยา ชเปตฺติ ๑ โส เจ เหว
 วเทยฺย สฺตฺตวิปคฺคฺติยา ชเปมิ อาการวิปคฺคฺติยา ชเปมิ ทิฏฺฐิจิ-
 วิปคฺคฺติยา ชเปมฺมิตฺติ ๑ โส เอมสฺส วจฺนีโย ชานาติ ปนายสฺมา
 สฺตฺตวิปคฺคฺติ ชานาติ อาการวิปคฺคฺติ ชานาติ ทิฏฺฐิจิวิปคฺคฺตินฺติ ๑ โส
 เจ เหว วเทยฺย ชานามิ ไช อหํ อากุโส สฺตฺตวิปคฺคฺติ ชานามิ
 อาการวิปคฺคฺติ ชานามิ ทิฏฺฐิจิวิปคฺคฺตินฺติ ๑ โส เอมสฺส วจฺนีโย
 กตฺมา ปนากุโส สฺตฺตวิปคฺคฺติ กตฺมา อาการวิปคฺคฺติ กตฺมา
 ทิฏฺฐิจิวิปคฺคฺติ ๑ โส เจ เหว วเทยฺย จตฺตาริ ปาราชิกานิ เทรส
 สงฺฆาทิเสสํ อหํ สฺตฺตวิปคฺคฺติ กุตฺตจฺจํ ปาจิตฺติยํ ปาฏิเทสนํ
 ทุกฺกฏํ ทุพฺพาสิตํ อหํ อาการวิปคฺคฺติ มิจฺฉาทิฏฺฐิจิ อนฺนคฺคฺคาหิกา
 ทิฏฺฐิจิ อหํ ทิฏฺฐิจิวิปคฺคฺติ ๑ โส เอมสฺส วจฺนีโย ยํ ไช

จเปมิ อปฺปํ ปริตฺตํ ปวารณํ จเปมิตฺติ ฯ โส เขวมสฺส
 วจฺนีโย ยํ โห อหํ อากุโธ อิมสฺส ภิกฺขุโน ปริตฺตํ ปวารณํ
 จเปสฺมิ กิํ ปริตฺตํ กิณฺติ ปริตฺตํ กทา ปริตฺตํ กคฺค
 ปริตฺตํ ปาราชิกํ อชฺฌมาปนฺโนติ ปริตฺตํ สงฺฆาติเสถ อชฺฌมา-
 ปนฺโนติ ปริตฺตํ กุตฺตจฺจุยํ ปาจิตฺติยํ ปาฏิเทสนียํ ทุกฺกฏํ
 ทพฺพภาสิตํ อชฺฌมาปนฺโนติ ปริตฺตํ ภิกฺขุสฺส สฺสุวา ปริตฺตํ
 ภิกฺขุณฺเอยา สฺสุวา ปริตฺตํ สิกฺขมานาย สฺสุวา ปริตฺตํ สามเณ-
 รสฺส สฺสุวา ปริตฺตํ สามเณรียา สฺสุวา ปริตฺตํ อปฺปาสกสฺส
 สฺสุวา ปริตฺตํ อปฺปาสิกาย สฺสุวา ปริตฺตํ ราชฺฐนํ สฺสุวา
 ปริตฺตํ ราชมหามคฺคานํ สฺสุวา ปริตฺตํ ทิตฺติยานํ สฺสุวา
 ปริตฺตํ ทิตฺติยธาวกานํ สฺสุวา ปริตฺตํ ๑ โส เจ เหว
 วเทยฺเย น โห อหํ อากุโธ อิมสฺส ภิกฺขุโน ปริตฺตํ ปวารณํ
 จเปมิ อปฺปํ อหฺมปฺปํ น ชานามิ เกนปาทิ อิมสฺส ภิกฺขุโน
 ปวารณํ จเปมิตฺติ ฯ โส เจ ภิกฺขเว โจทโก ภิกฺขุ อนฺนโยเคน
 วิญฺญนํ สฺพหฺมจารีนํ จิตฺตํ น อาราเชติ อนฺนวาโท จุติโต
 ภิกฺขุติ อตฺถํ วจนาย ๑ โส เจ ภิกฺขเว โจทโก ภิกฺขุ อนฺนโยเคน
 วิญฺญนํ สฺพหฺมจารีนํ จิตฺตํ อาราเชติ สํนฺนวาโท จุติโต ภิกฺขุติ
 อตฺถํ วจนาย ๑ โส เจ ภิกฺขเว โจทโก ภิกฺขุ อมฺมตฺเตน ปาราชิกเกณ
 อนฺนุชฺชิตํ ปฏิกฺขานาติ สงฺฆาติเสถ อวโรเปตฺวา สงฺฆเณ ปวาเรตพฺพ ๑

๑ ย. อหํ ๑ ๒ ย. เกณ อหํ ๑ ค. เกนปาทิ ๑

โส เจ ภิกขเว โฉทโก ภิกขุ อมฺฤตเกณ สงฺฆาติเสสฺสํ อนฺนุทฺธํลิตํ
 ปฏิขานาติ ยถาธมฺมํ การาเปตฺวา สงฺฆเณ ปวาระตพฺพํ ฯ ๑ โส
 เจ ภิกขเว โฉทโก ภิกขุ อมฺฤตเกณ กุตฺตจฺจุเยน ปาจิตฺติเยน
 ปาฏิเทสนีเยน ทุกฺกเณ ทุพฺพาสิตฺเตน อนฺนุทฺธํลิตํ ปฏิขานาติ
 ยถาธมฺมํ การาเปตฺวา สงฺฆเณ ปวาระตพฺพํ ฯ ๑ โส เจ ภิกขเว จุทฺติโค
 ภิกขุ ปาราสิกํ อชฺฌมาปนฺโนติ ปฏิขานาติ นาสฺสํตฺวา สงฺฆเณ
 ปวาระตพฺพํ ฯ ๑ โส เจ ภิกขเว จุทฺติโค ภิกขุ สงฺฆาติเสสฺสํ
 อชฺฌมาปนฺโนติ ปฏิขานาติ สงฺฆาติเสสฺสํ อโรเปตฺวา สงฺฆเณ ปวา-
 ระตพฺพํ ฯ ๑ โส เจ ภิกขเว จุทฺติโค ภิกขุ กุตฺตจฺจุยํ ปาจิตฺติยํ
 ปาฏิเทสนียํ ทุกฺกเณ ทุพฺพาสิตํ อชฺฌมาปนฺโนติ ปฏิขานาติ ยถา-
 ธมฺมํ การาเปตฺวา สงฺฆเณ ปวาระตพฺพํ ฯ ๑

[๒๔๘] อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ ตทหุปวารณาย กุตฺตจฺจุยํ
 อชฺฌมาปนฺโน โหติ ฯ ๑ เอกะเจ ภิกขุ กุตฺตจฺจุยทฺธิจฺฉินฺโน โหณฺติ
 เอกะเจ ภิกขุ สงฺฆาติเสสฺสทฺธิจฺฉินฺโน โหณฺติ ฯ ๑ ยะ เต ภิกขเว ภิกขุ
 กุตฺตจฺจุยทฺธิจฺฉินฺโน เตหิ โส ภิกขเว ภิกขุ เอกมฺหํตํ อปเนตฺวา
 ยถาธมฺมํ การาเปตฺวา สงฺฆํ อปสงฺกมิตฺวา เขวมสฺสํ วจฺนีโย ยํ
 โส โส อากุโส ภิกขุ อปคฺคํ อปนฺโน สาสฺสํ ยถาธมฺมํ
 ปฏิกฺกตา ยถิ สงฺฆสฺสํ ปตฺตกถํ สงฺโฆ ปวาระยยาติ ฯ ๑ อธิ
 ปน ภิกขเว ภิกขุ ตทหุปวารณาย กุตฺตจฺจุยํ อชฺฌมาปนฺโน โหติ ฯ ๑
 เอกะเจ ภิกขุ กุตฺตจฺจุยทฺธิจฺฉินฺโน โหณฺติ เอกะเจ ภิกขุ ปาจิตฺ-

[illegible]

ทิจฺจโน โหหนฺติ เอกํ เอกํ ภาตฺตทิจฺจโน โหหนฺติ เอกํ
 ภาตฺตทิจฺจโน โหหนฺติ เอกํ ภาตฺตทิจฺจโน โหหนฺติ
 ภาตฺตทิจฺจโน โหหนฺติ ๑ เย เต ภาตฺตทิจฺจโน
 ภาตฺตทิจฺจโน เตหิ โส ภาตฺตทิจฺจโน ภาตฺตทิจฺจโน
 ยถาสมํ การาเปตฺวา สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย ยํ
 โส โส อาวุโส ภาตฺตทิจฺจโน อาปคฺติ อาปคฺติ สาสฺส ยถาสมํ
 ปฏิททา ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถํ สงฺฆสฺส ปวาเรยยาติ ๑

[๒๔๘] อธิ ปน ภาตฺตทิจฺจโน ภาตฺตทิจฺจโน ตทหฺปวารณาย สงฺฆมชฺฌ
 อุตฺทาหเรยฺย สฺสณาคฺ เม ภาตฺตทิจฺจโน อธิ วคฺถํ ปณฺณายติ
 น ปุคฺคโต ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถํ วคฺถํ สเปตฺวา สงฺฆ
 ปวาเรยยาติ ๑ โส เอวมสฺส วจฺนีโย ภควตา โส อาวุโส
 วิสฺสุทฺธานํ ปวารณา ปณฺณตฺตา สเจ วคฺถํ ปณฺณายติ น ปุคฺคโต
 อธิทเนว นํ วเทหฺติ ๑ อธิ ปน ภาตฺตทิจฺจโน ภาตฺตทิจฺจโน ตทหฺปวารณาย
 สงฺฆมชฺฌ อุตฺทาหเรยฺย สฺสณาคฺ เม ภาตฺตทิจฺจโน อธิ ปุคฺคโต
 ปณฺณายติ น วคฺถํ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถํ ปุคฺคโต สเปตฺวา
 สงฺฆ ปวาเรยยาติ ๑ โส เอวมสฺส วจฺนีโย ภควตา โส อาวุโส
 สมฺมุคฺคานํ ปวารณา ปณฺณตฺตา สเจ ปุคฺคโต ปณฺณายติ น
 วคฺถํ อธิทเนว นํ วเทหฺติ ๑ อธิ ปน ภาตฺตทิจฺจโน ภาตฺตทิจฺจโน ตทหฺปวารณาย
 สงฺฆมชฺฌ อุตฺทาหเรยฺย สฺสณาคฺ เม ภาตฺตทิจฺจโน อธิ วคฺถํ ปุคฺคโต ๑ ปณฺณายติ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถํ

๒๕๐] ปวารณาอุทฺธกํ ภณฺฑนการกาทยो ภิกฺขุ ๓๕๕

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

[๒๕๐] เตน ไช สมนเยน สมนพฺพุตตา สมนฺทิจฺจุสา สมนภคฺคา ภิกฺขุ
โกธํเตสฺส ชนปเทสฺส อญฺญตรสฺมึ อวาทေ วสฺสํ อูปคฺคณฺธิสฺส ฯ เศล
สมนฺตา อญฺเฆ ภิกฺขุ ภณฺฑนการกา กถการกา จิวาทการกา
ภสฺสการกา สงฺเข อธิกรณการกา วสฺสํ อูปคฺคณฺธิสฺส มยฺ เศล
ภิกฺขุณฺโณ วสฺสํ อุกฺคณฺโณ ปวารณาย ปวารณํ จเปสฺสํมาติ ฯ อสฺสํโส
ไช เต ภิกฺขุ อมฺหากํ กิร สมนฺตา อญฺเฆ ภิกฺขุ ภณฺฑนการกา
กถการกา จิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺเข อธิกรณการกา วสฺสํ
อูปคฺคา มยฺ เศล ภิกฺขุณฺโณ วสฺสํ อุกฺคณฺโณ ปวารณาย ปวารณํ
จเปสฺสํมาติ กถํ นุ ไช อเมหิ ปฏฺธิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโรเจสฺส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว สมนพฺพุตตา สมนฺทิจฺจุสา
สมนภคฺคา ภิกฺขุ อญฺญตรสฺมึ อวาทေ วสฺสํ อูปคฺคณฺธิสฺส ฯ เศล
สมนฺตา อญฺเฆ ภิกฺขุ ภณฺฑนการกา กถการกา จิวาทการกา

ภสฺสการกา สงฺฆะ อธิกรณการกา วสฺสํ อุปคฺคณฺหิตี มยฺห์ เตสฺส
 ภิกฺขุณฺโณ วสฺสํ วุตฺตณฺโณ ปวารณาย ปวารณํ สเปสฺสํมาติ ๑ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว เตหิ ภิกฺขุหิ เทวํ ตโย อูโปสฺสเถ จาคฺคฺคหฺสเถ กาคฺคฺคํ กถํ
 มยฺห์ เตหิ ภิกฺขุหิ ปจฺจมคฺรํ ปวารเญยฺยามาติ ๑ เต เจ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ ฆณฺฑนการกา กถการกา จิวนการกา ภสฺสการกา สงฺฆะ
 อธิกรณการกา ชาวาสฺสํ อากฺคณฺหิตี เตหิ ภิกฺขเว ชาวาสฺสเกหิ
 ภิกฺขุหิ ทฬํ ทฬํ สมนฺนปิตฺตวา ปวารตพฺพํ ปวารตฺวา วุตฺตพฺพา
 ปวาริตา โห มยฺห์ ชาวุโส ยถา ชายสฺมนฺโตะ มณฺเณหิตี ตถา
 กโรนฺตุหิ ๑ เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฆณฺฑนการกา กถการกา
 จิวนการกา ภสฺสการกา สงฺฆะ อธิกรณการกา อสฺสจฺจิตฺตา คํ ชาวาสฺสํ
 อากฺคณฺหิตี เตหิ ภิกฺขเว ชาวาสฺสเกหิ ภิกฺขุหิ ชาสฺสํ ปณฺณา-
 เปตพฺพํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิตํ อุนฺนิภิกฺขิปปิตฺตพฺพํ ปจฺจ-
 คนฺตฺวา ปตฺตจฺจวํ ปฏิกฺคเหตพฺพํ ปานํเยน ปุจฺฉิตพฺพา ๑ เตสฺส
 จิวิตฺตวา นิสฺสํมํ คนฺตฺวา ปวารตพฺพํ ๑ ปวารตฺวา วุตฺตพฺพา
 ปวาริตา โห มยฺห์ ชาวุโส ยถา ชายสฺมนฺโตะ มณฺเณหิตี ตถา
 กโรนฺตุหิ ๑ เขวณฺเฑคํ ทเณถ อิจฺเจคํ กุสฺสํ โน เจ ทเณถ
 ชาวาสฺสเกน ภิกฺขุณา พุยฺยคฺเคน ปฏฺิพเณน ชาวาสฺสิกา ภิกฺขุ ณาเปตพฺพา
 สฺสณฺนํ เม ชายสฺมนฺโตะ ชาวาสฺสิกา ยถายสฺมนฺตณฺโณ ปตฺตกถิตํ
 อิทานิ อูโปสฺสํ กเรยฺยาม ปาติโมกฺขํ อุกฺกมฺเญยฺยาม อากเม
 กาเพ ปวารเญยฺยามาติ ๑ เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฆณฺฑนการกา

กถการกา จิวาทการกา ภัสสการกา สงฺฆะ อธิกรณการกา เต
 ภิกขุ เหวံ วเทยฺยํ สํชา อากุโส อิทาเนว โน ปรวาเรถาติ ฯ
 เต เหวมสฺสํ วจันยา อนิสฺสรา โห คุเมห อากุโส อมฺหากํ
 ปรวณาย น ตาว มยํ ปรวาเรสฺสามาติ ฯ - เต เจ ภิกขเว
 ภิกขุ ภาณุทนาการกา กถการกา จิวาทการกา ภัสสการกา สงฺฆะ
 อธิกรณการกา ตํ กาทํ อานุวเสยฺยํ อวาสิเกน ภิกขุณา พุคฺคเตน
 ปฏิพเพน อวาสิกา ภิกขุ ฃาเปตพฺพา สฺสณนฺตุ เม อายสฺมนฺโต
 อวาสิกา ยทายสฺมนฺตานํ ปคฺคกถํ อิทานิ อุโปสถํ กเรยฺยาม
 ปาติโมกฺขํ อุตฺถิเสยฺยาม อากเม ชฺฌเนห ปรวาเรยฺยามาติ ฯ เต
 เจ ภิกขเว ภิกขุ ภาณุทนาการกา กถการกา จิวาทการกา
 ภัสสการกา สงฺฆะ อธิกรณการกา เต ภิกขุ เหวံ วเทยฺยํ สํชา
 อากุโส อิทาเนว โน ปรวาเรถาติ ฯ เต เหวมสฺสํ วจันยา อนิสฺสรา
 โห คุเมห อากุโส อมฺหากํ ปรวณาย น ตาว มยํ ปรวาเร-
 สฺสามาติ ฯ เต เจ ภิกขเว ภิกขุ ภาณุทนาการกา กถการกา
 จิวาทการกา ภัสสการกา สงฺฆะ อธิกรณการกา ตมฺปิ ชฺฌนํ อ-
 นุวเสยฺยํ เตหิ ภิกขเว ภิกขุหิ สพฺเพเหว อากเม ชฺฌเนห โกมุทียา
 จาคฺคฺมาสินียา อกามา ปรวาเรตพฺพํ ฯ เตหิ เจ ภิกขเว ภิกขุหิ
 ปรวริยมาเน คิตาโน อคิตานสฺสํ ปรวณํ จเปติ โส เหวมสฺสํ
 วจันโย อายสฺมา โห คิตาโน คิตาโน จ อนนฺยคกฺขโม
 วุตฺโต ภควตา อากเมหิ อากุโส ยาว อโรโค โหสิ อโรโค

๑. อากงขมาโน โจเทตัสสัตติ ๑. เอมญเจ อุกจมาโน โจเทติ ๑. อนา-
 ทริเย ปาจิตฺติยํ ๑. เทหิ เจ ภิกขเว ภิกขุหิ ปวาริยามาเน อคิตาโน
 คิตานัสส ปวารณํ ๑. เปติ โส เอมสัสส วจันโน ๑. อญฺ ๒
 อากุโส ภิกขุ คิตาโน คิตาโน ๑. อนนุโยคกขโม อุกโต ภควตา
 อากเมหิ อากุโส ยาวายํ ภิกขุ อโรโค โหติ อโรคํ อากงขมาโน
 โจเทตัสสัตติ ๑. เอมญเจ อุกจมาโน โจเทติ ๑. อนาทริเย ปาจิตฺติยํ ๑.
 เทหิ เจ ภิกขเว ภิกขุหิ ปวาริยามาเน คิตาโน คิตานัสส ปวารณํ
 ๑. เปติ โส เอมสัสส วจันโน ๑. ยายสฺมนุตา ๒. คิตานา คิตาโน
 ๑. อนนุโยคกขโม อุกโต ภควตา อากเมหิ อากุโส ยาว
 อโรคา โหติ อโรโค อโรคํ อากงขมาโน โจเทตัสสัตติ ๑. เอมญเจ
 อุกจมาโน โจเทติ ๑. อนาทริเย ปาจิตฺติยํ ๑. เทหิ เจ ภิกขเว
 ภิกขุหิ ปวาริยามาเน อคิตาโน อคิตานัสส ปวารณํ ๑. เปติ ๑. อุกโ
 สฺสเมเน สมนุญฺชิตฺวา สมนุคฺคาหิตฺวา ยถาธมฺมํ กาวาเปตฺวา สฺสเมเน
 ปวาเรตพพนฺติ ๑.

[๒๕๓] เตน ไช ปน สัมเขน สัมพุทฺธา สันทิฏฐา สัมภคฺคา
ภิกขุ โภสฺสเถสุ ชนปเทสุ อญฺญตรสฺมิ อวจาเส วสฺสํ อุลฺลภฺตํ ๑
เตสํ สัมคฺคานํ สัมโมทมานานํ อวิทมานานํ วิหฺรตํ อญฺญตร
ผาสฺสฺวิหาโร อธิคโต โหติ ๑ อถไช เตสํ ภิกขุณํ เอตทโหสิ
อมฺหากํ ไช สัมคฺคานํ สัมโมทมานานํ อวิทมานานํ วิหฺรตํ
อญฺญตรโร ผาสฺสฺวิหาโร อธิคโต สฺเส มยฺยํ อิทานิ ปวฺวารสฺสํ

๒๕๑] ปวารณาอุทฺทกํ สัมมคฺคาทํ ปวารณาสงฺกหกรณํ ๓๕๘

สียาปํ ภิกฺขุ ปวาเรตฺวา จาริกํ ปกุกเมยฺยํ เอวํ มยํ อิมมฺหา
ผาสฺสูวิหารา ปริพาหิรา ภวิสฺสุตาม กถํ หุ โข อเมหฺมิ ปฏิปชฺชิ-
ตพฺพหฺมิตี ๑ ภกฺวโต เขตฺมตฺถํ อารโจะสฺส ๑ อิทฺถ ปน ภิกฺขเว สมนุพฺพุตา
สันทิฏฺฐา สมนุคฺคา ภิกฺขุ อณฺเฏตฺรสมิ อวจาเส วสฺสํ อุปคจฺจนฺติ ๑
เตสํ สัมมคฺคานํ สมนุโมทมนานํ อวิจฺจมนานํ วิหฺรตํ อณฺเฏตฺโร
ผาสฺสูหาโร อธิคโต โหติ ๑ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อมฺหากํ
โฆ สัมมคฺคานํ สมนุโมทมนานํ อวิจฺจมนานํ วิหฺรตํ อณฺเฏตฺโร
ผาสฺสูหาโร อธิคโต สเจ มยํ อิทานิ ปวาเรสฺสุตาม สียาปํ
ภิกฺขุ ปวาเรตฺวา จาริกํ ปกุกเมยฺยํ เอวํ มยํ อิมมฺหา ผาสฺสูวิหารา
ปริพาหิรา ภวิสฺสุตามาติ ๑ อานุชานามิ ภิกฺขเว เตหิ ภิกฺขุหิ
ปวารณาสงฺกหํ กาคฺคํ ๑ เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว กาคพฺุโพ ๑
สพฺพเหว เอกชฺฌํ สันฺนิปตฺติพฺุฬํ ๑ สันฺนิปตฺติวา พฺุยฺคฺเคน ภิกฺขุณา
ปฏฺิพฺเณน สงฺโฆ ณาเปตพฺุโพ สฺสุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อมฺหากํ
สัมมคฺคานํ สมนุโมทมนานํ อวิจฺจมนานํ วิหฺรตํ อณฺเฏตฺโร ผาสฺสูหาโร
อธิคโต ๑ สเจ มยํ อิทานิ ปวาเรสฺสุตาม สียาปํ ภิกฺขุ ปวาเรตฺวา
จาริกํ ปกุกเมยฺยํ เอวํ มยํ อิมมฺหา ผาสฺสูวิหารา ปริพาหิรา
ภวิสฺสุตาม ๑ ยถิ สงฺฆสฺสํ ปตฺตกถฺถํ สงฺโฆ ปวารณาสงฺกหํ
กเรยฺย อิทานิ อุปฺปสฺถํ กเรยฺย ปาติโมกฺขํ อุตฺถิเสยฺย อากเม
โกมฺุทฺธิยา จาคฺคฺมาสินฺธิยา ปวาเรยฺย ๑ เอสํ ฌตฺติ ๑ สฺสุณาตุ เม
ภนฺเต สงฺโฆ อมฺหากํ สัมมคฺคานํ สมนุโมทมนานํ อวิจฺจมนานํ

วิหระ อญฺญตโร ฌาตุมหาโร อธิคโต ฯ สเจ มยํ อิทานิ
 ปวาระตฺถํ สํยํ ภิคฺชฺช ปวาระตฺวา จาริกํ ปกฺกเมยฺยํ เหว
 มยํ อิมมฺหา ฌาตุมหาโร ปรีพาทิรา ภวิสฺสํ ฯ สจฺโฆ ปวาระนา-
 สํคหํ กโรติ อิทานิ อูโปสถํ ภวิสฺสํ ปาติโมกฺขํ อุตฺถิสฺสํ
 อากเม โกมุทียา จาตุมาสีนียา ปวาระตฺถํ ฯ ยตฺถายตฺถํ ฌมฺติ
 ปวาระนาสํคหสฺสํ ภรณํ อิทานิ อูโปสถํ ภวิสฺสํ ปาติโมกฺขํ
 อุตฺถิสฺสํ อากเม โกมุทียา จาตุมาสีนียา ปวาระตฺถํ โส
 ฌมฺสํ ยตฺถํ นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ กโต สจฺเจน
 ปวาระนาสํคหโร อิทานิ อูโปสถํ ภวิสฺสํ ปาติโมกฺขํ อุตฺถิสฺสํ
 อากเม โกมุทียา จาตุมาสีนียา ปวาระตฺถํ ฯ ฌมฺติ สจฺเจน
 ตตฺถมา ฌมฺตี ฯ เหวเมตํ ฌารยํ ติ ฯ เตหิ เจ ภิคฺชฺช ภิคฺชฺช
 กเต ปวาระนาสํคเห อญฺญตโร ภิคฺชฺช เหว อเทยฺย อิจฺฉามํ
 อากุโส ฌนปทจาริกํ ปกฺกมิตฺถํ อคฺคิ เม ฌนปเท ภรณียํ ติ ฯ
 โส เหวมตฺถํ อจฺฉํโย สจฺช อากุโส ปวาระตฺวา ฌณฺทํ ติ ฯ
 โส เจ ภิคฺชฺช ภิคฺชฺช ปวาระมาโน อญฺญตฺถํ ภิคฺชฺชโน ปวาระณํ
 ฌเปติ โส เหวมตฺถํ อจฺฉํโย อนิสฺสโร ติ เม ตวํ อากุโส
 ปวาระนาย น ตาวาหํ ปวาระตฺถํ ติ ฯ ตตฺถ เจ ภิคฺชฺช
 ภิคฺชฺชโน ปวาระมาเนตฺถํ อญฺญตโร ภิคฺชฺช ตตฺถ ภิคฺชฺชโน ปวาระณํ
 ฌเปติ อูโป สจฺเจน สมนุญฺญชิตฺวา สมนุญฺญชิตฺวา ยถา ฌมฺ
 การาเปตพฺพา ฯ โส เจ ภิคฺชฺช ภิคฺชฺช ฌนปเท ตํ ภรณียํ

คิเรตุวา ปุณฺเทว อญฺโตะโกมุทียา จาคฺมุสาธินียา คัม อวาสํ อากฺขณฺติ
 เทหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปวารียมาเน อญฺเฏคโร ภิกฺขุ คตฺถ
 ภิกฺขุโน ปวารณํ ชเปติ โส เขวมสฺส วจฺนีโย อนิสฺสโร โห
 เม ตวํ อากฺโข ปวารณาย ปวารีโค อหฺนฺติ ฯ เทหิ เจ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปวารียมาเน โส ภิกฺขุ อญฺเฏคเรตฺถ ภิกฺขุโน
 ปวารณํ ชเปติ ฯ อุกโธ สงฺเขน สมนุญฺญชิตฺวา สมนุญฺจาทิตฺวา
 ยถารมฺมํ การวเปตุวา สงฺเขน ปวาระตพฺพหฺนฺติ ฯ

ปวารณาอุทฺตมกัม นิฏฺฐิตํ จตุตฺถํ ฯ

อิมมฺหิ ชนฺธเก วคฺตุ นจตุตฺถํ ๑

คตฺถสํกฺขานํ

[๒๕๒] วสฺสํ วคฺตา โกธเตตฺถ	อากฺมมฺ ^๑ ตฺถกฺก ทสฺสํ
อมาตฺตปสฺสํวาสํ	อญฺเฏมณฺเฏวณฺฑาโทมิตา ^๒
ปวาระนฺตาสเน เทว จ	กมฺมกิตฺถานฉาตกา ^๓
ราชา โจรา จ ชฺชุตฺตา จ	ภิกฺขุปรจฺจตฺถิกา คตา
ปณฺจ จตุตฺตโย เทวโก	อาปนฺโน เวมตฺติ สรี
สพฺโพ สงฺโฆ เวมตฺติโก	พหุสฺมา จ โลกิกา
อวาสิกา จตุทฺทสฺสา	ติจฺจคตฺตวาสิกา อุกโธ

๑ ย. สกมฺ ๑ ๒ ส อญฺเฏมณฺเฏวณฺฑาโทมิตา ๑ ๓ ย. กมฺม
 คิตฺถานฉาตกา ๑

คณฺหพฺพํ น นิสินฺนาย คณฺหทาเน ปวารณา^๑
 สณฺจเวหิ^๒ เขปิตา เมโฆ อนฺตรา จ ปวารณา
 น กโรนฺติ ปุรฺมฺหากํ อฏฺฐปิตา จ ภิกฺขุโน
 กิมุหิ จาติ^๓ กตมณฺจ ทิฏฺฐเจเน สุตตฺสํกาย
 โจทโก จุทิตโก จ กุฏฺฐวตฺตํ จ ภณฺฑนํ
 ปวารณสฺส ตํคโห^๔ อนิสฺสโร ปวารयेติ ฯ

๑ ยฺ. คณฺหทานปวารณา ฯ ๒ ยฺ. ส. สวเวหิ ฯ ๓ ยฺ.
 กิมุหิ จาติ ฯ ๔ ยฺ. ปวารณาสํคโห จ ฯ

ปทานุกรกโม

อณฺณคิตฺติยปฺพุโพ อณารชโก	ปพฺเพ	๓๐๐	อญฺเ	๓๔๕
อณฺณคิตฺติยปฺพุโพ อารชโก	„	„	„	๓๔๓
อญฺฐปี้คา ปวารณา	„	๒๔๖	„	๓๔๗
อติขุทฺทกถึมา	„	๑๕๘	„	๒๑๒
อธมฺมกรณํ	„	๑๗๓	„	๒๒๕
อริยฺจํานอุโปสถโก	„	๑๘๕	„	๒๔๕
อริยฺจํานปฺปวารณา	„	๒๓๓	„	๓๒๔
อนคฺตถกฺขณํ	„	๒๐	„	๒๔
อนาปคฺติกสฺส ปวารณา	„	๒๓๒	„	๓๒๕
อนิสฺสํสํโค	„ ๑๑๖.๑๓๗	„	๑๖๔.๑๖๖	
อนฺนปฺพุพฺกถา	„	๒๖	„	๓๐
อนฺนโยโค	„	๒๑	„	๒๖
อนฺนโตมปฺปฏฺฐิตมํ	„	๑	„	๑
อนฺนถาสกสฺสมุติ	„	๑๔๒	„	๑๘๘
อนฺนถาสนวิธิ	„	๑๔๓	„	๑๘๒
อนฺนตรายิกธมฺมา	„ ๓๐๑.๓๔๒	„	๓๔๘.๓๘๘	
อนฺนตรายิกโก ธมฺโม	„	๑๕๐	„	๒๐๖
อนฺนตราวสฺสํ ปพฺพชฺชา	„	๒๒๐	„	๓๐๐

ปทานุกรกโม

๓๖๕

อุทฺทิสฺสํ	ปพฺเพ	๑๕๐	ปจฺเ	๒๐๕
อุปชฺฌายกฺคหณํ	,,	๘๐.๑๔๒	,,	๘๓.๑๘๘
อุโปสถกมฺมํ	,,	๑๖๖.๑๘๓	,,	๒๒๐.๒๕๓
อุโปสถทิวสฺสํ นานคฺคํ	,,	๑๘๗	,,	๒๖๓
อุโปสถถาคารสํมุทฺติ	,,	๑๕๗	,,	๒๓๓
อุโปสถโก	,,	๑๖๖	,,	๒๒๐
อุมุทฺตคฺคสํมุทฺติ	,,	๑๘๔	,,	๒๔๓
เอวฺรปฺปา ปริสา	,,	๑๕๐	,,	๒๐๖
เอหิภิกขุอุปสมฺปทา	,,	๑๘	,,	๒๓
กสํหาโต กตทณฺฑกมฺโม	,,	๑๐๖	,,	๑๕๔
กาฏฺฐเชปโก	,,	๑๓๓	,,	๑๖๐
การภทกโจโร	,,	๑๐๔	,,	๑๕๓
กุกฺกุจฺจปคตฺโต	,,	๑๘๔	,,	๒๕๘
คณปฺปวารณา	,,	๒๓๑	,,	๓๒๐
คพฺภวีสํ	,,	๑๔๑	,,	๑๘๗
จตุณฺนิสฺสยาจิกฺขนา	,,	๘๗	,,	๑๐๖
โจทนา	,,	๑๗๐	,,	๒๒๔
ฉนฺทาหรณํ	,,	๑๘๒	,,	๒๓๗
ฌตฺติจตุตฺถกมฺมอุปสมฺปทา	,,	๘๕.๑๔๒	,,	๑๐๓.๑๘๓
จปีตา ปวารณา	,,	๒๔๖	,,	๓๔๗

ปทานุกรกโม

๓๖๗

นทีปารตีมา	ปพเพ	๓๕๖	๕๖๕	๒๓๐
นาคสถ มนุสฺสปฏิบัติภาปฏิบัติปา	,,	๓๒๗	,,	๓๗๖
นानาทิฏฐิโน	,,	๒๔๘	,,	๓๕๒
นानาสวาสกา	,,	๓๘๘	,,	๒๖๕
นิทาน	,,	๓๔๘	,,	๒๐๓
นิสฺสยกรณีโย	,,	๓๓๗	,,	๓๘๕
นิสฺสยปฏิบัติปฏิบัติ	,,	๘๗	,,	๓๓๓
นิสฺสิตโต	,,	๓๑๖.๓๑๗	,,	๓๖๒.๓๖๕
ปฏชคณนา	,,	๓๗๗	,,	๒๒๘
ปณฺจ ปาติโมกฺขทุทเตสา	,,	๓๖๗	,,	๒๒๓
ปฏิจจสมุปปาโท	,,	๓	,,	๓
ปฏิสฺสโว	,,	๒๒๓	,,	๓๐๐
ปวารณา	,,	๒๒๖	,,	๓๓๓
ปวารณากมฺเม ฌนุททาน	,,	๒๒๘	,,	๓๓๘
ปวารณากมฺเม วัชฺชนียปฺกคตา	,,	๒๔๓	,,	๓๔๒
ปวารณาทาน	,,	๒๒๘	,,	๓๓๖
ปวารณาย อนุตฺตรายา	,,	๒๓๐	,,	๓๓๘
ปวารณาย กุกฺกุฏจปฺกโต	,,	๒๓๖	,,	๓๓๒
ปวารณาย เกทปฺปเรกฺขาร	,,	๒๓๗	,,	๓๓๓
ปวารณาย เวมฺติโก	,,	๒๓๕	,,	๓๓๓

ปวารณาย สัมภุคฺคณฺเ	ปพเพ	๒๓๓	ปงฺเก	๓๒๘
ปวารณาตฺถกโ	,,	๒๕๓	,,	๓๕๘
ปวารณาหารโก	,,	๒๒๘	,,	๓๑๗
ปาคิโมกฺข	,,	๑๕๐	,,	๒๐๔
ปาคิโมกฺขทุทฺเตเส อหุตฺตรายา	,,	๑๖๗	,,	๒๒๑
ปาคิโมกฺขทุทฺเตโส	,,	๑๔๘	,,	๒๐๓
ปามิกทิจฺฉิยอปฺปณฺธิสฺสคฺเค อุกฺกิตฺตโก	,,	๑๔๕	,,	๑๘๖
ปาริสฺสทฺธิอาหฺรณ	,,	๑๘๑	,,	๒๓๕
ปาริสฺสทฺธิอุโปสโก	,,	๑๘๕	,,	๒๔๓
ปิตฺตฆาตโก	,,	๑๕๘	,,	๑๗๘
ปฺปฺกฺคตปฺปวารณา	,,	๒๓๑	,,	๓๒๓
ปฺปพฺพกรณปฺปพฺพกิจฺจานิ	,,	๑๗๘	,,	๒๓๑
พฺรหฺมณฺณกรณธฺมฺมา	,,	๔	,,	๕
พฺรหฺมโน	,,	,,	,,	,,
พฺพุทฺธจกฺขณา โถกโวโถกน	,,	๘	,,	๑๑
ภณฺฑทณการกาทโย	,,	๒๕๐	,,	๓๕๕
ภณฺฑทฺถมฺม	,,	๑๐๐.๑๑๐	,,	๑๔๗.๑๕๗
ภิกฺขุขีณฺทสโก	,,	๑๓๑	,,	๑๗๘
ภิกฺขุสฺส ปวารณาชปน	,,	๒๔๗	,,	๓๔๘
เกทปฺปรกฺขโร	,,	๑๘๕	,,	๒๕๘

ปทานุกรกโม

๓๖๘

มชฌิมา ปฏิปทา	ปพเพ ๑๓	ปิฎเก ๑๘
มนสิกโรม	,, ๑๕๐	,, ๒๐๕
มหาสัมา	,, ๑๕๔	,, ๒๑๐
มาตุฆาตโก	,, ๑๒๘	,, ๑๗๗
มุกพพคัม ทิคุถิยสมาทานัม	,, ๒๒๖	,, ๓๑๓
ยถา ปจุเจกปฏุจสัสส เวยยาการณัม	,, ๑๕๐	,, ๒๐๕
ยถาภคณณยานทสัสสนัม	,, ๒๒	,, ๒๗
ยสัสส สียา อาปคฺติ	,, ๑๕๐	,, ๒๐๕
ยวคฺติยัม อณฺสสํวิคัม	,, ,,	,, ๒๐๖
ราชภโฏ	,, ๑๐๒	,, ๑๕๑
ถกฺขณาหโต	,, ๑๐๗	,, ๑๕๕
ถิธิตกโจโร	,, ๑๐๕	,, ๑๕๔
วคฺคา สัมภคฺคสณฺณิน	,, ๑๘๒	,, ๒๕๕
วชฺชนียปคฺคตา	,, ๒๐๑	,, ๒๖๘
วชํที่สํ วสฺสํปคฺคณัม	,, ๒๑๗	,, ๒๘๘
วสฺสํปคฺคทานัม อณฺคฺรยา	,, ๒๑๔	,, ๒๘๒
วิสฺสุทฺธาเปกฺเขน	,, ๑๕๐	,, ๒๐๖
เวทิสฺสํ	,, ๑๕๐	,, ๒๐๕
เวมคิกาทันํ ปวารณา	,, ๒๔๐	,, ๓๓๖
เวมคิโก	,, ๑๘๓	,, ๒๕๗

สังขัตติยคจตุรวิยัสจเทสนา	ปพฺพ	๖๕	อังก	๗๔
สังขมปวารณา	,,	๒๓๓	,,	๓๒๐
สังขมเกโท	,,	๒๓๖	,,	๒๘๕
สังคตาสถนนิวฏฺฏกรณ	,,	๒๓๐	,,	๒๗๔
สนฺธิ์ อปคฺติ	,,	๓๕๐	,,	๒๐๖
สพฺเพ ว สมนฺตา	,,	,,	,,	๒๐๕
สภากาปคฺติ	,,	๓๘๗	,,	๒๔๖
สฆานลัวาสกา	,,	๓๘๘	,,	๒๖๕
สฆานลัวาสกาที่นํ ปวารณา	,,	๒๔๓	,,	๓๓๘
สฆานลัวาสลัฆา	,,	๓๕๔	,,	๒๐๘
สมุปฆานมุสัวาทลัธฺ โหติ	,,	๓๕๐	,,	๒๐๖
สมฺมาโน	,,	,,	,,	,,
สํวฏฺฏํ สฺวณฺม	,,	,,	,,	๒๐๕
สํวคฺค	,,	๓๕๒	,,	๒๐๘
สํวณฺนรปพฺพชฺชา	,,	๓๓๒.๓๓๘	,,	๓๕๘.๓๖๘
สํวณฺนรลัทธิขาทานิ	,,	๓๒๐	,,	๓๗๐
สํวคฺคกัถิกา ฐมฺมเทสนา	,,	๒๖	,,	๓๐
สัณฺนตริกา	,,	๓๖๕	,,	๒๓๘
สัณฺนนิมิตฺต	,,	๓๕๔	,,	๒๐๘
สัณฺนสํวณฺนโท	,,	๓๖๕	,,	๒๓๘

ปทานุกรกโม

๓๗๓

ดีมาตมมติ

ปพเพ ๓๕๔

อิงเก ๒๐๘

ตุทุทุตล์ ฌานํ

,, ๗

,, ๘

สวัสดิวณานกานํ อสํชาวณนามานิ

อชุกฺคิมาโร ภิกขุ	ปพฺเพ ๓๐๓	อชฺเฌ ๓๕๒
อนนทาโกณทณฺโณ ภิกขุ โสตาปนโน	,, ๑๗	,, ๒๓
อนาถปิณฑิกโก คหปติ	,, ๑๑๘	,, ๑๖๘
อรหํ สมนาสมพุทฺธ	,, ๕๘	,, ๖๘
อสุตฺธิ ปญจวคฺคิยานํ อพฺภนฺตโร	,, ๑๘	,, ๒๔
อสุตฺถภาชา	,, ๑๒๕	,, ๑๗๓
อาณนฺโท พุทฺธบุฏฺฐาโก ปจฺฉินโม	,, ๑๑๑	,, ๑๕๘
อาพาโร กาธาโม ปณฺฑิตโต	,, ๓๐	,, ๑๒
อุทายี ภิกขุ	,, ๑๗๒	,, ๒๒๖
อุเทโณ อุปาฬโก	,, ๒๑๐	,, ๒๗๔
อุบลโก ชาชีโวโก	,, ๑๓	,, ๓๔
อุปติสฺโส เอว สาริปุตฺโต	,, ๗๓	,, ๗๗
อุปนนฺโท ภิกขุ สกฺยปรฺมุโต	,, ๑๑๔	,, ๑๖๓
อุปลเตโณ ภิกขุ วรฺคณฺตปรฺมุโต	,, ๘๐	,, ๑๐๘
อุปลาติ ทารโก	,, ๑๑๓	,, ๑๕๗
อุปลาติ วินยสงฺคาหาโก เถโร	,, ๑๒๖	,, ๑๗๕
อุรุเวถกกสฺสโป ขวิฏฺเฒนายโก	,, ๓๗	,, ๔๕
กณฺธุเกี ภิกขุนี้	,, ๑๒๔	,, ๑๗๒

สัณฺนิพทานกานํ อสงฺคารณนามานิ

๓๗๓

กณฺฏโก สํมณโร	ปพฺพ ๑๑๔	อญฺเฏ ๑๖๑
กถุสฺสโป โคตุเคน อรุเวถกถุสฺสโป	„ ๕๗	„ ๖๖
กุมารกถุสฺสโป เถโร	„ ๑๔๓	„ ๑๘๗
โกณฺทณฺโณ ปณฺจวคฺคิยานํ อพฺภนฺตโร	„ ๑๖	„ ๒๒
โกติโต เอว โมคฺคกถุสฺสโป	„ ๗๑	„ ๗๗
ขุทฺทโก รามปฺปฺปโต	„ ๑๐	„ ๑๓
คฺคฺโค อุมฺมคฺคฺโค ภิกฺขุ	„ ๑๘๔	„ ๒๔๐
คฺคฺยาคถุสฺสโป อฏฺฐินายโก	„ ๓๗	„ ๔๕
คฺคฺมปฺปติ ยสฺสสฺส สหํโย	„ ๓๐	„ ๓๖
โคตโม สมนฺมาสมฺพฺพุโร	„ ๕๗	„ ๖๕
จาคฺคฺมหาราชิกา เทวา	„ ๑๗	„ ๒๒
นพฺพคฺคฺคิยา ภิกฺขุ	„ ๑๒๒	„ ๑๗๒
อฏฺฐิธา	„ ๓๘	„ ๔๖
ชีโวโก โกมารภจฺโจ เวชฺโช	„ ๑๐๓	„ ๑๔๘
คปฺปสฺสภคฺคิภา เทว วาณิชา	„ ๖	„ ๖
คาวคฺคิสา เทวา	„ ๑๗	„ ๒๒
คฺคฺคิสา เทวา	„ „	„ „
ทสฺสพฺโป พุทฺโธ ภคฺวา	„ ๖๒	„ ๗๐
เทวทคฺคฺโค ภิกฺขุ	„ ๑๗๓	„ ๒๒๖
นทิกถุสฺสโป อฏฺฐินายโก	„ ๓๗	„ ๔๕

นनुโท ภิกขุ ภควโต มาตุจฉาปคุโต	ปพเพ ๓๑๘	อังก ๓๖๘
นาควราชา	,, ๓๗	,, ๔๕
นาโค ตีรจฺจนคโค	,, ๑๒๗	,, ๑๗๕
นิมฺมานรตี เทวา	,, ๑๗	,, ๒๒
ปญฺจวคฺคิยา ภิกขุ	,, ๑๐	,, ๑๓
ปรนิมิตฺตวสฺสวคฺคิ เทวา	,, ๑๗	,, ๒๒
ปเสนทิ โกสฺสวราชา	,, ๒๒๑	,, ๓๐๑
ปฺนฺนณชิ ยสฺสสฺส สหาโย	,, ๓๐	,, ๓๖
พฺรหฺมกายิกา เทวา	,, ๑๗	,, ๒๒
พิมฺพิสาโร ราชา มาคโร	,, ๕๗	,, ๖๔
พุกฺโข สพฺพพญฺญ	,, ๑	,, ๑
ภควา สตฺถา เทวมนุสฺสฺสานิ	,, ,,	,, ,,
ภทฺทวคฺคิยา สहाยกา กุมาร	,, ๓๖	,, ๔๓
ภทฺธิโย ปญฺจวคฺคิยานํ อพฺภนฺตโร	,, ๑๘	,, ๒๓
ภุมฺมา เทวา	,, ๑๗	,, ๒๒
มทโก สํมณโร	,, ๑๑๔	,, ๑๖๑
มหากปฺปิโน เถโร	,, ๑๕๓	,, ๒๐๘
มหากสฺสโป เถโร	,, ๑๓๘	,, ๑๘๖
มหานาโม ปญฺจวคฺคิยานํ อพฺภนฺตโร	,, ๑๘	,, ๒๔
มหาวราชาโน จตฺตาโร	,, ๖	,, ๖

สัณนิษฐานานัน อักษรณมานิ

๓๗๕

มหาสมณ พุทฺโธ ภควา	ปพเพ ๕๗	องฺเก ๖๖
มาโร ปาปี่มา เทวปฺตฺโต	,, ๓๓	,, ๕๐
มฺจุตฺตฺโต นาคราชา	,, ๕	,, ๕
ยโส พารณสฺยิ เสงฺฆิปปฺตฺโต	,, ๒๕	,, ๒๘
ยามา เทวา	,, ๑๗	,, ๒๒
ราหุโต กุมาริ ภควโต โอโรโต	,, ๑๑๘	,, ๑๖๗
วปฺโป ปณฺจวคฺคิยานํ อพฺภนฺตโร	,, ๑๘	,, ๒๓
วิมโต ยสฺสสฺส สหาโย	,, ๓๐	,, ๓๖
สกุโก เทวานมฺนิโท	,, ๔๑	,, ๔๘
สณฺขโย ราชคฺเห ปริพฺพาชกฺขนาโย	,, ๖๔	,, ๗๒
สคฺตรสวคฺคิยา ทารกา	,, ๑๑๑	,, ๑๕๗
สหมปฺติ พุทฺธมา	,, ๘.๔๒	,, ๘.๕๐
สาร์ปฺตฺตโมคฺคตฺตนา เทว อคฺคสวกา	,, ๗๒	,, ๗๘
สาร์ปฺตฺตโมคฺคตฺตนา เทว ปริพฺพาชกา	,, ๖๔	,, ๗๒
สฺพุทฺโธทโน ราชา พุทฺธปิตา	,, ๑๑๘	,, ๑๖๗
สฺพาทุ ยสฺสสฺส สหาโย	,, ๓๐	,, ๓๖
หคฺคิณฺฑา	,, ๑๒๕	,, ๑๗๓
หุํหุํชาติโก พุทฺธมฺโน	,, ๔	,, ๔

ฉวิญญานกาน อสาธารณนามานิ

ขงโค ชนปโท	ปพเพ ๔๓	ขงเก ๕๑
อชปาตนิโครธรุกโช โพรธมณเท รุกติ	„ ๔	„ ๔
อนคตคณวณสุคต	„ ๒๐	„ ๒๔
อนุปุพพิกถา	„ ๒๖	„ ๓๐
อนคตคตโท สโร	„ ๔๓	„ ๕๒
อนุทธวิมุต	„ ๑๖๒	„ ๒๑๔
อาทิตยปริยายสุคต	„ ๕๕	„ ๖๒
อิติปคณ พารานตีย มิคทาโย	„ ๑๐	„ ๑๔
อุคตกรูท ที่โป	„ ๔๓	„ ๕๒
อุรุเวธา ราชคเห เณยานคโม	„ ๑	„ ๑
กบิลวตถุ นคร	„ ๑๑๘	„ ๑๖๘
โกสโล ชนปโท	„ ๑๓๗	„ ๑๘๕
คยา พารานตีย นที	„ ๑๑	„ ๑๔
คยาตีส คยาย ปเทโส	„ ๕๕	„ ๖๒
คิขณกุฏ ราชคเห ปพพโค	„ ๑๔๗	„ ๒๐๑
โจทนาวกต	„ ๑๗๕	„ ๒๒๗
ชนพทโป ชนปโท	„ ๔๕	„ ๕๕
เชควน สวตถุณิ อนาถปณทิกการาโม	„ ๑๑๘	„ ๑๖๘

อวัญญาณกานี อสงารณนามานี

๓๗๗

ทกขินาคิริ ชนปโท	ปพเพ ๓๓๕	อังกเ ๓๖๓
ธมมจกฏปวคตตณตคต ปสมเทตนา	,, ๓๓	,, ๓๗
นิโครธราโม กปิตวคตตณตคต อวราโม	,, ๓๓๕	,, ๓๖๓
เนรณชรา อรุเวตณตคต นท	,, ๓	,, ๓
ปฏิจจสมุปปาท	,, ,,	,, ,,
ปาริจคตโก รุกโธ ตวคตคตเทวโตเก รุกติ	,, ๔๕	,, ๕๖
โปกขรณ	,, ๔๔	,, ๕๓
พารณต นท	,, ๓๐	,, ๓๓
โพธิรุกโธ อตตคตรุกโธ	,, ๓	,, ๓
มคโธ ชนปโท	,, ๔๓	,, ๕๓
มททกฏติ ราชคเห นิคทาโย	,, ๓๕๓	,, ๒๐๘
มุกตนิโท โพธิมณเต ติจจติ	,, ๕	,, ๕
ราชคห นท	,, ๕๖	,, ๖๔
ราชยคโน รุกโธ โพธิมณเต รุกติ	,, ๖	,, ๖
ตญจิวณยานน ราชคเห อญยานน	,, ๕๖	,, ๖๔
เวพูนน ราชคเห อญยานน	,, ๖๓	,, ๗๓
ตโก ชนปโท	,, ๓๓๘	,, ๓๖๗
ตเกค นท	,, ๓๓๐	,, ๓๗๘
ตมกฏตติกา ธมมเทตนา	,, ๒๖	,, ๓๐
ตวคต นท	,, ๓๓๘	,, ๓๖๘

๓๗๘

อวิญญานกานัน อสภารณนามานิ

สุปฺปติฏฺฐํ ฏฏฺฐิจิวนุยุยานะ เจติยํ ปพฺเพ ๕๖ อฏฺเฏ ๖๔

คาถานํ ปจํปาทา

อถ รคฺติยา อจฺจเยน...	ปพฺเพ	๓๘	อํเก -	๔๘
ขปารุตา เต อมตสฺสํ ทวารว	,,	๘	,,	๑๒
อบํ ฺวา พหํ ฺวา ภาสสฺสํ	,,	๖๔.๖๗	,,	๗๔.๗๖
อบฺเปว มํ น วิเหเสยฺย	,,	๓๘	,,	๔๗
อาคโค โข มหาสฺมโน	,,	๗๓.๗๔	,,	๗๘
อุปคฺคํ กทา เจว	,,	๒๒๓	,,	๓๐๗
เอเสว ธมฺโม ยถิ คาวเทว	,,	๖๖.๖๘	,,	๗๔.๗๖
กิจฺเณ เม อธิคํ	,,	๗	,,	๘
กิเมว ทิสฺวา อรุเวธวาสิ	,,	๕๗	,,	๖๖
คมฺภีเร ฌานวีสฺเย	,,	๗๑	,,	๗๘
คิตุติยา พิมฺพิลาโร จ	,,	๒๐๔	,,	๒๖๘
ทนฺโต ทนฺเตหิ สห...	,,	๖๑	,,	๖๘
ทินฺนุนฺติ นํ วิทิตฺวา...	,,	๓๘	,,	๔๗
น เม อจฺจวโย อตฺติ	,,	๑๑	,,	๑๔
นยฺนติ เว มหาวรา	,,	๗๕	,,	๗๘
เนรณฺชราย ภควา...	,,	๓๘	,,	๔๗
ปาตุโรหิ มคฺเชสุ ปพฺเพ	,,	๘	,,	๑๐
พทุโรหิ สพฺพปาเสหิ	,,	๓๓.๓๕	,,	๔๐.๔๒

มาทิสำ เว ชินา โหนฺติ	ปพฺเพ	๑๑	องฺเก	๑๔
ยทา หเว ปาตุภวณฺติ ธมฺมา (ปจฺมา)	,,	๑	,,	๒
ยทา หเว ปาตุภวณฺติ ธมฺมา (ทุติยา)	,,	๒	,,	๓
ยทา หเว ปาตุภวณฺติ ธมฺมา (ตติยา)	,,	๓	,,	๔
เย ธมฺมา เหตุปฺปภวา	,,	๖๕.๖๘	,,	๗๔.๗๖
โย ชีโร สัพฺพจริทฺโต	,,	๖๒	,,	๗๐
โย พฺราหฺมโณ พหิตปฺปาปธมฺโม	,,	๔	,,	๕
วสฺสํ วุคฺคา โกสฺสเถสฺสุ	,,	๒๕๒	,,	๓๖๑
วินยฺมุหิ มหตฺเถสฺสุ	,,	๓๔๖	,,	๓๘๗
สัพฺพาภิญฺญ สัพฺพวิทฺทุมสฺสํ	,,	๑๑	,,	๑๔
สุโข วิเวโก คฺคฺชสฺสํ	,,	๕	,,	๖

ปทตฤปปะเภท

ทุกิ

อนฺตา	ปพฺเพ ๓๓	อฺงฺเก ๓๘
อุโปสถ	,, ๑๖๖	,, ๒๒๐
อุมฺมตฺตกา	,, ๑๘๔	,, ๒๔๐
นาคสํภาวปาตุกมฺมปฺปจฺจยา	,, ๑๒๗	,, ๑๗๖
ปวารณา	,, ๒๒๘	,, ๓๑๕
พฺพุทฺธานิ อาการ	,, ๒๒๕	,, ๓๑๑
วสฺสํปนายิกา	,, ๒๐๖	,, ๒๗๒
สุมฺมตฺติโย	,, ๑๔๒	,, ๑๘๘

ติกิ

ชฺฏิธา	,, ๓๗	,, ๔๕
ฃาณิ	,, ๑๕	,, ๑๘
จํานานิ	,, ๒๒๖	,, ๓๑๓
คณฺหา	,, ๑๔	,, ๑๘
ปริวฺชฺฐิ	,, ๑๖	,, ๒๓
ปาถาทา	,, ๒๕	,, ๒๘
สฺรณคฺคณิ	,, ๑๑๘	,, ๑๖๘

จตุฏฺกิ

อกรณียานิ	,, ๑๔๔	,, ๑๘๔
-----------	--------	--------

อริยตฺถุจฺจานิ	ปพฺพ	๓๕	อฺง	๓๘
อฺโปสฺถกมฺมานิ	„	๑๖๖	„	๒๒๐
นิตฺตฺตยา	„	๘๗.๑๕๓	„	๑๐๖.๑๘๓
ปวฺวณฺณากมฺมานิ	„	๒๒๘	„	๓๑๖
มหาราชา	„	๖	„	๗
ยตฺถิหิตฺตฺทายกา	„	๓๐	„	๓๖
เสถมยา ปตฺตา	„	๖	„	๗

ปญฺจกํ

อนิตฺตฺตฺตฺจฺจานิ	„	๑๑๖	„	๑๖๔
อนฺนฺพฺพฺพิกฺกา	„	๒๖	„	๓๐
อตฺถฺตฺตฺตฺกา	„	๕๘	„	๖๘
อาจริยฺปชฺฌายจฺจานิ	„	๘๘	„	๑๓๑
อาพาชา	„	๑๐๑	„	๑๔๘
อฺปชฺฌายมฺหา นิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺ	„	๘๗	„	๑๓๑
ทณฺฑกมฺมํ	„	๑๒๑	„	๑๗๓
นิตฺตฺตฺตฺจฺจานิ	„	๑๑๖	„	๑๖๒
ปณฺนามจฺจานิ	„	๘๕.๘๕	„	๑๐๐.๑๒๘
ปาติโมกฺขทฺตฺเตสํ	„	๑๖๗	„	๒๒๐
สทฺทมฺมิกา	„	๒๑๑	„	๒๘๓

ฉกํ

ปทศุถปฏเกโท

๓๘๓

อนิสฺสิตฺตุงคานิ	ปพฺเพ ๓๓๗	ปิฏเก ๑๖๖
อาจริยมฺหา นิสฺสยปฺปฏิปฺปตฺตํ	„ ๘๗	„ ๑๓๓
อาจริยฺยุชฺฌายุงคานิ	„ ๘๘	„ ๑๓๗
นิสฺสิตฺตุงคานิ	„ ๓๓๗	„ ๑๖๕
สํคฺคํ		
คหฺวสุปฺปพฺพิตา	„ ๒๓๐	„ ๒๗๔
สํหฺรมํมิกมาคานีตโร	„ ๒๓๒	„ ๒๘๐
อฏฺฐกํ		
อฏฺฐงฺกิโก มคฺโค	„ ๓๓	„ ๑๘
ทสฺสํ		
นาถนฺงคานิ	„ ๑๒๔	„ ๑๗๓
ปาติโมกฺขทุทฺเตสํ อนฺตรายา	„ ๑๖๗	„ ๒๒๒
สํมณฺเณรตฺติฏฺฐาปทานิ	„ ๑๒๐	„ ๑๗๐
ทฺวาทสฺสํ		
อาการา	„ ๑๖	„ ๒๓
เทวสฺสํ		
อนฺตรายิกฺขมฺมา	„ ๑๔๒	„ ๑๘๘

ໂສໝປຕຸຕໍ່

ອຸທຸຟາໂຈ	ອຸທຸຟາໂຈ	ຂງເດ
ໂອກາດຍມນຸດິກຸນຸດິ	ໂອກາດຍມນຸດິກຸນຸດິ	໔
ເຕນຸປສຸ່ກມີ	ເຕນຸປສຸ່ກມີສຸ	໗
ວິມຸດສຸມີ ວິຕຸຕິມິຕິ	ວິມຸດສຸມີ ວິມຸຕຸຕິມິຕິ	໒໔
ເຕນຸປສຸ່ກມີ	ເຕນຸປສຸ່ກມີ	໒໕
ອຸກຸກຸເຊຍ	ອຸກຸກຸເຊຍຍ	໓໕
ວິທິຕຸກຸມາ	ວິທິຕຸກຸມາ	໓໗
ເອກສຸ່ງຊີ	ເອກສຸ່ງຊີ	໓໙
ກຸມຈຸກຸ	ກຸມຈຸກຸ	໓໓
ເຄສມີສຸສຸ	ເຄສມີສຸສຸ	໒໒
ປຸພຸພຸນຸສຸ່ມຍ໌	ປຸພຸພຸນຸສຸ່ມຍ໌	໗໒
ຕຄາຕ ໂຕ	ຕຄາຕ ໂຕ	໗໒
ອຸປຸນາເມນຕິ	ອຸປຸນາເມນຕິ	໔໐
ທຸເຄນ	ທຸເຄນ	໔໕
ກິກຸ ເວ	ກິກຸເວ	໑໐໔
ເອທິທານີ	ເອທິທານີ	໑໐໒
ເອກຈຸເຈນ	ເອກຈຸເຈນ	໑໑໙
ອາຈຸວິໂຍ	ອາຈຸວິໂຍ	໑໒໐

อสุทธปาโจ	อสุทธปาโจ	ของเก
เศรษฐปริกมุตตา	เศรษฐปริกมุตตา	๑๒๓
อุปสัมปทาเทศพพณุกโสฬสวาริ	อุปสัมปทาเทศพพณุกโสฬสวาริ	๑๓๗
” ” ” ” ” ”	” ” ” ” ” ”	๑๓๘
” ” ” ” ” ”	” ” ” ” ” ”	๑๔๓
สัช	สัจ	๑๕๗
สพเพปี่เม	สพเพปี่เม	๑๕๘
อิจุนตาอุโส	อิจุนตาอุโส	๑๖๓
สามเนรณ	สามเนรณ	๑๗๒
ดาวสุต	ดา วสุต	๑๘๘
จตุตาริมา	จตุตาริมา	๒๒๐
เกกาทสมิ	เขกาทสมิ	๒๒๗
วินยบิฏเก	วินยบิฏเก	๒๒๘
ภิกขเว	ภิกขเว	๒๔๘
กปฺปเตว	กปฺปเตว	๒๕๘
โหนติ	โหนติ	๒๖๒
ปฺจุตฺตวา	ปฺจุตฺตวา	๒๖๕
กาปิตา	การาปิตา	๒๘๐
กริสฺตัมมิติ	กริสฺตัมมิติ	๒๘๕
วสุตฺตฺปกตานิ	วสุตฺตฺปกตานิ	๒๘๓

อัฐทฐปาโล	อัฐทฐปาโล	อัฐทฐ
วสฺสํปคคานํ	วสฺสํปคคานํ	๒๘๕
”	”	๒๘๗
วสฺสํปนายิกกขนฺทกํ	วสฺสํปนายิกกขนฺทกํ	๒๘๘
วสฺสํปคคทาทย	วสฺสํปคคทาทย	”
[๒๒๓	[๒๒๐	๓๐๐
เย เต ภิกฺขุ อปฺปปีจฺณา เต	เย เต ภิกฺขุ อปฺปปีจฺณา ๗ เป ๗ เต	๓๐๑
ทวํหคํ	ทวํหคํ	๓๐๓
”	”	๓๐๔
ภิกฺขเว	ภิกฺขเว	๓๐๕
อณฺณมณฺณํ	อณฺณมณฺณํ	๓๑๒
ปสฺสํวสฺสํณฺณเว	ปสฺสํวสฺสํณฺณเว	๓๑๓
เอพกสฺสํวสฺสํณฺณเว	เอพกสฺสํวสฺสํณฺณเว	”
ปมคฺคสฺสํวสฺสํณฺณเว	ปมคฺคสฺสํวสฺสํณฺณเว	”
เย เต ภิกฺขุ อปฺปปีจฺณา เต	เย เต ภิกฺขุ อปฺปปีจฺณา ๗ เป ๗ เต	๓๑๕
โน เจ	โน เจ	๓๑๘
ภคฺวา	ภคฺวา	๓๒๐
ทกฺกญฺ	ทกฺกญฺ	๓๕๒
สํมฺนฺตา	สํมฺนฺตา	๓๕๕

ปพฺพเพ ๑๘๑ อัฐทฐ ๒๓๕ เตน คิตาเนน ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขุ

อุปสงฺกมิตฺวา เอกํ อุตฺตราสฺมํ กวิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสิตฺวา
 ฌยฺหติ ปคฺคเหตฺวา เอวมตฺตํ วจฺนํโยติ ฯ โส ภิกฺขเว คิตาโน
 ภิกฺขุ มนฺเฑน วา ปิเชน วา สงฺฆมฺมชฺเฌ อานตฺวา อูโปสโก
 กาศพุทฺธิ ฯ ปพฺเพ ๑๘๒ องฺเก ๒๓๗ โส ภิกฺขเว คิตาโน
 ภิกฺขุ มนฺเฑน วา ปิเชน วา สงฺฆมฺมชฺเฌ อานตฺวา กมฺมํ
 กาศพุทฺธิ ฯ ปพฺเพ ๒๒๙ องฺเก ๓๑๖ เตน คิตาเนน ภิกฺขุณา
 เอกํ ภิกฺขุ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํ อุตฺตราสฺมํ กวิตฺวา อุกฺกุฏิกํ
 นิสฺสิตฺวา ฌยฺหติ ปคฺคเหตฺวา เอวมตฺตํ วจฺนํโยติ ฯ องฺเก ๓๓๗
 โส ภิกฺขเว คิตาโน ภิกฺขุ มนฺเฑน วา ปิเชน วา สงฺฆมฺมชฺเฌ
 ปวาระตพุทฺธิ ฯ ปาติยํ อสฺสทฺธปาสา ภเวยฺยํ ฯ ฌ.ว.

